

ΚΡΗΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

ΑΝΩΤΕΡΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
— ΧΑΝΙΩΝ —
Αδφ. αριθ. 6555401
Χρονολ. Εισαγ. 15-9-2009
Επισκόπτης Διευθυν. Κρητ. Π. Δ.
*Αριθ. 313.259/ΚΡΗ

ΣΧΕΔΙΟΝ
ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΟΥ

ΤΗΣ
ΚΡΗΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ
ΕΞ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

1903

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ
ΑΘΗΝΩΝ

Διορθωτέα ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ σχεδίου.

Ἐν ἄρθρῳ 89, στίχῳ 3 καὶ 6 ἀντὶ βούλησιν γράψε **διήλωθιν.**

» 126 » 6 ἀντὶ ἄρθρων «118, 119, 121, γράψε **ἄρθρον 116, 118, 119.**

» 278 στίχῳ 14 ἀντὶ «ἄρθρον 537 ἀριθ. 9» γράψε **ἄρθρον 534 ἀριθ. 9.**

» 463 στίχῳ 22 ἀντὶ «ἄρθρον 250» γράψε **ἄρθρον 250 ἐδάφ. α.**

ΔΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

Γου δ. εδίου του Αστικού Κώδικος της Κρητικής Πολιτείας

Πρὸς τὴν Ἀνωτέραν Διεύθυνσιν τῆς Παιδείας
καὶ τῆς Δικαιοσύνης.

Κύριε Σύμβουλε,

Ἡ διὰ τοῦ ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου 1902 Ἡγεμονικοῦ Διατάγματος συστάσα Νομοπαρασκευαστικῆ Ἐπιτροπεία «πρὸς ἐπεξεργασαν τῶν κειμένων δικαστικῶν νόμων καὶ πρὸς παρασκευὴν τῶν ἀναγκαίων νέων τοιούτων,» περατώσασα τὴν ἐργασίαν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, ἀνθετό μοι ἀ υποβάλω Ἰμί, τὸ καταρτισθὲν σχέδιον μετ' ἐκθέσεως συνοπτικῆς περὶ τῆς τηρηθείσης μεθόδου καὶ τῆς ἐν γένει οἰκονομίας αὐτοῦ.

Ἐπερτάτης πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς σπουδαιότητος λόγοι ἐπιβάλλουσι τὴν ἀντικατάστασιν τῆς νῦν διεπούσης τὰς ἀστικὰς τῶν Κρητῶν σχέσεις νομοθεσίας, μὴ ἀνταποκρινομένη πλέον, καὶ οὐδέποτε ἴσως ἀνταποκριθείσης, πρὸς τὸ ἐν τῇ Νήσῳ κληροῦμα, οὐδ' ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὴν λοιπὴν νομοθεσίαν τελοῦστος. Ἡ ἀνάγκη αὕτη οὐδέποτε σπουδαίω, ἡμρισηθηθή, ζωηρὰ δὲ ἀπὸ πολλοῦ διεξήχθη καὶ διεξάγεται συζητήσεις περὶ τοῦ τρόπου, καὶ ὅν θὰ ἠδύνατο ἐπιτυχέστερον νὰ ἐπέλθῃ ἢ πληρωτὲς αὐτῆς· τούτο ἀκρῶς ὑπῆρξε τὸ κύριον ζήτημα, ὅπερ καὶ τὴν Ἐπιτροπείαν ἀπασχόλησεν, ἐνδελεχῶς εἰς τὴν μελέτην αὐτοῦ ἐγκύψασαν· τιθεμένου ἐκτὸς πάσης συζητήσεως τοῦ ἀδυνάτου τῆς συντάξεως ἰδίου, Ἰταγενεὺς, οὕτως εἰπεῖν, κώδικος, ἀλλ' ἀπολύτως ἐπιβεβλημένου ὄντος νὰ εἰσχυθῇ ὑφισταμένη τις ἀστικὴ νομοθεσία, τρεῖς ἦσαν αἱ ἐνδεικνύμεναι οἰοί: ἡ εἰσαγωγή τῆς Ρωμαϊκῆς ἀστικῆς νομοθεσίας ὡς θεοῦ δικαίου, ἢ εἰσαγωγή ἄλλου τινος τῶν σήμερον ἰσχυόντων κώδικων, καὶ δὴ τοῦ νεωτάτου καὶ τελειοτάτου πάντων τοῦ Γερμανικοῦ, καὶ ἡ εἰσαγωγή τοῦ νομοσχεδίου, ὅπερ ἐν ἔτει 1874 εἶχεν ὑποβληθῆ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν. Ἐκάστη τῶν λύσεων τούτων πολλὰ ἔχει τὰ ὑπὲρ αὐτῆς καὶ τὰ κατ' αὐτῆς ἐπιχειρήματα, εἰς τὴν στάθμισιν τῶν ἐποίων ἐπὶ πολὺ ἡ Ἐπιτροπεία ἤσυχοληθη.

Τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον εἶναι βεβίως ἢ ἀνεξάντλητος πηγὴ, ἐξ ἧς πάντες οἱ νεώτεροι νομοθέται ἤντησαν, ἢ στερεὰ βάσις ἐφ' ἧς πᾶσαι σχεδὸν αἱ μεταγενέστεραι νομοθεσίαι ἐστηρίχθησαν κατὰ τὴν διαρρύθμισιν τῶν ἀστικῶν σχέσεων· ὑπὲρ πᾶσαν δ' ἄλλην νομοθεσίαν ἔνεκα τοῦ τρόπου καὶ ὅν συνετάχθη καὶ διευτυπώθη, συνεπέλεσεν εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς ἐπιστήμης καὶ τὴν μὀρφωσιν τοῦ νομικοῦ κόσμου· ἡ εἰσαγωγή αὐτοῦ ἐν Ἑλλάδι ὡς θετικοῦ δικαίου ὑπῆρξεν ἡ κυρία αἰτία, δι' ἣν ὑπὲρ πᾶσαν ἴσως ἄλλην ἐπιστήμην προήχθη ἐν ταύτῃ ἡ νομικὴ καὶ εἰς αὐτὸ ὀφείλονται τὰ κράτιστα τῶν συγγραμμάτων τῆς Ἑλληνικῆς νομικῆς φιλολογίας. Προκειμένου δὲ περὶ τμήματος τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὅσον ἡ Κρήτη ταυτιζομένου κατὰ τὰς ἰδέας, τὰ κλισθήματα καὶ τὸν χαρακτῆρα πρὸς τὸ λοιπὸν ἔθνος καὶ ὅσον ἡ Κρήτη ἐγγύς εὐρισκόμενου πρὸς τὸ ἀπὸ τοσοῦτου χρόνου ὄνειροπολούμενον καὶ διὰ τοσοῦτων θυσιῶν καὶ ἀγώνων ἐπιδιωκόμενον τέρμα τῆς Ἑθνικῆς ἀποκαταστάσεως, ζωηρῶς ὤθει ἡ καρδιά τὴν Ἐπιτροπείαν πρὸς τὴν ἀποδοχὴν ταύ-

της τῆς νομοθεσίας, μέχρις οὗ καὶ πολιτικῶς ἠνωμένη μετὰ τοῦ ἐλευθέρου Βασιλείου ἢ Κρήτη, κοινὸν ἀποκτήσῃ μετ' αὐτοῦ τὸν κώδικα τὸν ρυθμίζοντα τὰς ἀστικὰς τῶν Ἑλλήνων σχέσεις. Οὐδ' ἐλησμόνησεν ἡ Ἐπιτροπεία ὅτι καὶ οἱ ἀσχοληθέντες εἰς τὴν ἐξήγησιν τῆς ἐν Γερμανίᾳ ἀπὸ τοῦ Μεσαίωνος ἤδη διὰ τε τῆς ἐπιστήμης, τῆς νομολογίας καὶ τῶν ἐθίμων εἰσαγωγῆς τοῦ Ρωμαικοῦ δικαίου καὶ τῆς διατηρήσεως αὐτοῦ ἐν ἰσχύϊ καὶ μετέπειτα μέχρις ἐσχάτων, καίτοι εἰς πλεῖστα τῶν κατ' ἰδίαν γερμανικῶν κρατῶν, ἐνομοθετήθησαν ἰδία ἐγγύρια δίκαια, σπουδαῖον εἰς τοῦτο ἐλατῆριον εὐρίσκουσι τὴν ἐθνικὴν ἰδέαν τῆς ἐνότητος τοῦ δικαίου, ἣν ἐριστικῶς πλέον καὶ πληρέστερον ἐξυπηρετεῖ ἐκεῖ ὁ νέος Παγγερμανικὸς κώδιξ.

Ἐναντι δὲ τῶν ἀληθῶς βαρυσημάντων τούτων λόγων τῶν ὑπὲρ τοῦ Ρωμαικοῦ Δικαίου, ἔταξεν ἡ Ἐπιτροπεία ἐν τῇ ψυχρᾷ, ὡς προσῆκε, βασιάνῃ καὶ μελέτῃ αὐτῆς τοὺς ἐπίσης σημαντικοὺς λόγους, ὅτινες ἀπέτρεπον αὐτὴν ἀπὸ τῆς λύσεως ταύτης. Καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ πεισθῇ ὅτι τῇ ἐπετρέπετο νὰ συστήσῃ τὴν ἐν τῷ εἰκοστῷ αἰῶνι εἰσαγωγὴν ὡς θετικοῦ δικαίου νομοθεσίας, πρὸ δέκα καὶ πέντε αἰώνων καταρτισθείσης ἐπὶ τῇ βάσει ἄλλου πολιτισμοῦ, ἄλλων ἠθῶν καὶ ἐθίμων, ἄλλης κοινωνικῆς καὶ πολιτειακῆς καταστάσεως, οὐ μόνον δὲ τῷ λαῷ μὴ προσιτῆς, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῆς, ὅπου ἰσχύει, οὐχὶ διὰ τῶν κειμένων, ἀλλὰ διὰ τῶν συγγραμμάτων τῶν ἐρμηνευτῶν μᾶλλον χειριζομένης. Αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ ἰδέα ὅτι ἡ πολιτεία συντεταγμένη καὶ ἐλευθέρα, ἐνεργὸν ἔχουσα νομοθετικὴν ἐξουσίαν, εἰσάγει ὡς ἀστικὸν νόμον οὐχὶ ὠρισμένας διατάξεις κανονιστικὰς τῶν ἐνόμων σχέσεων, ἀλλ' ὀλόκληρον τὴν περὶ Ρωμαικοῦ δικαίου φιλολογίαν, τὴν στηριζομένην εἰς ἄγνωστα ἐν πολλοῖς, ἀπρόσιτα κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ ἀμφίβολα ἐν πᾶσι σχεδὸν, ἐν μέρει δὲ καὶ ἀλλόγλωσσα, κείμενα, ἐθεωρήθη ὡς ἀντικειμένη εἰς πᾶσαν καλῶς ἐννοουμένην νομοθετικὴν ἀρχήν.

Ἐκρινεν ἐπομένως ἡ Ἐπιτροπεία ὅτι δὲν ἠδύνατο ν' ἀποδεχθῇ τὴν διὰ τοῦ Ρωμαικοῦ δικαίου λύσιν, ἀφοῦ μάλιστα τὰς οἰκογενειακὰς καὶ κληρονομικὰς σχέσεις, αἵτινες εἶναι αἱ κατ' ἐξοχὴν ἐπὶ τοῦ ἐθνικοῦ χαρακτήρος τοῦ λαοῦ ἐπιδρῶσαι, διέπει ἤδη τὸ Ρωμαικὸν καὶ Βυζαντινὸν δίκαιον, οὐδὲ σκέψις δ' ἐγένετο ὅπως παύσωσιν ἐφεξῆς οὕτω ρυθμιζόμεναι.

Ὁ Γερμανικὸς κώδιξ ὑπὸ νομικὴν ἔποψιν ἐξεταζόμενος, εἶναι ἀναντιρρήτως νομοθετικὸν ἔργον τελειότατον, διότι τὰ πάντα ἐν αὐτῷ διετυπώθησαν συμφώνως πρὸς τὴν ἐνεστῶσαν κοινωνικὴν πρόοδον, καὶ τὸ ὕψος εἰς ὃ ἀνήχθη ἡ Νομικὴ Ἐπιστήμη. Οἱ συντάκται δὲ τῆς αὐτοῦ, περιλαβόντες πλείστας τῶν ἀρχῶν τοῦ Ρωμαικοῦ Δικαίου, ὅσας ἐθεώρησαν συναδούσας πρὸς τὸν σύγχρονον πολιτισμὸν καὶ μὴ ἀντικειμένας πρὸς τὰς κρατούσας σήμερον περὶ δικαίου ἰδέας, ἐσεβάσθησαν οὐχ ἥττον καὶ πᾶν ὃ, τι ἐν Γερμανίᾳ προὑπῆρχεν, ἀναπτυχθὲν ἐκεῖ καὶ διατυπωθὲν ὡς νομικὴ ἔννοια εἴτε διὰ τῶν ἐθίμων εἴτε ἐξ ἀρχαιοτέρων νόμων. Ἀλλ' ὅσῃ τέλειον καὶ πληρὲς ἀστικὸν δίκαιον καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ἀποτελεῖ ὁ Γερμανικὸς κώδιξ διὰ τὴν κοινωνίαν, δι' ἣν ἐνομοθετήθη, καὶ τῆς τὰ συμφέροντα καὶ τὰς ἀνάγκας ἐξυπηρετεῖ, διὰ τοῦτον ἀκριβῶς τὸν λόγον δὲν δύναται νὰ ᾗ ἐπίσης χρη-

σιμος καὶ διὰ κοινωνίαν ἄλλην, ὅπως ξένην καὶ κατὰ τὰ ἤθη καὶ κατὰ τὰς ἀνάγκας. Ὑπὸ ταύτην λοιπὸν τὴν ἔποψιν στερεῖται δι' ἡμᾶς ὁ Γερμανικὸς κώδικς ὡς σύνολον τοῦ κυριωτάτου ἴσως τῶν προσόντων παντὸς ἀγαθοῦ νόμου. Ἡ διατύπωσις ἀφ' ἑτέρου αὐτοῦ, πολλάκις σκοτεινὴ καὶ δύσληπτος, καὶ αἱ λεπτομέρειαι, εἰς ἃ ἀδιαλείπτως προβαίνει, καὶ αἵτινες συνδέονται πρὸς τὴν ὅλην Γερμανικὴν νομοθεσίαν, μεγίστας θὰ προῦκάλουν δυσχερείας κατὰ τὴν ἐν Κρήτῃ ἐφαρμογὴν αὐτοῦ, εἴποτε ἐκρίνετο αὕτη δυνατὴ καὶ προσήκουσα. Ἀλλὰ καὶ ἕτερον παρεμβάλλεται πρὸς εἰσαγωγὴν αὐτοῦ κώλυμα. Πᾶς νόμος καὶ δὴ ἀστικὸς νόμος, ὅπως τύχη ὀρθῆς ἐφαρμογῆς, χρήζει πρὸ παντὸς συστηματικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς ἐρμηνείας· ἀλλ' ἐν αὐτῇ τῇ Γερμανίᾳ γνωστὸν εἶναι ὅτι οἱ ἐρμηνευταὶ εὗρεθσαν πρὸ ἀνυπερβλήτων δυσχερειῶν, ἅς μόνον ἢ προϊούσα ἐπιστημονικὴ ἀνάπτυξις θέλει ἐξαφανίσῃ· καὶ θὰ παρέλθωσιν ἴσως δεκάδες ἐτῶν καὶ πολλαὶ θ' ἀναπτυχθῶσι θεωρίαι καὶ διάφορα θὰ γραφῶσι συστήματα, μέχρις οὗ ἐκλίπωσιν αἱ δυσχερείαι αὗται. Πῶς ἔσται λοιπὸν δυνατόν νὰ παραδοθῇ εἰς τὸν νομικὸν τῆς Κρήτης κόσμον πρὸς ἐφαρμογὴν ἀστικῆς νομοθεσίας, ἧς οὔτε πλήρης ἐρμηνεία ἐγένετο ἔτι οὔτε πολυχρόνιος ἐφαρμογὴ, ὥστε πλουσία νὰ καταρτισθῇ νομολογία, ὅταν μάλιστα δὲν εἶναι πολλοὶ οἱ κατέχοντες τὴν γλῶσσαν ἐν ἧ πρωτοτύπως ἐγράφῃ καὶ ἐν ἧ ἐρμηνεύεται ὑπὸ τῶν συγγραφέων καὶ τῶν δικαστηρίων; Μέγα ἄλλως μέρος τοῦ Γερμανικοῦ κώδικος, τὸ ἐμπράγματον δίκαιον, εἶναι οὕτω διεσκευασμένον καὶ ἐπὶ τοιούτων στηρίζεται βάσεων, ὥστε ἀπολύτως ἀποκλείεται πᾶσα σκέψις περὶ εἰσαγωγῆς αὐτοῦ ἐν Κρήτῃ, ἀφοῦ μάλιστα ἰσχύει ἤδη ἐν ταύτῃ σύστημα μεταγραφῆς καὶ ὑποθηκῶν ὁμοιον πρὸς τὸ Ἑλληνικόν, ἧτοι ὅπως διάφορον τοῦ Γερμανικοῦ, καὶ οὐ μόνον εἶναι ἀδύνατον νὰ μεταβληθῇ τοῦτο, ἀλλὰ τούναντίον πρὸς αὐτὸ δεῖν χάριν τῆς ἐνότητος τοῦ ὅλου συστήματος νὰ προσαρμοσθῶσι καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ ἐμπραγμάτου δικαίου τμήματα. Διὰ πάντας τοὺς λόγους τούτους τοῦ Γερμανικοῦ κώδικος ὡς συνόλου δὲν ἠδύνατο ἢ Ἐπιτροπεία ν' ἀποδεχθῇ τὴν ἐν Κρήτῃ εἰσαγωγὴν. Ἐκρινεν ὅμως ὅτι ὄφειλε νὰ παραλάβῃ ἐξ αὐτοῦ ὅ, τι καλὸν καὶ χρήσιμον καὶ κυρίως ἐν πλείστοις ν' ἀκολουθήσῃ τὴν ἀκριβολόγον καὶ ἀληθῶς ἐπιστημονικὴν αὐτοῦ διατύπωσιν.

Τὸ Ἑλληνικὸν νομοσχέδιον τοῦ ἔτους 1874 συνταχθὲν ὑπὸ τῶν ἀρίστων νομομαθῶν, οὓς παρήγαγεν ἡ νεωτέρα Ἑλλάς, εἶναι ἀναμφηρίστως ἔργον καὶ μελέτης καὶ πείρας πεφωτισμένης· ὅσας καὶ ἂν ὑποτεθῇ ἔχον ἀτελείας, ἀπαραιτήτους βεβαίως δι' ἣν ἐποχὴν συνετάχθη, ἔχει ὅμως τὸ μέγα πλεονέκτημα, ὅτι ἐνέχει Ἑλληνικὸν χαρακτῆρα καὶ βεβαίως ἑλληνικώτερον τούτου ἀστικὸν νομοθέτημα, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εὗρεθῇ. Εἰσαγόμενον λοιπὸν εἰς τὴν Κρήτην, δὲν θέλει φανῆ ξένον καὶ ὀθνεῖον ἢ ἐρμηνεία καὶ ἢ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ δὲν θὰ προσκρούσῃ πρὸ δυσχερειῶν ἀνυπερβλήτων, διότι πολύτιμον βοήθημα ἔσονται τῶν Γάλλων καὶ Ἰταλῶν ἐρμηνευτῶν τὰ συγγράμματα, ἢ θαψιλῆς νομολογία τῶν δικαστηρίων τῶν δύο τούτων κρατῶν καὶ ἡ Ἑλληνικὴ ἔτι φιλολογία. Κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ ὡς βᾶσις ἐτέθησαν κυρίως οἱ κώδικες τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἰταλίας, πολλαὶ διατάξεις τῶν ὁποίων διεσκευάσθησαν κατὰ τὰς ὑποδεί-

Ξεις τῶν ἐρμηνευσάντων αὐτοὺς συγγραφέων· συνεβιά-
σθη δὲ τὸ ὅλον πρὸς τὴν σύγχρονον ἐν Ἑλλάδι περὶ δι-
καίου συνείδησιν καὶ προσηρμόσθη πρὸς τὴν ὅλην ἑλλη-
νικὴν νομοθεσίαν· ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ἰσχύουσαν ἐν Κρήτῃ
νομοθεσίαν ἢ προσαρμογὴ αὐτοῦ δὲν εἶναι λίαν δυσχερὴς,
διότι καὶ ὁ νόμος περὶ μεταγραφῶν καὶ ὑποθηκῶν καὶ ὁ
νόμος περὶ ἐπιτροπείας καὶ κηδεμονίας καὶ ἄλλοι νόμοι
ἐπὶ τῇ βάσει αὐτοῦ συνετάχθησαν, καὶ τὸ οἰκογενειακὸν
ἔτι καὶ κληρονομικὸν δίκαιον τῶν Βυζαντινῶν, τὸ ἐν
Κρήτῃ ἰσχύον, ἄνευ πολλῶν ἀτόπων δύναται μετ' αὐτοῦ
να συμπολιτεύηται.

Δὲν παρελάβομεν ὅμως τὸ Νομοσχέδιον ἀπαραλλά-
κτως ὡς εἶχε, διότι δὲν ἐπετρέπετο νὰ παρίδωμεν ἐντε-
λῶς τὴν ἀπὸ τοῦ 1874 νομοθετικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν
πρόσδοκον· διὸ πολλὰς τῶν διατάξεων αὐτοῦ μετεβάλομεν,
λαβόντες ὑπ' ὄφει καὶ τὰς εἰδικὰς διὰ τὴν Κρήτην περι-
στάσεις καὶ τὰς παρατηρήσεις τῶν Γάλλων καὶ Ἰταλῶν
ἐρμηνευτῶν ἐπὶ τῶν ἀντιστοίχων ἄρθρων τοῦ Γαλλικοῦ
καὶ Ἰταλικοῦ κώδικος, καὶ τὴν ἐν ἔτει 1898 γενομένην
ἐπεξεργασίαν πρὸς εἰσαγωγὴν αὐτοῦ ἐν Λάμφῃ, ἰδίᾳ δὲ
τὴν πολλὰς ὡρέλιμον ἀποδῶσαν ἡμῖν ἐργασίαν τοῦ
δικαστήμου Βέλγου καθηγητοῦ F. Laurent περὶ ἀναθεω-
ρήσεως τοῦ Βελγικοῦ κώδικος (Avant—Projet de révision
du code civil), προσεθήκαμεν δὲ καὶ πλείστας διατάξεις
ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ κώδικος, ὅσας ἐκρίναμεν ὅτι ἡδύνα-
μεθα νὰ περιλάβωμεν ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἄνευ ἀτόπου
τινός. Ἐκάστην τῶν οὕτω ἐπινεχθεισῶν μεταβολῶν
αἰτιολογοῦμεν διὰ βραχέων ἐν τοῖς ἐπομένοις.

Τοιαύτη εἶναι ἡ γενομένη ἐργασία, πρὸς τὴν βραχύ-
τατον ἀληθῶς εἶχομεν νὰ διαθέσωμεν χρονικὸν διάστημα.
Ἡ ἐπιβολὴ ἡμῶν δὲν ὑπῆρξε νὰ συντάξωμεν ἐξ ὑπαρχῆς
κώδικα Κρητικὸν οὐδὲ καὶν ριζικὴν νὰ ἐπιχειρήσωμεν
ἀναθεώρησιν τοῦ νομοσχεδίου· πολὺ μετριώτεροι ἦσαν
αἱ βλέψεις ἡμῶν καὶ πολὺ στενώτερα ἐθέσαμεν τὰ ὄρια
τοῦ ἔργου ἡμῶν· καὶ πάλιν ὅμως δὲν ἀξιοῦμεν ὅτι καὶ
ἀτέλεια δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑφίστανται καὶ πλημμελεῖ
ἴσως ἐνιαχοῦ νὰ εὐρεθῶσι. Φρονεῖ ὅμως ἡ Ἐπιτροπὴ ὅτι
ἔπραξεν ὅ,τι ἡδύνατο κράτιστον διὰ τὴν Κρήτην ὑπὸ τὰς
ἐνεστώσας περιστάσεις καὶ ὅ,τι ἡδύνατο γενναιότερον
ἐντὸς τοῦ τεταγμένου αὐτῇ χρόνου· καὶ πεποιθῆσθαι ἔχει
ὅτι ἡ διὰ τοῦ καταρτισθέντος σχεδίου, ἂν ἤθελε τοῦτο
καταστῆ νόμος, ἀντικατάστασις τῆς ἤδη ἰσχυούσης
ἀστικῆς νομοθεσίας, θέλει ἀποτελέσῃ ἀληθῆ πρόσδοκον διὰ
τὴν Νῆσον, ἥ τις διὰ ταύτης ἀριστα θὰ προσοικειωθῇ
ἔπως καὶ αὕτη δεχθῇ, ὅταν θείῃ συνάρσει ἐπιστῆ ὁ και-
ρὸς, τὸν ἀστικὸν κώδικα, ὅστις τῆς ὅλης Ἑλληνικῆς
κοινωνίας μέλλει νὰ διέπη τὰς ἀστικὰς σχέσεις.

* * *
Ἐπιχειρῶν ἤδη νὰ αἰτιολογήσω συνοπτικῶς τὰς ἐπι-
νεχθείσας εἰς τὸ ἑλληνικὸν νομοσχέδιον μεταβολὰς καὶ
προσθήκας, λυσιτελὲς θεωρῶ νὰ συνδυάσω πρὸς τοῦτο
καὶ βραχυτάτην ἔκθεσιν τῶν πηγῶν, ἐξ ὧν ἐλήφθησαν
αἱ διατάξεις αὐτοῦ καὶ γενικώτερον νὰ προσθέτω, ὅπου
κρίναι τοῦτο μᾶλλον ἀναγκαῖον, ἔκθεσιν τῶν ἀρχῶν ἐφ'
ῶν ἐβάσισθη καὶ τῶν θεωριῶν, ἃς ἀπεδέχθη.

Ἐν τῇ συστηματικῇ διακρυθμίσει τοῦ ἡμετέρου σχε-
δίου σπουδαία μεταβολὴ εἶναι ὁ καταρτισμὸς ἰδίου β-
βλίου, ἐν ᾧ περιέχονται αἱ **Γενικαὶ Διατάξεις**, αἱ
ἐφαρμογὴν ἔχουσαι ἐπὶ πάντων τῶν κατ' ἰδίαν μερῶν

τοῦ ἀστικοῦ δικαίου· εἰς τὸ μέρος τοῦτο ἐνῶς ἐκτίθεται ἡ βλῆ περὶ δικαίου καὶ δικαιωμάτων θεωρία, πλείστας παρελάβομεν διατάξεις τοῦ Γερμανικοῦ κώδικος, ἀφ' ἐνὸς μὲν διότι πολλὰ θέματα δὲν προεβλέποντο ὑπὸ τοῦ ἐλληνικοῦ νομοσχεδίου, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι ἐνταῦθα ἀκριβῶς, ἔνθα πλείστακις ἐκτίθενται ἀφηρημένα ἔννοια, διαλάμπει τῶν Γερμανῶν ἡ ἀκριβολόγος καὶ ὄντως ἀριστοτεχνικὴ διατύπωσις. Μεγίστην δ' ἠρύσθημεν ἐν τῇ διατυπώσει τῶν Γενικῶν Διατάξεων ὠφέλειαν ἐκ τῆς ἐργασίας τῆς κατὰ τὸ 1891 συστάσης ἐν Ἑλλάδι ἐπιτροπείας πρὸς σύνταξιν ἀστικοῦ κώδικος, ἧς ἠτυχήσαμεν νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ἡμῶν σχεδίασμα τῶν Γενικῶν ἀρχῶν, καταρτισθὲν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ μὴ ἐψηφισμένου τότε νομοσχεδίου τοῦ Γερμανικοῦ ἀστικοῦ κώδικος.

Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ βιβλίου τούτου πραγματεύεται περὶ ἐφαρμογῆς τῶν νόμων (ἄρθρα 1-8)· ἐν τῷ πρώτῳ ἄρθρῳ περιελήφθη ὁ ἰσχύων ἤδη ἐν Κρήτῃ νόμος, ὑπ' ἀριθμ. 5 τῆς 10 Μαΐου 1894, ὅστις εἶχε συνταχθῆ κατὰ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου, καταστάντος ἐν Ἑλλάδι νόμου ἀπὸ τοῦ 1882 (νόμος ΠΜΓ' τῆς 1 Μαΐου 1882)· τὴν διατύπωσιν τοῦ τε Κρητικοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ νόμου, φεγομένην ὑπὸ τῶν συγγραφέων ὡς ἄτεγνον, (Κρασσᾶ, Σύστημα Ἀστικοῦ Δικαίου τόμ. Α' σελ. 71) μετεβάλομεν κατὰ τὰς ὑποδείξεις αὐτῶν, ἠλαττώσαμεν δὲ καὶ τὴν ἐν τῷ Κρητικῷ νόμῳ τασσομένην εἰκοσαήμερον προθεσίαν εἰς δεκαήμερον, συμφώνως πρὸς τὰ ἐν Ἑλλάδι ἰσχύοντα, καθ' ὅσον τὸ τεκμήριον τῆς γνώσεως, ἐφ' οὗ στηρίζεται ἡ διάταξις αὕτη, δὲν δικαιολογεῖται πλείοτερον ἢν ταχθῆ προθεσμίᾳ εἰκοσιν ἀντὶ δεκα ἡμερῶν, ἐν ᾧ ὑπὸ πλείστας ἐπόψεις ἐπιβάλλεται νὰ μεσολαβῆ ὅσον ἔνεστι συντομώτερον χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νόμου μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος αὐτοῦ· κατὰ τὸν Ἰταλικὸν κώδικα (ἄρθρον 1 εἰσαγωγικῶν διατάξεων) ὁ νόμος ἰσχύει καθ' ὅλην τὴν Ἰταλίαν τὴν 1ῃν ἡμέραν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ.

Τὰ λοιπὰ ἄρθρα τοῦ μέρους τούτου ἐλήφθησαν ἐκ τῶν ἀρθρῶν 2—8 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου, ἅτινα εἶναι τὰ ἄρθρα 2—8 τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἰσχύοντος νόμου Τ4Α' τῆς 29 Ὀκτωβρίου 1856· τῶν διατάξεων τούτων, ὑπὸ πάντων τῶν συγγραφέων τοῦ ἀστικοῦ δικαίου καὶ ὑπὸ τῆς νομολογίας τῶν ἐλληνικῶν δικαστηρίων εὐρέως ἐρμηνευθεισῶν, πᾶσαν ἀνάλυσιν θεωρῶ περιττήν. Τὸ ἄρθρον ὅμως 6, καθ' ὃ αἱ ἐκ συμβάσεως ἐνοχὰ διέπονται ὑπὸ τοῦ νόμου τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως, ἐκ τῶς ἂν οἱ συμβαλλόμενοι ὥρισαν ἕτερον νόμον, ἐκρίθη ἑρμώτερον νὰ διατυπωθῆ συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 9 τῶν εἰσαγωγικῶν διατάξεων τοῦ Ἰταλικοῦ κώδικος, ὅπερ ὑπὸ τῶν συγγραφέων θεωρεῖται ἐπιστημονικῶς ὀρθότερον (Windscheid, Ρωμ. Δίκαιον τόμ. Α' § 35, σημ. 9 Laurent Avant-Projet τόμ. I, σελ. 84).

Ἐν τῷ Β' μέρει, πραγματευομένῳ περὶ τῶν ἀστικῶν δικαίων (ἄρθρα 9—13), περιελήφθησαν τὰ ἄρθρα 9, 10, 12, 13 καὶ 28 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου, ἀποτελοῦντα τὰ ἄρθρα 9, 10, 12, 13 καὶ 29 τοῦ Ἑλληνικοῦ νόμου Τ4Α'· εἰς ἀνάλυσιν αὐτῶν δὲν προβαίνομεν δι' ἂν ἀνωτέρω ἐξέθημεν λόγον· παρατηροῦμεν ὅμως ὅτι τὸ μὲν ἄρθρον 11 διετυπώσαμεν συμφώνως

πρὸς τὰ περὶ νομικῶν προσώπων ὀριζόμενα κατωτέρω ἐν τῷ ἡμετέρῳ σχεδίῳ, περὶ δὲ τῆς Κρητικῆς ἰθαγενείας δὲν ἐκρίναμεν προσῆκον νὰ πραγματευθῇ ὁ κώδιξ, ἀφ' οὗ ἴδιος νόμος, ὁ ὑπ' ἀριθ. 9 τῆς 10 Μαΐου 1899, προβλέπει περὶ ταύτης· διὰ τοῦτο ἐν ἄρθρῳ 13 ρητῶς ἀναφέρεται τὸ σχέδιον εἰς τὸν εἰδικὸν περὶ ἰθαγενείας νόμον.

Ἐν τῷ Γ'. μέρει «περὶ προσώπων» (ἄρθρα 14—76) περιελάβομεν τὰς ἀφ' ἑαυτῶν τὰ φυσικὰ καὶ τὰ νομικὰ πρόσωπα διατάξεις· τὸ *Α' κεφάλαιον* πραγματεύεται περὶ τῶν φυσικῶν προσώπων (ἄρθρ. 14—14), διαιρεῖται δὲ εἰς τέσσαρα τμήματα· τὸ *α' τμήμα* ἐν ἄρθροις πέντε (14—18) ὀρίζει τὰ τῆς δικαιοκρίτου ἰκανότητος· ἐν τῷ τμήματι τούτῳ νεωτέραν διάταξιν περιελάβομεν ἐν ἄρθρῳ 16 τὴν τῶν ἄρθρων 3—5 τοῦ Γερμανικοῦ κώδικος, καθ' ἣν ἀνήλικοι, ἄνευ διακρίσεως φύλου, συμπληρώσαντες τὸ 18ον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν δύνανται ὑπὸ τοὺς ἐν τῷ νόμῳ τασσομένους ὄρους νὰ κηρυχθῶσιν ἐνήλικοι, ἐξομοιούμενοι οὕτω ὁλοσχερῶς πρὸς τοὺς ἐνήλικους.—Ἐν ἄρθρῳ δὲ 18 περιελάβομεν τὴν ἐν τῷ Γερμανικῷ κώδικι (ἄρθρ. 20) τιθεμένην ἀρχὴν, καθ' ἣν ἐὰν πλείονες συναπολειτουργῶσιν ἐν κοινῷ κινδύνῳ τεκμαίρεται ὅτι ἀπέθανον συγχρόνως, ἀποκρουομένης οὕτω τῆς ἐν ἄρθροις 720—722 τοῦ Γαλλικοῦ κώδικος καὶ ἐν τῷ Ρωμαϊκῷ δικαίῳ καθιερουμένης θεωρίας τῶν τεκμηρίων, ἣν ἡ νεωτέρα ἐπιστημὴ δὲν ἐπιδοκιμάζει.

Τὸ *Β' τμήμα* τοῦ κεφαλαίου τούτου (ἄρθρ. 19—37) πραγματεύεται περὶ ἀφάντων· ἐκ τῶν δύο συστημάτων, ἅτινα κρατοῦσιν ἐν ταῖς νεωτέραις νομοθεσίαις, ἦτοι τοῦ συστήματος ὅπερ καθιεροῦται ἐν τῷ Γαλλικῷ κώδικι (ἄρθρ. 112—143) καὶ ὅπερ εἰς τρία διαιρεῖ τὴν ἀφάνειαν στάδια, (εἰκαζομένην ἀφάνειαν, κεινηγμένην ἀφάνειαν καὶ ὀριστικὴν ἐγκατάστασιν εἰς τὴν νομὴν τῆς περιουσίας τοῦ ἀφάντου) καὶ τοῦ συστήματος, ὅπερ διευτυπώθη ἐν τῷ Γερμανικῷ κώδικι (ἄρθρ. 13—19) καὶ καθ' ὃ ὁ ἀφάντος κηρύσσεται νεκρὸς καὶ ἐπέρχονται τὰ ἐντεῦθεν ἐννομα ἀποτελέσματα, τὸ Ἑλληνικὸν νομοσχέδιον καθ' ὃν χρόνον συνετάχθη δὲν ἠδύνατο ἢ ν' ἀποδεχθῇ τὸ πρῶτον (ἄρθρ. 95—122), ἡμεῖς ὁμῶς ἐκρίναμεν ὀρθώτερον τὸ σύστημα τοῦ Γερμανικοῦ κώδικος, διότι καὶ ἀπλούστερον εἶνε καὶ πληρέστερον καθορίζει τὸ θέμα· ἐπὶ τῇ βάσει δὲ αὐτοῦ διευτυπώσαμεν τὰ σχετικὰ ἄρθρα τοῦ νομοσχεδίου, κανονίσαντες ἐν τῷ ἡμετέρῳ σχεδίῳ ὁλόκληρον τὴν διαδικασίαν τῆς κηρύξεως τῆς ἀφανεύσεως, ἥτις ἐν Γερμανίᾳ κανονίζεται ὑπὸ τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας.

Πλὴν τούτων περιελάβομεν ἐν ἄρθρῳ 37 τὴν περίπτωσιν, περὶ ἧς προβλέπει τὸ ἄρθρον 72 τῆς ἤδη ἰσχυροῦσης ἐν Κρήτῃ εἰδικῆς Δικονομίας, καὶ ἥτις δὲν ἀντίκειται εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ Γερμανικοῦ κώδικος καθιερούμενον σύστημα (προβλ. ἄρθρ. αὐτοῦ 1914).

Ἐπὶ τοῦ σπουδαιοτάτου ζητήματος τῶν *ληξιαρχικῶν πράξεων*, περὶ ὧν ἐν Ἑλλάδι προβλέπει ὁ νόμος 14Α' τοῦ 1856, οὗτινος αἱ διατάξεις οὐδέποτε ἔτυγον πλήρους ἐφαρμογῆς, τὸ Ἑλληνικὸν νομοσχέδιον δὲν μετέβαλε τὴν οἰκονομίαν τοῦ νόμου τούτου, οὔτε τὰς οὐσιώδεις αὐτοῦ διατάξεις· ἀποβλέπουσα ὁμῶς ἡ Ἐπιτροπὴ εἰς τὴν ἀποτυχίαν τοῦ νόμου ἐκείνου καὶ κρίνουσα

ὅτι πολλή ἀπαιτεῖται μελέτη, πρὶν εἰσαχθῆ ἕν Κρήτη νόμος περὶ ληξιαρχικῶν πράξεων, ὅπως προληφθῆ πιθανή καὶ ἐνταῦθα ἀποτυχία, αἰρετώτερον ἔκρινε νὰ μὴ κανονίσῃ τὰ περὶ τούτου ἐν τῷ κώδικι, δι' ὃ διὰ τοῦ ἄρθρου 38 ἀνατίθεται εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦ Ἡγεμόνος ὅπως προκαλέσῃ Ἡγεμονικὸν Διάταγμα, κανονίζον πάντα τὰ ἀφορῶντα τὰς ληξιαρχικὰς πράξεις, ἵνα οὕτω δοθῆ καιρὸς εἰς εὐρύτεραν τοῦ θέματος σπουδὴν καὶ συζήτησιν.

Τὸ Δ' τμήμα τοῦ κεφαλαίου τούτου κανονίζει τὰ τῆς κατοικίας εἰς ἕξ ἄρθρα (39—44) ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τε σχετικῶν διατάξεων τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου (ἄρθρα 91—94) καὶ τῶν τοῦ Γερμανικοῦ κώδικος (ἄρθρα 7—12)· ρητῶς ὁμῶς ἀπεκρούσαμεν (ἄρθρ. 41) τὸ ἐν τῷ Γερμανικῷ κώδικι καθιερούμενον σύστημα τοῦ πολλαπλοῦ τῆς κατοικίας, ὅπερ μόνον εἰς τὰς Γερμανικὰς νομοθεσίας προσιδιάζει· δὲν περιελάβομεν δὲ καὶ τὴν περὶ τῶν εἰς ἰσόβιον ὑπηρεσίαν διωρισμένων διατάξιν τοῦ ἄρθρου 93 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου, ἥτις οὔτε εἰς τὴν Ἰταλικὴν, οὔτε εἰς τὴν Γαλλικὴν κώδικα περιλαμβάνεται, διότι συάγεται ἐκ τῆς ἐν ἄρθρῳ 38 τιθεμένης γενικῆς ἀρχῆς.

Τὸ Β' κεφάλαιον τοῦ μέρους τούτου πραγματεύεται περὶ νομικῶν προσώπων (ἄρθρ. 45—76). Σπουδαιότατη ἀτέλεια τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου ἐκρίθη πάντοτε ὅτι οὐδόλως σχεδὸν πραγματεύεται τοῦτο περὶ νομικῶν προσώπων, ἅτινα κατὰ τοὺς τελευταίους μάλιστα χρόνους μεγίστην ἐκτήσαντο ἐν τῷ ἀστικῷ δικαίῳ σπουδαιότητα. Καὶ ὁ Γαλλικὸς δὲ κώδιξ καὶ ὁ Ἰταλικὸς ἐλαχίστας ἐπίσης περιλαμβάνουσι διατάξεις περὶ νομικῶν προσώπων. Τούναντίον ὁ Γερμανικὸς κώδιξ ἀφιερῶν εἰς τὰ νομικὰ πρόσωπα ἴδιον τίτλον (ἄρθρα 21—81) λεπτομερῶς περὶ οὕτων πραγματευόμενος. Ἱστορικοὶ ὁμῶς λόγοι καὶ ἡ διὰ προγενεστέρων νόμων τῆς αὐτοκρατορίας γενομένη διαρρύθμισις, ἣν ἐσεδάσθη ὁ κώδιξ, ὑπεγόρευσαν διατάξεις τινὰς, ἃς δὲν ἠδυνάμεθα ἡμεῖς ν' ἀποδεχθῶμεν, καὶ ἰδίᾳ τὴν καθιέρωσιν δύο διαφορῶν τρόπων καταρτίσεως αὐτῶν, ἥτις καὶ ἐκ πολιτικῶν προεκλήθη ἐν Γερμανίᾳ ἀφορμῶν. Διὰ τοῦτο ἡμεῖς ρυθμίζοντες τὰ τῶν νομικῶν προσώπων ἠκολουθήσαμεν μὲν τὴν καθόλου διατύπωσιν τοῦ Γερμανικοῦ κώδικος, ἠπλοποιήσαμεν ὁμῶς τὰ δι' αὐτοῦ θεσπιζόμενα· οὕτως, οὔτε τὴν διάκρισιν μεταξύ σωματείων σκοπούντων οικονομικὴν ἐπιχείρησιν καὶ μὴ τοιούτων οὔτε τὰς περὶ ἀναγράφτων σωματείων (Eingetragene Vereine) διατάξεις ἐδέχθημεν.

Ἐν τῷ Α' τμήματι τοῦ κεφαλαίου τούτου (ἄρθρ. 45—66) ἐπραγματεύθημεν περὶ σωματείων, ὄρισαντες ἐν ἄρθρῳ 46 ὅτι νομικὴν ἰκανότητα προσδίδωσιν εἰς ταῦτα μόνον ἡ ἔγκρισις τοῦ καταστατικοῦ δι' Ἡγεμονικοῦ Διατάγματος, ἥτις δύναται καὶ ν' ἀνακληθῆ κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἄρθρου 47· ἐν ταῖς ἐπομένοις ἄρθροις ἐκανονίσσαμεν τὰ τῆς ἐδῶρας τῶν σωματείων, τῆς διοικήσεως αὐτῶν, τῆς μεταβολῆς τοῦ καταστατικοῦ, τῆς συνελύσεως τῶν μελῶν, τῆς διαλύσεως καὶ τῆς ἐκκαθάρισεως τῆς περιουσίας τῶν.

Ἰδίᾳς μνείας ἐν τῷ τμήματι τούτῳ χρῆζει ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 51 (Γερμαν. κώδικος ἄρθρον 31) περὶ τῆς εὐθύνης τῶν σωματείων διὰ τὰς πράξεις τῶν διοικητῶν καὶ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν. Ὁ Γαλλικὸς κώδιξ

(άρθρ. 1384) και ὁ Ἰταλικὸς κώδιξ (άρθρ. 1153) περιέχουσι διάταξιν, ἐξ ἧς περιλήφθη ἐν τῷ Ἑλληνικῷ νομοσχεδίῳ τὸ ἐδ. γ' τοῦ άρθρου 2017 καθ' ὃ ὁ κύριος ἢ ὁ ἐπιστήσας ἄλλον ἐπὶ τινος ὑπηρεσίας ἐνέχεται διὰ τὴν ζημίαν τοῦ ὑπηρετοῦ ἢ ἐπιστάτου τὴν ἐν τῇ ἐπιστάσει ἢ ὑπηρεσίᾳ αὐτῶν προξενηθεῖσαν. Ἐπὶ τῆς διατάξεως ταύτης στηριζόμενοι οἱ σχολιασταὶ τοῦ Γαλλικοῦ καὶ τοῦ Ἰταλικοῦ νόμου παραδέχονται ὅτι δι' αὐτῆς λύεται τὸ ζήτημα τῆς εὐθύνης τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν ἄλλων νομικῶν προσώπων. Πολλὰ προετάθησαν γνώμαι πρὸς διακανονισμὸν τοῦ θέματος τούτου, οἷον ὅτι τὰ νομικὰ πρόσωπα δὲν ἐνέχονται ἢ ἐπικουρικῶς καὶ μετὰ προηγουμένην δίκην τοῦ αὐτοῦργου τῆς ἐπιζημίου πράξεως, ἢ ὅτι ἡ εὐθύνη ὑφίσταται μόνον ὅταν ἡ ἐπιζημία πράξις ἀνάγεται εἰς σχέσεις περιουσίας ἢ συμβατικὰς κλπ. (Πρβλ. Giorgi, *Il Diritto delle obligatione*. Haurion *Les actions en indemnité contre l'Etat* K. Δεμερτζῆ, *Περὶ τῆς εὐθύνης τοῦ Κράτους ἐκ τῶν παρανόμων πράξεων καὶ παραλείψεων τῶν ὑπαλλήλων αὐτοῦ*, ἐνθα συνοψίζονται πᾶσαι αἱ ἐπὶ τοῦ θέματος γνώμαι τῶν συγγραφέων). Καὶ περὶ μὲν τοῦ Δημοσίου περιέλαβε σχετικὴν διάταξιν τὸ Σύνταγμα ἐν άρθρῳ 94, καθιεροῦντι τὴν ἀρχὴν ὅτι ἡ Πολιτεία εἶναι ὑπεύθυνος πρὸς ἰδιώτας ἐν περιπτώσει ἀφερεγγυότητος τῶν ὑπαλλήλων διὰ πᾶσαν ζημίαν ἢ βλάβην προσγενομένην ἐκ τῆς ἀμελείας, τῆς καταχρήσεως ἐξουσίας ἢ τῶν σφαλερῶν πράξεων αὐτῶν. Ἐν τῷ κώδικι ὁμοῦς ἐκρίναμεν ὀρθὸν νὰ περιλάβωμεν καὶ τὴν διάταξιν δι' ἧς ὁ Γερμανικὸς κώδιξ λύει τὸ ζήτημα· καὶ οὕτω διευτυπώσαμεν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ άρθρου 31 αὐτοῦ τὸ ἄρθρον 51 τοῦ ἡμετέρου σχεδίου, καθ' ὃ τὸ σωματεῖον εὐθύνεται εἰς ἀνόρθωσιν πάσης ζημίας τρίτων προελθούσης οὐχὶ ἐξ οἰασδήποτε πράξεως αὐτῶν, ἀλλ' ἐκ πράξεως ἐπαγομένης ὑποχρέωσιν πρὸς ἀποζημίωσιν καὶ γενομένης ὑπὸ διοικητοῦ ἢ ἄλλου ἀντιπροσώπου τοῦ σωματείου κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀνατεθέντων αὐτῷ καθηκόντων (οὐχὶ ἐπομένως ἐνεκα τῆς ἐκτελέσεως τῶν καθηκόντων αὐτοῦ)· ἐννοεῖται ὅτι ἡ εὐθύνη ὑφίσταται οὐχὶ μόνον διὰ τὰς πράξεις ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς παραλείψεις· ἡ δ' ὑποχρέωσις πρὸς ἀποζημίωσιν δύναται νὰ πηγάζῃ ἐξ οἰουδήποτε λόγου οἷον ἐκ συμβάσεως ἢ ἐκ τοῦ νόμου· παράδειγμα περιπτώσεως τοιαύτης ἔστω ἡ τοῦ άρθρου 757 καθ' ὃ ὁ ὀφειλέτης εὐθύνεται διὰ πταῖσμα τῶν προσώπων ἅτι α μετεχειρίσθη ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν ὑποχρεώσεων αὐτοῦ ἐξ ἴσου ὅπως καὶ δι' ἴδιον πταῖσμα.

Ἡ διάταξις τοῦ άρθρου 51 δυνάμει τῆς § 2 τοῦ άρθρου 76 ἰσχύει καὶ ἐπὶ τῶν νομικῶν προσώπων τοῦ δημοσίου δικαίου, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ πράξεων ἀφορωσῶν ἰδιωτικὰ τούτων δίκαια, καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ἀντίκειται ὡς πρὸς τὸ Δημόσιον εἰς τὸ ἄρθρον 94 τοῦ Συντάγματος.

Περὶ ἰδρυμάτων πραγματεύεται τὸ β' τμήμα τοῦ κεφαλαίου τούτου (ἄρθρα 67—75), ἐπὶ τῇ βάσει ἐπίσης τῶν ἀντιστοίχων άρθρων τοῦ Γερμανικοῦ κώδικος συνταχθέν (ἄρθρα 80—88). Ἐνταῦθα λύεται διὰ θετικῆς διατάξεως ζήτημα μεγάλῃς πρακτικῆς σπουδαιότητος, ἐπίμαχον δ' ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, ἂν δηλ. δύναται νὰ ἐγκαταστή κληρονόμος ἴδρυμα παραχθισόμενον τὸ πρῶτον διὰ πράξεως τελευταίας βουλήσεως (*Windscheit*, Ρωμ. Δίκαιον § 549, Κρασσᾶ Ἀστικὸν Δίκαιον τόμ. Ε' § 21) τὸ ἄρθρον 71 τοῦ ἡμετέρου σχεδίου τίθησι σαφῶς

καί ρητῶς τὴν ἐκ τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ Γερμανικοῦ κώδικος συναγομένην ἀρχὴν, καὶ ὀρίζει ὅτι διὰ πράξεως τελευταίας βουλήσεως δύναται νὰ συστηθῆ ἴδρυμα, εἰάν τοῦτο ἐγκαταστή κληρονόμος ἢ ἀφεθῆ αὐτῷ κληροδότημα, ἅμα τῇ ἐπαγωγῇ τῆς κληρονομίας ἢ τοῦ κληροδοτήματος. Εἰδικὴν πρόνοιαν ὀφείλομεν νὰ λάβωμεν ἐν τῷ θέματι τούτῳ περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἰδρυμάτων, εἰς ἃ ἀναφέρονται αἱ διατάξεις τῶν ἀρθρ. 73 καὶ 75 § 2.

Ἐν ἰδίῳ τμήματι (ἄρθρον 76) ποιεῖται τὸ σχέδιον λόγον περὶ τῶν νομικῶν προσώπων τοῦ Δημοσίου Δικαίου ἀναγνωρίζον εἰς ταῦτα νομικὴν προσωπικότητα καὶ ἀναφερόμενον ὡς πρὸς τὴν διοίκησιν αὐτῶν εἰς τὰ δι' εἰδικῶν νόμων κανονιζόμενα. Σχετικὴ εἶναι ἡ διάταξις τοῦ ἀρθρου 95 τοῦ Συντάγματος, ἀλλ' ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν γενομένων κατὰ τὴν Συντακτικὴν Συνέλευσιν δηλώσεων (Ἐστενογραφημένων πρακτικῶν σελ. 145 καὶ 184) δὲν πρόκειται κυρίως ἐν αὐτῷ νὰ χαρακτηρισθῶσιν οἱ νομοὶ καὶ οἱ δῆμοι νομικὰ πρόσωπα, καὶ δὴ μόνον νομικὰ πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ἀλλὰ μᾶλλον νὰ ληφθῆ πρόνοιαι περὶ πόρων αὐτῶν διὰ τὰς ἰδιαιτέρας τῶν ἀνάγκας. Ἀναγκάστον λοιπὸν ἐκρίθη νὰ περιληφθῆ ἐν τῷ σχεδίῳ ἡ διάταξις τοῦ ἀρθρου 89 τοῦ Γερμανικοῦ κώδικος προσηκόντως συμπληρουμένη. Περί τῆς εὐθύνης τῶν προσώπων τούτων διὰ τὰς πράξεις τῶν διοικητῶν καὶ ἀντιπροσώπων αὐτῶν γίνεται λόγος ἀνωτέρω.

Εἰς συμπλήρωσιν τῶν περὶ νομικῶν προσώπων σημειομένων ἐν τέλει καὶ τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθρου 66 περὶ τῶν μὴ κεκτημένων νομικὴν προσωπικότητα σωματείων· ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς εὐθύνης τῶν ἐνεργησάντων οἰανδήποτε δικαιοπραξίαν ἐξ ὀνόματος αὐτῶν, καθιεροῦται ἡ ἀρχὴ ὅτι εὐθύνεται προσωπικῶς ὁ ἐνεργήσας, εἰάν ὁ ἦσαν πλείονες οἱ ἐνεργήσαντες, εἰς ὁλόκληρον τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐλήφθη ἐπὶ λέξει ἐκ τοῦ ἀρθρου 54 τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος.

Τὸ Δ'. μέρος τῶν γενικῶν ἀρχῶν πραγματεύεται περὶ δικαιοπραξιῶν (ἄρθρ. 77—142)· τὸ α. κεφάλαιον (ἄρθρα 77—80) ἀφορᾷ τὴν πρὸς δικαιοπραξίαν ἰκανότητα· ἀνίκανοι πρὸς δικαιοπραξίαν κηρύσσονται κατὰ τὸ ἄρθρον 7 (Γερμαν. Κώδικος 104) 1) οἱ ἀνήλικοι, 2) οἱ διατελοῦντες εἰς κατάστασιν νοσηρᾶς διαταραχῆς ἀποκλειούσης τὴν ἐλευθέραν βούλησιν καὶ ἀπόφασιν, ἐφ' ὅσον δὲν πρόκειται πρὸς καταστάσεως ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς παροδικῆς· ἡ ἀνικανότης τῶν οὕτω πασχόντων ὑφίσταται καὶ ἂν δὲν ἐκηρύχθησαν εἰς κατάστασιν ἀπαγορεύσεως ἐνεκὰ φρενοβλαβείας καὶ 3) οἱ κηρυχθέντες εἰς κατάστασιν ἀπαγορεύσεως ἐνεκὰ φρενοβλαβείας, ἔστω καὶ ἂν πράγματι δὲν πάσχωσιν, ἢ ἂν ἔχωσι διαλείμματα ἐγεφροσύνης.—Τὰς διατάξεις ταύτας συμπληροῖ τὸ ἄρθρον 78 § 2 (Γερμαν. Κώδικος 105 § 2) προβλέπον περὶ τῶν παροδικῶς εὐρισκομένων ἐν καταστάσει ἀσυνειδησίας, οἵτινες, ὡς εἴρηται, δὲν περιλαμβάνονται ἐν τῇ διατάξει τοῦ ἐδαφ. 2 τοῦ ἀρθρου 77· οὗτοι δὲν δύναται μὲν ἐγκύρως νὰ ποιῶσι δηλώσεις βουλήσεως, ἀλλὰ καὶ δὲν κηρύσσονται ἀνίκανοι πρὸς ἐπιχείρησιν δικαιοπραξίας· ὥστε δηλώσεις βουλήσεως πρὸς αὐτοὺς παρ' ἄλλων γενόμεναι εἶναι ἔγκυροι.

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀνηλικούς ἀπεκρούσαμεν, ὡς μὴ δυναμένην νὰ τύχη παρ' ἡμῖν ἐφαρμογῆς, ἄνευ πλείστων ἀτόπων, τὴν ὑπὸ τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος (ἄρθρ. 106

—113) καθιερουμένην περιορισμένην δικανικὴν ἱκανότητα τῶν συμπληρωσάντων τὸ ἔβδομον ἔτος ἀνηλίκων.

Καίτοι ἐν τῷ σχεδίῳ τοῦ Κώδικος δὲν περιλήφθησαν τὰ περὶ οἰκογενειακοῦ δικαίου, καὶ ἐπομένως παραμένει ἐν ἰσχύϊ ὁ περὶ Ἐπιτροπείας καὶ κηδεμονίας νόμος, οὐχ ἥττον σκόπιμον ἐκρίναμεν πρὸς ἄρσιν πάσης ἀμφιβολίας ν' ἀποσαφήσωμεν τοῦτο ἐν ἄρθρῳ 80· ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ προσεθέσαμεν ἐν ἄρθρῳ 120 αὐτοῦ μεταξύ τῶν περιπτώσεων καθ' ἃς συγχωρεῖται προσβολὴ λόγῳ φρενοβλαβείας ἀμφοτεροβαρῶν πράξεων ἀποδιώσαντος, καὶ τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν δὲν ἀπηγγέλη μὲν οὕτε καὶ ἐζητήθη ἢ ἀπαγόρευσις αὐτοῦ, ἀλλ' ὅμως ἡ φρενοβλαβεία ἦτο πασίγνωστος.

Ἐν τῷ Β' κεφαλαίῳ τοῦ μέρους τούτου πραγματευόμεθα περὶ δηλώσεως βουλῆσεως (ἄρθρ. 81—103) ἐπὶ τῇ βάσει κυρίως τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος (ἄρθρα 116—144). Ὁ Γερμανικὸς Κώδιξ δὲν ὀρίζει ρητῶς ὅτι ἡ δηλώσις βουλῆσεως δύναται νὰ γίνη καὶ σιωπηρῶς· ἀλλ' ἀσφαλῶς συνάγεται τοῦτο ἐκ πλείστων διατάξεων αὐτοῦ (προβλ. ἄρθρα 612, 632, 613, 689 κ.λ.π.) ἡμεῖς ὅμως ἐν ἄρθρῳ 81 σαφῶς ἀνεγράψαμεν τὴν ἀρχὴν ὅτι ἡ δηλώσις τῆς βουλῆσεως δύναται νὰ γίνη ρητῶς ἢ σιωπηρῶς.

Ἐν δὲ τῷ ἐδαφ. β' τοῦ ἄρθρου τούτου ἐτροποποιήσαμεν ἐν μέρει τὴν ὑπὸ τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος καθιερουμένην ἐν ἄρθρῳ 125 ἀρχὴν, καθ' ἣν ἄκυρος κηρύσσεται ἡ δικαιοπραξία, ὅταν δὲν ἐτηρήθῃ ὁ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενος τύπος, καὶ ἐν ἀμφιβολίᾳ ἂν ταύτην τὴν συνέπειαν θέλῃ ὁ τὸν τύπον τοῦτον διατάσων νόμος· καὶ ἀντιθέτως, ἐθέσαμεν ρητῶς τὸν κανόνα ὅτι μόνον ὅταν πρὸς τὸ κῆρος τῆς δικαιοπραξίας ὀρίξῃ ὁ νόμος τὸν τύπον καθίσταται ἄκυρος ἢ στερουμένη τούτου δικαιοπραξία.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 82 (Γερμαν. Κώδ. 154 § 2) ὁσάκις συνεφωνήθη ἢ σύνταξις ἐγγράφου, πρὸ τῆς συντάξεως τούτου δὲν θεωρεῖται ἐν ἀμφιβολίᾳ καταρτισθεῖσα ἢ σύμβασις· ἄρα δυνατὸν, ἂν αὕτη εἶναι ἡ προφανῆς τῶν μερῶν βούλησις, νὰ καταρτισθῇ ἢ σύμβασις καὶ πρὸ τῆς συντάξεως τοῦ ἐγγράφου, ὅτε τοῦτο εἶναι συνήθως ἀποδεικτικὸν μέσον τῆς καταρτισθείσης προφορικῶς συμβάσεως· ἐῖς ὅτε ὅμως δυνατὸν ἢ σύνταξις τοῦ ἐγγράφου νὰ ἔχῃ τὴν ἐννοίαν ἐπαναλήψεως καὶ ἐγγράφως τῆς συμβάσεως, ὅτε ἡ σύμβασις καταρτίζεται πρὸς ἐκπλήρωσιν ἀναληφθείσης ἐνοχῆς, ὅπερ ἔχει σπουδαιότητα, διότι ἄλλαι προφανῶς εἰς ἑκατέραν τῶν περιπτώσεων πέπονται συνέπειαι.

Περὶ τῶν πρὸς τινὰ γενομένων δηλώσεων βουλῆσεως, ὅταν οὗτος εἶναι ἀπὸν, παρελάβομεν ἐν τῷ ἡμετέρῳ σχεδίῳ τὰς σαφεῖς καὶ ἀκριβολόγους διατάξεις τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος (ἄρθρ. 110—134)· αἱ δηλώσεις αὗται καθίστανται ἐνεργοί, οὕτως εἰπεῖν, ἂν ἦς περιέλωσιν εἰς τὸν ἀπόντη, διότι ἀπὸ τοῦ χρονικοῦ τούτου σημείου δὲν δύναται πλέον νὰ ἀποκαλυθῇ ἡ ἐνέργεια αὐτῶν, ἔστω καὶ ἂν ἐν τῷ μεταξύ ὁ δηλῶν ἀπέθανεν ἢ κατέστη ἀνίκανος πρὸς δικαιοπραξίαν (ἄρθρ. 84)· περιελθούσα δὲ πρὸς αὐτὸν θεωρεῖται ἡ δηλώσις καὶ ὅταν ἐπεδόθῃ διὰ δικαστικοῦ κλητῆρος (ἄρθρ. 85).

Δύναται ὅμως μεταξύ τῆς βουλῆσεως καὶ τῆς δηλώσεως νὰ ὑφίσταται διάστασις, ἥτοι τὸ δηλούμενον νὰ μὴ ἀποτελῇ τὴν ἀληθῆ βούλησιν· περιμάχητον δὲ μεταξύ

τῶν συγγραφέων ἀποτελεῖ θέμα τὸ περὶ τοῦ κύρους τῆς τοιαύτης δηλώσεως ζήτημα (ἀνάλυσιν τῶν δύο ἀντιθέτων ουστημάτων καὶ ἔκθεσιν λεπτομερῆ τοῦ ὅλου ζητήματος ἴδρα ἐν Κρασσαῖ Συστήματι Ἀστικοῦ Δικαίου τόμ. Α΄. Σελ. 427 καὶ ἐπόμε.)· καὶ ἐν τούτῳ ἠκολουθήσαμεν τὰς ὑγιεῖς ἀρχάς, αἰτινες ἐν τῷ Γερμανικῷ Κώδικι καθιερώθησαν (ἄρθρ. 116 καὶ ἐπόμε.)· Ἐν ἄρθρῳ 86 τοῦ ἡμετέρου σχεδίου προβλέπεται ἡ περίπτωσις τῆς ἐνδιαθέτου ἐπιφυλάξεως (reservatio mentalis), ὅταν δηλ. ἡ δῆλωσις γίνεται ἐν γνώσει τοῦ δηλοῦντος ὅτι δὲν περιέχει τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ βούλησιν· ἡ τοιαύτη δῆλωσις κηρύσσεται ἰσχυρὰ, ἐκτὸς ἐὰν ἐγίνωσκεν ὁ πρὸς ὃν αὐτὴ τὴν μεταξύ βουλήσεως καὶ δηλώσεως διάστασιν. Σημειωτέον ὅτι ἐνταῦθα πρὸς τὴν γνώσιν δὲν ἐξισοῦται, ὡς ἐν πολλοῖς ἄλλοις θέμασι καὶ ἡ περίπτωσις καθ' ἣν δὲν ἐγίνωσκε μὲν τοῦτο ὁ πρὸς ὃν ἡ δῆλωσις, ἀλλ' ὄφειλε νὰ γινώσκῃ αὐτό.

Ἢ πρὸς παιδιὰν γενομένη δῆλωσις ἀνάγεται εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην, μόνον ὅταν γίνεται πονήρως, ἥτοι ὅταν ὁ παιδιὰς χάριν δηλῶν προτίθεται νὰ μὴ ἀποκαλύψῃ τοῦτο, ἐὰν παρὰ τῷ ἐτέρῳ γεννηθῆ πεποιθήσις περὶ τῆς σπουδαιότητος τῆς δηλώσεως· τὴν περίπτωσιν ὅμως καθ' ἣν δὲν ὑπῆρχε τοιαύτη πρόθεσις, ἀλλ' ὁ δηλώσας εἶχε τὴν πεποιθήσιν ὅτι θὰ καθίστατο ἀντιληπτὸν τὸ μὴ σπουδαῖον τῆς δηλώσεως προβλέπει ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 88 (Γερμαν. κώδ. 118), καθ' ἣν ἡ δῆλωσις αὐτὴ εἶναι ἄκυρος· οὐχ ἦττον ὁ τοιαύτην δῆλωσιν ποιησάμενος ὑποχρεοῦται κατὰ τὸ ἄρθρον 92 (Γερμαν. κώδ. 122) εἰς ἀνόρθωσιν τῆς ζημίας, ἣν τυχρὸν ἔνεκεν ταύτης ὑπέστη ὁ εἰς ὃν ἐγένετο ἡ τοιαύτη δῆλωσις, ἀλλ' οὐχὶ καὶ μείζονα τοῦ διαφέροντος, ὅπερ θὰ εἶχεν οὗτος ἂν ἦτο ἔγκυρος ἢ δικαιοπραξία· οὔτε δὲ τοιαύτη ὑποχρέωσις ὑπάρχει ἂν ἐγίνωσκεν οὗτος ἡ ὄφειλε νὰ γινώσκῃ ὅτι ἡ δῆλωσις δὲν ἦτο σπουδαία.

Ἐτέρα περίπτωσις, περὶ ἧς ἔδει νὰ προνοήσωμεν ἐνταῦθα, εἶναι ἡ τῆς εἰκονικότητος τῆς δηλώσεως, ὅταν δηλ. ἔτε δηλῶν καὶ ὁ πρὸς ὃν ἡ δῆλωσις κατ' ἐπίφρασιν μόνον σκοποῦσι νὰ παραγαγῶσιν ἐνεθῆν νομικὴν ἐνέργειαν· ἡ τοιαύτη δῆλωσις κηρύσσεται ἀπολύτως ἄκυρος (ἄρθρ. 87 § 1, Γερμ. Κώδ. 117)· δυνατὸν ὅμως ὑπὲρ τὴν εἰκονικὴν ταύτην δικαιοπραξίαν νὰ καλύπτηται ἄλλη, ἣν ἀληθῶς ἠθέλησαν ἀμφότερα τὰ πρόσωπα· αὕτη εἶναι ἰσχυρὰ κατὰ τὸ ἐδάφ. 2 τοῦ ἄρθρου 87 μόνον ἐφ' ὅσον πληροῦνται οἱ περὶ ταύτης ἔροι τοῦ νόμου, ἥτοι ἐφ' ὅσον φέρει τὸν τύπον, ὅστις διὰ τὴν δικαιοπραξίαν ταύτην ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ἀντίκειται τὸ περιεχόμενον αὐτῆς εἰς ἀπαγορευτικὴν τοῦ νόμου διάταξιν (οἷα π. χ. ἡ μεταξύ συζύγων δωρεὰ κλπ.)· ἐν ἐδ. γ' τοῦ ἄρθρου τούτου ἀνεγράψαμεν ρητῶς καὶ σαφῶς τὴν μὴ διατυπωμένην μὲν ἀλλὰ ἀναμφισβητήτως ἐκ πολλῶν διατάξεων τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος (πρβλ. ἄρθρα αὐτοῦ 405, 892, 893, 932—936, 1032, 1207) προκύπτουσαν ἀρχὴν ὅτι οἱ τρίτοι καλῆς πίστεως δὲν παραβιάζονται ἐκ τῆς εἰκονικῆς δικαιοπραξίας.

Περὶ τῆς π.λίτης περὶ τὴν δῆλωσιν τῆς βουλήσεως προβλέπει τὸ ἄρθρον 89 (Γερμαν. Κώδικος 119), δύο τιθέμενον περιπτώσεις: α΄.) ὅταν ὁ δηλῶν διετέλει ἐν πλάνῃ περὶ τὸ περιεχόμενον τῆς δηλώσεως καὶ β΄.) ὅταν δὲν προὔτιθετο νὰ ποιήσῃται ποσῶς δῆλωσιν τοιοῦ-

του περιεχομένου· πρὸς τὰς δύο δὲ ταύτας περιπτώσεις ἐξομοιοῦται ἐν ἄρθρῳ 90 (Γερμαν. Κώδ. 120) ἡ δήλωσις βουλήσεως, ἣτις ὑπὸ τοῦ πρὸς διαβίβασιν χρησιμοποιηθέντος προσώπου ἢ μηχανήματος (τηλεγράφου, τηλεφώνου κλπ.) διεβιδάσθη ἐσφαλμένως· κατὰ πάσας ταύτας τὰς περιπτώσεις ὁ δηλώσας δύναται νὰ προσβάλῃ τὴν ἑαυτοῦ δήλωσιν, διαρρηγνύουσα τῆς δικαιοπραξίας, ἐὰν κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου ἐν γνώσει τῶν πραγμάτων καὶ λογικῶς ταῦτα ἐκτιμῶν δὲν δύναται νὰ γίνῃ δεκτὸν, ὅτι θὰ ἐποίει τοιαύτην δήλωσιν (κατὰ τυπογραφικὴν λάθος ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ ἄρθρου 89 ἐτέθη δις «βούλησιν» ἀντὶ «δήλωσιν»)· διὰ τοῦ ἐδαφ. β' τοῦ ἄρθρου τούτου λύεται καὶ τὸ ζήτημα πότε θεωρεῖται ὡς πλάνη πρὸς τὸ περιεχόμενον τῆς δηλώσεως ἢ ἀναφερομένη εἰς τὰς ιδιότητας μόνον τοῦ προσώπου ἢ τοῦ πράγματος καὶ ὀρίζεται ὅτι θεωρεῖται τοιαύτη, ἐὰν αἱ ιδιότητες περὶ ἃς ἡ πλάνη θεωροῦνται συνήθως ἐν ταῖς συναλλαγαῖς ὡς οὐσιώδεις, ἐπομένως καὶ διὰ τοιαύτην πλάνην διαρρηκτὴ ἡ δήλωσις, ἐφ' ὅσον συντρέξουσιν καὶ οἱ λοιποὶ ὅροι τοῦ α'. ἐδαφίου.

Περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐν γένει ἐπέρχεται ἡ διάρρηξις πραγματεύονται τὰ ἄρθρα 110 καὶ ἐπομ. ἀλλ' ἐπὶ τῆς εἰδικῆς περιπτώσεως τῆς πλάνης τάσσονται καὶ ἰδιοί τινες ὅροι, ἧτοι ὀρίζεται (ἄρθρον 91, Γερμαν. Κώδ. 121) ὅτι δεόν νὰ ἐνεργηθῇ αὕτη μόνον ὁ πρὸς τοῦτο δικαιούμενος λάβῃ γνώσιν τοῦ λόγου τῆς διαρρήξεως, ὅτι ἀποκλείεται ἡ προσβολὴ μετὰ παρέλευσιν δεκαετίας καὶ ἐπὶ ἀπόντων πρέπει ἢ περὶ τῆς προσβολῆς δήλωσις νὰ σταλῇ ἀνευ ἰναβολῆς (ἐννοεῖται ὅτι ἡ διάταξις αὕτη δὲν ἀναιρεῖ τὴν τοῦ ἄρθρου 84, καθ' ἣν ἀρχεται ἡ δήλωσις ἰσχύουσα ἀφοῦ περιέλθῃ εἰς τὸν ἀπόντα). — Ἡ πρὸς καταβολὴν τοῦ ἀρνητικοῦ διαφέροντος ὑποχρέωσις, περὶ ἧς ὠμιλήσαμεν προκειμένου περὶ τῆς ἐκ τοῦ ἄρθρου 88 ἀκυρότητος, ἐφαρμόζεται ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους καὶ ἐπὶ τοῦ ἐκ τῆς πλάνης διαρρηκτοῦ, ὡς ἐπίσης καὶ ἐπὶ τοῦ ἐξ ἐσφαλμένης διαβιβάσεως· ἀλλ' ἐν ταύτῃ ἡμεῖς περιελάβομεν ἐν ἄρθρῳ 92 καὶ τὴν ἐξαιρέσιν, ἣτις ὑπῆρχε μὲν ἐν τῷ σχεδίῳ τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος, ἀλλ' ἀπηλείφθη κατὰ τὴν ἐν τῇ Βουλῇ συζήτησιν, ὅτι δηλαδὴ δὲν ὑφίσταται πρὸς ἀποζημίωσιν ὑποχρέωσις ὅταν ἡ ἐσφαλμένη διαβίβασις προῆλθεν ἐξ ἀνωτέρας βίας.

Ἐν ἄρθρῳ 93 (Γερμαν. Κώδ. 123) προβλέπονται αἱ ἐξῆς περιπτώσεις: α.) ὅταν ὁ ποιησάμενος τὴν δήλωσιν βουλήσεως ἤχθῃ εἰς τοῦτο διὰ δόλου ἢ ἀπάτης· πότε ὑφίσταται δόλος δὲν ὀρίζεται ἐν τῷ νόμῳ, ἀφιεμένου τοῦ καθορισμοῦ τούτου εἰς τὴν ἐπιστήμην· ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ δήλωσις τῆς βουλήσεως εἶναι διαρρηκτὴ ὑπὸ τὸν περιορισμὸν ὅμως τοῦ β'. ἐδαφίου, καθ' ἣν ἐὰν ὁ δόλος καὶ ἡ ἀπάτη προῆλθον ἐκ τρίτου ἢ τοῦ πρὸς ὃν ἐγένετο ἡ δήλωσις, τότε μόνον εἶναι αὕτη διαρρηκτὴ ἀπέναντι αὐτοῦ, ὅταν οὗτος ἐγένωσκε τοῦτο ἢ ὤφειλε τοῦλάχιστον νὰ γινώσκῃ τὸ αὐτὸ ἰσχύει ὡς πρὸς ἐκεῖνον, ὅστις ἐκτέτατο ἀμέσως δικαίωμα ἐκ δηλώσεως γενομένης εἰς ἄλλον συνεπείᾳ ἀπάτης (ἐδ. γ'), β.) ὅταν ὁ ποιησάμενος τὴν δήλωσιν ἤχθῃ εἰς ταύτην δι' ἀπειλῆς παρανόμου, ἀδιαφόρως ἂν ἐπέρχεται αὕτη ἐκ τοῦ πρὸς ὃν ἡ δήλωσις ἢ ἐκ τρίτου τινός· ἐπομένως ἐφ' ὅσον ἡ ἀπειλὴ δὲν εἶναι παράνομος, ἀλλὰ στηρίζεται εἰς τὸν νόμον, δι' ὃν πρὸς τὸν σκοπὸν ἀκριβῶς τοῦτο παρέχει οὗτος μέσων, δὲν ὑφίσταται διαρρηκτὸν τῆς δηλώσεως.

Καὶ ἐν ταῖς περιπτώσεσι ταύταις ἰσχύουσιν αἱ διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 100 καὶ ἐπόμε. Ὅρίζεται ὅμως εἰδικώτερον ὅτι πρὸς διάρρηξιν τάσσεται προθεσμία ἐνδὸς ἔτους ἀφ' ἧς ἀνεκαλύφθη ἡ ἀπάτη ἐν τῇ α'. περιπτώσει καὶ ἀφ' ἧς ἔπαυσεν ἡ κατάστασις τῆς βίας ἐν τῇ β'. περιπτώσει· δὲν δύναται ὅμως νὰ ζητηθῇ ἡ διάρρηξις μετὰ παρέλευσιν δέκα ἐτῶν, ἀφ' ἧς ἐγένετο ἡ δῆλωσις τῆς βουλήσεως (ἀρθρ. 94 Γερμαν. Κώδ. 124).

Ἐν ἀρθρῷ 95 (Γερμαν. Κώδ. 134, 138) κηρύσσονται ἄκυροι αἱ εἰς τὰ χρηστά ἦθη καὶ τὴν δημοσίαν τάξιν ἀντιβαίνουσαι δικαιοπραξίαι, ὡς καὶ αἱ προσκρούουσαι κατ' ἀπαγορευτικῆς διατάξεως τοῦ νόμου, ἐκτὸς ἂν ὁ νόμος οὗτος ἄλλην τινὰ τάσσει τυχὸν συνέπειαν τῆς ἀπαγορεύσεως.

Τὰς ἀκύρους δικαιοπραξίας θεωρεῖ ὁ νόμος ὡς μηδέποτε γενομένας καὶ ἐπομένως οὐδεμίαν ἐπαγομένης νομικῆν ἐνέργειαν (ἀρθρ. 96 Γερμαν. Κώδ. 139)· ἐνδέχεται ὅμως μέρος μόνον τῆς δικαιοπραξίας νὰ ᾖ ἄκυρον (ἄρος τις δὴλ. τῆς δικαιοπραξίας ἢ ποσοτικὸν μέρος αὐτῆς)· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ὅλη δικαιοπραξία καθίσταται ἄκυρος ἂν τὸ ἄκυρον μέρος εἶναι τοιοῦτον, ὥστε ἄνευ αὐτοῦ δὲν θὰ ἐπεχειρεῖτο ἡ ὅλη δικαιοπραξία· ἄλλως τὸ ἄκυρον δὲν ἐπηρεάζει τὸ ἔγκυρον μέρος·

Τὸ ἀρθρὸν 97 (Γερμαν. Κώδ. 140) προβλέπει τὴν περίπτωσιν τῆς καλουμένης μετατροπῆς (Conversio), ἣτοι ὁρίζεται ὅτι ἐὰν ᾖ μὲν ἄκυρος ἡ δικαιοπραξία, οἷα ἐπέζητήθη, φέρει ὅμως πάντα τὰ προσόντα ἐτέρας δικαιοπραξίας, ἰσχύει ὡς τοιαύτη, ὅταν συνάγεται ὅτι ὁ ἐπιχειρήσας τὴν δικαιοπραξίαν θὰ ἐδέχετο καὶ τὴν κατὰ μετατροπὴν ἐὰν ἐγίνωσκε τὴν ἀκυρότητα· οὕτω καὶ κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον ἄκυρος σύμβασις περὶ ἀφέσεως εἶναι ἰσχυρὰ ὡς σύμφωνον περὶ μὴ ἀπαιτήσεως (L. 5 pr. D. 18. 5.).

Περὶ δὲ τῆς κυρώσεως (Confirmatio) πραγματεύεται τὸ ἀρθρὸν 98 (Γερμαν. Κώδ. 141) καθ' ὃ δὲν προσδίδεται διὰ τῆς κυρώσεως εἰς τὴν ἄκυρον δικαιοπραξίαν ὡς τοιαύτην νομικὴ ἐνέργεια, ἀλλὰ θεωρεῖται ἡ κύρωσις ὡς νέα σύναψις τῆς δικαιοπραξίας· ἡ ἀρχὴ αὕτη εἶναι καὶ τοῦ Ρωμ. Δικαίου, ἀλλ' αἱ κατ' αὐτὸ συνέπειαι ταύτης τροποιοῦνται ἐν μέρει ὑπὸ τοῦ β'. ἐδαφίου τοῦ ἀρθροῦ τούτου.

Περὶ τοῦ ἀκυρωσίμου ἢ διαρρηκτοῦ τῆς δικαιοπραξίας πραγματεύεται τὸ ἐπόμενον ἀρθρὸν 99 (Γερμαν. Κώδ. 143), κατὰ τὸ ὅποιον ἡ διαρρηκτὴ δικαιοπραξία ἀνατρέπεται διὰ τῆς προσβολῆς· μετὰ τὴν ἀνατροπὴν δὲ ἐπανέρχεται ἡ πρὸ ταύτης κατάστασις, ὡς εἰ ἀπ' ἀρχῆς ἦν ἡ δικαιοπραξία ἄκυρος· ἰσχύουσιν ἐπομένως καὶ ἐνταῦθα πᾶσαι αἱ περὶ ἀκύρων δικαιοπραξιῶν διατάξεις καὶ ὁ γινώσκων ἢ ὀφείλων νὰ γινώσκῃ τὸ διαρρηκτὸν ἐξομιοῦται πρὸς τὸν γινώσκοντα ἢ ὀφείλοντα νὰ γινώσκῃ τὸ ἄκυρον τῆς δικαιοπραξίας. Ἡ προσβολὴ τῆς ἀκυρωσίμου δικαιοπραξίας γίνεται διὰ μονομεροῦς δηλώσεως τοῦ πρὸς τοῦτο δικαιουμένου· τὸ ζήτημα δὲ τίς εἶναι ὁ εἰς προσβολὴν δικαιούμενος λύει σαφῶς τὸ ἀρθρὸν 100 (Γερμαν. Κώδ. 143)· τὸ δικαίωμα τῆς προσβολῆς μεταβαίνει καὶ εἰς τοὺς κληρονόμους.

Τὸ ἀκυρωσίμον τῆς δικαιοπραξίας αἴρεται διὰ τῆς ἐπικυρώσεως, ἣτις εἶναι ἄτυπος μὴ ὑποβαλλομένη εἰς τὸν ὄρισμένον τυχὸν διὰ τὴν δικαιοπραξίαν τύπον (ἀρθρ. 99 ἐδάφ. 3).

Ἐν τέλει τοῦ κεφαλαίου τούτου περιελάβομεν ἐρμηνευτικούς τινὰς τῶν δικαιοπραξιῶν κανόνας (ἄρθρ. 101—103), ὧν ἡ ἔννοια εἶναι σαφής.

Ἐν τῷ τρίτῳ κεφαλαίῳ «περὶ συμβάσεως» (ἄρθρ. 104—114) ἐτάξαμεν κατὰ μίμησιν τοῦ Γερμαν. Κώδικος (ἄρθρα 145—157) διατάξεις τινὰς, ἐφαρμοζόμενας ἐπὶ πασῶν τῶν συμβάσεων, ἐφ' ὅσον δὲν ὑφίσταται ἐν τῷ νόμῳ ἀντίθετος διάταξις περὶ ὠρισμένης τινὸς συμβάσεως. Αἱ διατάξεις τοῦ κεφαλαίου τούτου συμπληροῦνται διὰ τῶν διατάξεων τοῦ Ζ' κεφαλαίου τοῦ Ἐνοχικοῦ Δικαίου (ἄρθρα 778—793) ἐνθα δίδεται καὶ ὁ ὀρισμὸς τῆς συμβάσεως.

Ἐνταῦθα πραγματευόμεθα περὶ τοῦ καταρτισμοῦ τῆς συμβάσεως (ἄρθρ. 104 Γερμαν. Κώδ. 154) ἀπαιτοῦντες ὅπως σύμβασις θεωρηθῆ καταρτισμένη συμφωνίαν ἐπὶ πάντων τῶν στοιχείων, δι' ἃ καὶ κατὰ τοῦ ἐγὸς τῶν συμβαλλομένων τὴν δῆλωσιν εἶδει πάντες νὰ συμφωνήσωσιν. Ἐν ἄρθρῳ δὲ 105 (Γερμαν. Κώδ. 155) λύεται δυσχερὲς ἐν τῇ θεωρίᾳ ζήτημα, τὸ τῆς κεκαλυμμένης ἐν τῇ συμβάσει ἀσυμφωνίας, ἥτις ὑφίσταται ὅταν οἱ συμβαλλόμενοι θεωροῦσι τὴν σύμβασιν ὡς συνομολογηθεῖσαν, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ συμφωνήσωσι καὶ ἐπὶ στοιχείου τινὸς, δι' ὃ ἀπῆρτεῖτο συμφωνία· ἡ σύμβασις ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θεωρεῖται ἰσχυρά, μόνον ἐφ' ὅσον δύναται νὰ συναχθῆ ὅτι καὶ ἄνευ συμφωνίας ἐπὶ τοῦ στοιχείου τούτου οἱ συμβαλλόμενοι θὰ συνω. ολόγουν ταύτην, ἄλλως εἶναι ἀνίσχυρος ἡ ὅλη σύμβασις, χωρὶς ὅμως δι' οὐδένα τῶν συμβαλλομένων νὰ γεννᾶται ἐντεῦθεν εὐθύνη (εὐρύτεραν ἐρμηνείαν τοῦ ἄρθρου 155 τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος, ἐξ οὗ ἐλήφθη τὸ ἄρθρον 105 τοῦ ἡμετέρου σχεδίου ὄρα προχείρως ἐν τῇ § 77 ἀριθ. 7 τῆς ὑπὸ J. Kipp ἐκδόσεως τοῦ Ρωμ. Δικαίου Windscheid).

Ὁ προτείνων εἰς τινὰ τὴν σύναψιν συμβάσεως δεσμεύεται ἐκ ταύτης, ἐκτὸς ἂν ἐδήλωσε τὸ ἐναντίον (ἄρθρ. 106 Γερμαν. Κώδ. 145)· ἀνάκλησις ἐπομένως τῆς προτάσεως ταύτης μόνον ὑπὸ τοὺς ὅρους τοῦ ἄρθρου 84 εἶναι ἰσχυρά. Ἀποσβέννυται ὅμως ἡ ἐξ αὐτῆς ὑποχρέωσις ἐὰν ἡ πρότασις ἀποκρουσθῆ, ἢ ἐὰν δὲν γίνῃ ἐγκαίρως ἀποδεκτὴ (ἄρθρ. 107 Γερμαν. Κώδ. 146)· τότε θεωρεῖται ἡ δῆλωσις τῆς ἀποδοχῆς ἐγκαίρως γενομένη ὀρίζει τὸ ἄρθρον 108 (Γερμαν. Κώδ. 147, 148.).

Ἐξαιρετικαὶ περιπτώσεις καθ' ἃς δὲν ἀπαιτεῖται ἡ ἀποδοχὴ νὰ περιέλθῃ εἰς τὸν προτείνοντα εἶναι αἱ τοῦ ἀρθρου 112 (Γερμ. Κώδ. 151, 152). Ἐὰν γένηται μὲν δῆλωσις ἀποδοχῆς ἀλλ' οὐχὶ ἐγκαίρως, λύεται ὁ προτείνων παντὸς δεσμοῦ· οὐχ ἥττον ὅμως ἐν τῇ βραδέως γενομένῃ ἀποδοχῇ ὑφίσταται νέα πρότασις (ἄρθρον 110 Γερμαν. Κώδικος 150) χρήζουσα πλέον ἀποδοχῆς παρὰ τοῦ τὴν ἀρχικὴν πρότασιν ποιησαμένου. Τὸ αὐτὸ κρατεῖ ἐπὶ ἀποδοχῆς ὑπὸ ὅρους ἢ περιορισμοῦς (ἄρθρον 111 Γερμαν. Κώδ. 150).

Τὸ ἄρθρον 109 (Γερμαν. Κώδ. 149) προβλέπει τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἐγκαίρως μὲν ἐγένετο ἡ δῆλωσις τῆς ἀποδοχῆς, ἀλλ' ὅμως βραδέως περιῆλθεν αὐτὴ εἰς τὸν προτείνοντα. Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ ἄρθρου τούτου πρὸς τὸ ἄρθρον 84 συνάγεται ὅτι ἂν μὴ ὁ πρὸς ὃν ἡ δῆλωσις τῆς ἀποδοχῆς εἰδοποιήσῃ τὸν ἐγκαίρως ἀποδεξάμενον περὶ τῆς καθυστερήσεως, ἢ δῆλωσις τῆς ἀποδοχῆς περιελθοῦσα ἅπαξ εἰς αὐτὸν ἐπάγεται παράτῃ ἐπιβράδυνσιν τὴν συντέλειαν τῆς συμβάσεως.

Ἐπὶ ἀνακλήσεως τῆς ἀποδοχῆς ἰσχύουσιν ὅσα ἀνωτέρω ἐξέθεμεν περὶ τῆς ἀνακλήσεως τῆς προτάσεως ἔννοεῖται ὅτι ἰσχυρᾶς οὔσης τῆς ἀνακλήσεως οὐδεμία πρὸς ἀποζημίωσιν ὑποχρέωσις βαρύνει τὸν ἀνακαλέσαντα.

Ἐν τέλει τοῦ κεφαλαίου τούτου περιελάβομεν ἐν ἄρθρ. **113** τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 1467 τοῦ Ἑλληνικοῦ Νομοσχεδίου (εἰλημμένην ἐκ τοῦ ἄρθρου 1630 τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος), ἀπαγορεύουσαν τὸ καλούμενον pactum successorium καὶ ἐν ἄρθρῳ **119** τὸν ἐρμηνευτικὸν τῶν συμβάσεων κανόνα τοῦ ἄρθρου 157 τοῦ Γερμαν. Κώδ. (Γαλλικοῦ Κώδ. 1134, 1135).

Εἰς συμπλήρωσιν τῆς βραχείας ταύτης ἀναλύσεως τῶν διατάξεων τῶν περὶ δηλώσεως τῆς βουλήσεως καὶ περὶ συμβάσεως κεφαλαίων ἀναγκαῖον κρίνω νὰ προσθέσω καὶ τὰ ἐπόμενα πρὸς ἐπίλυσιν ἀμφιβολιῶν δυναμένων ἴσως νὰ γεννηθῶσι ἐκ τινῶν διατάξεων :

Κατὰ τὸ ἄρθρον **89** ἡ ἐνέργεια τῆς δηλώσεως τῆς βουλήσεως δὲν παρακωλύεται ἐὰν πρὶν περιέλθῃ αὕτη εἰς τὸν πρὸς ὃν γίνεται ἀποθάνῃ ὁ δηλῶν ἢ καταστῇ ἀνίκανος πρὸς δικαιοπραξίαν· δὲν ἰσχύει ὁμοίως τοῦτο ἐὰν γένηται ἡ δήλωσις ὑπὸ τὴν αἵρεσιν ὅτι ὁ πρὸς ὃν αὕτη θὰ μένῃ ἐν τῇ ζωῇ ἢ θὰ ἐξακολουθῇ κεκτημένος τὴν πρὸς δικαιοπραξίαν ἱκανότητα ἢ ἂν τοῦτο συνάγῃται ἐξ αὐτοῦ τοῦ περιεχομένου τῆς δικαιοπραξίας· ταῦτα κατὰ τὸ φαινόμενον μόνον ἀποτελοῦντα ἐξαιρέσιν τῆς ἐν ἐδάφ. 2 τοῦ ἄρθρου **84** ἀρχῆς, συνάγονται ἐκ τῆς ὅλης ἀλληλουχίας τῶν σχετικῶν διατάξεων, καὶ διὰ τοῦτο δὲν διατυποῦνται ρητῶς ἐν τῷ κείμενῳ τοῦ ἄρθρου.

Τὰ αὐτὰ κατὰ τὸ ἄρθρον **106** κρατοῦσι καὶ ἂν ὁ ποιησάμενος τὴν δήλωσιν ἀποθιώσῃ ἢ καταστῇ ἀνίκανος, ἀφοῦ περιέλθῃ ἡ δήλωσις αὐτοῦ εἰς τὸν πρὸς ὃν αὕτη, ἀλλὰ πρὶν δηλωθῇ ἢ πρὶν περὶέλθῃ εἰς αὐτὸν ἢ ἀποδοχῇ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἀποδοχὴ πρέπει νὰ δηλοῦται πρὸς τοὺς κληρονόμους ἢ τὸν νόμιμον ἀντιπρόσωπον τοῦ δηλώσαντος.

Κατὰ τὴν ἀντίθετον περίπτωσιν, ὅταν δηλ. οὐχὶ ὁ δηλῶν ἀλλ' ὁ πρὸς ὃν ἡ δήλωσις, ἀποθάνῃ ἢ καταστῇ ἀνίκανος πρὸς δικαιοπραξίαν, εἰ μὲν ταῦτα συνέβησαν μετὰ τὴν παρ' αὐτοῦ δήλωσιν τῆς ἀποδοχῆς, ἢ σύμβασις οὐχ ἤττον συντελεῖται κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου **84** § 2 ὡς ἀνωτέρω ἐρμηνεύεται αὕτη· εἰ δὲ ἀπεβίωσεν οὗτος πρὸ τῆς περιλεύσεως εἰς αὐτὸν τῆς δηλώσεως, ἢ πρότασις δὲν ἰσχύει ὡς πρὸς τοὺς κληρονόμους, διότι δὲν ἐγένετο πρὸς αὐτοὺς ἡ δήλωσις· ἂν ὁμοίως ἀπεβίωσεν ἢ κατέστη ἀνίκανος, ἀφοῦ περιῆλθεν εἰς αὐτὸν ἢ πρότασις, ἀλλὰ πρὶν δηλώσῃ ἀποδοχὴν, ἐπῆλθε πλέον ὁ ἐκ τῆς προτάσεως δεσμὸς τοῦ προτείναντος, καὶ ἐπομένως δύναται καὶ ὁ κληρονόμος ἢ ὁ νόμιμος ἀντιπρόσωπος νὰ δηλώσῃ τὴν ἀποδοχὴν. ἐφ' ὅσον δὲν ἐγένετο ἡ πρότασις ὑπὸ τὴν ρητὴν ἢ σιωπηρὰν αἵρεσιν ὅτι θὰ ἐξακολουθῇ ὢν οὗτος ἐν ζωῇ ἢ ἐν δικανικῇ ἱκανότητι.

Ὅσα ἐξέθεμεν περὶ προσβολῆς τῶν δηλώσεων τῆς βουλήσεως ἐνεκα πλάνης, ἀπάτης κ.λ.π. χωροῦσι καὶ ὅταν ἐν μέρει μόνον δύναται νὰ προσβληθῇ ἡ δικαιοπραξία (ὅταν π. γ. ὁ λόγος τῆς προσβολῆς ἀφορᾷ ὠρισμένους μόνον ὅρους αὐτῆς)· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει κατὰ τὸ ἐδάφ. 2 τοῦ ἄρθρου **96** καθίσταται ἄκυρος ἡ δικαιοπραξία, ἐκτὸς ἐὰν συνάγεται ὅτι θὰ ἐγένετο δεκτὴ καὶ ἄνευ τοῦ ἀκύρου μέρους.

Ἐν Κεφαλαίῳ Δ'. πραγματευόμεθα «περὶ αἵρέσεως καὶ προθεσμίας» (ἄρθρον 115—126). Ὁ Γερμανικὸς Κώδιξ οὔτε ὄρισμὸν τῆς αἵρέσεως δίδει, οὔτε ἀναγράφει ρητῶς τὴν διάκρισιν τῶν αἵρέσεων εἰς ἀναβλητικὰς καὶ διαλυτικὰς, ἣν ὁμῶς σαφῶς τίθησιν· ἡμεῖς δίδομεν ὄρισμὸν τῆς αἵρέσεως ἐν ἄρθρῳ 115· ἐκ τοῦ ἄρθρου δὲ 116 συνάγεται ἡ διαίρεσις αὐτῶν εἰς ἀναβλητικὰς καὶ διαλυτικὰς καὶ ὀρίζονται τὰ ἀποτελέσματα τῆς πληρώσεως τῆς τε ἀναβλητικῆς καὶ τῆς διαλυτικῆς αἵρέσεως. Γνωστὴ εἶναι ἡ μεταξὺ τῶν συγγραφέων τοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου συζήτησις περὶ τοῦ χρόνου μέχρι τοῦ ὁποίου ἀνατρέχουσι τ' ἀποτελέσματα τῆς πληρώσεως τῆς αἵρέσεως· ἀκολουθοῦντες τῷ Γερμανικῷ Κώδικι (ἄρθρ. 158, 159) ἀποδεχθέντι τὴν ὀρθοτέραν γνώμην ὠρίσαμεν ἐν ἄρθρῳ 116, ὅτι πληρωθείσης τῆς ἀναβλητικῆς αἵρέσεως ἡ ἐνέργεια τῆς δικαιοπραξίας ἐπέρχεται ἅμα τῇ πληρώσει· πληρωθείσης δὲ τῆς διαλυτικῆς αἵρέσεως ἐπανερχεται ἅμα τῇ πληρώσει ἢ πρὸ τῆς δικαιοπραξίας κατάστασις· ἐὰν ὁμῶς ἐκ τοῦ περιεχομένου τῆς δικαιοπραξίας συνάγεται ὅτι τ' ἀποτελέσματα τῆς πληρώσεως δέον ν' ἀναθῶσιν εἰς ὃν χρόνον ἐγένετο ἡ δικαιοπραξία ἢ καὶ εἰς ἄλλον χρόνον προγενέστερον τῆς πληρώσεως, τότε ἀδιαφόρως ἂν ἡ αἵρεσις ἦ ἀναβλητικὴ ἢ διαλυτικὴ, αἱ ὑποχρεώσεις τῶν συμβαλλομένων κανονίζονται ὡς εἰ ἕκτοτε ἐπῆλθεν ἡ πληρωσις (ἄρθρ. 117)· οὕτω καὶ τὸ σπουδαῖον ζήτημα ἂν ἡ πληρωθεῖσα αἵρεσις ἀνατρέχουσα ἐνεργεῖ ἐμπραγμάτως ἢ ἐνοχικῶς λύεται ὑπὲρ τῆς ἐνοχικῆς μόνον ἀναδρομῆς. Σημειωτέον δ' ὅτι τ' ἀποτελέσματα τῆς πληρώσεως τῆς αἵρέσεως ἀντιθέτως κανονίζονται ὑπὸ τοῦ Ἑλλην. Νομοσχεδίου (ἄρθρ. 1319, 1314, § 2), ἀκολουθοῦντος τῶν Γαλλικῶν Κώδικα (ἄρθρ. 1179).

Ἡρτημένης τῆς αἵρέσεως ὑφίσταται μετέωρος κατάστασις μὴ προβαιόντων τῶν ἐκ τῆς ὑπὸ αἵρεσιν δικαιοπραξίας ἐνόμων ἀποτελεσμάτων, ὡς ἐκ τῆς ἀβεβαιότητος περὶ τῆς πληρώσεως ἢ μὴ τῆς αἵρέσεως· συνέπειαι τῆς καταστάσεως ταύτης εἶναι αἰ ἐξῆς κατὰ ἄρθρα 118 καὶ 119 (Γερμαν. Κώδ. 159, 160) :

α'.) Ὁ ὑπὸ ἀναβλητικὴν αἵρεσιν δικαιοῦμενος δύναται μετὰ τὴν πληρωσιν αὐτῆς νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν παρὰ τοῦ ὑπὸ αἵρεσιν ὀφειλέτου, ὅστις ἡρτημένης τῆς αἵρέσεως παρέβλαψεν ὑπαιτίως ἢ ὀλοσχερῶς ἐματαιώσῃ τὸ ἐξ αὐτῆς ἡρτημένον δίκαιον· ὁ ὅρος «ὑπαιτίως» δέον ἐνταῦθα νὰ ἐρμηνευθῇ ὡς καθιερωὶν οἷαν εὐθύνην θὰ εἶχε ὁ ὀφειλέτης, ἂν μὴ ἦτο ὑπὸ αἵρεσιν ἢ δικαιοπραξία· ἐπομένως ὁ ὑπὸ αἵρεσιν πωλητῆς εὐθύνεται καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὡς ὁ δίχα αἵρέσεως, ἐπίσης ὁ ὑπὸ αἵρεσιν δωρητῆς κ.λ.π.

β'.) Τὴν αὐτὴν εὐθύνην ἔχει ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους καὶ ἐπὶ τῆς διαλυτικῆς αἵρέσεως ἐκεῖνος εἰς ὃν συμφέρει ἢ ἐπ'ἀνόδος τῆς προτέρας καταστάσεως.

γ'.) Ἀπαλλοτριωθέντος ὑπὸ ἀναβλητικὴν αἵρεσιν ἀντικειμένου τινὸς (πράγματος δηλ. ἢ δικαιώματος) πᾶσα ἄλλη ἀπαλλοτριώσις γενομένη ἐν ᾧ ἡρτητο ἡ αἵρεσις εἶναι ἀνίσχυρος, πληρωθείσης τῆς αἵρέσεως, ἐφ' ὅσον ματαιοῦται ἢ παραβλάπτεται ἢ ἐκ τῆς αἵρέσεως ἐξηρτημένη ἐνέργεια.

δ'.) Τὸ αὐτὸ ἰσχύει ἐπὶ διαλυτικῆς αἵρέσεως, ἐὰν ἡ ἀπαλλοτριώσις ἐγένετο ἡρτημένης τῆς αἵρέσεως ὑπ'

ἐκείνου τοῦ ὁποίου μετὰ τὴν πλήρωσιν παύει τὸ δικαίωμα.

ε'.) Ἡ τοῦ ὑπὸ ἀναβλητικὴν ἢ διαλυτικὴν αἵρεσιν δικαιουμένου ἢ βαρουμένου κατάστασις μεταβαίνει καὶ εἰς τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ.

Τὸ ζήτημα πότε ἡ αἵρεσις εἶναι πεπληρωμένη, εἶναι ζήτημα πραγματικὸν ἐξαρτώμενον ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῆς ὑπὸ αἵρεσιν δικαιοπραξίας. Οὐχ ἥττον τίθενται ἐν τῷ νόμῳ δύο κανόνες, ὁ τοῦ ἄρθρου **120** § **1** (Γερμ. Κώδ. **162**) ὅτι ἡ αἵρεσις θεωρεῖται πληρωθεῖσα, ἐὰν ἡ πλήρωσις αὐτῆς ἐκωλύθῃ κακῇ τῇ πίστει παρ' ἐκείνου ἐπὶ ζημίᾳ τοῦ ὁποίου θὰ ἐπληροῦτο καὶ ὁ ἀντίστροφος τούτου (ἄρθρ. **120** § **2**) ὅτι ἡ πλήρωσις τῆς αἵρέσεως λογίζεται μὴ γενομένη ἐὰν κακῇ τῇ πίστει προεκλήθῃ ὑπὸ τοῦ ἔχοντος συμφέρον. Ὁ πρῶτος τῶν κανόνων τούτων εἶναι καὶ τοῦ Ρωμαικοῦ Δικαίου (L. 161. D. 50. 17).

Ὁ Γερμανικὸς κώδιξ δὲν περιέχει διατάξεις περὶ ἀρνητικῶν, ἀκαταλήπτων, παραλόγων κ.τ.τ. αἵρέσεων, ἀφιέμενος τὰ περὶ τούτων εἰς τὴν ἐρμηνείαν. Ἡμεῖς δμως ἐκρίναμεν ὀρθὸν νὰ περιλάβωμεν σχετικὰς διατάξεις· οὕτω τὸ ἄρθρον **121** διευτυπώθη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἄρθρου **1308** τοῦ Ἑλληνικοῦ Νομοσχεδίου (Γαλλ. Κώδ. **1176**)· ἐν ἄρθροις **122** καὶ **123** περιελήφθησαν ἐν βελτίονι διευτυπώσεις αἱ ἐν ἄρθρῳ **1306** τοῦ Ἑλληνικοῦ Νομοσχεδίου (Γαλλ. Κώδ. **1172** καὶ **1174**) διατάξεις· ἐν ἄρθρῳ τέλος **124** προβλέπομεν περὶ τῶν ἀναγκαίων καλουμένων αἵρέσεων.

Ἐν ἄρθρῳ τέλος **125** ἐθεωρήσαμεν ἀναγκαῖον νὰ ὀρίσωμεν τὰς συνεπείας τῆς ἀτονήσεως τῆς αἵρέσεως καὶ διευτυπώσαμεν ταύτας κατὰ τὰς ἐν τῇ ἐπιστήμῃ κρατούσας ἀρχάς, ἧτοι ὅτι ἀναβλητικῆς μὲν αἵρέσεως ἀτονήσεως λογίζεται ὅτι οὐδέποτε ἐπεχειρήθη ἡ δικαιοπραξία· συνέπεια τούτου εἶναι ὅτι, ἐὰν ἐγένετο παράδοσις τοῦ πράγματος ἠρτημένης τῆς αἵρέσεως, ἀποδίδεται τούτο μετὰ τῶν καρπῶν· διαλυτικῆς δ' αἵρέσεως ἀτονήσεως, θεωρεῖται ἡ δικαιοπραξία ὡς ἀρχῆθεν δίχα αἵρέσεως γενομένη.

Περὶ προθεσμίας μίαν καὶ μόνην διάταξιν περιελάβομεν ἐν τῷ σχεδίῳ τὴν τοῦ ἄρθρου **126**, ληφθεῖσαν ἐκ τοῦ ἄρθρου **163** τοῦ Γερμαν. Κώδικος. Σαφῶς συνάγεται ἐκ ταύτης ἡ διαίρεσις τῶν προθεσμιῶν εἰς ἀναβλητικὰς (ὁσάκις ἐτάχθησαν διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐνεργείας τῆς δικαιοπραξίας) καὶ εἰς διαλυτικὰς (ὁσάκις ἐτάχθησαν διὰ τὸ τέλος τῆς ἐνεργείας τῆς δικαιοπραξίας)· ὠρίσθη δ' ὅτι ἐφαρμόζονται ἀναλόγως αἱ διὰ τὰς ἀναβλητικὰς καὶ τὰς διαλυτικὰς αἵρέσεις διατάξεις τῶν ἄρθρων **116**, **118**, **119**, (ἐκ λάθους τυπογραφικοῦ ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ ἄρθρου ἐτέθησαν οἱ ἀριθμοὶ **118**, **119** καὶ **121**)· κατὰ συνέπειαν ἐπὶ τῶν ἀναβλητικῶν προθεσμιῶν ἅμα τῇ πληρώσει ἀρχεται ἡ ἐνέργεια τῆς δικαιοπραξίας (ἄρθρ. **116**, ἐδάφ. **1**), ἡ εὐθύνη τοῦ ὑπὸ προθεσμίαν βεβαρημένου κανονίζεται κατὰ τὸ ἄρθρον **118**, περὶ τῶν γενομένων ἀπαλλοτριώσεων κατὰ τὸν διάυεσον χρόνον ἰσχύουσιν τὰ ἐν ἄρθρῳ **119**. Ἐπὶ δὲ τῶν διαλυτικῶν αἵρέσεων ἅμα τῇ πληρώσει αὐτῶν παύουσι τ' ἀποτελέσματα τῆς δικαιοπραξίας, ἐπανερχομένης τῆς προτέρας νομικῆς καταστάσεως (ἄρθρον **116**, ἐδάφ. **2**), ἰσχύουσι δ' ἐπίσης αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων **118** καὶ **119**. Σημειωτέον δ' ἐν τέλει ὅτι ἐφ' ὧν δικαιοπραξιῶν δὲν ἐπιτρέπεται αἵρεσις οὐδὲ προθεσμία χωρεῖ.

Ἐν κεφαλαίῳ Ε΄. περιελάβομεν (ἄρθρα 123—138) κατὰ μίμησιν τοῦ Γερμαν. Κώδικος (ἄρθρ. 114—181) διατάξεις τινὰς περὶ ἀντιπροσωπείας καὶ πληρεξουσιότητος. Ἐν πρώτοις σαφῶς πρέπει νὰ διακριθῇ ἢ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 90 (Γερμαν. Κώδικος 120) προβλεπομένη περίπτωσις τῆς διαδιάσεως ὑπότινος τῆς δηλώσεως τῆς βουλήσεως ἄλλου, ἢτοι ἡ διάκρισις μεταξὺ ἀγγέλου (nuntius) καὶ ἀντιπροσώπου (procurator) περὶ ἧς πραγματεύονται πάντες οἱ τοῦ Ρωμ. Δικαίου συγγραφεῖς, καὶ ἦν οὕτω τίθησιν ὁ Α. Κρασσῆς (Σύστημα Ἀστικοῦ Δικαίου, τόμ. Α΄. σελ. 467) «ἀντιπροσωπεία ὑπάρχει ὅταν ὁ πράττων τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐν τῇ δικαιοπραξίᾳ ὀηλοῖ βούλησιν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὄρῳ ὅπως ἡ δικαιοπραξία οὐχὶ δι' αὐτὸν ἀλλὰ δι' ἕτερον νομικῶς καταρτισθεῖσα λογίζεται», ἐν ᾧ ὁ ἀγγελος «δὲν εἶναι δημιουργὸς τῆς βουλήσεως, ἀλλ' ἀπλοῦν ὄργανον μεταδόσεως ταύτης». Καὶ ἡ μὲν διάταξις τοῦ ἄρθρου 90 ἀφορᾷ τὸν ἀγγελοῦ, αἱ δὲ διατάξεις τοῦ κεφαλαίου τούτου τὸν ἀντιπρόσωπον.

Ἐν ἄρθρῳ 127 (Γερμ. Κώδικ. 164) ἐρίζεται ὅτι ἡ ἐνέργεια τῆς δηλώσεως ἐνεργεῖ οὐχὶ ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ ἀντιπροσώπου, ἀλλ' ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ ἀντιπροσωπευομένου, ἐὰν εἴτε ρητῶς ἐδηλώσῃ τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἀντιπροσώπου, εἴτε συνάγηται ἐκ τῶν περιστάσεων· ἄλλως ἐνεργεῖ ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ ἀντιπροσώπου· ἐν ἄρθρῳ δὲ 128 (Γερμ. Κώδικος 160) ἐρίζεται ὅτι προκειμένου περὶ τῶν ἐλαττωμάτων τῆς δηλώσεως βουλήσεως, τῆς γνώσεως ἢ τῆς ὀφειλομένης γνώσεως, καθ' ὅσον ἔχουσιν αὐταὶ σπουδαιότητα κατὰ τὰ ἐν τοῖς προηγουμένοις ἀναπτυχθέντα ἐξετάζεται κατὰ κανόνα τὸ πρόσωπον τοῦ ἀντιπροσώπου (ἀδιαφόρου οὔσης τῆς γνώσεως ἢ ἀγνοίας τοῦ ἀντιπροσωπευομένου)· ἐὰν ὁμῶς ὁ ἀντιπρόσωπος ἐνήργησεν καθ' ὀρισμένας ὁδηγίας τότε δὲν δύναται ὁ ἀντιπροσωπευόμενος νὰ ἐπικαλεσθῇ τοῦ ἀντιπροσώπου τὴν ἀγνοίαν.

Ἡ πληρεξουσιότης δίδεται κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἄρθρου 130 (Γερμαν. Κώδ. 167), παύει δὲ κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἄρθρου 131 (Γερμαν. Κώδ. 168, 180). Παράδειγμα τῆς ἐν τῷ α΄. ἐδαφ. τοῦ ἄρθρου 130 περιπτώσεως καθ' ἣν ἐκ τῆς σχέσεως ἐξ ἧς ἡ πληρεξουσιότης συνάγεται ὅτι δὲν δύναται αὕτη νὰ παύσῃ, εἶναι τὸ τῆς ἐντολῆς τῆς διδομένης πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἐντολοδόχου, ὡς ὅταν ὁ ἰδιοκτήτης παρέχει ἐντολὴν τῷ ἐνυποθηκῶ δανειστῇ νὰ εἰσπράττῃ τὰ μισθώματα καὶ καταλογίζῃ αὐτὰ ἐναντι τῶν τόκων, ἢ ὅταν εἰς τῶν ἐταίρων ἐξουσιοδοτεῖται ὑπὸ τῶν λοιπῶν ν' ἀντιπροσωπεύσῃ τὴν ἐταιρίαν ἐναντι τρίτων.

Ἐκ τῆς ὅλης διασκευῆς τῶν περὶ ἀντιπροσωπείας διατάξεων συνάγεται ὅτι παραίτησις ἀπὸ τοῦ δικαιώματος τῆς ἀνακλήσεως εἶναι ἰσχυρὰ (Windscheid—Kipp Ρωμ. Δίκαιον § 74 σημ. 2). Περὶ τῶν ἀπέναντι τρίτων συνεπειῶν τῆς ἀνακλήσεως τῆς πληρεξουσιότητος ἐρίζει τὸ ἄρθρον 132 (Γερμαν. Κώδ. 161).

Περὶ τῶν ἀνευ πληρεξουσιότητος ἐνεργηθειῶν ἐν ἀλλοτρίῳ ὀνόματι πράξεων, τὸ ἄρθρον 134 (Γερμ. Κώδ. 177, 178), ἐρίζει ὅτι ἡ ἰσχὺς τῆς δικαιοπραξίας ἤρτηται ἐκ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ ἀντιπροσωπευθέντος κατὰ τὸν κανόνα *ratihabitio mandato acquiparatur* (l. 12 § 4 D. 46. 3). Περὶ δὲ τῆς εὐθύνης τοῦ ἀνευ πληρεξουσιότητος ἀντιπροσωπεύσαντός τινα πραγματεύεται τὸ ἄρ-

θρον **135** (Γερμαν. Κώδ. 179), διακρίνον τὴν περίπτω-
σιν καθ' ἣν ἐγνώριζεν οὗτος τὴν ἔλλειψιν πληρεξουσιό-
τητος (culpa in contrahendo) τῆς περιπτώσεως καθ'
ἣν ἡγνῶει ταύτην, ἔστω καὶ ἐν συγγνωστῇ διατελῶν
πλάνῃ.

Τὸ ἄρθρον τέλος **136** (Γερμαν. Κώδ. 180) προβλέ-
πει τὴν ἔλλειψιν πληρεξουσιότητος ὅταν δὲν πρόκειται
περὶ συμβάσεως, ὡς ἐν τοῖς ἄρθρ. 134 καὶ 135, ἀλλὰ
περὶ μονομεροῦς δικαιοπραξίας (ἀποδοχῆς ἐν παραδ.
κληρονομίας). Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ δικαιοπραξία
αὕτη οὐδεμίαν ἐπάγεται συνέπειαν οὔσα ἄκυρος (ἐδάφ. ἀ.)·
ὁσάκις ἔμως καὶ ἡ μονομερῆς δικαιοπραξία χρήζει ἀπο-
δοχῆς ἰσχύουσι κατ' ἀναλογίαν αἱ περὶ συμβάσεων δια-
τάξεις, ἐκτὸς ἐὰν οὗτος ἡρῆθη τὸ πρὸς ἀντιπροσώπου-
σιν δικαίωμα τοῦ δηλώσαντος, ὅτε ἡ δήλωσις εἶναι
ὡσαύτως ἄκυρος (ἀνάλυσιν τοῦ ἄρθρου 180 τοῦ Γερμ.
Κώδικος βλέπε προχείρως ἐν Windreheid-Kirp Ρωμ.
Δικαίου § 74).

Οἱ ἀνωτέρω κανόνες ἰσχύουσι κατ' ἀναλογίαν καὶ ἐν
τῇ περιπτώσει καθ' ἣν ἡ πρὸς τινὰ δήλωσις βουλήσεως
γίνεται πρὸς τὸν ἀντιπρόσωπον αὐτοῦ (ἄρθρον **127** ἐν
τέλει).

Τὸ ἄρθρον **138** (Γερμαν. Κώδ. 181) πρὸ βλέπει τὴν
περίπτωσιν τῆς μεθ' ἑαυτοῦ δικαιοπραξίας τοῦ ἀντιπρο-
σώπου, κηρύσσον τὴν τοιαύτην δικαιοπραξίαν ἄκυρον,
ἐκτὸς ἐὰν πρόκειται περὶ ἐκτελέσεως ὑποχρεώσεως.

Παρά τὰς ἀνωτέρω ὁμῶς διατάξεις, ἀς παρελάβομεν
ἐκ τοῦ Γερμαν. Κώδικος, προσεθήκαμεν ἐν τῷ ἡμετέρῳ
νομοσ. εἰδίῳ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου **129** περὶ τῶν πρά-
ξεων, δι' ἃς ἀπαιτεῖται εἰδικὴ καὶ ρητὴ ἐντολή, ὡς καὶ
τὴν προδήλου πρακτικῆς χρησιμότητος διάταξιν τοῦ
ἄρθρου **133**· ἀμφότερα τὰ ἄρθρα εἶναι οὕτω σαφῶς δια-
τετυπωμένα, ὥστε οὐδεμιᾶς χρήζουσι ἀναπτύξεως.

Ἐννοεῖται ὅτι αἱ ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ διατάξεις
οὐδόλως ἀφορῶσι τὰ τῆς δικαστικῆς ἀντιπροσωπεύ-
σεως τῶν διαδίκων, ἅτινα ἀνάγονται εἰς τὴν Πολιτικὴν
Δικονομίαν.

Ἐν τῷ **τελευταίῳ κεφαλαίῳ** τοῦ τμήματος τού-
του περιελάβομεν τέσσαρα ἄρθρα (139 — 142) πραγ-
ματευόμενα περὶ **συναινέσεως καὶ ἐγκρίσεως**
κατὰ τὸν Γερμανικὸν Κώδικα (ἄρθρ. 182—185). Ἐκ
τῶν τιθεμένων ἐνταῦθα ἀρχῶν σημειοῦμεν ἔτι ἡ συναί-
νεσις τοῦ τρίτου ὁσάκις ἀπαιτεῖται εἶναι ἄτυπος (ἄρθρ.
139 § 2), γίνεται δὲ πρὸς ἐκάτερον τῶν μερῶν τῆς δι-
καιπραξίας, ἢ ἀφορᾷ (ἄρθρ. **139** § 1)· ὅτι ἡ ἐκ τῶν
ὑστέρων ἐγκρισις ἐνεργεῖ ἀναδρομικῶς, (ἐκτὸς ἐὰν ἀπε-
κλείσθῃ ἡ τοιαύτη ἐνέργεια αὐτῆς) χωρὶς ὁμῶς ἐντεθεῖν
νὰ παραβιάζονται τὰ δικαιώματα τρίτων (ἄρθρ. **140**
§ 2)· ἐν ἄρθρῳ δὲ **142** (Γερμαν. Κώδ. 185) προβλέπε-
ται ἡ περίπτωσις ἀπαλλοτριώσεως ἀντικειμένου τινὸς
(πράγματος δηλ. ἢ ἀπαιτήσεως) γενομένης παρὰ μὴ δι-
καιούχου ἐν ἰδίῳ ὀνόματι (καὶ οὐχὶ ὡς ἀντιπροσώπου
ἄλλου ἀνευ πληρεξουσιότητος τούτου)· ἡ τοιαύτη ἀπαλ-
λοτριώσις ἰσχύει ἐὰν ἐγένετο τῇ συναινέσει τοῦ δικαι-
ούχου, ἢ ἐὰν ὁ ἀπαλλοτριώσας ἀποκτήσῃ τὸ ἀντικεί-
μενον ἢ κληρονομηθῇ ὑπὸ τοῦ δικαιούχου, εὐθυνομένου
ἀπεριορίστως διὰ τὰ χρέη τῆς κληρονομίας.

Τὸ **Ε' Μέρος** πραγματεύεται περὶ τοῦ χρόνου
ἐν τῇ ἐπιθράσει αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γενέσεως, τῆς καταστρο-

φῆς καὶ τῆς ἀλλοιώσεως τῶν δικαιωμάτων (ἄρθρα 143—177) ἐν τῷ **α'** κεφαλαίῳ (ἄρθρ. 143—168) περιλαμβάνονται αἱ περὶ παραγραφῆς διατάξεις. Ἐν τῷ θέματι τούτῳ ζωηρῶς καταδείκνυται ἡ ἀνεπάρκεια τῶν διατάξεων τοῦ τε Ρωμαϊκοῦ Δικαίου καὶ τοῦ ἰσχύοντος ἤδη ἐν Κρήτῃ Ἀστικοῦ Δικαίου, δυσχερέστατα δυναμένων νὰ συμβιβασθῶσι πρὸς τὰς ὑφισταμένας κοινωνικὰς ἀνάγκας καὶ τὰς ποικίλας ἐν ταῖς συναλλαγαῖς σχέσεις. Ἐν τῇ διαρρυθμίσει τῶν προβλεπουσῶν τὸ σπουδαιότατον τοῦτο θέμα διατάξεων βάσιν ἐθέσαμεν τὸ Ἑλληνικὸν νομοσχέδιον (ἄρθρ. 1395—1420)· ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ Γερμαν. Κώδικος παρελάδομεν ἐν ταῖς λεπτομερείαις διατάξεις τινὰς, πολλὴν δ' ἠρύσθημεν ὠφέλειαν καὶ ἐκ τοῦ περὶ χρησικτησίας καὶ παραγραφῆς νομοσχεδίου, ὅπερ μετὰ πολλῆς μελέτης καὶ ἐπιμελείας καταρτισθὲν, εἶχεν ὑποβληθῆ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1889.

Τὸ περὶ παραγραφῆς κεφάλαιον διηρέσαμεν εἰς τρία τμήματα· ἐν τῷ **α'** τμήματι (ἄρθρ. 143—150) περιελάδομεν τὰς γενικὰς περὶ παραγραφῶν διατάξεις. Τὸν ὄρισμὸν τῆς παραγραφῆς δίδομεν ἐν ἄρθρῳ 143 ἐπὶ τῇ βίσει τοῦ ἐν ἄρθρῳ 194 τοῦ Γερμαν. Κώδικος διατυπωμένου ὄρισμοῦ, ὅστις εἶναι πολὺ ὀρθότερος τοῦ ἐν ἄρθρῳ 1395 τοῦ Ἑλληνικοῦ σχεδίου, διότι δὲν παραγράφεται ἡ ἐνοχὴ, ἀλλ' ἡ ἀξίωσις πρὸς ἀπόληψιν τοῦ δικαιώματος· οὐχὶ δὲ μόνον αἱ ἐνοχικαὶ ἀξιώσεις, ἀλλὰ πᾶσα ἀξίωσις ὑπόκειται εἰς ἐφαρμογὴν.

Τὰς ἐν ἄρθρῳ 144 περιπτώσεις διευτύσαμεν κατὰ τὸν Γερμαν. Κώδικα ὡς σημεῖα ἐνάρξεως τῆς παραγραφῆς, ἐν ᾧ τὸ Ἑλληνικὸν νομοσχέδιον ἀναγράφει ταύτας (ἄρθρ. 1402) ὡς περιπτώσεις ἀναστολῆς· προδήλως δὲν δύναται νὰ γίνῃ λόγος περὶ ἀναστολῆς τῆς παραγραφῆς, ἐνόσω δὲν ὑφίσταται δικαίωμα ἀπαιτητῶν.

Τὸ ἄρθρον 145 περιέχει τὴν τε ἀπαγόρευσιν τοῦ ἄρθρου 1305 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου καὶ τὰς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λόγου στηριζομένας ἀπαγορεύσεις τοῦ ἄρθρου 225 τοῦ Γερμαν. Κώδικος.

Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 146—149 παρελήφθησαν ἐκ τῶν ἄρθρων 1397—1400 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου, (ληρθέντων ἐκ τῶν ἄρθρων 2108—2112 τοῦ Ἰταλικοῦ Κώδικος), σαφηνισθέντος ἐν ἄρθρῳ 146 ὅτι οὐδὲ τῆς συμπληρωθείσης παραγραφῆς δύναται νὰ παραιτηθῆ ὁ μὴ ἔχων τὴν ἐλευθέραν διάθεσιν τῆς περιουσίας του, καὶ ἐν ἄρθρῳ 148 ἐξομοιωθείσης πρὸς τὴν καταβολὴν συμφώνως τῷ Γερμανικῷ Κώδικι (ἄρθρ. 228) τῆς συμβατικῆς ἀναγνώσεως καὶ τῆς παροχῆς ἀσφαλείας ὑπὸ τοῦ ὑποχρέου. Ἐν τῷ *édaf.* β' τοῦ ἄρθρου τούτου λύεται ἀποφατικῶς τὸ ἀμφισβητούμενον ζήτημα, ἂν τὸ ἐν ἀγνοίᾳ τῆς παραγραφῆς καταβληθὲν ἀναλαμβάνεται, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 1399 § 2 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου, εἰλημμένῳ ἐκ τῶν ἄρθρων 1122 τοῦ Σαξωνικοῦ καὶ 1432 τοῦ Αὐστριακοῦ Κώδικος.

Προσεθήκαμεν τέλος ἐν ἄρθρῳ 150 τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 224 τοῦ Γερμαν. Κώδικος, ἣτις καὶ ὑπὸ τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου καθιεροῦται (l. 39 pr. Cod. 4. 32) καὶ ὑπὸ τῆς νομολογίας τῶν Δικαστηρίων τῆς Γαλλίας, καίτοι μὴ ἀναγραφομένη ἐν τῷ Γαλλικῷ Κώδικι, καθ'

ήν ή παραγραφή τής κυρίας αξιώσεως επάγεται και τήν παραγραφήν των παρεπομένων αυτῆ παροχών.

Εν τῷ β' τμήματι (άρθρ. 151—159) περιελάβομεν τās περί ἀναστολῆς και διακοπῆς τής παραγραφῆς διατάξεις· αι περιπτώσεις καθ' ας δὲν χωρεῖ παραγραφὴ διευτώθησαν ἐν άρθρῳ 151 κατὰ τὸ άρθρον 1401 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου (ληφθὲν ἐκ τοῦ άρθρου 2119 τοῦ Ἰταλικῦ Κώδικος) μετὰ τινων συμπληρώσεων ἐκ τής ταυτοσήμου διατάξεως τοῦ άρθρου 204 τοῦ Γερμαν. Κώδικος· ἐπίσης τὸ άρθρον 152 ἐλήφθη ἐκ τοῦ άρθρου 1402 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου (2120 τοῦ Ἰταλ. Κώδ.).

Ἡ διάταξις τοῦ άρθρου 153, ἥς προφανῆς ἡ δικαιολογική βᾶσις, ἐλήφθη ἐκ τοῦ άρθρου 203 τοῦ Γερμαν. Κώδικος. Συμφώνως δὲ τῷ άρθρῳ 205 αὐτοῦ διευτώθη τὸ άρθρον 154, καθορίζον τās συνεπείας τής ἀναστολῆς τής παραγραφῆς.

Αἱ πολλῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς περιπτώσεις διακοπῆς τής παραγραφῆς διευτώονται ἐν άρθρῳ 155· τὸ ἐδάφ. α' ἐλήφθη ἐκ τοῦ α' ἐδαφίου τοῦ άρθρου 1404 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου, διασκευασθὲν ἀναλυτικώτερον διότι ἐν ἐκείνῳ ἐκ τής συνεπτυγμένης διευτώσεως δὲν κατανοεῖται εὐκόλως ἡ ἔννοια. Ἐπίσης τὸ β' ἐδάφ. διευτώθη κατὰ τὸ β' ἐδάφ. τοῦ άρθρου 1404 μετὰ τὴν ἐν τέλει ὁμῶς ἀναγκαιοτικὴν ἐξαίρεσιν, τὰ ἐδάφ. γ' και δ', περιλαμβανόμενα μὲν ἐν τοῖς ἐδαφ. γ' και δ' τοῦ άρθρου 1404 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου, ἀλλ' ἀτελῶς ἐν αὐτῷ διευτωμένα, διευτώσαμεν σαφέστερον και πληρέστερον συμφώνως πρὸς τὸ άρθρον 209 τοῦ Γερμανικοῦ κώδικος.

Και τὸ άρθρον δὲ 156 ληφθὲν ἐκ τοῦ άρθρου 1405 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου (Ἰταλ. Κώδ. 2129), συμπληρώθη κατὰ τὸ άρθρον 298 τοῦ Γερμαν. Κώδ. Ἐν άρθρῳ δὲ 157 καθορίσθησαν κατὰ τὸ άρθρον 217 τοῦ Γερμαν. Κώδικος αι συνέπειαι τής διακοπῆς τής παραγραφῆς.

Ἐν τέλει τοῦ τμήματος τούτου περιελάβομεν ἐκ τοῦ Γερμαν. Κώδικος δύο σημαντικωτάτας διατάξεις· τὴν τοῦ άρθρου 158 (Γερμαν. Κώδ. 21.) κανονίζουσαν τās τής διακοπῆς τής παραγραφῆς ἐν περιπτώσεσι συχνότατα παρουσιαζομέναις μετὰ τὴν ἐγερσιν τής ἀγωγῆς, και τὴν τοῦ άρθρου 159 (Γερμαν. Κώδικ. 211) προβλέπουσαν τὴν accessio temporis τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου, καθ' ἣν ὁ χρόνος τής κατοχῆς τοῦ δικαιοπαρόχου ἐπὶ διαδοχῆς ἐμπραγμάτου δικαιώματος λογίζεται ὑπὲρ τοῦ διαδόχου,

Ἐν τῷ 1' τμήματι (άρθρ. 160—168) ὁρίζεται ὁ πρὸς παραγραφὴν χρόνος. Τὸ άρθρον 160 κανονίζον τὸν τρόπον καθ' ὃν μετρεῖται ὁ πρὸς παραγραφὴν χρόνος, ἐλήφθη ἐκ τοῦ άρθρου 1409 τοῦ Ἑλλην. Νομοσχεδίου (Ἰταλ. Κώδ. 2133, 2134). Ἐν άρθρῳ δὲ 161 ὠρίσθη ὡς χρόνος τής παραγραφῆς, ὡσάκις δὲν ὑπάρχει ἀντίθετος διάταξις νόμου ἢ εἰκοσαετία. Τὸ τε Ἑλληνικὸν Νομοσχέδιον (άρθρον 1410) και ὁ Γαλλ. Κώδιξ (άρθρ. 2262) και ὁ Ἰταλικὸς Κώδιξ (άρθρ. 2135) και ὁ Γερμαν. Κώδιξ (άρθρ. 195) ἀποδέχονται τὸν κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον συνήθη τής παραγραφῆς χρόνον ἤτοι τὴν τριακονταετίαν· ἐπειδὴ ὁμῶς κατὰ τὰ ἤδη κρατοῦντα ἐν Κρήτῃ (Ὁθωμ. ἀστικ. νόμου άρθρ. 1661), πρὸς ἃ ἔχει ἐθιστὴ πλεόν ἡ κοινωμία, ὁ συνήθης τής παραγραφῆς χρόνος εἶναι δέκα

πέντε ἐτῶν, δὲν ἔκρινεν ἡ Ἐπιτροπεία ὅτι ἔδει ν' αὐξήσῃ αὐτὸν μέχρι τριακονταετίας, ἀλλ' ἐπαρκῆ ἐθεώρησε τὴν εικοσαετίαν. Ἐν ἄρθρῳ ὁμοῦς **162** εἰσάγεται καινοτομία, ἣς ἐπιτακτικὴ εἶναι ἡ ἀνάγκη· ἡ ἰδιάζουσα φύσις πολλῶν σχέσεων, ὡς ἔχουσιν ἤδη διαμορφωθῆ, ἐπιβάλλει τὴν καθιέρωσιν εἰδικῶν συντόμων παραγραφῶν, οἷας πᾶσαι αἱ νεώτεροι νομοθεσίαι ἀπεδέχθησαν. Τὰς συντόμους παραγραφὰς τὸ Ἑλληνικὸν νομοσχέδιον διακρίνει εἰς ἑξαμήνους (ἄρθρ. 1411), ἐνὶς ἔτους (ἄρθρ. 1412), τριῶν ἐτῶν (1413), πέντε ἐτῶν (ἄρθρ. 1417) καὶ δέκα ἐτῶν (ἄρθρ. 1418)· ὁμοίως περίπου διακρίσεις ἀποδέχεται καὶ ὁ Ἰταλικὸς Κώδιξ (ἄρθρ. 2138, 2139, 2140, 2144 κλπ.) καὶ ὁ Γαλλικὸς Κώδιξ (ἄρθρ. 2271, 2272, 2273, 2277 κλπ.)· ὁ Γερμαν. Κώδιξ καθιεροῖ παραγραφὰς δύο ἐτῶν (ἄρθρ. 196) καὶ τεσσάρων ἐτῶν (ἄρθρ. 197)· ἐν τῷ ἡμετέρῳ σχεδίῳ ἐν ἄρθρῳ μὲν **162** τάσσονται αἱ πλεῖστοι περιπτώσεις τῶν τριούτων παραγραφῶν, δι' ἃς ὀρίζεται τριετία· ἐν ἄρθρῳ δὲ **165** ὀλίγα τινὲς περιπτώσεις πενταετοῦς παραγραφῆς καὶ ἐν ἄρθρῳ **166** μία περίπτωσις δεκαετοῦς παραγραφῆς.

Ἐν ἄρθρῳ **163** περιελήθη ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 1414 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου, δι' ἣς ὀρίζεται ὅτι ἡ σύντομος παραγραφή χωρεῖ καὶ ὅταν κατ' ἐξακολούθησιν γίνωνται αἱ χορηγίαι, αἱ ὑπηρεσίαι ἢ τὰ ἔργα· προσεθῆ καμὲν ὁμοῦς ἐκ τοῦ νομοσχεδίου τοῦ 1889 (ἄρθρον 40) ἐξαιρέσιν στηριζομένην εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἐξαρτήσεως, ἣτις ὑφίσταται ἐπὶ τῶν ὑπηρετῶν, ὄντος ἐν τῇ ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ στενωτέρου τοῦ συνδέσμου αὐτῶν πρὸς τὸν ὑπηρετούμενον, ἐξ οὗ καθίσταται δυσχερὴς ἡ ἀπαίτησις τῆς ἀπολήψεως τῶν μισθῶν καὶ ἀποζημιώσεων, ἐφ' ὅσον διαρκεῖ ἡ ὑπηρεσία.

Ἡ πολλῆς χρησιμότητος διάταξις τοῦ ἄρθρου **164** ἐλήθη ἐκ τοῦ ἄρθρου 1416 τοῦ Ἑλλ. νομοσχεδίου (Ἰταλ. Κώδ. 2143, Γαλλ. Κώδ. 2276). Καὶ ἡ κατ' ἐξαιρέσιν τῆς ἐν ἄρθρῳ **152** γενικῆς ἀρχῆς, εἰδικὴ διὰ τὰς συντόμους παραγραφὰς διάταξις τοῦ ἄρθρου **167** ἐλήθη ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου (ἄρθρον 1419, Ἰταλ. Κώδ. 2145, Γαλλ. 2278). Ἡ διάταξις τέλος τοῦ ἄρθρου **168** ἐλήθη ἐκ τοῦ Γερμαν. Κώδ. (ἄρθρον 218,) εἶναι δὲ προφανῆς ἡ δικαιολογικὴ αὐτῆς βᾶσις, διότι ὅταν παρεμπέσῃ τελεσιδικία ἢ τίτλος ἐκτελεστός ἐκλείπει πλέον ὁ νομοθετικὸς λόγος τῶν συντόμων παραγραφῶν.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν περὶ παραγραφῆς δέον νὰ σημειωθῆ ὅτι ἐν ἄρθρῳ **641** προβλέπεται ἡ περίπτωσις τῆς διακοπῆς ὡς πρὸς τοὺς εἰς ὀλόκληρον ὀφειλέτας, καὶ ἐν ἄρθρῳ **642** ὡς πρὸς τοὺς εἰς ὀλόκληρον πιστωτάς, ἐν ἄρθρῳ δὲ 1281 ὡς πρὸς τὸν ἐγγυητὴν. Ἐν δὲ ταῖς τελικαῖς διατάξεσι καθορίζονται ἐν ἄρθρῳ 1355 κατὰ τὸν ὀρθότερον ἐν τῇ ἐπιστήμῃ κριθέντα τρόπον τὰ χρονικά ὅρια τῆς ἰσχύος τῶν ἤδη εἰσαγομένων περὶ παραγραφῆς διατάξεων.

Ἐν πολλοῖς ἄρθροις τοῦ σχεδίου ὑπάρχουσι κατεσπαρμένοι εἰδικοί ὅρισμοί περὶ βραχυχρονίων παραγραφῆς ὀρισμένων ἀξιώσεων· π. χ. ἐν τῷ 847 τάσσεται ἐνιαύσιος παραγραφή τῆς περὶ μειώσεως τοῦ τιμήματος ἀγωγῆς, ἐν ἄρθρῳ 903 δίμηνος, ἐξαμήνος καὶ ἐνιαυσία τῆς ἀγωγῆς περὶ διαλύσεως τῆς πωλήσεως, ἐν ἄρθρῳ 907 διετής τῆς περὶ διαρρηξέως τῆς πωλήσεως λόγῳ ὑπερόγκου βλάβης, ἐν ἄρθροις 995 καὶ 996 πενταετής

καὶ διεικτικῆς τῆς κατὰ τοῦ ἐργολάβου ἀγωγῆς τοῦ ἐργο-
δότου, ἐν ἄρθρῳ 1185 ἐξάμηνος τῆς κατὰ τοῦ χρησαμέ-
νου ἀγωγῆς τοῦ χρήστου κλπ.

Ἐν τῷ Β'. τμήματι τοῦ κεφαλαίου τούτου (ἄρθρ. 169
—177) περιελάβωμεν ἐκ τοῦ Γερμαν. Κώδικος (ἄρθρ.
186—193) ἐρμηνευτικούς τινὰς κανόνας περὶ ὀρισμοῦ
τοῦ χρόνου, ἧτοι περὶ προσδιορισμοῦ καὶ ὑπολογισμοῦ
τῶν προθεσμιῶν, αἵτινες περιέχονται ἐν νόμοις, διατάγ-
μασι, δικαστικαῖς ἀποφάσεσιν ἢ πράξεσι καὶ δικαιο-
πραξίαις (ἄρθρ. 109). Αἱ διατάξεις αὗται σαφεῖς οὖσαι
δὲν χρήζουσιν ἀναπτύξεως.

Ἐνταῦθα προσῆκον θεωροῦμεν πρὸς ἐπεξηγήσιν τῶν
ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος ληφθεισῶν διατάξεων νὰ
σημειώσωμεν ὅτι κατὰ τοὺς Γερμανοὺς ἐρμηνευτὰς, ὅπου
ὀμιλεῖ ὁ Κώδιξ περὶ ἀναλόγου προθεσμίας, ἢ περὶ τοῦ
ἀναλόγου ἢ μὴ κρίσις ἐν ἐκάστη δεδομένη περιπτώσει
ἀπόκειται εἰς τὸν δικαστὴν· ὅταν δὲ λέγεται ὅτι παρα-
γρῆμα ἢ ἀμέσως δεόν νὰ γίνῃ τι, οἱ ὄροι οὗτοι ἐκλαμ-
βάνονται κατὰ τὴν ἐν τῷ κοινωνικῷ βίῳ σχετικὴν αὐτῶν
ἐννοίαν καὶ ὅταν γίνεται χρῆσις τῆς λέξεως ἀμελλητὶ
ἐννοεῖται ἄνευ ὑπαιτίου βραδύτητος.

Ἐν τῷ ἕκτῳ τέλει μέρει τῶν Γενικῶν Διατάξεων
περιλήφθησαν (ἄρθρ. 178—184) αἱ περὶ ἐγγυοδοσίας
διατάξεις, αἵτινες ἔχουσιν ἐφαρμογὴν, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρ-
χει ἀντίθετος νόμος διάταξις εἰς πάσας τὰς περιπτώσεις,
καθ' ἃς ὑφίσταται ἐκ τοῦ νόμου ἢ ἐκ δικαιοπραξίας ὑπο-
χρέωσις εἰς παροχὴν ἀσφαλείας (ἄρθρ. 178)· αἱ διατάξεις
αὗται ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος (ἄρθρα
232—239). Τῶν διατάξεων τούτων, αἵτινες κατὰ τὴν
ἐφαρμογὴν δεόν νὰ συνδυάζωνται πρὸς τὰς σχετικὰς δια-
τάξεις τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, δὲν νομίζομεν ἐνταῦθα
ἀναγκαίαν τὴν ἀνάλυσιν.

Ταῦτα ἐν ἀτελεῖ ἀναπτύξει, ἧτις ἔλαβε μείζονα ἐκ-
τασιν μόνον ὅπου ἐκρίθη τοῦτο ἀπολύτως ἀναγκαῖον
πρὸς κατανόγησιν τοῦ κειμένου τοῦ σχεδίου, εἶναι τὰ
θέματα περὶ ὧν ἔκρινεν ἡ Ἐπιτροπεία ἀναγκαῖον νὰ περι-
λάβῃ διατάξεις ἐν τῷ Γενικῷ Μέρει.

*
* *

Τὸ Δεύτερον βιβλίον πραγματεύεται περὶ τοῦ
Ἑμπραγμαίου Δικαίου. Ἐν τούτῳ ἠκολουθήσαμεν
πιστῶς τὸ κείμενον τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου, ὀλίγας
μόνον ἐπενεγκόντες τροποποιήσεις καὶ προσθήκας, εἰς
τὴν αἰτιολογίαν τὴν ὁποίαν θέλω ἐνταῦθα εἰδικώτερον
ἀσχοληθῆ. Τὸ Α'. Μέρος πραγματεύεται περὶ **πραγ-
μάτων** (ἄρθρ. 185—205) αἱ διατάξεις αὐτοῦ ἀντι-
στοιχοῦσι πρὸς τὰ ἄρθρα 536—556 τοῦ Ἑλληνικοῦ
νομοσχεδίου, ἅτινα ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ νόμου
περὶ διακρίσεως κτημάτων τῆς 21 Ἰουνίου 1837 μετὰ
τινῶν βελτιώσεων καὶ προσθηκῶν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ καὶ
Ἰταλικοῦ Κώδικος.

Πάντες οἱ συγγραφεῖς τοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου ἐρμη-
νεύουσι τὸν εἰρημένον νόμον καὶ ἡ νομολογία τῶν Δικασ-
τηρίων ἐπανειλημμένως ἐπ' αὐτοῦ ἠσχολήθη· ὥστε
πᾶσα ἀνάλυσις αὐτῶν ἐνταῦθα εἶναι περιττή. Μόνη τρο-
ποποίησις, ἣν ἐν τῷ α'. κεφαλαίῳ πραγματευομένη
περὶ **τῶν ἀκινήτων** (ἄρθρ. 186—192) ἐπηνέγκο-
μεν εἶναι ἡ διαγραφὴ ἐκ τοῦ ἄρθρου 192 (Νομοσχ. 543)
τῆς ἐδαφονομῆς, ἧτις εἶναι ἄγνωστος ἐν Κρήτῃ.

Ἐν τῷ Β'. κεφαλαίῳ «περὶ κινητῶν» (ἄρθρ. 193—196) περιελάβομεν μόνον τὰ ἄρθρα 544 καὶ 545 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου· παρελείψαμεν δ' ἐπόμενοι τῇ συμβουλῇ τοῦ Laurent (Avant-Projet τόμ. III σελ. 19), τὰ ἄρθρα 546 καὶ 547 ἐν οἷς δίδεται ὁ ὄρισμός τῶν ἐπίπλων καὶ τῆς πωλήσεως ἢ δωρήσεως οἰκίας μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ, ὡς ἐστερημένα πάσης πρακτικῆς χρησιμότητος καὶ μᾶλλον σύγχυσιν δυνάμενα νὰ ἐπιφέρωσιν συμφώνως καὶ πρὸς τὸν κανόνα *omnis definitio in jure periculosa est*. Ἄντ' αὐτῶν ὁμοίως περιελάβομεν ἐν ἄρθροισι 195 καὶ 196 τοὺς περὶ τῶν ἀντικαταστατῶν καὶ ἀναλωτῶν πραγμάτων χρησιμωτάτους ὄρισμούς τῶν ἄρθρων 91 καὶ 92 τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος. Ἐν τῷ Γ'. κεφαλαίῳ (ἄρθρ. 197—205) περιελάβομεν τὰς «περὶ τῶν κτημάτων ὡς πρὸς τοὺς κυρίου αὐτῶν» διατάξεις τῶν ἄρθρων 548—556 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου ἄνευ οὐδεμιᾶς μεταβολῆς.

Τὸ Β. Μέρος πραγματεύεται περὶ νομῆς (ἄρθρ. 206—227). Τὰ ἀντιστοιχῶν ἄρθρα 557—572 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου διετυπώθησαν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου, μὲ ὅσο μόνον καινοτομίας, ὅτι δίδεται, κατὰ τὸν Ἰταλικὸν Κώδικα (ἄρθρ. 695—696), ἢ ἐπὶ διαταράξει ἢ ἀποβολῇ ἀγωγή καὶ τῷ ἀπλῶ κατόχῳ ἀκινήτων κατὰ παντὸς διαταράττοντος ἢ ἐξώσαντος αὐτὸν καὶ ὅτι συνεπέα τῆς διακρίσεως τῶν πραγματικῶν δουλειῶν εἰς συνεχεῖς καὶ καταφανεῖς καὶ μὴ τοιαύτας, ὀρίζεται ὅτι ἐπὶ τῶν πρώτων οὔτε νομῆ διανοία δικαιοῦχου ἀναγνωρίζεται καὶ προστατεύεται ἂν ἡ κτήσις δὲν στηρίζεται ἐπὶ δημοσίου ἐγγράφου, δι' οὗ καὶ μόνον δύναται νὰ συστηθῇ τοιαύτη δουλεία μὴ ἀποκτωμένη διὰ παραγραφῆς.

Λίαν δ' ἐπιτυχῆς εἶναι καὶ ἡ κατὰ τὴν γενομένην ἐν ἔτει 1874 ἀναθεώρησιν προσθήκη τοῦ β'. ἐδάφ. τοῦ ἄρθρου 568 (ἐν τῷ ἡμετέρῳ σχεδίῳ ἄρθρον 219), καθ' ἣν ἐν μιᾷ δίκῃ τέμνεται ὀριστικῶς καὶ ὑφ' ὅλας τὰς ἐπέψεις τὸ ζήτημα τῆς νομῆς μεταξὺ τῶν διαδίκων, ἐπιβαλλομένης εἰς ἀμφοτέροισι τῆς ἀποδείξεως τῆς νομῆς, ὅσῳκις προκειμένου περὶ διαταράξεως ὁ ἐναγόμενος ἀντικρούει τὴν ἀγωγήν ἰσχυριζόμενος ὅτι εἶναι καὶ αὐτὸς νομεύς, καὶ ἐπιδικάζομένης τῆς νομῆς εἰς τὸν διάδικον, ὅστις τῷ ὄντι ἀποδεικνύεται ὅτι εἶναι νομεύς.

Ἐν τῷ μέρει τούτῳ ἡ Ἐπιτροπεία ἐπήνεγκε τὰς ἐξῆς τροποποιήσεις : ἐν ἄρθρῳ 221 (Ἑλλ. νομοσχ. 570) προκειμένου περὶ τοῦ ἀπόντος τῆς νήσου ἢ προθεσμίας πρὸς ἐνάσκησιν τῆς περὶ ἀνακτιήσεως νομῆς ἀγωγῆς ὠρίσθη διετής καὶ ἐν ἡ περιπτώσει δὲν ἔχει οὗτος ἐν τῇ νήσῳ ἀντιπρόσωπον, διότι οὕτω ἀποφεύγονται τὰ ζητήματα, ἅτινα δυνατὸν νὰ γεννηθῶσιν ἐκ τῆς ἀορίστου διατυπώσεως τοῦ Ἑλλ. νομοσχεδίου («δὲν ἔχει ἐπὶ τόπου ἀντιπρόσωπον»).

Ἐν ἄρθρῳ 227 (Ἑλλ. νομοσχ. 572) προσεθήκαμεν τελευταῖον ἐδάφιον πρὸς πρόληψιν τοῦ ἐνδεχομένου ἀτόπου νὰ μὴ κινήται ἢ κυρία ἀγωγή παρὰ τοῦ ἐπιτυχόντος τὴν ἀναστολήν καὶ οὕτω νὰ ἐμποδίζεται ἢ ἐκτελεσθῆσιν καὶ περὰ τῶσιν τοῦ ἔργου ἢ νὰ μεταβάλληται ἢ θέσῃ τῶν διαδίκων ἀναγκαζομένου τοῦ καθ' οὗ ἡ ἀναστολή νὰ γίνῃ ἀπὸ ἐναγομένου ἐνάγων.

Ἐκρίναμεν ὁμοίως ἀναγκαῖον νὰ συμπληρώσωμεν τὰς διατάξεις τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου καὶ δι' ἀπαραι-

τήτων τινῶν προσθηκῶν, ἄς παρελάβομεν ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος. Οὕτω προσεθήκαμε, συμφώνως καὶ τῇ γνώμῃ ἀρίστων συγγραφέων (Garsonnet, Procédure Civile I, 334, σημ. 4.) τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 214 (Γερμαν. Κώδ. 857) καθ' ἣν ἡ νομὴ μεταβαίνει καὶ εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ νομίως.

Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 222 οἱ καθολικοὶ καὶ εἰδικοί διάδοχοι κτῶνται αὐτοδικαίως καὶ τὰς περὶ διαταράξεως ἢ ἀνακτήσεως τῆς νομῆς ἀγωγὰς, συνεξίσουσι δὲ τὰς ἐκκρεμαίας συνεπειὰ τοιούτων ἀγωγῶν δίκας.

Τὸ ἄρθρον 223 συνετάχθη κατὰ τὸ ἄρθρον 858 τοῦ Γερμαν. Κώδικος, συμφώνως πρὸς τὸ ὅποιον ἐν ἐδαφ. β' δὲν γίνεται λόγος περὶ εἰδικοῦ διαδόχου, ἀλλὰ γενικῶς περὶ διαδόχου· προστατεύεται δὲ ἡ νομὴ κατὰ τὴν διάταξιν ταύτην ἐναντίον παντὸς καταλαβόντος τὸ ἀκίνητον ἐν γνώσει ὅτι ὁ νομεὺς ἐστερηθῆται τούτου διὰ τῆς βίας ἢ ἄκων· καὶ οὕτω μακιοῦται πᾶσα κατὰ τοῦ νομίως συμπαιγνία (κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον ὁ βίαιος στέρησις τῆς νομῆς προστατεύεται κατὰ τοῦ τρίτου διὰ τῆς actio quod metus causa).

Τὸ ἄρθρον 224 συνετάχθη ἐπίσης κατὰ τὸν Γερμαν. Κώδικα (ἄρθρον 859)· ἡ καθιέρωσις τῆς ἀρχῆς ὅτι ὁ στέρησις τῆς νομῆς δύναται ὅποτεδήποτε νὰ ἐκβάλῃ τὸν ἀρπαγα, ἐναγόμενος δὲ ν' ἀντιτάξῃ τὸ ἐλαττωματικὸν τῆς νομῆς αὐτοῦ, θὰ ἰσοδυναμῇ πρὸς καθιέρωσιν καὶ προστασίαν τῆς ἀυθαιρεσίας· ἀλλ' ἐπίσης τὴν αὐτὴν ἔννοιαν θὰ εἶχε καὶ ἡ ἀπαγόρευσις εἰς τὸν στέρηθέντα τῆς νομῆς νὰ ἐκβάλῃ ταύτης ἀμέσως διὰ τῆς βίας τὸν ἀρπαγα, ὅπερ καὶ τὸ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον δεγεται καὶ αἰ περὶ ἀμύνης ἀρχαί· κατὰ ταύτην τὴν ἔννοιαν ἐτυπωθῆ τὸ ἄρθρον 227.

Τὴν διάταξιν τέλος τοῦ ἄρθρου 225 προσεθήκαμεν συμφώνως τῇ διδασκαλίᾳ τῶν Γάλλων καὶ Ἰταλῶν συγγραφέων (Garsonnet Procédure Civile τόμ. I, 333, σημ. 1, Aubry et Rau τόμ. II, σελ. 131 Lomonaco, Diritto Civile Italiano, σελ. 307, 353).

Τὸ Γ - Μέρος περιλαμβάνει τοὺς περὶ κυριότητος ὁρισμούς (ἄρθρ. 228—390). Ἐν τῷ α' κεφαλαίῳ ἐτάχθησαν αἱ γενικαὶ περὶ κυριότητος διατάξεις (ἄρθρ. 228—256)· τὰ ἀντίστοιχα ἄρθρα 573—582 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου συνετάχθησαν κατὰ τὸ Ρωμ. Δίκαιον μετὰ οὐσιωδῶν βελτιώσεων ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ καὶ Γαλλικοῦ Κώδικος· οὕτω ἀναγράφεται ὁ κανὼν ὅτι καὶ τῶν ἔργων τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦ ὑπάρχει κυριότης (ἄρθρ. ἡμετέρου σχεδίου 230 Ἑλλ. νομοσχ. 575, Ἰταλ. Κώδ. 437), ὁρίσθησαν οἱ γενικοὶ κανόνες περὶ διεκδικήσεως, περιληφθέντων καὶ τῶν περὶ Πουβλικικῆς ἀγωγῆς, περὶ ἧς οὔτε ὁ Γαλλικὸς οὔτε ὁ Ἰταλικὸς νόμος ποιοῦνται μνείαν, καίτοι καὶ αὐτοὶ προστατεύουσι τὸν νομίμου τίτλου καὶ καλῆ πίστεως νομέα (ἄρθρ. ἡμετέρου σχεδίου 231, Ἑλλ. νομοσχ. 577), ἐξωμοιώθη μετὰ τὴν ἔγερσιν τῆς ἀγωγῆς ὁ καλῆς πίστεως νομεὺς πρὸς τὸν κακῆς πίστεως ἀντιθέτως πρὸς τὰ ἐν ἄρθρῳ 150, § 4 τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτικῆς Δικονομίας ὁριζόμενα (ἄρθρον ἡμετέρου σχεδίου 232 Ἑλλ. νομοσχ. 578).

Ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ διεγράψαμεν τὸ ἄρθρον 576 τοῦ Ἑλλ. νομοσχεδίου ὡς περιττὸν, καθ' ὅσον ἡ ἀρχὴ ἦν τίθησιν ὅτι «οὐδεὶς στερεῖται ἄκων τῆς κυριότη-

τητος αὐτοῦ » κ.λ.π. εἶναι θεμελιώδης συνταγματικὴ ἀρχή, ἀναγραφομένη ἐν ἄρθρῳ 19 τοῦ Συντάγματος τῆς Κρητικῆς Πολιτείας.

Τὸ γ' ἐδάφ, τοῦ ἄρθρου 578 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου «καθ' ὅσας ἀποδίδονται καρποὶ, προαφαιρεῖται ἢ παραγωγικὴ αὐτῶν δαπάνη» ἀντικατεστήσαμεν ἐν τῷ ἄρθρῳ 232 ἐδάφ. γ' τοῦ ἡμετέρου σχεδίου διὰ τῆς πληρεστέρας καὶ δικαιότερας διατάξεως τοῦ ἄρθρου 102 τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος.

Τοῦ Β' κεφαλαίου πραγματευομένου περὶ τῶν τρόπων τῆς κτήσεως κυριότητος (ἄρθρ. 237—30'), ἀφ' οὗ ἐν ἄρθρῳ 237 ἀπαριθμοῦνται συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 583 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου, πάντες οἱ τρόποι, οὓς ἀποδέχεται ὁ νόμος πρὸς ἀπόκτησιν κυριότητος, τὸ α' τμήμα περιλαμβάνει τοὺς περὶ καταλήψεως ὅρισμούς (ἄρθρ. 238—241). Ἐπὶ τῶν ἀντιστοιγῶν ἄρθρων τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου 548—591, δύο μόνον μεταβολὰς ἐδέχθημεν· πρῶτον, ἀντικατεστήσαμεν τὸ τελευταῖον ἐδάφριον τοῦ ἄρθρου 588 (242 ἡμετέρου σχεδίου) καὶ τὸ ἄρθρον 589, διὰ τῶν πληρεστέρων διατάξεων τῶν ἄρθρων 243 καὶ 244, ἐπὶ τῇ βίσει τῶν ἄρθρων 965 καὶ ἐπὶ, τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος, καὶ δεύτερον ἐν ἄρθρῳ 241 ἐδάφ. β' ὠρίσαμεν δεκαήμερον τὴν διήμερον προθεσμίαν τοῦ ἄρθρου 587 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου.

Τὸ β' τμήμα πραγματεύεται εἰς δύο τίτλους περὶ συναφείας καὶ ἐνώσεως (ἄρθρα 247—273). Ἐν τῷ α' τίτλῳ ἐνθα περιλαμβάνονται αἱ περὶ ἐνώσεως καὶ συσσωματώσεως μετ' ἀκινήτων διατάξεις (ἄρθρον 248—260) ἰκανὰς ἐπηνέγκομεν τροποποιήσεις εἰς τ' ἀντίστοιχα ἄρθρα τοῦ Ἑλλην. νομοσχ. (543—606). Τὸ ἄρθρον 250 διευτύωσαμεν συμφώνως πρὸς τὰς παρατηρήσεις τοῦ Laurent (Avant-Projet τόμ. III, σελ. 66) ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 555 τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος, ἐξ οὗ ἐλήφθη τὸ ἄρθρον 595 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου· ἐν τῇ διατυπώσει, ἣν ἀπεδέχθημεν, τίθεται σαφῶς ἡ διάκρισις μεταξὺ κατόγων καλῆς καὶ κακῆς πίστεως καὶ ὀρθότατα κανὼν ζεταὶ ἡ εὐθύνη ἑκατέρου, ἐν ᾧ ἀσαφῆς καὶ πῶς συγκεχυμένη εἶναι ἡ διατύπωσις τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου.

Ἐν ἄρθρῳ 252 παρέχομεν ἐν τελευταίῳ ἐδαφίῳ κατὰ τὸν Γερμαν. Κώδικα (ἄρθρ. 912) δικαίωμα ὑποθήκης πρὸς ἀσφάλειαν τῆς ἀποζημιώσεως εἰς τὴν νιδιοκτήτην γηπέδου καταληφθέντος καλῇ τῇ πίστει ὑπὸ οἰκοδομοῦντος γείτονος.

Τὸ ἄρθρον 255 διευτύωσαμεν ἐπίσης κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Laurent (Avant-Projet τόμ. III σελ. 69) ἐπὶ τοῦ ἀντιστοιγίου εἰς τὸ ἄρθρον 600 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου ἄρθρου 518 τοῦ Γαλλ. Κώδ., ἥτοι διευτύωσαμεν γενικὸν κανόνα, ἐν ᾧ τὸ Ἑλληνικὸν νομοσχέδιον διατυπῶν μόνον περιπτώσεις ἐφαρμογῆς τοῦ κανόνος.

Ἐν ἄρθρῳ 256 ἀπηλείψαμεν ἐκ τοῦ κειμένου τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου (ἄρθρ. 661) τὰς λέξεις «ἄξον λόγου» αἵτινες δύνανται νὰ γεννήσωσι ζητήματα, ἐνῶ ἐπαρκῆς εἶναι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νόμου τὸ ἀσπασθῆν μέρος νὰ ᾗ εὐδιάκριτον καὶ ταύτην τὴν διόρθωσιν παρελάβομεν ἐκ τοῦ Laurent (Avant-Projet τόμος III, σελ. 70).

Μὴ ὑπαρχόντων ἐν Κρήτῃ πλωτῶν ποταμῶν διεγρά-

ψαμεν τὰς περὶ τοιούτων ποταμῶν διατάξεις τῶν ἀρθρῶν τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου 518 (ἡμετέρου σχ. δίου 253), 601 (256), 603 (257), 604 (258) καὶ 606 (260), ὡς καὶ ἐλόκληρον τὸ ἀρθρον 602.

Τὸ ἀρθρον 599 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου εἶναι μετάφρασις τοῦ ἀρθρου 557 τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος. Τὸ τελευταῖον ὅμως αὐτοῦ ἐδάφιον, ὡς παρατηρεῖ ὁ Laurent (Avant-Projet. τόμ. III, σελ. 61) καθ' ὃ «ἐπὶ τοῦ χώρου ὃν ἀποκαλύπτει ἡ ἀποσυρομένη θάλασσα δὲν ἔχει δικαίωμα ὁ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἰδιοκτήτης» εἶναι ὀρθὸν μὲν κατ' οὐσίαν, ἀλλὰ σόλοικον ἐν τῇ διατυπώσει, διότι ὁ χώρος οὗτος ἀνήκει εἰς τὸ Δημόσιον, ἕνῃ μὲν τῆς διατάξεως, καθ' ἣν οἱ αἰγιαλοὶ εἶναι δημόσια κτήματα (ἀρθρ. 199)· συμφώνως λοιπὸν πρὸς τὰς ὑποδείξεις τοῦ συγγραφέως τούτου διεγράψαμεν ἐκ τοῦ ἡμετέρου ἀρθρου 254 τὸ σχετικὸν ἐδάφιον.

Ἐν τῷ β'. τίτλῳ (ἀρθρ. 261 — 273) ἐν ᾧ ὀρίζονται τὰ περὶ συναφείας, μεταποιήσεως καὶ συμμίξεως κινήτων, μίαν μόνον ἐπηνέχομεν τροποποίησιν εἰς τ' ἀντίστοιχα ἀρθρα τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου (607—619). Τὸ ἀρθρον 617 ὀρίζει ὅτι «περὶ τῆς διανομῆς τοῦ κοινοῦ πράγματος ἰσχύουσιν αἱ διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 1087 καὶ ἐπόμε. τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας» ὡς ἔχει διατυπωθῆ ἡ διαταξὶς αὕτη ἠδύνατο ν' ἀποδοθῆ αὕτη ἡ ἐννοια ὅτι ἐννοεῖ πάντοτε νὰ γίνηται διανομὴ δικαστικῶς, οὐχὶ δὲ καὶ διὰ κοινῆς συμφωνίας, ὅσακις οἱ ἰδιοκτῆται ἔχουσι τὴν πρὸς τοῦτο ἰκανότητα· ἡ ἐρμηνεία δ' αὕτη ἐνισχύεται καὶ ἐκ τῆς διατυπώσεως τῆς διατάξεως τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος (ἀρθρ. 575) ἐξ ἣς ἐλήφθη ἡ τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου. Ἡμεῖς ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον ἠθελήσαμεν νὰ καθιερώσωμεν ὀρίσαντες ἐν ἀρθρῳ 271 ὅτι «περὶ τῆς διανομῆς τοῦ κοινοῦ πράγματος ἰσχύουσιν αἱ διατάξεις τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας» ἤτοι, ὅτι ἡ διανομὴ γίνεται δικαστικῶς μόνον ὅσακις ἡ Δικονομία ἐπιβάλλει τοῦτο, ἄλλως δύναται νὰ γίνηται καὶ ἐξωδίκως.

Ἐν τῷ Γ'. Τμήματι περιλαμβάνονται αἱ διατάξεις περὶ μεταθέσεως τῆς κυριότητος μεταξὺ ζώτων (ἀρθρα 274—289). Εἰς τὰ ἀρθρα 274—276 διατυποῦνται οἱ κανόνες περὶ κυριότητος τῶν κινήτων, ἀπαράλλάκτως ὡς εἰς τὰ ἀρθρα 620—622 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου, καθιερουμένης τῆς ἐν τῷ Γαλλικῷ Δικαίῳ ἀρχῆς «en fait des meubles la possession vaut titre» (Γαλλικοῦ Κώδικος ἀρθρ. 2279). Ἐκ τῆς αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου παραλαμβ. νομεν τὰς ἐπιμένας ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἀναπτύξεις (σελ. νά'). «Περὶ τῆς σημασίας τοῦ ἀξιώματος τούτου πλεῖστοι ὑπάρχουσι παρὰ Γάλλοις γινῶμαι. Οἱ μὲν ἐθεώρησαν ὅτι ὁ ἄνευ τίτλου νεμόμενος κινήτῳ δεσπόζει αὐτῶν μετὰ τριετίαν, (Toullier XIV, 104 καὶ ἐπόμε.) οἱ πλεῖστοι παραδέχονται ὅτι ὁ νεμόμενος κινήτῳ λογίζεται κύριος αὐτοῦ, ἀλλὰ διαφωνοῦσιν ἂν ἡ διεκδίκησις κινήτου ἀποκλείεται ἀπολύτως εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν, πλὴν ἐπιπώλειας ἢ κλοπῆς. (Troplong, Prescription 1052 καὶ ἐπόμε. Marcadé sur l'art 2279) ὡς ἐκ τῆς διαφωνίας ταύτης ὁ μὲν Troplong παραδέχεται τὴν διεκδίκησιν ὑπὸ τοῦ κυρίου κατὰ τοῦ κατὰ παράκλησιν κατόχου ἢ ἕνῃ μὲν συμβάσεως ὑπὸ ὄρον διαλυτικόν, ὁ δὲ Marcadé

μόνον ὑπὲρ τοῦ κατέχοντος καλῆ τῆ πίστει καὶ νομίμῳ τίτλῳ ἐφαρμόζων τὸ ἀξίωμα, ἀπαλλάττει τὸν κάτοχον τῆς ἀνάγκης ἀποδείξεως τοῦ ἐπικαλουμένου τίτλου.

Ὁ Dalloz (Prescription 265) ἐπικαλούμενος δικαστικὰς ἀποφάσεις ἀπομακρύνεται ἀμφοτέρων τούτων τῶν ἐρμηνειῶν θεωρῶν ὅτι ἡ νομὴ εἶναι τεκμήριον κυριότητος, ἀλλ' ἐπιδεικτικὸν ἀνταποδείξεως. Ὁ Ἴταλὸς νομοθέτης δὲν κατεχώρισεν ἐν τῷ περὶ χρησικτησίας μερεὶ τὸ ἀξίωμα (ὡς ὁ Γαλ. κώδιξ) ἀλλ' ἐν τῷ περὶ νομῆς (ἄρθρ. 707), διετύπωσε δὲ σαφέστερον ὅτι ἡ κατοχὴ παράγει τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα ὅπερ παράγει ὁ τίτλος ὑπὲρ τοῦ καλῆ πίστει τρίτου. Ἀλλὰ καὶ αὕτη ἡ ἔκφρασις εἶναι σκοτεινὴ, διότι τίτλος ὑπάρχει καὶ ὅταν ἀγοράξῃ τις παρά μὴ κυρίου, ὁ δὲ τίτλος οὗτος φέρει ἀποτελέσματα, ἐὰν συνυπάρχωσι καὶ τὰ λοιπὰ προσόντα τῆς χρησικτησίας συμπληρωθέντος τοῦ δι' αὐτὴν χρόνου. Διὰ τοῦτο, ἐπάγονται οἱ συντάκται τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου, ἐκρίναμεν προτιμωτέραν τὴν διατύπωσιν ὅτι ἡ νομὴ κινητῶν ἀποτελεῖ τεκμήριον κυριότητος, καὶ οὐ δὲν ἐπιτρέπεται ἐναντία ἀπόδειξις, ἢ δὲ διεκδίκησις αὐτῶν ἐπιτρέπεται μόνον ἐν περιπτώσει ἀπωλείας ἢ στερήσεως δι' ἀπάτης ἢ κλοπῆς. Ἐκ τούτου δὲν ἐπιτεταί ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται πρὸς τὰ πράγματα κινητὰ ἐκ συμβάσεως, ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἀπαιτήσις εἶναι προσωπικὴ, μὴ ἀποτελοῦσα διεκδίκησις. »

Περὶ τῶν ἀωνύμων χρεωγράφων, ἐρ' ὧν τὸ Ἑλλην. νομοσχέδιον ἐπεκτείνει ἀπλῶς τὰς περὶ κυριότητος τῶν κινητῶν διατάξεις, ἐκρίναμεν ὀρθότερον (ἄρθρ. 277) νὰ παραπέμψωμεν εἰς τὰς περὶ αὐτῶν εἰδικὰς διατάξεις, ἃς συμφώνως καὶ πρὸς τὸν Γερμανικὸν Κώδικα περιελάβομεν ἐν τῷ ἐνοχικῷ δικαίῳ (ἄρθρ. 1293—1294).

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν μετᾶθεσιν τῆς κυριότητος τῶν ἀκινήτων, κατετάξαμεν ἐνταῦθα (ἄρθρ. 278—289) τὸν περὶ μεταγραφῆς νόμον ὑπ' ἀριθ. 167 τῆς 16 Μαΐου 1901 (ἄρθρ. 1—12), ἀνευ οὐδεμιᾶς τροποποιήσεως, πλὴν μικρᾶς μεταβολῆς ἐν τῇ διατυπώσει τῶν πρώτων ἄρθρων ὅπως συναρμολογῆ ἐν τῇ συστηματικῇ τῆς ὕλης διατάξει. Ὁ νόμος οὗτος περιέχει θεμελιώδη διατάξιν ὅλως ἀντίθετον πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου (ἄρθρ. 623) καὶ ἢν ἡ κυριότης μετατίθεται μόνον ἀπὸ τῆς μεταγραφῆς, διότι ἀποδέχεται τὴν ὀρθότεραν βεβαίως γνώμην, καὶ ἢν ὅσον μὲν ἀφορᾷ τοὺς συμβαλλομένους ἢ κυριότης μετατίθεται ἀπὸ τῆς συντάξεως τῶν μεταβιβάστικῶν τῆς κυριότητος πράξεων, ἀπέναντι ὁμῶς τρίτων ἀποκτησάντων δικαίωμα ἐπὶ τοῦ ἀκινήτου δὲν ἰσχύουσιν αἱ πράξεις αὗται εἰμὴ ἀπὸ τῆς μεταγραφῆς (εἰς τὸ περὶ τούτων ἄρθρον τοῦ σχεδίου 278 ἐν τέλει ἐσφαλμένως γίνεται παραπομπὴ εἰς τὸ ἄρθρον 537 ἀντὶ τοῦ 534). Συνεπεία τῆς ἀντιθέτου ταύτης πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου ἀρχῆς ἠναγκάσθημεν νὰ τροποποιήσωμεν συμφώνως πρὸς ταύτην καὶ πάσας τὰς σχετικὰς διατάξεις (ἄρθρα ἡμετέρου σχεδίου 291, 399, 505, κλπ.)

Διατυπῶντες τὸ ἄρθρον 278 ἐλύσαμεν διὰ θετικῆς διατάξεως ζήτημα πολλῆς πρακτικῆς σπουδαιότητος τὸ ἄρθρον 623 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου ὀρίζει ὅτι «ἐπὶ μετᾶθεσεως τῆς κυριότητος ἀκινήτων πρέπει νὰ συντάσ-

σγται περί αὐτῆς συμβολαιογραφικὸν ἔγγραφο», τὸ δὲ ἄρθρον 2 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 167 νόμου, ἐν ὁμοίᾳ περίπτου διατυπώσει, ὅτι «ἡ πράξις πρέπει νὰ συντάσσεται πάντοτε ἐνώπιον συμβολαιογράφου». Οὕτω διατυπουμένης τῆς διατάξεως δύναται ν' ἀμφισβητηθῆ ἐὰν, ἐν τῇ περιπτώσει δὲν τηρηθῆ ὁ τύπος οὗτος, ἔχῃ ἢ ὅλη σύμβασις κύρος καὶ δικανικὰς συνεπείας, ἢ ἂν στερῆται ἰσχύος μόνον ὅσον ἀφορᾷ τὴν μεταβίβασιν τῆς κυριότητος· δὲν εἶναι δὲ προδήλως ἄμοιρος πρακτικῶν συνεπειῶν ἢ ἀποδο/ῆ ἑκατέρας τῶν λύσεων τούτων· ἡ Ἐπιτροπεία ἀπεδέξατο τὴν πρώτην γνώμην καὶ πρὸς ἄρσιν πάσης ἀμφιβολίας ρητῶς ὠρίσθη ἐν τῷ ἄρθρῳ 278 ὅτι αἱ περί μεταθέσεως κυριότητος καὶ αἱ λοιπαὶ μεταγραφταὶ πράξεις πρέπει νὰ συντάσσωνται διὰ Συμβολαιογραφικοῦ ἔγγραφου «ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς δικαιοπραξίας». (παρβλ. καὶ ἄρθρον 81 τοῦ ἡμετέρου σχεδίου). Ἀνάπτυξις τῶν λοιπῶν περί μεταγραφῆς διατάξεων περιλαμβάνεται ἐν τῇ αἰτιολογικῇ ἐκθέσει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 167 νόμου, εἰς ἣν καὶ ἡμεῖς ἀναφερόμεθα.

Ἐν τῷ 1. Τμήματι (ἄρθρ. 290—292) ἐνεκα τῆς συστηματικῆς κατατάξεως πραγματευόμεθα καὶ περί κατακυρώσεως κατὰ τὰ ἄρθρα 629—631 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου μεταβληθέντα μόνον ἐφ' ὅσον ἐπεβάλλετο τοῦτο ἐκ τῆς ἀνωτέρω μνημονευομένης διατάξεως τοῦ ἄρθρου 278.

Τὸ Ε'. Τμήμα περιλαμβάνει τὰς περί χρησικτησίας διατάξεις (ἄρθρ. 293—305), πρώτην ἤδη φορὰν εἰσαγομένου ἐν Κρήτῃ τοῦ σπουδαιοτάτου καὶ χρησιμωτάτου τούτου θεσμοῦ. Καὶ ἐνταῦθα πλὴν τῶν ἄρθρων 632—643 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου ἐλάβομεν ὑπ' ὄψει καὶ τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ ἀνωτέρω μνημονευθέντος νομοσχεδίου περί χρησικτησίας καὶ παραγραφῆς τῆς 9 Δεκεμβρίου 1889. Ἐν ἄρθρῳ 293 (Ἑλλην. νομοσχέδιον 632 κατὰ τὸ ἄρθρον 2137 τοῦ Ἰταλικοῦ Κώδικος) ὀρίζονται τὰ προσόντα τῆς χρησικτησίας· πρὸς ἀπόκτησιν δὲ τῆς κυριότητος διὰ ταύτης ἀπαιτεῖται δεκαετία, καταργουμένης τῆς κατὰ τὸ Ῥωμαϊκὸν Δίκαιον διαστολῆς μεταξύ παρόντων καὶ ἀπόντων ὡς ἀσκόπου. Ἐνταῦθα δεόν κυρίως νὰ σημειωθῆ ὅτι ἡ μεταγραφὴ τάσσεται ὡς οὐσιώδης ὅρος πρὸς χρησικτησίαν.

Ἐν ἄρθρῳ 294 ἀναγράφεται ἡ ἀρχὴ ὅτι ἡ ἐπιγενομένη μετὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς νομῆς κακὴ πίστις δὲν ματαίωσι τὸ πρὸς χρησικτησίαν δικαίωμα· ἐνεμείναμεν ἐν τούτῳ εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 633 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου ὡς δικαιότεραν τῆς ἀντιθέτου ἀρχῆς, ἣτις περιελήφθη ἐν τῷ Γερμ. Κώδικι (ἄρθρ. 937).

Ἐν ἄρθρῳ 292 περὶ ὠρίσαμεν δι' οὗς προκειμένου περί τῆς ἀποσβεστικῆς παραγραφῆς ἀνεπτύξαμεν λόγους τὴν τριακονταετίαν τοῦ ἄρθρου 634 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου εἰς εἰκοσαετίαν· σημειωτέον ὅτι τὸ Ἑλλην. νομοσχέδιον ἐν τούτῳ εἰσάγει σπουδαίαν καὶ δεδικοιολογημένην καινοτομίαν, ἣν καὶ ἡμεῖς ἀπεδέχθημεν· κατὰ τὸ Ῥωμαϊκὸν Δίκαιον ὁ στερούμενος τίτλου, νεμόμενος καλῇ τῇ πίστει ἐπὶ 30 ἔτη, καθίσταται κύριος, ἐν ᾧ ὁ κακὴ πίστει νεμόμενος μόνον ἔνστασιν παραγραφῆς ἔχει· ἐν τῷ Γαλλικῷ Κώδικι (ἄρθρ. 2262) καὶ ἐν τῷ Ἰταλικῷ Κώδικι (ἄρθρ. 2135) λέγεται ἀπλῶς ὅτι μετὰ τριακονταετίαν ἀποσβέννυται πᾶσα πραγματικὴ ἀγωγή·

τὸ Ἑλληνικὸν δὲ μὴ νομοσχέδιον καθιστᾶ κύριον μετὰ τριακονταετίαν τὸν ὅπως δὴ ποτε νεμόμενον εἴτε καλῆ εἴτε κακῆ πίστει· τοῦτο καθιερούμεν καὶ ἡμεῖς ἐν ἄρθρῳ **295**.

Τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου **296** καθ' ἣν λογίζεται συνεχῆς ἢ ἔλαττον τοῦ ἔτους διακοπεῖσα νομῆ, εὐλογον δικαιολογικὴν βάσιν ἔχουσαν, παρελάβομεν ἐκ τοῦ ἄρθρου **635** τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου.

Ἐν ἄρθρῳ **297** καθιεροῦται ἐιδικώτερον διὰ τὴν χρησικτησίαν τεκμήριον, ὅπερ συνάγεται καὶ ἐκ τοῦ περὶ νομῆς ἄρθρου **213**· διευτύσαμεν δὲ τὸ ἄρθρον τοῦτο κατὰ τὸν Γερμαν. Κώδικα (ἄρθρ. 938).

Τὰ ἄρθρα **298—305** ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὰ ἄρθρα **636—643** τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου· μόνον τὴν διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου **304** μεταβάλομεν ἐπὶ τὸ εὐκρινέστερον καὶ σαφέστερον περιλαμβάνοντες ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος τὴν διάταξιν ὅτι διακόπτεται ἡ χρησικτησία καὶ ἐπὶ ἐκπτώσεως ἀπὸ τῆς νομῆς ἐν χρονικῷ διαστήματι μείζονι τοῦ ἔτους, ὅταν ἡ ἀγωγή ἐκινήθῃ ἐντὸς τοῦ ἔτους καὶ συνεπέξ ταύτης ἀνεκτήθῃ ἡ νομῆ, ἔστω καὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ ἔτους.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν περὶ χρησικτησίας σημειοῦμεν ὅτι ἐν ταῖς τελικαῖς διατάξεσι περιλάβομεν δύο ἄρθρα (**1356, 1357**) κανονίζοντα τὰ τῆς χρονικῆς ἰσχύος τοῦ εἰσαγομένου νέου θεσμοῦ.

Τὸ **Γ'. Κεφάλαιον «περὶ κοινωνίας»** περιλαμβάνει διατάξεις (ἄρθρα **306—307**) περὶ κανονισμοῦ τῶν ἐννόμων σχέσεων μεταξὺ συγκοινωνῶν ἐν ἑλλείψει συμβάσεως περὶ τούτου. Τὰ ἀντίστοιχα ἄρθρα τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου (**644—654**) συνετάχθησαν κατὰ μίμησιν τοῦ Ἰταλικοῦ Κώδικος (ἄρθρα **673—689**)· ἐπὶ τούτων ἡ ἐπιτροπεία προέβη εἰς τὰς ἐπομένους τροποποιήσεις.

Τὸ ἄρθρον **306** διευτύσαμεν ἐντονώτερον τοῦ ἄρθρου **644** τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου ὅπως καταστῆ κατάδηλον ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ κεφαλαίου τούτου ἰσχύουσι μόνον διὰ τὸ μέλλον καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ὑφίσταται συμφωνία μεταξὺ τῶν συγκοινωνῶν.

Ἐν ἄρθρῳ **311** (Ἑλλην. νομοσχεδίου **649**) δύο ἐπηρεγχομεν τροποποιήσεις ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ γερμανικοῦ κώδικος (ἄρθρ. **745**). Ἐν τῷ α. ἐδάφει ἐν ᾧ ὀρίζεται ὅτι περὶ τῆς διαχειρίσεως κλπ. τοῦ κοινοῦ κτήματος ἀποφασίζει ἡ πλειονοψηφία, προσεθήκαμεν διάταξιν, καθ' ἣν οὔτε ἡ πλειονοψηφία δύναται νὰ προβῇ εἰς οὐσιώδη μεταβολὴν τοῦ πράγματος, ἥτις ἐπιτρέπεται μόνον ἂν πάντες οἱ κοινωνοὶ ὡσι σύμφωνοι· προσεθήκαμεν δὲ καὶ τελευταῖον ἐδάφειον καθ' ὃ τὸ δικαίωμα ἐκάστου κοινωνοῦ πρὸς τὸ ἀναλογοῦν αὐτῷ μέρος τῶν καρπῶν δὲν δύναται νὰ παραβλαφθῇ ἄνευ τῆς συναινέσεως αὐτοῦ.

Τὸ ἄρθρον **312** ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ἄρθρον **650** τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου. Κατὰ τὸ ἄρθρον **292** τοῦ ἡμετέρου σχεδίου (Ἑλλην. νομοσχ. **631**) τίθεται συμφώνως πρὸς τὸ Ῥωμαϊκὸν Δίκαιον ἡ ἀρχὴ ὅτι ἡ διανομὴ εἶνε τίτλος μεταβιβάσεως τῆς κυριότητος ἐπὶ τῆς λαχούσης ἐκάστῳ τῶν κοινωνῶν μερίδος (Ἰταλ. Κώδ. ἄρθρ. **1034**, Γαλλ. Κώδ. ἄρθρ. **883**). Ἐν τῷ περὶ οὗ ἤδη πρόκειται ἄρθρῳ **312** ὀρίζεται ὅτι πρὸ τῆς διανομῆς ἐκάστος τῶν κοινωνῶν ἔχει τὴν πλήρη τῆς μετοχῆς αὐτοῦ κυριότητα,

δυνάμενος νὰ ἐκποιήσῃ ταύτην, νὰ παραχωρήσῃ ὑποθή-
κην κλπ. Δὲν ὀρίζει ὅμως τὸ Ἑλλην. νομοσχέδιον καὶ
τὰς συνεπείας τούτων, ἐπερχομένης διανομῆς, ἀφοῦ ἡ
πρὸ τῆς διανομῆς ἐκποίησις τῆς μερίδος τοῦ κοινωνοῦ
ἀφορᾷ προδήλως τὴν ἰδανικὴν αὐτοῦ κυριότητα ἐπὶ τοῦ
ἀδιανεμήτου πράγματος, τὴν αὐτὴν δ' ἔκτασιν πρέπει
νὰ δεχθῶμεν ὅτι θὰ ἔχῃ καὶ ἡ συστάσα ὑπόθηκη. Διὰ
τοῦτο προσεθήκαμεν ἐν τέλει τοῦ ἀρθροῦ τούτου καὶ τὴν
παραλειφθεῖσαν ἐν τῷ Ἑλλην. νομοσχεδίῳ διάταξιν τοῦ
τοῦ τελευταίου ἐδαφίου τοῦ ἀρθροῦ 779 τοῦ Ἰταλικοῦ
Κώδικος, καθ' ἣν ἐπελθούσης διανομῆς, ἐὰν ἐκλήθῃ
ὅπως παραστῇ εἰς ταύτην ὁ ἀγοραστὴς τῆς ἰδανικῆς
μερίδος ἢ ὁ ἐνυπόθηκος δανειστὴς, αἱ συνέπειαι τῆς γενο-
μένης ὑπὸ τινος τῶν κοινωνῶν ἐκποιήσεως ἢ τῆς παρα-
χωρηθείσης ὑποθήκης περιορίζονται πρὸς τὴν λαχούσαν
αὐτῷ διὰ τῆς διανομῆς μερίδα.

Τὸ ἐπόμενον ἀρθρον **313** εἶνε τὸ ἀρθρον 651 τοῦ Ἑλ-
ληνικοῦ νομοσχεδίου· τὸ τελευταῖον ὅμως ἐδάριον τοῦ
ἀρθροῦ, καθ' ὃ οἱ δανεισταὶ καὶ οἱ δικαιοδόχοι τοῦ κοι-
νωνοῦ δὲν δύνανται ἢ ἐν ὀρισμέναις περιπτώσεσι νὰ
προσβάλλωσι τετελεσμένην διανομὴν, «διαφυλαττομένης
πάντοτε τῆς ἀναγωγῆς αὐτῶν κατὰ τοῦ ἰδίου ὀφειλέ-
του ἢ δικαιοδότου», ὀφείλεται εἰς ἀνεξήγητον παραδρο-
μὴν κατὰ τὴν ἐκ τοῦ ἀρθροῦ 680 τοῦ Ἰταλ. Κώδικος
μετάφρασιν, διαλαθοῦσαν τὴν προσοχὴν καὶ κατὰ τὴν ἐν
ἔτει 1874 γενομένην ἀναθεώρησιν καὶ κατὰ τὴν πρὸς
εἰσαγωγὴν αὐτοῦ εἰς τὴν Σάμον ἐπιχειρηθεῖσαν (Σαμια-
κοῦ Κώδικος ἀρθρ. 569). Τὸ Ἰταλικὸν κείμενον ἔχει
οὕτω : «e salvo sempre ad essi l'esperimente delle ra-
gioni del debitore e cedente», ὅπερ ἡμεῖς ἐν ἀρθρῳ
313 μετεφράσαμεν «ἔχουσιν ὅμως πάντοτε τὰς ἀγω-
γὰς τῶν ὀφειλετῶν ἢ δικαιοδοτῶν αὐτῶν» (ἐν τῇ Γαλ-
λικῇ μεταφράσει τοῦ Ἰταλικοῦ Κώδικος ὑπὸ Henri
Prodhomme «sauf toujours leur droit d'exercer les
actions de leur debitore ou cedant»)· διὰ τῆς ἐπ-
ανορθώσεως ταύτης καθίσταται σαφὴς καὶ πλήρης ἡ
ἐννοια τῆς διατάξεως.

Ἐν ἀρθρῳ **315** περιελάβομεν πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ
θέματος διάταξιν περὶ τῆς εὐθύνης τῶν κοινωνῶν ἕνεκα
διαταράξεων καὶ ἐκνικήσεων τοῦ λαχόντος ἐνὶ τούτων
μέρους κατὰ τὴν διανομὴν· ἡ διάταξις αὕτη διευτυπώθη
συμφώνως τῇ τιθεμένῃ ἐν ἀρθρῳ 1242 τοῦ Ἑλληνικοῦ
νομοσχεδίου ἀρχῇ περὶ τῆς εὐθύνης τῶν συγκληρο-
νόμων.

Τὸ ἀρθρον **316** (Ἑλλην. Νομ. 613) πραγματεύε-
ται περὶ ἐπινομίας· τὸ Γαλλικὸν Δίκαιον (Γαλλ. Κ.
648) γνωρίζει droit de vaine pâture, δικαίωμα νομῆς,
οἷον εἶνε τὸ μεταξὺ κατοίκων τοῦ αὐτοῦ δήμου ἀμοι-
βαῖον δικαίωμα τοῦ βόσκειν τὰ ἑαυτῶν ζῶα εἰς τὰ κτή-
ματα ἀλλήλων ἐν ὀρισμέναις ἐποχαῖς καὶ droit de par-
cours, δικαίωμα ἐπινομῆς, ὅπερ εἶναι αὐτὸ τὸ ἀνωτέρω
δικαίωμα ἀσκούμενον ὅμως μεταξὺ τῶν κατοίκων οὐχὶ
τοῦ αὐτοῦ δήμου, ἀλλὰ διαφόρων δήμων· ἐν Σάμφ
(αἰτιολογικὴ ἐκθεσις τοῦ Κώδικος σελ. λθ') ἀπῆλειψαν
τὴν σχετικὴν διάταξιν μὴ ὑπαρχούσης ἐκεῖ τοιαύτης
σχέσεως· ἐν Κρήτῃ ὅμως ἐκρίναμεν ὀρθότερον νὰ πε-
ριλάβωμεν τὴν διάταξιν ταύτην, καθ' ὅσον δυνατὸν νὰ
ὑπάρχῃ ἐν τῇ Νήσῳ τοιοῦτον ἔθιμον.

Τὸ Δ'. Κεφάλαιον πραγματεύεται περὶ τῶν περι-
ορισμῶν τῆς κυριότητος τῶν ἀκινήτων (ἄρθρ.
318—390) διαιρούμενον εἰς τμήματα πέντε. Πᾶσαι αἱ
διατάξεις τοῦ κεφαλαίου τούτου ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ Ἑλ-
ληνικοῦ νομοσχεδίου (ἄρθρ. 655 — 726) ἐν τῇ συστη-
ματικῇ κατατάξει τῆς ὕλης οἱ συντάκται τοῦ Ἑλλην.
νομοσχεδίου ἀπεμακρύνθησαν τοῦ τε Γαλλικοῦ καὶ τοῦ
Ἰταλικοῦ Κώδικος, ἀπαρτίσαντες ἴδιον κεφάλαιον περι-
ορισμῶν τῆς κυριότητος τῶν ἀκινήτων, ἐν ᾧ συμπερι-
έλαβον ὅσα ἔπονται ἐκ τῆς φυσικῆς θέσεως τῶν κτημά-
των καὶ ἰδίως περὶ μεσοτοιχοῦ καὶ κοινῆς τάφρου, περὶ
τηρήσεως ἀποστάσεως καὶ ἀπόψεως, περὶ ἀρδεύσεως
καὶ ἀποξηράνσεως καὶ περὶ παρόδου κτήματος περικλεί-
στου. Καθ' ὅλα ταῦτα ἠκολούθησαν ἀκριβῶς τὸν Ἰτα-
λικὸν Κώδικα, πολὺ τελειότερον τοῦ Γαλλικοῦ, ὅστις
συνεπληρώθη ἐν τούτῳ διὰ νεωτέρων νόμων. Τὰς δια-
τάξεις ταύτας σαφέστατα διατετυπωμένας καὶ ἐν πᾶσιν
ὄρθας ἠκολούθησαμεν καὶ ἡμεῖς μετ' ἐλαχίστων τινῶν
καὶ ἐπουσιωδῶν μεταβολῶν οὕτω ἐν τῇ διατάξει τοῦ
ἄρθρου 661 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου καθ' ἣν ὁ ἰδιο-
κτήτης ἀκινήτου δύναται νὰ ὑποχρεώσῃ τὸν γίτωνα
εἰς ὀροθέτησιν διὰ κοινῆς δαπάνης ἐκρίναμεν ὀρθότερον
νὰ ὀρίσωμεν (ἐν ἄρθρῳ ἡμετέρου νομοσχεδίου 324), δι-
ῖσης δαπάνης κατὰ τὸν Γερμαν. Κώδικα (ἄρθρ. 919).

Τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 684 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομο-
σχεδίου περὶ ὀρύξεως τάφρου ἐν τῷ ὄριῳ τῶν κτημάτων
ἀντικατεστήσαμεν ἐν ἄρθρῳ 347 τοῦ ἡμετέρου σχεδίου
διὰ τῆς πολὺ ἀπλουστερας καὶ ὀρθότερας διατάξεως τοῦ
ἄρθρου 909 τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος.

Ἐν τέλει τοῦ περὶ τηρήσεως ἀποστάσεως καὶ ἀπόψεως
τμήματος προσεθήκαμεν τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 363
ἐξ εἰδικῶν ἐν Κρήτῃ περιστάσεων ὑπαγορευθεῖσαν καὶ
πρόδηλον τὴν τε ἔννοιαν καὶ τὸν σκοπὸν.

Ἐν ἄρθρῳ 386 (Ἑλλην. νομοσχεδίου 722) δίκαιον
ἐνομίσαμεν νὰ καθορίσωμεν ὅτι ἡ διὰ τοῦ ἀλλοτρίου
κτήματος πάροδος ἀποκτᾶται οὐχὶ ἀπλῶς ἐπὶ ἀποζη-
μιώσει ἀλλ' ἐπὶ προηγουμένη ἀποζημιώσει.

Τὸ Δ'. Μέρος (ἄρθρ. 391—503) πραγματεύεται
περὶ τῶν δουλειῶν. Τὸ Ἑλληνικὸν νομοσχέδιον δὲν
ἐμιμήθη ἐνταῦθα τὸν Γαλλικὸν Κώδικα, ᾧ ἠκολούθησε
καὶ ὁ Ἰταλικός, ἀποφυγόντα καὶ μνεῖαν νὰ ποιησῆται
τοῦ ὅρου «προσωπικὴ δουλεία» ὅπως μὴ προκαλέσῃ τὴν
ὑπόνοιαν, ὅτι ἐσκόπει νὰ ἐπαναφέρῃ τὰ πρὸ τῆς Ἐπανα-
στάσεως ἰσχύοντα ἐν Γαλλίᾳ προσωπικὰ βάρη τῆς τιμα-
ριωτικῆς ἐποχῆς· ἐν Ἑλλάδι οὐδεμία παρεξήγησις ἦν
δυνατὴ, ὥστε οὐδὲν ἐκώλυε νῆ διατυπωθῆ σαφῶς ἡ διά-
κρισις τῶν δουλειῶν εἰς πραγματικὰς καὶ προσωπικὰς
συμφώνως καὶ πρὸς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ρωμ. Δικαίου·
ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα ὅμως καὶ τὸ Ἑλλην. νομοσχέδιον
ἀκολουθεῖ τὰς διατάξεις τοῦ Γαλλικοῦ Δικαίου· ταύτας
δ' ἠκολούθησαμεν καὶ ἡμεῖς.

Ἐν ἄρθρῳ 392 (Ἑλλην. νομοσχεδίου 728) ἵνα ἡ
πλήρης ἢ διατύπωσις, προσεθήκαμεν προκειμένου περὶ
τῆς βαρυνούσης τὸν ἀσχοῦντα τὴν ἀρνητικὴν ἀγωγὴν
ἀποδείξεως ὅτι ὀφείλει οὗτος ν' ἀποδείξῃ τὴν ἑαυτοῦ κυ-
ριότητα «ἢ τὰ πρὸς χρησιδεσποτείαν προσόντα».

Τὸ Α'. Κεφάλαιον τοῦ μέρους τούτου περιλαμβάνει
τάς περὶ πραγματικῶν δουλειῶν διατάξεις (ἄρθρα

394—440)· εἰς τὰ ἀντίστοιχα ἄρθρα τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου δύο μόνον μεταβολὰς ἐπηνέγκομεν, ἐπιβαλλομένας ἐξ ὧν ἐδέχθημεν ἤδη περὶ τῆς μεταγραφῆς καὶ τῆς χρησικτησίας. Οὕτω ἐν ἄρθροις **398** (Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου 732), **433** (Ἑλλην. νομοσχεδίου 769) καὶ **434** (Ἑλλην. νομοσχεδίου 770) μετεβάλομεν τὴν τριακονταετίαν εἰς εἰκοσαετίαν, ἐν ἄρθρῳ δὲ **399** (Ἑλλην. νομοσχεδίου 735) παρεπέμψαμεν εἰς τὰ περὶ μεταγραφῆς ὀριζόμενα ἐν ἄρθροις 278 καὶ ἐπόμε.

Αἱ περὶ πραγματικῶν δουλειῶν διατάξεις σαφέστατα καὶ ἀναλυτικώτατα διατετυπωμένοι οὐδε μίᾳ χρήζουσιν ἀναπτύξεως.

Τὸ Β'. *Κεφάλαιον* (ἄρθρ. 441—503) πραγματεύεται περὶ τῶν προσωπικῶν δουλειῶν, ὧν σπουδαιότητι ἢ ἐπικαρπία, εἰς τὴν ἀφιερῶνται τὸ α'. τμήμα (ἄρθρ. 441—492). Ἐν τῇ ἀναθεώρῃσι τῶν περὶ ἐπικαρπίας διατάξεων τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου (ἄρθρ. 772—836) πλείστα ἠρύσθημεν ἐκ τῶν δημοσιευθεισῶν τῷ 1880 ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Εὐκλείδου «παρατηρήσεων ἐπὶ τῶν περὶ προσωπικῶν δουλειῶν ἄρθρων τοῦ νομοσχεδίου τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος».

Καὶ εἰς τὰς περὶ ἐπικαρπίας διατάξεις ἠκολούθησαν οἱ συντάκται τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου τὸν Γαλλικὸν Κώδικα (ἄρθρ. 576—624) καὶ τὸν Ἰταλικὸν Κώδικα (ἄρθρ. 477—820). Ὁ ὀρισμὸς τῆς ἐπικαρπίας δίδεται ἐν ἄρθρῳ **441** (Ἑλλην. νομοσχεδίου 777) συμφώνως τῷ Ρωμαϊκῷ Δικαίῳ (Εἰσηγ. 2. 4. πρ.)

Γ' Ἐν ἄρθρῳ 783 ἐδάφ. α. τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου ὀρίζεται ὅτι «οἱ κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς ἐπικαρπίας ἠρτημένοι φυσικοὶ καρποὶ ἀνήκουσιν εἰς τὸν καρπωτὴν», ὅπερ δὲν εἶναι ὀρθόν, διότι ὁ καρπωτὴς δὲν καθίσταται κύριος τῶν καρπῶν πρὶν ἢ συλλέξῃ αὐτούς, ἀποθνήσκων δὲ πρὶ τῆς συλλογῆς οὐδὲν δικαίωμα καταλείπει τοῖς κληρονόμοις αὐτοῦ· ὑπὸ ταύτην δὲ τὴν ἔποψιν τὸ α'. ἐδάφ. τοῦ ἄρθρου ἀντίκειται τῷ β'., ὀρίζοντι ὅτι οἱ κατὰ τὸ τέλος τῆς ἐπικαρπίας ἠρτημένοι καρποὶ ἀνήκουσι τῷ ἰδιοκτήτῃ· διὰ τοῦτο διετυπώσαμεν ἄλλως τὸ α'. ἐδάφ. τοῦ ἄρθρου **447** σαφηνίσαντες ὅτι ὁ ἐπικαρπωτὴς τὴν κυριότητα τῶν κατὰ τὴν ἑναρξιν ἠρτημένων καρπῶν κτᾶται διὰ τῆς συλλογῆς.

Τὸ ἄρθρον **449** (Ἑλλην. νομοσχεδίου 785) πραγματεύεται περὶ τῆς καλουμένης «οἰονεὶ ἐπικαρπίας», ἥτοι τῆς ἐπικαρπίας τῶν διὰ τῆς χρήσεως καταναλισκομένων πραγμάτων· ἐν τῷ Ἑλλην. νομοσχεδίῳ ἢ διατύπωσις εἶναι λίαν συγκεχυμένη γενομένη κατὰ τὸ ἄρθρον 587 τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος, ἐνῶ πολὺ σαφέστερον διετυπώθη τὸ ἀντίστοιχον ἄρθρον 433 τοῦ Ἰταλ. Κώδικος· ἐν τῇ Γαλλίᾳ πολλαὶ ἐγεννήθησαν ἀμεισθηταίαι ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ἄρθρου τούτου. Ταῦτα λαβόντες ὑπ' ὄψιν διετυπώσαμεν ἡμεῖς σαφέστερον καὶ ἀκριβέστερον τὸ ἄρθρον 449 κατὰ τὰς ὑποδείξεις τοῦ Ἰ. Εὐκλείδου ἐν τῇ ἀνωτέρω σημειωθείσῃ μελέτῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ Laurent (Avant-Projet τόμ. III σελ. 84).

Τὸ δὲ ἄρθρον **450** πραγματευόμενον περὶ τῆς ἐπικαρπίας τῶν πραγμάτων τῶν μὴ ἀμέσως καταναλισκομένων, ἀλλὰ ὑποκειμένων εἰς φθορὰν διὰ τῆς χρήσεως, ὡς εἶναι διατετυπωμένον ἐν τῷ Ἑλλην. νομοσχεδίῳ (ἄρθρ. 186) ἔχει τὴν ἀσάφειαν ὅτι δὲν ὀρίζει εἰς ποῖον ἐν περι-

πτώσει χειροτερεύσεως τῶν ὑπὸ ἐπικαρπίαν πραγμάτων ἐπίκειται τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως, εἰς τὸν καρπωτὴν ὅτι ἡ χειροτέρευσις ἐπῆλθεν ἐξ αἰτίας μὴ καταλογιστέας αὐτῷ ἢ εἰς τὸν κύριον ὅτι ἡ χειροτέρευσις ἐπῆλθεν ἐκ δόλου ἢ πταισματος τοῦ καρπωτοῦ· ἀποδεχθέντες τὴν δευτέραν γνώμην διευτώσαμεν συμφώνως πρὸς ταύτην τὸ τελευταῖον ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου τούτου.

Τὰ λοιπὰ ἄρθρα τοῦ α'. τίτλου ἐν ᾧ ὀρίζονται τὰ δικαιώματα τοῦ καρπωτοῦ ἔχουσιν ὀρθῶς καὶ ἀκριβῶς διατυπωθῆ ἐν τῷ Ἑλλην. νομοσχεδίῳ κατὰ τὸν Ἰταλικὸν Κώδικα· ἰδίως μνείας θεωροῦμεν ἀξίαν τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 458 (Ἑλλην. νομοσχεδίου 794), καθ' ἣν ὁ καρπωτὴς δύναται νὰ ἐκχωρήσῃ τὴν ἐνάσκησιν τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ, ὡς λύουσιν ζήτημα περὶ οὗ ἐρίζουσιν οἱ συγγραφεῖς τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου (Windscheid Ρωμαϊκὸν Δίκαιον § 202, Καλλιγᾶ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον τόμ. β'. § 247).

Ἐπὶ τοῦ ἀντιστοιχοῦντος πρὸς τὸ ἄρθρον 799 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου ἄρθρον 399 τοῦ Γαλλ. Κώδικος, σφοδρὰ ἠγέρθη ἐν Γαλλίᾳ συζήτησις ἐὰν ἐν τῇ διατάξει τοῦ α' ἐδαφίου, καθ' ἣν ληξάσης τῆς ἐπικαρπίας δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ ὁ καρπωτὴς ἀποζημιώσιν διὰ βελτιώσεις ἃς ἐπήνεγκεν εἰς τὸ πρᾶγμα, περιλαμβάνονται καὶ αἱ νέαι ἐπὶ τοῦ κτήματος οἰκοδομαὶ ἢ ἡ προσθήκη ὀρόφων εἰς τὰς ὑπαρχούσας· ἡ φιλονεικία ἐστράφη περὶ τὴν ἐννοίαν τοῦ ὄρου amelioration, ᾧ χρῆται ὁ Γαλλικὸς Κώδιξ· ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὴν διαφωνίαν ταύτην, ἣν οἱ συντάκται τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου δὲν ἔλυσαν, περιελάβομεν ἐν ἄρθρῳ 463 τοῦ ἡμετέρου σχεδίου τελευταῖον ἐδάφιον, καθ' ὃ ἐπὶ τῶν νέων οἰκοδομῶν ἐφαρμόζεται ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 250 § 1 περὶ τῶν ἐν ἀλλοτρίῳ κτήματι ἐπιχειρουμένων ἔργων ὑπὸ νομέως καλῆς πίστεως δι' ἰδίου ὕλικου· (ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ ἄρθρου 463 κατὰ τὴν ἐκτύπωσιν ἐτέθη «ἄρθρ. 250» ἀντὶ «ἄρθρου 250 § 1»).

Ἐν τῷ β'. τίτλῳ ἐκτίθενται αἱ ὑποχρεώσεις τοῦ καρπωτοῦ· ἐν ἄρθρῳ 465 δύο ἐπηρεγχομεν τροποποιήσεις εἰς τὸ ἀντίστοιχον ἄρθρον 801 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου· ἔχοντες ὑπ' ὄψει γεννηθεῖσαν ἐν Γαλλίᾳ ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν δέον νὰ διδῆται ἡ ὑπὸ τοῦ καρπωτοῦ ὀφειλομένη ἀσφάλεια ὠρίσαμεν ὅτι δίδεται «δι' ἐγγυήσεως, ὑποθήκης ἢ ἐνεχύρου», καίτοι ὑπάρχουσιν ἐν τῷ ἡμετέρῳ σχεδίῳ ἄλλαι διατάξεις ἐξ ὧν εὐχερῶς θὰ ἤρετο ἡ ἀμφιβολία· προσεθήκαμεν δ' ἐνταῦθα καὶ τὴν ἐν τῷ οικογενειακῷ δικαίῳ (ἄρθρ. 257) τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου περιλαμβανομένην διάταξιν, καθ' ἣν ἀσφάλειαν δὲν ὀφείλει κατὰ κανόνα καὶ ὁ σύζυγος διὰ τὴν εἰς ἐπικαρπίαν συνισταμένην προῖκα.

Ἐν ἄρθρῳ 802 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου ὀρίζεται ὅτι ἐὰν ὁ καρπωτὴς δὲν διδῆ ἀσφάλειαν τὰ ἀκίνητα ἐκμισθοῦνται ἢ μεσεγγυῶνται ἢ διατύπωσις αὕτη, οὕτω συνεπτυγμένη, καθίσταται ἀσαφής, διότι δὲν ὀρίζεται πότε ἐκμισθοῦνται καὶ πότε μεσεγγυῶνται τ' ἀκίνητα. καὶ δύναται μὲν νὰ θεωρηθῆ ὅτι ἡ ἀσάφεια, αἴρεται ἐκ τῶν περὶ μεσεγγυήσεως διατάξεων, καθ' ἃς χωρεῖ αὕτη δυνάμει δικαστικῆς διαταγῆς κλπ. (Ἑλλην. νομοσχεδίου ἄρθρον 1894, ἡμετέρου σχεδίου ἄρθρον 1234), ἐξ οὗ συνάγεται ὅτι μεσεγγυήσις διατάσσεται ἐν περιπτώσει ἀσυμφωνίας τοῦ κυρίου καὶ τοῦ καρπωτοῦ·

ἀναγκαῖον ὅμως ἐθεωρήσαμεν νὰ σαφηνίσωμεν τοῦτο ἐνταῦθα καὶ οὕτω διευτυπώθη ἀναλυτικώτατα καὶ σαφέστατα τὸ ἄρθρον **466** τοῦ ἡμετέρου σχεδίου.

Ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἄρθρων τοῦ τίτλου τούτου οὐδεμίαν ἐπηνέγκομεν μεταβολὴν εἰς τὰς διατάξεις τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου.

Ὁ **1**. τίτλος πραγματεύεται περὶ ἀποσβέσεως τῆς ἐπικαρπίας. Ἐνταῦθα ἐπηνέγκομεν τὰς ἐξῆς μεταβολάς. Ἐν ἄρθρῳ **818** τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου ἐν ᾧ ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐπικαρπία παύει διὰ τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσμίας, δὲν γίνεται μνεία καὶ τῆς ἐξόδου τῆς διαλυτικῆς αἰρέσεως, δι' ἧς ἐπίσης σβέννυται ἡ ἐπικαρπία (Demolombe X, 739), ἡμεῖς τὸ κενὸν τοῦτο συνεπληρώσαμεν ἐν τῷ ἄρθρῳ **482**. Ἐν τῷ αὐτῷ ἄρθρῳ προκειμένου περὶ τῆς ἀποσβέσεως τῆς ἐπικαρπίας διὰ τῆς μὴ χρήσεως ἠλαττώσαμεν τὴν τριακονταετίαν εἰς εἰκοσαετίαν, συνεπεῖς πρὸς ὅσα περὶ παραγραφῶν ἐδέχθημεν.

Τὸ ἄρθρον **485** πραγματεύεται περὶ τῆς ὑπὲρ νομικῶν προσώπων ἐπικαρπίας, περὶ ἧς τὸ Ἑλλην. νομοσχέδιον (ἄρθρον **321**), Ἰταλικῶν Κώδικος **518**) ὀρίζει ὅτι δὲν δύναται νὰ διαρκέσῃ ὑπὲρ τὰ τριάκοντα ἔτη ζήτημα ὅμως σπουδαιότατον ἐγείρεται ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ χρονικοῦ τούτου περιορισμοῦ, ἂν δηλ. εἶναι οὗτος δημοσίας τάξεως, ὥστε νὰ μὴ ἐπιτρέπηται ἡ διὰ ρητῆς συνομολογίας παράτασις τῆς ἐπικαρπίας καὶ ὑπὲρ τὰ τριάκοντα ἔτη, ἢ ἂν τούναντίον εἶναι ἐρμηνευτικὸς τῆς βουλήσεως τῶν μερῶν, ὥστε νὰ ἰσχύη μόνον ἐν ἡ περιπτώσει ταῦτα εἰσιώπησαν· καίτοι οἱ πλείστοι τῶν συγγραφέων ἀποδέχονται τὴν πρώτην γνώμην, ἡ Ἐπιτροπεία ἐτάχθη ὑπὲρ τῆς δευτέρας, καθ' ὅσον ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς χώραις ὑπὲρ ταύτης συνηγοροῦσι ἰδιαιτεροὶ λόγοι, ἐπιβάλλοντες ὅπως μὴ περιορίζηται ἐντὸς χρονικοῦ ὅριου ἡ ὑπὲρ τῶν νομικῶν προσώπων ὑπὸ τῆς φιλοπατρίας τῶν ὁμογενῶν οὐχὶ σπανίως κληροδοτούμενη ἐπικαρπία· διὰ τοῦτο σαφῶς ἐν τῷ ἄρθρῳ **485** ὠρίσαμεν ὅτι ἡ τριακονταετία ἰσχύει μόνον ἐὰν δὲν ὠρίσεν ἄλλως ὁ συστήσας τὴν ἐπικαρπίαν.

Ἐνταῦθα περιελάβομεν ἐν ἄρθρ. **484** τὴν ἐν τῷ κληρονομικῷ δικαίῳ τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου διάταξιν (ἄρθρον **1117**), δι' ἧς λύεται περιμάχητον ζήτημα, ἂν δύναται νὰ συσταθῇ ἐπικαρπία ὑπὲρ πλειόνων προσώπων διαδοχικῶς, ὥστε τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπομένου ν' ἀρχῆται ἅμα τῷ θανάτῳ τοῦ προηγουμένου καρπωτοῦ. Τὸ Ἑλληνικὸν νομοσχέδιον ἀκολουθοῦν τὸν Ἰταλικὸν Κώδικα (ἄρθρον **1117**) ἐδέχθη τὴν ὀρθωτέραν γνώμην, καθ' ἣν αἰτιαῖται διατάξεις ἰσχύουσι μόνον ὑπὲρ τοῦ καλουμένου εἰς τὴν πρώτην τάξιν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ διαθέτου.

Δύο ἄλλα κενὰ ἐν τῷ θέματι τούτῳ συνεπληρώσαμεν διὰ τῶν ἄρθρων **490** καὶ **492**. Ἐὰν ὑφίσταται ἐπικαρπία ἐπὶ οἰκοπέδου, κτισθῆ δὲ ἐπ' αὐτοῦ οἰκία, πο αἰ ἔσονται αἱ ἐντεῦθεν συνέπειαι ἐπὶ τῆς ἐπικαρπίας; κατὰ τὸ Ρωμαικὸν Δίκαιον (l. 5 §. 3 D. 7. 4) ἡ ἐπικαρπία ἀποσβέννυται, οἰοσδήποτε καὶ ἂν ἦ ὁ οἰκοδομήσας τὴν οἰκίαν· ἡ λύσις ὅμως αὕτη δὲν ἰσχύει κατὰ τὸ Γαλλικὸν Δίκαιον καὶ τὸ ἀκολουθῆσαν τοῦτο Ἑλλην. νομοσχέδιον· τὴν οἰκίαν δύναται νὰ κτίσῃ ὁ φιλὸς κύριος, ὁ καρπωτῆς ἢ τρίτος: α'.) ἐὰν κτίσῃ ταύτην ὁ φιλὸς κύριος, ὁ καρπω-

τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 463 κατ' ὃ ἰδιοκτῆτης κατ' οὐδένα τρόπον δύναται νὰ φέρῃ βλάβην εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ καρπωτοῦ, δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν καταστροφὴν τοῦ κτιρίου ἢ νὰ ἀπαιτήσῃ καὶ τὴν τοῦ κτιρίου κάρπωσιν καταβάλλων τῷ φιλῷ κυρίῳ τὸν τόκον τῶν δαπανηθέντων χρημάτων β'.) εἰάν κτίσῃ ταύτην ὁ καρπωτῆς, ὁ φιλὸς κύριος δὲν δύναται ν' ἀξιώσῃ ἀπόσβεσιν τῆς ἐπικαρπίας, ἀλλὰ κατὰ τὴν λῆξιν ταύτης θὰ κανονισθῶσιν αἱ μεταξὺ αὐτῶν σχέσεις ἕνεκα βελτιώσεων τοῦ πράγματος κατὰ τὸ ἄρθρον 463 γ'.) ἂν τρίτος κτίσῃ τὴν οἰκίαν, εἰ μὲν ἐγνώριζεν ὅτι εἶναι ἀλλότριον τὸ ἔδαφος, ὁ καρπωτῆς δικαιούται νὰ ζητήσῃ τὴν καταστροφὴν τῆς οἰκίας ἢ καὶ νὰ διατηρήσῃ ταύτην, καὶ εἰάν μὲν καὶ ὁ φιλὸς κύριος συναι ἐσθὲν εἰς τοῦτο, τοῦτο ν. βαρύνει ἡ δαπάνη τῆς οἰκοδομῆς, τοῦ καρπωτοῦ ὀφείλοντος τόκον τοῦ πληρωθέντος ποσοῦ, ἄλλως καὶ τῆς οἰκοδομῆς τὴν δαπάνην φέρει ὁ καρπωτῆς· εἰ δὲ ὁ οἰκοδομήσας τρίτος ἠγγόει ὅτι τὸ ἔδαφος ἀνήκεν εἰς ἄλλον, ἡ ἐπικαρπία διατηρεῖται κατὰ τὴν ὀρθοτέραν γνώμην, καίτοι τινὲς ὑποστηρίζουσιν ὅτι αἴρεται αὕτη δυνάμει τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 482, κατ' ἣν ἡ ἐπικαρπία παύει διὰ τῆς ὀλοσχεροῦς καταστροφῆς τοῦ πράγματος, οἷα δεῖν νὰ θεωρηθῇ ὡς πρὸς τὸ οἰκόπεδον ἢ ἐπ' αὐτοῦ οἰκοδομήσας οἰκίας, (περὶ πάντων τούτων ὄρα Demolombe τόμ. X, 711 καὶ ἐπόμεν., καὶ Ἰω. Εὐκλείδου τὴν μνησθεῖσαν πραγματείαν). Πρὸς ἄρσιν πασῶν τῶν δυναμένων νὰ προκύψωσιν ἀμφιβολιών καὶ ἰδίᾳ ἕνεκα τῆς ἐναντίας διατάξεως τοῦ Ρωμαικοῦ Δικαίου περιελάβομεν ἐν ἄρθρῳ 493 διάταξιν κατ' ἣν «εἰάν ἐπὶ τοῦ οἰκοπέδου ἐφ' οὗ ἡ ἐπικαρπία ἐκτίσθῃ οἰκία, δὲν ἀναιρεῖται ἐντεῦθεν ἡ ἐπικαρπία» ἡ διακανόνισις δὲ τῶν ἐντεῦθεν σχέσεων μεταξὺ τοῦ φιλοῦ κυρίου, τοῦ καρπωτοῦ καὶ τοῦ τρίτου, ἂν ἄλλος παρ' ἐκείνους ἔκτισε τὴν οἰκίαν, ἀδιάστως συναγεται ἐκ τῶν λοιπῶν τοῦ σχεδίου διατάξεων.

Ἐν ἄρθρῳ τέλος 492 περιελάβομεν διάταξιν προνοούσαν περὶ δύο συνήθων περιπτώσεων, α'.) εἰάν τὸ κτίριον ἐφ' οὗ ἡ ἐπικαρπία ἀπηλλοτριώθῃ ἀναγκαστικῶς διὰ δημοσίαν ἀνάγκην καὶ β'.) εἰάν ἦτο ἠσφαλισμένον παρὰ τοῦ κυρίου ἢ τοῦ καρπωτοῦ καὶ κατεστράφη ἐν πυρκαϊᾷ· ἐν ταῖς περιπτώσεσι ταύταις προφανῶς τὸ τίμημα ἢ τὸ ἀσφαλισθὲν πρὸς ἀνήκει τῷ φιλῷ μὲν κυρίῳ κατὰ κυριότητα, τῷ καρπωτῇ δὲ κατ' ἀπόλαυσιν, μεταβιβαζομένης εἰς αὐτὸ τῆς ἐπικαρπίας (Lubry et Rau τόμ. II § 234)· τὴν λύσιν ταύτην ὀρθὸν ἐκρίναμεν νὰ καθιερώσωμεν ρητῶς ἐν τῷ ἡμετέρῳ σχεδίῳ διὰ θετικῆς διατάξεως.

Περὶ τῶν λοιπῶν προσωπικῶν δουλειῶν, τῆς χρήσεως δηλ. καὶ οἰκίσεως πραγματεύεται τὸ β'. τιμήμα τοῦ κεφαλαίου τούτου (ἄρθρ. 493—513)· εἰς τὰ ἀντίστοιχα ἄρθρα τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου (826—836) ληφθέντα ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ Κώδικος (ἄρθρ. 521—530) καὶ τοῦ Γαλλ. Κώδικος (625—636) οὐδεμίαν ἐπηνέγομεν τροποποίησιν.

Τὸ Ε'. Μέρος πραγματεύεται περὶ τῆς ἐμμεντέσεως καὶ τῆς ἐπιφανείας (ἄρθρ. 504—528)· περὶ τούτων τὸ Ἑλλην. νομοσχέδιον ἀπετέλεσεν ἴδιον μέρος, διότι ἀποτελοῦσιν ἐμπράγματον δικαίωμα ὑποβαλλόμενον εἰς τὴν μεταγραφὴν· αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 857—862 τοῦ

Ἑλλην. νομοσχεδίου ελήφθησαν κυρίως ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ Κώδικος (ἄρθρ. 1550—1567) μετὰ μικρῶν τινῶν μεταβολῶν. Αἱ μόναι τροποποιήσεις, ἃς ἡμεῖς ἐπηνέγκομεν εἰς τὰς διατάξεις ταύτας εἶναι ὅτι προκειμένου περὶ τῆς μεταγραφῆς (ἄρθρ. 505) παρεπέμφαμεν εἰς τὰς περὶ ταύτης διατάξεις τοῦ ἡμετέρου σχεδίου (ἄρθρ. 278 καὶ ἐπόμεν.), καὶ ὅτι τὴν τριακονταετίαν τῆς παραγραφῆς μετεβάλομεν ἐν ἄρθρῳ 516 εἰς εἰκοσαετίαν. Ἐπόμενοι δὲ τῷ Laurent (Avant-Projet τόμ. III σελ. 206) προσεθήκαμεν εἰς τὸ αὐτὸ ἄρθρον διάταξιν, « καθ' ἣν σιωπηρὰ ἀνανέωσις ἀπαγορεύεται »· ἐν ἄρθρῳ δὲ 519 διεγράψαμεν τὴν ἐν τῷ ἀντιστοίχῳ ἄρθρῳ 852 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου ἐξαιρέσιν, στηριζομένην εἰς εἰδικούς νόμους τῆς Ἑλλάδος μὴ ἰσχύοντας ἐν Κρήτῃ.

Ἐν τῷ μέρει τούτῳ εἰς τὸ Ἑλλην. νομοσχέδιον κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1874 γενομένην ἀναθεώρησιν προσετέθησαν εἰδικαὶ διατάξεις περὶ τῆς ἐδαφονομῆς, ἧτις κατὰ τὴν αἰτιολογικὴν ἐκθέσιν τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου (σελ. κζ.) εἶναι καὶ αὕτη ἐμφύτευσις ἐφαρμοζομένη ὁμως ἐπὶ ἀστικοῦ κτήματος (Ἰονίου Ἀστικοῦ Κώδικος ἄρθρ. 1652)· ἡ προσθήκη αὕτη ἐκρίθη ἀναγκαία, διότι ἐν Ἐπτανήσῳ εἶναι συγνοτάτης χρήσεως οὐ μόνον ἡ ἐμφύτευσις ἀλλὰ καὶ ἡ ἐδαφονομῆ· ἐν Κρήτῃ ὁμως ἡ ἐδαφονομῆ εἶναι ὅλως ἄγνωστος· καὶ διὰ τοῦτο ἀπηλείψαμεν ἐν τῷ ἡμετέρῳ σχεδίῳ πᾶσαν σχετικὴν διάταξιν.

Εἰς τὸ **Ἑκτον Μέρος** (ἄρθρ. 529—611) περιλαμβάνομεν ὁλόκληρον τὸ περὶ **ὑποθηκῶν μέρος** τοῦ ὑπ' ἀριθ. 167 νόμου τῆς 16 Μαΐου 1900, ἐν τῇ αἰτιολογικῇ ἐκθέσει τοῦ ὁποῖου ἀναπτύσσονται αἱ σχετικαὶ διατάξεις. Μόνη μεταβολὴ ἐπιβληθεῖσα ἐκ διαταξέων τοῦ Κώδικος ἐν αἷς ἀναγνωρίζεται δικαίωμα πρὸς ἐγγραφὴν ὑποθήκης ἢ τοῦ προσθήκη τοῦ ἐδαφ. 11 τοῦ ἄρθρου 534 καὶ συνεπῶς ἡ τοῦ ἐδαφ. 11 τοῦ ἄρθρου 551· Ἐν ἄρθρῳ ὁμως 611 περιελάβομεν διάταξιν καθ' ἣν τὰ ἐν ἄρθροισι 95—146 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 167 νόμου ὀριζόμενα θέματα κανονίζονται δι' Ἡγεμονικοῦ Διατάγματος, διότι καὶ ἡ ἢ ἐπιβάλλονται τροποποιήσεις τινὲς αὐτῶν καὶ ἐν τῷ μέλλοντι δυνατὸν νὰ γεννηθῇ τοιαύτη ἀνάγκη, δὲν εἶναι δὲ ὀρθόν οἱ νόμοι ἐν γένει καὶ μάλιστα νόμοι οἷας ὁ ἀστικός σπουδαιότητος, νὰ ὑφίστανται συχνὰς τροποποιήσεις· μέχρις οὗ δὲ μελετηθῶσι τὰ περὶ τούτου ἐπαρκῶς, ἐτηρήθησαν ἐν ἰσχύϊ τὰ ἤδη κρατοῦντα ἄνευ τινος μεταβολῆς.

Ἐνταῦθα ἀνάγκη νὰ προσθέσωμεν ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 147 § 1 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 167 νόμου δι' ἣς τηροῦνται ἐν ἰσχύϊ αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 47—56 τοῦ περὶ ὑποθηκῶν νόμου τῆς 2 Φεβρουαρίου 1880 θὰ παραμένῃ ἰσχύουσα καὶ μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ νέου Ἀστικοῦ Κώδικος· τὰ ἄρθρα 47—56 τοῦ περὶ ὑποθηκῶν νόμου τοῦ 1880 προνοοῦσι περὶ τοῦ χωρισμοῦ τῆ περιουσίας τοῦ κληρονομούμενου ἀπὸ τοῦ κληρονομοῦντος, ἐλήφθησαν δὲ ἐκ τῶν ἄρθρων 1257—1263 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος· τὸ θέμα τοῦτο ἀνάγεται εἰς τὸ Κληρονομικὸν Δίκαιον, περὶ οὗ οὐδόλως προβλέπει τὸ ἡμέτερον σχέδιον.

Εἰς τὸ **Ἑκτον Μέρος** τοῦ βιβλίου τούτου περιελάβομεν τὰς περὶ **ἐνεχύρου** διατάξεις (ἄρθρ. 612—629)

αίτινες ἐν τῷ Ἑλλην. νομοσχεδίῳ ἐτάχθησαν ἐν τῷ ἐνοχικῷ δικαίῳ (ἄρθρ. 1965 — 1971), διότι ὀρθῶς μὲν ἐκρίθη ὅτι ἔπρεπεν ὁμοῦ νὰ πραγματευθῆ ὁ νόμος τὰ περὶ συμβάσεως πρὸς σύστασιν ἐνεχύρου καὶ τὰ περὶ ἐνεχύρου ὡς ἐμπραγμάτου δικαίου, ἀλλ' οὐχὶ ὀρθῶς καθ' ἡμᾶς ἐθεωρήθη ὅτι καταλληλότερον ἠδύνατο νὰ ταχθῆ ἡ ὅλη περὶ ἐνεχύρου νομοθεσία εἰς τὸ ἐνοχικὸν δίκαιον, ἐν ᾧ ἀρμοδιωτέρα θέσις ἦν ἐν τῷ ἐμπραγματῶ δικαίῳ.

Αἱ περὶ ἐνεχύρου διατάξεις ἐν τῷ Ἑλλην. νομοσχεδίῳ στηρίζονται ἐπὶ τοῦ ἐλληνικοῦ νόμου τῆς 1 Δεκεμβρίου 1836 καὶ τῶν σχετικῶν ἄρθρων τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος (2071 — 2084) καὶ τοῦ Ἰταλικοῦ Κώδικος (1878 — 1890) μετὰ τινῶν τροποποιήσεων. Ἄλλ' ἐν Ἑλλάδι νόμοι περὶ ἐνεχύρου ἐψηφίσθησαν καὶ οἱ ΩΚΘ' τῆς 18 Ἀπριλίου 1880, ΒΡΝ τῆς 13 Φεβρουαρίου 1893, Β14Η' τῆς 31 Μαρτίου 1896, δι' ὧν ὅσον ἀφορᾷ τὰς Τραπεζὰς καὶ τοὺς ιδιώτας ἔτι τραπεζίτας ἐθεσπίσθησαν ἴδιαι διατάξεις καὶ πλεονεκτήματα περὶ τὴν σύστασιν καὶ τὴν διαδικασίαν τῆς ἐκποιήσεως τοῦ ἐνεχύρου. Πάντας τούτους τοὺς νόμους ὡς καὶ τὰς ἐν τῷ καταστατικῷ τῆς Τραπεζῆς Κρήτης εἰδικὰς διατάξεις, ὠφείλομεν νὰ λάβωμε. ὑπ' ὅψιν ἐν τῷ καταρτισμῷ τοῦ περὶ ἐνεχύρου μέρους τοῦ ἡμετέρου σχεδίου. Οὕτω τὰ ἄρθρα 612, 613, 615, 617, § 1, 619, 621 — 629 ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου, τροποποιηθέντος μόνον τοῦ ἀντιστοίχου πρὸς τὸ ἄρθρον 618 τοῦ ἡμετέρου σχεδίου, ἄρθρου 1970 καθ' ὅσον ἀπηλείφθη ἡ διάταξις καθ' ἣν ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις προκαλεῖται κατὰ τὴν ἐπ' ἀναφορᾷ διαδικασίαν καὶ προσετέθη τὸ τελευταῖον ἐδάφιον, καθ' ὃ αἱ κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀποφάσεις ὑπόκεινται πάντοτε εἰς ἔφεσιν.

Ἐκ τοῦ νόμου Β14Η παρελάβομεν τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 614 καὶ 617 § 2, ὧν πρόδηλος ἡ χρησιμότης. Ἐκ δὲ τοῦ νόμου ΩΚΘ' τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 620 διαγράφουσιν τὴν διὰ τὰς Τραπεζὰς διαδικασίαν τῆς ἐκποιήσεως τοῦ ἐνεχύρου. Τὸ ἄρθρον 616 ἐλήφθη ἐκ τοῦ καταστατικοῦ τῆς Τραπεζῆς Κρήτης (ἄρθρον 23).

Ἡ πολλῆς δὲ σκοπιμότητος διάταξις τοῦ β' ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 629 διετυπώθη κατὰ τοὺς ἀνωτέρω νόμους.

Συνεπληρώσαμεν δὲ τὰς περὶ ἐνεχύρου διατάξεις διὰ τῶν ἄρθρων 625 καὶ 626 ληφθέντων ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος (ἄρθρα 1218 καὶ 1219). Φρονοῦμεν ὅτι τὰ περὶ ἐνεχύρου διατυποῦνται εἰς τὸ ἡμέτερον σχέδιον ἐν πάσῃ πληρότητι καὶ ἄκρᾳ σαφηνείᾳ, ὥστε οὐδ' ἀνάγκη παρίσταται ἀναλύσεως τῶν σχετικῶν διατάξεων.

*
*

Εἰς τὸ τρίτον βιβλίον περιελήφθησαν αἱ περὶ ἐνοχικοῦ δικαίου διατάξεις (ἄρθρα 630 — 1302). Τὸ βιβλίον τοῦτο ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ τέταρτον βιβλίον τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου, ὅπερ πραγματεύεται τὰ περὶ ἐνοχῶν, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος (μὴ ἔχοντος ἴδιον βιβλίον περὶ ἐνοχῶν, ἀλλὰ περιλαβόντος τὰς περὶ τούτων διατάξεις ἐν τῷ βιβλίῳ «περὶ τρόπου κτήσεως τῆς κυριότητος»), τοῦ Ἰταλικοῦ, τοῦ Σαξωνικοῦ καὶ ἐν πολλοῖς τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου. Τὸ βιβλίον τοῦτο τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου εἶναι τὸ μετὰ μείζονος ἐπιμελείας καὶ ἀκριβολογίας συντεταγμένον, καὶ δὲν

περιέχει μὲν τὴν πληθὺν τῶν εἰδικῶν περιπτώσεων, ἃς προβλέπει ὁ Γερμαν. Κώδιξ οὔτε τὴν ἐν ταῖς λεπτομερείαις λεπτολόγον ἐκείνου διατύπωσιν, ἀλλ' ὅμως ἐνῶ ἐλάχιστα ἐν αὐτῷ εἶναι τὰ διορθώσεως χρίζοντα, δύναται χωρὶς νὰ κλονισθῇ ποσῶς τὸ σύστημα καὶ ἡ ἀλληλουχία τῶν διατάξεων αὐτοῦ νὰ συμπληρωθῇ ἐν τοῖς κενοῖς διὰ χρησίμων καὶ εὐστόχων διατάξεων ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος· καὶ εἰς τὴν συμπλήρωσιν κυρίως ταύτην, ὡς ἐν ταῖς λεπτομερείαις δειχθήσεται, περιστράφη ἡ ἐργασία τῆς Ἐπιτροπείας· τὸ ἐνοχικὸν δίκαιον διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, ἐξ ὧν τὸ πρῶτον (ἄρθρα 630—819) περιέχει τὰς γενικὰς ἀρχὰς τῶν ἐνοχῶν, τὸ δεύτερον δὲ (ἄρθρ. 820—1312) τὰς κατ' εἶδος συμβάσεις.

Ὁ ὀρισμὸς τῆς ἐνοχῆς δίδεται ἐν ἄρθρῳ 630 Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου (1264), ἐξ αὐτοῦ δὲ συνάγεται ὅτι φυσικαὶ ἐνοχαὶ δὲν ἀναγνωρίζονται, καθ' ὅσον ἡ ὑπαρξὶς ἀτελοῦς ἐνοχῆς σχέσεως ἀντίκειται πρὸς τὴν ἀρχὴν, ὅτι πᾶσα σύμβασις παράγει ἐνοχὴν τελείαν.

Ἐν ἄρθρῳ 631 (Ἑλλην. νομοσχεδίου 1265) πηγὰι τῶν ἐνοχῶν ὀρίζονται ἡ σύμβασις καὶ ὁ νόμος· ἐξ οἰονεὶ συμβάσεων, ἀδικημάτων καὶ οἰονεὶ ἀδικημάτων ἐνοχαὶ τίκτονται δυνάμει τοῦ νόμου, ὥστε καὶ τούτων πηγὴ εἶναι ὁ νόμος καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐμνημονεύθησαν ρητῶς ἐν τῷ ἄρθρῳ 631, ὡς ἐν τῷ Ἰταλ. Κώδικι (ἄρθρ. 1097).

Τὸ Β'. Κεφάλαιον πραγματεύεται περὶ τοῦ ὑποκειμένου τῶν ἐνοχῶν· (ἄρθρ. 632—635)· τὰ ἀντιστοιχῶν ἄρθρα τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου 1266—1285 ἐλήφθησαν μετ' ἐλαχίστων μεταβολῶν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος (ἄρθρα 1101, 1197—1216)· καὶ ἡμεῖς δὲ τὰς ἐξῆς μόνον ἐπηνέγκομεν εἰς αὐτὰ μεταβολάς:

Ἐν ἄρθρῳ 638 (Ἑλλην. νομοσχεδίου 1272) πρὸς τὴν καταβολὴν ἐξωμοιώσαμεν τὴν δόσιν ἀντὶ καταβολῆς, τὴν κατάθεσιν καὶ τὸν συμφητισμὸν συμφώνως τῇ διατάξει τοῦ ἄρθρου 422 τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος. Προσεθήκαμεν δ' ἐν ἄρθρῳ 639 τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 423 τοῦ Γερμαν. Κώδικος περὶ τῆς ἀφέσεως καὶ τοῦ ἄρθρου 424 περὶ τῆς ὑπερημερίας τοῦ πιστωτοῦ ἐν τῇ εἰς ὀλοκληρὸν ἐνοχῇ.

Καὶ τὸ ἄρθρον 640 ἐλήφθη ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος (ἄρθρ. 425), θέτει δὲ τὴν ἀρχὴν ὅτι πᾶν ἄλλο γινόμενον πλὴν τῶν ἀναγραφόμενων εἰς τὰ ἄρθρα 638 καὶ 639 ἐνεργεῖ μόνον ἐν σχέσει πρὸς τὸν ὀφειλέτην εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὁποῦ ἐπέρχεται, ἐφ' ὅσον δὲν συνάγεται ἄλλο τι ἐκ δικαιοπραξίας ἢ ἐκ διατάξεως νόμου.

Τὰ ἄρθρα 641 καὶ 642 ἀντιστοιχοῦσιν εἰς τὰ ἄρθρα 1406, 1407, καὶ 1405 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου, εἰς τὸ ὁποῖον τάσσονται ἐν τῷ περὶ παραγραφῆς κεφαλαίῳ.

Ἐν ἄρθρῳ 648 (Ἑλλην. νομοσχεδίου 1278) προσεθήκαμεν δεύτερον ἐδάφιον προνοοῦν εἰδικώτερον περὶ τοῦ συμφητισμοῦ.

Τὸ Γ'. Κεφάλαιον «περὶ τοῦ ἀντικειμένου τῶν ἐνοχῶν» (ἄρθρ. 656—664) ἀντιστοιχεῖ εἰς τὰ ἄρθρα 1286—1294 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου, ἅτινα ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος (ἄρθρ. 1126 καὶ ἐπόμενα) πλὴν τοῦ ἄρθρου 1280, ληφθέντος ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος (ἄρθρ. 1219) καὶ στηριζομένου εἰς τὴν ἀρχὴν *debitor speciei liberatur interitu rei*. Ἐν τῷ

κεφαλαίω τούτῳ οὐδεμίαν ἐπιγέγκομεν μεταβολὴν εἰς τὸ Ἑλλην. νομοσχέδιον.

Τὸ **Δ'**. **Κεφάλαιον** περιέχει τὰς περὶ τῶν εἰδῶν τῶν ἐνοχῶν διατάξεις (ἄρθρ. 665—684), πραγματευόμενον ἐν τμήματι α'. περὶ τῶν διαιρετῶν καὶ ἀδιαιρέτων ἐνοχῶν (ἄρθρ. 665—673) ἐν τμήματι δὲ β'. περὶ διαζευκτικῶν ἐνοχῶν (ἄρθρ. 674—684).

Περὶ τῶν ἀδιαιρέτων ἐνοχῶν τὰ ἀντίστοιχα ἄρθρα τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου (1295—1303), ἅτινα ἡμεῖς οὐδόλως ἐτροποποιήσαμεν, περιέλαβον τοὺς ὀρισμοὺς τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος (ἄρθρ. 1217—1225) μετὰ τῆς προσθήκης τοῦ ἄρθρου 1302 ἐκ τοῦ ἄρθρου 1207 τοῦ Ἰταλικοῦ Κώδικος, περὶ τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ κληρονόμου τοῦ ἀπαιτοῦντος τὴν ἐκτέλεσιν ὁλοκλήρου τῆς ἀδιαιρέτου ἐνοχῆς νὰ δώσῃ εἰς τοὺς λοιποὺς συγχληρονόμους ἀσφάλειαν περὶ τοῦ εἰς αὐτοὺς μετὰ τὴν εἰσπραξίν ἀναλογοῦντος.

Καὶ αἱ περὶ διαζευκτικῶν ἐνοχῶν διατάξεις τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου (ἄρθρ. 1320—1329) συνετάχθησαν κατὰ τὸν Γαλλικὸν Κώδικα (ἄρθρα 1189—1196), πλὴν τῶν ἄρθρων 1324 καὶ 1325, ἅτινα διευτυπώθησαν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου. Καὶ ἐν τῷ τμήματι τούτῳ οὐδὲν μετεβάλομεν, προσεθήκαμεν ὅμως τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 675 ἐκ τοῦ Γερμαν. Κώδικος (ἄρθρ. 264).

Τὸ **Ε'**. **Κεφάλαιον** (ἄρθρ. 685—753) πραγματεύεται εἰς ἕξ τμήματα περὶ τῆς λύσεως τῶν ἐνοχῶν. Τὸ α'. Τμήμα περιλαμβάνει ἐν ἄρθροις 686—719 τὰς περὶ καταβολῆς διατάξεις· τὰ ἀντίστοιχα ἄρθρα τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου 1331—1361 συνετάχθησαν κατὰ τὸν Γαλλικὸν Κώδικα, (ἄρθρα 1235 καὶ ἐπόμενα) πλὴν ἐλαχίστων μεταβολῶν κατὰ τὸν Ἰταλικὸν καὶ τὸν Σαξωνικὸν Κώδικα. Ἡμεῖς ἐν τῷ τμήματι τούτῳ ἐπιγέγκομεν τὰς ἐπομένας τροποποιήσεις:

Εἰς τὸ ἄρθρον 687 *ἐδάφ. 2* (Ἑλλην. νομοσχεδίου 1332) προσεθήκαμεν ἐκ τοῦ Γερμαν. Κώδικος (ἄρθρ. 267) διάταξιν καθ' ἣν τρίτος δύναται νὰ ἐπιχειρήσῃ καταβολὴν ὑπὲρ τοῦ ὀφειλέτου «μόνον ἐὰν ρητῶς δὲν ἀντιλέγῃ εἰς τοῦτο ὁ ὀφειλέτης».

Τὸ ἀντιστοιχοῦν εἰς τὸ ἄρθρον 697 ἄρθρον 1342 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου, μετεφράσθη κατὰ λέξιν ἐκ τοῦ ἄρθρου 1216 τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος· ἐν ἀμφοτέροις ὅμως γίνεται δις χρῆσις τοῦ ὄρου «γένος» (espèce) οὐχὶ ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς ἔννοιαν· χάριν τῆς νομικῆς κυριολεξίας μετεβάλομεν τὴν λεκτικὴν διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου τούτου συμφώνως πρὸς τὴν διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου 1088 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου.

Τὰ ἄρθρα 699, 700, 701 καὶ 702 περιέγουσι σαφειστάτας καὶ πρακτικωτάτας διατάξεις, ἃς ἐλάβομεν ἐκ τοῦ Γερμαν. Κώδικος (ἄρθρα 269, 270, 271, 268, 369, 370 καὶ 371), ἀπηλείψαμεν δὲ τὸ περιττὸν πλέον καταστάν καὶ λίαν ἀτελεῖς ἄρθρον 1344 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου.

Τὸ ἄρθρον 1346 § 1 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου (ἡμετέρου σχεδίου 704 § 1) ἐλήφθη ἐκ τοῦ ἄρθρου 1250 § 1 τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος, ὅπερ ἐγέννησεν ἐν Γαλλίᾳ ζητήματα· πρὸς ἄρσιν πάσης ἀμφιβολίας τὴν φράσιν «ἀντικαθίστησιν αὐτὸν εἰς τὰ δικαιώματα, τὰς ἀγωγὰς,

τὰ προνόμια ἢ τὰς ὑποθήκας» ἐγενικεύσαμεν ἐν τῷ ἡμετέρῳ σχεδίῳ «ἀντικαθίστησιν αὐτὸν εἰς πάντα τὰ ἑαυτοῦ δικαιώματα», ἐπόμενοι τῇ συμβουλῇ τοῦ Laurent (Avant—Projet τόμ. IV, σελ. 224).

Ἐπίσης τὸν Laurent ἀκολουθοῦντες (αὐτόθι, σελ. 227) ἐν τῷ ἐπομένῳ ἄρθρῳ **705** ἀντικατεστήσαμεν τὸ α'. ἐδάφ. τοῦ ἀντιστοίχου ἄρθρου 1347 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου (Γαλλ. Κώδικος 1251) ἔχον οὕτω «ὕπερ πιστωτοῦ, ὅστις ἐξοφλεῖ ἕτερον πιστωτὴν, προτιμώμενον ἐνεκα προνομίου ἢ ὑποθήκης» διὰ τοῦ ἐπομένου: «ὕπερ πιστωτοῦ, ἔστω καὶ ἐγγειρογράφου, ὅστις ἐξοφλεῖ ἕτερον πιστωτὴν, ἀρχαιότερον ἢ μεταγενέστερον, κεκτημένον προνόμιον ἢ ὑποθήκην». Ἐκ τῆς παραβολῆς τῶν δύο κειμένων καταφαίνονται πόσα ζητήματα λύονται διὰ τῆς γενομένης μεταβολῆς.

Τὰ περὶ καταλογισμοῦ τῆς καταβολῆς ἄρθρα 1349—1352 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου ἀντικατεστήσαμεν πλὴν τοῦ ἄρθρου 1351 (ἡμετέρου σχεδίου **702**) διὰ τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 366 καὶ 367 τοῦ Γερμαν. Κώδικος πληρέστατα καὶ ὀρθότατα κανονίζοντων τὸ σπουδαιότατον τοῦτο θέμα.

Προσθήκαμεν τέλος ἐν ἄρθρῳ **715** τὴν λίαν πρακτικὴν διάταξιν τῶν ἄρθρων 294 καὶ 295 τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος, ὧν σαφὴς ἡ ἔννοια. Κατὰ κανόνα ἀπαιτεῖ ὁ νόμος ἔμπρακτον, ἔργῳ προσφορὰν· ἀλλὰ πρὸς ταύτην ἐξομοιοῦται καὶ προφορικὴ ἢ λόγῳ προσφορὰ ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου 715· κατὰ τὴν διάταξιν δὲ ταύτην ἐξομοιοῦται πρὸς προσφορὰν καὶ ἡ πρόσκλησις πρὸς τὸν πιστωτὴν νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἀπαιτουμένην πρᾶξιν.

Εἰς τὸ περὶ ἀναγκάσεως τμήμα (ἄρθρα 720—730) οὐδεμίαν ἐπηνέγκομεν μεταβολὴν εἰς τὰ ἀντίστοιχα ἄρθρα 1362—1372 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου, ληφθέντα ἐκ τῶν ἄρθρων 1271—1281 τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος.

Ἐπίσης οὐδὲν μετεβάλο ἐν εἰς τὰ περὶ ἀφέσεως τοῦ χρέους ἄρθρα 1373—1376 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου (ἡμετέρου σχεδίου 731—734), ληφθέντα ἐκ τῶν ἄρθρων 1282—1288 τοῦ Γαλλ. Κώδικος μὲ τὰς ἐπενεχθείσας ὑπὸ τῶν ἄρθρων 1279—1284 τοῦ Ἰταλικοῦ Κώδικος μεταβολάς.

Περὶ τοῦ συμψηφισμοῦ πραγματεύεται τὸ δ' τμήμα τοῦ κεφαλαίου τούτου (ἄρθρα 735—745). Τὰ ἀντίστοιχα ἄρθρα τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου 1377—1385 συνετάχθησαν κατὰ τὰ ἄρθρα 1289—1299 τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος. Παρελείψαμεν ὅμως ἐν ἄρθρῳ 1377 (ἡμετέρου σχεδίου **735**) τὴν κατὰ παρεξήγησιν τοῦ ἐν τῷ Ρωμαϊκῷ νόμῳ ipso jure περιληφθέντα ἐν ἄρθρῳ 1290 τοῦ Γαλλ. Κώδικος ὅρον «αὐτοδικαίως» (la compensation s'opère de plein droit).

Ἐν τῷ τμήματι τούτῳ ἐπηνέγκομεν καὶ ἄλλας τινὰς μεταβολάς.

Ἐν ἄρθρῳ **736** διεγράψαμεν συμφώνως τῇ γνώμῃ τοῦ Laurent (Avant—Projet τόμ. IV σελ. 259) τὴν ἐν ἄρθρῳ 1878 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου (Γαλλ. Κώδικος 1291) διάταξιν περὶ τῶν δημητριακῶν καρπῶν καὶ ἐδώδιμων, μὴ ὀρθὴν ἀπὸ νομοθετικῆς ἀπόψεως.

Ἐν ἄρθρῳ **738** (Ἑλλην. νομοσχεδίου 1380) περιέχοντι τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς δὲν χωρεῖ συμφηρισμὸς, τὸ β'. ἐδάφ. «ἐναντίον ἀπαιτήσεως πράγματος παρα-

νόμως από τοῦ κυρίου αὐτοῦ ἀφαιρεθέντος» διευτυώσα-
μεν γενικώτερον κατὰ τὸ ἄρθρον 393 τοῦ Γερμανικοῦ
Κώδικος «ἐναντίον ἀπαιτήσεως ἐξ ἀδικήματος δολίως
διαπραχθέντος» προσεθέσαμεν δὲ τὸ ἐδάφιον δ', καθ' ὃ
«δὲν ἐπιτρέπεται συμφηρισμὸς κατ' ἀπαιτήσεως τοῦ Δη-
μοσίου», καὶ διεγράψαμεν τὸ ἐδάφιον, καθ' ὃ δὲν χωρεῖ
συμφηρισμὸς «ἀνὸ ὀφειλέτης παρητήθη ἐκ τῶν προτέρων
τῆς ἐνστάσεως τοῦ συμφηρισμοῦ», ὅπερ μόνον ἐν τῷ
Ἰταλ. Κώδικι (ἄρθρον 1289 § 4) ἀναγράφεται, δὲν ἔχει
δὲ πολλὰ τὰ στηρίγματα ἀπὸ νομοθετικῆς ἀπόψεως.

Τὸ ἄρθρον 739 προσεθήκαμεν κατὰ τὸ ἄρθρον 390
τοῦ Γερμαν. Κώδικος, καθ' ὃ δὲν δύναται νὰ γίνῃ συμ-
φηρισμὸς δι' ἀπαιτήσεως, καθ' ἧς ἀντίκειται ἐνστάσις.
ἐξαιρέσις καθιεροῦται μόνον προκειμένου περὶ παραγε-
γραμμένης ἀπαιτήσεως, ἣτις δύναται νὰ προταθῇ πρὸς
συμφηρισμὸν, ἐὰν γένοιτο νὰ ἐπέλθῃ ὁ συμφηρισμὸς
καίπερ τῆς παραγραφῆς αὐτῆς.

Ἐν ἄρθρῳ 740 δὲν περιελάβουεν καὶ τὸ β' ἐδάφ. τοῦ
ἀντιστοίχου ἄρθρου 1381 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου,
καθ' ὅσον ἡ διάταξις αὕτη περιελήφθη ἀνωτέρω ἐν ἄρ-
θρῳ 648.

Τὸ ἄρθρον τέλος 745 ἐλήφθη ἐκ τοῦ ἄρθρου 390 τοῦ
Γερμαν. Κώδικος, ὀρίζοντος ὅτι ἂν ὑπάρχωσι πλείονες
ικαναὶ πρὸς συμφηρισμὸν ἀπαιτήσεις καὶ δὲν δηλωθῇ
πρὸς ποίαν θέλει γίνῃ ὁ συμφηρισμὸς, ἰσχύουσι τὰ περὶ
καταλογισμοῦ ἐπὶ τῆς καταβολῆς ὠρισμένα ἐνταῦθα
ὅμως περιελήφθη εἰδικὴ διάταξις, καθ' ἣν ἐν ᾧ ἐπὶ κατα-
βολῆς δὲν δύναται ὁ πιστωτὴς νὰ φέρῃ ἀντίρρησην κατὰ
τοῦ προσδιορισμοῦ, ὃν δηλοῖ ὁ ὀφειλέτης, ἐπὶ συμφηρι-
σμοῦ, δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο, ἐπερχομένου τότε τοῦ
κατὰ νόμον καταλογισμοῦ· ἡ ἐξαιρέσις αὕτη ἐπεβλήθη
ἐκ τῆς ἀνωτέρω σημειωθείσης διατάξεως, καθ' ἣν καὶ
παραγεγραμμένη ἀπαιτήσις προβάλλεται πρὸς συμφη-
ρισμὸν, δίδεται δὲ εἰς τὸν ὀφειλέτην ταύτης τὸ δι-
καίωμα ν' ἀποκρούσῃ τὸν τοιοῦτον συμφηρισμὸν, ὅταν
ὁ προτείνων ἔχη καὶ ἄλλας ἐπιτηδεῖας πρὸς συμφηρι-
σμὸν ἀπαιτήσεις.

Τὰ περὶ συγχύσεως καὶ ἀδυνατίου τῆς ἐκτελέσεως
ἄρθρα 746—753 ἀντιστοιχοῦσιν ἀνευ οὐδεμίᾳ μεταβο-
λῆς πρὸς τὰ ἄρθρα 1386—1393 τοῦ Ἑλλ. νομο-
σχεδίου, συνταχθέντα κατὰ τὸν Γαλλικὸν Κώδικα
(ἄρθρ. 1300—1303).

Τὸ 5'. Κεφάλαιον (ἄρθρ. 754—777) πραγμα-
τεύεται περὶ πταίσματος, ὑπερμερίας καὶ
ἀποζημιώσεως δι' ἀθέτησιν ἐνοχῆς· τὰ ἀντί-
στοιχα ἄρθρα 1421—1433 τοῦ Ἑλλ. νομοσχεδίου
συνετάχθησαν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου
καὶ τὰ ἄρθρα 728 καὶ ἐπόμε. τοῦ Σαξωνικοῦ Κώδικος·
τὰ δὲ περὶ ἀποζημιώσεως ἄρθρα 1434—1441 κατὰ τὸν
Γαλλικὸν Κώδικα (1146—1155). Ἐκ τῶν διατάξεων
τούτων ἰδίᾳ μνείας ἀξία εἶναι ἡ ἐν ἄρθρῳ 1424 (ἡμετέ-
ρου σχεδίου ἄρθρ. 758), δι' ἧς λύεται ἀποφατικῶς τὸ
ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ἀμφισβητούμενον ζήτημα, ἐφ' οὗ καὶ ἡ
νομολογία τῶν Ἑλληνικῶν Δικαστηρίων κυμαίνεται,
περὶ τῆς ἰσχύος τῆς ρήτρας *dies interpellat pro homine*.

Ἡ ἀποφατικὴ λύσις εἶναι σήμερον ἡ θεωρουμένη ὡς
ὀρθωτέρα. Μεταβολὴν οὐδεμίαν ἐπηγέγομεν εἰς τὰς
διατάξεις τοῦ κεφαλαίου τούτου, προσεθήκαμεν μόνον

τὸ ἄρθρον **757** ἐκ τοῦ ἄρθρου **278** τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος.

Τὰ ἄρθρα **776** καὶ **777** διευτυπώσαμεν κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν νόμον Π.Ε.Κ. τῆς 22 Μαΐου 1882 περὶ τόκου ὑπερμερίας, ὅστις προβλέπει δύο αὐτοτελεῖ θέματα, τὸν καθορισμὸν μέτρου διὰ τοὺς νομίμους ἐν γένει τόκους μετὰ τινων λεπτομερεστέρων διατάξεων περὶ τοῦ σπουδαιότερου αὐτῶν εἶδους, τῶν τῆς ὑπερμερίας, καὶ τὴν καθιέρωσιν περιορισμῶν περὶ τοῦ ἀνατοκισμοῦ παντὸς εἶδους τόκων καὶ προσόδων. Πλὴν τῆς ἀπὸ τοῦ 1882 νομολογίας τῶν Ἑλλήν. δικαστηρίων, ὑπάρχει καὶ ἀρίστη ἐρμηνεία τοῦ νόμου τούτου ὑπὸ τοῦ Κωνσταν. Ρακτιβάν, ἐκδοθεῖσα ἐν ἔτει 1887.

Ἐν τῷ **Z'-Κεφαλαίῳ** (ἄρθρ. 778—793) ἐτάχθησαν ὅσαι περὶ τῶν **συμβάσεων** διατάξεις δὲν περιελήφθησαν ἐν τῷ α'. βιβλίῳ (ἄρθρ. 104—114)· αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ Ἑλλήν. νομοσχεδίου (ἄρθρ. 1444 καὶ ἐπόμε.) συνετάχθησαν κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον καὶ ἐν μέρει κατὰ τὸν Γαλλικὸν Κώδικα καὶ τὸν Ἰταλικὸν καὶ Σαξωνικόν.

Τὸ ἄρθρον **783** τοῦ σχεδίου προβλέπει περὶ τοῦ συμβατικοῦ τόκου· διὰ τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ Εἰσαγωγικοῦ τῆς Κρητικῆς νομοθεσίας Νόμου τῆς 26 Μαΐου 1899 ἐτηρήθη ἐν ἰσχύϊ ὁ περὶ τόκου νόμος τῆς 16 Αὐγούστου 1880, κατ' ὄν, «διὰ τὰ ἐν Κρήτῃ συναπτόμενα καὶ εἰς τὰ ἐπιτόπια δικαστήρια ἐπιδικαζόμενα δάνεια θὰ λαμβάνηται τόκος 9 ἐπὶ τοῖς 100»· καὶ οὕτω ἔκτοτε κρατεῖ ἐν Κρήτῃ νομοθετικὸς περιορισμὸς τοῦ ἐκ συμβάσεως τόκου· περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς ἀρχῆς ταύτης, ἥτις πρὸ πολλοῦ ἔχει ἀναγνωρισθῆ καὶ ὑπὸ τῆς ἐν Ἑλλάδι κοινῆς συνειδήσεως, δὲν θεωρῶ ἀναγκαῖον νὰ ἐκταθῶ ἐνταῦθα, ἀφοῦ νομοθετικῶς ἐγένετο ἀποδεκτὴ ἐν Κρήτῃ. Ἀντὶ ὅμως τοῦ ἤδη ἰσχύοντος νόμου ὀρθότερον ἐκρίναμεν νὰ περιλάβωμεν ἐν τῷ ἡμετέρῳ σχεδίῳ τὸ ὑπὸ τοῦ Νομικοῦ Τμήματος τοῦ Συλλόγου «Παρνασοῦ» τῇ ἐντολῇ τοῦ Υπουργείου τῆς Δικαιοσύνης καταρτισθὲν κατὰ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1903 σχέδιον νόμου· τὸ σύστημα ὅπερ ἠκολούθησε τὸ Νομικὸν Τμήμα τοῦ Παρνασοῦ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ἐφ' οὗ καὶ οἱ συγγραφεῖς καὶ αἱ νομοθεσίαι διάφορα ἀποδέχονται συστήματα, εἶναι τὸ ἀπλούστερον πάντων, κατὰ σύμπτωσιν δὲ αὐτὸ τὸ ἤδη ἐν Κρήτῃ ἰσχύον, ἥτοι τὸ καθορίζον τὸ ἀνώτατον ὄριον τοῦ ἐκ συμβάσεως τόκου καὶ καθιεροῦν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ μέτρον δι' ὅλα τὰ δάνεια, πλὴν τῶν ναυτικῶν δανείων, ἅτινα πάντοτε ἐθεωρήθησαν ἐξαιρετέα ἐνεκα τῶν κινδύνων, οὓς ἡ φύσις αὐτῶν συνεπάγεται. Τὰς τοκογλυφικὰς συμβάσεις, περιβαλλομένας τύπους ποικιλοτάτους, ἐκρίθη ἄσκοπον νὰ κατονομάσῃ ὁ νόμος, ἀφοῦ ἀποκηρύττει αὐτὰς συλλήθδην διὰ τῆς φράσεως «ὑφ' οἰανδήποτε μορφήν καὶ ἂν καλύπτεται ἢ ὑπέρβασις», ἔργον δὲ τοῦ δικαστοῦ εἶναι νὰ ἐρευνήσῃ ἐν ἐκάστη δεδομένῃ περιστάσει καὶ ἀνεύρη ἂν τῷ ὄντι ἡ σύμβασις καλύπτῃ ἀπηγορευμένον τόκον.

Τὸ τελευταῖον ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου **784** (Ἑλλήν. νομοσχ. 1457) προσετέθη ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος (ἄρθρον 334). Σαφῶς συνάγεται ἐξ αὐτοῦ ὅτι ὁ φειλέτης δύναται νὰ προτείνῃ καὶ κατὰ τοῦ τρίτου ὑπὲρ οὗ ἢ σύμβασις ἐνστάσεις, ἀλλὰ μόνον ἐξ αὐτῆς ταύτης

τῆς συμβάσεως πηγαζούσας· ἔθεν, ἐν παραδ', ἐὰν οὗτος ἔχῃ ἀπαίτησιν κατὰ τοῦ ἐτέρου συμβαλλομένου δὲν δύναται νὰ προτείνῃ συμφηρισμὸν πρὸς τὸν τρίτον ὑπὲρ οὗ ἡ συμβασίς, διότι ἡ ἐνστάσις αὕτη δὲν ἀπορρέει ἐκ τῆς συμβάσεως.

Ἐκ τοῦ Γερμαν. Κώδικος (ἄρθρ. 306) ἐλήφθη καὶ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου **790** καθ' ἣν σύμβασις σκοπούσα ἀδύνατον παροχὴν εἶναι ἄκυρος· ἐνιαυθὰ πρόκειται περὶ ἀντικειμενικῶς ἀδυνάτου παροχῆς, διότι ἡ ὑποκειμενικὴ ἀδυναμία, ὅταν τούτέστιν ὁ ὀφειλέτης ἀδυνατῇ νὰ προβῇ εἰς τὴν παροχὴν (ἐξ ἰδίας ἀνεπαρκείας) δὲν ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς ἐνοχῆς· ἀν' ὅπως καὶ ἡ ἀντικειμενικὴ ἀδυναμία εἶναι ἐνδεχόμενον ν' ἀρθῇ, ἡ σύμβασις κατὰ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον **791** (Γερμαν. Κώδ. 308) εἶναι ἰσχυρὰ, ἐὰν συναμολογήθῃ δι' ἣν ἀκριβῶς περίπτωσιν ἤθελεν ἀρθῇ ἡ ἀδυναμία· ἐπίσης ἰσχυρὰ εἶναι ἡ σύμβασις ἐὰν ἡ ἀδύνατος παροχὴ ἤρηται ἐξ αἰρέσεως ἢ προθεσμίας, ἡ δὲ ἀδυναμία ἤρηται ἤρηται ἐπὶ τῆς αἰρέσεως ἢ τῆς προθεσμίας.

Ἡ διάταξις τέλος τοῦ ἄρθρου **793** (Γερμαν. Κώδ. 310) εἶναι γενικὴ, ἐφαρμοζομένη ἐπὶ πάσης μεταξὺ ζώντων συμβάσεως, κηρύσσει δὲ ἄκυρον πᾶσαν σύμβασιν περὶ μεταβιβάσεως ἢ ἐπιβαρύνσεως δι' ἐπικαρπίας μελλούσης περιουσίας.

Ἐν τῷ **II. Κεφάλαιον** (ἄρθρ. 794—806) πραγματευόμεθα περὶ ἐνισχύσεως τῶν συμβάσεων ἤτοι περὶ ποινικῆς ρήτρας καὶ ἀρραβῶνος· τὰ περὶ ποινικῆς ρήτρας ἄρθρα τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου (1482—1489) ἀνταποκρίνονται πρὸς τὰ ἄρθρα 1226—1233 τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος· ἡ μόνη μεταβολή, ἣν εἰς τοῦτο ἐπιηέγκομεν, εἶναι ἡ προσθήκη τῆς ἐπιεικοῦς διατάξεως τοῦ ἐδάφ. β'. τοῦ ἄρθρου **799** συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 743 τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος. Τὰ περὶ ἀρραβῶνος ἄρθρα 1490—1494 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ Σαξωνικοῦ νόμου (ἄρθρ. 893, 895, 897, 898)· ὁ ἀρραβῶν ἡ δίδεται ἐπὶ συμβάσεως καταρτισθείσης ἤδη, ὅτε ἐφαρμόζονται τὰ ἄρθρα 802—805 τοῦ ἡμετέρου σχεδίου, ἡ δίδεται πρὸ τῆς καταρτίσεως τῆς συμβάσεως καὶ ἵνα καταρτισθῇ αὕτη, ὅτε ἐφαρμόζεται τὸ ἄρθρον 806. Ὁ ἀρραβῶν δίδεται ὡς ποινὴ μεταμελείας (arrha poenitentialis), ὅταν σκοπὸς αὐτοῦ εἶναι ἵνα ὁ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα δύναται ν' ἀποχωρήσῃ ἐπὶ θυσίᾳ μόνον τοῦ δοθέντος· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει κυρίως εἰπεῖν ὁ ἀρραβῶν δὲν χρησιμεύει εἰς ἐπίρρωσιν, ἀλλ' εἰς ἐξασθένισιν τῆς συμβάσεως· διὰ τοῦτο ὁ Γερμ. Κώδιξ ὀρίζει (ἄρθρον 336 § 2) ὅτι ἐν ἀμριβολίᾳ ὁ ἀρραβῶν δὲν ἰσχύει ὡς ποινὴ μεταμελείας· καὶ τὴν διάταξιν ταύτην σκόπιμον ἐνομίσαμεν νὰ περιλάβωμεν ἐν τῷ ἡμετέρῳ σχεδίῳ (ἄρθρ. **805** ἐδάφ. γ').

Ὡς τελευταῖον κεφάλαιον τοῦ γενικοῦ μέρους τοῦ ἐνοχικοῦ δικαίου ἐτάξαμεν τὰς περὶ ἐκχωρήσεως διατάξεις (ἄρθρ. 807—819) ἄς τὸ Ἑλλην. νομοσχέδιον τάσσει ἐν τῷ ἐιδικῷ μέρει (ἄρθρ. 1596—1605), πραγματευόμενον περὶ αὐτῶν κατὰ τὰ ἀντίστοιχα ἄρθρα τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος (1689—1701 καὶ 1597), ληφθέντων ὑπ' ὄψιν καὶ τῶν ἄρθρων 1538—1548 τοῦ Ἰταλικοῦ Κώδικος καὶ 972 καὶ 973 τοῦ Σαξωνικοῦ.

Ἐν ἄρθρῳ **808** ἀπηλείψαμεν τὴν ἐν τῷ ἀντίστοιχῳ ἄρθρῳ 1597 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου ἀπαγόρευσιν τῆς

ἐκχωρήσεως ἀπαιτήσεως ἐκκρεμοῦς παρὰ δικαστηρίῳ εἰς δικηγόρον, ἀνήκοντα εἰς τὸ δικαστήριον τοῦτο, διότι ἄλλαι κρατοῦσιν ἐν Κρήτῃ ἀρχαὶ δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 50 τῆς 3 Αὐγούστου 1899 νόμου, ἐξ εἰδικῶν λόγων ὑποχρεοῦντος οὐδεμίαν δ' ἄλλην μεταβολὴν εἰς τὰς διατάξεις τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου ἐπὶ ἐπὶ ἐπὶ πλὴν τῶν ἐπομένων προσθηκῶν ἐκ τοῦ Γερμαν. Κώδικος.

Ἐν ἄρθρῳ 809 περιελάβομεν τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 399 τοῦ Γερμαν. Κώδικος καθ' ἣν δὲν δύναται νὰ ἐκχωρηθῇ ἡ ἀπαίτησις ὅταν ἡ παροχὴ εἰς ἄλλον ἢ τὸν ἀρχικὸν πιστωτὴν ἐπάγεται κατ' ἀνάγκην ἀλλοίωσιν τοῦ περιεχομένου αὐτῆς.

Τὸ ἄρθρον 810 ληφθὲν ἐκ τοῦ ἄρθρου 401 τοῦ Γερμ. Κώδικος ὁρίζει ὅτι ἀπαίτησις δὲν δύναται νὰ ἐκχωρηθῇ ἐφ' ὅσον δὲν ὑπόκειται εἰς κατὰσχεσιν.

Ἐν ἄρθρῳ 811 περιελήθη ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 412 τοῦ Γερμαν. Κώδικος καθ' ἣν ὁ ἐκχωρητὴς ὑποχρεοῦται νὰ ἀνακοινώσῃ εἰς τὸν ἐκδοχέα πάσας τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας καὶ νὰ παραδώσῃ τὰ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀπαίτησεως ἔγγραφα, ἐφ' ὅσον ἔχει ταῦτα· ἐννοεῖται ὅμως ὅτι οὐδεμίαν φέρει εὐθύνην, ἂν δὲν ἔχη ποσῶς ἔγγραφα.

Τὸ εἰδικὸν μέρος τοῦ Ἑνοχικοῦ Δικαίου διαιρεῖται εἰς 13 κεφάλαια πραγματευόμενα περὶ τῶν κατ' εἶδος συμβάσεων.

Τὸ Α'. Κεφάλαιον (ἄρθρ. 820—916) περιλαμβάνει τὰς περὶ πωλῆσεως καὶ ἀνταλλαγῆς διατάξεις. Ὡς γνωστὸν κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον ὁ πωλητὴς «οὐκ ἀναγκάζεται τὸ πρᾶγμα ποιεῖν τοῦ ἀγοραστοῦ», ἤτοι δὲν ὑποχρεοῦται νὰ περιποιήσῃ τῷ ἀγοραστῇ τὴν κυριότητα, ἀλλὰ νὰ παράσῃ αὐτῷ τὴν πλήρη, ἀνεὐχλητον, καὶ διαρκῆ ἐπὶ τοῦ πράγματος νομήν. Τοῦτο ἀπεδέξατο καὶ τὸ Ἑλλην. νομοσχεδίου (ἄρθρ. 1499), ὁρίζον ὅτι ὁ πωλητὴς ὑποχρεοῦται νὰ παραδώσῃ μόνον εἰς τὸν ἀγοραστὴν τὸ πρᾶγμα· ὁ Γερμαν. Κώδιξ (ἄρθρ. 433) ὁρίζει ὅτι ὁ πωλητὴς ὑποχρεοῦται νὰ παραδώσῃ τῷ ἀγοραστῇ τὸ πρᾶγμα καὶ νὰ περιποιήσῃ αὐτῷ τὴν ἐπὶ τοῦ πράγματος κυριότητα· ὁ ἔρισμός τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου ἐλήφθη ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος (ἄρθρ. 1582), οὗτινος ὅμως συνιστώσιν ἐπίσης οἱ συγγραφεῖς τὴν τροποποίησιν (Laurent, Avant-Projet τόμ. V, σελ. 213)· καὶ ὁ Ἰταλικὸς Κώδιξ (ἄρθρ. 1447) ὁμοίως ὁρίζει τὴν πώλησιν. Ἡ Ἐπιτροπεία προκειμένου περὶ τῆς συνθησεστάτης τῶν συμβάσεων δὲν ἠθέλησε νὰ καινοτομήσῃ, ἀλλ' ἐκλινέν ὑπὲρ τῆς γνώμης νὰ τηρήσῃ τὸν ἄχρι τοῦδε παραδεδεγμένον ὅρισμόν τῆς πωλῆσεως, ὡς οὗτος διδάσκεται ἐν τῷ Ρωμαϊκῷ Δικαίῳ καὶ ἐρμηνεύεται ὑπὸ τῶν συγγραφέων καὶ τῶν δικαστηρίων· τὸ ἄρθρον ἐπομένως 820 τοῦ ἡμετέρου σχεδίου εἶναι ἄνευ τινος μεταβολῆς τὸ ἄρθρον 1499 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου. Καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ἄρθρα τῶν γενικῶν διατάξεων (ἄρθρ. 820—832, Ἑλλην. νομοσχεδίου 1499—1511) εἰλημμένα ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ καὶ τοῦ Σαξωνικοῦ Κώδικος οὐδεμίαν ἐπὶ ἐπὶ ἐπὶ πλὴν μεταβολὴν.

Τῶν δύο ἐπομένων τίτλων αἱ διατάξεις περὶ τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ πωλητοῦ (ἄρθρ. 833—848) καὶ τοῦ ἀγοραστοῦ (ἄρθρ. 849—854), ἀντιστοιχοῦσι πρὸς

τὰ ἄρθρα 1512 — 1533 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου, εἰλημμένα ἐπίσης ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ καὶ Σαξωνικοῦ Κώδικος. Μεταβολὰς ἐπηνέγκομεν ἐνταῦθα δύο μόνον· τὸ ἄρθρον 1515 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου, καθ' ὃ ἡ δαπάνη τῆς παραδόσεως βαρύνει τὸν πωλητὴν, ἢ δὲ τῆς παραλαβῆς τὸν ἀγοραστὴν ἀντικατεστήσαμεν (ἄρθρ. 836) διὰ τῆς λεπτομερεστεράς καὶ πληρεστεράς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 448 τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος· καὶ ἐν ἄρθρῳ 850 § 2 ἀντὶ τῆς ἐν τῷ Ἑλλην. νομοσχεδίῳ (ἄρθρον 1529 § 2) διατυπώσεως «ἐάν τὸ πωληθὲν καὶ παραδοθὲν πρᾶγμα παράγῃ καρπούς ἢ ἄλλα εἰσοδήματα» ἐδέχθημεν τὴν ὑπὸ τοῦ Laurent (Avant-Projet τόμ. V, σελ. 274) προτεινομένην «ἐάν τὸ πωληθὲν πρᾶγμα παράγῃ καρπούς ἢ ἄλλα εἰσοδήματα ἢ ἂν ἔχη ἐξ αὐτοῦ ὁ ἀγοραστὴς οἰανδήποτε ἄλλην ὑλικὴν ὠφέλειαν».

Τὰ περὶ πωλήσεως ἐπὶ δοκιμῇ ἄρθρα 856 — 858, ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὰ ἄρθρα 1534 — 1536 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου, ἅτινα ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ἐπίσης καὶ τοῦ Σαξωνικοῦ Κώδικος. Ἡμεῖς προσεθέσαμεν καὶ τὸ ἄρθρον 855 περὶ τῆς κατὰ δεῦγμα ἢ ἐκτυπὸν πωλήσεως, παραλαβόντες αὐτὸ ἐκ τοῦ Γερμαν. Κώδικος (ἄρθρον 494).

Περὶ ἐξωνήσεως πραγματεύονται τὰ ἄρθρα 859 — 867 ἀντιστοιχοῦντα ἄνευ οὐδεμιᾶς μεταβολῆς εἰς τὰ ἄρθρα 1537 — 1545 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου (Γαλλικοῦ Κώδικος 1659—1673, Σαξωνικοῦ Κώδικος 1131 — 1133). Ἐνταῦθα δέον ἰδίᾳ νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἂν μὴ ρητῶς συνερωνήθη τὸ ἐνκντίον, τὸ τῆ· ἐξωνήσεως σύμφωνον δὲν ἔχει δύνάμιν ἀναδλητικῆς αἰρέσεως, ἀλλὰ παρέχῃ ἀπλῶς προσωπικὴν ὑποχρέωσιν τοῦ ἀγοραστοῦ νὰ μεταπωλήσῃ τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν πωλητὴν.

Καὶ τὰς ἐν τῷ σ'· τίτλῳ διατάξεις περὶ ἐκτιμήσεως (ἄρθρα 868 — 887) καὶ περὶ ἐλαττωμάτων τοῦ πράγματος (ἄρθρα 888—904) παρελάβομεν ἐκ τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου (ἄρθρ. 1546 — 1582, Γαλλικοῦ Κώδικος 1626—1649 μετὰ τινων προσθηκῶν ἐκ τοῦ Σαξωνικοῦ Κώδικος), μίαν μόνον δεχθέντες μεταβολὴν· ἐν ἄρθρῳ 892 ὀρίζεται ὅτι ὁ πωλητὴς δὲν ἐνέχεται ἕνεκα φανερῶν ἐλαττωμάτων τοῦ πράγματος, δυναμένων νὰ παρατηρηθῶσι διὰ τῆς συνήθους ἐμπειρίας τῶν ἀνθρώπων· τὸ ἀντίστοιχον ἄρθρον 1590 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου ἐδέχετο ἐξαίρεσιν τῆς ἀρχῆς ταύτης, ἂν ὁ πωλητὴς «ἐν γνώσει ἀπεσιώπησε τὰ τοιαῦτα ἐλαττώματα»· ἡ ἀντίφρασις εἶναι προφανής, διότι ἐν τῷ ἀφ' ἐνὸς ὁ νομοθέτης προὔποτίθησιν ἅμεστον τὴν ἀντίληψιν τῶν ἐλαττωμάτων παρὰ παντὶ ἀνθρώπῳ δέχεται ἐν τούτοις ὅτι ὁ πωλητὴς δύναται καὶ νὰ δατελῇ ἐν ἀγνοίᾳ τούτων, ἀφ' οὗ εὐθύνεται ἂν ἐν γνώσει ἀπεσιώπησεν αὐτὰ· ἐνομίσαμεν ἐπομένως ὅτι ἔδει νὰ διαγραφῇ ἡ ἐξαίρεσις αὕτη, ὡς καὶ ἐν Σάμφ ἐγένετο (Σαμιακοῦ Κώδικος ἄρθρον 1476), καὶ ἄλλως μὴ δικαιολογούμενη, ἀφ' οὗ ἀναγνωρίζει εὐθύνην διὰ τὴν ἀποσιώπησιν καταφανῶν ἐλαττωμάτων.

Περὶ ὑπερόργου βλάβης πραγματεύονται τὰ ἄρθρα 905—911· ἐκ τῶν ἀντιστοίχων ἄρθρων 1583—1590 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου ἀπηλείψαμεν τὸ 1586 περιέχον καθαρῶς δικονομικὴν διάταξιν μὴ καθιεροῦσαν ἐξαιρετικὴν τινὰ ἀρχήν· αἱ διατάξεις τοῦ Ἑλ-

ληνικού νομοσχεδίου ελήφθησαν ἐκ τῶν ἄρθρων 674—1685 τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος διαρρυθμισθέντων ἐν τισὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου ἢ διάρρηξις ἕνεκα ὑπερόγκου βλάβης ἐπιτρέπεται μόνον ὑπὲρ τοῦ πωλητοῦ καὶ οὐχὶ ὑπὲρ τοῦ ἀγοραστοῦ καὶ μόνον ἐπὶ ἀκινήτων, οὐχὶ δὲ καὶ ἐπὶ κινήτων, οὐδ' ἐπεκτείνεται καὶ κατὰ τρίτων, ὡς ἐν Γαλλίᾳ. Τὸ ἀμφισβητούμενον ζήτημα, ἂν ἐπιτρέπεται κατὰ τὸν χρόνον τῆς πωλήσεως παραίτησις ἀπὸ τῆς ὑπερόγκου βλάβης λύεται ὑπὲρ τοῦ ἀνισχύρου τῆς τοιαύτης παραίτησεως (ἄρθρ. 905 § 2).

Περὶ τῆς ἀνταλλαγῆς πραγματεύεται τὸ β', τμήμα τοῦ κεφαλαίου τούτου (ἄρθρ. 912—916) κατὰ τὰ ἀντίστοιχα ἄρθρα τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου 1585—1589, ληφθέντα ἐκ τῶν ἄρθρων 1702—1707 τοῦ Ἴταλ. Κώδικος.

Τὸ β'. κεφάλαιον περιλαμβάνει τὰς περὶ μισθώσεως πραγμάτων γενικὰς διατάξεις (ἄρθρα 917—959) καὶ ἰδίους ὁρισμοὺς περὶ μισθώσεως οἰκιῶν (ἄρθρ. 960—966) καὶ περὶ μισθώσεως ἀγροτικῶν κτημάτων (ἄρθρ. 967—974). Τὰ ἀντίστοιχα ἄρθρα τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου 1606—1662 ελήφθησαν ἐκ τοῦ Γαλλ. Κώδικος (ἄρθρ. 1709 καὶ ἐπόμε.) καὶ ἐκ τοῦ Σαξωνικοῦ Κώδικος (ἄρθρ. 1189 καὶ ἐπόμε.) Ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ ἐπηνέγκομεν τὰς ἐπομένας μεταβολάς:

Τὰ ἄρθρα 1609 καὶ 1610 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου ἀπηλείψαμεν ὡς περιέχοντα ἐξαιρέσεις τῶν περὶ ἀποδείξεων κανόνων μὴ ἐπαρκῶς κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Ἐπιτροπείας δικαιολογουμένας.

Τὸ γ', ἐδάφ. τοῦ ἄρθρου 1617 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου (ἡμετέρου σχεδ. 926) ἀπηλείψαμεν, ἀπ' αὐτοῦ δὲ προσεθήκαμεν τὸ ἄρθρον 927, θέτον γενικὴν ἀρχὴν παραδεδεγμένην ὑπὸ τῶν συγγραφέων (Laurent, Avant-Projet τόμ. V, σελ. 331).

Τὸ ἄρθρον 966 περιλαμβάνει διάταξιν, ἧς ἡ ὀρθότης οὐδεμίᾳ χρῆζει δικαιολογίας, ληφθεῖσαν ἐκ τοῦ ἄρθρου 544 τοῦ Γερμαν. Κώδικος.

Τὰς περὶ ἐπιμώρτου μισθώσεως ἢ ἀγροληψίας διατάξεις, προστεθείσας κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1874 γενομένην ἀναθεώρησιν καὶ διεπούτας σχέσιν μόνον εἰς τὰς Ἰονίους Νήσους ἐθιζομένην, διεγράψαμεν μὴ δυναμένας νὰ τύχωσιν ἐφαρμογῆς ἐν Κρήτῃ συμφώνως δὲ πρὸς τοῦτο ἐτροποποιήσαμεν τὰ ἄρθρα 919 (Ἑλλην. νομοσχεδίου 1608) καὶ 972, § 2 (Ἑλλ. νομοσχ. 1660 § 2).

Τὸ δ'. κεφάλαιον πραγματεύεται περὶ μισθώσεως ὑπηρεσίας (ἄρθρ. 975—1073). Τὰ ἀντίστοιχα ἄρθρα 1680—1716 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου συνετάχθησαν κατὰ τὸν Γαλλικὸν Κώδικα μετὰ τινῶν προσθηκῶν ἐκ τοῦ Σαξωνικοῦ.

Ἐν τῷ α'. τίτλῳ περιλαμβάνονται τὰς γενικὰς διατάξεις (ἄρθρ. 975—988) καὶ εἰς μεταβολὰς καὶ εἰς προσθήκας ἐν ταῖς ἀντιστοιχοῖς ἄρθροις τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου (1687)—1689) προσέθημεν τὸ ἄρθρον 977 κανονίζον τὸ ποσὸν τοῦ μισθοῦ εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν δὲν συνεφωνήθη μὲν ἀντιμισθία, ἀλλ' ὅμως ὀφείλεται τοιαύτη κατὰ τὸ ἄρθρον 976 καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν συνεφωνήθη μὲν ἀντιμισθία ἀλλὰ δὲν ὠρίσθη

τὸ μέγεθος αὐτῆς, παρελάβομεν ἐκ τοῦ ἄρθρου 652 § 2 τοῦ Γερμαν. Κώδικος.

Ἐν ἄρθρῳ 980 (Ἑλλην. νομοσχ. 1684) πρὸς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ὑποχρεοῦται τις νὰ ὑπηρετῇ ἐφ' ὄρου ζωῆς, ἐξωμοιώτικη κατὰ τὸν Γερμαν. Κώδικα (ἄρθρ. 624) καὶ τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ ὑποχρέωσις αὕτη συνωμολογήθη εἰς χρόνον μακρότερον τῶν πέντε ἐτῶν.

Ἐν ἄρθρῳ 982 (Ἑλλην. νομοσχ. 1686) προσεθέσαμεν β'. ἐδάφ. κατὰ τὸ ἄρθρον 615 τοῦ Γερμαν. Κώδικος, συμπληροῦν κατὰ τρόπον δίκαιον διὰ τὸν κύριον τὴν διάταξιν τοῦ α'. ἐδαφίου.

Τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 1687 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου εὐρύνουσιν ὡς πρὸς τὸν κύριον τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς ἐπιτρέπεται τὸ ἐμάρτυρον μέσον τῆς ἀποδείξεως, δίκαιον ἐκρίναμεν νὰ ἐπακτείνωμεν καὶ ἐπὶ τοῦ ὑπηρέτου (ἄρθρ. 985).

Τὰς προστατευτικὰς ὑπὲρ τῶν εἰς ὑπηρεσίαν ὑποχρέων διατάξεις τῶν ἄρθρων 984, 985 καὶ 986 παρελάβομεν ἐκ τῶν ἄρθρων 617—619 τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος.

Ὁ β'. τίτλος πραγματεύεται περὶ ἐργοδοσίας (ἄρθρ. 989—1003). Εἰς τὰ ἀντίστοιχα ἄρθρα τοῦ Ἑλλην. νομοσχ. (1690—1702), εἰλημμένα ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος ἐπηνέγκομεν ἐπίσης μεταβολὰς τινὰς τὴν περὶ τόκου τοῦ μὴ καταβληθέντος μισθώματος διατάξιν τοῦ β'. ἐδαφ. τοῦ ἄρθρου 993 ἐλάβομεν ἐκ τοῦ Γερμαν. Κώδικος (ἄρθρ. 641 § 2) ἐπίσης δὲ ἐκ τοῦ Γερμαν. Κώδικος (ἄρθρ. 647—648) ἐλάβομεν τ' ἄρθρα 1001 καὶ 1002 καὶ τὸ τελευταῖον ἐδάφιον τοῦ 1003 περὶ τοῦ παρεχομένου εἰς τὸν ἐργολάβον δικαίωματος ἐνεγύρου καὶ ὑποθήκης.

Τὸν γ'. τίτλος «περὶ μεσιτείας» (ἄρθρ. 1004—1009) μὴ περιεχόμενον ἐν τῷ Ἑλλην. νομοσχεδίῳ συντετάξαμεν κατὰ τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ Γερμαν. Κώδικος (ἄρθρ. 652—656) ἤτο δὲ ἀνάγκη νὰ προστεθῶσιν αἱ διατάξεις αὗται, διότι ἡ μεσιτεία εἶναι σήμερον συχνοτάτης ἐφαρμογῆς, δὲν δύναται δ' ἕνεκα τῆς ἰδιαζούσης φύσεως αὐτῆς νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὰς γενικὰς διατάξεις περὶ μισθώσεως ὑπηρεσίας.

Αἱ διατάξεις τοῦ τίτλου τούτου εἶναι λίαν σαφῶς διατετυπωμένα· ἴδιχ ὁμῶς δεόν νὰ τονίσωμεν ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρον 1004 ὅπως ὀφείληται ἡ ἀμοιβὴ δεόν οὐχὶ ἀπλῶς νὰ ὑποδειχθῇ ὑπὸ τοῦ μεσίτου εὐκαιρία πρὸς συνωμολόγησιν τῆς συμβάσεως, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπῆλθεν ἢ συνεπεία τῆς ὑποδείξεως ταύτης συνωμολόγησις τῆς συμβάσεως· δικαιούται δὲ ὁ ἐντολοδόχος καὶ ὅλως αὐθαιρέτως νὰ μὴ συνάψῃ τὴν σύμβασιν, χωρὶς οὐδὲν νὰ γεννᾶται ὑπὲρ τοῦ μεσίτου δικαίωμα. Τὸ ἄρθρον 1009 ἀποκρούει τὴν πρὸς τοὺς καλουμένους προκηνητὰς ὑπόσχεσιν ἀμοιβῆς διὰ τὴν τέλεσιν γάμου, ἀλλὰ τὸ καταβληθὲν εἰς αὐτοὺς ἐκ τοιαύτης αἰτίας δὲν δύναται ν' ἀναζητηθῇ.

Ἐν τῷ δ'. τίτλῳ πραγματευομένων τὰ περὶ κτηνοληΐας (ἄρθρα 1010—1023) οὐδεμίαν ἐπηνέγκομεν μεταβολὴν εἰς τὰ ἀντίστοιχα ἄρθρα 1703—1716 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου συντεταγμένα κατὰ τὰς περὶ τῆς

συμβάσεως ταύτης (bail à cheptel) διατάξεις του Γαλλ. Κώδικος (άρθρ. 1800—1831).

Εἰς τὸ «περὶ ἐταιριῶν» κεφάλαιον Δ'. (άρθρ. 1024—1072) ἠκολουθήσαμεν ἐπίσης τὰς ἀντιστοίχους διατάξεις τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου (άρθρα 1717—1759)· τὰ ἄρθρα ταῦτα ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος (άρθρον 1832 καὶ ἐπόμε.) μετὰ τινων προσθηκῶν ἐκ τοῦ Σαξωνικοῦ νόμου (άρθρον 1371 καὶ ἐπόμε.)· αἱ παρ' ἡμῶν γενόμεναι μεταβολαὶ εἶναι αἱ ἐξῆς :

Τὸ ἄρθρον **1035** ἐλήφθη ἐκ τοῦ ἄρθρου 706 τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος, κανονίζει δὲ τὰ τῆς εἰσφοράς τῶν ἐταίρων, ἐλλείπει συμφωνίας περὶ τούτου.

Ἐν ἄρθρῳ **1038** (Ἑλλ. νομοσχεδίου 1730) προσεθέσαμεν τὸ β' ἐδάφιον πρὸς λύσιν ἀμφιβολίας δυναμένης νὰ γεννηθῇ περὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς ἐν τῷ α' ἐδαφίῳ ὑποχρέωσης (Laurent Avant-Projet τόμ. V, σελ. 418).

Τοῦ ἄρθρου **1047** ἐδάφ. β'. (Ἑλλ. νομοσχεδίου 1139) τὴν διατύπωσιν μετεβάλομεν συμφώνως πρὸς τὴν ἐν Σάμῳ γενομένην τροποποίησιν (Σαξιακοῦ Κώδ. ἄρθρον 1644)· ἀρξαμένης τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀποράσεως παρὰ τοῦ συνεταίρου, λογίζεται οὗτος ἀποδεχόμενος ταύτην· ἀφοῦ δὲ ἀποδεχθῇ δὲν ἔχει λόγον ἢ ἰσχυρισμὸν ἐν τῷ Ἑλλ. νομοσχεδίῳ τρίμηνος προέστυμια (πρὸς Γαλλ. Κώδικος ἄρθρον 1854).

Τὸ ἄρθρον **1054** ἐλήφθη ἐκ τοῦ Γερμαν. Κώδικος (άρθρον 712), ἡ δικαιολογικὴ δὲ αὐτοῦ βῆσις εἶναι προφανής. Ἐπίσης πληρέστατα δικαιολογεῖται τὸ διὰ τοῦ ἄρθρου **1055**, ληφθέντος ἐκ τοῦ ἄρθρ. 716 τοῦ Γερμαν. Κώδικος, παρεχόμενον εἰς τοὺς ἐταίρους δικαίωμα.

Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ἐπίσης Κώδικος (άρθρον 724) ἐλήφθη τὸ β' ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου **1069** (Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου 1757), δι' οὗ ἐξομοιοῦνται πρὸς τὰς ἐπ' ἀόριστον χρόνον αἱ ἐπ' ὄρου ζωῆς ἐταιρίας τινὸς συσταθεῖσαι ἐταιρίαι.

Τὰ περὶ διαλύσεως τῆς ἐταιρίας καὶ ἐκκαθαρίσεως τῆς περιουσίας αὐτῆς ἄρθρα **1066—1072** ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος (άρθρον 730 καὶ ἐπόμε.) ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ ἄρθρα 1756, 1758 καὶ 1759 τοῦ Ἑλλ. νομοσχεδίου.

Τὸ Ε'. Κεφάλαιον (άρθρα 1073—1109) πραγματεύεται περὶ ἐντολῆς καὶ συμβάσεως διαπράξεως κατὰ τὰ ἄρθρα 1740—1796 τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου.

Τὸ περὶ ἐντολῆς τμήμα κατηρτίσθη κατὰ τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος (άρθρα 1984 καὶ ἐπόμε.) τροποποιηθείσας καὶ συμπληρωθείσας κατὰ τὴν Σαξωνικὸν Κώδικα (άρθρ. 1300 καὶ ἐπόμε.). Τὸ τμήμα τοῦτο συνεδυσάσαμεν ἐν τῷ ἡμετέρῳ σχεδίῳ πρὸς τὰς ἐν κεφαλαίῳ ε' τῶν Γενικῶν ἀρχῶν διατάξεις τῶν ἄρθρων 127—138 περὶ ἀντιπροσωπείας καὶ πληρεξουσιότητος. Οὕτω διεγράψαμεν τὰ ἄρθρα 1765 § 2, 1789 καὶ 1790, ἀναφερόμενα εἰς θέματα προβλεπόμενα ἐν ταῖς Γενικαῖς ἀρχαῖς. Προσεθέσαμεν δὲ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου **1077**, ἐν ᾗ λαμβάνεται πρόνοια καὶ περὶ τοῦ χρηματιστηριακοῦ καλουμένου παιγνίου, ὅπερ κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους μεγίστας ἔλαβεν ἀλλαγῶν διαστάσεις (ὄρα σχετικὴν διάταξιν καὶ ἐν ἄρθρῳ 1245 τοῦ ἡμετέρου σχεδίου). Διαγράψαντες δὲ τὸ ἄρθρον 1791

τὸς Ἑλλήν. νομοσχεδίου, ἐτροποποιήσαμεν τὰ ἄρθρα 1787 καὶ 1788 αὐτοῦ (ἡμετέρου σχεδίου 1102 καὶ 1103), ὥστε σαφέστερον καὶ πληρέστερον νὰ διακανοζῶνται ὑπ' αὐτῶν αἱ περιπτώσεις περὶ ὧν τὸ ἄρθρ. 1791. — Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 1082 ἐλήφθη ἐκ τοῦ ἄρθρου 676 τοῦ Γερμαν. Κώδικος, καθορίζει δὲ τὴν εὐθύνην τοῦ δόντος συμβουλήν τινη ἢ σύστασιν, περιορίζουσα ταύτην εἰς τὰς περιπτώσεις μόνον συμβατικῆς σχέσεως, (ἣτις δὲν ὑφίσταται ἐπὶ τῇ ἀπλῇ δόσει τῆς συμβουλῆς), ἢ ἀθεμίτου πράξεως (ὅτε ἡ εὐθύνη γεννᾶται μόνον ἕνεκα προμελέτης οὐχὶ δὲ καὶ ἀμελείας).

Ἡ σύμβασις διαπράξεως (contractus aestimatorius) περὶ τῆς τὰ ἄρθρα 1105 — 1109 ἐρρυθμίσθη ἐν τοῖς ἀντιστοιχοῖς ἄρθροισι 1792 — 1796 τοῦ Ἑλλήν. νομοσχεδίου κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον καὶ τὸν Σαξωνικὸν νόμον (ἄρθρα 1291 — 1294), οὐδεμίαν δὲ μεταβολὴν ἡμεῖς ἐπηνέγκομεν.

Τὸ **Γ'** **Κεφάλαιον** πραγματεύεται περὶ δωρεῶν (ἄρθρα 1110 — 1156). Τὰ ἀντίστοιχα ἄρθρα 1797 — 1839 τοῦ Ἑλλήν. νομοσχεδίου ἐλήφθησαν, ἐκτὸς ἀσημάντων τροποποιήσεων ἐκ τοῦ Ἰταλικῆς Κώδικος (ἄρθρα 1050 — 1096) αἱ παρ' ἡμῶν γενόμεναι μεταβολαὶ εἶναι αἱ ἐξῆς :

Ἐν ἄρθρῳ 1119 (Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου 1806), προκειμένου περὶ δωρεᾶς πρὸς ἀχειράφετον ἀνήλικον ἢ ἀπηγορευμένον, παρεπέμφαμεν εἰς τὰ ἐν τῷ περὶ Ἐπιτροπείας καὶ κηδεμονίας νόμῳ περὶ τῆς ἀποδοχῆς ὀριζόμενα.

Ἐν ἄρθρῳ 1226 συνεπληρώσαμεν τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 1813 τοῦ Ἑλλήν. νομοσχεδίου κατὰ τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἐν ἄρθροισι 199 καὶ 200, ἀναγομένοις εἰς τὸ Οἰκογενειακὸν Δίκαιον, ὀριζόμενα ὑπὲρ τέκνων γεννηθέντων ἐξ ἀκυρωθέντος γάμου, ἀλλὰ καλῇ τῇ πίστει συναφθέντος.

Τὸ ἄρθρον 1129 πληρέστατα δεδικαιολογημένον, ἐλάμβομεν ἐκ τοῦ ἄρθρου 520 τοῦ Γερμαν. Κώδικος. Ἐπίσης ἐκ τοῦ Γερμαν. Κώδικος (ἄρθρ. 522) παρελάβομεν τὴν δικαίαν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 1136 καθ' ἣν ὁ δωρητὴς δὲν ὑποχρεοῦται εἰς τόκον ὑπερμερίας. Τὴν περὶ ἀνακλήσεως τῆς δωρεᾶς λόγῳ ἀχαριστίας διάταξιν τοῦ ἄρθρου 1824 τοῦ Ἑλλήν. νομοσχεδίου ἀντικατεστήσαμεν ἐν ἄρθρῳ 1139 διὰ τῶν διατάξεων τοῦ Γερμ. Κώδικος (ἄρθρ. 530) ἡ κυρία διαφορὰ ἐγκείται ἐν τούτῳ, ὅτι ὁ Γερμαν. Κώδιξ δὲν ἀναγράφει τὰς περιπτώσεις τῆς ἀχαριστίας, ὥστε μόνον ἐν τοῖς εἰδικῶς ὀριζομένοις ὑπὸ τοῦ νόμου θέμασιν ἢ κακῇ συμπεριφορᾷ νὰ θεωρῆται ὡς ἀχαριστία, ἀλλὰ πάνυ ὀρθῶς ἀρκεῖ κατ' αὐτὸν βαρεῖα ἀνευλάβεια πρὸς τὸν δωρητὴν ἢ στενὸν αὐτοῦ συγγενῆ, ἀποκειμένη εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου, ὅπως ἐπαγάγηται τὴν ἀνάκλησιν τῆς δωρεᾶς· οὕτε παραίτησιν δ' ἐκ τῶν προτέρων τοῦ δικαιώματος τῆς ἀνακλήσεως ἀποδέχεται ὁ Γερμαν. Κώδιξ, ὅπερ ὡς ὀρθὸν καὶ ἡμεῖς ἀνεγράψαμεν ἐν ἄρθρῳ 1142.

Ἐν ἄρθρῳ 1149 καὶ 1150 περιελάβομεν τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 528 καὶ 529 τοῦ Γερμαν. Κώδικος καθιερούσας ἀναζήτησιν τοῦ δωρηθέντος ἕνεκα πενίας τοῦ δωρητοῦ καὶ διαγραφούσας τοὺς ὄρους ὑφ' οὓς γίνονται αὐτῇ. Εἰς τὸν Γερμανικὸν Κώδικα αἱ λίαν εὐστο-

χοι διατάξεις αὐται προσετέθησαν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπείας τῆς Βουλῆς, ἥτις ἐπέχειργάσθη τὸ νομοσχέδιον τοῦ Κώδικος.

Τὸ **Z'**. **Κεφάλαιον** πραγματεύεται περὶ **δανείου, χρησιδανείου καὶ συμβάσεως προσόδου** (ἄρθρ. 1157—1200) τὰ ἀντίστοιχα ἄρθρα τοῦ Ἑλλήν. νομοσχεδίου 1840—1867 καὶ 1904—1917 συνετάχθησαν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος (ἄρθρα 1874 καὶ ἐπόμε.) μετὰ τινων τροποποιήσεων ἐκ τοῦ Σαξωνικοῦ Κώδικος (ἄρθρ. 1706 καὶ ἐπόμε.)· αἱ μεταβολαὶ αὐτῶν ἐπηνέγκομεν εἶναι αἱ ἐξῆς:

Τὸ ἄρθρον 1847 τοῦ Ἑλλήν. νομοσχ. θεωρηθὲν ἀτελές, ἀντικατεστήσαμεν (ἄρθρ. 1164) διὰ τοῦ ἄρθρου 609 τοῦ Γερμαν. Κώδικος, ὅπερ λεπτομερέστατα κανονίζει τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν δὲν ἐτάχθη χρόνος πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ δανείου. Τὸ ἄρθρον 1184 (Ἑλλήν. νομοσχ. 1867), ὅπερ ὀρίζει τὰς περιπτώσεις καθ' αἷς δύναται νὰ αἰτηθῇ ἡ ἐπιστροφή τοῦ ὡς χρησιδανείου δοθέντος κατεστήσαμεν σαφέστερον καὶ πληρέστερον, προσθέντες ὅτι τοιαύτη αἴτησις γινώσκειται καὶ ὅταν ὁ χρησάμενος παρεχώρησε τὴν χρῆσιν τοῦ πράγματος εἰς τρίτον ὡς καὶ ὅταν τοῦτο παραμένον παρ' αὐτῷ σπουδαίως ἐξ ὀλιγορίας του κινδυνεύει.

Τὸ ἄρθρον 1185, καθιεροῦν συντομωτάτην παραγραφὴν τῶν ἐκ χρησιδανείου ἀξιώσεων παρελάθομεν ἐκ τοῦ Γερμαν. Κώδικος (ἄρθρ. 606).

Διὰ τοῦ ἄρθρου 1187 τέλος πρὸς ἔγκυρον σύστασιν συμβάσεως εἰληκεοῦς προσόδου ἀπητήσαμεν ἔγγραφον.

Τὸ **Η'**. **Κεφάλαιον** (ἄρθρ. 1201—1240) κανονίζει τὰ **περὶ παρακαταθήκης**· τὰ ἀντίστοιχα ἄρθρα 1868—1900 τοῦ Ἑλλήν. νομοσχ. ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος (ἄρθρ. 1915—1963) μετὰ συμπληρώσεων καὶ τροποποιήσεων κατὰ τὸν Σαξωνικὸν καὶ τὸν Ἰταλικὸν Κώδικα.

Ἐν τῷ ἡμετέρῳ σχεδίῳ ἐγένοντο αἱ ἐπόμεναι μεταβολαί:

Ἐν τῷ ὀρισμῷ (ἄρθρ. 1301 Ἑλλήν. νομοσχ. 1868) δὲν περιλήφθη ὁ ὅρος «ἀνευ ἀμοιβῆς» ὅστις δὲν ἀποτελεῖ οὐσιώδες στοιχεῖον τῆς παρακαταθήκης· τούναντίον, προσετέθη τὸ ἄρθρον 1202 κατὰ τὸ ἄρθρον 689 τοῦ Γερμαν. Κώδικος, ὀρίζον τὰς περιπτώσεις καθ' αἷς ὀφείλεται ἀμοιβῇ, καὶ ἂν μὴ ρητῶς συνωμολογήθῃ.

Ἐν ἄρθρῳ 1203 (Ἑλλήν. νομοσχ. 1861) ἀπηλείφθη ἡ παρέλκουσα λέξις «ἀληθοῦς» (θεματοφύλακος).

Ἐν ἄρθρῳ 1205 (Ἑλλήν. νομοσχ. 1870) σαφηνίζεται τὸ ἐκ τοῦ ἐπομένου ἄρθρου 1206 συναγόμενον, ὅτι ἡ ἐν αὐτῷ καθοριζομένη εὐθύνη δὲν ἰσχύει, ἐὰν ὁ θεματοφύλαξ δὲν ἀνέλαβε τὴν φύλαξιν δωρεάν.

Τὸ ἄρθρον 1209 ἀπαγορεύον τῷ θεματοφύλακι νὰ δώσῃ τὴν παρακαταθήκην εἰς τρίτον, ἐλάδομεν ἐκ τοῦ ἄρθρου 661 τοῦ Γερμαν. Κώδικος.

Ἐν ἄρθρῳ 1211 (Ἑλλήν. νομοσχέδιον 1876) ἐσαφηνίσαμεν ὅτι ἡ παρακαταθήκη ἐπιστρέφεται ἕνεκα παντὸς σπουδαίου λόγου.

Ἐν τῷ προβλέποντι περὶ τῆς εὐθύνης τῶν «ἐνοδόχων» **τμήματι Γ'**. (ἄρθρ. 1: 92 κλπ.) προσεθήκαμεν λεπτομερεῖς διατάξεις ἐκ τοῦ Γερμαν. Κώδικος (ἄρθρα 701 καὶ ἐπόμε.), σαφεστάτας καὶ πάνυ εὐλόγους.

Εἰς τὸ Δ'. τμήμα, «περὶ τῆς μεσεγγυήσεως» (ἄρθρα 1234—1240) ἐτροποποιήσαμεν μόνον τὸ τελευταῖον ἄρθρον ἐν τῷ Ἑλλην. νομοσχεδίῳ (ἄρθρ. 1900) ὀρίζεται ὅτι «οἱ δικαστικοὶ μεσεγγυούχοι δύνανται νὰ αἰτήσωσι τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένην ἀντιμισθίαν»· ἐπειδὴ ὁμοῦς πολὺ σπανίως ὀρίζονται ἐν τοῖς νόμοις τὰ δικαιώματα τοῦ δικαστικοῦ μεσεγγυούχου, συνεπληρώσαμεν τὴν διάταξιν κατὰ τὸν Ἰταλικὸν Κώδικα (ἄρθρ. 1876) προσθέντες ὅτι «ἐν ἐλλείψει διατάξεως νόμου τὴν ἀντιμισθίαν ὀρίζει τὸ Δικαστήριον».

Τὸ Θ'. Κεφάλαιον (ἄρθρ. 1241—1246) πραγματεύεται περὶ παιγνίου καὶ περιδόσεως· τὰ ἄρθρα 1241—1243 ἀντιστοιχοῦσιν εἰς τὰ ἄρθρα 1901—1903 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου, ληφθέντα ἐκ τῶν ἄρθρων 1965—1967 τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος· ἐν ἄρθρῳ 1242 ἀπηλείψαμεν τὰ ἐν τῷ ἀντιστοίχῳ ἄρθρῳ 1902 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου παραδείγματα παιγνίων πρὸς ἄσκησιν συντεινόντων (πήδημα, δρόμος, ἵππασία, δίσκος) διότι ἡ ἀπαρίθμησις αὕτη, ἐνδεικτικῆ ἄλλως οὔσα, εἶναι λίαν ἀτελής· ἀπ' οὗ ἐν παραδ. παραλείπεται τὸ συνηθέστατον ἴσως τῶν τοιούτων παιγνίων, τὸ σφαιριστήριον, ὅπερ ἐπίσης ὑπάγεται εἰς τὴν ἐξαίρεσιν.

Εἰς τὰς διατάξεις ταύτας προσεθήκαμεν καὶ τὰς τῶν ἄρθρων 1244—1246 ἐκ τοῦ Γερμαν. Κώδικος (ἄρθρα 762—764) διὰ τοῦ πρώτου τῶν ἄρθρων τούτων ὑπάγεται εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν καὶ πᾶσα συμφωνία δι' ἧς ἀναλαμβάνει τις νὰ ἐκτελέσῃ ὑποχρέωσιν ἐκ παιγνίου ἢ περιδόσεως· ἡ διάταξις αὕτη ἔχει ἐφαρμογὴν ὅταν ρητῶς ἀναφέρεται ὅτι τὸ χρέος προέρχεται ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας, ὡς καὶ ὅταν ἀφηρημένως ἀναγνωρίζεται χρέος χωρὶς νὰ δηλοῦται ὅτι ἐκ παιγνίου προέρχεται.

Ἐν ἄρθρῳ 1245 προβλέπεται ἡ λίαν συνήθης περίπτωση τῆς κερδοσκοπίας ἐπὶ τῆς διαφορᾶς τῆς τιμῆς ἐμπορευμάτων ἢ χρεωγράφων, ἣτις ἀποτελεῖ τὸν μᾶλλον ἐπικίνδυνον τύπον παιγνίου· τὸ ἄρθρον 764 τοῦ Γερμαν. Κώδικος ἐξ οὗ ἐλήφθη τὸ ἡμέτερον 1245, προσετέθη κατ' εἰσήγησιν τῆς Ἐπιτροπείας τῆς Γερμανικῆς Βουλῆς.

Περὶ τοῦ Χρηματιστηριακοῦ παιγνίου προβλέπει καὶ τὸ ἄρθρον 1077 τοῦ ἡμετέρου σχεδίου, ἀπαγορευθὲν αὐτὸ καὶ ὅταν ὑπὸ τὴν τύπον ἐντολῆς ἐνεργεῖται.

Περὶ λαχειῶν, ἀποτελούντων θέμα καὶ τὴν δημοσίαν τάξιν ἐνδιαφέρον, παραπέμπει τὸ σχέδιον (ἄρθρ. 1246) εἰς τοὺς περὶ αὐτῶν εἰδικούς νόμους· ὑπὸ τὴν μελέτην δὲ τῆς Βουλῆς τελεῖ ἤδη ἴδιον περὶ αὐτῶν νομοσχέδιον, ἐν ἄρθρῳ 4 τοῦ ὁποίου ὀρίζεται ὅτι πᾶσα κατὰ παράβασιν τῶν διατάξεων τοῦ νόμου περὶ λαχειῶν συναρθίσα σύμβασις εἶναι ἄκυρος.

Αἱ διατάξεις τοῦ Γ'. Κεφαλαίου «περὶ οὐμβιβαζμοῦ» (ἄρθρ. 1247—1260) ἐλήφθησαν ἄνευ οὐδεμιᾶς μεταβολῆς ἐκ τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου (ἄρθρ. 1918—1932) συνταθέντος κατὰ τὰ ἄρθρα 2044—2058 τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος μετὰ μικρῶν τροποποιήσεων στηριζομένων εἰς τὸ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον.

Τὸ ΙΑ'. Κεφάλαιον περιλαμβάνει τὰς περὶ ἐγγυήσεως διατάξεις (ἄρθρ. 1261—1292) τὸ Ἑλλην.

νομοσχέδιον (ἄρθρ. 1933—1964) πραγματεύεται περί ἐγγυήσεως ἐπὶ τῇ βύσει κυρίως τοῦ Γαλλ. Κώδικος (ἄρθρ. 2011—2043) μετὰ τινων τροποποιήσεων ἐκ τοῦ Σαξωνικοῦ (ἄρθρ. 1449 καὶ ἐπέμ.) καὶ τοῦ Ἰταλικοῦ (ἄρθρ. 1928).

Πραγματευθέντες ἐν ἄρθροις 178—184 τοῦ ἡμετέρου σχεδίου περί τῆς ἐγγυοδοσίας, δὲν ἐκανονίσσαμεν ἐνταῦθα τὸν τρόπον τῆς ὁσσεως τῆς ἐγγυήσεως, ἀλλὰ παρεπέμφαμεν ἐν ἄρθροις 1269 καὶ 1271 εἰς τὰς διατάξεις τοῦ γενικοῦ μέρους· ἐνταῦθα δ' ἐτάξαμεν (ἄρθρ. 1282) τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 1408 τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου περί τῆς ἐπὶ τοῦ ἐγγυητοῦ ἐπηρεείας τῆς διακοπῆς τῆς παραγραφῆς ὡς πρὸς τὸν κύριον ὀφειλέτην.

Τὸ ἄρθρον 1258 (Ἑλλην. νόμος, 1957) διευκρινίσσαμεν κατὰ τὸ ἄρθρον 1860 τοῦ Σαξωνικοῦ Κώδικος, ἦτοι ἐν ᾧ κατὰ τὸ Ἑλλην. νομοσχέδιον ὁ ἐγγυητὴς δύναται καὶ πρὶν καταβῆναι τὸ χρέος νὰ ἐναγάγῃ τὸν ὀφειλέτην «πρὸς ἀποζημίωσιν», ἐὰν συντρέχῃ τις τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ περιστάσεων, ἡμεῖς ὠρίσαμεν ὅτι ἐνάγει τὸν ὀφειλέτην «ὅπως ἀπαλλαγῇ τῆς ἐγγυήσεως», διότι ἀφοῦ ὁ ἐγγυητὴς δὲν ἐπλήρωσε καὶ οὐδεμίαν ὑπέστη μείωσιν τῆς περιουσίας, δὲν δύναται νὰ ἐπιδιώξῃ ἀποζημίωσιν (πρόβλ. ἄρθρ. 1919 Ἰταλ. Κώδικος καὶ Aubry et Rau, τόμ. 4 σελ. 691).

Τὸ **ΙΒ' Κεφάλαιον** (ἄρθρ. 1293—1299) «περὶ ἀνωνύμων χρεωγράφων» προσετέθη ὁλόκληρον πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου, μὴ περιέχοντος σχετικὰς διατάξεις, κατετάχθη δ' ἐν τῷ Ἑνοχικῷ Δικαίῳ κατὰ μίμησιν τοῦ Γερμαν. Κώδικος (τίτλος KB., ἄρθρ. 793—808)· τὰς διατάξεις τοῦ κεφαλαίου τούτου ἠρύσθημεν ἐκ τοῦ Ἑλλην. νόμου ΑΣΜΔ' τῆς 26 Ἰουλίου 1885, στηριχθέντες ἐπὶ τοῦ Ἰταλικοῦ νόμου διότι καὶ τὸ πολύπλοκον καὶ ὑπερβολικὸν τὰς διατυπώσεις σύστημα τοῦ Γαλλικοῦ Νόμου καὶ τὸ ἄγαν αὐστηρὸν τῆς Γερμαν. νομοθεσίας ἐκρίθησαν ἀποκρουστέα. Τὰ ὑπάρχοντα δ' ἐν τῷ Ἑλληνικῷ νόμῳ κενὰ συνεπληρώσαμεν κατὰ τρόπον σύμφωνον πρὸς τὰς δι' αὐτοῦ τιθεμένας ἀρχάς.

Τὰ ἄρθρα 1293 καὶ 1294 τοῦ νομοσχεδίου ἀντιστοιχοῦσιν εἰς τὰ ἄρθρα 1 καὶ 2 τοῦ Ἑλλην. νόμου· ὀρίζονται δ' ἐν αὐτοῖς τὰ τῆς μεταθέσεως τῆς κυριότητος τῶν ἀνωνύμων χρεωγράφων συμφώνως τῇ ἐν τῷ ἄρθρῳ 277 παραπομπῇ· διὰ δὲ τῆς περὶ διεκδικήσεως διατάξεως καθιεροῦται ἢ ἐλευθέρως τῶν χρεωγράφων κυκλοφορία, τῶν πλεονεκτημάτων τῆς ὁποίας στερεῖται μόνος ὁ ληστής, ὁ κλέπτης ἢ ὁ εὐρών χρεώγραφον μὴ ἀνήκον αὐτῷ, ὡς καὶ ὁ ἐν γνώσει λαμβάνων χρεώγραφον κλαπέν ἀπὸ τὸν δίδόντα ἢ ἀνευρεθέν παρ' αὐτοῦ, εἰς ἄλλον δ' ἀνήκον. Σημειωτέον ὅτι κατὰ τὴν αἰτιολογικὴν ἐκθεσιν τοῦ Ἑλλην. νόμου δὲν ἐπιτρέπεται ἢ διεκδικησις τοῦ χρεωγράφου καὶ κατ' ἐκείνου ὅστις δι' ἀπάτης κατώρρωσε νὰ λάβῃ αὐτὸ ἀπὸ τὸν νόμιμον κύριον· ἐν τῷ αὐτῷ περιπτώσει δίδεται μόνον ἀγωγή προσωπικῆ περὶ ἀποζημιώσεως κατὰ τοῦ δολιευθέντος.

Ἡ ἐν τῷ β' ἐδαφίῳ τοῦ ἄρθρου 1294 διετῆς παραγραφὴ δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ Ἑλλην. νόμῳ, προστεθεῖσα παρ' ἡμῶν.

Τὸ ἄρθρον **1295** μὴ ὑπάρχον ἐπίσης ἐν τῷ Ἑλλην. νόμῳ ἐλήφθη ἐκ τοῦ νομοσχεδίου, ὡς εἶχεν ὑποβληθῆ εἰς τὴν Ἑλλην. Βουλὴν.—Ζήτημα πολὺ ἀπασχολῆσαν τοὺς συγγραφεῖς καὶ τὴν νομολογίαν εἶναι ἂν ἡ ὕλική καταστrophῆ ἀνωμόμου χρεωγράφου ἐπάγεται τὴν ἀπώλειαν πάσης ἐξ αὐτοῦ πηγαζούσης ἀπαιτήσεως. Ὁρθότερα καὶ ἐπιεικεστέρα εἶναι ἡ γνώμη ὅτι τὸ χρεωγρῶνον ἀποτελεῖ μέσον πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἐπ' αὐτοῦ στηριζομένης ἀπαιτήσεως· ἀποδεικνυομένης ἐπομένως τῆς ὕλικῆς αὐτοῦ καταστrophῆς δέον μετὰ προηγουμένην ἐγγύησιν νὰ ἐκδίδηται νέος τίτλος· τὴν περίπτωσιν ταύτην ὡς καὶ τὴν τῆς μερικῆς ἀλλοιώσεως τοῦ χρεωγράφου προβλέπει τὸ ἄρθρον **1295**, ἡ διατύπωσις τοῦ ὁποίου εἶναι σαφῆς ὥστε περιττὸν κρίνω νὰ προσθέσω τι περὶ αὐτοῦ.

Τὰ ἄρθρα **1296** καὶ **1297** κανονίζοντα τὰς μεταξὺ τοῦ ἐκδότου καὶ τοῦ κομιστοῦ ὑποχρεώσεις ἐλήφθησαν ἐκ τῶν ἄρθρων **396** καὶ **397** τοῦ Γερμαν. Κώδικος· ἡ δὲ πενταετῆς παραγραφή τῶν τόκων καὶ μερισμάτων τοῦ χρεωγράφου (ἄρθρον **1298**) ἐκ τοῦ ἄρθρου **3** τοῦ Ἑλλην. νόμου. Τὸ ἄρθρον τέλος **1299** συνετάχθη ἐπὶ τῇ βῆσει τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου **4** τοῦ Ἑλλ. νόμου.

Τὸ τελευταῖον κεφάλαιον τοῦ σχεδίου περιλαμβάνει τὰς **περὶ τῶν ἐκ τοῦ νόμου ἐνοχῶν διατάξεις** (ἄρθρα **1300—1352**). Τὸ **α'** τμήμα πραγματεύεται περὶ τῶν οἰονεὶ συμβάσεων (ἄρθρ. **1300—1319**). *Περὶ τῆς διαχειρίσεως ἀλλοτρίων ὑποθέσεων* πραγματεύονται τὰ ἄρθρα **1301—1308**· εἰς τὰς ἀντιστοιχοῦς διατάξεις τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου (ἄρθρα **1983—1990**), ληφθεῖσας ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος (ἄρθρα **1372—1375**) καὶ τοῦ Σαξωνικοῦ Κώδικος (ἄρθρα **1347—1352**) ἐπηνέγκομεν τὰς ἐξῆς μεταβολάς.

Τὸ ἄρθρον **1301** (Ἑλλην. νομοσχεδίου **1989**) διευκρινίσαιμεν κατὰ τὸ ἄρθρον **677** τοῦ Γερμαν. Κώδικος, ὅπερ ἐφάνη ἡμῖν ὀρθότερον.

Ἐπίσης ἐκ τοῦ Γερμαν. Κώδικος (ἄρθρ. **678, 683, 684**) παρελάβομεν τὸ β' καὶ γ' ἐδάφ. τοῦ ἄρθρου **1304** καὶ τὰ ἄρθρα **1306** καὶ **1308**. Λι δὲ αὐτῶν καθιερούμεναι ἄρχαί εἶναι καὶ τοῦ Ρωμ. Δικαίου, ὅπερ καὶ διὰ τὰ τυχερὰ ἀναγνωρίζει εὐθύνην τοῦ διαχειριστοῦ, ὅστις ἐνήργησεν ἐναντίον τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ κυρίου τῶν ὑποθέσεων (l. 10 D. 3. 5) καὶ ἐπὶ πλάνης περὶ τὸ πρόσωπον τοῦ κυρίου τῶν ὑποθέσεων ἀναγνωρίζει ἀξιώσιν κατὰ τοῦ ἀληθοῦς κυρίου (l. 5 D. 3. 5). Ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου **1306** πρέπει νὰ συμπίπτῃ τὸ τε συμφέρον τοῦ κυρίου καὶ ἡ βούλησις αὐτοῦ, ἅτινα ἀμφότερα ἀναπληροῖ ἡ ἔγκρισις.

Περὶ τοῦ ἀχρεωστήτου προβλέπουσι τὰ ἄρθρα **1309—1319**· τὰ ἀντίστοιχα ἄρθρα **1991—1998** τοῦ Ἑλληνικοῦ νομοσχεδίου ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ Γαλλ. Κώδικος (ἄρθρα **1376—1381**) καὶ τοῦ Σαξωνικοῦ (ἄρθρα **1521—1533**)· ἐκ τοῦ Γερμαν. Κώδικος (ἄρθρα **814—815, 817** καὶ **822**) προσεθέσαμεν ἡμεῖς τὰ ἄρθρα **1309 § 2, 1317, 1318, 1319**.

Ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου **1309 § 2**, καθ' ἣν ἀποκλείεται ἡ ἀναζήτησις ἐὰν ἡ καταβολὴ ἀναποκρίνεται ὡς ἠθικὸν καθήκον ἢ λόγους εὐπρεπείας, ἡ περὶ τούτου ἀπόδειξις βαρύνει τὸν λαβόντα.

Τὸ ἄρθρον **1317** προβλέπει τὴν κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον καλουμένην *condictio ob rem* (*causa data, causa non secuta*) τὸ δὲ **1318** τὴν *condictio ob turpem causam*: τὰ περὶ τούτων κανονίζονται ἐν γένει συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Ρωμ. Δικαίου.

Τὸ β' τμήμα τοῦ κεφαλαίου πραγματεύεται (ἄρθρα **1320 — 1332**) περὶ ἀδικημάτων καὶ οἰοεὶ ἀδικημάτων: αἱ γενικαὶ διατάξεις περὶ ἀδικημάτων συνετάχθησαν ἐν τῷ Ἑλληνικῷ νομοσχεδίῳ (ἄρθρα **1999 — 2002**) κατὰ τὰ ἄρθρα **1382** καὶ **1383** τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος καὶ **1489 — 1495** τοῦ Σαξωνικοῦ. Σπουδαίωτατον εἶναι ἀπὸ τε θεωρητικῆς καὶ ἀπὸ πρακτικῆς ἀποφθεως τὸ θέμα περὶ τῆς ἰδιωτικῆς ἰκανοποιήσεως τοῦ ἐξ ἀδικήματος παθόντος: γενικῶς δ' ἔχει πλέον ἀναγνωρισθῆ ὅτι ὑπέρτερον κοινωνικὸν συμφέρον ὑπαγορεύει τὴν ἀποδοχὴν καὶ καθιέρωσιν τῆς ἀρχῆς τῆς ἰδιωτικῆς ἰκανοποιήσεως αὐτοῦ διὰ χρηματικῆς ὁσέως* ἔχοντες ὑπ' ὄψει πρότασιν νόμου συνταχθεῖσαν ὑπὸ Ἐπιτροπείας νομομαθῶν, εἰς ἣν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος μετὰ λεπτομερῆ συζήτησιν ἀνέθετο τὴν περὶ τούτου μελέτην τὸ νομικὸν τμήμα τοῦ Συλλόγου « Πανασσῶ », διευτυπώσαμεν συμφώνως πρὸς ταύτην τὸ ἄρθρον **6** τοῦ σχεδίου τῆς Ποινικῆς Δικονομίας: ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῆς διατάξεως ἐκείνης συνετάξαμεν τὰ ἄρθρα **1321** καὶ **1322** τοῦ σχεδίου, τὰς αὐτὰς μὲν καθιεροῦντα ἀρχάς, ἀλλὰ ἀναλυτικώτερον πῶς διατετυπωμένα: αἱ διατάξεις αὗται συμπληροῦνται ὑπὸ τῶν ἄρθρων **1323, 1324, 1325,** καὶ **1327** ληρθέντων ἐκ τῶν ἄρθρων **827, 847, 852, 853** τοῦ Γερμαν. Κώδικος.

Καὶ διὰ μὲν τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου **1323** προβλέπεται ἡ ἔλλειψις καταλογισμοῦ: σημειωτέον ὅτι ἡ διάταξις τοῦ β' ἐδαφίου ἢ περιορίζουσα τὴν εὐθύνην δὲν ἔχει ἐφαρμογὴν, ὡσάκις ἐκ προμελέτης περιήγαγέ τις ἑαυτὸν εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην: διὰ δὲ τοῦ ἄρθρου **1326** καθιεροῦται διπλῆ παραγραφή τῆς ἐξ ἀθεμίτου πράξεως ἀξιώσεως, ἢ σύντομος παραγραφή τῶν τριῶν ἐτῶν ἀρχομένη ἀπὸ τῆς ὑπὸ τοῦ παθόντος γνώσεως τῆς βλάβης καὶ τοῦ ὑπευθύνου προσώπου καὶ ἡ συνήθης τῶν 20 ἐτῶν ἀρχομένη ἀπὸ τῆς διαπράξεως τοῦ ἀδικήματος. Κατὰ τὸ ἄρθρον τέλος **1327** ἡ ἀποκτηθεῖσα ὑπὸ τινος ἀπαίτησις δι' ἀθεμίτου πράξεως ὑπόκειται εἰς ἀνκρεπτικὴν ἔνστασιν καὶ μετὰ τὴν παραγραφὴν τοῦ πρὸς κατάργησιν ταύτης δικαιώματος τοῦ ὀφειλέτου.

Τὰ περὶ Πανλιανῆς ἀγωγῆς ἄρθρα **1328 — 1337** εἶναι ἀνευ οὐδεμιᾶς μεταβολῆς τὰ ἄρθρα **2003 — 2012** τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου (Σαξων. νόμου ἄρθρα **1509 — 1518**) εἰσαχθέντα ἤδη καὶ ἀπαραλλάκτως ἰσχύοντα ἐν Κρήτῃ διὰ τοῦ ἄρθρου **5** τοῦ νόμου τῆς 26 Μαΐου **1899** περὶ εἰσαγωγῆς δικαστικῆς νομοθεσίας.

Ἐν τῷ γ' τίτλῳ ὀρίζονται τὰ τῆς εὐθύνης διὰ πράξεις *alio* (ἄρθρα **1338 — 1343**). Καὶ τὰ μὲν ἄρθρα **1338-1341** ἀντιστοιχοῦσιν εἰς τὰ ἄρθρα **2013 — 2016** τοῦ Ἑλλην. νομοσχεδίου εἰλημμένα ἐκ τοῦ Σαξωνικοῦ νόμου (ἄρθρα **1554 — 1557**), τὰ δὲ ἄρθρα **1342** καὶ **1343** ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ Γερμαν. Κώδικος (ἄρθρα **832** καὶ **831**).

Αἱ διατάξεις τέλος περὶ τῶν ὑπὸ κτηνῶν ἢ διὰ κτηρίων προξενουμένων ζημιῶν (ἄρθρα **1344 — 1352**) ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὰ ἄρθρα **2019 — 2025** τοῦ Ἑλλην.

νομοσχεδίου, ληφθέντα ἐκ τῶν ἀρθῶν 1385 καὶ 1386 τοῦ Γαλλ. Κώδικος καὶ 1561 — 1564 τοῦ Σαξωνικοῦ. Τὰ ἀρθῶν 1349, 1350, 1351 καὶ 1352 προσετέθησαν ἐκ τοῦ Γερμαν. Κώδικος (ἀρθῶν 835 — 838).

* *

Αὗται εἶναι, Κύριε Σύμβουλε, ἐν ἀτελεῖ σημειώματι, μὴ τολμώντι νὰ ἀξιώσῃ τὸν τίτλον ἐκθέσεως αἰτιολογικῆς, καὶ πρῶτα ἐξ ὧν ἠντλήσαν οἱ συντάκται τοῦ Ἑλλ. Νομοσχεδίου, αἱ ἀρχαί, ἃς ἀπεδέχθησαν καὶ αἱ γενόμενοι ὑπὸ τῆς Νομοπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπείας προσθήκαι καὶ τροποποιήσεις· καὶ τούτων τὸ ἀναγκαῖον καὶ εὐστοχόν, καὶ τῶν διατάξεων, ἃς ἄνευ τινὸς μεταβολῆς ἐδέχθημεν, τὴν ἀξίαν, μόνον τοῦ χρόνου ἢ βίας δύνανται ν' ἀποδείξῃ, ἐὰν εὐτυχῆσῃ τὸ ὑποβαλλόμενον σχέδιον νὰ καταστῇ νόμος τῆς Πολιτείας· ἡ Ἐπιτροπεία εὐχομένη καὶ ἐλπίζουσα βραχυτάτη ν' ἀποβῇ τῆς δοκιμαστικῆς ταύτης ἐφαρμογῆς ἡ περίοδος, ταχέως δὲ νὰ θέσῃ τέρμα εἰς ταύτην τὸ γέρας, ὅπερ διὰ τε τῶν πολεμικῶν αὐτῶν ἄθλων καὶ τῶν ἐν εἰρήνῃ ἀγῶνων ἀδικαριλευικῆτως κατέκτησαν οἱ Κρήτες, πέποιθεν ὅτι ἐν τῇ ἐργασίᾳ, ἣτις θέλει ἐπακολουθήσῃ πρὸς σύνταξιν τοῦ Πανελληνίου Ἀστικοῦ Κώδικος οὔτε μικρά οὔτε ἀναξία λόγου ἔσται ἢ ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Ἀστικοῦ τῆς Κρήτης Νόμου συμβολή· καὶ αὕτη ἡ πεποίθησις πολλὰς ἐν ἑαυτῇ ἀμφιβολίας κατεσίγησε παρὰ τῇ Ἐπιτροπείᾳ, καὶ ἐκ τοῦ μεγέθους τοῦ ἔργου ἐπιβαλλομένης καὶ ἐκ τῶν περιστάσεων ὑφ' ἃς ὄφειλε νὰ διεξαγάγῃ αὐτό· οἱ δισταγμοὶ εἶναι ἄλλως συμφρεῖς πρὸς τοιοῦτο ἔργον, διότι—ὡς ἔγραφεν ὁ Ἰπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης τῆς Ἰταλίας, ὑποβάλλων πρὸς κύρωσιν τὸ μετὰ μακρὰν ἐπεξεργασίαν ὑπὸ τῶν ἀρίστων τῆς Ἰταλίας νομομαθῶν καταρτισθὲν σχέδιον τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος— «τὸ ἅγιον τῆς ἀληθείας δὲν εἶναι κτῆμα τῶν ἠθικῶν ἐπιστημῶν καὶ ἡ ἀμφιβολία δὲν εἶναι πάντοτε δεῖγμα εὐμεταβόλου χαρακτῆρος καὶ ἀστάτων πεποιθήσεων».

Ἐν Χανίοις τῇ 5 Μαΐου 1903.

Ἐντολῇ τῆς Νομοπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπείας

Ὁ Νομικὸς Σύμβουλος

Στάμος Ἀθ. Παπαφράγκος

ΣΧΕΔΙΟΝ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΟΣ

ΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Γενικαὶ Διατάξεις.

ΜΕΡΟΣ Α΄.

Περὶ ἐφαρμογῆς τῶν Νόμων.

Ἄρθρ. 1. Το κράτος τοῦ νόμου ἄρχεται καθ' ὅλην τὴν Νῆσον καὶ τὰ ἐξαρτήματα αὐτῆς τὴν ἐνδεκάτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς καταχωρήσεως αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐπισημῇ ἡμερῇ τῆς Κρητικῆς Πολιτείας, ἂν μὴ ἄλλως ὀρίζεται ἐν αὐτῷ.

Ἄρθρ. 2. Ὁ νόμος ὀρίζει περὶ τοῦ μέλλοντος μόνον καὶ δὲν ἔχει ἀναδρομικὴν δύναμιν· διατηρεῖ δὲ τὸ κράτος αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον ἕτερος νόμος ἐν καταργήσῃ αὐτὸν ρητῶς ἢ σιωπηρῶς.

Ἄρθρ. 3. Οἱ τὴν δημοσίαν τάξιν ἀφροῶντες νόμοι ὑποχρεοῦσι πάντας ἐν Κρήτῃ.

Ἄρθρ. 4. Οἱ περὶ ἱκανότητος πρὸς κτήτιν δικαιωμάτων ἢ πρὸς ἐπιχειρήσιν νομικῶν πράξεων νόμοι διέπουσι τοὺς Κρήτας καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ.

Οἱ ἀλλοδαποὶ διέπονται ὑπὸ τῶν περὶ τῆς ἱκανότητος ταύτης νόμων τῆς πολιτείας, εἰς ἣν ἀνήκουσιν· ἀλλ' ἐπὶ τῶν μεταξὺ ἀλλοδαπῶν καὶ Κρητῶν ἐν Κρήτῃ συνιστωμένων ἐνοχῶν, οἱ ἀλλοδαποὶ, οἱ ἔχοντες τὴν κατὰ τὸν Κρητικὸν νόμον πρὸς σύστασιν αὐτῶν ἀπαιτούμενην ἱκανότητα, λογίζονται ἱκανοί, καὶ ἂν κατὰ τοὺς νόμους τῆς πατρίδος τῶν ἤθελον θεωρεῖσθαι ἀνίκανοι.

Ὁ γάμος, αἱ μεταξὺ γονέων καὶ τέκνων σχέσεις, ἡ ἐπιτροπεία καὶ κηδεμονία ρυθμίζονται καὶ ὡς πρὸς τὸν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διατρίβοντα Κρήτα ὑπὸ τῶν Κρητικῶν νόμων· αἱ αὐταὶ δὲ σχέσεις τοῦ ἀλλοδαποῦ ὑπὸ τῶν νόμων τῆς πολιτείας εἰς ἣν ἀνήκει.

Ἄρθρ. 5. Ἡ νομὴ καὶ τὰ ἐμπράγματα δίκαια ἐπὶ τῶν ἐν Κρήτῃ κειμένων κινητῶν ἢ ἀκινήτων ρυθμίζονται ὑπὸ τῶν Κρητικῶν νόμων.

Ἡ ἐκ διαθήκης καὶ ἡ ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχὴ διέπονται ὑπὸ τῶν νόμων τῆς πολιτείας εἰς ἣν ἀνήκει ὁ κληρονομούμενος, ἐκτὸς ἂν πρόκειται περὶ ἀκινήτων κειμένων ἐν Κρήτῃ, τὰ ἑποῖα ὡς πρὸς τοῦτο διέπονται ὑπὸ τοῦ Κρητικοῦ νόμου.

Ἄρθρ. 6. Αἱ ἐκ συμβάσεως ἐνοχαὶ διέπονται ὑπὸ τοῦ νόμου, ὃν οἱ συμβαλλόμενοι ὤρισαν ἢ εἰς ὃν σαφῶς συνάεται ἐκ τοῦ περιεχομένου τῆς συμβάσεως ὅτι ἐσκόπουν νὰ ὑπαχθῶσιν ἐν ἀμριβολίᾳ ἐφαρμόζεται ὁ νόμος τῆς πολιτείας, εἰς ἣν ἀνήκουσιν πάντες οἱ συμβαλλόμενοι· ἂν δ' οὗτοι ἀνήκωσιν εἰς διαφόρους πολιτείας ὁ νόμος τοῦ τόπου τῆς τελέσεως τῆς συμβάσεως.

Αἱ ἐξ οἰονεὶ συμβάσεων, ἐξ ἀδικημάτων καὶ ἐξ οἰονεὶ ἀδικημάτων ἐνοχαὶ κρίνονται κατὰ τὸν νόμον τοῦ τόπου τῆς τελέσεως.

Ἄρθρ. 7. Ἡ δικαιοπραξία εἶναι κατὰ τύπον ἔγκυρος καταρτισθεῖσα κατὰ τὸν νόμον ἢ τοῦ τόπου τῆς καταρτίσεως αὐτῆς ἢ τῆς πολιτείας εἰς ἣν ἀνήκον πάντες οἱ συμβαλλόμενοι.

Ἄρθρ. 8. Ἀλλοδαπὸς νόμος ἀντιβαίνων εἰς ἡμε-

δαπὸν δημοσίας τάξεως ἢ εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη δὲν ἐφαρμόζεται ἐν Κρήτῃ.

ΜΕΡΟΣ Β'.

Περὶ ἀστικῶν δικαίων.

Ἄρθρ. 9. Πᾶς Κρῆς ἀπολαύει πάντων τῶν ἀστικῶν δικαίων.

Ὁ ἀλλοδαπὸς ἀπολαύει ἐν Κρήτῃ ὧν καὶ ὁ ἡμεδαπὸς ἀστικῶν δικαίων, ἐκτὸς ἂν νόμος τῆς πολιτείας ἀποδίδωσιν ἀστικὸν τι δίκαιον εἰς μόνους τοὺς ἡμεδαπούς.

Ἄρθρ. 10. Τὰ κατὰ νόμον συνεστηκότα νομικὰ πρόσωπα ἀπολαύουσι τῶν ἀστικῶν δικαίων, καθ' ἕσπον δὲν διατάσσουσιν ἄλλως ἰδιαίτεροι νόμοι ἢ τὸ τῆς ἐγκρίσεως αὐτῶν Διάταγμα.

Ἄρθρ. 11. Ἀλλοδαπὰ νομικὰ πρόσωπα δημοσίου δικαίου ἀπολαύουσιν ὧν καὶ τὰ ἡμεδαπὰ ἀστικῶν δικαίων ὑπὸ τοὺς ἐν τῇ οἰκείᾳ πολιτείᾳ ὑπάρχοντας τυγχόν περιορισμούς· πάντα δὲ τὰ λοιπὰ ἀλλοδαπὰ νομικὰ πρόσωπα γρήζουσι πρὸς τοῦτο ἀναγνωρίσεως δι' Ἡγεμονικοῦ Διατάγματος, ἐκδιδόμενου ἐπὶ τῇ γνωμοδοτήσει τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἡγεμόνος.

Ἄρθρ. 12. Ἡ στέρησις ἀστικῶν δικαιωμάτων ὡς ἀποτέλεσμα ποινικῆς καταδίκης ὀρίζεται ὑπὸ τῆς ποινικῆς νομοθεσίας.

Ἄρθρ. 13. Ἡ Κρητικὴ Ἰθαγένεια ἀποκτᾶται, ἀποβάλλεται καὶ ἀνακτᾶται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ εἰδικοῦ περὶ Κρητικῆς Ἰθαγενείας Νόμου.

ΜΕΡΟΣ Γ'.

Περὶ προσώπων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ φυσικῶν προσώπων.

ΤΜΗΜΑ Α'.

Περὶ δικανικῆς ἱκανότητος.

Ἄρθρ. 14. Ἡ νομικὴ ἱκανότης τοῦ ἀνθρώπου ἀρχεται ἅμα συντελεσθείσης τῆς γεννήσεως αὐτοῦ.

Τὸ κυοφορούμενον λογίζεται γεννηθὲν ὡς πρὸς τὰ εἰς αὐτὸ ἐπαγόμενα ἀστικά δικαιώματα ἂν τεχθῆ ζῶν· ἐν ἀμφιβολίᾳ δὲ ἂν ἐγεννήθη ζῶν ἢ νεκρὸν ὑποτίθεται τὸ πρῶτον.

Ἄρθρ. 15. Ἡ ἐνηλικιότης ἐπέρχεται ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ εἰκοστοῦ πρώτου ἔτους τῆς ἡλικίας.

Ἄρθρ. 16. Ἀνήλικος συμπληρώσας τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος δύναται νὰ κηρυχθῆ ἐνήλικος δι' ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοδικείου τῆς κατοικίας αὐτοῦ, ἐὰν κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου συμπερῆ τοῦτο αὐτῷ. Ὅπως ὁ ἀνήλικος κηρυχθῆ ἐνήλικος δεόν νὰ συναινέσῃ εἰς τοῦτο αὐτός τε καὶ ὁ ἀσκῶν ἐπ' αὐτοῦ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν ἢ νὰ γνωμοδοτήσῃ περὶ τούτου τὸ συγγενικὸν συμβούλιον, ἐὰν διατελῆ ὑπὸ ἐπιτροπείαν ἢ κηδεμονίαν. Ὁ ἀνήλικος κηρυχθεὶς ἐνήλικος κτᾶται πλήρη τὴν νομικὴν ἱκανότητα τοῦ ἐνηλίκου.

Ἄρθρ. 17. Ἡ νομικὴ ἱκανότης τοῦ ἀνθρώπου παύει ἅμα τῷ θανάτῳ.

Ἄρθρ. 18. Ἐὰν πλείονες συναπολεσθῶσιν ἐν κοινῷ κινδύνῳ τεκμαίρεται ὅτι ἀπέθανον συγχρόνως.

νομικῆς

ΤΜΗΜΑ Β΄.

Περὶ ἀπόντων καὶ ἀφάντων.

Ἄρθρ. 19. Ὁ θάνατος τεκμαίρεται ἐπελθὼν ἐάν δι' ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου κηρυχθῆ τις νεκρὸς, αἰρομένου τοῦ τεκμηρίου τούτου δι' ἀντιθέτου ἀποδείξεως. Νεκρὸς κηρύσσεται μόνον ὁ ἄφαντος.

Ἄρθρ. 20. Ἀφαντος εἶναι :

α.) ἐκεῖνος περὶ τῆς ζωῆς τοῦ οὐοίου οὐδεμία ὑπάρχει ἀπὸ δεκαετίας εἰδήσις ἢ ἀπὸ πενταετίας, ἐάν ἔχῃ συμπληρώσῃ τὸ ἑβδομηκοστὸν τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἔτος· αἱ προθεσμῖαι αὗται ἄρχονται ἀπὸ τῆς συμπληρώσεως ἔτους ἀφ' ἧς ὑπῆρχον εἰδήσεις ὅτι ἦν ἐτι ἐν ζωῇ.

β.) ὁ ἀνήκων εἰς ἔνοπλον δύναμιν ἢ ὡς ὑπάλληλος ἢ ἐθελοντῆς ἢ ὀπίσωδῆποτε ἄλλως διατελῶν παρὰ τῇ ἐνόπλιῳ δυνάμει, ἐάν μετασχὼν πολέμου ἐξαφανίσθῃ κατ' αὐτὸν καὶ οὐδεμία ὑπάρχει περὶ αὐτοῦ εἰδήσις ἐπὶ τριετιάν ἀπὸ τῆς συνομολογήσεως τῆς εἰρήνης, ἢ ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ ἔτους καθ' ὃ ἐλήξεν ὁ πόλεμος, ἐάν δὲν συνομολογήθῃ εἰρήνη.

γ.) ὁ εὐρισκόμενος ἐν πλοίῳ ἐξαφανισθέντι κατὰ τὸν πλοῦν ἐάν ἐπὶ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς ἐξαφανίσεως οὐδεμία ἐλήφθῃ περὶ αὐτοῦ εἰδήσις.

δ.) ὁ περιελθὼν ἐν οἰαδῆποτε ἄλλη μεγάλη καταστροφῇ εἰς κίνδυνον ζωῆς, ἐάν ἀπὸ τοῦ γεγονότος τούτου οὐδεμία ἐλήφθῃ περὶ αὐτοῦ εἰδήσις ἐπὶ τρία ἔτη.

Ἄρθρ. 21. Πλοῖον τεκμαίρεται ἐξαφανισθὲν ἐάν δὲν ἀφίκετο εἰς τὸν τόπον τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ ἢ ἐάν μὴ ἔχον ὠρισμένον προορισμὸν δὲν ἐπανῆλθεν 1) ἐντὸς δύο ἐτῶν ἐπὶ πλοῦ ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσῃ, τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ, τῇ Ἀζοφικῇ ἢ πᾶσιν ἄλλῃ Εὐρωπαϊκῇ θαλάσῃ καὶ 2) ἐντὸς τριῶν ἐτῶν ἐπὶ πλοῦ ἐν θαλάσσαις μὴ Εὐρωπαϊκαῖς. Αἱ προθεσμῖαι αὗται ἄρχονται ἀπὸ τοῦ ἀπόπλου, ἐκτὸς ἐάν ὑπάρχωσι νεώτεραι πληροφορίαι, ὅτε ἄρχονται ἀφ' ἧς ἡμέρας τὸ πλοῖον θ' ἀπέπλεεν ἀφ' οὗ τόπου εὐρίσκετο κατὰ τὰς τελευταίας πληροφορίας.

Ἄρθρ. 22. Ἡ κήρυξις νεκροῦ γίνεται κατὰ τὴν ἐπ' ἀναφορᾷ διαδικασίαν.

Ἀρμόδιον δὲ δικαστήριον εἶναι τὸ τῆς τελευταίας τοῦ ἀράντου κατοικίας ἢ ἐλλείπει τοιαύτης τὸ τῆς τελευταίας διαμονῆς.

Ἄρθρ. 23. Αἰτησὶν περὶ κηρύξεως νεκροῦ δικαιούται νὰ ὑποβάλῃ ὁ νόμιμος τοῦ κηρυκτέου ἀντιπρόσωπος, ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ πᾶς ἔχων πρὸς τοῦτο ἐννομον συμφέρον.

Ἄρθρ. 24. Ἐν τῇ αἰτήσει ἀναφέρονται ἅπαντα τὰ γεγονότα, τὰ δικαιολογούντα τὴν κήρυξιν τοῦ ἀφάντου ὡς νεκροῦ. Ὁ αἰτῶν ὀφείλει ἐτι νὰ προσαγάγῃ κατὰ προαπόδειξιν βεβαίωσιν ἀποχρώντως δικαιολογούσαν τὴν ἀλήθειαν τούτων.

Ἄρθρ. 25. Ἐάν τὸ δικαστήριον κρίνῃ τὴν αἰτησὶν νόμιμον καὶ ἀποχρώντως πιθανολογούμενα τὰ ἐν αὐτῇ γεγονότα διατάσσει τὴν δημοσίευσιν περιλήψεως τῆς αἰτήσεως διὰ καταχωρήσεως ἐν τῇ Ἐπισημῷ Ἐφημερίδι τῆς πολιτείας καὶ ἐν τινι τῶν μᾶλλον διαδεδομένων ἐφημερίδων, ἔριζομένη ἐν τῇ ἀποφάσει καὶ διορίζει ἐν τῶν μελῶν αὐτοῦ ὡς εἰσηγητὴν. Μετὰ τῆς περιλήψεως δημοσιεύεται καὶ πρόσκλησις τοῦ δικα-

στηρίου πρὸς πάντας τοὺς γινώσκοντάς τι περὶ τοῦ ἀφάντου νὰ καταστήσῃσι τοῦτο γνωστόν εἰς τὸν Εἰσηγητήν.

Ἄρθρ. 26. Πᾶς δικαιούται νὰ ἀνακοινώσῃ τῷ Εἰσηγητῇ ἐγγράφως οἷας ἔχει πληροφορίας μετὰ τῶν περὶ τούτων ἀποδεικτικῶν μέσων· ἂν δ' εἶναι ἐκ τῶν ἐν ἄρθρῳ 23 προσώπων καὶ νὰ παρέμβῃ εἰς τὴν δίκην καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν διαδικασίαν ἐν ἣ περιπτώσει ἀποστῇ ταύτης ὁ πρῶτος εἰσαγωγών. Ἐὰν ὁ οὕτω παρεμβαίνων ἀποκρούσῃ τὴν αἴτησιν ἢ δίκην διεξάγεται πλέον κατ' ἀντιδικίαν.

Ἄρθρ. 27. Τρεῖς μῆνας ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς περιλήψεως καὶ τῆς προσκλήσεως εἰσάγεται ἐκ νέου ἢ ὑπόθεσις πρὸς συζήτησιν· τὸ δικαστήριον ἐκτιμῶν τὰ ἐν τῇ αἰτήσει γεγονότα, τὰ ὑπὸ τοῦ αἰτούντος προσαγόμενα ἀποδεικτικά μέσα καὶ τὰ παρὰ τρίτων ἀνακοινωθέντα τυχὸν τῷ εἰσηγητῇ διατάσσει ἐξ ἐπαγγέλματος τὰς ἀναγκαίας ἀποδείξεις διὰ πάντων τῶν ἐν τῇ Πολιτικῇ Δικονομίᾳ ὀριζομένων ἀποδεικτικῶν μέσων, πλὴν ὁμολογίας καὶ ὅρκου τῶν διαδίκων.

Ἄρθρ. 28. Ἐὰν μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἀποδείξεων τὸ δικαστήριον πεισθῇ περὶ τῆς ἀληθείας τῶν γεγονότων, τῶν ἀπαιτούμενων ὅπως κηρυχθῇ τις νεκρὸς, δεχόμενον τὴν αἴτησιν κηρύσσει αὐτὸν νεκρὸν καὶ ἐπιβάλλει τὴν δικαστικὴν δαπάνην εἰς βᾶρος τῆς περιουσίας τοῦ κηρυχθέντος νεκροῦ.

Ἄρθρ. 29. Κηρυχθέντος τινὸς νεκροῦ παράγεται τεκμήριον ὅτι οὗτος ἀπέθανεν ἐν ᾧ χρόνῳ ὠρίσεν ἢ ἀπόφασις ἢ κηρύξασα αὐτὸν νεκρὸν.

Ὡς χρόνος δὲ τοῦ θανάτου, ἐὰν διὰ τῶν ἀποδείξεων δὲν ἐξευρέθῃ ὁ ἀληθής, ὁρίζεται ἐν τῇ ἀποφάσει 1) ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἐδαφίου α. τοῦ ἄρθρου 20 ἡ ἡμέρα ἀπ' ἧς ἐπιτρέπεται νὰ κηρυχθῇ τις νεκρὸς 2) ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ β'. ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 20 ἡ τῆς συνολογήσεως τῆς εἰρήνης ἢ ἡ τελευταία ἡμέρα τοῦ ἔτους καθ' ὃ ἔληξεν ὁ πόλεμος 3) ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ γ'. ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 20 ἡ τῆς ἐξαφανίσεως τοῦ πλοίου ἢ ἡ ἀπ' ἧς τεκμαίρεται τοῦτο ἐξαφανισθῆν καὶ 4) ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ δ'. ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 20 ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ἐπῆλθε τὸ ἐπενεγκὸν τὸν κίνδυνον τῆς ζωῆς γεγονός. Ἐὰν μόνον καθ' ἡμέραν ὠρίσθῃ ὁ χρόνος τοῦ θανάτου, ὡς χρονικὸν σημεῖον αὐτοῦ θεωρεῖται τὸ τέλος τῆς ἡμέρας.

Ἄρθρ. 30. Ἡ ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις δημοσιεύεται κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἄρθρου 25.

Ἄρθρ. 31. Κατὰ τῆς κηρυττούσης τινὰ νεκρὸν ἀποφάσεως ἐπιτρέπεται, πλὴν τῶν ἄλλων ἐνδίκων μέσων, καὶ ἀνακοπὴ τρίτου ἐντὸς προθεσμίας τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἀποφάσεως ἐν τῇ Ἐπισημῷ Ἐφημερίδι.

Ἄρθρ. 32. Δικαίωμα εἰς ἀνακοπὴν τρίτου ἔχει πᾶς ἔχων ἐννομον συμφέρον εἰς κατάργησιν τῆς κηρύξεως τοῦ ἀφάντου ὡς νεκροῦ ἢ εἰς διόρθωσιν τῆς ὀρισθείσης ἡμέρας θανάτου· ἀπευθύνεται δ' ἡ ἀνακοπὴ κατὰ τοῦ προκαλέσαντος τὴν κήρυξιν ἢ τούτου τελευτήσαντος ἢ διαμένοντος ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἢ καταστάντος ἀγνωστοῦ διαμονῆς κατὰ τοῦ Εἰσαγγελέως.

Ἄρθρ. 33. Ἀνακοπὴ τρίτου ἐπιτρέπεται :

1) ἂν τὸ ἐκδὸν τὴν ἀνακοπτομένην ἀπόφασιν Δικαστήριον ἦν ἀναρμόδιον. 2) ἐὰν παρελείφθησαν αἱ ἐν τῷ

νόμῳ ὀριζόμεναι δημοσιεύσεις, 3) ἐὰν δὲν ἐτηρήθησαν αἱ ἐν τῷ νόμῳ ὀριζόμεναι προθεσμίαι, 4) ἐὰν δὲν ὑπῆρχε περίπτωσης πρὸς κήρυξιν νεκροῦ ἢ ἐὰν δὲν ὠρίσθη ὀρθῶς ἡ ἡμέρα τοῦ θανάτου καὶ 5) ἐὰν ἡ ἀπόφασις ἐστηρίχθη εἰς ἔγγραφα κηρυχθέντα δικαστικῶς πλαστὰ ἢ εἰς καταθέσεις μαρτύρων καταδικασθέντων ἐπὶ ψευδομαρτυρίᾳ. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμία ἄρχεται ἀπ' ἧς τὸ ἀρμόδιον Δικαστήριον ἀπεφάνθη περὶ τῆς πλαστογραφίας ἢ τῆς ψευδομαρτυρίας τελεσιδικῶς.

Ἄρθρ. 34. Ἡ ἐπ' ἀνακοπῇ δίκη διεξάγεται κατ' ἀντιδικίαν ἢ κατὰ τὴν δίκην δὲ ταύτην ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις ὀδηγοῦνται κατὰ τοὺς ὀρισμοὺς ἄρθρου 25.

Πλείονες ἀνακοπαὶ συνδικάζονται.

Ἄρθρ. 35. Ἡ τελεσιδικῶς κυρῶσα τινὰ νεκρὸν ἀπόφασις παράγει τεκμήριον περὶ τοῦ κηρυχθέντος νεκροῦ ὅτι ἐτελεύτησε καθ' ὃν χρόνον ὠρίσεν ἡ ἀπόφασις ἰσχύει δὲ κατὰ παντός, ὡς καὶ ἡ ἐπ' ἀνακοπῇ ἀπορρίψασα τὴν αἴτησιν ἢ ἡ ὀρίσασα ἄλλως τὸν χρόνον τοῦ θανάτου.

Ἄρθρ. 36. Ἐν ὅσῳ ὁ ἄφαντος δὲν ἐκηρύχθη νεκρὸς τεκμαίρεται ζῶν μέχρις οὗ ἐν ἐλλείψει ἀποδείξεως περὶ τοῦ ἀληθοῦς χρόνου τοῦ θανάτου ὀρίσθῃ αὐτὸς κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 29.

Ἄρθρ. 37. Ἐὰν τις ἐγκατέλειπε τὸν τόπον τῆς διαμονῆς του καὶ δὲν διώρισεν ἐντολοδόχον πρὸς διαίτησιν τῆς περιουσίας του, ὑφίσταται ὁ ἀνάγκη νὰ ληφθῇ φροντίς περὶ τῆς διοικήσεως αὐτῆς, τὸ Πρωτοδικεῖον τῆς τελευταίας αὐτοῦ κατοικίας ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ Εἰσαγγελέως ἢ πικντὶς ἔχοντος νόμιμον συμφέρον διορίζει εἰδικὸν πρὸς τοῦτο κηδεμόνα. Τοιοῦτος κηδεμὼν διορίζεται καὶ ἐν ἡ περιπτώσει ὁ ὑπάρχων ἐντολοδόχος ἔπαυσεν ὢν τοιοῦτος καὶ δὲν διώρισεν ὁ ἀπὼν ἕτερον ἢ καὶ ὑπάρχοντος ἐντολοδόχου, τὸ Δικαστήριον κρίνει ἐπιβαλλόμενον ἐξ εἰδικῶν περιπτώσεων τὸν διορισμὸν εἰδικοῦ κηδεμόνα.

ΤΜΗΜΑ Γ.

Περὶ ληξιαρχικῶν πράξεων.

Ἄρθρ. 38. Δι' Ἡγεμονικοῦ Διατάγματος ἐπὶ τῇ ὁμοφώνῳ γνώμῃ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἡγεμόνος ἐκδοθησομένου θέλουσι κανονισθῆ πάντα τὰ ἀφορῶντα τὰς ληξιαρχικὰς πράξεις αἱ περὶ ληξιαρχικῶν ὁμῶς πράξεων διατάξεις δὲν δύνανται νὰ τεθῶσιν εἰς ἐφαρμογὴν πρὸ τῆς παρελεύσεως τοῦλάχιστον ἐξ μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ ἄνω Διατάγματος.

ΤΜΗΜΑ Δ.

Περὶ κατοικίας.

Ἄρθρ. 39. Κατοικίαν κτᾶται τις ἐν ᾧ τόπῳ κυρίως καὶ μονίμως ἐγκατέστη.

Ἄρθρ. 40. Ἡ κατοικία ἀπόλλυται ἐγκαταλειπόμενου τοῦ τόπου τῆς ἐγκαταστάσεως ἐπὶ σκοπῷ μὴ περαιτέρω διαμονῆς ἐν αὐτῷ.

Ἄρθρ. 41. Μίαν μόνην ἔχει τις κατοικίαν.

Ἄρθρ. 42. Ἡ κατὰ σύμβασιν ἐκλογή κατοικίας δι' ὠρισμένην ἐννομον σχέσιν ὑποβάλλει μόνον τὸν πεισαντα τοιαύτην ἐκλογὴν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Δικαστηρίου τοῦ τόπου τῆς αἰρετῆς κατοικίας καὶ ὑποχρεοῦται αὐτὸν εἰς διορισμὸν ἀντικλήτου ἐν αὐτῷ, τοῦ Γράμ-

ματέως τοῦ Εἰρηνοδικείου ἐπέχοντος θέσιν ἀντικλήτου ἐὰν παρελείφθῃ ὁ διορισμός,

Ἄρθρ. 43. Ἡ γυνὴ κατοικίαν ἔχει τὴν τοῦ ἀνδρός· δύναται ὁμοίως νὰ κτήσῃται ἰδίαν αὐτοτελεῆ κατοικίαν ἐὰν ὁ ἀνὴρ κτήσῃται κατοικίαν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἢ δὲν ἔχῃ οὐδεμίαν κατοικίαν.

Ἄρθρ. 44. Τὸ νόμιμον τέκνον κατοικίαν ἔχει τὴν τοῦ πατρός, τὸ νόθον τὴν τῆς μητρός, τὸ θετὸν τὴν τοῦ υἱοθετήσαντος, οἱ δὲ ὑπὸ ἐπιτροπείαν τὴν τῶν ἐπιτρόπων. Νομιμοποίησις ἢ υἱοθέτησις ἐνηλίκου δὲν μεταβάλλει τὴν κατοικίαν τοῦ νομιμοποιηθέντος ἢ υἱοθετηθέντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ Νομικῶν προσώπων.

ΤΜΗΜΑ Α΄.

Περὶ Σωματείων.

Ἄρθρ. 45. Σωματεῖα ἰδρύονται δι' ἐπισήμου καταστατικοῦ συμβολαίου ἐν ᾧ ὀρίζονται ὁ σκοπὸς τοῦ Σωματείου, ἡ ἐπωνυμία αὐτοῦ, ὁ τρόπος καθ' ὃν γίνονται τὰς μέλους ἢ παύει ὧν τοιοῦτο, αἱ καταβλητέαι ὑπὸ τῶν μελῶν εἰσφοραί, ὁ τρόπος τοῦ καταρτισμοῦ τῆς διοικήσεως, αἱ περιπτώσεις καὶ ὁ τρόπος τῆς συγκλήσεως τῆς συνελεύσεως τῶν μελῶν.

Ὁ ὀργανισμὸς τοῦ Σωματείου κανονίζεται διὰ τοῦ καταστατικοῦ, ἐφ' ὅσον δὲν προβλέπεται διὰ τῶν ἐπομένων διατάξεων.

Ἄρθρ. 46. Τὸ Σωματεῖον κτᾶται νομικὴν ἰκανότητα διὰ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ καταστατικοῦ αὐτοῦ δι' Ἡγεμονικοῦ Διατάγματος, δημοσιευομένου ἐν τῇ Ἐπισήμῳ Ἐφημερίδι.

Ἄρθρ. 47. Δύναται ν' ἀνακληθῇ ἢ ἐγκρισις τοῦ καταστατικοῦ δι' Ἡγεμονικοῦ Διατάγματος ἐὰν τὸ Σωματεῖον ἐξετρέπη τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ ἐπιδιώκον σκοπὸν διάφορον τοῦ ἐν τῷ καταστατικῷ ὀριζομένου ἢ ὅπως δῆποτε προέβῃ εἰς ἀποφάσεις ἐκθετούσας εἰς κίνδυνον τὸ κοινωνικὸν συμφέρον ἢ τὴν δημοσίαν τάξιν. Ἀνακαλουμένης τῆς ἐγκρίσεως στερεῖται ἐφεξῆς τὸ Σωματεῖον τῆς νομικῆς προσωπικότητος.

Ἄρθρ. 48. Ἐδρα τοῦ Σωματείου ἐὰν δὲν ὠρίσθῃ τοιαύτη διὰ τοῦ καταστατικοῦ θεωρεῖται ὁ τόπος ἐν ᾧ διεξάγεται ἡ διοίκησις αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 49. Τὸ Σωματεῖον ἔχει ἀναγκαίως προϋσταμένην διοίκησιν, ἥτις δύναται καὶ ἐκ πλειόνων προσώπων ν' ἀποτελεῖται· ἡ διοίκησις ἐκπροσωπεῖ τὸ Σωματεῖον δικαστικῶς καὶ ἐξωδίκως ἐπέχουσα θέσιν νομίμου ἀντιπροσώπου· περιορισμὸς τῆς πρὸς ἀντιπροσωπείαν ἐξουσίας εἶναι ἰσχυρὸς ὡς πρὸς τοὺς τρίτους μόνον ἂν ἐγένετο διὰ τοῦ καταστατικοῦ.

Πᾶσα δῆλωσις πρὸς τὸ Σωματεῖον ἀρκεῖ νὰ κοινοποιῆται εἰς ἓνα τῶν διοικητῶν αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 50. Οἱ Διοικηταὶ ἐκλέγονται ὑπὸ τῆς συνελεύσεως τῶν μελῶν ἐὰν δὲν ὠρίσθῃ ἄλλως ἐν τῷ καταστατικῷ· εἶναι δὲ πάντοτε μετακλητοί, ἐπιφυλασσομένου αὐτοῖς τοῦ δικαιώματος τῆς ἀποζημιώσεως.

Ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως τῆς διοικήσεως ἐφαρμόζονται αἱ περὶ ἐντολῆς διατάξεις.

Ἄρθρ. 51. Τὸ Σωματεῖον εὐθύνεται εἰς ἀνθρώπων πάσης ζημίας τρίτων, προελθούσης ἐκ πράξεως ἐπαγομένης ὑποχρέωσιν πρὸς ἀποζημιώσιν καὶ γενομένης

ὑπὸ διοικητοῦ ἢ ἄλλου ἀντιπροσώπου τοῦ Σωματείου κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀνατεθέντων αὐτῷ καθηκόντων.

Ἄρθρ. 52. Πᾶσα ὑπόθεσις μὴ ἀνατεθειμένη τῇ διοικήσει ἢ ἄλλῳ ὄργανῳ τοῦ Σωματείου κανονίζεται δι' ἀποφάσεως τῆς συνελεύσεως τῶν μελῶν, ἐὰν δὲν ὠρίσθῃ ἄλλως ἐν τῷ καταστατικῷ.

Ἄρθρ. 53. Πρὸς μεταβολὴν τοῦ καταστατικοῦ ἀπαιτεῖται πλειονοψηφία τῶν τριῶν τετάρτων τῶν ἐμφανισθέντων κατὰ τὴν συνέλευσιν μελῶν· πρὸς μεταβολὴν ὁμοῦ τοῦ σκοποῦ τοῦ Σωματείου ἀπαιτεῖται ἡ συναίνεσις πάντων τῶν μελῶν· τῶν ἀπόντων ἢ συναίνεσις δύναται νὰ δοθῇ καὶ ἐγγράφως.

Πᾶσα μεταβολὴ τοῦ καταστατικοῦ δεῖν νὰ ἐγκριθῇ δι' Ἡγεμονικοῦ Δατάγματος δημοσιευομένου ἐν τῇ Ἐπισήμῳ Ἐφημερίδι.

Ἄρθρ. 54. Ἡ συνέλευσις τῶν μελῶν συνέρχεται νομίμως ἐὰν παρίστανται τὸ ἥμισυ τοῦλάχιστον αὐτῶν, ἐκτὸς ἂν ἄλλως ἐν τῷ καταστατικῷ ὠρίσται. Ἡ συνέλευσις συγκαλεῖται καθ' ἕνα τρόπον ὁρίζει τὸ καταστατικόν· εἶναι ὁμοῦ ὑποχρεωτικὴ ἢ σύγκλησις εἴταν τὸ δέκατον τῶν μελῶν ἀπαιτήσῃ τοῦτο δι' ἀναγκῆς, ἐν τῇ νὰ ὁρίζεται ὁ σκοπὸς τῆς συγκλήσεως· ἐὰν ἐντὸς μηνὸς δὲν συνεκλήθῃ ἢ οὕτω ζητηθεῖσα συνέλευσις δύναται τὰ αἰτοῦντα μέλη νὰ ζητήσωσι τὴν σύγκλησιν παρὰ τοῦ Πρωτοδικείου τῆς ἑδρας τοῦ Σωματείου, ὅπερ δύναται νὰ ἐξουσιοδοτήσῃ τὰ αἰτοῦντα μέλη νὰ προβῶσιν εἰς σύγκλησιν τῆς συνελεύσεως. Κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς αἰτήσεως δύναται νὰ παρέμβωσιν οἱ διοικηταὶ καὶ πᾶν μέλος τοῦ Σωματείου. Κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοδικείου δὲν ἐπιτρέπεται ἡ χρῆσις ἐνδίκων μέσων.

Ἄρθρ. 55. Ἡ ιδιότης μέλους δὲν μεταβιβάζεται οὔτε δι' εἰδικῆς οὔτε διὰ καθολικῆς διαδοχῆς.

Τὰ μέλη δύναται πάντοτε ν' ἀποχωρήσωσι τοῦ Σωματείου· δύναται ὁμοῦ ἐν τῷ καταστατικῷ νὰ ἐρισθῇ ὅτι ἡ ἀποχώρησις ἐπιτρέπεται μόνον ἐν τέλει ἔτους τινὸς διαχειρίσεως.

Ἄρθρ. 56. Τὰ Σωματεία διαλύονται :

- 1) πληρωθέντος τοῦ χρόνου δι' ὃν συνέστησαν.
- 2) πληρωθέντος τοῦ προορισμοῦ δι' ὃν συνέστησαν.
- 3) περιοριζομένου τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν εἰς ἐλάχισονα τῶν τριῶν.
- 4) κατ' ἀπόφασιν τῆς συνελεύσεως λαμβανομένην διὰ πλειονοψηφίας τῶν τριῶν τετάρτων τῶν ἐμφανισθέντων μελῶν.
- 5) ἐὰν διετάχθῃ δικαστικὴ ἐκκαθάρισις κατὰ τὰ κατωτέρω ὁριζόμενα.

Ἄρθρ. 57. Τὴν διάλυσιν τοῦ Σωματείου ἐν ταῖς περιπτώσεσι τοῦ προηγουμένου ἄρθρου δύναται νὰ κηρυξῇ καὶ τὸ Πρωτοδικεῖον τῆς ἑδρας τοῦ Σωματείου τῇ αἰτήσῃ παντὸς ἔχοντος ἔννομον συμφέρον, ἀλλὰ μετὰ προσεπίκλησιν τῆς Διοικήσεως.

Ἄρθρ. 58. Διαλυθέντος τοῦ Σωματείου ἢ ἀνακληθείσης τῆς ἐγκρίσεως αὐτοῦ ἢ περιουσία του περιέρχεται εἰς ὃν ὠρίσε τὸ καταστατικόν· ἂν οὐδὲν ὁρίζῃ τὸ καταστατικόν, ἢ συνέλευσις τῶν μελῶν δύναται νὰ διαθέσῃ τὴν περιουσίαν τοῦ Σωματείου ὑπὲρ δημοσίου τινος ἰδρύματος ἢ καταστήματος· ἂν οὐδὲ τοιαύτη ἀπόφασις τῆς συνελεύσεως ληφθῇ ἢ περιουσία περιέρ-

γεται εις τὸ Δημόσιον ὡς εις νόμιμον κληρονόμον, ἐφαρμοζομένων κατ' ἀναλογίαν πασῶν τῶν σχετικῶν διατάξεων. Δι' Ἡγεμονικοῦ Διατάγματος ὁρίζεται ἡ μέλλουσα χρῆσις τῆς εις τὸ Δημόσιον οὕτω περιελθούσης περιουσίας, ἥτις δεόν νὰ ᾖ ὅσον ἔνεστι σύμφωνος πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ Σωματείου.

Ἄρθρ. 59. Οἱ Διοικηταὶ τοῦ Σωματείου εἶναι οἱ νόμιμοι ἐκκαθαρισταὶ τῆς περιουσίας αὐτοῦ, ἂν μὴ ἄλλως ἐν τῷ καταστατικῷ ὄρισται. Γίνεται δὲ ἐκκαθάρισις ὅταν ἡ περιουσία διαλυθέντος Σωματείου δὲν περιέρχεται εἰς τὸ Δημόσιον. Ὑπαρχούσης περιπτώσεως ἐκκαθαρίσεως τὸ Πρωτοδικεῖον ἐπὶ τῇ αἰτήσει τῶν Διοικητῶν, παντὸς μέλους ἢ παντὸς ἔχοντος ἔννομον συμφέρον διορίζει ἐν τῶν μελῶν αὐτοῦ Εἰσηγητὴν.

Ἄρθρ. 60. Μέχρι πέρατος τῆς ἐκκαθαρίσεως, τὸ Σωματεῖον θεωρεῖται ὕφισταμένον, ἐκπροσωποῦσι δ' αὐτὸ εἰς πᾶσαν δικαστικὴν ἢ ἐξώδικον ἐνέργειαν οἱ ἐκκαθαρισταὶ, οἵτινες ὀφείλουσι ν' ἀγάγωσιν εἰς πέρασ τὰς ἐκκρεμεῖς ὑποθέσεις, ἐπιχειροῦντες πρὸς τοῦτο ἐν ἀνάγκῃ καὶ νέας ἐργασίας, νὰ πληρώσωσι τοὺς δανειστάς, νὰ τρέψωσι τὸ ὑπόλοιπον εἰς χρήματα ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον πρὸς ικανοποίησιν τῶν πιστωτῶν ἢ πρὸς τὴν πρόοδον τῆς ἐκκαθαρίσεως καὶ νὰ παραδώσωσι ταῦτα εἰς οὓς κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου ἀνήκουσιν.

Ἄρθρ. 61. Οἱ ἐκκαθαρισταὶ δὲν δικαιούνται νὰ ἐγείρωσιν ἀγωγὴν ἢ ν' ἀποδεχθῶσι τοιαύτην ἢ νὰ συναινέσωσιν εἰς ἀπόφασιν ἢ νὰ συμβιβασθῶσιν ἄνευ ἀδείας τοῦ Εἰσηγητοῦ. Προκειμένου δὲ περὶ ἀποδοχῆς ἀγωγῆς ἢ συναινέσεως εἰς ἀπόφασιν ἢ συμβιβασμοῦ ὅταν τὸ ἀντικείμενον τῆς δίκης ἢ τοῦ συμβιβασμοῦ εἶναι μείζον τῶν 1000 δραχμῶν ἀπαιτεῖται καὶ ἀπόφασις τοῦ Πρωτοδικείου.

Ἄρθρ. 62. Τοῖς ἐκκαθαρισταῖς δύναται νὰ δεθῇ ἀμοιβὴ προσδιοριζομένη ὑπὸ τοῦ Πρωτοδικείου ἐπὶ τῇ ἐκθέσει τοῦ Εἰσηγητοῦ.

Ἄρθρ. 63. Οἱ ἐκκαθαρισταὶ εὐθύνονται ἀπέναντι τῶν πιστωτῶν τοῦ Σωματείου καὶ ἀπέναντι τοῦ εἰς ὃν περιέρχεται μετὰ τὴν διάλυσιν ἢ περιουσία αὐτοῦ εἰς ὀλόκληρον πάντες διὰ πᾶσαν ἐπελθοῦσαν ἐκ πταισματος αὐτῶν ζημίαν.

Ἄρθρ. 64. Σωματεῖον οὐ ἀνεστάλησαν αἱ πληρωμαὶ κηρύσσεται ὑπὸ δικαστικὴν ἐκκαθάρισιν παρὰ τοῦ Πρωτοδικείου τῆς ἐδρας αὐτοῦ ἐπὶ τῇ αἰτήσει τῶν διοικητῶν, παντὸς μέλους καὶ παντὸς δανειστοῦ. Ἡ ἀπόφασις ἢ διατάττουσα τὴν ἐκκαθάρισιν διορίζει Εἰσηγητὴν ἓνα τῶν Πρωτοδικῶν καὶ ἓνα ἢ πλείονας ἐκκαθαριστάς. Καὶ ἐπὶ τῆς δικαστικῆς ἐκκαθαρίσεως ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 60 καὶ ἐπόμε., μετὰ δὲ τὸ πέρασ τῆς ἐκκαθαρίσεως οἱ ἐκκαθαρισταὶ ὑποβάλλουσι λογοδοσίαν εἰς τὸ Πρωτοδικεῖον πρὸς ἔγκρισιν.

Ἄρθρ. 65. Πᾶν ζήτημα ἐκκαθαρίσεως τῆς περιουσίας τοῦ Σωματείου περὶ οὗ δὲν προνοεῖ ρητῶς ὁ παρῶν νόμος ἢ τὸ καταστατικὸν τοῦ Σωματείου λύεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοδικείου ἐπὶ τῇ ἐκθέσει τοῦ Εἰσηγητοῦ.

Ἄρθρ. 66. Ἐπὶ τῶν μὴ κεκτημένων νομικὴν προσωπικότητα Σωματείων ἐφαρμόζονται κατ' ἀναλογίαν αἱ περὶ ἐταιρίας διατάξεις ἐκ δικαιοπραξίας ἥτις ἐπεχειρήθη πρὸς τρίτους ἐξ ὀνόματος τοιοῦτου Σωμα-

τείου εϋθύνεται ὁ ἐνεργήσας αὐτὴν προσωπικῶς, ἐὰν δὲ ἦσαν πλείονες οἱ ἐνεργήσαντες εἰς ὁλόκληρον.

Τ Μ Η Μ Α Β'.

Περὶ Ἰδρυμάτων.

Ἄρθρ. 67. Ἰδρυμα ἀποτελεῖ ὁμὰς περιουσίας ἢ κατάστημα, προορισμὸν ἔχοντα θρησκευτικόν, ἐθνικόν, φιλανθρωπικόν, ἐκπαιδευτικόν, ἐπιστημονικόν ἢ καλλιτεχνικόν· τὰ ἰδρύματα κέκτηνται νομικὴν ἰκανότη-
τα, ἀναφερομένην εἰς σχέσεις περιουσίας.

Ἄρθρ. 68. Ἰδρυμα συνιστᾶται ἐν ζωῇ ἢ διὰ πράξεως τελευταίας βουλήσεως. Ὡς ἔδρα δὲ αὐτοῦ λογίζεται, ἐὰν δὲν ὠρίσθῃ ἄλλο τι κατὰ τὴν ἰδρυσιν, ὁ ὅπος ἐνθα διεξάγεται ἡ διοίκησις αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 69. Ἐν ζωῇ συνιστῶνται ἰδρύματα διὰ συμβολαιογραφίης ἢ πράξεως, ἐν ἣ ὁ ἰδρυτὴς ὀρίζει τὴν περιουσίαν ἣν ἀφιερᾷ εἰς τὸ ἰδρυμα, τὸν προορισμὸν αὐτοῦ καὶ τὸν τρόπον τῆς διοικήσεως· ὁ ἰδρυτὴς κοινοποιεῖ τὴν συμβολαιογραφικὴν ταύτην πράξιν τῶ ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Συμβούλων, ὅστις δύναται νὰ διατάξῃ τὴν δημοσίευσιν αὐτῆς ἐν τῇ Ἐπισήμῳ Ἐφημερίδι. Ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως εἰς τὸν Σύμβουλον ἡ ἰδρυσις εἶναι ἀμετάκλητος.

Ἐν τῇ συμβολαιογραφικῇ πράξει τῆς ἰδρύσεως δύναται νὰ συμπράξῃ καὶ εἰς τῶν Συμβούλων τοῦ Ἡγεμόνος ἢ ἀντιπρόσωπος τούτου, ἀποδεχόμενος τὴν δὴλωσιν. Καὶ ἐν ταύτῃ τῇ περιπτώσει δύναται νὰ δημοσιευθῇ ἡ ἰδρυτικὴ πράξις εἰς τὴν Ἐπίσημον Ἐφημερίδα· εἶναι δὲ ἀμετάκλητος ἡ ἰδρυσις ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ ἐγγράφου.

Καὶ δι' ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Ἡγεμόνα ἢ τινὰ τῶν Συμβούλων, δι' ἧς γίνεται προφορά πρὸς τινὰ τῶν ἐν ἄρθρῳ 67 σκοπῶν συνιστᾶται ἰδρυμα· ἐὰν ἡ προφορά γένηται ἀποδεκτὴ, ἀπὸ τῆς γνωστοποιήσεως τῆς ἀποδοχῆς τῶ ἰδρυτῇ ἢ ἰδρυσις τοῦ Σωματείου εἶναι ἀμετάκλητος.

Ἄρθρ. 70. Ἀφ' ἧς ἡ σύστασις τοῦ ἰδρύματος καταστῆ ἀμετάκλητος, ὁ ἰδρυτὴς ὑποχρεοῦται νὰ μεταβιβάσῃ εἰς τὴν διοίκησιν αὐτοῦ τὴν ἐν τῇ ἰδρυτικῇ πράξει ὀρισθεῖσαν περιουσίαν. Ἐν περιπτώσει ἐκνικήσεως εϋθύνεται ὡς ὁ ὀργανιστὴς.

Ἄρθρ. 71. Διὰ πράξεως τελευταίας βουλήσεως δύναται νὰ συστηθῇ ἰδρυμα, ἐὰν τοῦτο ἐγκαταστῆ κληρονόμος ἢ ἀφελῇ αὐτῶ κληροδότημα, ἅμα τῇ ἐπαγωγῇ τῆς κληρονομίας ἢ τοῦ κληροδοτήματος. Οἱ καλούμενοι εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ ἰδρύματος ἢ οἱ κληρονόμοι ἢ οἱ ἐκτελεσταὶ γνωστοποιοῦσι τούτο τῶ Συμβούλων τῶν Ἑσωτερικῶν, ὅστις δύναται νὰ διατάξῃ τὴν δημοσίευσιν τῆς σχετικῆς διατάξεως τελευταίας βουλήσεως ἐν τῇ Ἐπισήμῳ Ἐφημερίδι· τὴν γνωστοποίησιν ταύτην δύναται νὰ ἐνεργήσῃ καὶ ὁ Νομάρχης τῆς ἔδρας τοῦ ἰδρύματος.

Ἄρθρ. 72. Ἐὰν διὰ τῆς πράξεως, δι' ἧς συνέστη τὸ ἰδρυμα, δὲν ὠρίσθῃ ἀκριβῶς ὁ σκοπὸς αὐτοῦ, ἢ ἐὰν ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ σκοποῦ τοῦ ἰδρύματος καταστῆ ἀδύνατος ἢ ἐπικίνδυνος εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν, δύναται δι' Ἡγεμονικοῦ Διατάγματος, προκαλουμένου ὑπὸ τοῦ Συμβούλου ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν μετ' ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἡγεμόνος νὰ δοθῇ εἰς τὸ ἰδρυμα σκο-

πὸς ὅσον ἔνεστι μᾶλλον σύμφωνος τῇ προθέσει τοῦ ἰδρυτοῦ.

Δι' Ἡγεμονικοῦ Διατάγματος ὀρίζεται καὶ ὁ τρόπος τῆς διοικήσεως τοῦ ἰδρύματος ἐφ' ὅσον δὲν κανονίζεται ὑπὸ τοῦ ἰδρυτοῦ ἢ ὑπὸ τοῦ νόμου.

Τὰ Διατάγματα ταῦτα δημοσιεύονται διὰ τῆς Ἐπισημοῦ Ἐφημερίδος, ἐκτὸς ἐὰν διὰ πράξεως τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἡγεμόνος ἀποφασισθῇ νὰ μὴ δημοσιευθῶσιν.

Ἄρθρ. 73. Πρὸς σύστασιν ἐκκλησιαστικῶν ἰδρυμάτων καὶ ἰδία μονῶν καὶ ἐκκλησιῶν δὲν ἀρκεῖ μόνον ἡ ἀφιέρωσις περιουσίας, ἀλλ' ἀπαιτεῖται καὶ Ἡγεμονικὸν Διάταγμα ἐγκρίνον τὴν ἰδρυσιν, μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ Μητροπολίτου Κρήτης.

Ἡ διοικήσις τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἰδρυμάτων κανονίζεται κατὰ τὰ ἰσχύοντα παρὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ ἢ δι' εἰδικῶν νόμων ὀρισθέντα.

Ἄρθρ. 74. Αἱ περὶ διοικήσεως τῶν σωματείων διατάξεις ἐφαρμόζονται κατ' ἀναλογίαν καὶ ἐπὶ τῶν ἰδρυμάτων, ἐφ' ὅσον δὲν ἀντίκεινται εἰς τὴν περὶ ἰδρύσεως αὐτῶν πρᾶξιν ἢ εἰς εἰδικὰς τοῦ νόμου διατάξεις.

Ἄρθρ. 75. Ἰδρυμα τοῦ ὁποίου ἀπωλέσθῃ ἡ περιουσία ἀνευ ἐλπίδος ἀνακτήσεως ἢ ὁ προορισμὸς κατέστη ἀνέρικτος, ἐφ' ὅσον δὲν ἐπῆλθεν ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 72 διαλύεται δι' Ἡγεμονικοῦ Διατάγματος μετ' ἀπόφασιν τοῦ Ἡγεμονικοῦ Συμβουλίου· ἐπὶ ὀρησκευτικῶν δὲ ἰδρυμάτων καὶ μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ Μητροπολίτου Κρήτης. Ἐν περιπτώσει διαλύσεως τοῦ ἰδρύματος ἐφαρμόζονται κατ' ἀναλογίαν αἱ περὶ διαλύσεως σωματείων διατάξεις.

ΤΜΗΜΑ Γ'

Περὶ νομικῶν προσώπων Δημοσίου Δικαίου

Ἄρθρ. 76. Τὸ Δημόσιον, οἱ νομοὶ, αἱ ἐπαρχίαι, οἱ δῆμοι καὶ αἱ κοινότητες κέκτηνται νομικὴν προσωπικότητα· ἡ διοικήσις τῶν νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου κανονίζεται δι' εἰδικῶν νόμων. Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 54 περὶ εὐθύνης τοῦ σωματείου διὰ τὰς πράξεις τῶν διοικητῶν ἰσχύει καὶ ἐπὶ τοῦ Δημοσίου, τῶν νομῶν, ἐπαρχιῶν, δῆμων καὶ κοινοτήτων, ἐφ' ὅσον ἐπὶ τοῦ Δημοσίου χωρεῖ τοιαύτη εὐθύνη κατὰ τὸ ἄρθρον 94 τοῦ Συντάγματος.

ΜΕΡΟΣ Δ'

Περὶ δικαιοπραξιῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Περὶ ἰκανότητος πρὸς δικαιοπραξίαν.

Ἄρθρ. 77. Ἀνίκανοι πρὸς δικαιοπραξίαν εἶναι :

1) Οἱ ἀνήλικοι

2) Οἱ ἀπηγορευμένοι ἔνεκα φρενοβλαθείας.

3) Οἱ διατελοῦντες ἐν νοσηρᾷ διαταράξει φρενῶν ἀποκλειούσῃ τὴν βούλησιν καὶ ἀπόφασιν.

Ἄρθρ. 78. Ἡ δήλωσις βουλήσεως δικανικῶς ἀνικάνου εἶναι ἄκυρος. Ἄκυρος εἶναι καὶ ἡ δήλωσις βουλήσεως ἢ γενομένη ἐν καταστάσει ἀσυνειδησίας ἢ παροδικῆς διαταράξεως τῆς λειτουργίας τοῦ πνεύματος.

Ἄρθρ. 79. Ἡ ἀνικανότης ἀποτελεῖ λόγον ἀκυρώσεως δικαιοπραξιῶν· ἀλλ' ὁ πρὸς ἀνικάνον ποιησάμενος δήλωσιν βουλήσεως δὲν δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν ἀνικανότητα τούτου.

Ἄρθρ. 80. Ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 77 δὲν καταργοῦνται αἱ περὶ τῶν ἀνηλικῶν διατάξεις τοῦ νόμου περὶ ἐπιτροπείας καὶ κηδεμονίας, οὔτε αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 119 καὶ 120 αὐτοῦ, προστιθεμένου ἐν τέλει τοῦ ἄρθρου 120 τοῦ ἐξῆς ἐδαφίου «τὸ αὐτὸ ἰσχύει ἐὰν ἢ φρενοβλάβει· ἢ το πασίγνωστος».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β

Περὶ δηλώσεως βουλήσεως

Ἄρθρ. 81. Ἡ δήλωσις τῆς βουλήσεως γίνεται ρητῶς ἢ σιωπηρῶς· ὅταν ὁ νόμος ἐρίζη ἰδίον τύπον διὰ τὸ κύρος δικαιοπραξίας, ἢ στερουμένη τοῦ τύπου τούτου εἶναι ἄκυρος.

Ἄρθρ. 82. Ἐὰν ὁ νόμος ἀπαιτῇ συμβολαιογραφικὴν σύνταξιν τῆς συμβάσεως ἀρκεῖ νὰ γίνηται συμβολαιογραφικῶς πρῶτον ἢ πρότασις καὶ εἶτα ἡ ἀποδοχή.

Ἄρθρ. 83. Ἐὰν ἐπὶ προφορικῶς γενομένης δικαιοπραξίας συμφωνηθῇ, ὅτι θέλει συνταχθῆ ἔγγραφον περὶ αὐτῆς, ἐν ἀμφιβολίᾳ εἰκάζεται ὅτι πρὸ τῆς συντάξεως τοῦ ἐγγράφου δὲν κατηρτίσθη ἡ δικαιοπραξία.

Ἄρθρ. 84. Δήλωσις βουλήσεως γενομένη πρὸς ἀπόντα καθίσταται ἰσχυρά, ἀφ' ἧς περιέλθῃ εἰς αὐτὸν, ἐκτὸς ἐὰν ἀνακληθῇ καὶ περιέλθῃ εἰς τὸν ἀπόντα ἢ ἀνάκλησις πρὸ τῆς δηλώσεως ἢ συγχρόνως ταύτῃ. Ἡ ἐνέργεια τῆς δηλώσεως δὲν παρακωλύεται, ἐὰν πρὶν ἢ περιέλθῃ αὐτὴ εἰς τὸν ἀπόντα, ὁ δηλῶν ἀπέθανεν ἢ κατέστη ἀνίκανος.

Ἄρθρ. 85. Δήλωσις βουλήσεως θεωρεῖται περιελθούσᾳ τινι καὶ ἐὰν ἐπιδοθῇ διὰ δικαστικοῦ κλητῆρος κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Πολ. Δικονομίας.

Ἄρθρ. 86. Δήλωσις βουλήσεως δὲν εἶναι ἄκυρος ἐνεκεν ἐναντίας πρὸς τὴν δήλωσιν ἐνδιαθέτου ἐπιφυλάξεως τοῦ δηλοῦντος. Ἡ δήλωσις εἶναι ἄκυρος ἐὰν ἐγένετο πρὸς ἕτερον καὶ οὗτος ἐγίνωσκε τὴν ἐπιφύλαξιν.

Ἄρθρ. 87. Δήλωσις βουλήσεως εἶναι ἄκυρος ἐὰν ἐγένετο εἰκονικῶς ἐκ συνεννοήσεως μετὰ τοῦ πρὸς ὃν ἀπευθύνεται.

Ἐὰν ὑπὸ εἰκονικὴν δικαιοπραξίαν χαλύπτηται ἄλλη σπουδαία, ἰσχύει ἢ ὑποκρυπτομένη, ἐφ' ὅσον πληροῦνται οἱ περὶ ταύτης ὅροι τοῦ νόμου.

Ἐξ εἰκονικῆς δικαιοπραξίας δὲν παραβιάπτονται τὰ δικαιώματα ἄτινα ἀρῶνται ἐξ αὐτῆς τρίτοι καλῆς πίστεως.

Ἄρθρ. 88. Δήλωσις βουλήσεως μὴ σπουδαία, γενομένη ἐπὶ τῇ προσδοκίᾳ ὅτι ἡ ἔλλειψις σπουδαιότητος δὲν θὰ παρενοεῖτο, εἶναι ἄκυρος.

Ἄρθρ. 89. Εἶναι διαρρηκτὴ ἡ δήλωσις βουλήσεως ἐὰν ὁ δηλῶν διετελεῖ ἐν πλάνῃ περὶ τὸ περιεχόμενον αὐτῆς ἢ δὲν προὔτιθετο νὰ ποιῆσιν βούλησιν τοιοῦτου περιεχομένου, ἢ δὲ διαφορὰ εἶναι τοιαύτη ὥστε ἐν γνώσει τῶν πραγμάτων καὶ λογικῶς ἐκτιμῶν ταῦτα δὲν θὰ ἐποίει κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου τοιαύτην βούλησιν ὡς πλάνῃ περὶ τὸ περιεχόμενον λογίζεται καὶ ἡ περὶ τὰς ιδιότητας τοῦ προσώπου ἢ τοῦ πράγματος, ἐὰν ἐν ταῖς συναλλαγαῖς κρίνονται ὡς οὐσιώδεις.

Ἄρθρ. 90. Δήλωσις βουλήσεως, ἥτις ὑπὸ τοῦ πρὸς διαβίβασιν χρησιμοποιηθέντος προσώπου ἢ μηχανήματος διεβιάσθη ἐσφαλμένως, εἶναι διαρρηκτὴ ὑφ' οὗ ὅρου ἢ κατὰ πλάνην γενομένη κατὰ τὸ ἄρθρον 89.

Ἄρθρ. 91. Ἡ διαρρηξις ἐν ταῖς περιπτώσεσι τῶν

Δύωσαν
Δύωσαν

/ υθαπίου

/ υθαπίου

άρθρων 89 και 90 πρέπει να γίνηται άνευ αναβολής άφ' ης ο προς διάρρηξιν δικαιούμενος έλαβε γνώσιν του λόγου. Προς άπόντα ή διάρρηξίς θεωρείται έγκαιρώς γενομένη άν άποσταλή αύτω άνευ αναβολής ή περί τούτου δήλωσις. Η διάρρηξίς αποκλείεται: εάν από τής γενομένης δηλώσεως τής βουλήσεως παρήλθον δέκα έτη.

Άρθρ. 92. Εάν ή δήλωσις τής βουλήσεως είναι άκυρος κατά το άρθρον 88 ή διαρρηκτική κατά τα άρθρα 89 και 90, ο δηλώσας ευθύνεται εις άποζημίωσιν εις τον προς όν έγέμετο ή πάντα τρίτον όστις έπαφέθη εις το κύρος τής δηλώσεως. Η άποζημίωσις δέν δύναται να υπερβή το εκ του κύρους τής δικαιοπραξίας διαφέρον.

Δέν ύφίσταται ύποχρέωσις προς άποζημίωσιν, εάν ο ζημιωθείς έγίνωσκεν ή ώφειλε να γινώσκη τον λόγον τής άκυρότητος ή του διαρρηκτου. Έν δε τή περιπτώσει του άρθρου 90 και εάν ή έσφαλμένη διαβίβασις προήλθεν εξ άνωτέρας βίας.

Άρθρ. 93. Είναι διαρρηκτή ή δήλωσις βουλήσεως ή προκληθείσα διά δόλου και άπάτης ή δι' άπειλών παρανόμων.

Εάν ή άπάτη προήλθεν εκ τρίτου, ή προς άλλον γενομένη δήλωσις είναι διαρρηκτή μόνον εάν ούτος έγίνωσκεν ή ώφειλε να γινώσκη τήν άπάτην.

Έφ' όσον άλλος παρ' εκείνον προς όν έγέμετο ή δήλωσις εκτήσατο άμέσως εκ ταύτης δικαίωμα είναι διαρρηκτή ή δήλωσις ώς προς αύτον, μόνον εάν έγίνωσκεν ή ώφειλε να γινώσκη τήν άπάτην.

Άρθρ. 94. Η διάρρηξίς εν τή περιπτώσει του προηγουμένου άρθρου πρέπει να προταθή εντός έτους άφ' ης έπαυσεν ο εις διάρρηξιν δικαιούμενος να διατελή υπό το κράτος των άπειλών ή ανεκάλυψε τήν άπάτην· αι περί τής προόδου του χρόνου τής παραγραφής διατάξεις εφαρμόζονται κατ' αναλογίαν· δέν δύναται να ζητηθή ή διάρρηξίς μετά παρέλευσι δέκα έτων άφ' ης έγέμετο ή δικαιοπραξία.

Άρθρ. 95. Δικαιοπραξία άντιβαίνουσα εις τά χρηστά ήθη ή τήν δημοσίαν τάξιν ή άπαγορευομένη υπό του νόμου είναι άκυρος, άν μή εν τή τελευταία περιπτώσει άλλο τι εκ του νόμου συνίγηται.

Άρθρ. 96. Άκυρος δικαιοπραξία θεωρείται μή γενομένη ώς προς τα σκοπούμενα δι' αύτης αποτελέσματα· εάν μέρος δικαιοπραξίας είναι άκυρον, άκυρος καθίσταται ή όλη δικαιοπραξία, εκτός εάν συνάγηται ότι αύτη θά έπεχειρείτο και άνευ του άκυρου μέρους.

Άρθρ. 97. Εάν ή άκυρος δικαιοπραξία πληροί τους όρους άλλης, ή τελευταία ισχύει έφ' όσον συνάγεται ότι ο έπιχειρήσας ταύτην θά έδέχετο και εκείνην, εάν έγίνωσκε τήν άκυρότητα.

Άρθρ. 98. Εάν άκυρος δικαιοπραξία επικυρωθή υπό του έπιχειρήσαντος ταύτην, ή επικύρωσις θεωρείται ώς νέα κατάρτισις. Εάν άκυρος σύμβασις επικυρωθή υπό των συμβαλλομένων, ύποχρεούνται ούτοι εν άμφιβολία να παράσχωσιν άμοιβαίως ό,τι θά είχον άν ή σύμβασις ήτο άπ' άρχής ισχυρά.

Άρθρ. 99. Εάν διαρρηχθή δικαιοπραξία τις, λογίζεται ώς άπ' άρχής άκυρος. Όστις έγίνωσκεν ή ώφειλε να γινώσκη το διαρρηκτόν αύτης, έπελθούσης τής διαρρηξεως λογίζεται ώσει έγίνωσκεν ή ώφειλε να γινώσκη τήν άκυρότητα τής δικαιοπραξίας. Η διάρρηξίς άπο-

κλείεται, εάν υπό του δικαιουμένου προς ~~το~~ επικυρωθή
ή δικαιοπραξία. Η επικύρωσις δὲν χρήζει του τύπου
του ώρισμένου διά την δικαιοπραξίαν.

Άρθρ. 110. Η διάρρηξις γίνεται ἐπὶ συμβαλλομέ-
νων διά δηλώσεως πρὸς τὸν ἕτερον συμβαλλόμενον· ἐπὶ
μονομεροῦς δὲ δικαιοπραξίας διά δηλώσεως τῇ πρὸς
ὃν ἡ μονομερὴς δηλωσις· ἄλλως διά δηλώσεως πρὸς τὸν
ποριζόμενον ἐκ ταύτης ἄμεσον ὠφέλειαν.

Άρθρ. 101. Ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τῶν δικαιοπραξιῶν ζη-
τεῖται ἡ ἀληθὴς βούλησις· ἐκ τῆς κατὰ γράμμα δὲ ἐν-
νοίας τῆς φράσεως δὲν κωλύεται ἡ ἀναζήτησις τῆς ἀλη-
θοῦς βουλήσεως.

Άρθρ. 102. Τὰ ἀμύβολα ἐρμηνεύονται κατὰ τὴν
ἐκδοχὴν, τὴν μᾶλλον σύμφωνον πρὸς τὴν σκοπούμενην
δικαιοπραξίαν καὶ τὴν σώζουσαν τὸ κύρος ταύτης· ἄλ-
λως ὑπὲρ του ὀφειλέτου ἢ τῆς ἐπικειστέρας λύσεως.

Άρθρ. 103. Ἐγγράφα ἐρμηνεύονται ἐν τῇ συνόλῳ
αὐτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

Περὶ συμβάσεως.

Άρθρ. 104. Η σύμβασις καταρτίζεται ἅμα τῇ
συμφωνίᾳ τῶν συμβαλλομένων περὶ πάντων τῶν ~~στοι-~~ *συνείων*
~~χείων~~ αὐτῆς. Ἐν ὅσῳ οἱ συμβαλλόμενοι δὲν συμφώνη-
σαν περὶ πάντων τῶν ~~στοιχείων~~, οἱ ἅ κατὰ τὴν δήλω-
σιν καὶ ἐνὸς τῶν συμβαλλομένων πρέπει νὰ ἐπέλθῃ συμ-
φωνία, ἢ σύμβασις δὲν θεωρεῖται συνωμολογημένη.

Άρθρ. 105. Ἐάν οἱ συμβαλλόμενοι κατὰ τινα σύμ-
βασιν, ἢ θεωροῦσιν ὡς συνωμολογηθεῖσαν, δὲν συμφώ-
νησαν περὶ ~~στοιχείου~~ τινός, οἱ ὅ ἀπῆρτετο συμφωνία, *συνείων*
τὰ συνωμολογηθέντα ἰσχύουσιν ἐρ' ὅσιν συνάγεται ὅτι
ἢ σύμβασις θὰ συνωμολογεῖτο καὶ ἄνευ συμφωνίας περὶ
τῶν παραλειφθέντων ~~στοιχείων~~. *συνείων*

Άρθρ. 106. Ὁ ποιούμενος πρότασιν συμβάσεως δε-
σμεύεται ἐξ αὐτῆς, ἐκτὸς εάν ἐδήλωσε τὸ ἐναντίον. Η
κατάρτισις τῆς συμβάσεως δὲν παρακωλύεται, εάν ὁ προ-
τείνας ἐτελεύτησε πρὸ τῆς ἀποδοχῆς ἢ κατέστη ἀνίκα-
νος, ἐκτὸς εάν συνάγεται ἀντίθετος βούλησις του προ-
τείναντος.

Άρθρ. 107. Πᾶσα ἐκ τῆς προτάσεως ὑποχρέωσις
ἀποσβέννυται α'.) εάν ὁ πρὸς ὃν αὐτὴ δηλώσῃ ὅτι δὲν
ἀποδέχεται αὐτήν· β'.) εάν δὲν ἐγένετο ἀποδοχὴ πρὸς
τὸν ~~δηλώσαντα~~ ἐντὸς τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 108/ *προτείναντα*
προθεσμιῶν.

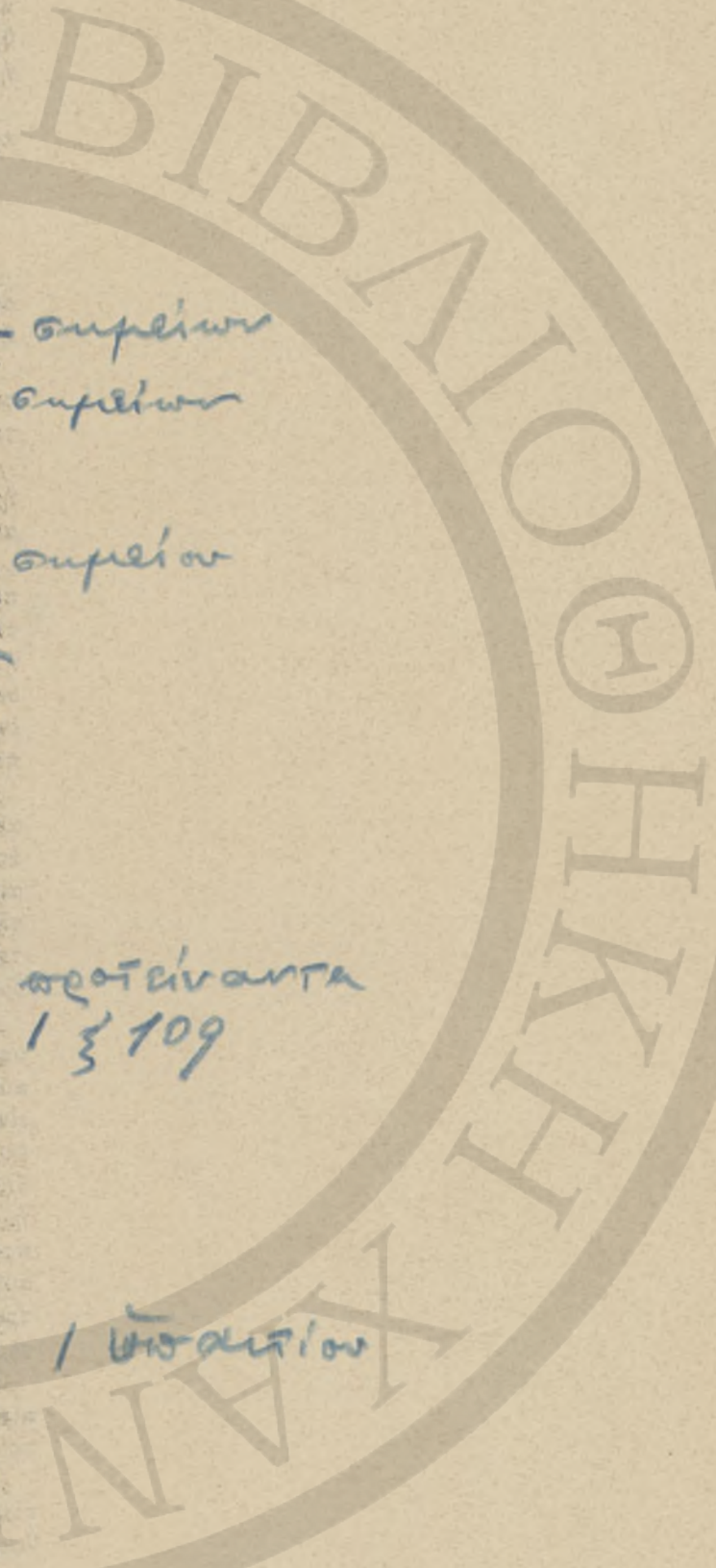
Άρθρ. 108. Ἐπὶ προτάσεως γενομένης πρὸς πα-
ρόντα ἢ διά τηλεφώνου ἢ δήλωσις τῆς ἀποδοχῆς ἔσον
νὰ γένηται δεκτὴ ἄμέσως. Ἐπὶ προτάσεως, γενομένης
πρὸς ἀπόντα, ἢ δήλωσις περὶ ἀποδοχῆς ἔσον νὰ γένηται
ἐντὸς του χρόνου, καὶ' ὃν ὁ προτείνας ἠδύνατο ὑπὸ συ-
νήθεις περιστάσεις νὰ προσδοκᾷ τὴν ἀπάντησιν.

Άρθρ. 109. Ἐάν ἡ βραδέως περιελθοῦσα εἰς τὸν
προτείναντα δήλωσις ἀποδοχῆς εἶχεν ἀποσταλῆ ἐγκαι-
ρως ὥστε ὑπὸ συνήθεις περιστάσεις δὲν θὰ ἐβράδυνεν,
ὀφείλει ὁ προτείνας νὰ εἰδοποιήσῃ ἄνευ ἀναβολῆς τὸν
ἀποδεξάμενον περὶ τῆς καθυστερήσεως, εάν δὲν εἶχε
πράξῃ τουτο πρότερον· ἄλλως ἢ ἀποδοχὴ λογίζεται μὴ
καθυστερήσασα.

Άρθρ. 110. Η καθυστερήσασα ἀποδοχὴ θεωρεῖται
ἐν πάσῃ περιπτώσει ὡς νέα πρότασις.

Άρθρ. 111. Ἀποδοχὴ ὑπὸ περιορισμούς, προσθή-

διδραση

συνείων
συνείων
συνείων

προτείναντα
1 § 109

1 ὑποαίτιον

κας ἢ ἄλλας τροποποιήσεις θεωρεῖται ὡς ἀποποίησης, περιέχουσα νέαν πρότασιν.

Ἄρθρ. 112. Ἐὰν ὁ προτείνων παρητήθη τῆς πρὸς αὐτὸν δηλώσεως τῆς ἀποδοχῆς ἢ ἐὰν τοιαύτη δήλωσις δὲν ἀπαιτῆται κατὰ τὴν ἐν ταῖς συναλλαγαῖς κρατουσαν συνθήκειαν πρὸς κατάρτισιν τῆς συμβάσεως, ἀρκεῖ μόνη ἡ ἀποδοχὴ ἄνευ δηλώσεως πρὸς τὸν προτείνοντα. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐξ αὐτῆς τῆς προτάσεως ἢ ἐκ τῶν περιστάσεων, ὅφ' αἱ ἐγένετο αὕτη, συνάγεται ὁ χρόνος καθ' ὃν ἀποσβέννυται ἢ ἐκ τῆς προτάσεως ὑποχρέωσις.

Ἄρθρ. 113. Ἄκυρος εἶναι πᾶσα σύμβασις περὶ κληρονομίας μήπω ἐπαχθείσης μετὰ τοῦ κληρονομηθησομένου ἢ μετὰ τρίτων τῇ συναίνεσει τούτου, ὡς καὶ ἡ περὶ παραιτήσεως ἀπὸ τοιαύτης κληρονομίας.

Ἄρθρ. 114. Αἱ συμβάσεις ἐρμηνεύονται κατὰ τὴν καλὴν πίστιν καὶ τὴν ἐν ταῖς συναλλαγαῖς συνθήκειαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ αἵρέσεως καὶ προθεσμίας.

Ἄρθρ. 115. Αἵρεσις ὑπάρχει ἐὰν ἡ ἐνέργεια τῆς δικαιοπραξίας ἢ ἡ ἀνατροπὴ τῆς ἐπελθούσης ἐνεργείας ἤρτηται ἐκ μέλλοντος καὶ ἀβεβαίου γεγονότος.

Ἄρθρ. 116. Ἐπὶ ἀναβλητικῆς αἵρέσεως ἢ ἐκ ταύτης ἐξαρτηθεῖσα ἐνέργεια ἐπέρχεται ἅμα τῇ πληρώσει τῆς αἵρέσεως.

Ἐπὶ διαλυτικῆς αἵρέσεως πληρωθείσης ταύτης ἡ ἐνέργεια τῆς δικαιοπραξίας παύει, ἐπανέρχεται δὲ αὐθις ἢ πρὸ τῆς δικαιοπραξίας κατάστασις.

Ἄρθρ. 117. Ἐὰν ἐκ τοῦ περιεχομένου τῆς δικαιοπραξίας συνάγεται ὅτι αἱ συνέπειαι τῆς πληρώσεως τῆς αἵρέσεως πρέπει ν' ἀναχθῶσιν εἰς ὃν χρόνον ἐγένετο ἡ δικαιοπραξία ἢ εἰς ἄλλο προγενέστερον τῆς πληρώσεως χρονικὸν σημεῖον, πληρωθείσης τῆς αἵρέσεως οἱ ἐνδιαφερόμενοι ὑποχρεοῦνται ἐξ αὐτῆς ὡς εἰ αἱ συνέπειαι ἐπῆλθον ἔκτοτε.

Ἄρθρ. 118. Ὁ δικαιούμενος ὑπὸ ἀναβλητικὴν αἵρεσιν δύναται πληρωθείσης τῆς αἵρέσεως νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν παρὰ τοῦ ἄλλου, ἂν οὗτος ἤρτημένης τῆς αἵρέσεως ἐματαιώσεν ἢ παρέβλαψεν ὑπαιτίως τὸ ἐξ αὐτῆς ἐξαρτώμενον δίκαιον. Τὸ αὐτὸ δίκαιωμα ἔχει ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὄρους ἐπὶ διαλυτικῆς αἵρέσεως ὁ εἰς ἐπάνοδον τῆς προτέρας καταστάσεως ἐνδιαφερόμενος.

Ἄρθρ. 119. Ἐὰν τις ἀπῆλλοτρίωσεν ἀντικείμενον ὑπὸ ἀναβλητικὴν αἵρεσιν, πᾶσα ἄλλη ἀπαλλοτρίωσις αὐτοῦ γενομένη καθ' ὃν χρόνον ἡ αἵρεσις ἤρτητο, εἶναι ἀνίσχυρος πληρωθείσης τῆς αἵρέσεως, ἐφ' ὅσον ἢ ἐκ ταύτης ἐξαρτηθεῖσα ἐνέργεια ἐματαιώθη ἢ παρέβλαψθη. Πρὸς τοιαύτην ἀπαλλοτρίωσιν ἐξομοιοῦται καὶ ἡ δι' ἀναγκαστικοῦ πλειστηριασμοῦ ἢ ὑπὸ συνδίκων πτωχεύσεως γενομένη, ἤρτημένης τῆς αἵρέσεως. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει ἐπὶ διαλυτικῆς αἵρέσεως περὶ τῶν ἀπαλλοτρίωσεων τῶν γενομένων παρ' ἐκείνου τοῦ ὁποίου παύει τὸ δίκαιωμα πληρωθείσης τῆς αἵρέσεως.

Ἄρθρ. 120. Ἐὰν παρεκωλύθῃ ἡ πληρωσις τῆς αἵρέσεως κακῇ τῇ πίστει παρ' ἐκείνου, ἐπὶ ζημίᾳ τοῦ ὁποίου θὰ ἐπληροῦτο, ἡ αἵρεσις λογίζεται πληρωθεῖσα.

Ἐὰν ἡ πληρωσις τῆς αἵρέσεως προεκλήθῃ κακῇ τῇ πίστει παρ' ἐκείνου ὑπὲρ τοῦ ὁποίου αὕτη χρησιμεύει θεωρεῖται μὴ ἐπελθούσα.

Ἄρθρ. 121. Ἡ ἀρνητικὴ αἵρεσις θεωρεῖται πληρωθεῖσα ἐὰν τὸ ἀπαρτίζον αὐτὴν γεγονὸς δὲν συμβῇ ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας· ἐὰν δὲν ἐτέθη προθεσμία ἢ αἵρεσις ἰσχύει ἀντὶ πληρωθείσης ὅταν καταστῇ βέβαιον τὸ ἀδύνατον τῆς πληρώσεως.

Ἄρθρ. 122. Αἵρεσις ἀκατάληπτοι, παράλογοι, ἀντικείμενοι εἰς τὰ χρηστὰ ἦθη, φύσει ἢ νόμῳ ἀδύνατοι, τὰς μὲν ἐν ζωῇ δικαιοπραξίας καθιστῶσιν ἀκύρους, ἐπὶ δὲ διατάξεων τελευταίας βουλήσεως περιαιροῦνται.

Ἄρθρ. 123. Δικαιοπραξία ὑπὸ αἵρετιν, ἥς ἢ πληρωσις ἤρτηται ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τῆς θελήσεως τοῦ ὑπὸ χρέου, εἶναι ἀνίσχυρος.

Ἄρθρ. 124. Ἐπὶ αἵρέσεων ἀναγκαίων ἢ ἀναφερομένων εἰς γεγονότα παρόντα ἢ παρελθόντα ἢ ἐνέργεια ἢ ἢ ἀνατροπὴ τῆς δικαιοπραξίας εἶναι ἀμέσως κεκρίμενη, ἐκτὸς ἐὰν ἀγνοῖται ἢ ὑπαρξίς τῶν γεγονότων τούτων κατὰ τὴν ἐπιχείρησιν τῆς δικαιοπραξίας.— Ἐπὶ δικαιοπραξιῶν μὴ δεκτικῶν αἵρέσεως καὶ αἰ τοῦ εἶδους τούτου αἵρεσις ἀπαγορεύονται.

Ἄρθρ. 125. Ἀτονιάσις τῆς ἀναβλητικῆς αἵρέσεως ἢ δικαιοπραξία λογίζεται μηδέποτε ἐπιχειρηθεῖσα.

Ἀτονιάσις τῆς διαλυτικῆς αἵρέσεως ἢ δικαιοπραξία λογίζεται ὡς ἀπ' ἀρχῆς ἄνευ αἵρέσεως διατυπωθεῖσα.

Ἄρθρ. 126. Ἐὰν διὰ τὴν ἐναρξιν ἢ τὸ τέλος τῆς ἐνεργείας τῆς δικαιοπραξίας ἐτάχθη ὠρισμένον χρονικὸν σημεῖον, ἐφαρμόζονται κατ' ἀναλογίαν διὰ μὲν τὴν ἐναρξιν αἰ περί ἀναβλητικῶν αἵρέσεων, διὰ δὲ τὸ τέλος αἰ περί διαλυτικῶν αἵρέσεων διατάξεις τῶν ἄρθρων 118, 119 καὶ 121.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περὶ ἀντιπροσωπείας καὶ πληρεξουσιότητος

Ἄρθρ. 127. Δηλωσις βουλήσεως γενομένη παρά τινος ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς πληρεξουσιότητος αὐτοῦ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀντιπροσωπευομένου ἐνεργεῖ ἀμέσως ὑπὲρ τοῦ ἀντιπροσωπευομένου ἢ κατ' αὐτοῦ. Δέον ὅμως ἢ νὰ ἐγένετο ρητῶς ἢ δῆλωσις ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀντιπροσωπευομένου ἢ νὰ συνάγῃται ἐκ τῶν περιστάσεων ὅτι ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ ἐγένετο. Ἄλλως θεωρεῖται αὕτη πράξις τοῦ ἀντιπροσώπου, μὴ λαμβανομένου ὑπ' ὄψει ὅτι ἢ βούλησις αὐτοῦ δὲν ἦτο πρὸς ἐνέργειαν ἐν ἰδίῳ ὀνόματι. Ἡ διατάξις τοῦ ἐδ. α' ἐφαρμόζεται κατ' ἀναλογίαν καὶ ἐὰν δῆλωσις πρὸς ἄλλον γένηται εἰς τὸν ἀντιπρόσωπον αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 128. Ἐφ' ὅσον τὰ ἔννομα ἀποτελέσματα δικαιοπραξίας ἐπηρεάζονται ἐξ ἐλλείψεων τῆς βουλήσεως ἢ ἐκ τῆς γνώσεως ἢ τῆς ὀφειλομένης γνώσεως ὠρισμένων περιστάσεων ἐξετάζεται τὸ πρόσωπον τοῦ ἀντιπροσώπου καὶ οὐχὶ τοῦ ἀντιπροσωπευομένου. Ἐὰν ὁ δι' ἐιδικῆς πράξεως διορισθεὶς πληρεξούσιος ἐνήργησε καθ' ὠρισμένας ὁδηγίας τοῦ δόντος τὴν πληρεξουσιότητα, δὲν δύναται οὗτος νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν ἀγνοίαν τοῦ ἀντιπροσώπου περὶ περιστάσεων ἃς αὐτὸς ἐγίνωσκεν ἢ ὄφειλε νὰ γινώσκῃ.

Ἄρθρ. 129. Ἄνευ ἡτῆς καὶ ἐιδικῆς ἐντολῆς δὲν δικαιούται πληρεξούσιος διορισθεὶς τοιοῦτος νὰ ἐκποιῇ, ὑποθηκεύῃ, ἐνεχυράζῃ περιουσίαν τοῦ ἐντολέως ἢ νὰ καταργῇ ἐμπράγματα δικαιώματα τούτου ἐπὶ ἄλλο-

τρίων πραγμάτων οὐδὲ νὰ λαμβάνη δικαιογράφα, χρήματα ἢ ἄλλα ὀφειλόμενα τῷ ἐντολεῖ πράγματα, οὐδὲ νὰ συνομολογῇ συμβιβασμούς, συνυποσχετικά, κατάργησιν ἐνοχῶν, ἢ νὰ ποιῆται ἄφεςιν χρέους ἢ ν' ἀποδέχεται ἢ ἀποποιῆται κληρονομίαν ἢ κληροδοσίαν. Ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειαν δικαστικῶν πράξεων ἰσχύουσιν αἱ διατάξεις τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας.

Ἄρθρ. 130. Ἡ πληρεξουσιότης δίδεται διὰ δηλώσεως πρὸς τὸν διοριζόμενον πληρεξούσιον ἢ πρὸς τὸν τρίτον, μεθ' οὗ θέλει νὰ συμβληθῇ ὁ πληρεξούσιος.

Ἄρθρ. 131. Ἡ παύσις τῆς πληρεξουσιότητος ὀρίζεται ἐκ τῆς ἐνόμου σχέσεως ἐξ ἧς πηγάζει αὕτη, ἐὰν ἐκ τῆς σχέσεως ταύτης δὲν συνάχεται τὸ ἀντίθετον. Ἡ πληρεξουσιότης εἶναι πάντοτε ἀνάκλητῆ, γίνεται δὲ ἢ ἀνάκλησις ὅπως καὶ ἡ πληρεξουσιότης. Ἡ διὰ δηλώσεως πρὸς τρίτον δοθεῖσα πληρεξουσιότης ἰσχύει μέχρι οὗ γνωστοποιηθῇ εἰς τὸν τρίτον ἢ ἀνάκλησις ὑπὸ τοῦ δόντος τὴν πληρεξουσιότητα.

Ἄρθρ. 132. Ἡ ἀνάκλησις τῆς πληρεξουσιότητος δὲν δύναται νὰ προβληθῇ κατὰ τρίτων συναλλαγέντων μετὰ τοῦ παύσαντος πληρεξούσιου, ἐκτὸς ἐὰν ἐγένωσκον οὗτοι τὴν ἀνάκλησιν ἢ ὄφειλον νὰ γινώσκωσιν αὐτήν.

Ἄρθρ. 133. Ὅταν πληρεξουσιότης δοθεῖσα διὰ συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου ἀνακληθῆται διὰ συμβολαιογραφικοῦ ἐπίσης ἐγγράφου, ἢ ἀνάκλησις σημειοῦται περιληπτικῶς ἐν τῷ περιθωρίῳ τοῦ συνταχθέντος πληρεξούσιου. Ἐκδίδων δ' ἀντίγραφον αὐτοῦ ὁ συμβολαιογράφος ὀφείλει ν' ἀναφέρῃ καὶ τὴν ἐν τῷ περιθωρίῳ σημειουμένην ἀνάκλησιν. Πιστοποιήσιν ὅτι ἐν τῷ περιθωρίῳ τοῦ πληρεξούσιου σημειοῦται ἀνάκλησις ὀφείλει ὁ συμβολαιογράφος νὰ δίδῃ εἰς πάντα αἰτοῦντα τρίτον. Ἀνάκλησις γενομένη παρ' ἄλλου συμβολαιογράφου καὶ οὐχὶ παρὰ τῷ συντάξαντι τὸ πληρεξούσιον ἢ τῷ διάδοχῳ αὐτοῦ δεόν νὰ γνωστοποιηθῇ κατὰ τὰς περὶ κοινοποιήσεως δικογράφων διατάξεις τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας καὶ δαπάναις τοῦ ἀνακαλέσαντος ὑπὸ τοῦ συμβολαιογράφου ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου ἐγένετο ἐντὸς πέντε ἡμερῶν, προστιθεμένης τῆς νομίμου προθεσμίας τῆς ἀποστάσεως, εἰς τὴν συντάξαντα τὸ πληρεξούσιον συμβολαιογράφον ἢ τὴν διάδοχον αὐτοῦ, ὅπως ποιήσεται οὗτος τὴν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἐδαφίῳ σημείωσιν.

Συμβολαιογράφος μὴ σημειώσας ἐν τῷ περιθωρίῳ τὴν ἀνάκλησιν ἢ μὴ περιλαβὼν τὴν σημείωσιν ταύτην ἐν ἐκδοθέντι ὑπὲρ αὐτοῦ ἀντιγράφῳ ἢ μὴ ποιησάμενος ἐμπροθέσμως τὴν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἐδαφίῳ γνωστοποίησιν τιμωρεῖται διὰ προστίμου 30 - 300 δραχμῶν ἢ διὰ προσωρινῆς παύσεως μέχρις ἐξ μηνῶν, ὑποκείμενος καὶ εἰς πᾶσαν ἀποζημίωσιν πρὸς τρίτους.

Ἄρθρ. 134. Ἐἰν τις ἐνεργήσῃ ἐπ' ὀνόματι ἄλλου ἀνευ πληρεξουσιότητος ἢ ἰσχύος τῆς δικαιοπραξίας ὑπὲρ τοῦ ἀντιπροσωπευθέντος ἢ κατ' αὐτοῦ ἤρτηται ἐκ τῆς ἐγκρίσεως τούτου, ~~ἧς μόνον πρὸς τὸν τρίτον δύναται νὰ γένηται.~~ Ἐὰν ἐπὶ τῇ προσκλήσει τοῦ ~~τρίτου~~ ὁ ἀντιπροσωπευθεὶς σιωπήσῃ ἐπὶ ἓνα μῆνα ἀφ' ἧς ἐλήρθη ἢ πρόσκλησις ἢ μὴ ὀήλωσις ἐγκρίσεως θεωρεῖται ὡς ἄρνησις. Μέχρι δηλώσεως τῆς ἐγκρίσεως ὁ ἕτερος συμβαλλόμενος δικαιούται ν' ἀποχωρήσῃ δυνάμενος νὰ δηλώσῃ ταῦτο καὶ πρὸς μόνον τὸν ἀντιπρόσωπον,

συμβάσει

1 ἔτισον συμβιβασμούς

ἐκτὸς ἐὰν ἐγίνωσκε κατὰ τὴν συνομολόγησιν τῆς συμβάσεως τὴν ἔλλειψιν πληρεξουσιότητος.

Ἄρθρ. 135. Ὅστις συνωμολόγησε σύμβασιν ὡς ἀντιπρόσωπος, ἐφ' ὅσον δὲν δύναται ν' ἀποδείξῃ τὴν πληρεξουσιότητα ἢ νὰ προσαγάγῃ ἔγκρισιν ἐκείνου ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὀποιοῦ ἐνήγησεν, εὐθύνεται πρὸς τὸν ἕτερον συμβαλλόμενον κατ' ἐπιλογὴν τούτου εἰς ἐπιτελεσιν τῆς συμβάσεως ἢ εἰς ἀποζημιώσεις. Ἐὰν ὁ ὡς ἀντιπρόσωπος ἐνεργήσῃ ἠγνῶει τὴν ἔλλειψιν πληρεξουσιότητος, εὐθύνεται πρὸς τὸν ἕτερον συμβαλλόμενον, μόνον καθ' ἣν ὑπέστη οὗτος ζημίαν ἀλλ' οὐχὶ καὶ πέραν τοῦ διαφέροντος, ὅπερ θὰ εἶχεν ἐὰν ἡ σύμβασις ἦτο ἰσχυρά. Ὁ ὡς ἀντιπρόσωπος ἐνεργήσας δὲν εὐθύνεται ἐὰν ὁ ἕτερος συμβαλλόμενος ἐγίνωσκεν ἢ ὤφειλε νὰ γινώσκῃ τὴν ἔλλειψιν πληρεξουσιότητος.

Ἄρθρ. 136. Μονομερῆς δικαιοπραξία γενομένη παρ' ἀντιπροσώπου μὴ ἔγοντος πληρεξουσιότητα οὐδεμίαν ἐπάγειται συνέπειαν. Προκειμένου δ' ὡς περ μονομεροῦς δικαιοπραξίας, ἥς ἢ ἐνέργεια ἄρχεται ἀρ' ἥς δηλωθῇ αὕτη πρὸς ἐκείνον πρὸς ὃν ἐπιχειρεῖται, ἰσχύουσιν αἱ ἀνωτέρω διατάξεις, ἐὰν οὗτος ἐγίνωσκεν ὅτι ὁ δῆλων δὲν εἶχε πληρεξουσιότητα καὶ οὐδεμίαν ἔφερον ἀντίρρησην τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ ἐν μονομερῆς δικαιοπραξία γεινήη πρὸς μὴ ἔγοντα πληρεξουσιότητα τῇ συναινέσει αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 137. Πρὸς ἔλλειψιν πληρεξουσιότητος ἰσοδυναμεῖ ἡ ἀκυρότης ἢ ἡ ἀκυρωσιὰ ταύτης.

Ἄρθρ. 138. Ἀντιπρόσωπος δὲν δικαιούται νὰ ἐπιχειρήσῃ δικαιοπραξίαν μεθ' ἐαυτοῦ ἰδίῳ ὀνόματι ἢ ὡς ἀντιπροσώπου τρίτου, ἐκτὸς ἐὰν ἐπετρέπη αὐτῷ τοῦτο ρητῶς ἢ πρόκειται ἀποκλειστικῶς περὶ ἐκτελέσεως ὑποχρεώσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Περὶ συναινέσεως καὶ ἐγκρίσεως

Ἄρθρ. 139. Ἐὰν ἡ ἐνέργεια συμβάσεως ἢ μονομεροῦς δικαιοπραξίας δηλωτέας πρὸς τὸν ἐνδιαφερόμενον ἤρτηται ἐκ τῆς συναινέσεως τρίτου, δύναται αὕτη νὰ δοθῇ εἰς ἐκάτερον τῶν μερῶν.

Διὰ τὴν συναινέσιν δὲν ἀπαιτοῦνται οἱ τύποι τῆς δικαιοπραξίας, εἰς ἣν αὕτη ἀφορᾷ.

Ἄρθρ. 140. Ἡ ἐκ τῶν προτέρων συναινέσις δύναται ν' ἀνακληθῇ μέχρι τῆς ἐπιχειρήσεως τῆς δικαιοπραξίας, ἐκτὸς, ἐὰν συνάγῃται ἄλλο τι ἐκ τῆς σχέσεως, ἐξ ἥς ἢ συναινέσις ἀπορρέει. Ἡ ἀνάκλησις δύναται νὰ δηλωθῇ πρὸς ἐκάτερον τῶν μερῶν.

Ἄρθρ. 141. Ἡ ἐκ τῶν ὑστέρων ἔγκρισις ἐνεργεῖ ἀναδρομικῶς μέχρι τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἐπεχειρήθη ἡ δικαιοπραξία, ἐφ' ὅσον δὲν ὤρισθη ἄλλο τι. Διὰ τῆς ἀναδρομικῆς ταύτης ἐνεργείας δὲν ἐπηρεάζονται ἀπαλλοτριώσεις γενομέναι ὑπὸ τοῦ ἐγκρίναντος πρὸ τῆς ἐγκρίσεως ἢ ἐπελθοῦσαι δυνάμει ἀποφάσεως κατ' αὐτοῦ ἢ ἀναγκαστικῆς ἐκτελέσεως.

Ἄρθρ. 142. Ἀπαλλοτριώσεις ἀντικειμένου τινος γενομένη παρὰ μὴ δικαιοῦχου, εἶναι ἰσχυρά, ἐὰν ἐγένετο τῇ συναινέσει τοῦ δικαιοῦχου. Ἐὰν δὲν ἐγένετο τῇ συναινέσει τοῦ δικαιοῦχου καθίσταται ἰσχυρὰ διὰ τῆς ἐγκρίσεως αὐτοῦ· ἐπίσης δ' ἰσχυροποιεῖται ἐὰν ὁ ἀπαλλοτριώσας ἀποκτήσῃ τὸ ἀντικείμενον ἢ ἐὰν κληρονομηθῇ παρὰ τοῦ δικαιοῦχου, οὗτος δὲ εὐθύνεται ἀπεριόριστως διὰ τὰ χρεῖα τῆς κληρονομίας· ἐὰν ὑπάρχωσι πλεονεξ

ἀπαλλοτριώσεις μὴ συμβιβαζόμεναι πρὸς ἀλλήλας, μόνῃ ἢ προγενεστέρα εἶναι ἰσχυρά.

ΜΕΡΟΣ Ε΄.

Περὶ χρόνου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ παραγραφῆς.

ΤΜΗΜΑ Α΄.

Γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρ. 143. Τὸ δικαίωμα πρὸς ἀπαιτήσιν παροχῆς τινος ἢ παραλείψεως ἀποσβέννεται διὰ παραγραφῆς, παρελθόντος τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου ὠρισμένου χρόνου, ἀδιαφόρως ἂν ἡ ἀπαιτήσις ἐρείδῃται ἐπὶ ἐνοχικῆς σχέσεως ἢ ἄλλης νομίμου αἰτίας. Ἄξιωσις ἐξ οἰκογενειακῆς σχέσεως δὲν ὑπόκειται εἰς παραγραφὴν ἐφ' ὅσον ἀνάγεται εἰς ἀποκατάστασιν ἐν τῷ μέλλοντι τῆς ἀντιστοίχου πρὸς τὴν σχέσιν καταστάσεως.

Ἄρθρ. 144. Ἡ παραγραφὴ ἄρχεται ὑπολογιζομένη: Ἐπὶ δικιωμάτων ὑπὸ αἵρεσιν, ἀπὸ τῆς πληρώσεως τῆς αἵρέσεως.

Ἐπὶ ἀπαιτήσεων ἐπὶ ἀποζημιώσει ἔνεκεν ἐκνικήσεως ἀπὸ τῆς ἐκνικήσεως.

Ἐπὶ ἀπαιτήσεων ὑπὸ προθεσμίαν, ἀπὸ τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσμίας.

Ἐπὶ ἀξιώσεως πρὸς παράλειψιν ἀφ' ἧς ἐγένετο παράβασις αὐτῆς.

Ἄρθρ. 145. Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ διὰ δικαιοπραξίας συμφωνία περὶ μὴ ὑπαγωγῆς ἀπαιτήσεώς τινος εἰς τὰς περὶ παραγραφῆς διατάξεις τοῦ νόμου, οὐδ' ἡ συνομολόγησις χρόνου πρὸς παραγραφὴν μακροτέρου τοῦ νομίμου, οὐδὲ παραίτησις ἀπὸ τῆς παραγραφῆς πρὶν ἢ συμπληρωθῇ αὐτή. Ἐπιτρέπεται ἔμως ἡ διὰ δικαιοπραξίας συνομολόγησις βραχυτέρας τῆς νομίμου πρὸς παραγραφὴν προθεσμίας.

Ἄρθρ. 146. Ὁ μὴ ἔχων τὴν ἐλευθέραν διάθεσιν τῆς περιουσίας αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ παραιτηθῇ οὐδὲ τῆς συμπληρωθείσης παραγραφῆς.

Ἄρθρ. 147. Ὁ δικαστὴς δὲν δύναται ἐξ ἐπαγγέλματος ν' ἀναπληρώσῃ τὴν μὴ προταθείσαν ἔνστασιν παραγραφῆς.

Ἄρθρ. 148. Ἡ παραίτησις ἀπὸ τῆς παραγραφῆς δύναται νὰ γείνη ρητῶς ἢ σιωπηρῶς. Τὸ ἐν ἀγνοίᾳ τῆς παραγραφῆς καταβληθὲν δὲν ἀναλαμβάνεται. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει ἐπὶ ἀναγνωρίσεως συμβατικῆς ὡς καὶ ἐπὶ παροχῆς ἀσφαλείας ὑπὸ τοῦ ὑποχρέου.

Ἄρθρ. 149. Οἱ πιστωταὶ δύναται νὰ προτείνωσι τὴν παραγραφὴν, καίτοι παραιτηθέντος αὐτῆς τοῦ ὀφειλέτου.

Ἄρθρ. 150. Παραγραφείσης τῆς κυρίας ἀξιώσεως συμπαραγράφεται καὶ ἡ ἀξίωσις τῶν ἐξαρτωμένων ἀπ' αὐτῆς παρεπομένων παροχῶν καὶ ἐὰν ἡ διὰ τὴν ἀξίωσιν ταύτην ἰσχύουσα παραγραφὴ δὲν συνετελέσθη.

ΤΜΗΜΑ Β΄.

Περὶ ἀναστολῆς καὶ διακοπῆς τῆς παραγραφῆς

Ἄρθρ. 151. Ἡ παραγραφὴ ἀναστέλλεται:

α') μεταξύ συζύγων, ἐφ' ὅσον διαρκεῖ ὁ γάμος.

β') μεταξύ γονέων καὶ τέκνων, κατὰ τὴν ἀνηλικότητα τῶν τέκνων.

γ') μεταξύ ἀνηλίκου ἢ ἀπηγορευμένου καὶ τοῦ ἐπι-
τρόπου αὐτοῦ, πρὶν ἢ ἐγκριθῆ ἢ ὀριστικῆ λογοδοσίᾳ.

δ') μεταξύ τοῦ χειραφέτου ἀνηλίκου καὶ τοῦ κηδεμό-
νος καὶ μεταξύ τοῦ ὑπὸ ἀντιλήπτορα διατελοῦντος καὶ
τοῦ ἀντιλήπτορος.

ε') μεταξύ κληρονόμου καὶ κληρονομίας, γενομένης
δεκτῆς ἐπ' ὠφελείᾳ ἀπογραφῆς.

ς') μεταξύ προσώπων, ὧν ἡ περιουσία διοικεῖται
ὑπὸ ἄλλων καὶ τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν διοίκησιν ταύ-
την, ἐφ' ὅσον διαρκεῖ αὕτη.

Ἄρθρ. 152. Αναστέλλεται ὡσαύτως ἡ παραγραφὴ
κατ' ἀχειραφέτων ἀνηλίκων, ἀπηγορευμένων ἀνηλίκων,
καὶ τῶν ἐν ἐνεργητικῇ ὑπηρεσίᾳ ἐν καιρῷ πολέμου στρα-
τιωτικῶν, καίτοι μὴ ἐξελθόντων τοῦ κράτους.

Ἄρθρ. 153. Ἡ παραγραφὴ ἀναστέλλεται κατὰ τὴν
διάρκειαν δικαιοστασίας ἐφ' ὅσον συμπίπτει τοῦτο κατὰ
τοὺς τελευταίους ἐξ μῆνας τῆς πρὸς παραγραφὴν προ-
θεσμίας.

Ἐπίσης ἀναστέλλεται ἡ παραγραφὴ ὅταν ὁ δικαιου-
χος κωλύεται νὰ ἐπιδιώξῃ τὸ δικαίωμα αὐτοῦ ἕνεκεν
ἀνωτέρας βίας, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον χρόνον τὸ κώλυμα
ἐπέλη κατὰ τοὺς τελευταίους ἐξ μῆνας τῆς πρὸς πα-
ραγραφὴν προθεσμίας.

Ἄρθρ. 154. Τὸ χρονικὸν διάστημα καθ' ὃ ἀναστέλ-
λεται ἡ παραγραφὴ δὲν ὑπολογίζεται εἰς τὸν χρόνον τῆς
παραγραφῆς.

Ἄρθρ. 155. Ἡ παραγραφὴ διακόπτεται : α'. Διὰ
τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς, ἔστω καὶ ἂν ἀπευθύνηται
αὕτη ἐνώπιον ἀναρμοδίου δικαστηρίου, ἐκτὸς ἐὰν ὁ
ἐνάγων παραιτηθῆ αὐτῆς ἢ ἀπορριφθῆ ἡ ἀγωγή ὡς ἄ-
κυρος ἢ ὡς ἀνυποστήρικτος.

β'. Διὰ τῆς νομίμου κοινοποιήσεως ἐπιταγῆς ἐκτε-
λεστοῦ δικογράφου ἢ διὰ κατάσ/εσεως ἢ προσωπικῆς
κρατήσεως, ἐκτὸς ἐὰν ἡ κατάσ/εσις ἢ ἡ προσωπικὴ
κράτησις ἀκυρωθῶσι διὰ παράβασιν διαδικαστικοῦ τύ-
που ἢ ἂν παραιτηθῆ αὐτῶν ὁ πιστωτής.

γ'. Διὰ τῆς κοινοποιήσεως ἀναγγελίας πρὸς ἐπα-
λήθευσιν ἐν πτωχέψει ἢ πρὸς κατάταξιν ἐπὶ πλειστη-
ριασμοῦ ἢ ἀνακοινώσεως ἐν δίκῃ ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος
τῆς ὁποίας ἤρτηται ἢ διὰ τῆς ἀνακοινώσεως ἐπιδιωκο-
μένη ἀξίωσις.

δ'. Διὰ τῆς ἐν ἐκκρεμαῖ δίκῃ προτάσεως συμψη-
φισμοῦ τῆς ἀξιώσεως.

Ἄρθρ. 156. Ἡ παραγραφὴ διακόπτεται, ἐὰν ὁ
ὀφειλέτης ἀναγνωρίσῃ ὅπως ὁποτε τὸ δικαίωμα τοῦ πι-
στωτοῦ καὶ ἰδίως καταβάλλῃ τι ἀπέναντι τῆς ἀπαιτή-
σεως, πληρώσῃ τόκους, συστήσῃ ἐνέχυρον ἢ ὑποθήκην.

Ἄρθρ. 157. Ἐὰν διακοπῆ ἢ παραγραφῆ ὁ μέρρι
τῆς διακοπῆς παρελθὼν χρόνος δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν·
ἄρχεται δὲ νέα παραγραφὴ μετὰ τὸ πέρας τῆς διακοπῆς.

Ἄρθρ. 158. Ἡ διακοπὴ ἕνεκεν ἐγέρσεως ἀγωγῆς
ἐξακολουθεῖ μέχρι οὗ ἡ δικαστικὴ διαφορὰ λυθῆ τελεσι-
δικῶς ἢ περατωθῆ κατ' ἄλλον τρόπον.

Ἐὰν ἡ δίκη ἡρεμῆ εἴτε κατὰ συμφωνίαν, εἴτε διότι
ἐγκατελείφθη, ἢ διακοπῆ παύει ἀπὸ τῆς τελευταίας δικα-
στικῆς πράξεως. Ἡ ἀπὸ τοῦ πέρατος τῆς διακοπῆς ἄρ-
χομένη νέα παραγραφὴ διακόπτεται διὰ τῆς ἐξακολου-
θησεως τῆς δίκης, καθ' ὅν τρόπον καὶ διὰ τῆς ἐγέρσεως
τῆς ἀγωγῆς.

Ἄρθρ. 159. Ἐὰν πράγμα τι περὶ οὗ ὑφίσταται ἐμ-

πράγματος αξίωσις περιέλθη, διὰ νομίμου διαδοχῆς εἰς τὴν κατοχὴν τρίτου, ὁ χρόνος τῆς παραγραφῆς ὁ διελθὼν ἐπὶ τῆς κατοχῆς τοῦ δικαιοπαρόχου ὑπολογίζεται ὑπὲρ τοῦ δικαιοδόχου.

ΤΜΗΜΑ Γ'.

Περὶ τοῦ ἀναγκαίου πρὸς παραγραφὴν χρόνου

Ἄρθρ. 160. Ὁ πρὸς παραγραφὴν χρόνος μετρεῖται καθ' ἡμέρας καὶ οὐχὶ καθ' ὥρας, συμπληροῦται δὲ ἅμα τῇ παρελεύσει τῆς τελευταίας ἡμέρας. Ὁ μὲν ἐν ταῖς βραχυτέραις τοῦ ἔτους παραγραφαῖς σύγκειται ἐκ τριάκοντα ἡμερῶν.

Ἄρθρ. 161. Ὅσακις δὲν ὀρίζει ὁ νόμος βραχυτέραν παραγραφὴν πᾶσα ἀπαιτήσις ἀποσβέννεται μετὰ εἰκοσαετίαν.

Ἄρθρ. 162. Μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἐτῶν παραγράφονται ἀπαιτήσεις :

Καθηγητῶν, διδασκάλων ἢ προγυμναστῶν ἐπιτηδευμάτων, γραμματέων ἢ τεχνῶν διὰ τὰ παρ' αὐτῶν παραδιδόμενα μαθήματα.

Ξενοδόχων διὰ χορηγηθεῖσαν οἰκισιν ἢ τροφήν.

Κλητῆρων δι' ἐξόδα ἐπιδόσεως ἢ ἐκτελέσεως.

Διοικητῶν σιδηροδρόμων, ἀγωγιάτων καὶ ἀμαξήλατων διὰ τὸ ἀντάλλαγμα τῆς μεταφορᾶς, περιλαμβανομένων καὶ τῶν ἐξόδων.

Ἐμπόρων διὰ τὸ τίμημα ἐμπορευμάτων πωληθέντων εἰς πρόσωπον μὴ ἐμπορευόμενον αὐτά, ἐργοστασιαρχῶν, τεχνιτῶν, καλλιτεχνῶν διὰ προμήθειαν ἀντικειμένων τῆς βιομηχανίας ἢ καλλιτεχνίας αὐτῶν καὶ διὰ παροχὴν ἐργασῶν, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐξόδων, ἂν τὰ ἀντικείμενα ταῦτα ἢ ἡ ἐργασία παρεσχέθησαν εἰς πρόσωπον μὴ ἐμπορευόμενον αὐτά.

Μετερχομένων τὴν γεωργίαν ἢ κτηνοτροφίαν διὰ προμήθειαν γεωργικῶν ἢ κτηνοτροφικῶν προϊόντων, ὅταν τὰ προϊόντα ταῦτα ἐχορηγήθησαν πρὸς οἰκιακὴν χρῆσιν.

Διευθυντῶν ἐκπαιδευτηρίων παντὸς εἶδους διὰ τὴν ἀμοιβὴν διατροφῆς καὶ ἐκπαιδεύσεως τῶν οἰκοτρόφων ἢ ἐξωθεν φοιτῶντων.

Δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν καθιδρυμάτων τῶν προωρισμένων εἰς περιθάλψιν ἢ θεραπείαν ἢ διαπαιδαγώγησιν διὰ τὴν ἀμοιβὴν τῆς περιθάλψεως ἢ θεραπείας ὡς καὶ διὰ πᾶσαν πρὸς ταῦτα συνεχομένην δαπάνην, ὡς καὶ παντὸς ὅστις παραλαμβάνει ἄλλους κατ' οἶκον πρὸς περιθάλψιν, παιδαγώγησιν ἢ ἀπλὴν ἐνδιαιτήσιν διὰ τὰ ἔνεκα τούτων ὀφειλόμενα. Ὑπηρετῶν, ἐργατῶν ἢ ἡμερομισθίων διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν μισθῶν αὐτῶν.

Ἐχόντων ἐπάγγελμα τὸ ἐκτελεῖν ὑπηρεσίας ἢ παραγγελίας ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ ἀπαιτήσεων, πηγαζουσῶν ἐκ τῆς ἐξασκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν τούτου καὶ οὐχὶ πρὸς ἐμπόρους διὰ τὴν ἐνάσκησιν τῆς ἐμπορίας των.

Ἰατρῶν, χειρουργῶν, μαιευτῆρων, μαιῶν, ὀδοντοατρῶν, κτηνιάτρων καὶ φαρμακοποιῶν δι' ἐπισκέψεις, ἐγχειρήσεις, φάρμακα καὶ τὰ παρ' αὐτῶν καταβληθέντα ἐξόδα. Εἰς τὴν αὐτὴν παραγραφὴν ὑπόκεινται καὶ αἱ ἀπαιτήσεις ἐκείνων αἰτινες παρέσχον τὰς ὑπηρεσίας ταύτας, τὰ φάρμακα ἢ τὰ ἐξόδα, καίτοι μὴ λαβόντες παρὰ τῆς ἀρχῆς τὴν πρὸς ἐνάσκησιν τῶν ἐπαγγελμάτων καὶ ἐπιτηδευμάτων τούτων ἄδειαν.

Ἐξ επαγγέλματος ἐπιτιμούντων κινητὰ πράγματα διὰ τὸ μίσθωμα.

Δικηγόρων ἢ ἄλλων δικαστικῶν πληρεξουσίων διὰ τὰ παρ' αὐτῶν δαπανηθέντα καὶ τὰς ἀμοιβάς. Ἡ τριετία ἄρχεται ἀπὸ τῆς ὀριστικῆς περατώσεως τῆς δίκης, ἢ ἀπὸ τῆς ἀνακλήσεως τῆς ἐντολῆς.

Συμβολαίγραφων δι' ἔξοδα καὶ ἀμοιβῆν. Ἡ τριετία ἄρχεται ἀπὸ τῶν συνταχθεισῶν παρ' αὐτῶν πράξεων.

Μηχανικῶν, ἀρχιτεκτόνων, γεωμετρῶν καὶ λογιστῶν διὰ τὰς ἀμοιβάς αὐτῶν. Ἡ τριετία ἄρχεται ἀπὸ τῆς περατώσεως τοῦ ἔργου.

Ἄρθρ. 163. Ἐν ταῖς περιπτώσεσι τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ἡ παραγραφή χωρεῖ καὶ ὅταν κατ' ἐξαιροῦσιν γίνωνται χορηγίαι, ὑπηρεσίαι ἢ ἔργα, πλὴν ἐπὶ μόνων τῶν ὑπηρετῶν τῶν ἐπὶ συμφωνίᾳ κατὰ μῆνα, ἢ ἐπὶ ὀρισθησομένη ἀποζημιώτει ὑπηρετούντων, ὅτε ἡ παραγραφή ἄρχεται ἀφ' ἧς αὐτῆ ἢ ὑπηρεσία, ἐκτὸς ἐάν αὕτη διαρκέσῃ ὑπὲρ δεκαετίαν, ὅτε ἀπὸ τῆς δεκαετίας ἄρχεται ἡ παραγραφή τῶν πρὸ ταύτης ὀφειλομένων.

Ἐν ταῖς περιπτώσεσι ταύταις, διακοπὴ ἐπέρχεται μόνον, ἂν ἐγένετο ἀναγνώρισις τοῦ χρέους ἐγγράφως, ἢ δικαστικὴ ἀπαιτήσις μὴ ἀνατραπέιτα.

Ἄρθρ. 164. Γραμματεῖς Δικαστηρίων, δικηγόροι καὶ ἄλλοι δικαστικοὶ πληρεξούσιοι ἀπαλλάσσονται τῆς εὐθύνης ἕνεκα τῶν εἰς αὐτοὺς παραδοθέντων δικαιογράφων μετὰ παρέλευσιν πέντε ἐτῶν ἀπὸ τῆς περατώσεως τῆς δίκης.

Κλητῆρες ἀπαλλάσσονται τῆς αὐτῆς εὐθύνης μετὰ παρέλευσιν δύο ἐτῶν ἀφ' ἧς παρεδόθησαν εἰς αὐτοὺς τὰ ἔγγραφα.

Ἐπιτρέπεται ὁμοίως καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς παραγραφῆς ἢ ἐπαγωγῆς ὄρκου εἰς τὰ εἰρημένα πρόσωπα, ἂν κατέχωσιν ἢ γνωρίζωσι ποῦ εὐρίσκονται τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἔγγραφα.

Ἄρθρ. 165. Μετὰ πενταετίαν παραγράφονται :

Τὸ μίσθωμα τῶν ἀστικῶν καὶ ἀγροτικῶν κτημάτων.

Οἱ τόκοι καὶ τὰ χρεωλύσια τῶν ὀφειλομένων κεφαλαίων καὶ ἐν γένει πᾶσα περιοδικὴ παροχὴ.

Ἄρθρ. 166. Μετὰ δεκαετίαν παραγράφονται αἱ χορηγίαι, ἐμπυτευτικοὶ κανόνες ἢ γεώμορα κατὰ διετίαν ὀφειλόμενα.

Ἄρθρ. 167. Τῆς παραγραφῆς τῶν ἄρθρων 162, 165 καὶ 166 δὲν ἐξαιροῦνται στρατιωτικοὶ ἐν ἐνεργητικῇ ὑπηρεσίᾳ ἐν καιρῷ πολέμου, οὔτε ἀχειράφεται ἀνηλικοὶ ἢ ἀπηγορευμένοι, ἐπιφυλαττομένης τῆς ἀναγωγῆς κατὰ τῶν ἰδίων ἐπιτρόπων.

Ἄρθρ. 168. Αἱ τελειοδίκως ἐπιδικασθεῖσαι ἀξιώσεις παραγράφονται μετὰ εἰκοσαετίαν, καὶ ἐάν ἄλλως ὑπέκειντο εἰς βραχυτέραν παραγραφὴν, ἐκτὸς ἐάν ἡ δικαστικὴ ἀναγνώρισις ἀφορᾷ περιοδικὰς παροχὰς βραδύτερον γενησομένης ἀπαιτητάς.

Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ ἐάν ἐπῆλθε συμβιβασμὸς ἐκτελεστός ἢ συνετάχθη τίτλος ἐκτελεστός ἢ ἐγένετο ἡ ἀξίωσις ὀριστικῶς δεκτὴ ἐν ἐπαληθεύσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ ὀρισμοῦ τοῦ χρόνου.

Ἄρθρ. 169. Ὡς πρὸς τοὺς περὶ χρόνου ὀρισμοὺς οὗς περιέχουσι νόμοι καὶ διατάγματα, δικαστικαὶ ἀπο-

φάσεις ἢ πράξεις καὶ δικαιοπραξίαι ἰσχύουσιν οἱ ἐπό-
μενοι ἐρμηνευτικοὶ κανόνες.

Ἄρθρ. 170. Ἐὰν προθεσμία τεταγμένη καθ' ἡμέ-
ρας ἄρχεται ἀπὸ γεγονότος ἢ χρονικοῦ σημείου τῆς
ἡμέρας, δὲν συνυπολογίζεται ἡ ἡμέρα τοῦ γεγονότος ἢ
τοῦ χρονικοῦ σημείου. Λήγει δὲ ἡ προθεσμία αὕτη
μόνον μετὰ παρέλευσιν τῆς τελευταίας ἡμέρας.

Ἄρθρ. 171. Ἐὰν προθεσμία καθ' ἑβδομάδας τεταγ-
μένη ἄρχεται ἀπὸ γεγονότος ἢ χρονικοῦ σημείου ἡμέ-
ρας λήγει μετὰ παρέλευσιν ἐκείνης τῆς ἡμέρας τῆς τε-
λευταίας ἑβδομάδος ἣτις κατὰ τὸ ὄνομα ἀντιστοιχεῖ εἰς
τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως.

Ἄρθρ. 172. Ἐὰν προθεσμία κατὰ μῆνα ἢ χρονικὸν
διάστημα πλείονας μῆνας περιλαμβάνον ἄρχεται ἀπὸ
γεγονότος ἢ χρονικοῦ σημείου ἡμέρας λήγει μετὰ πα-
ρέλευσιν ἐκείνης τῆς ἡμέρας τοῦ τελευταίου μηνός,
ἣτις ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῆς ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν ἡμέραν
τῆς ἐνάρξεως, εἰὰν δὲ ἡ ἡμέρα αὕτη ἐλλείπη κατὰ τὸν
τελευταῖον μῆνα, ἡ προθεσμία λήγει μετὰ παρέλευσιν
τῆς τελευταίας ἡμέρας τοῦ μηνός τούτου.

Ἄρθρ. 173. Προθεσμία ἡμίσεως ἔτους λογίζεται
ἀποτελουμένη ἐκ μηνῶν ἕξ, τετάρτου δὲ τοῦ ἔτους ἐκ
μηνῶν τριῶν, ἡμίσεως δὲ μηνός ἕξ ἡμερῶν 15.

Ἐὰν προθεσμία ὠρίσθη ἐξ ὀλοκληρῶν μηνῶν καὶ
ἡμίσεως μηνός, αἱ δέκα πέντε ἡμέραι λογίζονται εἰς
τὸ τέλος τῆς προθεσμίας,

Ἄρθρ. 174. Ἐὰν προθεσμία ὀρισθεῖσα κατὰ μῆνας
ἢ ἔτη δὲν διέρχεται συναπτῶς, ὁ μὴν λογίζεται πρὸς
30 ἡμέρας τὸ δὲ ἔτος πρὸς 365.

Ἄρθρ. 175. Ἐν περιπτώσει παρατάσεως προθεσμίας
ἡ νέα προθεσμία λογίζεται ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς προγε-
νεστέρας.

Ἄρθρ. 176. Ἀρχὴ τοῦ μηνός θεωρεῖται ἡ πρώτη
ἡμέρα αὐτοῦ, μέσον ἢ δεκάτη πέμπτη καὶ τέλος ἡ τε-
λευταία.

Ἄρθρ. 177. Ἐὰν ἡ πρὸς ἐπιχείρησιν νομικῆς τινος
πράξεως ὠρισμένη ἡμέρα ἢ ἡ τελευταία τῆς πρὸς
τοῦτο προθεσμίας εἶναι Κυριακὴ ἢ ἐξηρημένη διὰ νό-
μου ἑορτή, ἢ πρᾶξις δύναται νὰ ἐπιχειρηθῇ καὶ τὴν
ἐπομένην ἐργάσιμον ἡμέραν.

ΜΕΡΟΣ ΣΤ'.

Περὶ ἐγγυοδοσίας.

Ἄρθρ. 178. Ἐφ' ὅσον νόμος ἢ δικαιοπραξία δὲν
ὀρίζει ἄλλως, ὁ εἰς ἐγγυοδοσίαν ὑπόχρεως δύναται νὰ
δώσῃ ταύτην καθ' ἓνα τῶν ἐπομένων τρόπων κατὰ τὸ
δοκοῦν αὐτῷ, ἢτοι διὰ καταθέσεως χρημάτων ἢ χρεω-
γράφων, δι' ἐνεχυράσεως κινητῶν πραγμάτων ἢ διὰ
παροχῆς ὑποθήκης ἐπὶ ἀκινήτων κειμένων ἐν Κρήτῃ.

Μόνον εἰὰν τοιαύτη ἀσφάλεια δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ
δοθῇ ἐπιτρέπεται ἡ προσφορὰ ἀξιοχρέου ἐγγυητοῦ.

Ἄρθρ. 179. Ἄμα τῇ καταθέσει ὁ δικαιούχος κτᾶ-
ται δικαίωμα ἐνεχύρου ἐπὶ τῶν κατατεθέντων χρημά-
των ἢ χρεωγράφων. Ἐπὶ δὲ χρημάτων κατατεθειμένων
παρὰ Δημοσίᾳ ἀρχῇ ἢ τῇ Τραπεζῇ Κρήτης ἢ τῷ Κοι-
νωφελῇ Ταμείῳ Κρήτης δικαίωμα ἐνεχύρου τῆς πρὸς
ἀπόδοσιν ἀπαιτήσεως.

Ἄρθρ. 180. Δεκταὶ πρὸς ἐγγυοδοσίαν εἶναι μόνον
ἀνώνυμοι μετοχαὶ ἢ ὁμολογίαι τῆς Τραπεζῆς Κρήτης ἢ

αί εις τὸν κομιστὴν ὁμολογίαι τῶν ἀνεγνωρισμένων ἀλλοδαπῶν Τραπεζῶν, λογιζόμεναι εἰς τὰ τρία τέταρτα τῆς ἀγοραίας αὐτῶν τιμῆς.

Μετὰ τῶν χρεωγράφων δεόν νὰ κατατίθενται καὶ τὰ τοκομερίδια ἢ μερίσματα ὡς καὶ τὰ διὰ τὴν ἀνανέωσιν στελέχη.

Ἄρθρ. 181. Διὰ κινητῶν πραγμάτων δύναται νὰ δοθῇ ἐγγύησις μόν ν μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν δύο τρίτων τῆς κατ' ἐκτίμησιν ἀξίας αὐτῶν· κινητὰ ὑποκείμενα εἰς φθορὰν ἢ ὧν ἡ φύλαξις εἶναι δυσχερὴς οὐδεὶς ὑποχρεοῦται νὰ δεχθῇ εἰς ἐγγύησιν.

Ἄρθρ. 182. Ἐγγύησις δι' ὑποθηκεύτους ἀκινήτων δύναται νὰ δοθῇ μόνον μέχρι τοῦ ἡμίτεως τῆς ἀξίας τοῦ ἀκινήτου.

Ἄρθρ. 183. Ἐγγυητῆς ἀξιοχρεως θεωρεῖται ὁ ἔχων περιουσίαν ἀνάλογον πρὸς τὸ μέγεθος τῆς χρηρηγητέας ἐγγυήσεως κατοικῶν ἐν τῇ Νήτῃ καὶ ὑπαγόμενος ἀπεριορίστως εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Κρητικῶν δικαστηρίων. Ἡ τοικύτη ἐγγύησις δίδεται πάντοτε σὺν τῇ δηλώσει παρλιτήσεως ἀπὸ τῆς ἐνστάσεως τῆς διζήσεως.

Ἄρθρ. 184. Ἐὰν ἡ δοθεῖσα ἐγγύησις καταστῇ ἀνεπαρκὴς ἄνευ πταίσματος τοῦ δικαιοῦχου ὁ ὑπόχρεως ὀφείλει νὰ συμπληρώσῃ ταύτην ἢ ν' ἀναπληρώσῃ δι' ἄλλης ἐγγυήσεως.

ΜΕΡΟΣ Α΄.

Περὶ πραγμάτων.

Ἄρθρ. 185. Τὰ πράγματα εἶναι κινήτᾳ ἢ ἀκίνητᾳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ ἀκινήτων

Ἄρθρ. 186. Ἀκίνητᾳ εἶναι, ἢ τὰ ἐκ φύσεως τοιαῦτα, ἢ τὰ ἀποτελοῦντα παρακολούθημα ἀκινήτου, ἢ τινὰ δικαιώματα ὑπὸ τοῦ νόμου ρητῶς μεταξὺ τῶν ἀκινήτων κατατασσόμενα.

Ἄρθρ. 187. Τὸ ἔδαφος καὶ αἱ οἰκοδομαὶ εἶναι ρύτει ἀκίνητᾳ.

Ἄρθρ. 188. Παρακολούθημα ἀκινήτου εἶναι πᾶν τὸ μετ' αὐτοῦ συνδεδεμένον· τοιοῦτον εἶναι τὸ τε προσ-
αύξημα αὐτοῦ, πρὶν ἀποχωρισθῆ, καὶ πᾶν παράρτημα, ἄνευ τοῦ ὁποίου δὲν δύναται νὰ γίνῃ χρῆσις τοῦ ἀκινήτου, ἢ τὸ ὁποῖον, εἴτε ὁ νόμος, εἴτε ὁ ἰδιοκτήτης, προσδιώρισεν εἰς διαρκῆ ὑπηρεσίαν αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 189. Τοιαῦτα παρακολουθήματα ἀκινήτου εἶναι ἰδίως τὰ ἑξῆς.

α΄) Πᾶν τὸ συμπεπηγμένον μετ' αὐτοῦ, διὰ γύφου, ἀσβέστου, ἢ ἀμμοκονίας, ἢ μὴ δυνάμενον ν' ἀποσπασθῆ ἄνευ βλάβης ἢ χειροτερεύσεως, ὡς καθρέπται ἢ εἰκόνες, ὧν τὸ περίζωμα εἶναι ἐντετειχισμένον.

β΄) Φυτὰ, δένδρα, ὀπῶραι, δημητριακοὶ καρποὶ, καὶ ὅσα ἢ γῆ παράγει, ἐν ὅσῳ δὲν ἐκκοπῶσιν ἀπ' αὐτῆς, ἢ δὲν ἀποσπασθῶσι.

γ΄) Σπόροι, ξυλεῖα, ρορδῆ, καὶ πᾶν ἄλλο προϊόν, καίτοι συνειλεγμένον, ζῶα, γεωργικὰ ἐργαλεῖα, καὶ ὁ ἐξοπλισμὸς, οἷον πίθαι, κἀδοδοὶ, σχοινία, ἀλύσεις, πυροσβεστήρες, ἐφ' ὅσον εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τὴν τακτικὴν διοίκησιν καὶ χρῆσιν ἀκινήτου ἢ ἐργοστασίου.

δ΄) Ὅσα ἐνοικοδομοῦνται, οἷον μηχαναὶ, ληνοὶ, λέβητες, ἄμβυκες, μύλοι, ὑδραγωγικοὶ σωλῆνες κλπ.

ε΄) Αἱ κυψέλαι τῶν μελισσῶν, αἱ περιστεραι τῶν περιστερῶνων, καθ' ὅσον εἶναι προσδιωρισμέναι εἰς κτῆμά τι· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἐν λίμναις ἰχθύες.

Ἄρθρ. 190. Ἀγάλματα, ἰδρυμένα ἐν ἐπὶ τούτῳ κοιλώματι, καίτοι ἄνευ βλάβης ἀποσπώμενα, ἀποτελοῦσι μέρος τοῦ ἀκινήτου.

Ἄρθρ. 191. Ἡ οἰκοδομικὴ ὄλη, ἐκ τῆς κατεδαφίσεως κτιρίου προερχομένη, λογίζεται ἀκίνητος, ἐν ὅσῳ εὐρίσκεται ἐπὶ τοῦ τόπου τοῦ κατεδαφισθέντος κτιρίου· ἢ δὲ πρὸς κατασκευὴν ἢ ἐπισκευὴν κτιρίου προσαχθεῖσα εἶναι κινήτη, ἐν ὅσῳ δὲν ἔγεινε χρῆσις εἰς τὴν οἰκοδομήν.

Ἄρθρ. 192. Ὡς ἐπὶ ἀκινήτου προσηρμοσμένα εἶναι ἀκίνητᾳ·

α΄.) Ἡ ἐπικαρπία ἀκινήτου.

β΄.) Αἱ πραγματικαὶ δουλείαι.

γ΄.) Ἡ ἐμπύτευσις καὶ ἡ ἐπιφάνεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ κινήτων

Ἄρθρ. 193. Φύσει κινήτᾳ εἶναι πάντα τὰ ἐνσώματα, τὰ δυνάμενα νὰ μετακινήθωσιν εἴτε ἰδίᾳ, εἴτε ἄλλοτριᾳ δυνάμει, ἄνευ βλάβης τῆς οὐσίας αὐτῶν.

Ἄρθρ. 194. Εἰς τὴν τάξιν τῶν κινητῶν ἀνήκουσι παντὸς εἴδους ἀπαιτήσεις, μετοχαὶ οἰαςδήποτε ἐταιρίας, πρόσδοι ἐτήσιοι ἢ διηνεκεῖς.

Ἄρθρ. 195. Ἀντικαταστατὰ πράγματα ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ νόμου εἶναι κινητὰ πράγματα, ἅτινα ἐν ταῖς συναλλαγῶσι συνήθως προσδιορίζονται κατ' ἀριθμὸν, μέτρον ἢ σταθμὸν.

Ἄρθρ. 196. Ἀναλωτὰ πράγματα ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ νόμου εἶναι κινητὰ πράγματα, τῶν ὁποίων ἢ κατὰ προορισμὸν χρήσις συνίσταται εἰς τὴν κατανάλωσιν ἢ τὴν ἐκποίησιν.

Ἀναλωτὰ θεωροῦνται καὶ κινητὰ, ἅτινα ἀνήκουσιν εἰς ἐμπορικὸν κατάστημα ἢ εἰς ἄλλην ὁμάδα πραγμάτων, ὧν ἢ κατὰ προορισμὸν χρήσις συνίσταται εἰς τὴν καθ' ἕκαστον ἐκποίησιν τῶν πραγμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ κτημάτων ὡς πρὸς τοὺς κρείους αὐτῶν.

Ἄρθρ. 197. Τὰ κτήματα ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἐπικρατείαν, εἰς νομοὺς, ἐπαρχίας, δήμους, ἢ εἰς ἄλλα νομικὰ πρόσωπα, ἢ εἰς ἰδιώτας.

Ἄρθρ. 198. Τὰ κτήματα τῆς ἐπικρατείας, ἢ εἶναι δημόσια, ἢ ἀνήκουσιν εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ κράτους.

Ἄρθρ. 199. Δημόσια κτήματα τῆς ἐπικρατείας εἶναι ὁδοὶ δαπάνῃ αὐτῆς διατηρούμεναι, ποταμοὶ πλώϊμοι διὰ πλοιαρίων ἢ ξύλων, αἰγιαλοὶ, λιμένες, ὄρμοι, αἰ πύλαι, τὰ τεῖχη, αἱ τάφροι καὶ αἱ ἐπάλλξεις, καὶ ἐν γένει τὰ ὀχυρώματα φρουρίων, ἢ ἄλλων πολεμικῶν χωρίων.

Ἄρθρ. 200. Πάντα τὰ λοιπὰ κτήματα τῆς ἐπικρατείας ἀνήκουσιν εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ Κράτους.

Ἄρθρ. 201. Γῆπεδα ὀχυρωμάτων, ἐπάλλξεων καὶ πολεμικῶν χωρίων, μὴ ἔχοντα πλέον τὸν ἀρχικὸν αὐτῶν προορισμὸν, καὶ ἐν γένει πάντα τὰ κτήματα, ὅσα ἔπαυσαν νὰ ὑπηρετῶσιν εἰς κοινὴν χρῆσιν ἢ εἰς ὑπεράσπισιν τῆς γῶρας, δὲν εἶναι πλέον δημόσια κτήματα, ἀλλὰ καθίστανται περιουσία τοῦ Κράτους.

Ἄρθρ. 202. Τὰ δημόσια κτήματα εἶναι ἀναπαλλοτρίωτα, τὰ δὲ τῆς περιουσίας τοῦ Κράτους ἀπαλλοτριοῦνται κατὰ τοὺς περὶ τούτων κειμένους νόμους.

Ἄρθρ. 203. Τὰ κτήματα τῶν νομῶν, τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ τῶν δήμων, ἢ εἶναι κοινῆς χρήσεως, ἢ ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν νομικῶν τούτων προσώπων.

Οἱ ὅροι καὶ ὁ τρόπος τῆς κοινῆς χρήσεως, ὡσχύτως καὶ τὰ τῆς διαχειρίσεως καὶ ἐκποιήσεως τῆς ἰδιοκτησίας τῶν ἀνωτέρω νομικῶν προσώπων, ρυθμίζονται ὑπὸ εἰδικῶν νόμων.

Ἄρθρ. 204. Τὰ νομικὰ πρόσωπα, εἴτε πολιτικά, εἴτε θρησκευτικά, δύνανται νὰ ἔχωσι κτήματα, ἂν ἢ σύστασις αὐτῶν ἐνεκρίθη κατὰ νόμον, καὶ καθ' ὅσον ἢ ἔγκρισις δὲν περιώριτεν ἰδίως τὴν ἰκανότητα ταύτην.

Τὰ κτήματα νομικῶν προσώπων δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὰ συγχροτοῦντα τυχόν αὐτὰ φυσικὰ πρόσωπα.

Ἄρθρ. 205. Τὰ μὴ ὑπαγόμενα εἰς τινὰ τῶν προειρημένων κατηγοριῶν κτήματα ἀνήκουσιν εἰς τοὺς ἰδιώτας.

ΜΕΡΟΣ Β'

Περὶ νομῆς

Ἄρθρ. 206. Κατοχὴ εἶναι ἡ φυσικὴ καὶ ἀποκλειστικὴ ἐξουσία ἐπὶ πράγματι, νομὴ δὲ εἶναι ἡ διανοία κυρίου αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἄλλου ἐνασκουμένη κατοχῆ.

Ἄρθρ. 207. Τῆς ἐμφυτεύσεως, τῆς ἐπιφανείας καὶ τῶν δουλειῶν, τῶν τε πραγματικῶν, ἔσαι εἶναι συνεχεῖς καὶ καταφανεῖς, καὶ τῶν προσωπικῶν, ὑπάρχει νομὴ συνισταμένη εἰς τὴν ἐνέσκησιν τῶν δικαιωμάτων τούτων διανοία δικαιοῦχοι.

Τῶν μὴ συνεχῶν καὶ μὴ καταφανῶν δουλειῶν ἡ ἐνέσκησις ἀποτελεῖ νομὴν, εἴαν ἡ κτῆσις αὐτῶν στηρίζεται εἰς δημόσιον ἔγγραφον.

Ἄρθρ. 208. Πᾶς ἱκανὸς πρὸς κτῆσιν δικαιωμάτων δύναται νὰ ἦ καὶ νομεύς. Ὑπὲρ τῶν στερουμένων βουλήσεως κτᾶται καὶ διατηρεῖ τὴν νομὴν ὁ νόμιμος αὐτῶν ἀντιπρόσωπος.

Ἄρθρ. 209. Ἡ νομὴ ἀποκτᾶται ἢ διὰ καταλήψεως περιποιούσης τὴν ἀποκλειστικὴν ἐπὶ τοῦ πράγματος ἐξουσίαν, ἢ διὰ παραδόσεως ὑπὸ τοῦ νομεύς. Ἡ παράδοσις δὲν εἶναι ἀναγκαία.

α.) Ὅταν ὁ τέως νομεύς μετατρέπηται διὰ ῥητῆς συμφωνίας εἰς ἐντολοδόχον τοῦ κτωμένου τὴν νομὴν.

β.) Ἄμα ὁ νομεύς συμφωνήσῃ μετὰ τοῦ κατόχου περὶ τῆς εἰς τούτον μεταθέσεως τῆς νομῆς.

Ἄρθρ. 210. Καὶ δι' ἀντιπροσώπου ἀποκτᾶται νομὴ, ὅταν οὗτος ἀποκτήσῃ τὴν φυσικὴν ἐπὶ τοῦ πράγματος ἐξουσίαν, ἐπὶ σκοπῶ νὰ καταστήσῃ νομέα αὐτοῦ τὸν ἐκπροσωπούμενον.

Ἄρθρ. 211. Ἐωσὺ ἀποδειχθῇ, ὅτι ἤρξατό τις κατέχων ἐν ὀνόματι ἄλλου, ὁ νόμος τεκμαίρεται, ὅτι νέμεται διανοία κυρίου.

Ἄρθρ. 212. Ὅστις ἤρξατο κατέχων ὀνόματι ἄλλου, ὑποτίθεται κατέχων ὀνόματι αὐτοῦ μέχρι ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου.

Ἄρθρ. 213. Ὁ νῦν νομεύς, ὁ ἀποδεικνύων καὶ ἐν προγενεστέρω χρόνῳ νομὴν, ὑποτίθεται νεμηθεὶς καθ' ὅλον τὸ μεταξύ διάστημα μέχρις ἐναντίας ἀποδείξεως.

Ἄρθρ. 214. Ἡ νομὴ μεταβαίνει καὶ εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ νομεύς.

Ἄρθρ. 215. Ἡ νομὴ ἀπόλλυται, ἄμα ἢ ἐπὶ τοῦ πράγματος ἐξουσία τοῦ νομεύς ἀποβῇ ἀδύνατος, ἢ οὗτος ἐκδηλώσῃ διάνοιαν ἐναντίαν.

Ἄρθρ. 216. Ὁ ἐστερημένος βουλήσεως δὲν ἀποβάλλει τὴν νομὴν διανοία.

Ἄρθρ. 217. Ἐὰν ὁ ἀντιπρόσωπος νομεύς ἀκινήτου ἀντιποιηθῇ τὴν νομὴν αὐτοῦ, οὗτος δὲν ἀπόλλυσι τὴν νομὴν, πρὶν λάβῃ γνῶσιν τῆς ἀντιποιήσεως.

Ἄρθρ. 218. Ὁ διαταραχθεὶς ἐν τῇ νομῇ ἀκινήτου, ἢ διαίως, ἢ ἀνευ εἰίας, ἀλλ' ἄκων στερηθεὶς αὐτῆς, δύναται ἐντὸς ἔτους καὶ ἡμέρας μιᾶς ἀπὸ τῆς διαταράξεως ἢ τῆς ἀποβολῆς νὰ ἐνασχῆσῃ πρὸς διατήρησιν ἢ ἀνάκτησιν τῆς νομῆς τὰ ἐν τῇ Πολ. Δικονομίᾳ ὀριζόμενα ἐνδίκᾳ μέσα.

Ἄρθρ. 219. Ἐὰν ἐπὶ διαταράξεως νομῆς ὁ ἐναγόμενος ἰσχυρίζηται ὅτι εἶναι αὐτὸς νομεύς, ἡ τῆς νομῆς ἀπόδειξις ἐπιβάλλεται εἰς ἀμροτέρους τοὺς διαδίκους καὶ ἡ νομὴ ἐπιδικάζεται εἰς ὃν τὸ δικαστήριον παραδεδόχῃ νομέα.

Άρθρ. 220. Τὰς ἐν τῷ ἄρθρῳ 218 ἀγωγὰς ἔχει καὶ ὁ ἀπλοῦς κάτοχος ἀκινήτων κατὰ τρίτων, οἵτινες διαταράττουσι τὴν ὑπὸ τοῦ νομῆως ἐπιτραπεῖσαν αὐτῷ κατοχὴν, ἢ ἀποβάλλουσιν αὐτὸν ἀπ' αὐτῆς.

Άρθρ. 221. Ὡς πρὸς τὸν ἀπόντα τῆς νήσου, ὅστις δὲν ἔχει ἐν αὐτῇ ἀντιπρόσωπον ἢ προθεσμίᾳ πρὸς ἐνάσκησιν τῶν ἐν ἄρθρῳ 218 ἀγωγῶν εἶνε διετῆς ἀρχομένη ἀπὸ τῆς διαταράξεως ἢ τῆς ἀποβολῆς.

Άρθρ. 222. Τὰς ἐν ἄρθρῳ 218 ἀγωγὰς κτῶνται διὰ τῆς καθολικῆς ἢ ἐιδικῆς διαδόχῃς καὶ οἱ κληρονόμοι ἢ ἐιδικοί διάδοχοι τοῦ διαταραχθέντος ἢ ἀποβληθέντος νομῆως, οἵτινες συνεχίζουσι καὶ τὰς ἐκκρεμεῖς συνεπεῖα τοιούτων ἀγωγῶν δίκας.

Άρθρ. 223. Αἱ ἀγωγαὶ τοῦ ἄρθρου 218 προσήκουσι καὶ κατὰ τῶν κληρονόμων τοῦ διαταραχθέντος τὴν νομὴν ἢ ἀποβαλόντος τὸν νομῆα κατὰ δὲ τῶν λοιπῶν διαδόχων αὐτοῦ, μόνον ἐὰν οὗτοι κατὰ τὴν κατάληψιν τῆς νομῆς ἐγίνωσκον ὅτι βία ἢ ἄκω ἐστερήθη αὐτῆς ὁ ἀρχικὸς νομῆς.

Άρθρ. 224. Οἱ ἔχοντες τὰς ἐν ἄρθρῳ 218 ἀγωγὰς δύνανται καὶ βία νὰ ἀποκρούσωσι πᾶσαν ἄδικον πρᾶξιν ἐπαγομένην διατάραξιν τῆς νομῆς ἢ τείνουσαν εἰς ἀφαίρεσιν αὐτῆς, ὡς καὶ ν' ἀνακτήσωσι βία τὴν ἀπολεσθεῖσαν νομὴν, ἀλλὰ μόνον ἐὰν τὴν βίαν μεταχειρισθῶσιν ἀμέσως μετὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς νομῆς.

Άρθρ. 225. Οἱ κατέχοντες κτήματα τῆς ἐπικρατείας ἢ τῶν ἐν ἄρθρῳ 203 νομικῶν προσώπων ἔχουσι τὰς ἐν ἄρθρῳ 218 ἀγωγὰς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ κατὰ τοῦ Δημοσίου ἢ τῶν νομικῶν προσώπων εἰς ἃ ἀνήκουσι τὰ κτήματα ταῦτα.

Άρθρ. 226. Εἰς τὸν νομῆα ἐμφυτεύσεως ἐπιφανείας καὶ δουλείας, κατὰ τοὺς ὅρισμους τοῦ ἄρθρου 207 διδεται ὡσαύτως ἀγωγή περὶ νομῆς.

Άρθρ. 227. Δύναται νὰ ζητηθῇ παρὰ τοῦ Εἰρηνοδίκου ἢ προσωρινὴ ἀναστολὴ πάσης καινοτομίας, εἴτε ἐν τῷ ἰδίῳ τοῦ αἰτοῦντος ἀκινήτῳ, εἴτε ἐν τῷ γειτνιάζοντι ἐπιχειρουμένῳ, μέχρις οὗ ἐκδικασθῇ διὰ κυρίας ἀγωγῆς τὸ πρὸς ἀπαγόρευσιν τῆς καινοτομίας δικαίωμα. Ὁ Εἰρηνοδίκης δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀναστολὴν ἢ τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ ἔργου ἐπὶ ἐγγυήσει διὰ τὰς ἐνδεχομένας ζημίας ἐκ τῆς ἀναστολῆς ἢ τῆς ἐξακολούθησεως. Τὴν ἀνωτέρω ἀναστολὴν δύναται νὰ ζητήσῃ καὶ ὁ ἔχων ἐμπράγματον δικαίωμα ἐπὶ τοῦ κτήματος, οὗ τινος ἀπειλεῖται ἢ βλάβῃ ἐκ τῆς καινοτομίας. Ἡ κυρία ἀγωγή κινεῖται ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ Εἰρηνοδίκου, ἄλλως αἴρεται αὐτοδικαίως ἡ ἀναστολή.

ΜΕΡΟΣ Γ'.

Περὶ κυριότητος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Γενικαὶ Διατάξεις.

Άρθρ. 228. Κυριότης εἶναι τὸ δικαίωμα ἀποκλειστικῆς καὶ ἀπολύτου χρήσεως, καρπώσεως καὶ διαθέσεως πράγματος ἐνσωμάτου, ἐφ' ὅσον ἢ χρῆσις, ἢ κάρπωσις, ἢ ἡ διάθεσις αὐτῆ δὲν ἀντιβάνει εἰς ἀπαγορευτικούς νόμους.

Άρθρ. 229. Οἱ φυσικοὶ καρποὶ, ἢ γονὴ τῶν ζώων

καὶ τὰ προϊόντα τῆς γῆς ἀνήκουσιν εἰς τὸν κύριον τοῦ παραγαγόντος αὐτὰ πράγματος. Φυσικοὶ εἶναι οἱ καρποί, οὓς παράγει ἡ γῆ αὐτομάτως ἢ καλλιεργουμένη.

Ἄρθρ. 230. Καὶ τῶν ἔργων τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦ ὑπάρχει κυριότης, ρυθμιζομένη δι' εἰδικῶν νόμων.

Ἄρθρ. 231. Ὁ κύριος τοῦ πράγματος δύναται νὰ διεκδικῆσῃ αὐτὸ κατὰ παν ὅς νομέως ἢ κατόχου, ἂν εἰς τοῦτο δὲν ἀντίκειται εἰδικὴ τοῦ νόμου ἐξαίρεσις.

Καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν νομὴν ἀκινήτου, ὅπερ καλῆ τῆ πίστει καὶ νομίμῳ τίτλῳ ἀπέκτησε, διεκδικεῖ αὐτὸ κατὰ τοῦ ἀνευ τίτλου νομέως ἢ τοῦ κατόχου.

Ἄρθρ. 232. Ὁ κακῆ πίστει νομεὺς ἀποδίδει τοὺς τε συλλεχθέντας καρπούς καὶ οὓς ἠδύνατο νὰ συλλέξῃ ἐπιμελῆς οἰκογενειάρχης.

Ὁ καλῆ πίστει νομεὺς δὲν ἀποδίδει τοὺς πρὸ τῆς ἐπίδοσεως τῆς περὶ διεκδικήσεως ἀγωγῆς συλλεχθέντας καρπούς, μετ' αὐτὴν δὲ ἐνέχεται ἕνεκα τῶν καρπῶν ὡς καὶ ὁ κακῆ πίστει.

Ὅστις ὑποχρεοῦται εἰς ἀπόδοσιν καρπῶν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἔκτιν τῶν πρὸς πορισμὸν τῶν καρπῶν γενομένων δαπανῶν ἐφ' ὅσον μόνον ἀντιστοιχοῦσιν αὐτὰ πρὸς ἀναλώματα ἐπιμελοῦς διαχειρίσεως καὶ δὲν ὑπερβάλλουσι τὴν ἀξίαν τῶν καρπῶν.

Ἄρθρ. 233. Πᾶς κάτοχος, καὶ αὐτὸς ὁ καλῆ πίστει νομεὺς, δὲν δικαιούται εἰς ἀποζημίωσιν διὰ βελτιώσεως μὴ ὕφισταμένα, ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἀποδόσεως τοῦ πράγματος.

Ἄρθρ. 234. Πᾶς καλῆ ἢ κακῆ πίστει νομεὺς δικαιούται νὰ ζητήσῃ τὴν ἐκ τῶν βελτιώσεων προστεθεισάν εἰς τὸ πρᾶγμα ἀξίαν, ἢ τὰ εἰς αὐτὰς ἀναλωθέντα κατ' ἐκλογὴν τοῦ διεκδικουμένου, ἐὰν οὗτος κατὰ τὸ ἄρθρον 230 δὲν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἀφαίρεσιν.

Ἄρθρ. 235. Ἐνεκα τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων βελτιώσεων μόνος ὁ καλῆ πίστει νομεὺς ἔχει δικαίωμα παρακατασχέσεως κατὰ τὴν διεκδικήσιν.

Ἄρθρ. 236. Ἡ κυριότης ἀκινήτου συνεπάγεται τὴν κυριότητα οὐ μόνον τῆς ἐπιφανείας, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐπ' αὐτῆς καὶ ὑπ' αὐτὴν χώρου, τηρουμένων τῶν περὶ ἀρχαιοτήτων, μεταλλείων, ὀρυκτῶν καὶ πάσης ἄλλης εἰδικῆς διατάξεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ τρόπων κτήσεως κυριότητος.

Ἄρθρ. 237. Ἡ κυριότης ἀποκτᾶται:

- α.) Διὰ καταλήψεως.
- β.) Διὰ συναφείας καὶ ἐνώσεως.
- γ.) Διὰ μεταθέσεως μεταξύ ζώντων.
- δ.) Διὰ κατακυρώσεως.
- ε.) Διὰ χρησικτησίας.
- ς.) Διὰ μεταθέσεως αἰτία θανάτου κατὰ τὰ ἐν τῷ κληρονομικῷ δικαίῳ ὠρισμένα.

ΤΜΗΜΑ Α'.

Περὶ καταλήψεως.

Ἄρθρ. 238. Ἀκίνητα δὲν ἀποκτῶνται διὰ καταλήψεως.

Ἄρθρ. 239. Τὰ παρ' οὐδενὸς δεσποζόμενα ἀκίνητα καὶ αἱ ἀκληρονόμητοι περιουσίαι, εἴτε διὰ τὴν ἔλλειψιν κληρονόμων, εἴτε διότι οἱ ὑπάρχοντες κληρονόμοι ἀφίστανται αὐτῶν, ἀνήκουσιν εἰς τὸ δημόσιον.

Ἄρθρ. 240. Τῶν ἀγρίων ζώων κτᾶται τις τὴν κυριότητα, ἅμα λάβῃ αὐτὰ εἰς τὴν ἐξουσίαν του. Χάριν θήρας δὲν συγχωρεῖται νὰ εἰσέλθῃ τις εἰς ἀλλότριον κτῆμα παρὰ τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ κυρίου.

Ἄρθρ. 241. Πᾶς κύριος σμῆνους μελισσῶν δύναται νὰ καταδιώξῃ αὐτὸ ἐπὶ ἀλλοτρίου κτήματος, ἀποζημιῶν τὸν κύριον αὐτοῦ διὰ τὴν ἐκ τῆς καταδιώξεως βλάβην. Ἐὰν ἐντὸς δέκα ἡμερῶν δὲν ἐπιχειρήσῃ τὴν καταδιώξιν, ἢ ἐπιχειρήσας διακόψῃ αὐτὴν ἐπὶ δύο ἢ πλεονάζουσιν ἡμέρας, ὁ κάτοχος τοῦ κτήματος δύναται νὰ ἀποκτήσῃ διὰ καταλήψεως τὴν κυριότητα τοῦ σμῆνους. Τὸ αὐτὸ δικαίωμα ἔχει καὶ ὁ κύριος τιθαστευθέντων ζώων· ταῦτα ὅμως ἀνήκουσιν εἰς τὸν καταλαβόντα αὐτὰ, ἐὰν δὲν ζητηθῶσιν ἐντὸς εἰκοσιν ἡμερῶν.

Περιστεραὶ, κόνικλοι, καὶ ἰχθύες, μεταδάντες εἰς ἄλλον περιστερῶνα, κόνικλοτροφεῖον ἢ ἰχθυοτροφεῖον, ἀνήκουσιν εἰς τὸν κύριον τῶν κτηνοτροφείων τούτων, ἐὰν δὲν προσηλυθῶσιν ἐντέχνως ἢ ὁσλίως.

Ἄρθρ. 242. Ὁ εὐρῶν ἐγκαταλειμμένον πρᾶγμα γίνεται κύριος αὐτοῦ ἅμα τῇ καταλήψει· ὁ δὲ εὐρῶν ἀπολεσθὲν ἀποκτᾷ τὴν κυριότητα αὐτοῦ μετὰ παρέλευσιν δύο ἐτῶν, ἀπ' ἧς ἀνήγγειλε τὴν εὔρεσιν εἰς τὴν ἀρμόδιαν ἀρχὴν, ἐὰν ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ δὲν ἀπήτησεν αὐτὸ ὁ κύριος.

Ἄρθρ. 243. Ἐὰν τὸ εὔρεθὲν πρᾶγμα ὑπόκειται εἰς εἰρηρᾶν ἢ ἐὰν ἡ φύλαξις αὐτοῦ ἀπαιτῇ δαπάνης ὑπερβολικᾶς ὁ εὐρέτης δύναται νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ εἰρηνοδίκου τῆς κατοικίας του τὴν ἐν δημοτικῷ πλειστηριασμῷ ἐκποίησιν μετὰ προηγουμένην ἀναγγελίαν διὰ δημοτίου τινος φύλλου· ἢ ἐκποίησις ἐνεργεῖται ἐπιμελείᾳ τοῦ Εἰρηνοδίκου, τὸ δὲ τίμημα κατατίθεται ἐντὸς δέκα ἡμερῶν παρὰ τῆς Κρητικῆς Τραπεζίῃ ἢ τῷ Κοινωφελεῖ Ταμείῳ.

Ἄρθρ. 244. Ὁ εὐρέτης ἀναλαμβάνει τὸ κατατεθὲν τίμημα ἐὰν ἐντὸς δύο ἐτῶν ἀπὸ τῆς εὔρεσεως δὲν ἐκοινοποιήσῃ εἰς τὸν ἀρμόδιον, κατὰ τὸ προηγουμένον ἄρθρον εἰρηνοδίκην, παρὰ τοῦ κυρίου τοῦ ἀπολεσθέντος πράγματος γνωστοποίησις περὶ τῆς ἀπωλείας. Ὁ εὐρέτης παρὰ τοῦ κυρίου τοῦ πράγματος ἀναλαμβάνει πρὸ τῆς παραδόσεως πᾶσαν ὑπὲρ τούτου γενομένην δαπάνην· πρὸς τούτοις δὲ δικαιούται ν' ἀπαιτήσῃ παρ' αὐτοῦ ἀμοιβὴν 10 μὲν τοῖς % ἐπὶ τῆς ἀξίας τοῦ πράγματος, ἐὰν αὕτη δὲν ὑπερβαίνῃ τὰς 100 δραχμάς, 6 δὲ τοῖς % ἐὰν εἶναι ἀνωτέρα τοῦ ποσοῦ τούτου.

Ἄρθρ. 245. Περὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ εὐρόντος ἢ ἀνακαλύψαντος πρᾶγματα ἐν τῷ πελάγει ἢ ἐν τῷ μυχῷ τῆς θαλάσσης, ἢ ἐκβληθέντα ὑπ' αὐτῆς εἰς τὴν παραλίαν, ἰσχύουσιν οἱ ὅρισμοὶ τοῦ περὶ νευαγίων καὶ νευαγιαρέσεων νόμου.

Ἄρθρ. 246. Ὁ θησαυρὸς ἀνήκει εἰς τὸν κύριον τοῦ κτήματος, ἐν ᾧ εὔρεθῃ. Ὁ ἐν ἀλλοτρίῳ κτήματι ἐκ τύχης εὔρεθὲς ἀνήκει ἐξ ἡμισείας εἰς τὸν εὐρετὴν καὶ εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ κτήματος.

Θησαυρὸς εἶναι πᾶν πολύτιμον κεκρυμμένον ἢ κατωρυγμένον κινήτων, οὗτινος οὐδεὶς δύναται ν' ἀποδείξῃ ὅτι εἶναι κύριος.

ΤΜΗΜΑ Β'.

Περὶ συναφείας καὶ ἐνώσεως

Ἄρθρ. 247. Πᾶν τὸ ἐνούμενον ἢ συναπτόμενον μετὰ

τινος πράγματος ἀνήκει εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τούτου κατὰ τοὺς κατωτέρω κανόνας.

ΤΙΤΛΟΣ Α΄.

Περὶ ἐνώσεως καὶ συσσωματώσεως μετ' ἀκινήτου

Ἄρθρ. 248. Αἱ οἰκοδομαί, αἱ φυτεῖαι, καὶ πάντα τὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ἀκινήτου ἢ ὑπ' αὐτὴν ἔργα ὑποτίθενται γενόμενα ὑπὸ τοῦ κυρίου δαπάνῃ αὐτοῦ, καὶ εἰς αὐτὸν ἀνήκοντα μέχρις ἐναντίας ἀποδείξεως, μὴ παραβλαπτομένων τῶν δικαιωμάτων, ὅσα τρίτοι νομίμως ἀπέκτησαν.

Ἄρθρ. 249. Ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἐδάφους, ὁ ἐπιχειρήσας οἰκοδομᾶς, φυτείας ἢ ἄλλα ἔργα δι' ἄλλοτρίου ὕλικου, ὀφείλει τὴν ἀξίαν αὐτοῦ.

Ἐὰν δὲ ᾖναι κακῆς πίστεως, καταδικάζεται καὶ εἰς ἀποζημίωσιν, ἀλλ' ὁ κύριος τοῦ ὕλικου δὲν δύναται ν' ἀφαιρέσῃ αὐτὸ ἀπὸ τοῦ κτήματος, μεθ' οὗ δι' οἰκοδομήσεως ἢ ριζώσεως συνηνώθη.

Ἄρθρ. 250. Ἄν τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ἔργα ἐπεχείρησεν ἐπὶ τοῦ κτήματος νομίμως καλῆς πίστεως δι' ἰδίου ὕλικου, ὁ τοῦ κτήματος κύριος ὑποχρεοῦται νὰ πληρώσῃ τούτῳ τὴν ποσότητα καθ' ἣν ἐκ τοῦ ἐπιχειρηθέντος ἔργου ηὔξησεν ἡ ἀξία τοῦ ἀκινήτου.

Ἄν ὁ ἐπιχειρήσας ᾖν κακῆς πίστεως κάτοχος δύναται ὁ ἰδιοκτήτης ἢ νὰ ὑποχρεώσῃ τούτον εἰς τὴν ἀφαίρεσιν αὐτῶν δι' ἰδίων ἐξόδων καὶ εἰς ἀποζημίωσιν ἂν ἐντεῦθεν ἐπῆλθε βλάβη εἰς τὸ ἀκίνητον ἢ νὰ καταβάλῃ τὴν ἀξίαν τοῦ ὕλικου καὶ τῆς ἐργασίας εἴτε τὴν ποσότητα καθ' ἣν ἐκ τοῦ ἐπιχειρηθέντος ἔργου ηὔξησεν ἡ ἀξία τοῦ ἀκινήτου.

Ἄρθρ. 251. Ἐπὶ φυτειῶν, οἰκοδομῶν, ἢ ἄλλων ἔργων, ἂ τρίτος ἐπεχείρησε δι' ἄλλοτρίου ὕλικου, ὁ κύριος τοῦ ὕλικου δὲν δύναται νὰ διεκδικήσῃ αὐτὸ, ἀλλὰ μόνον νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν ἀπὸ τὸν τρίτον, τὸν ποιήσαντα χρῆσιν αὐτοῦ. Δύναται δὲ καὶ ὁ κύριος τοῦ ἐδάφους νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς ἀποζημίωσιν ἕνεκα τοῦ ὕλικου τούτου, ἀλλὰ μόνον ἐφ' ὅσον ὀφείλει εἰσέτι τὴν ἀξίαν αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 252. Ἐὰν τις οἰκοδομῶν καταλάβῃ καλῆς τῆς πίστεως μέρος παρακειμένου γηπέδου, ἢ δὲ οἰκοδομὴ περατωθῇ ἐν γνώσει καὶ ἄνευ ἀντιρρήσεως τοῦ γείτονος, δύναται ἡ οἰκοδομὴ μετὰ τοῦ καταληφθέντος γηπέδου νὰ κηρυχθῇ ἰδιοκτησία τοῦ οἰκοδομήσαντος, ὅστις ὁμοίως ὀφείλει νὰ πληρώσῃ εἰς τὸν κύριον τοῦ ἐδάφους τὸ διπλάσιον τῆς ἀξίας τῆς ἀφαιρηθείσης ἐπιφανείας καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀποζημίωσιν. Διὰ τὸ ποσὸν τοῦτο ἔχει δικαίωμα ὁ κύριος τοῦ ἐδάφους πρὸς ἀποκτήσιν ὑποθήκης ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς καὶ τοῦ γηπέδου.

Ἄρθρ. 253. Αἱ προσχώσεις, αἱ γινόμεναι κατ' ὀλίγον καὶ ἀνεπαίσθητως εἰς τὰ παρὰ τοὺς ποταμούς ἢ τοὺς χειμάρρους κτήματα, ὀνομάζονται προσκλύσεις, ἀνήκουσι δὲ εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τῶν εἰρημένων κτημάτων.

Ἄρθρ. 254. Ἡ γῆ, ἣν ἀποκαλύπτει τὸ ρεῖον ὕδωρ ἀποσυρόμενον ἀνεπαίσθητως ἀπὸ τῆς ἐτέρας ὄχθης καὶ φερόμενον εἰς τὴν ἄλλην, ἀνήκει εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ παροχθίου κτήματος, παρ' ᾧ ὑπάρχει ἡ ἀποκαλυφθεῖσα γῆ, ὁ δὲ τῆς ἀντίπεραν ὄχθης κύριος οὐδὲν δικαιούται ν' ἀπαιτήσῃ ἐξ αὐτοῦ ἀντὶ τῆς γῆς, ἢ ἐστερήθῃ.

Ἄρθρ. 255. Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 253 δὲν ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῆς τοῦ ὕδατος κυριότητος ὑπόκειται εἰς περιορισμούς, ὡς ἐπὶ λιμνῶν, ὑδροστασιῶν, διωρύγων κλπ. Ὁ ἰδιοκτήτης αὐτῶν διατηρεῖ πάντοτε τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ τόπου, ὃν συνήθως ἐκάλυπτε τὸ ὕδωρ, καὶ ἂν τοῦτο ἐλαττωθῆ. Δὲν ἀποκτᾷ δὲ δικαίωμα ἐπὶ τῶν παρακειμένων γαιῶν, ἄς τὸ ὕδωρ αὐτῶν καλύπτει ἐπὶ ἐκτάκτου πληρομονῆς.

Ἄρθρ. 256. Ἐὰν ποταμὸς, ἀποσπάσῃ αἰφνιδίως εὐδίακρον μέρος παρακειμένης γῆς, καὶ φέρῃ αὐτὸ εἰς ἕτερον κτῆμα κατωτέρω κείμενον ἢ εἰς τὴν ἀντικρυθίαν, ὁ κύριος τοῦ ἀποσπασθέντος μέρους δύναται ν' ἀναλάβῃ αὐτὸ, ἐγείρων τὴν περὶ τούτου ἀγωγὴν ἐντὸς ἔτους, ἀφ' ἧς ἠνώθη πρὸς τὸ ἕτερον κτῆμα· τοιαύτη αἴτησις βραδύτερον γινομένη εἶναι ἀπαράδεκτος, ἐκτὸς ἂν ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ κτήματος, μεθ' αὐτῆς ἠνώθη τὸ ἀφαιρεθὲν μέρος, δὲν ἔλαβεν ἔτι κατοχὴν αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 257. Αἱ νῆσοι, αἵτινες παράγονται εἰς ποταμούς ἀνήκουσιν εἰς τοὺς παραποταμίους ἰδιοκτήτας τῆς ὄχθης, παρ' ἧς ἡ νῆσος παρήχθη, ἐὰν αὕτη κεῖται ἐνθεν ἢ ἐκεῖθεν τῆς γραμμῆς τῆς τεμνουσῆς κατὰ μέσον τὸν ποταμόν· ἐὰν δὲ ἡ νῆσος παρήχθη ἐν μέσῳ τῶν ποταμῶν, ἀνήκει εἰς τοὺς παραποταμίους ἰδιοκτήτας ἑκατέρας τῶν ὄχθων ἀπὸ τῆς γραμμῆς, ἣτις τέμνει κατὰ μέσον τὸν ποταμόν.

Τὸ μέρος τῆς νήσου, τὸ προσῆκον εἰς ἕκαστον τῶν τῆς αὐτῆς ὄχθης ἰδιοκτητῶν, ἔριζεται ἐκ τῶν καθέτων, τῶν ἀπὸ τῆς μέσης τοῦ ποταμοῦ γραμμῆς ἀγομένων εἰς τὰ ἄκρα τῆς ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ πλευρᾶς ἑκάστου κτήματος.

Ἄρθρ. 258. Αἱ διατάξεις τοῦ προηγουμένου ἄρθρου δὲν ἐφαρμόζονται, ἐὰν ἡ νῆσος παραχθῆ ἐκ μέρους γῆς αἰφνιδίως ἀποσπασθείσης ἀπὸ τῆς ὄχθης· ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὁ κύριος τῆς ἀποσπασθείσης γῆς διατηρεῖ τὴν κυριότητα αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 259. Ἐὰν ποταμὸς ἢ χειμάρρος διὰ νέου βραχίονος ἀποκόψῃ καὶ κυκλώσῃ κτῆμα παραποταμίου ἰδιοκτήτου, ἀποτελέσαν νῆσον, οὗτος διατηρεῖ τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ κυκλωθέντος κτήματος.

Ἄρθρ. 260. Ἐὰν ποταμὸς, καταλιπὼν τὴν παλαιὰν κοίτην, σχηματίσῃ νέον ρεῖθρον, ἢ ἐγκαταλειφθεῖσα κοίτη ἀνήκει εἰς τοὺς παρ' ἑκατέρα τῶν ὄχθων αὐτῆς ἰδιοκτήτας, διανεμομένη μεταξὺ αὐτῶν κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἄρθρου 257.

ΤΙΤΛΟΣ Β΄.

Περὶ συναφείας, μεταποιήσεως καὶ συμμίξεως κινήτων.

Ἄρθρ. 261. Ἐὰν δύο κινήτα, εἰς διαφόρους ἰδιοκτητὰς ἀνήκοντα, ἐνωθῶσι μὲν εἰς ἓν σύνολον, ἀλλὰ δύναται νὰ χωρισθῶσιν ἄνευ βλάβης ἀξίας λόγου, ἕκαστος τῶν ἰδιοκτητῶν, διατηρῶν τὴν ἰδιοκτησίαν του, δύναται νὰ ζητήσῃ τὸν χωρισμόν.

Ἄρθρ. 262. Ἐὰν ὁ χωρισμὸς τῶν κατὰ τὸ προηγουμένον ἄρθρον ἐνωθέντων πραγμάτων δὲν εἶναι ἐφικτὸς ἄνευ βλάβης λόγου βλάβης τινὸς ἐξ αὐτῶν, ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ κυρίου ἐκ τῶν ἐνωθέντων γίνεται ἰδιοκτήτης τοῦ ἐκ

τῆς συναφείας παραχθέντος συνόλου, πληρόνων εἰς τὸν πρόην ἰδιοκτῆτην τοῦ παρεπομένου πράγματος τὴν ἀξίαν αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 263. Κύριον λογίζεται τὸ πρᾶγμα, οὗ τινος τὴν χρησιμοποίησιν, κάσμησιν, ἢ συμπλήρωσιν σκοπεῖ ἢ μεθ' ἑτέρου ἔνωσις.

Ἄρθρ. 264. Ἐάν τὸ ἐνωθὲν ᾖναι πολυτιμότερον τοῦ κυρίου πράγματος, ἢ δὲ ἔνωσις ἐγένετο χωρὶς τῆς συναιρέσεως τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ ἐνωθέντος, δύναται οὗτος νὰ ζητήσῃ, ἢ νὰ τῷ ἐπιδικασθῇ τὸ ὅλον ἐπὶ πληρωμῇ τῆς ἀξίας τοῦ κυρίου πράγματος, ἢ νὰ ἀποχωρισθῇ τὸ ἴδιον αὐτοῦ πρᾶγμα ἀπὸ τοῦ συνόλου, καὶ ἐάν ὁ χωρισμὸς ᾖναι ἐπιβλαβὴς εἰς τὸ ἕτερον.

Ἄρθρ. 265. Ἐάν ἐκ τῶν συναφθέντων οὐδέτερον δύναται νὰ λογισθῇ παρεπόμενον τοῦ ἑτέρου, κύριον λογίζεται τὸ τὴν πλείονα ἔχον ἀξίαν, ἐν ἴσῃ δὲ ἀξίᾳ, τὸ ὀγκωδέστερον.

Ἄρθρ. 266. Ἐάν τις παραγάγῃ νέον εἶδος ἐξ ἀλλοτρίας ὕλης, εἴτε τοῦτο δύναται νὰ ἀναγῇ εἰς τὴν πρότεραν αὐτῆς μορφήν, εἴτε μὴ ὁ ἰδιοκτῆτης τῆς ὕλης ἀποκτᾷ τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ παραχθέντος, πληρόνων τὴν ἀξίαν τῆς ἐργασίας.

Ἄρθρ. 267. Ἐάν ἡ εἰς παραγωγὴν τοῦ ἐοῦ εἶδους καταβληθῆσα ἐργασία λογίζεται τὸ κύριον μέρος, ὁ καταβαλὼν αὐτὴν παρακρατεῖ ὡς ἰδιοκτῆτης τὸ παραχθὲν, ἀποδίδων τὸ τίμημα τοῦ ὕλικου εἰς τὸν πρόην ἰδιοκτῆτην.

Ἄρθρ. 268. Ἐάν τις παραγάγῃ νέον εἶδος, ἐξ ἰδίας καὶ ἐξ ἀλλοτρίας ὕλης, ὁ δὲ χωρισμὸς τῶν δύο ὕλων δὲν εἶναι ἐφικτὸς ἄνευ βλάβης, τὸ παραχθὲν νέον εἶδος καθίσταται κοινὸν τῶν δύο ἰδιοκτητῶν τῆς ὕλης, τοῦ μὲν κατὰ λόγον τῆς ἀξίας τοῦ ὕλικου αὐτοῦ, τοῦ δὲ κατὰ λόγον τῆς ἀξίας τοῦ τε ὕλικου καὶ τῆς ἐργασίας.

Ἄρθρ. 269. Ἐάν συμμιγῶσι πρᾶγματα ἀνήκοντα εἰς πλείονας ἰδιοκτητάς, ὁ δὲ χωρισμὸς αὐτῶν εἶναι ἐφικτὸς ἄνευ βλάβης, ὁ μὴ συναιρέσας εἰς τὴν σύμμειξιν ἰδιοκτῆτης δύναται νὰ ζητήσῃ τὸν χωρισμὸν τοῦ ἰδίου πράγματος, ἄλλως πάντες οἱ ἰδιοκτῆται καθίστανται συγκύριοι τοῦ μίγματος, κατὰ λόγον τῆς ἀξίας τῆς ἐκάστῃ ἀνήκούσης ὕλης.

Ἄρθρ. 270. Ἐάν ἡ εἰς τὸν ἕτερον τῶν ἰδιοκτητῶν ἀνήκουσα ὕλη δύναται νὰ λογισθῇ τὸ κύριον πρᾶγμα, ἢ εἶναι κατὰ πολὺ τιμιωτέρα τῆς ἄλλης, ὁ δὲ χωρισμὸς δὲν εἶναι ἐφικτὸς ἄνευ βλάβης, ὁ κύριος τῆς ἐπικρατεστερας ὕλης δικαιούται νὰ λάβῃ τὴν κυριότητα τοῦ ἐκ τῆς συμμιξεως παραχθέντος πράγματος, καταβάλλων εἰς τὸν ἕτερον τὴν ἀξίαν τῆς ὕλης αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 271. Περὶ τῆς διανομῆς τοῦ κατὰ τὰ ἰνωτέρω ὁρισμένα κοινῶν πράγματος ἰσχύουσιν αἱ διατάξεις τῆς Πολ. Δικονομίας.

Ἄρθρ. 272. Καθ' ὅλας τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ ἰδιοκτῆτης τῆς ὕλης, ἢς ἐγένετο χρῆσις ἄνευ τῆς συναιρέσεως αὐτοῦ, δικαιούται νὰ διεκδικήσῃ τὴν κυριότητα τοῦ πράγματος, δύναται ἀντ' αὐτοῦ ν' ἀπαιτήσῃ, ἢ τῆς αὐτῆς ποιότητος καὶ ποσότητος ὕλην, ἢ τὸ ἀντίτιμον αὐτῆς.

Ἄρθρ. 273. Ἐάν ἐγένετο χρῆσις ἀλλοτρίας ὕλης ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἰδιοκτητοῦ αὐτῆς, ὁ αὐτοῦ δύναται νὰ καταδικασθῇ εἰς ἀποζημίωσιν, ἐπιφυλαττομένης κατὰ τὰς περιστάσεις καὶ τῆς ποινικῆς κα-

ταδ'ώξεως, εάν ή πράξις αὐτοῦ φέρη στοιχεῖα ἀδικήματος.

Τ Μ Η Μ Α Γ'.

Περὶ μεταθέσεως κυριότητος μεταξὺ ζώντων.

Ἄρθρ. 274. Τῶν κινητῶν ή κυριότης μεταβιβάζεται διὰ παραδόσεως γινομένης ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ πράγματος, ἐπὶ σκοπῷ μεταθέσεως τῆς κυριότητος εἰς τὸν λήπτην.

Ἄρθρ. 275. Ὁ καλῆ πίστει νεμόμενος φύσει κινητὰ λογίζεται ἀποκτήσας νομίμως τὴν κυριότητα αὐτῶν, μὴ ἐπιτρεπομένης τῆς ἀνταποδείξεως. Ἀλλ' ὁ ἀπολέσας τοιαῦτα πράγματα ἢ ὁ στερηθεὶς αὐτῶν δι' ἀπάτης ἢ κλοπῆς δύναται νὰ διεκδικήσῃ αὐτὰ κατὰ παντὸς νομέως ἢ κατόχου. Ἡ ἀγωγή αὐτῆ δύναται νὰ κινηθῇ κατὰ τοῦ καλῆς πίστεως νομέως μόνον ἐντὸς δύο ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἀπωλείας ἢ στέρησεως, ἐπιφυλασσομένης αὐτῷ τῆς ἀναγωγῆς κατὰ τοῦ δικαιοπαρόχου.

Ἄρθρ. 276. Ἄν ὁ νομεὺς τοῦ ἀπολεσθέντος ἢ δι' ἀπάτης ἢ κλοπῆς ἀφαιρεθέντος ἠγόρασεν αὐτὸ ἐν ἐμπορικῇ πανηγύρει, ἢ ἐν ἀγορᾷ, ἢ ἐπὶ δημοσίου πλειστηριασμοῦ, ἢ παρ' ἐμπόρου δημοσίᾳ πωλοῦντος τοιαῦτα πράγματα, ὁ κύριος δὲν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ πράγματος, εἰμὴ πληρόνων εἰς τὸν νομέα τὸ καταβληθὲν τίμημα.

Ἄρθρ. 277. Ἡ κυριότης τῶν εἰς τὸν κομιστὴν ἀκινήτων γεωγράφων ρυθμίζεται ὑπὸ τῶν περὶ τούτων ἐιδικῶν διατάξεων.

Ἄρθρ. 278. Ἐπὶ μεταθέσεως τῆς κυριότητος ἀκινήτων πρέπει νὰ συντάσσῃται πάντοτε συμβολαιογραφικὸν ἐγγράφον ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς δικαιοπραξίας· τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ ἐπὶ τῶν ἐν τῷ ἐπομένῳ ἄρθρῳ ἀναφερομένων πράξεων· μετατίθεται δ' ἡ κυριότης ἔσον ἀφορᾷ τοὺς συμβαλλομένους ἢ διαδίκους ἀπὸ τῆς συντάξεως τῶν πράξεων τούτων, μὴ προσαπαιτουμένης παραδόσεως ἀπέναντι ἑμῶς τρίτων ἀποκτησάντων δικαιώματα ἐπὶ τοῦ ἀκινήτου δὲν ἰσχύουσιν αἱ πράξεις αὗται εἰ μὴ ἀπὸ τῆς μεταγραφῆς. Ὡσαύτως δὲ ἐφ' ἔσον δὲν γίνῃ ἡ μεταγραφή οὐδεμίᾳ μεταγραφῇ ἢ ἐγγραφῇ δικαιωμάτων κτηθέντων κατὰ τοῦ νέου ἰδιοκτῆτου δύναται νὰ ἰσχύσῃ ἐναντίον τῆς ὑποθήκης ἣτις ἀνήκει εἰς τὸν πωλητὴν κατὰ τὸ ἄρθρον ~~277~~ ἀριθ. 9.

Ἄρθρ. 279. Μεταγράφονται ἐν τῷ γραφεῖῳ τῶν ὑποθηκῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ἐποίου κεῖνται τὰ ἀκίνητα :

α'. Αἱ μεταξὺ ζώντων κκαρτιζόμεναι δικαιοπραξίαι περὶ ἀκινήτων, αἱ ἀντικείμενον ἔχουσαι :

1) Μεταβιβάσιν κυριότητος, μεταλλείων, ἐμρυτεύσεως ἢ ἐπιφανείας.

2) Σύστασιν δουλείας.

3) Μίσθωσιν ἢ ἀγροληψίαν ὑπὲρ τὰ ἑπτὰ ἔτη.

4) Καταβολὴν ἑταρικήν, συνισταμένην εἰς τὴν χρῆσιν ἀκινήτων διὰ χρόνον ἀόριστον ἢ ὑπὲρ τὰ ἑπτὰ ἔτη.

5) Παραίτησιν, διάλυσιν ἢ τροποποίησιν τοιούτων δικαιωμάτων.

β'. Αἱ κατακυρώσεις τῶν προηγουμένων δικαιωμάτων καὶ αἱ δικαστικαὶ περὶ διανομῆς αὐτῶν ἐκθέσεις.

Ἄρθρ. 280. Οἱ συντάσσοντες τὰς ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ἀναφερομένας πράξεις δημόσιοι ὑπάλληλοι ὀφείλουσι νὰ ἐνθυμίζωσιν εἰς τοὺς συμβαλλομένους

534

τὴν περὶ μεταγραφῆς τῆς πράξεως διάταξιν καὶ τὰ ἀπο-
τελέσματα τῆς παραλείψεως αὐτῆς καὶ ν' ἀναφέρωσιν ἐν
τῇ πράξει τὴν ὑπόμνησιν ταύτην ἐπὶ πειθαρχικῇ ποινῇ
προστίμου 50—20 δραγμῶν.

Ἄρθρ. 281. Ἐπὶ πλείονων μεταγραφῶν, ἀφορωσῶν
εἰς τὸ αὐτὸ ἀκίνητον, τὴν προτίμησιν κανονίζει ἡ ἡμέ-
ρα τῆς μεταγραφῆς. Μεταξὺ δὲ πολλῶν κατὰ τὴν αὐ-
τὴν ἡμέραν γενομένων μεταγραφῶν δικαιωμάτων ἐπὶ τοῦ
αὐτοῦ ἀκινήτου, προτιμᾶται ἡ στηριζομένη εἰς δικαιο-
πραξίαν ἀμφοτεροβαρῆ, τῆς στηριζομένης εἰς χαριστι-
κὴν τοιαύτην. Ἐν κατὰ τοῦτο δὲν ὑπάρχη διάκρισις,
τότε προτιμᾶται ἡ στηριζομένη εἰς τίτλον ἀρχιότερον
καὶ ἂν οἱ τίτλοι εἶναι τῆς αὐτῆς ἡμέρας προτιμᾶται ἡ
μεταγραφή ἢ προηγουμένη κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἐν τῷ
βιβλίῳ εἰσερχομένων καταχωρίσεως.

Ἄρθρ. 282. Ἡ μεταγραφή ἐνεργεῖται μόνον δυνά-
μει ἐπισήμου ἀντιγράφου τῆς μεταγραφτέας πράξεως.
Ἐν ἡ πράξις τῆς ὁποίας ζητεῖται ἡ μεταγραφή συνε-
τάθη εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν, πρέπει τὸ προσχόμενον
ἀντίγραφον νὰ φέρῃ ἐπὶ πλέον τὰς νομίμους ἐπικυρώσεις.

Ἄρθρ. 283. Μεταγράφονται ὡσαύτως, χάριν τῶν
εἰδικῶς ὀριζομένων ὑπὸ τοῦ νόμου ἀποτελεσμάτων

1) Ἡ ἐπιταγή καὶ τὸ πρόγραμμα τῆς ἀναγκαστι-
κῆς ἐκποιήσεως ἀκινήτων.

2) Ἀγωγαὶ δι' ὧν ζητεῖται νὰ κηρυθῇ ἄκυρος, δια-
λελυμένη ἢ διερρηγμένη πράξις ὑποκειμένη εἰς μετα-
γραφὴν.

3) Ἀποφάσεις δι' ὧν τοιαῦται ἀγωγαὶ γίνονται δε-
κταί.

4) Αἰτήσεις περὶ δικαστικῆς διανομῆς ἢ ἀπαλλο-
τριώσεως.

Ἡ μεταγραφή ἐν ταῖς περιστάσεσι τοῦ παρόντος ἀ-
θροῦ γίνεται ἐπὶ τῇ βάσει ἀντιγράφου τῆς ἐπιταγῆς,
τοῦ προγράμματος, τῆς ἀγωγῆς ἢ τῆς ἀποφάσεως ἢ
τῆς αἰτήσεως.

Ἄρθρ. 284. Ἡ ἀπόφασις, δι' ἧς πράξις ὑποκειμένη
εἰς μεταγραφὴν κηρύττεται ἄκυρος, διαλελυμένη ἢ διε-
ρρηγμένη, διατάσσεται νὰ γίνῃ μεταγραφή αὐτῆς ἐν τοῖς
δημοσίοις βιβλίοις τοῦ ὑπεθηκοφυλακείου.

Ἄρθρ. 285. Ὁ δικηγόρος τοῦ διαδίκου, ὑπὲρ οὗ ἡ
ἀπόφασις αὕτη ἐξεδόθη, ὀφείλει ἐπὶ πειθαρχικῇ ποινῇ,
προστίμου 50—200 δραγμῶν, νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἐκ-
τελέσεως τῆς ἀνωτέρω διατάξεως.

Μὴ ὑπάρχοντος ὁ κηγέρου, ἢ ὑποχρέωσις αὕτη βα-
ρύνει αὐτὸν τὸν διάδικον, ὑποκείμενον ἄλλως εἰς πρόσ-
τιμον 50—200 δραγμῶν, ἂν ἐκ τῆς παραλείψεως ταύ-
της ἠδύνατο νὰ κινῆ νεύσει συμφέροντα τρίτων. Ἡ
ποινὴ αὕτη ἐπιβάλλεται ὑπὸ τοῦ πολιτικοῦ Δικαστηρίου
ἐπιμελείᾳ τοῦ Εἰσαγγελέως ἢ καὶ αὐτεπαγγέλτως.

Ἄρθρ. 286. Ἢ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἀνατροπὴ τῆς
μεταγεγραμμένης ἢ μεταγραφτέας πράξεως δὲν ἔχει
ἀπο εἰλέματα κατὰ τρίτων εἰ μὴ ἀπὸ τῆς μεταγραφῆς
τῆς περὶ ταύτου ἀγωγῆς, ἢ, ἂν τοιαύτη δὲν ἔλαβε γώ-
ραν, ἀπὸ τῆς μεταγραφῆς τῆς ἀνατρεπούσης τὴν πρᾶ-
ξιν ἀποφάσεως. Ἐξαιρεῖται ἡ περίπτωσις καθ' ἣν ἡ
πράξις ἦτο ἄκυρος, ἢ καθ' ἣν ἐπρόκειτο περὶ μετακλη-
τοῦ δικαιώματος.

Ὅσακις ἡ περὶ διανομῆς ἢ ἀπαλλοτριώσεως αἴτησις
μεταγράφῃ, ἢ συνεπείᾳ ταύτης γενομένη δικαστικὴ
διανομὴ ἢ ἀπαλλοτριώσις ἰσχύει καὶ κατὰ τῶν τρίτων

ἔσσι μετὰ τὴν μεταγραφὴν ταύτην ἀπέκτησαν δικαιώματα ἐπὶ τοῦ διανεμηθέντος ἀκινήτου.

Ἄρθρ. 287. Ἡ μεταγραφὴ γίνεται διὰ τῆς ἐν τῷ ὑπὸ τῶν ὑποθηκοφυλακῶν τηρουμένῳ κατὰ νόμον βιβλίῳ εἰσερχομένων καταχωρίσεως κατὰ τὰ διακριτικὰ αὐτοῦ γνωρίσματα τοῦ μεταγραπτέου ἐγγράφου.

Ἄρθρ. 288. Ἡ μεταγραφὴ παρ' οἰουδήποτε ζητηθεῖσα ὠφελεῖ πάντας τοὺς ἔχοντας συμφέρον.

Ἄρθρ. 289. Τὰ ἔξοδα τῆς μεταγραφῆς, ἐκτὸς ἐναντίας συμφωνίας, εἰσὶν εἰς ἕκαστον τοῦ κτωμένου. Προκαταβάλλονται ἐν τούτοις ὑπὸ τοῦ αἰτούντος τὴν μεταγραφὴν.

ΤΜΗΜΑ Δ'.

Περὶ κατακυρώσεως.

Ἄρθρ. 290. Ἐπὶ ἀναγκαστικῆς ἐκποιήσεως κινήτων, ἡ κυριότης αὐτῶν μετατίθεται, δυνάμει τῆς κατὰ τοὺς ὅρισμους τῆς πολ. δικονομίας κατακυρώσεως.

Ἄρθρ. 291. Ἐπὶ ἀναγκαστικῆς ἐκποιήσεως ἀκινήτων ἡ κυριότης μετατίθεται συμφώνως πρὸς τοὺς ὅρισμους τῶν ἄρθρων 278 καὶ ἐπιμ. ὡς πρὸς μὲν τὸν ὑπερθεματιστὴν καὶ τὴν ὀφειλέτην ἀφ' ἧς ἐκδόθη ἡ περίληψις τῆς ἐκθέσεως τῆς κατακυρώσεως, ἀπέκτανται ὁμοίως τρίτων, ἀποκτησάντων τυχόν δικαιώματ. ἐπὶ τοῦ ἀκινήτου ἀφ' ἧς ἡ περίληψις αὕτη μεταγραφῆ.

Ἄρθρ. 292. Ἐπὶ δικαστικῆς διανομῆς κοινῶν κτημάτων ἢ κοινῶν κλήρου, ἢ ἐπὶ κανονισμοῦ ὀρίων, ἢ κληρώσεως τῶν αὐτοουσίων μερίδων τοῦ κοινῶν κτήματος, ἢ διὰ δημοσίας ἐκθέσεως ἀποδεικνυομένη, ἢ ἡ τελεσιδικὸς ἀποφασίς ἢ κανονίζουσα τὰ ὅρια, συνεπάγονται τὴν μετὰ εἰς τῆς κυριότητος τῶν κτημάτων, εἰς ὃν ταῦτα ἔλαγον διὰ τοῦ κλήρου, ἢ ὑπὲρ τοῦ διαδίκου, εἰς ὃν ἐπεδικάσθη, ὠρισμένον πρὸς ῥύθμισιν τῶν ὀρίων μέρος τοῦ κτήματος, τηρουμένων ὡς πρὸς τὰ ἀκίνητα τῶν περὶ μεταγραφῆς ὀρισμῶν τῶν ἄρθρων 278 καὶ ἐπιμ.

ΤΜΗΜΑ Ε'.

Περὶ χρησικτησίας.

Ἄρθρ. 293. Ὁ καλῆ τῆ πίστει ἀποκτήσας ἀκίνητον δυνάμει τίτλου, κατὰ τοὺς νομίμους τύπους συνεταγμένου καὶ προσηκόντως μεταγεγραμμένου, γίνεται κύριος διὰ δεκαετοῦς συνεχοῦς νομῆς ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῆς μεταγραφῆς.

Ἄρθρ. 294. Καλῆ πίστει νομῆς εἶναι ὁ ἀγνοῶν, ὅτι ἀπέκτησε τὸ πρᾶγμα παρὰ μὴ ἀληθοῦς κυρίου. Ἐπὶ χρησικτησίας ἀρκεῖ ἢ ἐν ἀρχῇ τῆς νομῆς καλῆ πίστις.

Ἄρθρ. 295. Ὁ ἐπὶ εἴκοσι συνεχῆ ἔτη νεμόμενος ἀκίνητον κτᾶται τὴν κυριότητα αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 296. Ὡς πρὸς τὴν χρησικτησίαν συνεχῆς λογίζεται ἢ μὴ διακοπεῖσα ὑπὲρ τὸ ἔτος νομῆ.

Ἄρθρ. 297. Ὅταν ὁ ἐπικαλούμενος τὴν χρησικτησίαν ἀποδείξῃ τὴν κατὰ τὴν ἑναρξιν καὶ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἀπαιτουμένου πρὸς χρησικτησίαν χρόνου νομῆν αὐτοῦ εἰκάζεται νομῆς καὶ κατὰ τὸν ἐν τῷ μεταξύ χρόνον μέχρι ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου.

Ἄρθρ. 298. Ἐπὶ τῆς δεκαετοῦς χρησικτησίας ὁ καθολικὸς καὶ ὁ αἰτία θανάτου εἰδικὸς διάδοχος συμπληροῖ τὴν χρησικτησίαν δυνάμει μόνον τοῦ τίτλου καὶ τῆς

καλῆς πίστεως τοῦ προκρίτορος· ὁ δὲ διὰ πράξεως μεταξὺ ζώντων εἰδικὸς διάδοχος τότε μόνον, ὅταν ἔχῃ ἔγκυρον καὶ μεταγεγραμμένον τίτλον καὶ καλὴν πίστιν κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς διαδοχῆς.

Ἄρθρ. 299. Ἐπὶ τῆς εἰκοσαετοῦς χρησικτησίας πᾶς διάδοχος, εἴτε καθολικὸς, εἴτε εἰδικὸς, ἐπιμετρῆ τὴν νομὴν τοῦ προκατόχου πρὸς συμπλήρωσιν τῆς χρησικτησίας.

Ἄρθρ. 300. Ἀργεὶ ἡ δεκαετὴς χρησικτησία·

α'.) Τῶν προικῶν ἀκινήτων διαρκούντος τοῦ γάμου, καθ' ὅσον δι' αὐτῆς πρόκειται ν' ἀραιρευθῆ ἀπὸ τῆς συζύγου ἢ κυριότης αὐτῶν.

β'.) Τῶν ἀκινήτων τῶν ἀνηλίκων καὶ τῶν ἀπηγορευμένων.

Ἄρθρ. 301. Ἀργεὶ πᾶσα χρησικτησία τῶν ἀκινήτων·

α'.) Τῶν συζύγων διαρκούντος τοῦ γάμου, ἀλλὰ μόνον μεταξὺ αὐτῶν.

β'.) Τῶν ὑπεξουσιῶν ὑπὲρ τοῦ πατρός.

γ'.) Τῶν ἀνηλίκων καὶ ἀπηγορευμένων ὑπὲρ τῶν ἐπιτρόπων αὐτῶν, πρὶν ἐγκριθῆ ἑριστικῶς ἢ λογοδοσίᾳ.

δ'.) Τοῦ χειραφετηθέντος ἀνηλίκου ὑπὲρ τοῦ κηδεμόνος καὶ τοῦ ὑπὸ ἀντιλήπτορα ὑπὲρ αὐτοῦ.

ε'.) Τῶν ἀκινήτων περιουσίας ὑποκειμένης εἰς τὴν διοίκησιν ἄλλων ὑπὲρ τῶν διοικούντων αὐτὴν.

Ἄρθρ. 302. Εἰς τοὺς ἀνωτέρω περὶ χρησικτησίας ὁρισμοὺς ὑπόκεινται καὶ τὰ ἀποτελοῦντα τὴν περιουσίαν τοῦ Κράτους κτήματα ὡς καὶ τὰ τῶν νομικῶν προσώπων.

Ἄρθρ. 303. Τὰ ἐκτὸς συναλλαγῆς πράγματα δὲν εἶναι δεκτὰ χρησικτησίας.

Ἄρθρ. 304. Ἡ χρησικτησία διακόπεται·

α'.) Διὰ τῆς ὑπὲρ τὸ ἔτος ἀπωλείας τῆς νομῆς, ἐκτὸς ἐὰν ὁ ἀπολέσας αὐτὴν ἤγειρεν ἐντὸς τοῦ ἔτους τὴν περὶ ἀνακτήσεως τῆς νομῆς ἀγωγὴν καὶ συνεπέειχ ταύτης ἀνέκτησεν αὐτὴν ἔστω καὶ μετὰ παρέλευσιν τοῦ ἔτους.

β'.) Διὰ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς περὶ διεκδικήσεως τοῦ πράγματος (καὶ ἂν αὕτη ἀπευθύνηται ἐνώπιον ἀναρμοδίου δικαστηρίου) ἐκτὸς ἐὰν ὁ ἐνάγων παραιτηθῆ αὐτῆς ἢ ἡ ἀγωγή ἀπορριφθῆ ὡς ἄκυρος ἢ ὡς ἀνυποστήρικτος.

Ἄρθρ. 305. Ἡ χρησικτησία μετρεῖται καθ' ἡμέρας καὶ οὐχὶ καθ' ὥρας· συμπληροῦται δὲ μόνον ἂνα παρέλθῃ ἢ τελευταία αὐτῆς ἡμέρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ κοινωνίας κτημάτων.

Ἄρθρ. 306. Ἡ κοινωνία κτημάτων ἐν ἐλλείψει συμβάσεως ἢ ἄλλων εἰδικῶν διατάξεων κανονίζεται διὰ τὸ μέλλον ὡς ἔπεται.

Ἄρθρ. 307. Μέχρις ἐναντίας ἀποδείξεως ἢ μετοχῆ τῶν κοινωνῶν λογίζεται ἴση.

Τὰ ὠφελήματα καὶ τὰ βάρη ὀρίζονται ἀναλόγως τῆς μετοχῆς ἐκάστου.

Ἄρθρ. 308. Ἐκαστος τῶν κοινωνῶν μετέχει τῆς χρήσεως τοῦ κοινῆς κτήματος, καθόσον δὲν μεταβάλλει πρὸς βλάβην τῶν συκοινωνῶν τὸν συνῆθη αὐτοῦ προορισμὸν, ἢ δὲν διακαλύει τὴν χρῆσιν, εἰς ἣν οὗτοι δικαιούνται.

Ἄρθρ. 309. Ἐκαστος κοινωνὸς δύναται νὰ ζητήσῃ παρὰ τῶν λοιπῶν τὸ ἐπιβάλλον πρὸς διατήρησιν τοῦ κοινοῦ κτήματος, ἀλλ' οὗτοι παραιτούμενοι παντὸς δικαιώματος ἐπὶ τοῦ κοινοῦ πράγματος ἀπολλύονται τῆς υποχρεώσεως ταύτης.

Ἄρθρ. 310. Οὐδεὶς τῶν κοινωνῶν καινοτομεῖ ἐν τῷ κοινῷ κτήματι ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν λοιπῶν, καίτοι διατεινόμενος ὅτι ἡ καινοτομία εἶναι κοινωρελῆς.

Ἄρθρ. 311. Περὶ τῆς διαχειρίσεως καὶ τῆς σκοπιμωτέρας χρήσεως τοῦ κοινοῦ κτήματος ἀπορατίζει ἡ πλειονοψηφία, ἐφ' ὅσον δὲν ἐπέρχεται οὐσιώδης μεταβολὴ αὐτοῦ.

Δὲν ὑπάρχει πλειονοψηφία, ἐὰν εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς δὲν συνέτρεξαν οἱ κεκτημένοι τὸ μείζον μέρος τῆς ἀξίας τοῦ κοινοῦ κτήματος.

Ὅταν δὲν καταρτισθῇ πλειονοψηφία, ἡ ἴσταν αἱ ἀποφάσεις αὐτῆς ἐνδέχεται νὰ φέρωσιν οὐσιώδη βλάβην εἰς τὸ κοινὸν κτῆμα, δύναται τὸ δικαστήριον νὰ λάβῃ προσωρινὰ μέτρα, διορίζον ἐν ἀνάγκῃ καὶ διαχειριστήν.

Τὸ ἐπὶ τοῦ ἀναλογοῦντος εἰς ἕκαστον τῶν κοινωνῶν μέρος τῶν καρπῶν δικαίωμα οὐδεμίαν δύναται νὰ ὑποστῇ μεταβολὴν ἄνευ τῆς συνκινήσεως αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 312. Ἐκαστος κοινωνὸς ἔχει τὴν πλήρη τῆς μετοχῆς αὐτοῦ κυριότητα, ἀπ' αὐτῶν τῶν εἰς αὐτὴν ἀναλογοῦντων ὠφελημάτων ἢ καρπῶν, ἐκποιεῖ τὴν μετοχὴν ταύτην, παραχωρεῖ ἐπ' αὐτῆς ὑποθήκην, ἢ ἀντικαθιστᾷ ἄλλον εἰς τὴν χρῆσιν καὶ ἀπόλαυσιν, ἐὰν δὲν πρόκειται περὶ ὄλως προσωπικοῦ δικαιώματος. Ἀλλ' αἱ συνέπειαι τῆς ἐκποιήσεως ἢ ὑποθήκης περιορίζονται εἰς τὴν διὰ τῆς διανομῆς λαγοῦσαν τῷ κοινῷ μερίδα, ἐὰν ἐκλήθῃ τοῦλάχιστον οὗτος εἰς τὴν διανομὴν.

Ἄρθρ. 313. Οἱ δανεισταί, ἢ οἱ δικαιοδόχοι κοινοῦ, δύναται ν' ἀντιτείνωσιν εἰς πᾶσαν ἄνευ τῆς συμπράξεως αὐτῶν διανομὴν, ἢ νὰ παρέμβωσιν εἰς ταύτην ἰδίαις δαπάναις· δὲν δύναται ὅμως νὰ προσβάλωσι τετελεσμένην διανομὴν, πλὴν ἐνεκα δόλου, ἢ καθ' ὅσον αὐτὴ ἐγένετο παρὰ τὴν προσηκόντως γνωστοποιηθεῖσαν παρ' αὐτῶν ἀντίρρησην· ἔχουσι δὲ πάντοτε τὰς ἀγωγὰς τῶν ὀφειλετῶν ἢ δικαιοδοτῶν αὐτῶν.

Ἄρθρ. 314. Ἐκαστος κοινωνὸς δικαιούται νὰ ζητήσῃ τὴν λύσιν τῆς κοινωνίας, ἢς ἡ διάρκειά δὲν δύναται νὰ συνομολογηθῇ ὑπὲρ τὰ δέκα ἔτη. Ἀλλὰ τὸ δικαστήριον δύναται ἐνεκα σπουδαίων λόγων νὰ δικτάξῃ καὶ πρὸ τοῦ συμφωνημένου χρόνου τὴν λύσιν τῆς κοινωνίας.

Ἄρθρ. 315. Οἱ κοινωνοὶ ἐνέχονται πρὸς ἀλλήλους μόνον ἐνεκα τῶν διαταράξεων καὶ ἐκνικήσεων, ὅσαι προέρχονται ἐξ αἰτίας προγενεστέρας τῆς διανομῆς. Δὲν ὑπάρχει ἐνοχὴ εἰς ἀποζημίωσιν, ἂν τὸ εἶδος τῆς ἐπελθούσης ἐκνικήσεως ἐξηρέθη ῥητῶς ἐν τῷ συμβολαίῳ τῆς διανομῆς ἢ ἂν ὁ κοινωνὸς ἐξ ἰδίου πταίσματος ὑπέστη τὴν ἐκνίκησιν.

Ἄρθρ. 316. Ἐνθα ἐπικρατεῖ ἐπινορία, ὁ θέλων ν' ἀπαλλάξῃ αὐτῆς τὸ κτῆμά του καθόλου ἢ ἐν μέρει, ὀφείλει ν' ἀναγγεῖλῃ τοῦτο πρὸ ἐνὸς ἔτους, καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν αὐτοῦ ἀποβάλλει τὸ δικαίωμα τοῦ ἄγειν τὰ θρέμματα εἰς τὰς ἀγεωργήτους γαίας κατὰ λόγον τῆς ἐκτάσεως, καθ' ἣν ἀποστερεῖ τοὺς ἄλλους τοῦ αὐ-

του δικαιώματος επί του ιδίου ακινήτου.

Ἡ ἀναγγελία αὕτη γίνεται πρὸς τὴν δημοτικὴν ἀρχὴν, ἥτις δημοσιεύει αὐτὴν διὰ τοιχοκολλήσεως ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ.

Ἐπὶ ἀμφισβητήσεων ἀποφασίζει ὁ εἰρηνοδίκης· ἀλλ' ἢ ἀπαίτησι, τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῆς ἐπινομίας δὲν δύναται ν' ἀποκρουσθῇ, εἰμὴ διὰ λόγον σπουδαίας καὶ προφανοῦς ὠφελείας τῆς κοινότητος, ἐνθα κείνται τὰ κτήματα.

Ὁ εἰρηνοδίκης, παραδεχόμενος τὴν αἴτησιν ἀπαλλαγῆς, κανονίζει συνάμα τὸν τρόπον καὶ τὰ ἀποτελέσματα λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὴν ποιότητα καὶ ἔκτασιν τῆς ἀφαιρουμένης ἀπὸ τῆς κοινῆς χρήσεως γῆς.

Ἄρθρ. 317. Ἡ διάλυσις κοινωνίας δὲν δύναται νὰ ζητηθῇ ἐπὶ κτημάτων, ἀτινα διαιρούμενα δὲν εἶναι πλέον χρήσιμα εἰς ἓν ἐπιτερωθήσαν σκοπόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ περιορισμῶν τῆς κυριότητος τῶν ἀκινήτων

ΤΜΗΜΑ Α'.

Ἐν γένει

Ἄρθρ. 318. Τὰ χθαμαλώτερα τῶν ἀκινήτων δέχονται τὰ ἀπὸ τῶν ὑπερκειμένων φυσικῶς καὶ ἄνευ χειροποιήτου ἔργου καταρρέοντα ὕδατα. Ὅθεν εἰς μὴν τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ χθαμαλωτέρου ἀπαγορεύεται ἢ ἀνεγερσις προχώματος κωλύοντος τὸν φυσικὸν ῥοὺν, εἰς δὲ τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ ὑπερκειμένου δὲν ἐπιτρέπεται νὰ πράξῃ τι, ἐξ οὗ ἀποβαίνει ἐπαχθεστέρα ἢ φορὰ τοῦ ὕδατος.

Ἄρθρ. 319. Ἄν προχώματα ἢ ἄλλα ἔργα, ὑπάρχοντα ἐν τινι ἀκινήτῳ καὶ χρησιμεύοντα εἰς περιστολὴν τῆς φορᾶς τοῦ ὕδατος, καταστραφῶσιν ἢ καταπέσωσιν ἢ γρη῏ωσιν ἐπισκευῆς ἀναγκαίας ὡς ἐκ τῆς μεταβολῆς τοῦ ρεύματος, ὁ δὲ ἰδιοκτήτης ἀρνήται ν' ἀποκαταστήσῃ, νὰ κατασκευάσῃ ἢ νὰ ἐπιτεκεύασῃ αὐτὰ, οἱ ἐντεῦθεν βλαθέντες, ἢ οἱ ὑπὸ σπουδαίου κινδύνου ἀπειλούμενοι, δύναται νὰ ἐπιχειρήσωσι τὴν κατασκευὴν ἢ ἐπιτεκεύην ἰδίαις δαπάναις.

Ἄρθρ. 320. Αἱ ἐργασίαι αὗται δεόν νὰ ἐπιχειρῶνται ἄνευ βλάβης τοῦ κυρίου τοῦ κτήματος μετὰ προηγουμένην ἀδείαν τοῦ Εἰρηνοδίκου καὶ ἀφοῦ ἀκουσθῶσιν οἱ ἔχοντες συμφέρον, τηρουμένων τῶν περὶ ὕδατων κανονισμῶν.

Ἄρθρ. 321. Τὰ αὐτὰ ἐπιτρέπονται καὶ ὅταν πρόκειται νὰ ἀφαιρεθῶσιν ὕλαι διακωλύουσαι τὸν ῥοὺν τῶν ὕδατων αὐλακος, τάφρου, ἢ ὀγκοῦ, ἐὰν ἐντεῦθεν ὑπέστησαν, ἢ κινδυνεύωσι νὰ ὑποστῶσι βλάβην τὰ παρακείμενα κτήματα.

Ἄρθρ. 322. Πάντες οἱ ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔργων ὠφελοῦμενοι συνεισφέρουσιν εἰς τὴν δαπάνην κατὰ λόγον τῆς ὠφελείας, ἣν ἀπολαμβάνουσιν, ἐπιφυλασσομένης τῆς ἀποζημιώσεως κατὰ τοῦ παριτίου τῆς καταστροφῆς ἢ βλάβης τῶν ἔργων ἢ τῆς συσσωρεύσεως τῶν ὑλῶν.

Ἄρθρ. 323. Πᾶς ἰδιοκτήτης ὀφείλει νὰ κατασκευάσῃ τὴν στέγην οὕτως, ὥστε τὰ ὄμβρια ὕδατα νὰ μὴ φέρονται πρὸς τὸ κτῆμα τοῦ γείτονος, ἀλλ' εἴτε ἐπὶ τῆς ἀγυῖας, εἴτε ἐπὶ τοῦ ἰδίου ἐδάφους.

Ἄρθρον 324. Πᾶς ἰδιοκτήτης ἀκινήτου δύναται νὰ

υποχρέωση τὸν παρακεκτημένον εἰς ὁροθέτησιν δι' ἴσης δαπάνης.

Ἄρθρ. 325. Οὐδείς κωλύεται νὰ περιφράξῃ τὸ ἴδιον ἀκίνητον, μὴ παραβλαπτομένων τῶν κεκτημένων δουλειῶν.

ΤΜΗΜΑ Β'.

Περὶ μεσοτοίχου καὶ κοινῆς τάφρου.

Ἄρθρ. 326. Πᾶς τοίχος διαχωρίζων συναπτομένας οἰκοδομὰς μέχρι τῆς κορυφῆς αὐτοῦ, ἢ ἐπὶ ἀνίσων κατὰ τὸ ὕψος οἰκοδομῶν, μέχρισοῦ φθάνει ἢ ταπεινότερα αὐτῶν, πᾶς τοίχος μεταξύ αὐλῶν, κήπων ἢ καὶ πᾶν περίφραγμα ἐν τοῖς ἀγροῖς, λογίζονται κοινοί, μὴ ὑπάρχοντος τίτλου ἢ σημείου ἐμφαινόντος τὸ ἐναντίον.

Ἄρθρ. 327. Οἱ μετέχοντες μεσοτοίχου ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐπισκευὴν καὶ ἀνακαίνισιν αὐτοῦ ἀναλόγως τῆς μετοχῆς ἐκάστου.

Ἄρθρ. 328. Δύναται ἐν τούτοις ν' ἀπαλλαγῇ πάσης συνεισφορᾶς πρὸς ἐπισκευὴν καὶ ἀνακαίνισιν τοῦ μεσοτοίχου ὁ παραιτούμενος τοῦ ἐπ' αὐτοῦ δικαιώματος, ἐὰν δὲν στηρίξῃ οἰκοδομήν ἐπὶ τοῦ μεσοτοίχου. Ἄλλ' ὁ παραιτούμενος τοῦ δικαιώματος τούτου δὲν ἀπαλλάττεται τῆς υποχρέωσιν πρὸς ἐπισκευὴν ἢ ἀνακαίνισιν, ἂν ἴδια αὐτοῦ πρᾶξις ἐπήγαγε τὴν ἀνάγκην αὐτῶν.

Ἄρθρ. 329. Ὁ κατεδαφίζων οἰκοδομήν στηριζομένην εἰς μεσοτοίχον δύναται νὰ παραιτηθῇ τοῦ ἐπ' αὐτοῦ δικαιώματος, ἀλλ' ὀφείλει νὰ ἐπισκευάσῃ τὸν τοίχον τούτον καὶ νὰ λάβῃ πάντα τὰ μέτρα πρὸς ἀποτροπὴν βλάβης τοῦ γείτονος.

Ἄρθρ. 330. Πᾶς συνιδιοκτῆτης δύναται νὰ στηρίξῃ οἰκοδομήν ἐπὶ μεσοτοίχου καὶ νὰ ἐνθέσῃ δοκοὺς δι' ὄλου τοῦ πάχους τοῦ τοίχου ἀφίνων ὁμῶς πρὸς τὴν πλευρὰν τοῦ γείτονος πέντε ἑκατοστῶν τοῦ 6. π. ἐλευθέραν ἀπόστασιν, μὴ παραβλαπτομένου τοῦ δικαιώματος τοῦ γείτονος νὰ μειώσῃ δι' ἀποτομῆς τὰς δοκοὺς μέχρι μέσου τοῦ τοίχου, ὅταν καὶ αὐτὸς ἐνέστη ἐν τῷ αὐτῷ χωρῷ δοκοὺς, ἢ προσαρμύζῃ ἐστίαν ἢ κηροδόχην.

Ἄρθρ. 331. Πᾶς συνιδιοκτῆτης δύναται νὰ ὑψώσῃ τὸν μεσοτοίχον, μόνος ὑποκείμενος εἰς τὴν τῆς ὑψώσεως δαπάνην, εἰς τὰς πρὸς διατήρησιν ἐπισκευὰς ὑπεράνω τοῦ σημείου, ἐνθα παύει ὁ κοινὸς τοίχος, καὶ εἰς τὰς ἀναγκαίας δαπάνας πρὸς ὑποστήριξιν αὐτοῦ διὰ τὸ ὡς ἐκ τῆς ἀνυψώσεως ἐπιτελεῖν βᾶρος καὶ τὴν διατήρησιν τῆς αὐτῆς στερεότητος.

Ἄρθρ. 332. Ὅταν ὁ μεσοτοίχος δὲν δύναται νὰ βασιτάσῃ τὴν ὑψωσιν, ὁ ἐπιχειρῶν αὐτὴν ὀφείλει ἰδίως ἀναλώμασι ν' ἀνοικοδομήσῃ τὸν μεσοτοίχον, τὸ δὲ πλεόνασμα τοῦ πάχους λαμβάνει ἐκ τοῦ ἰδίου ἐδάφους.

Ἄρθρ. 333. Κατὰ τὰς περιπτώσεις τῶν δύο προηγούμενων ἄρθρων, ὁ ὑψῶν ἢ οἰκοδομῶν μεσοτοίχον ὀφείλει ἀποζημιώσιν εἰς τὸν γείτονα διὰ πᾶσαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν εἰρημένων ἐργασιῶν προξενουμένην αὐτῷ βλάβην.

Ἄρθρ. 334. Ὁ μὴ συντελέσας εἰς τὴν ὑψωσιν γείτων δύναται ν' ἀποκτήσῃ τὸ δικαίωμα μεσοτοιχίας καταβάλλων τὸ ἥμισυ τῆς γεομένης δαπάνης καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ ἡμίσεως ἐδάφους, τοῦ τυχόν ἐκ τῆς αὐξήσεως τοῦ πάχους τοῦ τοίχου καταληφθέντος.

Ἄρθρ. 335. Πᾶς ιδιοκτῆτης, οὐ τινος τὸ κτῆμα

χωρίζεται διὰ τοίχου ἀπὸ κτήματος ἑτέρου δικαιοῦται νὰ καταστήσῃ αὐτὸν μεσότοιχον καθ' ὁλοκληρίαν ἢ ἐν μέρει, ἀλλὰ καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ ἰδίου κτήματος, ἀποζημιῶν τὸν κύριον διὰ τὸ ἥμισυ τῆς ἀξίας αὐτοῦ, ἢ τοῦ μέρους, ὃ θέλει νὰ καταστήσῃ κοινὸν καὶ διὰ τὸ ἥμισυ τῆς ἀξίας τοῦ ἐδάφους ἐφ' οὗ κεῖται.

Ἡ διάταξις αὕτη δὲν ἰσχύει ἐπὶ οἰκοδομῶν προωρισμένων εἰς δημοσίαν χρῆσιν.

Ἄρθρ. 336. Εἰς οὐδέτερον τῶν κοινωνῶν ἐπιτρέπεται νὰ ἔχη ἐν τῷ μεσοτοίχῳ κοιλάματα, ἢ ἐρμάρια, ἢ σωλήνας, ἢ νὰ προσαρμόζῃ ἢ νὰ στηρίξῃ ἐπ' αὐτοῦ νέον ἔργον, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἑτέρου, ἐκτὸς ἐὰν ἐπὶ τῇ ἀρνήσει αὐτοῦ δι' ἐμπειροτεχνῶν κανονισθῇ ὁ τρόπος, ὥστε τὰ ἔργα ταῦτα νὰ ἦναι ἀβλαβῆ εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ ἑτέρου.

Ἄρθρ. 337. Εἰς οὐδένα ἐπιτρέπεται ἄνευ συνκίνεσεως τοῦ κοινωνοῦ, ν' ἀνοίξῃ ἐπὶ τοῦ μεσοτοίχου καθ' οἰονδήποτε τρόπον θυρίδα ἢ ὀπήν, καὶ ἂν ἦναι κεκλεισμένα δι' ἀμετακινήτων ὑέλων.

Ἄρθρ. 338. Οὐδεὶς δύναται νὰ συσσωρεύσῃ πρὸς τὸν μεσότοιχον ξυλείαν, γῶμο, ἢ ἄλλην ὕλην, πρὶν προνοήσῃ, ὥστε ἡ τοιαύτη συσσωρεύσις νὰ μὴ φέρῃ βλάβην διὰ τῆς ὑγρασίας, ἢ δι' ὑπερβολικοῦ ὄγκου, ἢ καθ' οἰονδήποτε ἄλλον τρόπον.

Ἄρθρ. 339. Ἐκαστος δύναται νὰ υποχρεώσῃ τὸν γείτονα ἐν ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς προαστείοις, νὰ συντελῇ εἰς τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπισκευὴν περιβόλων, διαχωριζόντων οἰκίας, αὐλὰς καὶ τοὺς κήπους αὐτῶν. Τὸ ὕψος τῶν περιβόλων τούτων προσδιορίζεται κατὰ τοὺς ἰδιαιτέρους κανονισμοὺς, ἢ τὰς σταθερὰς καὶ γνωστὰς συνθηκὰς· ἐν ἐλλείψει δὲ αὐτῶν ἡ ἰδικὴ τέραις συμβάσεως, ὁ κατασκευασθησόμενος ἢ ἀνακαινισθησόμενος τοιοῦτος τοῖχος πρέπει νὰ ἔχη τοὐλάχιστον ὕψος τριῶν β. π. συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ θριγγίου.

Ἄρθρ. 340. Ἐὰν ἐν ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς προαστείοις τοῖχος διαχωρίζῃ δύο κτήματα, ὧν τὸ μὲν εἶναι ὑψηλότερον τὸ δὲ χαμηλότερον, ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ὑπερκειμένου κτήματος παρέχει ὁλοκληρὸν τὴν δαπάνην τῆς κατασκευῆς καὶ ἐπισκευῆς τοῦ τοίχου μέχρι τοῦ ὕψους τοῦ ἰδίου ἐδάφους, τὸ δὲ ὑπὲρ τὸ ἐἶδος τοῦτο μέρος τοῦ τοίχου μέχρι τοῦ κατὰ τὸ προηγουμένου ἄρθρον ὕψους κατασκευάζεται καὶ ἐπισκευάζεται κοινῇ δαπάνῃ.

Ἄρθρ. 341. Κατὰ τὰς περιπτώσεις τῶν δύο προηγουμένων ἄρθρων ὁ γείτων, ὃ μὴ θέλων νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν κατασκευὴν ἢ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ τοίχου, ἀπαλλασσεται τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης παραχωρῶν τὸ ἥμισυ τοῦ ἐδάφους, ἐφ' οὗ ὁ τοῖχος, καὶ παραιτούμενος τοῦ δικαιώματος τῆς μεσοτοιχίας, τηρουμένης ὁμῶς τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 33 ἰ.

Ἄρθρ. 342. Ἐὰν τὰ διάφορα πατώματα τῆς αὐτῆς οἰκίας ἀνήκωσιν εἰς διαφόρους ἰδιοκτήτας, οἱ δὲ τίτλοι τῆς ἰδιοκτησίας δὲν ρυθμίζωσι τὸ μέτρον, καθ' ὃ ἕκαστος τῶν συγκυρίων ἐνέχεται εἰς τὰς ἐπισκευὰς καὶ ἀνοικοδομήσεις, αὐταὶ γίνονται ὡς ἑξῆς.

Οἱ πρωτότοιχοι καὶ τὰ τὴν οἰκίαν καλύπτοντα δώματα καὶ ἡ στέγη ἐπισκευάζονται ἢ ἀνοικοδομοῦνται συνεισφέροντος ἑκάστου συγκυρίου κατὰ λόγον τῆς ἀξίας τοῦ ἀνήκοντος αὐτῷ πατώματος.

Τὸ αὐτὸ ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῶν διαδρόμων, τῶν θυ-

ρῶν, τῶν φρεάτων, τῶν δεξαμενῶν, τῶν ὑδραγωγείων, καὶ ἐν γένει πάντων τῶν πραγμάτων τῆς κοινῆς τῶν ἰδιοκτητῶν χρήσεως.

Ὁ ἰδιοκτήτης ἐκάστου πατώματος ἢ μέλους αὐτοῦ, κατασκευάζει ἢ διατηρεῖ ἰδίᾳ δαπάνη τὸ πάτωμα, ἐφ' οὗ βαίνει, τοὺς θόλους, τὰ δώματα, καὶ τὰς ὀροφὰς τῶν δωματίων αὐτοῦ.

Αἱ κλίμακες κατασκευάζονται καὶ συντηροῦνται δαπάνη τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν πατωμάτων, εἰς οὓς χρησιμεύουσι κατὰ λόγον τῆς ἀξίας ἐκάστου. Πάτωμα λογίζονται τὰ ὑπόγεια καὶ τὰ ὑπὸ τὴν στέγην δωμάτια.

Ἄρθρ. 343. Ἐάν τις τῶν ἰδιοκτητῶν ἔχει τὴν ἀποκλειστικὴν χρῆσιν τοῦ ἡλιακοῦ δώματος, καταβάλλει τὸ τέταρτον τῆς δαπάνης πρὸς ἐπισκευὴν ἢ ἀνοικοδόμησιν, τὰ δὲ λοιπὰ τρία τέταρτα καταβάλλονται ὑφ' ἑλῶν τῶν ἰδιοκτητῶν, μὴδ' αὐτοῦ ἐξαιρουμένου, κατὰ τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ὠριτισμένα, πλὴν ἐάν ὑπάρχῃ ἰδιαιτέρα σύμβασις.

Ἄρθρ. 344. Ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀνωτάτου πατώματος οἰκίας δὲν δύναται ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν ἄλλων πατωμάτων, νὰ προσθήσῃ νέα πατώματα ἢ κατασκευάσματα ἐλαττοῦντα τὴν ἀξίαν τῆς ἰδιοκτησίας τῶν συνἰδιοκτητῶν, ἐκτὸς σκιάδος καλυπτούσης τὸ ἡλιακὸν δῶμα.

Ἄρθρ. 345. Πᾶσα μεταξὺ δύο ἀκινήτων τάφρος ὑποτίθεται κοινὴ καὶ διατηρεῖται κοινὴ δαπάνη, ἅμα δὲν ὑπάρχῃ τίτλος, ἢ σημεῖον τοῦ ἐναντίου.

Ἄρθρ. 346. Σημεῖον μὴ κοινῆς τάφρου εἶναι τὸ πρὸς τὸ ἕτερον μόνον μέρος ἀνάχωμα, ἢ ἡ ἐπὶ τρία ἔτη ἀπόθεσις τῆς ἐκ τοῦ καθαρισμοῦ τῆς τάφρου ἐξαγομένης ὕλης.

Ἡ τάφρος λογίζεται ἀποκλειστικῶς ἀνήκουσα εἰς ἐκεῖνον, πρὸς οὗ τὸ μέρος ὑπάρχει τὸ ἀνάχωμα, ἢ ἀποτίθεται ἢ διὰ τοῦ καθαρισμοῦ τῆς τάφρου ἐξαγομένη ὕλη.

Ἄρθρ. 347. Δὲν δύναται τις νὰ ὀρύξῃ τάφρον κατὰ τρόπον ὥστε τὸ ἔδαφος τοῦ γειτονικοῦ κτήματος ν' ἀπολέσῃ τὸ ἀναγκαῖον στήριγμα, ἐκτὸς ἐάν ἐλήφθῃ φροντίς ἐπαρκοῦς ἄλλης στερεώσεως.

Ἄρθρ. 348. Πᾶσα αἰμασιὰ διαχωρίζουσα ἀκίνητα λογίζεται κοινὴ, καὶ διατηρεῖται κοινὴ δαπάνη, ἐκτὸς ἂν τὸ ἕτερον αὐτῶν μόνον ὑπάρχῃ περίφρακτον, ἢ ἐάν ὑπάρχῃ τίτλος ἢ παραγραφή.

Ἄρθρ. 349. Ἀπαγορεύεται φυτεία μακροστελέχους δένδρου, μὴ τηρουμένης τῆς κατὰ τὴν ἐπιτόπιον συνηθειαν ἀποστάσεως, ἢ, ἐν ἐλλείψει συνηθείας, τῆς ἀποστάσεως δύο β. π. ἀπὸ τῆς διαχωρίζουσας γειτονικὰ κτήματα γραμμῆς, ἢ ἡμίσεως μέτρου ἐπὶ δένδρου μικροστελέχους ἢ αἰμασιᾶς.

Ἄρθρ. 350. Ὁ γείτων δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἐκρίζωσιν τῶν ἐγγύτερον φυομένων δένδρων ἢ αἰμασιῶν καὶ τὴν ἐκκοπὴν τῶν ἐκτεινομένων εἰς τὸ κτῆμα αὐτοῦ κλάδων δένδρου· τὰς δὲ ἐκτεινομένας εἰς τὸ κτῆμα αὐτοῦ ρίζας ἐκκόπτει μόνος.

Ἄρθρ. 351. Τὰ ἐν τῇ κοινῇ αἰμασιᾷ δένδρα εἶναι κοινὰ, καὶ ἕκαστος τῶν γειτόνων δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἐκκοπὴν.

Ἄρθρ. 352. Τὰ ὡς ὄριον χρησιμεύοντα δένδρα δὲν ἐκκόπτονται ἄνευ κοινῆς συναιδέσεως, ἢ ἄνευ ἀδείας

τοῦ εἰρηνοδίκου, ἀναγνωρίζοντος τὴν ἀνάγκην καὶ τὸ συμφέρον.

Ἄρθρ. 353. Ὁ θέλων νὰ κατασκευάσῃ οἰκίαν ἢ τοῖχον, δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ὁρίου τῆς ἰδιοκτησίας αὐτοῦ, ἐπιφυλαττομένου εἰς τὸν γείτονα τοῦ δικαιοῦματος νὰ καταστήσῃ τὸν τοῖχον κοινὸν κατὰ τὸ ἄρθρον 335. Καὶ ἂν ἡ οἰκοδομὴ δὲν ἐγείρεται ἐπὶ τοῦ ὁρίου, ἅμα δὲν τηρεῖται ἀπόστασις ἐνὸς καὶ ἡμίσεως β. π. ἀπὸ τοῦ ὁρίου, ὁ γείτων δύναται νὰ καταστήσῃ τὸν τοῖχον κοινὸν καὶ νὰ στηρίξῃ τὴν οἰκοδομὴν ἐπ' αὐτοῦ πληρόνων ἐκτὸς τῆς ἀξίας τοῦ ἡμίσεως τοῦ τοίχου καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ καταλαμβανομένου ἐδάφους, ἂν ὁ ἰδιοκτήτης δὲν προτιμᾷ νὰ παρατείνῃ τὴν οἰκοδομὴν αὐτοῦ μέχρι τοῦ ὁρίου.

Ἐὰν ὁ γείτων δὲν θέλῃ νὰ ἐνασκήσῃ τὸ ἀνωτέρω δικαίωμα, ὀφείλει καὶ αὐτὸς ν' ἀρήσῃ τοσοῦτον διάστημα, ὅσον ἀπαιτεῖται, ἕως αἱ δύο οἰκοδομαὶ ἀπέχωσιν ἀπ' ἀλλήλων τρεῖς β. π. Τὸ αὐτὸ χωρεῖ καὶ καθ' ἕνα τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ οἰκοδομὴ τοῦ γείτονος ἐγείρεται εἰς ἀπόστασιν ἐλάσσονα τῶν τριῶν β. π. Λογίζεται νέα οἰκοδομὴ καὶ ἡ ἀπλὴ ὑψωσις οἰκοδομῆς ἢ τοίχου.

Τὰ ἀνωτέρω δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τοὺς ἐπὶ πλατειῶν ἢ δημοσίων ὁδῶν τοίχους, περὶ ὧν ἰσχύουσιν ἰδιαιτέροι κανονισμοί. Τὸ δὲ περὶ ἀποστάσεως τριῶν β. π. ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ ἰδιωτικῶν οἰκοδομῶν, ἐγειρομένων πλησίον κτιρίων προωρισμένων εἰς δημοσίαν χρῆσιν.

ΤΜΗΜΑ Γ'

Περὶ τηρήσεως ἀποστάσεως καὶ ἀπόψεως.

Ἄρθρ. 354. Ὁ θέλων νὰ ὀρύξῃ φρέαρ, δεξαμενὴν, ἢ λάκκον ἀκαθαρσιῶν, πλησίον ἀλλοτρίου ἢ κοινοῦ τοίχου ὀφείλει, νὰ τηρήσῃ ἀπόστασιν δύο β. π. μεταξύ τοῦ ὁρίου τῆς παρακειμένης ἰδιοκτησίας καὶ τοῦ πλησιεστέρου αὐτῆ σημείου τῆς ἐσωτερικῆς περιμέτρου τοῦ φρέατος, τῆς δεξαμενῆς, ἢ τοῦ λάκκου, ἐὰν τοπικοὶ κανονισμοὶ δὲν ὀρίζωσι μακροτέραν ἀπόστασιν.

Σωλήνες ἀποδευτηρίων ἢ ὑδάτων, ἐπωσθήποτε ἀνελκομένων ἢ καταρρέοντων, κατασκευάζονται εἰς ἀπόστασιν ἐς τὸ ὑλάχιστον β. π. ἀπὸ τοῦ ὁρίου τοῦ γείτονος.

Ἡ αὐτὴ ἀπόστασις τηρεῖται ἐπὶ τῶν διακλαδώσεων τῶν αὐτῶν σωλήνων, λογιζομένη πάντοτε ἀπὸ τοῦ ὁρίου μέχρι τοῦ πλησιεστέρου εἰς αὐτὸ σημείου τῆς ἐξωτερικῆς περιμέτρου τοῦ σωλήνος.

Ἐὰν, τηρηθεισῶν τῶν ἀποστάσεων τούτων, προέλθῃ οὐχ ἥττον ἐντεῦθεν βλάβη εἰς τὸν γείτονα, ὀρίζονται μεγαλύτεραι ἀποστάσεις, καὶ λαμβάνεται πρὸς ἀποτροπὴν αὐτῆς πρόνοια.

Ἄρθρ. 355. Ὁ θέλων νὰ κατασκευάσῃ ἐπὶ κοινοῦ ἢ διαχωριστικοῦ ἔστω καὶ ἰδίου τοίχου καμίνους, κλιβάνους, χυτήρια, ἰπποστάσια, ἀποθήκας ἄλατος ἢ διαβρωτικῶν ὑλῶν, ἢ νὰ στήσῃ πλησίον τῆς ἰδιοκτησίας ἄλλου ἀτμοκινήτους ἢ ἄλλας μηχανάς, ἐξ ὧν δύναται νὰ ἐπέλθῃ κίνδυνος ἐμπρησμοῦ, ἐκρήξεως, ἢ ἐπιβλαβούς ἀναθυμιάσεως, ὀφείλει νὰ ἐκτελέσῃ τὰ ἔργα ταῦτα καὶ νὰ τηρήσῃ τὰς ἀποστάσεις, ὅπως ὀρίζουσιν αἱ κατὰ τὸν κανονισμοὶ, ἢ, ἐν ἐλλείψει τούτων ὁ εἰρηνοδίκης.

Ἄρθρ. 356. Ὁ ἰδιοκτήτης τοίχου ἰδίῃ, παρακειμένου εἰς τὸ κτῆμα τοῦ γείτονος, δύναται ν' ἀνοίξῃ

φωταγωγούς θυρίδας κιγκλιδωτάς, ἀμετακινήτους ἐχούσας τὰς θέλους. Αἱ ὀπαὶ τῶν κιγκλιδίων δὲν θέλουσιν ἔχει μέγεθος πλέον τοῦ δεκάτου τοῦ β. π.

Τοιαῦται θυρίδες δὲν κωλύουσι τὸν γείτονα ν' ἀποκτήσῃ τὸ ἐκ τῆς μεσοτοιγίας δικαίωμα. Δὲν δύναται ὁμοίως νὰ κλείσῃ τὰς θυρίδας, ἐὰν δὲν τηρήσῃ εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ μεσοτοιγίου ἰδίαν οἰκοδομήν.

Ἄρθρ. 357. Αἱ φωταγωγοὶ θυρίδες ἐπιτρέπονται μόνον δύο καὶ ἡμίσει β. π. ἄνωθεν τοῦ πατώματος τοῦ φωταγωγηθεμένου δωματίου ἐπὶ ἰσογείου, δύο δὲ β. π. ἄνωθεν τοῦ πατώματος ἐν τοῖς ὑπερώϊοις.

Τὸ αὐτὸ ὕψος τηρεῖται καὶ ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ μέρους τοῦ τοίχου.

Ἄρθρ. 358. Ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 331 ἀνυψώσας τὸν μεσοτοιγὸν δύναται ν' ἀνοίξῃ θυρίδα ἐπὶ τοῦ ὑψωθέντος μέρους, εἰς οὗ τὴν κατασκευὴν δὲν συνετέλεσεν ὁ γείτων.

Ἄρθρ. 359. Δὲν ἐπιτρέπονται παράθυρα κατοπτικά, ἢ ἐξώστια, ἢ ἄλλη προβολὴ πρὸς τὸ περίφρακτον ἢ ἀφρακτον κτῆμα τοῦ γείτονος, ἢ ὑπεράνω τῆς στέγης αὐτοῦ, ἐκτός ἐὰν μεταξὺ τοῦ κτήματος τοῦ γείτονος καὶ τοῦ τοίχου, ἐν ᾧ ταῦτα γίνονται, ὑπάρχῃ ἀπόστασις ἐνός καὶ ἡμίσεως β. π. Ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη ἀργεῖ, ὅταν μεταξὺ τῶν δύο κτημάτων ὑπάρχῃ δημοσία ὁδός.

Ἄρθρ. 360. Οὔτε πλάγιαι κατόψεις ἐπιτρέπονται ἐπὶ τοῦ γειτονικοῦ κτήματος, πλὴν ἐν ἀποστάσει ἡμίσεως β. π. Ἀργεῖ δὲ ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη, ὅταν ἡ πλάγια κατόψις πρὸς τὸ κτῆμα τοῦ γείτονος ἦναι συγχρόνως εὐθεῖα πρὸς δημοσίαν ὁδόν, ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τηροῦνται οἱ ἐπιτόπιοι κανονισμοί.

Ἄρθρ. 361. Ἐπὶ κατοπτικῶν παραθύρων ἢ ἀποστάσις μετρεῖται ἀπὸ τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ τοίχου, ἐν ᾧ ἀνοίγονται τὰ παράθυρα, ἐπὶ δὲ ἐξώστου ἢ ἄλλης προσβολῆς, ἀπὸ τοῦ ἄκρου αὐτῶν μέχρι τῆς διαχωρίζουσας τὰ δύο κτήματα γραμμῆς. Ἐπὶ πλάγιας κατόψεως ἢ ἀπόστασις μετρεῖται ἀπὸ τῆς πλησιεστέρας πρὸς τὸν γείτονα πλευρᾶς τῆς θυρίδος, ἢ τῆς προβολῆς μέχρι τῆς διαχωρίζουσας τὰ δύο κτήματα γραμμῆς.

Ἄρθρ. 362. Ἐὰν διὰ συμβάσεως ἢ ἄλλως ἀπεκτήθῃ δικαίωμα κατόψεως ἢ θυρίδων κατοπτικῶν πρὸς τὸ γειτονικὸν κτῆμα, ὁ κύριος τούτου δὲν δύναται νὰ οἰκοδομήσῃ εἰς ἐγγυτέραν τῶν τριῶν β. π. ἀπόστασιν μετρουμένων κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον.

Ἄρθρ. 363. Ἔργα συντελεσθέντα πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου συμφώνως πρὸς προγενεστέρους νόμους ἢ ἔθιμα καὶ σκοποῦντα τὴν παρακώλυσιν τῆς πρὸς τὸ γειτονικὸν κτῆμα κατόψεως διατηροῦνται ἐπι δεκαετίαν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νόμου τούτου· μετὰ παρέλευσιν δὲ δέκα ἐτῶν ὁ κύριος τοῦ κτήματος δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἄρσιν αὐτῶν παρὰ τοῦ Πρωτοδικείου, ἐφ' ὅσον ἐπιτρέπεται αὕτη ὑπὸ τῶν ὁρισμῶν τοῦ παρόντος νόμου.

ΤΜΗΜΑ Δ'

Περὶ ἀρδεύσεως καὶ ἀποξηράνσεως.

Ἄρθρ. 364. Τῆς ἐν τῷ ἰδίῳ ἐδάφει πηγῆς ἢ χρησὶς εἶναι ἀπεριόριστος, ἐνόσφ οὐδεὶς παρακεκτημένος ἐπέκτησε δικαιώματα δυνάμει τίτλου ἢ χρησικτησίας. Ἡ χρησικτησία αὕτη συμπληροῦται διὰ εἰκοσαετοῦς

νομῆς, λογιζομένης ἀρ' ἧς ἡμέρας ὁ κύριος τοῦ
χθαμαλωτέρου κτήματος ἀπεπεράτωσεν ἐν τῷ ὑπερ-
κειμένῳ ἔργῳ καταφανῆ καὶ μόνιμα, ὧν ἐγένετο χρῆσις
πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ ῥοῦ τῶν ὑδάτων εἰς τὸ ἴδιον
κτῆμα.

Ἄρθρ. 365. Ὁ παρακεκτημένος παρὰ ρεῖθρον μὴ
δημοσίῳ κατὰ τὸ ἄρθρον 199 λαμβάνει τὸ ὕδωρ πρὸς
χρῆσιν τοῦ ἰδίου κινήτου, ἢ πρὸς ἐνάσκησιν τῆς
ἰδίας βιομηχανίας, ὑποχρεούμενος νὰ διοχετεύσῃ εἰς
τὸ σύνθηες ρεῖθρον τὸ μετὰ τὴν χρῆσιν περίσσευμα.
Ὅταν δὲ τὸ ὕδωρ τοῦτο ῥέῃ διὰ τινος κτήματος, εἰς
τὸν ἰδιοκτήτην αὐτοῦ ἐπιτρέπεται πλήρως ἢ χρῆσις
τοῦ διερχομένου ὕδατος, ὑπὸ τὸν ῥοὸν νὰ ἐπαναφέρῃ
αὐτὸ ἐξερχόμενον ἐκ τοῦ κτήματος εἰς τὸ σύνθηες
ρεῖθρον.

Ἄρθρ. 366. Ἐπὶ ἀμφισβητήσεως μεταξὺ ἰδιοκτη-
τῶν, εἰς οὓς τὰ ὕδατα ταῦτα δύνανται νὰ ᾖναι χρή-
σιμα, ἀποφαίνονται τὰ δικαστήρια, συμβιβάζοντα τὸ
συμφέρον τῆς γεωργίας καὶ βιομηχανίας πρὸς τὸ εἰς
τὴν ἰδιοκτησίαν ὀφειλόμενον σέβας, ἐν πάσῃ δὲ περι-
πτώσει τηροῦνται αἱ κατὰ τόπον συνήθειαι, αἱ κανονί-
ζουσαι τὸν ῥοὸν τοῦ ὕδατος καὶ τὴν χρῆσιν αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 367. Δὲν δύναται ὁ ἰδιοκτήτης πηγαιῖο
ὕδατος νὰ μετατρέψῃ τὸν ῥοὸν αὐτοῦ, ἐὰν τοῦτο εἶναι
ἀναγκαῖον εἰς τοὺς κατοικοὺς κοινότητος, κώμης ἢ χω-
ρίου. Ἄλλ' ἐὰν αἱ κάτοικοι δὲν ἀπέκτησαν τὴν χρῆσιν
δυνάμει τίτλου ἢ διὰ παραγραφῆς, ὁ ἰδιοκτήτης δικαι-
οῦται εἰς ἀποζημίωσιν.

Ἄρθρ. 368. Πᾶς ἰδιοκτήτης θέλων νὰ κάμῃ χρεῖ-
σιν δι' οἰκιακὴν, γεωργικὴν, ἢ βιομηχανικὴν ἀνάγκην
παντὸς εἶδους ὑδάτων, ἐρ' ὧν ἔχει διαρκὲς ἢ πρόσκαι-
ρον δικαίωμα, δύναται μετὰ προηγουμένην ἀποζημίω-
σιν νὰ διοχετεύσῃ αὐτὰ διὰ τῶν ἐν τῷ μεταξὺ κτημά-
των. Ἀπαλλάσσονται τοῦ βάρους τούτου αἱ οἰκίαι καὶ
αἱ μετ' αὐτῶν συνεχόμενοι κήποι, αὐλαὶ καὶ ἄλωνες.

Ἄρθρ. 369. Ὁ θέλων νὰ διοχετεύσῃ τοιαῦτα ὕδατα
ὀφείλει νὰ κατασκευάσῃ τὸν ἀπαιτούμενον ὀχετὸν,
ὥστε νὰ μὴ ρέωσι τὰ ὕδατα εἰς προϋπάρχοντας ὀχε-
τοὺς, ὠρισμένους διὰ τὸν ῥοὸν ἄλλων ὑδάτων· ὁ ἰδιο-
κτήτης ὁμοῦ κτήματος, ὅστις εἶναι καὶ ἰδιοκτήτης
ὑπάρχοντος ἐν αὐτῷ ὀχετοῦ, δι' οὗ διέρχεται ἴδιον αὐ-
τοῦ ὕδωρ, δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν κατασκευὴν νέου
ὀχετοῦ ἐν τῷ ἰδίῳ κτήματι παρέχων τὴν δίοδον τοῦ
ὕδατος διὰ τοῦ ἰδίου ὀχετοῦ, εἰς τὸν ῥοὸν εἶναι δυνατόν
ἂν ἐν σπουδαίᾳ βλάβῃ τοῦ αἰτούντος τὴν διοχετεύσιν.
Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὀφείλεται εἰς τὸν ἰδιοκτήτην
τοῦ ὀχετοῦ ἀποζημίωσις, ἀναλόγως τοῦ τε προστεθέν-
τος ἐν αὐτῷ ὕδατος, τῆς ἀξίας τοῦ ὀχετοῦ, τῶν διὰ τὴν
νέαν διοχέτευσιν ἀναγκαίων ἔργων, καὶ τῆς αὐξήσεως
τῶν τῆς διατηρήσεως δαπανῶν.

Ἄρθρ. 370. Τὸ ὕδωρ δύναται νὰ διέλθῃ καὶ διὰ
προϋπαρχόντων ὀχετῶν καὶ ὑδραγωγείων, κατὰ τὸν
προσφορώτερον ὡς ἐκ τῆς θέσεως καὶ τῆς καταστάσεως
αὐτῶν τρόπον, ἐὰν ἐκ τούτου δὲν ἐμποδίζεται, ἢ δὲν
καθίσταται βραδύτερος ἢ ταχύτερος, καὶ ἐν γένει δὲν
ἀλλοιοῦται ὁ ῥοὸς, ἢ τὸ πρῶτον τοῦ διὰ τῶν προϋπαρ-
χόντων ὀχετῶν διερχομένου ὕδατος.

Ἄρθρ. 371. Ἐὰν τὰ διοχετευόμενα ὕδατα πρόκει-
ται νὰ διέλθωσι ἀγροσσίας ὁδοῦς, ποταμοῦς ἢ χιμάρ-

ρους, τηρούνται οί περί αὐτῶν ἰσχύοντες ἰδιαιτέροι νόμοι καὶ κανονισμοί.

Ἄρθρ. 372. Ὁ θέλων νὰ διοχετεύσῃ δι' ἄλλοτρίου κτήματος ὕδωρ ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ, ὅτι ἔχει δικαίωμα ἐπὶ τοῦ ὕδατος καθ' ὅλον τὸν χρόνον, δι' ὃν ἡ διοχέτευσις ζητεῖται, ὅτι τὸ ὕδωρ ἐπαρκεῖ εἰς τὴν χρῆσιν, εἰς ἣν ὠρίσθη, καὶ ὅτι ἡ ζητουμένη διοχέτευσις εἶναι ἢ μᾶλλον πρόσφορος καὶ ἥττον ἐπιβλαβὴς εἰς τὸ βαρούμενον κτῆμα, ὡς ἐκ τοῦ εἶδους τῶν γειτονικῶν κτημάτων, τῆς φορᾶς τοῦ ὕδατος καὶ τῶν λοιπῶν ὄρων τῆς διοχέτευσεως, τῆς ροῆς καὶ τῆς ἐκροῆς αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 373. Ὁ θέλων νὰ διοχετεύσῃ ὕδωρ δι' ἄλλοτρίου κτήματος ὀφείλει, πρὶν ἢ ἐπιχειρήσῃ τὴν κατασκευὴν ὑδραγωγείου, νὰ πληρώσῃ τὴν δι' ἐκτιμήσεως ὀρισθεῖσαν ἀξίαν τῶν καταληπτίων γαιῶν, ἄνευ ἐκπτώσεως τῶν φόρων καὶ ἄλλων ἀναποσπάστων τοῦ κτήματος βαρῶν, περιπλέον τὸ πέμπτον τῆς ἀξίας, ἐκτὸς τῆς ἀνορθώσεως τῶν ἀμέσων ζημιῶν, ἐν αἷς καὶ ἡ δυναμένη νὰ προσέλθῃ ἐκ τοῦ εἰς δύο ἢ πλείονα μέρη διαχωρισμοῦ ἢ ἐξ ἄλλης φορᾶς τοῦ κτήματος, δι' οὗ τὸ ὑδραγωγεῖον μέλλει νὰ διέλθῃ.

Διὰ τὰς γαίας, ἐφ' ὧν ἀποτίθενται ὡς ἐκ τῆς ὀρύξεως, καὶ τοῦ καθαρισμοῦ τοῦ ὑδραγωγείου ὕλαι, πληρόνεται μόνον τὸ ἥμισυ τῆς ἀξίας τοῦ ἐδάφους, καὶ τὸ πέμπτον αὐτῆς, ἄνευ ἐκπτώσεως τῶν φόρων καὶ ἄλλων βαρῶν. Ἄλλ' ἐπὶ τῶν γαιῶν τούτων ὁ κύριος τοῦ βαρούμενου κτήματος δύναται νὰ φυτεύσῃ καὶ νὰ καλλιεργήσῃ δένδρα καὶ ἄλλα φυτὰ, καὶ νὰ μετακινήσῃ καὶ μεταφέρῃ τὰς ἀποτεθειμένας ὕλας, ἐὰν ἐντεῦθεν δὲν βλάπτεται τὸ ὑδραγωγεῖον, οὐδὲ διακωλύεται ἡ ἐπισκευὴ ἢ ὁ καθαρισμὸς αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 374. Ἐὰν ὁ χρόνος, δι' ὃν ζητεῖται ἡ διοχέτευσις, δὲν ὑπερβαίῃ τὰ ἐννέα ἔτη, ἡ πληρωμὴ τῆς κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀξίας καὶ τῶν ἀποζημιώσεων περιορίζεται εἰς τὸ ἥμισυ, ἀλλὰ ὁ τὴν τοιαύτην διοχέτευσιν ἐπιτυγῶν ὀφείλει, παρελθούσης τῆς προθεσμίας, νὰ ἐπαναφέρῃ τὰ πράγματα εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν κατάστασιν.

Ὁ ἀποκτήσας τὸ δικαίωμα τῆς προσκαιροῦ ταύτης διοχέτευσεως, δύναται νὰ καταστήσῃ αὐτὸ διηνεκὲς πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσμίας, πληρόνων τὸ ἕτερον ἥμισυ μετὰ τοῦ νομίμου τόκου, ἀφ' ἧς ἤρξατο ἡ διοχέτευσις. Παρελθόντος δὲ τοῦ χρόνου τῆς προσκαιροῦ διοχέτευσεως, δὲν δύναται νὰ ὑπολογίσῃ πλέον τὸ διὰ τὴν πρόσκαιρον ταύτην διοχέτευσιν πληρωθέν.

Ἄρθρ. 375. Ὁ ἔχων ὀχετὸν ἐπὶ ἄλλοτρίου κτήματος δύναται ν' αὐξήσῃ τὸ ποσὸν τοῦ δι' αὐτοῦ διοχέτουμένου ὕδατος, ἐὰν ὁ ὀχετὸς ἔχῃ τὴν ἀπαιτουμένην πρὸς τοῦτο χωρητικότητα καὶ οὐδεμίαν ἐντεῦθεν προέρχεται εἰς τὸ κτῆμα βλάβη.

Ἐὰν ἡ αὐξήσις τοῦ ὕδατος ἀπαιτήσῃ νέα ἔργα, ταῦτα δὲν δύναται νὰ ἐκτελεσθῶσι, πρὶν ἢ ὀρισθῇ ἡ φύσις καὶ τὸ εἶδος αὐτῶν καὶ πληρωθῇ τὸ ποσὸν τῆς ἀξίας τοῦ καταληπτέου ἐδάφους καὶ τῶν ἀποζημιώσεων, κατὰ τοὺς ὀρισμούς τοῦ ἄρθρου 373.

Τὸ αὐτὸ γίνεται ὅταν πρὸς διοχέτευσιν τοῦ ὕδατος δι' ὑδραγωγείου πρόκειται νὰ κατασκευασθῇ κρεμαστὸς ὀχετὸς ἀντὶ τῆς ὑπαρχούσης δεξαμενῆς, ἢ τ' ἀνάπαλιν.

Ἄρθρ. 376. Αἱ περὶ διοχετεύσεως ὕδατος διατάξεις τῶν προηγουμένων ἄρθρων ἐφαρμόζονται καὶ ὅταν ἡ διοχέτευσις ζητεῖται πρὸς ἐκροὴν πλεονάζοντος ὕδατος, ὅπερ ὁ γείτων δὲν συναινεῖ νὰ δεχθῆ ἐν τῷ ἰδίῳ κτήματι.

Ἄρθρ. 377. Ὁ κύριος τοῦ βαρυμένου κτήματος δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν στερέωσιν τοῦ πυθμένου τοῦ ὑδραγωγείου δι' ἐσχάρας· ἐὰν ὅμως δὲν ἀπαιτήσῃ τοῦτο ἐν καιρῷ τῆς παραχωρήσεως τοῦ ὑδραγωγείου, ὀφείλει νὰ ὑποστῇ τὸ ἥμισυ τῆς ἀπαιτουμένης δαπάνης.

Ἄρθρ. 378. Ἐὰν ὁ ροὺς ὕδατος διακωλύῃ τὴν εἰς τὰ παρακείμενα κτήματα προσέλευσιν τῶν κυρίων αὐτῶν, τὴν ἄρδουσιν τῶν κτημάτων τούτων, ἢ τὴν διέξοδον τῶν ὑδάτων γειτονικῶν κτημάτων, οἱ ἔχοντες τὴν χρῆσιν τοῦ ἀνωτέρω ὕδατος ὀφείλουσιν ἀναλόγως τῆς ἰσῆς ὠφελείας, νὰ κατασκευάζωσι καὶ διατηρῶσι γεφύρας ἐπιτηδείας πρὸς εὐκόλον καὶ ἀσφαλῆ διάβασιν, καθὼς καὶ τ' ἀναγκαῖα ἔργα πρὸς ἄρδουσιν τῶν κτημάτων ἢ ἐξοδον τῶν εἰρημένων ὑδάτων, τηρουμένων τῶν ἐκ συμβάσεως ἢ παραγραφῆς παραγομένων δικαιωμάτων.

Ἄρθρ. 379. Πᾶς ἰδιοκτῆτης προτιθέμενος τὴν ἀποξήρανσιν ἢ βελτίωσιν τῶν γαιῶν αὐτοῦ δι' ἐλύτρων, δι' ἐπιχώσεως, ἢ δι' ἄλλων μέσων, δικαιούται μετὰ προηγουμένην ἀποζημίωσιν νὰ διευθύνῃ ὅσον τὸ δυνατόν ἀζημιῶς τὰ ὕδατα διὰ τῶν κτημάτων τῶν διαχωριζόντων τὰς γαίας αὐτοῦ ἀπὸ ἄλλου τινὸς ρεύματος, ἢ ἄλλης ἀμάρας, κατασκευάζων ἔλυτρα ἢ βόθρους.

Ἄρθρ. 380. Εἰς τοὺς κυρίους τῶν κτημάτων, ἐν οἷς ἐγένοντα ἔλυτρα ἢ βόθροι, ἢ ἄλλα ἔργα κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον, ἐξ ὧν αὐτοὶ δύναται νὰ ὠφεληθῶσιν, ἐπιτρέπεται ἡ χρῆσις αὐτῶν πρὸς βελτίωσιν τῶν ἰδίων κτημάτων, ἐὰν ἐντεῦθεν δὲν βλάπτονται τὰ ἤδη βελτιωθέντα τῶν ἄλλων κτήματα, ἀλλ' ὀφείλοσι ν' ἀναδεγῶσι, 1) τὰς νέας δαπάνας, τὰς ἀπαιτουμένας διὰ τὴν μεταρρύθμισιν τῶν ἤδη ἐκτελεσθέντων ἔργων, τὴν γενομένην ὅπως ταῦτα χρῆσιμώσωσιν καὶ εἰς τὰ ἐφ' ὧν ἐγένοντο κτήματα, 2) ἀνάλογον μέρος τῶν γενομένων πρὸ τῆς μεταρρυθμίσεως δαπανῶν, ὡς καὶ τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς συντήρησιν τῶν κοινῶν κατασθέντων ἔργων.

Ἄρθρ. 381. Ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἐν τοῖς προηγουμέναις ἄρθροις ὁρισθέντων ἔργων ἐφαρμόζονται τὰ ἐν τῷ δευτέρῳ ἔδαρ. τοῦ ἄρθρου 368 καὶ τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις 370 καὶ 371 ὠρισμένα.

Ἄρθρ. 382. Ἐν εἰς τὴν ἀποξήρανσιν ἐλώδους κτήματος ἀντιτείνῃ ὁ ἐπὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ ἐκρεόντων ὑδάτων ἔχων δικαίωμα, καὶ ἂν διὰ προσφόρων, καὶ μὴ δυσαναλόγου δαπάνης ἔργων, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συμβιβασθῶσιν ἀμφοτέρω τὰ συμφέροντα, ἢ ἀποξήρανσις γίνεται ἐπὶ ἀναλόγῳ ἀποζημιώσῃ τοῦ ἀντιτείνοντος.

Ἄρθρ. 383. Οἱ ἔχοντες δικαίωμα νὰ λαμβάνωσιν ὕδωρ ἐκ ποταμῶν, χειμάρρων, ρυάκων, διωρύγων, λιμνῶν, ἢ δεξαμενῶν δύναται ἐν ἀνάγκῃ νὰ κατασκευάσωσιν ἐπὶ τῆς ὄχθης φραγμῶν, ὑποχρεοῦνται ὅμως εἰς ἀπότισιν τῆς ἐντεῦθεν τυγῶν προελθούσης ζημίας καὶ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν καὶ διατήρησιν τῶν πρὸς ἀποτροπὴν πάσης τῶν κτημάτων βλάβης ἀπαιτουμένων ἔργων.

Ἄρθρ. 384. Οἱ ἐνασκούντες τὸ ἐν προηγουμέναις ἄρθροις δικαίωμα ἐπὶ τῆς ροῆς καὶ τῆς χρήσεως ὕδατος ὀφείλουσι ν' ἀποφεύγωσι πᾶσαν τῶν ποιουμένων, εἴτε

άνωθεν, είτε κάτωθεν, χρήσιν τῶν ὑδάτων βλάβην, δυναμένην νά προέλθῃ ἐκ τῆς παρεμποδίσεως, ἐχειλίσεως ἢ μετατροπῆς τῶν ὑδάτων τούτων.

Οἱ παραίτιοι τοιαύτης βλάβης ὑποχρεοῦνται εἰς τὴν ἀνόρθωσιν τῆς ζημίας, καὶ τὰς ὑπὸ τῶν κανονισμῶν τῆς ἀγροτικῆς ἀστυνομίας ἐπιβαλλομένας ποινάς.

Ἄρθρ. 385. Αἱ ὑπὸ τοῦ δημοσίου παραχωρήσεις τῆς χρήσεως ὑδάτος ἐννοοῦνται πάντοτε γενόμεναι ἄνευ βλάβης τῶν προὑπαρχόντων καὶ νομίμως κεκτημένων ἐπὶ τῆς χρήσεως τοῦ αὐτοῦ ὑδάτος δικαιωμάτων.

ΤΜΗΜΑ Ε΄.

Περὶ παρόδου

Ἄρθρ. 386. Ὁ ἰδιοκτῆτης, οὕτινος τὸ κτῆμα εἶναι περικλειστον ἄνευ ἐξόδου πρὸς τὴν δημοσίαν ὁδόν, ἐάν ἐν δύνатаι ἄνευ μεγάλης δαπάνης ἢ δυσκολίας ν' ἀποκτήσῃ παράδου, δικαιούται ν' ἀποκτήσῃ αὐτὴν διὰ τῶν γειτονικῶν κτημάτων πρὸς καλλιέργειαν ἢ προσήκουσαν χρήσιν τοῦ ἰδίου κτήματος, ἐπὶ προηγουμένη ἀποζημιώσῃ ἀναλόγῳ πρὸς τὴν ἕνεκα τῆς παρόδου ταύτης βλάβην.

Ἄρθρ. 387. Ἡ παράδος κατὰ γενικὸν κανονα πρέπει νά παραχωρῆται ἐκ τοῦ μέρους, ὅθεν εἶναι συντομωτέρα καὶ εἰς τὴν γείτονα ἀβλαβεστέρα ἢ διάβασις ἀπὸ τοῦ περικλειστοῦ κτήματος πρὸς τὴν δημοσίαν ὁδόν.

Ἄρθρ. 388. Ἐάν τὸ κτῆμα κατέστη πανταχόθεν περικλειστον ἕνεκα πωλήσεως, ἀνταλλαγῆς, ἢ διανομῆς, ὁ πωλητής, ὁ ἀνταλλάξας, ἢ οἱ μετασχόντες τῆς διανομῆς, ὑποχρεοῦνται νά παραχωρήσωσι τὴν παράδου ἄνευ ἀποζημιώσεως.

Ἄρθρ. 389. Ἐὰν ἡ παραχωρηθεῖσα εἰς περικλειστον κτῆμα παράδος παύσῃ νά ἦναι ἀναγκαία, ὡς ἐκ τῆς ἐνώσεως τοῦ κτήματος τούτου μετ' ἄλλου παρακειμένου εἰς δημοσίαν ὁδόν, δύναται νά καταργηθῇ ἐν παντὶ καιρῷ, τῇ αἰτήσῃ τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ βαρουμένου κτήματος, ἐπὶ ἀποδόσει τῆς ἤδη δοθείσης ἀποζημιώσεως, ἢ ἐπὶ καταργήσῃ τῶν συνμολογηθεισῶν ἐτησίων δόσεων· τὸ αὐτὸ χωρεῖ καὶ ἂν ἀνοίξῃ νέα ὁδὸς χρησιμεύουσα εἰς τὸ περικλειστον κτῆμα.

Ἄρθρ. 390. Δι' ἰδιαιτέρων νόμων ἢ κανονισμῶν ρυθμίζονται οἱ ἐπὶ δημοσίᾳ ἢ δημοτικῇ ὠφελείᾳ περιορισμοὶ τῆς κυριότητος, οἱ ἀφορῶντες τὴν χρήσιν τῶν πλωμάτων διὰ πλοιαρίων ἢ ξύλων ποταμῶν, τὴν κατασκευὴν ἢ ἐπισκευὴν ὁδῶν, ἢ ἄλλων δημοσίων ἢ ἰδιωτικῶν ἔργων.

ΜΕΡΟΣ Δ΄

Περὶ δουλειῶν

Ἄρθρ. 391. Αἱ δουλεῖαι εἰσὶ πραγματικαὶ ἢ προσωπικαί. Πραγματικὴ δουλεία εἶναι περιορισμὸς τῆς ἰδιοκτησίας ἀκινήτου πρὸς ὄφελος καὶ χρήσιν ἰδιοκτήτου ἄλλου ἀκινήτου. Προσωπικαὶ δουλεῖαι εἶναι ἡ ἐπικαρπία, ἡ χρήσις καὶ ἡ οἰκησις.

Ἄρθρ. 392. Πᾶς ὁ ἀρνούμενος δουλείαν ἐπὶ ἰδίου κτήματος ἔχει τὴν ἀρνητικὴν ἀγωγὴν, ὑποχρεούμενος εἰς μόνην τὴν ἀπόδειξιν τῆς κυριότητος, ἢ τῶν πρὸς χρησιδεσποτείαν προσόντων, εἰς δὲ τὸν ἀντιποιοῦμενον τὴν δουλείαν ἐπίκειται ἡ ἀπόδειξις τῆς νομίμως ἀπο-

κτηθείσης δουλείας.

Ἄρθρ. 393. Ὁ ἀξίων δουλείαν ἔχει κατὰ τοῦ κυρίου τοῦ δουλεύοντος κτήματος τὴν περὶ ὁμολογήσεως δουλείας ἀγωγὴν, ὑποχρεούμενος εἰς τὴν ἀπόδειξιν τῆς νομίμου κτήσεως αὐτῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ πραγματικῶν δουλειῶν.

ΤΜΗΜΑ Α΄.

Περὶ εἰδῶν τῶν πραγματικῶν δουλειῶν.

Ἄρθρ. 394. Ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας ἀκινήτων ἢ σύστασις δουλείας, ἐὰν αὕτη ἐπιβάλλεται εἰς μόνον τὸ ἀκίνητον ὑπὲρ ἄλλου ἀκινήτου, καὶ ὄν ἀντίκειται εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν.

Ἄρθρ. 395. Αἱ δουλεῖαι εἶναι συνεχεῖς, ἢ διαλείπουσαι. Συνεχεῖς εἶναι αἱ δουλεῖαι, ὧν ἡ ἐνάσκησις εἶναι ἢ δύναται νὰ ᾖναι συνεχῆς, μὴ χορήγουσα ἐκάστοτε ἀνθρωπίνης ἐνεργείας, οἷον ὑδραγωγεῖον, ἀποψις καὶ τὰ παραπλήσια. Διαλείπουσαι δὲ, ὧν ἡ ἐνάσκησις συνίσταται εἰς ἀνθρωπίνην πράξιν, οἷον πάροδος, ἀντλήσις, πρὸς βόσκησιν κτηναλασία, καὶ τὰ παραπλήσια.

Ἄρθρ. 396. Αἱ δουλεῖαι εἶναι καταφανεῖς, ἢ ἀφανεῖς. Καταφανεῖς μὲν εἶναι αἱ δι' ἔργου ἢ κατασκευασματος ὄρατου ἐκδηλούμεναι, οἷον διὰ θύρας, θυρίδος, ἀγωγῆς κλπ. Ἀφανεῖς δὲ αἱ ἀνευ ὄρατου ἔργου ἢ κατασκευασματος ὑφιστάμεναι, οἷον ἡ τοῦ μὴ ὑψοῦν, ἢ ἀπολύτως, ἢ μέχρις ὠρισμένου ὕψους.

Ἄρθρ. 397. Ἡ δουλεῖα ὑδραγωγεῖου δι' ὄχετοῦ, ἢ ἄλλου καταφανοῦς καὶ μονίμου ἔργου, ὑπάγεται εἰς τὰς συνεχεῖς καὶ καταφανεῖς δουλείας, ἂν καὶ τὸ ὕδωρ ἔλκεται ἐκ διαλειμμάτων, ἢ κατὰ κύκλον ἡμερῶν ἢ ὡρῶν.

ΤΜΗΜΑ Β΄.

Περὶ συστάσεως δουλειῶν.

Ἄρθρ. 398. Αἱ συνεχεῖς καὶ καταφανεῖς δουλεῖαι ἀποκτῶνται διὰ τίτλου, διὰ εἰκοσαετοῦς νομῆς, ἢ κατὰ προσδιορισμὸν τοῦ ἰδιοκτῆτου.

Ἄρθρ. 399. Αἱ συνεχεῖς ἄλλ' ἀφανεῖς δουλεῖαι, καὶ αἱ διαλείπουσαι καταφανεῖς ἢ μὴ, ἀποκτῶνται μόνον διὰ τίτλου· ὁ τίτλος εὖτος δύναται ν' ἀναπληρωθῇ δι' ἐγγράφου ἀναγνωρίσεως τοῦ κυρίου τοῦ δουλεύοντος κτήματος μεταγραφομένης κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 278 καὶ ἐπιμ. Οὐδὲ ἢ ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων ἔρχαιότις ἀρκεῖ πρὸς σύστασιν τοιούτων δουλειῶν, μὴ παραβλαπτομένων τῶν μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου κεκτημένων δικαιωμάτων.

Ἄρθρ. 400. Ἐπὶ δουλειῶν τοῦ μὴ ποιῆσαι ἢ πρὸς χρησικτησίαν νομὴ ἀργεῖται, ἀφ' ἧς ὁ κύριος τοῦ δουλευομένου κτήματος ἀποδειγμένως ἀπηγόρευσεν εἰς τὸν κύριον τοῦ δουλεύοντος τὴν πράξιν, ἧς ἢ παράλειψις ἀποτελεῖ τὴν δουλείαν.

Ἄρθρ. 401. Κατὰ προσδιορισμὸν τοῦ ἰδιοκτῆτου καθίσταται δουλεῖα, ὅταν διὰ παντὸς νομίμου μέσου ἀποδεικνύεται, ὅτι τὰ νῦν εἰς διαφόρους περιελθόντα ἀκίνητα ἀνήκον εἰς τὸν αὐτὸν κύριον, μινίμως καταστήσαντα τὰ πράγματα, ἐξ ὧν πιγάζει ἡ δουλεῖα, καὶ οὐδὲν περὶ αὐτῆς δηλώσαντα κατὰ τὴν ἐκποίησιν.

Ἄρθρ. 402. Ὁ ἰδιοκτῆτης δὲν δύναται ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ καρπωτοῦ νὰ ἐπιβάλῃ ἐπὶ τοῦ ἰδίου κτήματος δουλείας, δι' ὧν βλέπεται ἡ ἐπικαρπία.

Ἄρθρ. 403. Ἡ παραχωρηθεῖσα παρὰ τινος κοινω-
νοῦ δουλεία ἐπὶ ἀδιαιρέτου κτήματος μένει ἀπηρωρη-
μένη, μεχρὶς οὗ πάντες οἱ κοινωνοὶ συγκατατεθῶσιν,
εἴτε ἀπὸ κοινοῦ, εἴτε κατ' ἰδίαν. Ἄλλ' οὔτε ὁ παρα-
χωρήσας, οὔτε οἱ διάδοχοι αὐτοῦ, καθολικοὶ ἢ εἰδικοί,
ἐπιτρέπεται νὰ ἐπιφέρωσι κώλυμα εἰς τὴν ἐνάσκησιν
τῆς παραχωρηθείσης δουλείας.

Ἄρθρ. 404. Αἱ ἐξ ἄλλου κτήματος ἐκροαὶ δύ-
νανται ν' ἀποτελέσωσι δουλείαν ὑπὲρ τοῦ ὑποδεγομέ-
νου αὐτὰς κτήματος, δι' ἧς ἀπαγορεύεται ἡ παρατροπὴ
αὐτῶν.

Ἡ χρησικτησία τοιούτων δουλειῶν δὲν ἄρχεται,
πρὶν ὁ κύριος τοῦ δουλευομένου κτήματος ἐπιχειρήσῃ
ἐπὶ τοῦ δουλεύοντος ἔργα καταφανῆ καὶ μόνιμα πρὸς
συναγωγὴν τῶν ἐκροῶν καὶ διεύθυνσιν αὐτῶν πρὸς ἴδιον
ὄφελος, ἢ πρὶν ὁ κύριος τοῦ δουλευομένου κτήματος
ἄρξῃται λαμβάνων αὐτὰς καίπερ ἀποδεδειγμένως
ἀντειπόντος τοῦ κυρίου τοῦ δουλεύοντος κτήματος.

Ἄρθρ. 405. Ὁ τακτικὸς καθαρισμὸς καὶ ἡ συντή-
ρησις τῶν ἄκρων βόθρου, ἐν ἀλλοτρίῳ κτήματι ὀρυ-
χθέντος πρὸς συναγωγὴν καὶ διεύθυνσιν ἐκροῶν, παρέ-
χουσι τε μήριον, ὅτι οὗτος κατεσκευάσθη ὑπὸ τοῦ κυ-
ρίου τοῦ δουλευομένου κτήματος, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ τί-
τλος, ἔργον, ἢ ἄλλη ἀπόδειξις ἐμφαίνοντα τὸ ἐναντίον.
Ἔργον ἐμφαῖνον τὸ ἐναντίον ἀποτελοῦσι κτίρια κατα-
σκευασθέντα καὶ συντηρούμενα ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ
κτήματος, ἐν ᾧ ὑπάρχει ὁ βόθρος.

Τ Μ Η Μ Α Γ'.

Περὶ ἐνάσκησεως δουλειῶν.

Ἄρθρ. 406. Τὸ τῆς δουλείας δικαίωμα περιλαμ-
βάνει πᾶν τὸ πρὸς ἐνάσκησιν αὐτῆς ἀναγκαῖον, ὅσον ἐν
τῇ δουλείᾳ ἀντλήσεως ἐκ πηγῆς συνυπακούεται τὸ δι-
καίωμα παρόδου εἰς τὸ κτῆμα, ἐν ᾧ εἶναι ἡ πηγὴ.

Ὡσαύτως ὁ ἔχων δικαίωμα ἐκροῆς ὑδάτων δι' ἄλλο-
τρίου κτήματος βαίνει παρὰ τὰ ἄκρα τοῦ ὀχετοῦ πρὸς
ἐπιτήρησιν τῆς ἐκροῆς τοῦ ὑδάτος καὶ πρὸς καθαρισμὸν
καὶ ἐπισκευὴν αὐτοῦ. Ὁ ἰδιοκτῆτης περιφράττων τὸ
ἴδιον κτῆμα ὀφείλει ν' ἀρήσῃ ἐλευθέραν καὶ ἀνοικτὴν
εἴσοδον εἰς τὸν δουλευόμενον ἐπὶ τῶ ἀνωτέρω σκοπῷ.

Ἄρθρ. 407. Ὁ εἰς ὃν ἀνήκει ἡ δουλεία, ἐπιχειρῶν
τ' ἀναγκαῖα ἔργα πρὸς ἐνάσκησιν καὶ διατήρησιν αὐτῆς,
ὀφείλει νὰ ἐκλέγῃ ἀρμόδιον χρόνον, καὶ τρόπον ἥττον
ὀχληρὸν πρὸς τὸν κύριον τοῦ δουλευομένου κτήματος.

Ἄρθρ. 408. Τὰ ἔργα ταῦτα γίνονται δαπάνη αὐτοῦ,
ὅταν ἐν τῷ τίτλῳ δὲν συνομολογηθῇ τὸ ἐναντίον.

Ὅταν ὁμοῦς ἡ χρῆσις τοῦ μέρους τοῦ κτήματος, ἐρ-
οῦ ἢ δουλεία, εἶναι κοινὴ εἰς τε τὸν κύριον τοῦ δουλευο-
μένου καὶ εἰς τὸν τοῦ δουλεύοντος, τὰ μνησθέντα ἔργα
γίνονται κοινῇ δαπάνη ἀναλόγως τῆς ὠφελείας ἐκά-
στου, ἐὰν ὁ τίτλος δὲν ὀρίξῃ τὸ ἐναντίον.

Ἄρθρ. 409. Ἐπὶ δουλείᾳ ὑδραγωγείου καὶ ἐκροῆς
ὑδάτων, μὴ ὀρίζοντος ἄλλο τι τοῦ τίτλου, δύναται ὁ
κύριος τοῦ δουλεύοντος κτήματος ν' ἀπαιτήσῃ πάντο-
τε, ὥστε τὸ ρεῖθρον νὰ διατηρῆται ὅσον πρέπει καθαρὸν
καὶ τὰ χεῖλη ἐν καλῇ καταστάσει δαπάναις τοῦ κυρίου
τοῦ δουλευομένου κτήματος.

Ἄρθρ. 410. Ὁ κύριος τοῦ δουλεύοντος κτήματος, ὃ δυνάμει τοῦ τίτλου ὑπόχρεως εἰς τὰς ἀναγκαίας δαπάνας πρὸς ἐνάσκησιν ἢ διατήρησιν τῆς δουλείας, δύναται πάντοτε ν' ἀπαλλαγῇ τοῦ βάρους τούτου, ἐγκαταλιμπάνων τὸ δουλεῖον κτῆμα εἰς τὸν κύριον τοῦ δουλευομένου.

Ἄρθρ. 411. Δικαιουμένου τοῦ δεσπόζοντος κτήματος, ἡ δουλεία χρεωστεῖται μὲν εἰς ἕκαστον μέρος, ἀλλὰ δὲν γίνεται ἐπαχθεστέρα εἰς τὸ δουλεῖον κτῆμα. Ὅθεν ἡ δουλεία παρόδου ἐξακολουθεῖ ὑπὲρ ὄλων τῶν δικαιούχων διὰ τοῦ αὐτοῦ γώρου.

Ἄρθρ. 412. Οὐδὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ δουλεύοντος κτήματος, δυνάμενον νὰ ἐλαττώσῃ ἢ νὰ καταστήσῃ δυσκολωτέραν τὴν χρῆσιν τῆς δουλείας. Δὲν δύναται ἐπομένως ν' ἀλλοιώσῃ τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων, οὔτε νὰ μεταβάλλῃ τὸν ἀρχικῶς προσδιορισθέντα τόπον τῆς ἐνάσκησεως. Ἄν ὅμως ἢ κατὰ τὸ ἀρχικῶς προσδιορισθὲν μέρος ἐνάσκησις κατέστη ἐπαχθεστέρα εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ δουλεύοντος κτήματος, ἢ κωλύει αὐτὸν νὰ ἐπιχειρήσῃ ὠφελίμους ἀνακαινισμούς, δύναται οὗτος νὰ παράσχῃ εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ δεσπόζοντος μέρος ἐπίσης πρόσρορον διὰ τὴν ἐνάσκησιν, ὅπερ οὗτος δὲν δύναται ν' ἀποποιηθῇ. Ἡ μεταβολὴ τοῦ τόπου τῆς ἐνάσκησεως τῆς δουλείας ἐπιτρέπεται καὶ κατ' αἰτήσιν τοῦ κυρίου τοῦ δεσπόζοντος κτήματος, ἐὰν ἡ μεταβολὴ αὕτη, δι' αὐτὸν μὲν εἶναι λίαν ὠφέλιμος, εἰς δὲ τὸ δουλεῖον κτῆμα ἀβλαβής.

Ἄρθρ. 413. Ὁ τὴν δουλείαν κεκτημένος δὲν δύναται νὰ παρεκβῇ τῆς κατὰ τὸν τίτλον αὐτοῦ χρήσεως, οὔτε νὰ μεταβάλλῃ τι ἐν τῷ δεσπόζοντι ἢ ἐν τῷ δουλεύοντι κτήματι, ἐξ οὗ ν' ἀποβῇ ἐπαχθεστέρα ἢ αἵρεσις τοῦ δουλεύοντος.

Ἄρθρ. 414. Ὑπαρχούσης ἀμφισβολίας περὶ ἐκτάσεως τῆς δουλείας, ἡ ἐνάσκησις περιορίζεται εἰς ὅ,τι εἶναι ἀναγκαῖον, ὡς ἐκ τοῦ προσδιορισμοῦ καὶ τῆς προσσηκούσης χρήσεως τοῦ δεσπόζοντος κτήματος, πρὸς ἥττονα βλάβην τοῦ δουλεύοντος.

Ἄρθρ. 415. Ἐκ τοῦ δικαιώματος ὑδαγωγείου δὲν ἔπεται, ὅτι ὁ κεκτημένος τὴν δουλείαν εἶναι κύριος τοῦ ὑποκειμένου ἢ παρακειμένου εἰς τὴν πηγὴν ἢ εἰς τὸ ὄχετον ἐδάφους. Οἱ ἐγκτητικὸί φέροι καὶ τὰ ἐπιχειρήματα εἰς τὸ κτῆμα βάρη ὁρῶσι τὸν κύριον αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 416. Ἐν ἐλλείψει ἰδιαίτερας συμφωνίας ὁ παραχωρῶν ὕδωρ ἐκ πηγῆς, ἢ ὄχετου, ὀφείλει πρὸς τοὺς ἔχοντας τὴν χρῆσιν τοῦ ὕδατος τὴν κατασκευὴν τῶν τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων ἔργων διὰ τὴν ὀιοχέτευσιν, ἢ ἔλκυσιν τοῦ ὕδατος, μέχρι τοῦ σημείου, ἐνθα παραδίδει αὐτὸ, τὴν ἐν καλῇ καταστάσει διατήρησιν τῶν κτιρίων, τὴν συντήρησιν τοῦ ρεῖθρου καὶ τῶν χειλέων τῆς πηγῆς ἢ τοῦ ὄχετου, τὸν συνήθη καθαρισμὸν, τὴν πρέπουσαν ἐπιμέλειαν, φύλαξιν καὶ ἐπαγρύπνησιν, διὰ νὰ γίνηται ἡ ὀιοχέτευσις καὶ ἡ τακτικὴ ἔλκυσις τοῦ ὕδατος κατὰ τὸν πρέποντα χρόνον.

Ἄρθρ. 417. Ἐὰν ὁ παραχωρήσας τὸ ὕδωρ ἀποδείξῃ, ὅτι ἡ λειψυδρία προῆλθεν ἐκ φυσικῆς αἰτίας, ἢ ἐξ ἀλλοτρίας πράξεως, μὴ καταλογιστέας εἰς αὐτὸν, εἴτε ἀμέσως, εἴτε ἐμμέσως, δὲν ὑπόκειται εἰς ἀνὸρθωσιν τῆς ζημίας ἀλλ' εἰς ἀνάλογον μείωσιν τοῦ μισθώματος ἢ τοῦ συμπεφωνημένου τιμηματος, εἴτε καταβληθέντος εἴτε ὀφειλομένου, μὴ παραβλαπτομένου τοῦ περι ἀπο-

ζημιώσεως δικαιώματος του παραχωρητού και του λήπτου, κατά του παραιτίου της ζημίας.

Ο λήπτης του ύδατος, ενάγων τους παραιτίους, δύναται να προσεπικαλέση εις την δίκην τον παραχωρητήν προς υποστήριξιν της περι αποζημιώσεως αυτού άγωγής.

Άρθρ. 418. Η λειψυδρία έρα τον έχοντα δικαίωμα να λάβη το ύδωρ, καθ' όν χρόνον αύτη συμβαίνει, μη παραβλαπτομένου του δικαιώματος αποζημιώσεως ή μειώσεως μισθώματος ή τιμήματος κατά τα προειρημένα.

Άρθρ. 419. Μεταξύ πολλών έχόντων την χρῆσιν υφίσταται την λειψυδριάν ο τον νεώτερον έχων τίτλον, ή την νεωτέραν κατοχήν, εν ίση δέ αίτιχ ό τελευταίος έχων την χρῆσιν, διαφυλάττεται όμως άκέραιον το δικαίωμα αποζημιώσεως κατά του παραιτίου της λειψυδρίας.

Άρθρ. 420. Ο έχων την χρῆσιν ύδατος προς ώρισμένον σκοπόν, επί απόδοσει του πλεονίσματος εις άλλον, δεν δύναται να μεταβάλλη την χρῆσιν ταύτην, προς βλάβην του εις όν οφείλεται ή απόδοσις.

Άρθρ. 421. Ο κύριος του κτήματος, του υποκειμένου εις απόδοσιν των έκροών ή των περισσεύοντων ύδάτων, δεν δύναται να παρατρέψη όσον δήποτε μέρος, επί προφάσει ότι εισήγαγε πλείον ύδωρ ρέον ή άλλας ύλας, άλλ' οφείλει ν' αφήση το όλον να κατέλλη επί ωφελεία του δεσπόζοντος κτήματος.

Άρθρ. 422. Η δουλεία έκροών δεν αφαιρεί από του κυρίου του δουλεύοντος κτήματος την ελευθέραν χρῆσιν του ύδατος επί ωφελεία του ίδιου κτήματος· ο κύριος του δουλεύοντος κτήματος δύναται να μεταβάλλη τον τρόπον της καλλιιεργείας, ή να εγκαταλείψη καθ' ολοκληρίαν ή εν μέρει την άρδευσιν.

Άρθρ. 423. Ο κύριος κτήματος υποκειμένου εις δουλείαν έκροών, ή έκροής περισσεύοντος ύδατος απαλλάσσεται εν παντί καιρώ της δουλείας ταύτης, παραχωρών ή προμηθεύων εις το δεσπόζον κτήμα ποσόν ρέοντος ύδατος, προσδιοριζόμενον υπό του δικαστηρίου τη διαγνώσει των περιστάσεων.

Άρθρ. 424. Οι έχοντες κοινόν συμφέρον έκροής ή χρήσεως ύδάτων, είτε προς βελτίωσιν, είτε προς αποξηρανσιν γαιών, δύναται να συνενωθώσι προς ένσκησιν, διατήρησιν, ή υποστήριξιν των ιδίων δικαιωμάτων.

Περί της ένώσεως των ένδιαφερομένων· αι της ρυθμίσεως αύτης συντάσσεται δημόσιον έ γράφον.

Άρθρ. 425. Καταρτισθείσης της ένώσεως, αι έντός των όρίων και των όρισμών του καταστατικού αποστάσεις των πλειόνων έχουν τα κατά το άρθρον 314 αποτελέσματα.

Άρθρ. 426. Ο καταρτισμός τοιαύτης ένώσεως δύναται να διαταχθῆ παρά του δικαστηρίου επί τη αίτήσει του υπερέρου αριθμού των ένδιαφερομένων μετά προηγουμένην άκρόασιν των λοιπών, όταν πρόκηται περι ένασκήσεως, διατηρήσεως και υποστήριξεως κοινών δικαιωμάτων, μη δεκτικῶν διαιρέσεως άνευ μεγάλης βλάβης. Εν τοιαύτη περιπτώσει ο παρά των πλειόνων προτεινόμενος και έγκρινόμενος κανονισμός χρήζει της δικαστικῆς επικυρώσεως.

Άρθρ. 427. Η διάλυσις της ένώσεως δεν επιτρέ-

πεται, πλὴν ἂν ἀποφασισθῇ ὑπὸ πλειονοψηφίας ὑπερβαίνουσας τὰ τρία τέταρτα, ἢ ἂν ᾗται ἐφικτὴ ἡ διανομὴ ἄνευ μεγάλης βλάβης, ὅτε γίνεται καὶ ἐπὶ τῇ αἰτήσει οἰουδήποτε τῶν ἐνδιαφερομένων.

Ἄρθρ. 428. Καθ' ἕλα τὰ λοιπὰ ἐπὶ τοιούτων ἐνώσεων τηροῦνται τὰ περὶ κοινωνίας, ἐταιρείας καὶ διανομῆς ὠρισμένα.

Τ Μ Η Μ Α Δ'.

Περὶ ἀποσβέσεως δουλειῶν.

Ἄρθρ. 429. Αἱ δουλεῖαι ἀποσβέννυνται, ἐὰν ἐκ τῆς μεταβολῆς τῶν πραγμάτων καταστῇ ἀδύνατος ἡ ἐνάσκησις αὐτῶν.

Ἄρθρ. 430. Αἱ δουλεῖαι ἀναζῶσιν, ἐὰν πρὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς παραγραφῆς ἀποκατασταθῶσι τὰ πράγματα, ὥστε πάλιν ἡ ἐνάσκησις νὰ ᾗται δυνατὴ· τὰ αὐτὰ ἐφαρμόζονται ἐπὶ ἀνακαινίσεως τοῖχου ἢ οἰκίας.

Ἄρθρ. 431. Ἡ δουλεῖα ἀποσβέννεται, ὅταν ἡ κυριότης τοῦ τε δουλεύοντος καὶ τοῦ δουλευομένου κτήματος περιέλθῃ εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον.

Ἄρθρ. 432. Αἱ ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ὑπὲρ τοῦ προικίου κτήματος, καὶ ὑπὸ τοῦ ἐμφυτευτοῦ ὑπὲρ τοῦ ἐμφυτευτικοῦ, ἀποκτηθεῖσαι δουλεῖαι δὲν παύουσι ὁ αλυομένου τοῦ γάμου ἢ ἀποσβεννυμένης τῆς ἐμφυτεύσεως, παύουσιν ἔμως αἱ ὑπ' αὐτῶν ἐπιβληθεῖσαι ἐπὶ τῶν μνησθέντων ἀκινήτων.

Ἄρθρ. 433. Αἱ δουλεῖαι ἀποσβέννυνται διὰ τῆς ἐπὶ εἰκοσαετίαν ἀγρηστίας.

Ἄρθρ. 434. Ἡ εἰκοσαετία ἄρχεται, ἐπὶ μὲν τῶν διαλειπουσῶν δουλειῶν, ἀπὸ τῆς μὴ χρήσεως, ἐπὶ δὲ τῶν συνεχῶν, ἀπὸ τῆς ἐπιχειρήσεως ἔργου διακωλύοντος τὴν ἐνάσκησιν αὐτῶν.

Ἄρθρ. 435. Ὁ τρόπος τῆς ἐνάσκησεως δουλείας ὑπόκειται εἰς παραγραφὴν, ὅπως καὶ αὐτὴ ἡ δουλεῖα.

Ἄρθρ. 436. Τὰ σωζόμενα ἴσχη ἔργων, δι' ὧν εἴληκετο ὕδωρ, δὲν κωλύουσι τὴν παραγραφὴν, ἐκτὸς ἐν ὑφίσταται τὸ κτίριον ἢ ὁ ἀγωγὸς ἐν τῇ διὰ τὴν ἐνάσκησιν τῆς δουλείας ἀπαιτουμένη καταστάσει.

Ἄρθρ. 437. Ἡ ἐνάσκησις δουλείας κατ' ἄλλον ἢ τὸν διὰ τῆς συμβάσεως ἢ τῆς κατοχῆς ὠρισμένον χρόνον, δὲν κωλύει τὴν παραγραφὴν.

Ἄρθρ. 438. Ὅταν τὸ δεσπόμενον κτῆμα ἀνήκῃ εἰς πολλοὺς ἐξ ἀδαιρέτου, ἢ ὑφ' ἑνὸς ἐνάσκησις τῆς δουλείας κωλύει τὴν παραγραφὴν πρὸς ὅρελος πάντων.

Ἄρθρ. 439. Ὅταν μεταξὺ τῶν ἐξ ἀδαιρέτου συνδικτητῶν ὑπάρχη τις, καθ' οὗ δὲν χωρεῖ παραγραφὴ, ἐνεκεν αὐτοῦ διατηρεῖται πάντων τὸ δικαίωμα.

Ἄρθρ. 440. Ἡ δουλεῖα βραχέως δύναται νὰ ἐξαγορασθῇ ἀναγκαστικῶς παρὰ τοῦ ιδιοκτῆτου τοῦ δουλεύοντος ἀκινήτου ἐπὶ τῇ βάσει δικαίας ἐκτιμήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ προσωπικῶν δουλειῶν.

Τ Μ Η Μ Α Α'.

Περὶ ἐπικαρπίας.

Ἄρθρ. 441. Ἐπικαρπία εἶναι τὸ δικαίωμα τοῦ χρῆσθαι καὶ καρπεῦσθαι ὡς ἴδιος ἀλλότριον κινήτων ἢ ἀκινήτων πράγμα, φυλαττομένης ἀκεραίας τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 442. Ἡ ἐπικαρπία συνιστᾶται, εἴτε δυνάμει τοῦ νόμου, εἴτε βουλήσει τοῦ ἰδιοκτῆτου.

Ἄρθρ. 443. Ἡ σύστασις τῆς ἐπικαρπίας δύναται νὰ γίνῃ καὶ ὑπὸ ἡμέραν ἢ ὑπὸ αἵρεσιν.

ΤΙΤΛΟΣ Α΄.

Περὶ δικαιωμάτων τοῦ καρπωτοῦ.

Ἄρθρ. 444. Εἰς τὸν καρπωτὴν λόγῳ τῆς ἀπολαύσεως ἀνήκουσιν ἅπαντες οἱ καρποί, φυσικοὶ καὶ πολιτικοί, ὅσους δύναται νὰ παραγάγῃ τὸ πρᾶγμα, οὗ ἔχει τὴν ἐπικαρπίαν.

Ἄρθρ. 445. Φυσικοὶ καρποὶ εἶναι οἱ ἐκ τῆς γῆς φυόμενοι, εἴτε αὐτομάτως, εἴτε διὰ καλλιέργειας, ὡσαύτως ἢ γενῆ τῶν κτηνῶν, καὶ ὅ,τι ταῦτα παράγουσι.

Ἄρθρ. 446. Πολιτικοὶ καρποὶ εἶναι μισθώματα, τόκοι κεφαλαίων, ἐμφυτευτικοὶ κανόνες, ὁσοεὶς προσόδων παγίων καὶ πᾶς ἄλλος μὴ φυσικὸς πόρος.

Ἄρθρ. 447. Ὁ ἐπικαρπωτὴς κτᾶται διὰ τῆς συλλογῆς τὴν κυριότητα τῶν κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς ἐπικαρπίας ἡρτημένων καρπῶν.

Οἱ δὲ κατὰ τὸ τέλος αὐτῆς ἡρτημένοι, ἀνήκουσιν εἰς τὸν ἰδιοκτῆτην, ἄνευ ἀμοιβαίας ἀπαιτήσεως διὰ καταβολὰς καὶ σπόρους, ἀλλὰ καὶ ἄνευ ζημίας τοῦ ἐπιμόρτου γεωργοῦ, ὡς πρὸς τὸ κεκτημένον εἰς αὐτὸν μέρος καρπῶν κατὰ τὴν ἑναρξιν, ἢ κατὰ τὸ πέρασ τῆς ἐπικαρπίας.

Ἄρθρ. 448. Τῶν πολιτικῶν καρπῶν ἡ ἀπόκτησις λογίζεται ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, κατὰ λόγον τῆς διαρκείας τῆς ἐπικαρπίας, τὰ δὲ ἐκ προκαταβολῆς ληφθέντα ἀποδίδονται.

Ἄρθρ. 449. Ἐὰν ἡ ἐπικαρπία περιλαμβάνῃ πράγματα διὰ τῆς χρήσεως καταναλισκόμενα, ὡς χρήματα, σιτηρὰ, οἴνους, ὁ καρπωτὴς γίνεται κύριος αὐτῶν ἐπὶ ὑποχρεώσει ἀποδόσεως τῆς κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς ἐπικαρπίας ἐκτιμῆσεως ἐὰν ἐγένετο τοιαύτη· ἐν ἐλλείψει δ' ἐκτιμῆσεως, ὁ καρπωτὴς ἀποδίδει κατ' ἰδίαν ἐκλογὴν ἢ ὁμοειδῆ πράγματα ἴσης ποσότητος καὶ ποιότητος ἢ τὴν ἀξίαν αὐτῶν κατὰ τὴν λῆξιν τῆς ἐπικαρπίας.

Ἄρθρ. 450. Ἐὰν ἡ ἐπικαρπία περιλαμβάνῃ πράγματα, μὴ ἀμέσως καταναλισκόμενα, ἀλλ' ὑποκείμενα εἰς φθορὰν ἐκ τῆς χρήσεως, ὡς λινὰ, ἐπιπλα, ἐπιτρέπεται εἰς τὸν καρπωτὴν ἢ εἰς τὴν ὠρίσθησαν χρήσις, ὑποχρεούμενον ν' ἀποδώσῃ αὐτὰ μετὰ τὸ πέρασ τῆς ἐπικαρπίας, εἰς τὴν εὕρισκονται κατάστασιν· ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν διὰ πᾶσαν χειροτέρευσιν, ἣν ὁ κύριος ἤθελεν ἀποδείξῃ ἐπελθοῦσαν ἐκ ὁλοῦ ἢ πταίσματος αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 451. Ἐπὶ ἐπικαρπίας ὑλοτομουμένου δάσους, ὁ καρπωτὴς χρεωστεῖ νὰ τηρῇ τὴν τάξιν καὶ τὸ μέτρον τῆς ὑλοτομίας, κατὰ τὴν ρύθμισιν ἢ τὴν σταθερὰν τῶν ἰδιοκτῆτῶν χρήσιν· οὐδεμίαν δὲ δύναται ν' ἀξιώσωσιν ὁ καρπωτὴς ἢ οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ ἀποζημίωσιν, ἂν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπικαρπίας παρέλειψαν τακτικὴν ὑλοτομίαν, εἴτε τῶν τμησίμων, εἴτε τῶν πρὸς αὐξήσιν ἐπιφυλαττομένων, εἴτε τῶν μεγαλοδένδρων.

Ἄρθρ. 452. Ὁ καρπωτὴς, τηρῶν πάντοτε τὰς ἐποχὰς καὶ τὰ εἰθισμένα παρὰ τοῖς ἐκπαλαί ἰδιοκτῆταις, ἀπολαμβάνει εἰσέτι ἐκ τῶν μεγαλοδένδρων τὰ ὠρισμένα πρὸς τακτικὴν ὑλοτομίαν, εἴτε αὕτη γίνεται περιοδικῶς

καθ' ὠρισμένην ἔκτασιν χώρου, εἴτε κατὰ ποσὸν ἀδιακρίτως ἐπὶ τῆς ὅλης ἐκτάσεως τοῦ κτήματος.

Ἄρθρ. 453. Κατὰ πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν ὁ καρπωτῆς δὲν ἔχει τὴν ὠφέλειαν τῶν μεγαλοδένδρων, πλὴν τῶν σποράδην κειμένων, ἅτινα κατὰ τὴν ἐπιτόπιον συνήθειαν κόπτονται περιοδικῶς.

Ἄρθρ. 454. Ὁ καρπωτῆς δύναται νὰ μεταχειρισθῆ διὰ τὰς ἐπισκευὰς ἃς ὑποχρεοῦται, τὰ ἐκρίζωθέντα ἢ πεσόντα ἐκ τύχης δένδρα· πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν δύναται καὶ νὰ ἐκκόψῃ τοιαῦτα ἐν ἀνάγκῃ, ὀφείλων νὰ ἀποδείξῃ αὐτὴν πρὸς τὸν ἰδιοκτήτην.

Ἄρθρ. 455. Ὁ καρπωτῆς λαμβάνει ἐκ τοῦ δάσους ὑπορθώματα διὰ τὰς ἀμπέλους· ὡσαύτως δὲ τὰ ἐτήσια περιοδικὰ προϊόντα τῶν δένδρων, πάντοτε κατὰ τὴν ἐπιτόπιον τῶν ἰδιοκτητῶν συνήθειαν.

Ἄρθρ. 456. Τὰ φθειρόμενα δένδρα ἐκ τῶν ὀπωροφόρων ἢ τὰ ἐκρίζουμένα ἢ συντριβόμενα ἐκ τύχης ἀνήκουσιν εἰς τὸν καρπωτῆν, ὅστις ὁμῶς ὀφείλει ν' ἀντικαθιστᾷ αὐτά.

Ἄρθρ. 457. Τὰ φυτὰ δενδροκομείου ὑπάγονται εἰς τὴν ἐπικαρπίαν, ἐπὶ ὑποχρεώσει τοῦ καρπωτοῦ νὰ τηρῆ τὴν ἐπιτόπιον συνήθειαν ὡς πρὸς τὸν χρόνον καὶ τρόπον τῆς ἐκφυτεύσεως καὶ ἀντικαταστάσεως.

Ἄρθρ. 458. Ὁ καρπωτῆς δύναται νὰ ἐκχωρήσῃ τὴν ἐνάσκησιν τοῦ δικαίωματος αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 459. Αἱ παρά τοῦ καρπωτοῦ γενόμεναι ἐκμισθώσεις διὰ χρόνον ὑπερβαίνοντα τὴν πενταετίαν δὲν εἶναι ὑποχρεωτικαί, ὅταν ἐν τῇ μεταξύ ἢ ἐπικαρπία παύσῃ, εἰμὴ μόνον, διὰ τὴν συμπίπτουσαν κατὰ τὴν λήξιν τῆς ἐπικαρπίας πενταετίαν. Ἡ πρώτη πενταετία μετρεῖται ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς μισθώσεως, αἱ δὲ ἐπόμεναι ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς πρὸ αὐτῶν.

Αἱ διὰ μίαν μόνην πενταετίαν ἢ διὰ βραχύτερον χρόνον ἐκμισθώσεις, αἱ παρά τοῦ καρπωτοῦ συνομολογηθεῖσαι ἢ ἀνανεωθεῖσαι, πλεον μὲν τοῦ ἔτους πρὸ τῆς μελλούσης ἐκτελέσεως αὐτῶν ἐπὶ ἀγροτικῶν κτημάτων, πλεον δὲ τῶν ἐξ μηνῶν ἐπὶ ἀστυκῶν, ἀτονοῦσιν, ἐὰν ἢ ἐκτέλεισις αὐτῆ δὲν ἤρξατο πρὸ τῆς λήξεως τῆς ἐπικαρπίας.

Ἐὰν ἢ ἐπικαρπία μέλλῃ νὰ λήξῃ καθ' ὠρισμένον καὶ βέβαιον χρόνον, αἱ παρά τοῦ καρπωτοῦ γενόμεναι ἐκμισθώσεις διαρκοῦσι μόνον ἐφ' ὅλον τὸ ἔτος, καθ' ὃ λήγει ἢ ἐπικαρπία. Ἐὰν δὲ πρόκειται περὶ ἀκινήτων, ὧν ἢ κυρία πρόσσοδος εἶναι διετής ἢ τριετής, αἱ ἐκμισθώσεις διαρκοῦσιν ἐπὶ τὴν κατὰ τὴν λήξιν τῆς ἐπικαρπίας συμπίπτουσαν διετίαν ἢ τριετίαν.

Ἄρθρ. 460. Ἡ ἐπικαρπία ἐκτείνεται καὶ εἰς τὴν ἐκ προσχώσεως τοῦ ἀκινήτου, καὶ εἰς τὴν εἰς αὐτὸ ἀνήκουσαν ποταμίαν νῆσον.

Ἄρθρ. 461. Ὁσαύτως ὁ καρπωτῆς ἀπολαύει τῶν δουλειῶν, καὶ παντὸς δικαίωματος, οὗ ἢ ἀπόλαυσις ἀνήκει εἰς τὸν ἰδιοκτήτην.

Ἄρθρ. 462. Ὁ καρπωτῆς ἀπολαύει τῶν μεταλλείων καὶ λατομείων, τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ὄντων κατὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐπικαρπίας. Ἐπὶ τῶν μὴ ἐν ἐνεργείᾳ μεταλλείων καὶ λατομείων δὲν ἔχει δικαίωμα, οὔτε ἐπὶ τοῦ χώρου, τοῦ περιέχοντος καύσιμον βῶλον, οὔτε ἐπὶ τοῦ ἀνακαλυπτομένου διαρκούσης τῆς ἐπικαρπίας θησαυροῦ.

Ἄρθρ. 463. Ὁ ἰδιοκτήτης κατ' οὐδένα τρόπον δύναται νὰ φέρῃ βλάβην εἰς τὰ δικαίωματα τοῦ καρπωτοῦ.

Ληξιάσης ὁμως τῆς ἐπικαρπίας δὲν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ ὁ καρπωτῆς ἀποζημιώσιν διὰ βελτιώσεις, ἄς τυχὸν ἐπήνεγκε, καὶ ἂν ἐξ αὐτῶν ἠΰξησεν ἡ ἀξία τοῦ πράγμα-
τος· ἀλλ' ἡ αὐξήσις αὕτη συμφηρίζεται πρὸς τὴν βλάβην, τὴν μὴ ἐκ βαρέως πταίσματος τοῦ καρπωτοῦ ἐπελ-
θοῦσαν.

Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ περίπτωσις συμφηρισμοῦ, ὁ καρ-
πωτῆς δικαιούται ν' ἀφαιρέσῃ τὰς προσθήκας, ὅταν
τοῦτο ὠφελῇ μὲν αὐτὸν, δὲν βλάβη δὲ τὸν ἰδιοκτήτην,
ἐκτὸς ἂν οὗτος προτιμᾷ, παρακρυπῶν τὰ προστεθέντα,
ν' ἀποζημιώσῃ τὸν καρπωτῆν διὰ τὸ ἐκ τῆς ἀφαιρέσεως
ὄφελος.

Κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν ἐπιτρέπεται, εἰς αὐτὸν ἢ εἰς
τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ, ἢ ἀφαιρέσεις κληρεπτῶν, εἰκό-
νων καὶ ἄλλων κοσμημάτων προστεθέντων, ἀλλ' ὑπὸ
τὸν ὄρον νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ κτῆμα εἰς τὴν ἀρχικὴν του
κατάστασιν.

Ἐὰν ὁ καρπωτῆς ἐπιχειρήσῃ νέας οἰκοδομὰς ἐπὶ τοῦ
ὑπὸ ἐπικαρπίαν κτήματος ἐφαρμόζεται ἡ διάταξις τοῦ
ἄρθρου 250.

ΤΙΤΛΟΣ Β'.

Περὶ ὑποχρεώσεων τοῦ καρπωτοῦ

Ἄρθρ. 464. Ὁ καρπωτῆς παραλαμβάνει τὰ πράγ-
ματα, ὅπως εὐρίσκονται, καὶ δὲν ἄρχεται τῆς ἐνασχ-
σεως τοῦ δικαιοῦματος αὐτοῦ, πρὶν συντάξῃ ἰδίᾳ δαπάνη
ἀπογραφῆν τῶν κινητῶν, καὶ περιγραφῆν τῆς καταστά-
σεως τῶν ἀκινήτων, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἰδιοκτήτου, ἢ
μετὰ προσήκουσαν αὐτοῦ κλήτευσιν.

Ἄν ὁ καρπωτῆς ἀπηλλάγῃ τῆς ἀπογραφῆς, δύναται
ὁ ἰδιοκτήτης ν' ἀπαιτήσῃ αὐτὴν ἰδίᾳ δαπάνη.

Ἄρθρ. 465. Ὡσαύτως ὀφείλει ὁ καρπωτῆς ἀσφά-
λειαν δι' ἐγγυήσεως, ὑποθήκης ἢ ἐνεχύρου διὰ τὴν προσ-
ήκουσαν χρῆσιν, ἂν δὲν ἀπηλλάγῃ τῆς ὑποχρεώσεως
πρὸς τοιαύτην ἀσφάλειαν διὰ τῆς συστατικῆς τῆς ἐπι-
καρπίας πράξεως· τοιαύτη ἀσφάλεια δὲν ὀφείλεται παρά
τῶν γονέων διὰ τὴν νόμιμον ἐπικαρπίαν τῆς περιουσίας
τῶν ἰδίων τέκνων, οὐδὲ παρά τοῦ πωλητοῦ, ἢ τοῦ δω-
ρητοῦ, τῶν ἐπιφυλαξαμένων τὴν ἐπικαρπίαν οὐδὲ παρά
τοῦ συζύγου διὰ τὴν παραδιδόμενην εἰς αὐτὸν προῖκα
τὴν συνισταμένην εἰς ἐπικαρπίαν, ἐκτὸς ἂν ρητῶς συν-
ωμολογήθῃ τὸ ἀντίθετον κατὰ τὴν σύστασιν τῆς προικῆς.

Ἄρθρ. 466. Ἐὰν ὁ καρπωτῆς δὲν δίδει ἀσφάλειαν
τὰ ἀκίνητα ἐκμισθοῦνται τῇ κοινῇ συναινέσει καρπωτοῦ
καὶ κυρίου περὶ τοῦ προσώπου τοῦ μισθωτοῦ καὶ τῶν
ἄλλων τῆς μισθώσεως ἢ μεσεγγυοῦνται δυνάμει δικαστι-
κῆς ἀποφάσεως, προκαλουμένης ὑπὸ τοῦ ἐτέρου αὐτῶν,
τὰ κεφάλαια ἐκτοκίζονται, τὰ εἰς τὸν κομιστὴν πληρω-
τέα χρεώγραφα μετατρέπονται εἰς ὀνομαστικά ἐπ' ὀνό-
ματι τοῦ ἰδιοκτήτου μετὰ τῆς σημειώσεως τῆς ἐπ' αὐ-
τῶν ἐπικαρπίας, τὰ δὲ γενήματα ἐκποιοῦνται πρὸς ἐκ-
τοκισμόν τοῦ τιμήματος.

Οἱ τόκοι ὁμως τῶν κεφαλαίων τούτων, ὅπως καὶ τὸ
μισθώμα, ἀνήκουσιν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἰς τὸν καρ-
πωτῆν.

Ἄρθρ. 467. Μὴ διδομένης τῆς ἀνωτέρω ἀσφαλείας
ὁ ἰδιοκτήτης δικαιούται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἐκποίησιν τῶν
ὑποκειμένων εἰς φθορὰν κινητῶν, ὅπως ἐκτοκισθῇ τὸ
τίμημα, διὰ νὰ λαμβάνῃ ὁ καρπωτῆς τὸν τόκον διαρ-
κούσης τῆς ἐπικαρπίας· ἀλλ' ὁ καρπωτῆς δύνα-

ται ν' απαιτήση, ὥστε τὸ δικαστήριον κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ, νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν χρῆσιν μέρους τῶν κινητῶν, ἐπὶ ἐπιστροφῇ αὐτῶν τούτων μετὰ τὸ πέρασ τῆς ἐπικαρπίας.

Ἄρθρ. 468. Ὁ βραδύνων νὰ χορηγήσῃ ἀσφάλειαν καρπωτῆς, δὲν στερεῖται τῶν καρπῶν, εἰς οὓς δικαιούται ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐπικαρπίας.

Ἄρθρ. 469. Ὁ καρπωτῆς ὑποχρεοῦται εἰς μόνας τὰς συνήθεις ἐπισκευὰς, εἰς δὲ τὰς ἐκτάκτους, μόνον ὅταν ἡ ἀνάγκη αὐτῶν προῆλθεν ἐκ τῆς μετὰ ἐνάρξιν τῆς ἐπικαρπίας παραλείψεως τῶν συνήθων.

Ἄρθρ. 470. Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσηι ὁ ἐπιχειρήσας ἐκτάκτους ἐπισκευὰς καρπωτῆς δικαιούται νὰ λάβῃ τὴν ἄνευ τόκου ἀξίαν τῶν γενομένων ἔργων, καθόσον ἡ ὠφέλεια αὐτῶν ὑφίσταται κατὰ τὴν λῆξιν τῆς ἐπικαρπίας.

Ἄρθρ. 471. Ἐὰν καρπωτῆς δὲν θέλῃ νὰ ἐπιχειρήσῃ ἐκτάκτους ἐπισκευὰς, ἐπιχειρήσῃ δὲ αὐτὰς ὁ ἰδιοκτήτης ἰδίᾳ δαπάνῃ, ὁ καρπωτῆς πληρώνει διαρκούσης τῆς ἐπικαρπίας, τὸν τόκον τῶν δαπανηθέντων.

Ἄρθρ. 472. Ἐκτακτοὶ ἐπισκευαὶ εἶναι αἱ τῶν πρωτοτοίχων καὶ τῶν θόλων, ἡ ἀποκατάστασις δοκῶν καὶ ἡ ἀνανέωσις τῆς ὅλης στέγης, ὡσαύτως ἡ ἐντελής ἀνακαίνισις προχωμάτων, ἀντηρίδων καὶ περιτειχισμάτων Ἄπασαι αἱ λοιπαὶ ἐπισκευαὶ εἶναι συνήθεις.

Ἄρθρ. 473. Διαρκούσης τῆς ἐπικαρπίας ὁ καρπωτῆς φέρει τὰ ἐτήσια βάρη τοῦ κτήματος, οἷον φόρους, ἢ ὅσα ἄλλα συνήθως βαρύνουσι τὴν πρόσοδον.

Ἄρθρ. 474. Εἰς τὰ ἐπικείμενα εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν βάρη συντελοῦσι, διαρκούσης τῆς ἐπικαρπίας, ὅτε καρπωτῆς καὶ ὁ κύριος ὡς ἐξῆς: εἰ μὲν ὁ κύριος καταβάλλῃ αὐτὰ, ὁ καρπωτῆς παρέχει εἰς αὐτὸν τὸν τόκον, εἰ δὲ ὁ καρπωτῆς, ἀναλαμβάνει οὗτος τὰ καταβληθέντα κατὰ τὴν λῆξιν τῆς ἐπικαρπίας.

Ἄρθρ. 475. Ὁ καρπωτῆς τῆς ὅλης περιουσίας ἢ ποσοστοῦ μέρους αὐτῆς πληρώνει καθ' ὁλοκληρίαν ἢ κατὰ τὸ ποσοστὸν τοῦτο τὰ ἐτήσια, τὰς πρὸς διατροφήν συντάξεις, καὶ τοὺς τόκους ὄλων τῶν χρεῶν καὶ τῶν κληροδοτημάτων τῶν βαρυνόντων τὴν περιουσίαν.

Ἄρθρ. 476. Ὁ καρπωτῆς κατ' ἰδίαν ὠρισμένου ἀκινήτου, δὲν ἐνέχεται διὰ τὰ ἐπικείμενα ἐνυπόθηκα χρέη, ἀναγκαζόμενος δὲ νὰ καταβάλλῃ αὐτὰ, ἔχει ἀναγωγὴν κατὰ τοῦ ὀφειλοντος.

Ἄρθρ. 477. Ἐπὶ πληρωμῆς κεφαλαίων, ἢ προκαταβάλλῃ αὐτὰ ὁ καρπωτῆς, ἀναλαμβάνων τὸ κεφάλαιον ἄνευ τόκων μετὰ τὸ πέρασ τῆς ἐπικαρπίας, ἢ ἐὰν ὁ καρπωτῆς δὲν προαιρῆται νὰ προκαταβάλλῃ τὸ ποσὸν τοῦτο, ὁ ἰδιοκτήτης ἔχει τὴν ἐκλογὴν, ἢ νὰ πληρώσῃ τὸ ὀφειλόμενον, λαμβάνων παρὰ τοῦ καρπωτοῦ τοὺς τόκους κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπικαρπίας, ἢ νὰ ἐκποιήσῃ ἐκ τῶν εἰς ἐπικαρπίαν ὑποκειμένων κτημάτων, ὅσον μέρος εἶναι ἀναγκαῖον εἰς ἐξόφλησιν τῶν χρεῶν.

Ἄρθρ. 478. Ὁ καρπωτῆς ἐνέχεται μόνον εἰς τὰ ἔξοδα καὶ λοιπὰ ἀποτελέσματα τῶν δικῶν, τῶν ἀναγομένων εἰς τὰ δικαίωματα αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 479. Ἄν, διαρκούσης τῆς ἐπικαρπίας, ἄλλος τις ἀντιποιηθῇ τὸ εἰς αὐτὴν ὑποκείμενον κτῆμα, ἢ προσβάλλῃ τὰ δικαίωματα τοῦ ἰδιοκτήτου, ὁ καρπωτῆς χρεωστῆ εἰς τοῦτον ἀνακρίνωσιν ἄλλως εἶναι ὑπεύθυνος διὰ πᾶσαν ἐντεῦθεν προελθοῦσαν ζημίαν τοῦ ἰδιοκτήτου.

Ἄρθρ. 480. Ἐπί ἐπικαρπίας κατ' ἰδίαν ὠρισμένου κτήνους, ὅπερ ἀπόλλυται ἀνευ πταίσματος τοῦ καρπωτοῦ, οὗτος δὲν ὑποχρεοῦται ν' ἀντικταστήσῃ ἄλλο, οὔτε νὰ δώσῃ τὴν ἀποτίμησιν.

Ἄρθρ. 481. Ὅταν ὀλοκλήρος ἀγέλη, ὑποκειμένη εἰς ἐπικαρπίαν, καταστραφῇ ἐκ τύχης ἢ ἐκ νόσου, ἀνευ πταίσματος τοῦ καρπωτοῦ, οὗτος ὀφείλει μόνον τὰ δέρματα, ἢ τὴν ἀξίαν αὐτῶν. Ἄν ὅμως ἡ ἀγέλη δὲν καταστραφῇ ἐξ ὀλοκλήρου, ὁ καρπωτὴς ἀντικαθίστησιν ἐκ τῆς νέας γονῆς, τὰ ἀπολεσθέντα κτήνη, μέχρι τοῦ ἀρχικοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀποτελούντων τὴν ἀγέλην κτηνῶν.

ΤΙΤΛΟΣ Γ'.

Περὶ ἀποσβέσεως τῆς ἐπικαρπίας

Ἄρθρ. 482. Ἡ ἐπικαρπία παύει διὰ τοῦ θανάτου τοῦ καρπωτοῦ, διὰ τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου, δι' ὃν ἐδόθη, διὰ τῆς ἐξόδου διαλυτικῆς αἰρέσεως, διὰ τῆς μὴ χρήσεως ἐπὶ εἰκοσαετίαν ἢ καὶ πρότερον, ἕνεκα χρησικτησίας τοῦ εἰς ἐπικαρπίαν ὑποκειμένου πράγματος, διὰ τῆς ὀλοκληροῦς καταστροφῆς αὐτοῦ, καὶ ὅταν ἡ κυριότης καὶ ἡ ἐπικαρπία συμπέσωσιν εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον.

Ἄρθρ. 483. Δύναται νὰ περιορισθῇ τὸ δικαίωμα τοῦ καρπωτοῦ ἕνεκα κακῆς χρήσεως, εἴτε διότι φεῖρει τὸ πρᾶγμα, εἴτε διότι, παραλείπων τὰς πρὸς διατήρησιν ἐπισκευάς, ἐκτίθῃσιν αὐτὸ εἰς φθοράν.

Κατὰ τὴν σπουδαιότητα τῶν περιστάσεων οἱ δικασταὶ, ἢ ὑποβάλλουσι τὸν καρπωτὴν εἰς ἐγγύησιν, ἐὰν ᾔνῃσι ἀπηλλαγμένους αὐτῆς, ἢ διατάττουσι τὴν ἐκμίσθωσιν τοῦ κτήματος, ἢ παραπέμπουσιν εἰς τὴν νομὴν τὸν κύριον, ἐπὶ ὑποχρεῶσαι ἐτήσιας ἀποδόσεως ὠρισμένου ποσοῦ εἰς τὸν καρπωτὴν, μέχρις ἀποσβέσεως τῆς ἐπικαρπίας.

Οἱ δανεισταὶ τοῦ καρπωτοῦ παρεμβαίνουσιν εἰς τὰς περὶ τούτου ἀμρισθητικὰς πρὸς διατήρησιν τῶν ἰδίων δικαιωμάτων, δυνάμενοι ν' ἀναλάβωσιν τὴν ἀνόρθωσιν τῆς φθορᾶς, καὶ παρέχοντες ἐγγυήσεις διὰ τὸ μέλλον.

Ἄρθρ. 484. Διάταξις δι' ἧς ἐπικαρπία κληροδοτεῖται εἰς πλείονα, ἀλληλοῦ ἀδόχως ἰσχύει μόνον ὑπὲρ τοῦ καλουμένου εἰς αὐτὴν κατὰ πρῶτον καὶ ἀμέτωπος μετὰ τὸν θάνατον τοῦ διαθέτου.

Ἄρθρ. 485. Ἡ ὑπὲρ νομικοῦ προσώπου συστηθεῖσα ἐπικαρπία δὲν δύναται νὰ διαρκέσῃ ὑπὲρ τὰ τριάκοντα ἔτη, ἐκτὸς ἂν ἄλλως ὤρισεν ὁ συστήσας τὴν ἐπικαρπίαν.

Ἄρθρ. 486. Ἡ δοθεῖσα ἐπικαρπία, μέχρις οὗ ἄλλο πρόσωπον φθάσῃ εἰς ὠρισμένην ἡλικίαν, ἐξακολουθεῖ ἐν ὄσφζῃ ὁ καρπωτὴς μέχρι τοῦ χρόνου τούτου, καὶ ἂν τὸ πρόσωπον ἐκεῖνο ἐτελεύτησεν πρότερον, πλὴν ἂν προκύπτῃ τὸ ἐναντίον ἐκ τῆς πράξεως, δι' ἧς συνέστη ἡ ἐπικαρπία.

Ἄρθρ. 487. Διὰ τῆς ἀπκλλοτριώσεως τοῦ ὑποκειμένου εἰς τὴν ἐπικαρπίαν πράγματος οὐδόπως ἀλλοιοῦται τὸ δικαίωμα τοῦ καρπωτοῦ.

Ἄρθρ. 488. Οἱ δανεισταὶ τοῦ καρπωτοῦ δύνανται νὰ ζητήσωσι τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἐπὶ βλάβῃ αὐτῶν παρατηρήσεως τῆς ἐπικαρπίας.

Ἄρθρ. 489. Καταστρεφόμενου ἐν μέρει μόνον τοῦ ὑποκειμένου εἰς τὴν ἐπικαρπίαν πράγματος, αὕτη ἐξακολουθεῖ εἰς τὸ ὑπολειπόμενον.

*Αρθρ. 490. Ἐάν ἐπὶ τοῦ οἰκοπέδου ἐφ' οὗ ἡ ἐπικαρπία ἐκτίσθῃ οἰκία δὲν ἀναιρεῖται ἐντεῦθεν ἡ ἐπικαρπία.

*Αρθρ. 491. Ἐάν καταστραφῇ δι' ἐμπρησμοῦ ἢ ἄλλου δυστυχήματος, ἢ καταπέσῃ ἐκ παλαιότητος κτίριον, ἐφ' οὗ ὑπάρχει κεκτημένη ἐπικαρπία, ὁ καρπωτῆς δὲν δικαιούται εἰς τὴν κάρπωσιν τοῦ ἐδάφους, ἢ τοῦ ὑλικοῦ. Ἄν ὅμως τὸ κτίριον ἀποτελῇ μέρος κτήματος ὑποκειμένου εἰς τὴν ἐπικαρπίαν, διακρίνεται τὸ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ τοῦ ὑλικοῦ δικαίωμα.

*Αρθρ. 492. Ἐάν τὸ καταστραφέν κτίριον ἢ ἡσφαλισμένον ἢ ἐπικαρπία μεταφέρεται ἐπὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ ἀσφαλιστοῦ πληρωτέου ποσοῦ ἐπελθόντος τοῦ δυστυχήματος δι' ὃ ἐγένετο ἡ ἀσφάλεια· τὸ αὐτὸ ἰσχύει ἐπελθούσης ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως διὰ καταλήψεως λόγῳ κοινῆς ὠφελείας.

ΤΜΗΜΑ Β.

Περὶ χρήσεως καὶ οἰκήσεως

*Αρθρ. 493. Τὸ δικαίωμα χρήσεως ἢ ἐνοικήσεως συνιστάται τῇ βουλήσει τοῦ ἰδιοκτῆτου· ἀποσβέννυται δὲ καθ' ὅσους τρόπους καὶ ἡ ἐπικαρπία.

*Αρθρ. 494. Ἡ ἐνάσκησις τῶν δικαιωμάτων τούτων, δὲν ἄρχεται πρὶν δοθῇ ἀσφάλεια καὶ πρὶν συνταχθῇ ἀπογραφὴ καὶ περιγραφή τῆς καταστάσεως, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς ἐπικαρπίας.

*Αρθρ. 495. Ὁ ἔχων τὴν χρῆσιν ἢ τὴν οἰκήσιν ἐνάσκει τὸ δικαίωμα αὐτοῦ ὡς καλὸς οἰκοδεσπότης.

*Αρθρ. 496. Τὸ δικαίωμα χρήσεως καὶ οἰκήσεως καὶ τὸ μέτρον τῆς ἐκτάσεως αὐτῶν κανονίζεται ὑπὸ τοῦ τίτλου, δι' οὗ συνέστησαν.

*Αρθρ. 497. Ἐν ἐλλείψει ρητῶν ὄρων τῆς ἐκτάσεως αὐτῶν, αὐτὴ ρυθμίζεται ὡς ἔπεται.

*Αρθρ. 498. Ὁ ἔχων τὴν χρῆσιν καρποφόρου πράγματος περιορίζεται εἰς τὴν ἰεραμίαν τῶν ἰδίων καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ ἀναγκῶν, εἰ καὶ αὐταὶ ἠῤῥησαν δι' ἐπιγεννήσεως τέκνων, ἢ διὰ μεταγενέστερου γάμου.

*Αρθρ. 499. Ὁ ἔχων τὴν χρῆσιν δὲν δύναται νὰ ἐκχωρήσῃ, ἢ νὰ ἐμισθώσῃ αὐτήν.

*Αρθρ. 500. Ὁ τὴν οἰκήσιν ἔχων ἐνοικεῖ ἐν τῷ οἴκῳ μετὰ τῆς ἰδίας οἰκογενείας, καὶ ἂν ἦτο ἄγαμος, ὅτε ἀπέκτησε τὸ δικαίωμα.

*Αρθρ. 501. Ἡ οἰκήσις περιορίζεται εἰς τὰ χρειώδη τοῦ ἔχοντος αὐτήν καὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ οἰκογενείας.

*Αρθρ. 502. Οὔτε ἐκχωρεῖται, οὔτε ἐμισθούται ἡ οἰκήσις.

*Αρθρ. 503. Ὅταν ὁ ἔχων τὴν χρῆσιν καταναλίσκῃ ὅλον τὸν καρπὸν, ἢ ὁ ἔχων τὴν οἰκήσιν πληροῖ ὅλην τὴν οἰκίαν, ὑπόκειται εἰς τὰς δαπάνας τῆς καλλιέργειας, ἢ τὰς πρὸς διατήρησιν ἐπισκευάς, ὡς ὁ καρπωτῆς. Ὅταν ὅμως λαμβάνῃ μέρος τῶν καρπῶν, ἢ δὲν πληροῖ ἅπασαν τὴν οἰκίαν, συντελεῖ κατὰ τὸ ἐπιβάλλον τῆς χρήσεως αὐτοῦ.

ΜΕΡΟΣ Ε.

Περὶ ἐμφυτεύσεως καὶ ἐπιφανείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ ἐμφυτεύσεως.

*Αρθρ. 504. Ἡ ἐμφύτευσις εἶναι δικαίωμα ἐμπράγματος, παρέχον εἰς τὸν ἐμφυτευτὴν τὴν πλήρη ἀπό-

λαυσιν άλλοτρίου ακινήτου, υπό τόν θρον αποδόσεως έτησίου κανόνος εις τόν κύριον, είτε εις χρήματα. είτε εις καρπούς.

Άρθρ. 505. Η έμφύτευσις αποκτάται μόνον διά παραχωρήσεως του κυρίου, δυνάμει συμβολαιογραφικού έγγράφου μεταγραφομένου εις τό βιβλίον τών μεταγραφών κατά τούς θρους τών άρθρων 278 και έπόμενα.

Άρθρ. 506. Η έμφύτευσις δύναται νά παραχωρηθή διηλεκώς, μεταβαίνουσα και εις τούς κληρονόμους του έμφυτευτού.

Άρθρ. 507. Ο έμφυτευτής ένασκει άπαντα του κυρίου τά δικαιώματα, δέν επιτρέπεται όμως νά πράξει τι έλαττούν τήν αξίαν του ακινήτου.

Άρθρ. 508. Εις τόν έμφυτευτήν ανήκουσιν τά εκ τύχης αποσπασθέντα ή πεσόντα δένδρα, άτινα οφείλει ν' αποκαταστήση. Ο έμφυτευτής διαθέτει πάν ό,τι έμφύτευσεν, επί δάσους δε νέμεται τά τμήσιμα δένδρα, τήρων τήν τάξιν και τό μέτρον τής ύλοτομίας. Τό ήμισυ του παρ' άλλου ανακαλυφθέντος θησαυρου άνήκει εις τόν κύριον.

Άρθρ. 509. Ο ιδιοκτήτης εις ουδεμίαν υπόκειται επισκευήν του έμφυτευτικού κτιρίου.

Άρθρ. 510. Ο έμφυτευτής δύναται ν' απαλλοτριώση και νά υποθηκεύση τό ιδιον δικαίωμα, ή νά επιβάλλη εις τό ακίνητον δουλείας, αίτινες συναποσβέννυνται μετά του δικαιώματος αυτού. Η μετεμφύτευσις απαγορεύεται.

Άρθρ. 511. Εις τόν έμφυτευτήν επίκεινται πάντα τά επί του ακινήτου βάρη, τακτικά ή έκτακτα, έτησίως ή άπαξ συντελεστέα.

Άρθρ. 512. Ο έμφυτευτής δέν απαλλάσσεται του κανόνος λόγω θεομηνίας, πλην όταν ουτος συνίσταται εις ποσοστόν του προϊόντος.

Άρθρ. 513. Ένεκεν απαλλοτριώσεως, ή οιασδήποτε μεταβιβάσεως του δικαιώματος τής έμφυτεύσεως, ουδέν δικαιούται ν' απαιτήση ο κύριος.

Άρθρ. 514. Όταν ο έμφυτευτής επί διετία συναπτή, ή άν ο κανών πληρώνεται κατά διετίαν, επί τετραετία συναπτή, καθυστριφεί αυτόν, κηρύσσεται έκπτωτος παντός δικαιώματος κατ' αίτησιν του κυρίου, υποχρεουμένου ν' αποζημιώση τόν έμφυτευτήν διά τās έπενεγθεισας βελτιώσεις, προς όν καταβάλλει ή τās γενομένας δαπάνας, ή τήν ποσότητα, καθ' ήν ηύξησεν ή αξία του πράγματος.

Άρθρ. 515. Δύναται νά κηρυχθή έκπτωτος ο έμφυτευτής, άν χειροτερεύση σπουδαίως τήν κατάστασιν του κτήματος. Αλλά δύναται ν' αποφυγή τήν έκπτωσιν αποκαθιστών τά πράγματα έντός συντόμου υπό του δικαστηρίου τασσομένης προθεσμίας, και παρέχων αποχωρῶσαν διά τό μέλλον έγγύησιν.

Άρθρ. 516. Η έμφύτευσις αποσβέννυται συμπληρωθέντος του χρόνου, έφ' όν παρεχωρήθη ο έμφυτευτής εν τή περιπτώσει ταύτη δικαιούται ν' αποζημιωθή διά βελτιώσεις μή προβλεπομένας εν τῷ συμβολαίῳ, έφ' όσον ηύξησε δι' αυτών ή αξία του πράγματος. Επίσης αποσβέννυται ή έμφύτευσις δι' επίκτησεως ή ολοσχερούς καταστροφής του ακινήτου, ή διά τής εικασαετούς παραγραφής. Σιωπηρά ανανεωσις απαγορεύεται.

Άρθρ. 517. Και διά παραιτήσεως αποσβέννυται ή

ἐμφυτεύσεις, ἀλλ' ὁ ἐμφυτευτὴς δὲν ἀπαλλάττεται τοῦ μέχρι τῆς παραιτήσεως ὀφειλομένου κανόνος, οὐδὲ διακαίεται εἰς ἀποζημίωσιν λόγῳ βελτιώσεων.

Ἄρθρ. 518. Ἐπὶ ἐμφυτεύσεων μακροτέρω τῶν 30 ἐτῶν, ὁ ἐμφυτευτὴς δύναται νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν κυριότητα τοῦ κτήματος, ἀποδίδων εἰς τὸν κύριον κεφάλαιον φέρον πρόσδοτον ἴσην πρὸς τὸν κανόνα, κατὰ τὸ μέτρον τοῦ ἐν χρήσει τόκου. Ὁ εἰς καρποὺς κανὼν διατιμᾶται κατὰ τὸν μέσον ὄρον τῆς τιμῆς τῶν δέκα τελευταίων ἐτῶν, ἐὰν δὲ συνίσταται εἰς ποσοστὴν, ρυθμίζεται καὶ κατὰ τὸν μέσον ὄρον τῆς παραγωγῆς τοῦ αὐτοῦ χρόνου.

Ἄρθρ. 519. Ἡ διάταξις τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ τῶν προγενεστέρων τοῦ νόμου τούτου ἐμφυτεύσεων.

Ἄρθρ. 520. Ὅταν ὑπάρχωσιν ἐγγεγραμμένοι ἐνυπόθηκοι δανεισταὶ ἐπὶ τῆς ἐμφυτεύσεως, ἢ κατὰ τὰ ἄρθρα 514 καὶ 516 εἰς τὴν ἐμφυτευτὴν ἀποζημίωσιν κατατίθεται ὀφειλομένη παρὰ τῆ Κρητικῆ Τραπεζῆ ἢ τῆ Κοινοφελεῖ Ταμείῳ εἰδοποιουμένων τῶν δανειστῶν κατ' αἰτησιν τῶν ὁποίων γίνεται ἡ κατάταξις.

Ἄρθρ. 521. Ἐπὶ ἐξαγορᾶς τῆς κυριότητος ὑπὸ τοῦ ἐμφυτευτοῦ, ἐὰν ὑπάρχωσι ἐνυπόθηκοι δανεισταὶ ἐγγεγραμμένοι ἐπ' αὐτῆς, κατατίθεται τὸ κεφάλαιον παρὰ τινι συμβολαιογράφῳ, ἐπὶ τῷ αὐτῷ ὡς ἀνωτέρω σκοπῷ, ἢ παρὰ τῆ Κρητικῆ Τραπεζῆ ἢ τῷ Κοινοφελεῖ Ταμείῳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ ἐπιφανείας

Ἄρθρ. 522. Ἡ ἐπιφάνεια εἶναι ἐμπράγματον δικαίωμα, δυνάμει τοῦ ὁποίου δύναται τις ν' ἀνεγείρῃ, ἢ νὰ ἔχῃ οἰκοδομὴν ἐπὶ ἀλλοτρίῳ ἐδάφους, ὑπὸ τὸν ὄρον καταβολῆς κανόνος, ἐτησίως ἢ κατὰ περιόδους καταβαλλομένου ὡς παράρτημα τῆς οἰκοδομῆς δύναται νὰ περιλάβῃ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιφανείας καὶ κήπον ἢ γυμνὸν ἐδαφος.

Ἄρθρ. 523. Περὶ τῆς κτήσεως καὶ ἀποσβέσεως τῆς ἐπιφανείας ἐφαρμόζονται αἱ περὶ ἐμφυτεύσεως διατάξεις· δὲν κηρύττεται ὁμῶς ἔκπτωτος ὁ ἐπιφανειοῦχος διὰ τὴν ἐπὶ συναπτῇ διετίᾳ καθυστέρησιν τοῦ κανόνος, ὅταν ἢ ἐγερθεῖται παρ' αὐτοῦ οἰκοδομὴ, οὔσα ἐλευθέρᾳ ὑποθήκης παρέχῃ πλειστηριαζομένη ἀποχρῶσαν ἀσφάλειαν διὰ τὴν ἀπότισιν τοῦ κανόνος. Καὶ ὅταν κηρύττεται ἔκπτωτος ὁ ἐπιφανειοῦχος, αἱ παρ' αὐτοῦ παραχωρηθεῖσαι ὑποθήκαι δὲν παραβλάπτονται.

Ἄρθρ. 524. Ἡ ἐπιφάνεια δύναται νὰ παραχωρηθῇ διηγεκῶς, μεταβαίνουσα καὶ εἰς τοὺς κληρονόμους.

Ἄρθρ. 525. Ὁ ἐπιφανειοῦχος ἔχει τὰ αὐτὰ τοῦ ἐμφυτευτοῦ δικαιώματα καὶ ὑπόκειται εἰς τὰς αὐτὰς ὑποχρεώσεις, δὲν κηρύττεται ὁμῶς ἔκπτωτος διὰ χειροτέρευσιν οἰκοδομῶν, παρ' αὐτοῦ ἀνεγερθεισῶν.

Ἄρθρ. 526. Ὅταν ἢ ἐπιφάνεια παραχωρῆται ἐπὶ ὠρισμένον χρόνον, ὁ ἐπιφανειοῦχος ἔχει κατὰ τὴν λήξιν αὐτοῦ δικαίωμα παρακατασχέσεως, ὅπως ἀποζημιωθῇ διὰ τὴν ὑφισταμένην ἀξίαν τῶν παρ' αὐτοῦ ἀνεγερθεισῶν οἰκοδομῶν.

Ἄρθρ. 527. Ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 518 — 522.

Ἄρθρ. 528. Αἱ περὶ ἐμφυτεύσεως, καὶ ἐπιφανείας

ειδικώτεροι σχέσεις, αι μὴ προβλεπόμεναι ὑπὸ τοῦ πα-
ρόντος νόμου, κανονίζονται κατὰ τὰ ἐπιτόπια ἔθιμα.

ΜΕΡΟΣ ΣΤ'.

Περὶ ὑποθηκῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρ. 529. Ἡ ὑπόθηκη εἶναι δικαίωμα ἐμπράγ-
ματον ἐπὶ ἀλλοτρίων ἀκινήτων, πρὸς ἐξασφάλισιν ἀπαι-
τήσεως ἀποκτώμενον δι' ἐγγραφῆς εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ διὰ
τοῦ παρόντος νόμου ὀριζόμενον βιβλίον ὑποθηκῶν.

Ἄρθρ. 530. Μόνα δεκτικὰ ὑπὸ ὑπόθηκῆς εἶναι :

1) Τὰ ὑποκείμενα εἰς ἐκποίησην ἀκίνητα μετὰ τῶν
παρακολουθημάτων αὐτῶν, ὅσα λογίζονται ὑπὸ τοῦ
νόμου ἀκίνητα.

2) Ἡ ἐπικρατεία τῶν αὐτῶν κτημάτων καὶ παρακο-
λουθημάτων, οἱ ὅσον καιρὸν διαρκεῖ.

3) Ἡ ἐμρύτευσις καὶ ἡ ἐπιφύρα.

4) Τὰ νομίμως παραχωρηθέντα μεταλλεῖα.

Ἄρθρ. 531. Δύο ὅροι ἀπαιτοῦνται πρὸς ἀπόκτησιν
ὑπόθηκῆς.

1) Τίτλος γρηγῶν δικαίωμα ὑπόθηκῆς· καὶ

2) Ἐγγραφή τῆς ἀπαιτήσεως εἰς τὸ βιβλίον τῶν ὑπο-
θηκῶν.

Ἄρθρ. 532. Ἐὰν ἐκ δόλου ἢ ἀμελείας τοῦ ὀφειλέ-
του βλαπθῇ τὸ ἐνυπόθηκον ἀκίνητον ἢ ἐλαττωθῇ ἡ ἀξία
αὐτοῦ δυνατὰ ὁ πιστωτῆς εἴτε ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἄμεσον
ἐξόφλησιν τοῦ χρέους πρὸ τῆς προθεσμίας εἴτε νὰ ζη-
τήσῃ νὰ ἐμποδισθῇ ὁ ὀφειλέτης διὰ τῆς δικαστικῆς ὁδοῦ
ἀπὸ τῶν ἐπιβλαβῶν πράξεων ἢ ν' ἀπαιτήσῃ ἐπὶ ἄλλων
ἀκινήτων ὑποθηκῶν ἀνάλογον τῆς ἀφρακισθείσης ἢ ἐλατ-
τωθείσης ἀσφαλείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ τῶν τίτλων τῶν χορηγούντων δικαίωμα
πρὸς ἐγγραφήν ὑπόθηκῆς

Ἄρθρ. 533. Οἱ χορηγοῦντες δικαίωμα πρὸς ἐγγρα-
φήν ὑπόθηκῆς τίτλοι εἶναι ὁ νόμος καὶ ἡ ἰδιωτικὴ θέ-
λγησις.

ΤΜΗΜΑ Α'.

Περὶ τῆς νομίμου ὑποθήκῆς

Ἄρθρ. 534. Δικαίωμα πρὸς ἀπόκτησιν ὑπόθηκῆς
δυναμει τοῦ νόμου ἔχουσιν οἱ ἑξῆς :

1) Ἡ Ἐπικρατεία, ἐπὶ τῶν κτημάτων τῶν φορολο-
γουμένων δι' οἰουσδήποτε καθυστερητῆντας φόρους, ὅσα-
κις εἰδικοὶ νόμοι χορηγοῦσι τοιοῦτο δικαίωμα.

2) Ἡ Ἐπικρατεία, ἐπὶ τῶν κτημάτων τῶν καταδικα-
σθέντων πρὸς εἰσπραξίν τῶν ἐξόδων τῆς ποινικῆς δίκης,
περιλαμβανομένων εἰς ταῦτα καὶ τῶν εἰς δικαστικούς
ὑπαλλήλους ὀφειλομένων δικαιωμάτων. Ἡ ὑπόθηκη
αὕτη δυνατὰ νὰ ἐγγραφῇ καὶ πρὸ τῆς καταδίκης μετὰ
τὸ ἔνταλμα τῆς συλλήψεως ἢ τὸ κατασχετήριον, ἀσφα-
λίξει δὲ καὶ τὴν καταβολὴν τῶν διὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ
ποινικοῦ δικαστηρίου ἐπιδικαζομένων εἰς τὸν παθόντα
ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων.

Τῆς καταβολῆς τῶν δικαστικῶν ἐξόδων καὶ τῶν ἰδιο-
τικῶν ἀπαιτήσεων προτιμῶνται τὰ ἐξόδα τῆς ὑπερα-
σπίσεως.

Τὴν ἐγγραφὴν τῆς ὑποθήκης ταύτης ὀφείλει νὰ ζητήσῃ ὁ Εἰσαγγελεὺς. Ἄλλ' ἐν παραμελήσει αὐτοῦ τὸ αὐτὸ δικαίωμα ἔχει καὶ ὁ παθὼν διὰ τὰς ἰδιωτικὰς αὐτοῦ ἀπαιτήσεις.

3) Ἡ Ἐπικράτεια, τὰ θρησκευτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ καταστήματα καὶ οἱ δῆμοι διὰ τὰς ἐκ τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας αὐτῶν ἀπαιτήσεις ἐπὶ τῶν ἀκινήτων τῶν διαχειριστῶν ἢ τῶν ἐγγυητῶν αὐτῶν.

Τῆς ὑποχρέωσως ταύτης ἀσπλάσσονται οἱ διαχειρισταὶ καὶ οἱ ἐγγυηταὶ αὐτῶν, ἂν ἔδωσαν ἄλλην ἀποχρῶσαν ἀσφάλειαν συναινέσει τῆς Ἐπικρατείας, τοῦ Δήμου ἢ τῶν εἰρημένων καταστημάτων καὶ ἐγκρίσει τῆς ἐπιτηρύσεως ἀρχῆς, ἂν ὑπάρχῃ.

4) Οἱ ἀνήλικοι καὶ ἀπηγορευμένοι, ἐπὶ τῶν ἀκινήτων τῶν ἐπιτρόπων αὐτῶν κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῶν ἀρθρῶν 52, 53, 124 καὶ 128 τοῦ περὶ Ἐπιτροπείας, χειραφείσεως καὶ κηδεμονίας Νόμου.

5) Ἡ γυνὴ ἐπὶ τῶν ἀκινήτων τοῦ ἀνδρὸς διὰ τὴν προίκα καὶ τὰ γαμικὰ κέρδη.

6) Οἱ συγκληρονόμοι καὶ οἱ λοιποὶ κοινωνοὶ ἐπὶ τῶν κληρονομικῶν ἢ κοινῶν ἀκινήτων, διὰ τὸ ἐπὶ τῆς διανομῆς ὁρισθὲν χρηματικὸν συμπλήρωμα τῆς μερίδος αὐτῶν καὶ τὴν ἐκνίκησιν ταύτης.

7) Ἀρχιτέκτονες, ἐργολάβοι καὶ ἐργάται διὰ τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν ἐκ τῆς οἰκοδομησεως ἢ ἐπισκευῆς κτιρίου, καὶ οἱ χορηγήσαντες ὑλικὸν δι' αὐτάς, ἐπὶ τῶν αὐτῶν κτιρίων.

8) Δανεισταὶ ἐπὶ τῶν ἐνυποθήκων κτημάτων, διὰ τοὺς καθυστερήσαντας τόκους τῶν δανείων, καὶ διὰ τὰ ἔξοδα τῆς ἐγγραφῆς τῆς ὑποθήκης, ἢ τῆς δίκης, ἐνόσφ' τὸ ἐνυπόθηκον κτῆμα δὲν μετέβῃ ἐκ τῆς κυριότητος τοῦ ὀφειλέτου εἰς τὴν κυριότητα ἄλλου.

9) Ὁ πωλητὴς ἢ ὁ δυνάμει ἄλλης δικαιοπραξίας ἀπαλλοτριώσας, ἐπὶ τῶν ἀπαλλοτριωθέντων ἀκινήτων διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐκ τῆς δικαιοπραξίας ἀπαλλοτριώσεως πηγαζουσῶν ὑποχρεώσεων.

10) Ὁ πιστωτὴς, εἰς ὃν διὰ τελεσιδίκου, ἀποφάσεως ἐπεδικάθη χρηματικὸν ποσόν, ἢ ἄλλο κινητὸν πρᾶγμα, ἢ παροχὴ δεκτικῆς χρηματικῆς ἐκτιμήσεως. Αἱ ἀποφάσεις διαιτητικῶν δικαστηρίων ἀποτελοῦσι τίτλον πρὸς ἐγγραφὴν ὑποθήκης μόνον ἐφ' ἧς ἐκηρύχθησαν ἀρμοδίως ἐκτελεσταί. Δὲν ἐγγράφεται ὑποθήκη δυνάμει τελεσιδίκου ἀποφάσεως ὑπὲρ πιστωτοῦ κληρονομίας ἀπροσελεύστου, ἢ ἀποδεδαγμένης ἐπ' ὠφελείᾳ ἀπογραφῆς.

11) Πᾶς πιστωτὴς, ὑπὲρ οὗ εἰδικὴ διάταξις τοῦ παρόντος ἢ ἄλλου νόμου ἀναγνωρίζει ρητῶς δικαίωμα πρὸς ἐγγραφὴν ὑποθήκης.

Ἄρθρ. 535. Τὸ πρὸς ἐγγραφὴν δικαίωμα νομίμου ὑποθήκης ἐκτείνεται ἐφ' ὅλων τῶν ἀκινήτων τοῦ ὀφειλέτου, ἐὰν δὲν περιορίζεται εἰς ὠρισμένα ἀκίνητα ὑπὸ τοῦ νόμου. Ἡ ἐγγραφή ἔμως ἐπιτρέπεται μόνον δι' ὠρισμένην ποσότητα καὶ ἐπὶ ὠρισμένων ἀκινήτων.

ΤΜΗΜΑ Β'.

Περὶ τῆς ἐξ ἰδιωτικῆς θελήσεως ὑποθήκης.

Ἄρθρ. 536. Πᾶς ἔχων ἐλευθέραν τὴν διάθεσιν τῆς περιουσίας αὐτοῦ δύναται νὰ παραχωρήσῃ διὰ συμβολαίου ὑποθήκην.

Ἄρθρ. 537. Τὰ ἀκίνητα τοῦ στερουμένου τῆς ἐκτέλεσης τοῦ διαθέτειν καὶ τῶν ἀπάντων δίδονται εἰς

υποθήκην κατά τούς περί αὐτῶν εἰδικούς τοῦ νόμου
ἔρισμούς.

Ἄρθρ. 538. Οἱ ἔχοντες ἐπὶ τῶν δεκτικῶν υποθήκης
κτιμάτων δικαίωμα περιορισμένον ἢ μετακλητὸν, δὲν
δύνανται νὰ παραχωρήσωσιν υποθήκην ὑπερβαίνουσαν
τὴν ἔκτασιν τοῦ δικαίωματος αὐτῶν.

Ἄρθρ. 539. Ὅστις δώσει ἐν γνώσει ἀλλότριον ἀκί-
νητον εἰς υποθήκην, ἢ ὅστις μετακλητὸς ὢν ἰδιοκτή-
της, ἢ εἰς περιορισμὸν ὑποκείμενος, ἀποσιωπᾷ εἰς τὸν
υποθηκικὸν πιστωτὴν τὰ περί τούτου, ἢ ὑπόσχεται ἐν
γνώσει τάξιν ἐγγραφῆς προγενεστέραν, ἢ ἤδη παρ' ἄλλου
κατεγομένην, ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ ἀμέσως τὸ χρέος καὶ
πρὸ τῆς προθεσμίας, ἂν δὲν δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ
ἄλλην ἰσοδύναμον τῆς ὑποσχεθείσης ἐγγραφὴν ἐπὶ ἄλ-
λου ἀκινήτου, ὑπόκειται δὲ διὰ πᾶσαν ζημίαν εἰς προ-
σωπικὴν κράτησιν καὶ τιμωρεῖται ποινικῶς κατὰ τὰ ἐν
τῷ ποινικῷ νόμῳ ἀκριβέστερον ὄρισμένα.

Ἄρθρ. 540. Ἀκυρὸς εἶναι ἡ παραχώρησις υποθήκης
ἐπὶ ἀκινήτου μὴ ἀνήκοντος ἤδη εἰς τὴν κυριότητα τοῦ
παραχωροῦντος.

Ἄρθρ. 541. Καὶ δι' ἀλλότριον χρέος ἐπιτρέπεται
παραχώρησις υποθήκης.

Ἄρθρ. 542. Ἡ παραχώρησις τῆς υποθήκης δύναται
νὰ γίνῃ μόνον διὰ συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου, ἐν ᾧ
πρέπει νὰ ὀρίζονται τὰ ἀκίνητα, ἐφ' ὧν παραχωρεῖται ἡ
υποθήκη.

Ἄρθρ. 543. Ἐὰν τὰ εἰς υποθήκην παραχωρηθέντα
ἀκίνητα καταστραφῶσιν ἢ βλαθῶσιν ἄνευ ὑπαιτιότη-
τος τοῦ ὀφειλέτου, εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταστῶσιν
ἀνεπαρκῆ διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ πιστωτοῦ, οὗτος ἔχει
δικαίωμα νὰ ζητήσῃ συμπληρωματικὴν υποθήκην, καὶ
ἂν αἰαυτὴ δὲν δοθῇ, νὰ ζητήσῃ τὴν ἄμεσον πληρωμὴν
τῆς πειρασθεῖς του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

εἰς τὴν ἐγγράφῃ τῶν υποθηκῶν.

Ἄρθρ. 4. Ἡ υποθήκη λαμβάνει ὕπαρξιν διὰ τῆς
προσχευῆς ἐγγραφῆς ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν υποθηκῶν τῆς
περιφέρειας, ἐν ᾧ κεῖται τὸ βαρούμενον ἀκίνητον.

Ἄρθρ. 45. Ἡ νόμιμος υποθήκη τῆς γυναίκος
πρέπει νὰ ἐγγράφεται ἐντός εἰκοσιν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς
συντάξεως τοῦ προικίου συμβολαίου, ἐπιμελεῖα τοῦ
ἀνδρός ἢ τοῦ συντάξαντος αὐτὸ Συμβολαιογράφου.

Ὅσακις ἡ υποθήκη δὲν περιορίζεται ἐπὶ ὀρισμένων
ἀκινήτων, ὁ Συμβολαιογράφος ἀπαιτεῖ παρὰ τοῦ ἀνδρός
ὄθλωσιν τῶν ἀκινήτων αὐτοῦ, προσκόντως περιγρα-
φόμενων. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν
ἐγγραφὴν ὁ συστήσας τὴν προῖκα καὶ ἡ γυνὴ, μὴ χρή-
ζουσα πρὸς τοῦτο ἀδείας.

Ἄρθρ. 546. Ἡ ὑπὲρ τῶν ἀνηλικῶν καὶ ἀπηγορευ-
μένων νόμος υποθήκη πρέπει νὰ ἐγγραφῆ ἐντός 20
ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ βουλευματος τοῦ συγγενικοῦ συμβου-
λίου, περὶ οὗ εἶρηται ἐν ἄρθροισι 52 καὶ 53 τοῦ περὶ Ἐπι-
τροπείας κλπ. νόμου, ἐπιμελεῖα τοῦ ἐπιτρόπου, ἢ τοῦ
παρεπιτρόπου ἢ τοῦ προεδρεύσαντος τοῦ συμβουλίου
Ἐιρηνοδίκου.

Δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἐγγραφὴν καὶ ὁ ἀνηλικὸς ἢ
ὁ ἀπηγορευμένος, ἄνευ συμπράξεως ἄλλου, ἢ ἄνευ
ἀδείας, ἢ πᾶς συγγενῆς αὐτῶν.

Ἄρθρ. 547. Οἱ ὄντες ὑπόχρεοι νὰ ζητήσωσι τὴν ἐν-

γραφὴν τῶν νομίμων ὑποθηκῶν, κατὰ τὰ δύο προηγούμενα ἄρθρα, ὑπόκεινται εἰς ἀποζημίωσιν διὰ τὴν μὴ ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποχρεώσεως αὐτῶν ἐν τῷ ὀρισμένῳ χρόνῳ, καὶ εἰς πρόστιμον 20—200 δραχμῶν. Ὁ ἐπιτροπος καὶ παρεπίτροπος ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως ταύτης δύναται ν' ἀποβληθῶσι.

Ὁ παρὰ Πρωτοδικαίς Εἰσαγγελεὺς, ὀφείλει νὰ ἐπιτηρῇ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διατάξεων τούτων, προτείνων ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ πρόστιμου, ἐὰν ὑπάρχῃ περίπτωσης, ἐν ἀνάγκῃ δυνάμενος νὰ ζητήσῃ καὶ τὴν ἐγγραφὴν τῶν μνησθεῖσων ὑποθηκῶν.

Ἄρθρ. 548. Ὁ ὑποθηκοφύλαξ, μεταγράφων συμβολαίον ἀπαλλοτριώσεως ἀκινήτου, ὀφείλει ἐξ ἐπαγγέλματος νὰ ἐγγράψῃ τὴν ὑπὲρ τοῦ ἀπαλλοτριουμένου ὑποθήκην τοῦ ἄρθρου 534 ἐδάφ. 9 ὑποκείμενος ἄλλως εἰς ἀποζημίωσιν καὶ πειθαρχικὴν ποινὴν.

Ἄν ὅμως διὰ ὀμολογίου συμβολαίου ἀποδεικνύεται, ὅτι ἐξεπληρώθησαν αἱ ὑποχρεώσεις, δὲν γίνεται ἡ μνησθεῖσα ἐγγραφὴ.

Ἄρθρ. 549. Διὰ νὰ ἐνεργηθῇ ἐγγραφὴ, ἐξαιρέσει τῆς ἐν τῷ προηγούμενῳ ἄρθρῳ περιπτώσεως, ὑποβάλλονται εἰς τὸν ὑποθηκοφύλακα, ὁ πρὸς ἐγγραφὴν τίτλος καὶ δύο περιλήψεις, ἐξ ὧν ἡ ἑτέρα ἐπιτρέπεται νὰ γραφῇ παρὰ πόδας τοῦ τίτλου.

Αἱ περιλήψεις περιέχουσι·

1) Τὸ ὄνομα, τὸ ἐπώνυμον, τὴν κατοικίαν τοῦ πιστωτοῦ καὶ τοῦ ὀφειλέτου, καὶ τοῦ παρέχοντος τὴν ὑποθήκην, ἂν οὗτος εἶναι ἄλλος παρὰ τὸν ὀφειλέτην· πρὸς δὲ τὸ ἐπάγγελμα αὐτῶν, ἂν ἔχωσι, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτῶν.

2) Τὴν ἡμερομηνίαν, τὸ εἶδος τοῦ τίτλου καὶ τὸ ὄνομα τοῦ συντάξαντος αὐτὸν ὀμολογίου ὑπαλλήλου.

3) Τὸ ὀφειλόμενον ποσὸν καὶ ἂν ἡ ἀπαίτησις εἶναι ἔντοκος, τὴν περί τούτου μνησίαν.

4) Τὸν χρόνον καθ' ὃν δύναται ν' ἀπαιτηθῇ ἡ πληρωμὴ.

5) Τὴν περιγραφὴν τοῦ ἀκινήτου κατὰ τὸ εἶδος, τὴν θέσιν καὶ τοὺς γείτονας.

6) Ἐν τῇ περιλήψει δεόν πρὸς τούτοις νὰ γίνεται ἐκλογή κατοικίας ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ Πρωτοδικείου, ἐν ἣ περιλαμβάνεται τὸ ὑποθηκοφυλακεῖον ἐν τῷ ὁποίῳ ζητεῖται ἡ ἐγγραφὴ. Ἡ ἐκλογή τῆς κατοικίας γίνεται διὰ τοῦ κατ' ὄνομα ἢ ὑπὸ τὴν ιδιότητα προσώπου προσώπου κατοικοῦντος ἐντὸς τῆς εἰρημένης περιφερείας ἢ τοῦ ὀρισμοῦ ἀπλῶς οἰκίας κειμένης ἐντὸς τῆς αὐτῆς περιφερείας.

Ἄρθρ. 550. Ὁ ὑποθηκοφύλαξ, ἐνεργήσας τὴν ἐγγραφὴν, ἐπιστρέφει εἰς τὸν αἰτήσαντα τὸν τίτλον καὶ τὴν ἑτέραν τῶν περιλήψεων, φέρουσαν ἐν ὑποσημειώσει πιστοποίησιν τῆς γενομένης ἐγγραφῆς, τοῦ βιβλίου ἐν ᾧ ἐγένετο, τῆς τάξεως αὐτῆς καὶ τῆς ἡμερομηνίας.

Ἄρθρ. 551. Ἐπὶ ἐγγραφῆς νομίμου ὑποθήκης ἐπισυνάπτονται εἰς τὴν περιλήψιν αἱ ἐξῆς ἀποδείξεις.

1) Διὰ καθυστερήσαντας φόρους, ἐπίσημον τῆς εἰσπρατεύσεως ἀρχῆς ἀποδεικτικὸν τῆς ποιότητος καὶ τοῦ εἴδους τῶν καθυστερημάτων.

2) Δι' ἀπαιτήσεις κατὰ τῶν διαχειριστῶν τῆς περιουσίας τῆς Ἐπικρατείας, τῶν εὐσθῶν καὶ φιλανθρωπικῶν καταστημάτων καὶ τῶν δήμων, ἐπίσημον ἀποδεικτικὸν

τῆς ἐπιτηρούσης τὴν περιουσίαν ταύτην ἢ ἄλλης ἀρμυ-
δίας ἀρχῆς.

3) Διὰ τὴν ἐν ἄρθρῳ 534 ἐδ. 2 ὑποθήκην, ἀντίγραφον
τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, ἢ τοῦ παραπεμπτικοῦ
βουλεύματος, ἢ τοῦ ἐνταλματος τῆς συλλήψεως, ἢ τοῦ
κατασχετηρίου.

4) Διὰ τὴν ἐν ἄρθρῳ 534 ἐδ. 4 ὑποθήκην, τὸ κατὰ τὸ
ἄρθρον 52 τοῦ περὶ ἐπιτροπείας κτλ. νόμου βούλευμα
τοῦ συγγενικοῦ συμβουλίου.

5) Διὰ τὴν ἐν ἄρθρῳ 534 ἐδ. 5 ὑποθήκην, γαμικὸν
συμβόλαιον.

6) Διὰ τὴν ἐν ἄρθρῳ 534 ἐδ. 6 ὑποθήκην, τὸ δημό-
σιον ἔγγραφο τῆς γενομένης διανομῆς, ἐν περιπτώσει
οὐ ἐκνικήσεως, τὴν περὶ αὐτῆς ἀγωγὴν.

7) Διὰ τὴν ἐν τῷ ἄρθρῳ 537 ἐδ. 7 ὑποθήκην δημό-
σιον ἔγγραφο περὶ τῆς πρὸς ἀνοικοδόμησιν ἢ πρὸς ἐπι-
σκευὴν συμφωνίας.

8) Διὰ τὴν ἐν τῷ ἄρθρῳ 534 ἐδ. 8 ὑποθήκην, ἢ τὸ
δημόσιον ἔγγραφο περὶ τοῦ χρέους, οὗ καθυστεροῦνται
οἱ τόκοι, ἢ ἀπόφασιν, δι' ἧς ἐπεδικάσθησιν τὰ τῆς δίκης
ἐξοδα.

9) Διὰ τὴν ἐν ἄρθρῳ 534 ἐδ. 10 ὑποθήκην, ἀντίγρα-
φο ἐπικυρωμένον τῆς τελεσιδικίου ἀποφάσεως.

10) Διὰ τὴν ἐν ἄρθρῳ 534 ἐδ. 11 τὸ ἔγγραφο, δι'
οὗ ἀποδεικνύεται ἡ δικαιοπραξία, ἐξ ἧς τὸ δικαίωμα.

Ἄρθρ. 552. Τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ συνταχθέντα δημό-
σια ἔγγραφα, δι' ὧν συνομολογεῖται ἡ σύστασις τῆς ὑπο-
θήκης δέον νὰ φέρωσι τὰς νομίμους ἐπικυρώσεις, ὅπως
γίνωσι δεκτὰ πρὸς ἔγγραφὴν, αἱ δὲ ἀποφάσεις τῶν ἀλλο-
δαπῶν δικαστηρίων, δὲν ἀποτελοῦσι τίτλον πρὸς ἔγγρα-
φὴν, πρὶν περιαφθῇ ὁ τύπος τῆς ἐκτελέσεως, κατὰ τὰς
διατάξεις τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας.

Ἄρθρ. 553. Ἡ ἔγγραφὴ γίνεται μόνον δι' ὅσον
ποσὸν ὀρίζει ὁ τίτλος, ἢ μεταγενεστέρᾳ δήλωσις τῶν
ἐχόντων πρὸς τοῦτο δικαίωμα.

Ἐὰν οὔτε ὁ τίτλος ὀρίζει τὸ ποσὸν, οὔτε μεταγενε-
στέρᾳ ἐγένετο δήλωσις, ὁ πιστωτὴς ὀρίζει αὐτὸ ἐν τῇ
περιλήψει κατ' οἰκίαν ἐκτίμησιν.

Ὅσακις ἡ ὑποθήκη ἐγγράφεται κατὰ τὸ ἄρθρον 548
αὐτεπαγγελτως ὑπὸ τοῦ ὑποθηκοφύλακος, οὗτος ὀρίζει
τὸ ποσὸν, δι' ὃ γενήσεται ἡ ἔγγραφὴ, ἐὰν τὸ ποσὸν τοῦτο
δὲν καθορίζει ἐν τῷ τίτλῳ.

Ἄρθρ. 554. Μετὰ τὴν ἐν τοῖς βιβλίοις τοῦ ὑποθη-
κοφυλακείου μεταγραφὴν τῆς κοινοποιηθείσης κατὰ τὰς
διατάξεις τῆς Πολιτ. Δικονομίας ἐπιταγῆς, πᾶσα παρα-
γώρησις ὑποθηκῆς ἐπὶ τοῦ κατασχεθέντος εἶναι ἄκυρος
καὶ μὴ οὔσα, οἱ προὔπαρχοντος τίτλοι εἶναι ὁμοίως δεκτοὶ
εἰς ἔγγραφὴν μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς κατακυρώσεως. Ἐὰν
παρελείφθῃ ἡ μεταγραφὴ αὕτη τῆς ἐπιταγῆς, ἐν τοῖς
βιβλίοις τοῦ Ἰποθηκοφυλακείου, τὰ ἀποτελέσματα
ταῦτα ἐπέρχονται μετὰ τὴν ἐν τοῖς αὐτοῖς βιβλίοις
καταχώρησιν τοῦ προγράμματος πλειστηριασμοῦ.

Τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα τῆς μεταγραφῆς τῆς ἐπιτα-
γῆς ἢ τοῦ προγράμματος αἴρονται, ἐὰν ἡ ἀναγκαστικὴ
ἐκτέλεσις ἐγκαταλειφθῇ ἐπὶ ἔτος.

Εἰς τοὺς μετὰ τὴν μεταγραφὴν τοῦ προγράμματος
ἐγγραφομένους δανειστάς δὲν ἐφαρμόζεται ἡ διάταξις
τοῦ ἀρθροῦ 383 τῆς Πολιτ. Δικονομίας.

Ἄρθρ. 555. Περὶ τῆς ἰσχύος ὑποθηκῶν καὶ ἐγγρα-

φῶν ἐπὶ τῶν ἀκινήτων τῶν πτωχευσάντων ὀρίζει ἰδιαιτέρως ὁ ἐμπορικὸς νόμος.

Ἄρθρ. 556. Ὁ ἐκδοχεὺς, ὁ ἀντικατασταθεὶς, ἢ ὁ λαβὼν εἰς ἐνέχυρον τὴν ἐγγεγραμμένην ἀπαίτησιν, δύναται νὰ ζητήσῃ νὰ γίνῃ ἀντικρὺ τῆς ἐγγραφῆς σημείωσις τῆς ἐκχωρήσεως, τῆς ἀντικαταστάσεως, ἢ τῆς ἐνεχυράσεως, ἐπὶ ἐμφανίσει εἰς τὸν ὑποθηκοφύλακα τοῦ ἀποδεικνύοντος, αὐτὰ δημοσίου ἐγγράφου.

Μετὰ τὴν σημείωσιν ταύτην ἡ ἐγγραφή δὲν δύναται νὰ ἐξαλειφθῇ ἄνευ τῆς συναινέσεως τοῦ ἐκδοχέως, τοῦ ἀντικατασταθέντος, ἢ τοῦ ἐπὶ ἐνεχύρῳ δανειστοῦ· πᾶσα δὲ κοινοποίησις διατασσομένη ὑπὸ τοῦ νόμου διὰ τοὺς ἐγγεγραμμένους ἐνυποθήκους, γίνεται τοῦ λοιποῦ εἰς τὴν κατοικίαν ἢ ἐξέλεξεν ὁ ἐκδοχεὺς, ὁ ἀντικατασταθεὶς ἢ ὁ εἰς ἐνέχυρον λαβὼν τὴν ἐγγεγραμμένην ἀπαίτησιν.

Ἄρθρ. 557. Ὁ πιστωτὴς, οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ ἢ οἱ εἰδικοὶ διάδοχοι δικαιούνται νὰ ἀλλάξωσι τὴν ἐν τῇ ἐγγραφῇ ἐκλεγθεῖσαν κατοικίαν, καὶ ἐκλέξωσι καὶ προσδιορίσωσιν ἐντὸς τῆς αὐτῆς περιφέρειας νέαν τοιαύτην, δηλοῦντες τοῦτο, ὅπως σημειωθῇ ἀντικρὺ τῆς ἐγγραφῆς. Περὶ τῆς δηλώσεως συντάσσει ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ δηλοῦντος καὶ δύο μαρτύρων ἔκθεσιν ὁ Ὑποθηκοφύλαξ, ἐὰν δὲν προσάγεται συμβολαιογραφικὴ περὶ αὐτῆς πράξις, ἣτις φυλάσσεται ἐν τῷ ἀρχεῖῳ τοῦ Ὑποθηκοφυλακείου.

Ἄρθρ. 558. Ἐπὶ τῶν κτημάτων προσώπου ἀποβιώσαντος ἡ ἐγγραφή δύναται νὰ γίνῃ ὑπὸ τὴν ἀπλὴν χαρακτηρισίαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 549 ἀριθ. 1 ἄνευ μνείας τῶν κληρονόμων.

Ἄρθρ. 559. Ἡ ἐγγραφή ἰσχύει μόνον διὰ τὸ ἐν τῇ περιλήψει σημειωθὲν ποσόν, ἂν καὶ ἐκ τοῦ ἐμραίνοντος τὸ χρέος δικαιογράφου ἐξάγεται, ὅτι εἶναι ὑπέρτερον τὸ ὀφειλόμενον. Ἐὰν τὸ δηλωθὲν ποσὸν εἶναι ὑπέρτερον τοῦ πράγματι ὀφειλομένου, ἡ ἐγγραφή ἰσχύει μόνον διὰ τὸ ποσὸν τοῦτο.

Ἄρθρ. 560. Ἡ παράλειψις ἢ μὴ τήρησις τῶν ἀπαιτουμένων δηλώσεων ἐν τῷ πρὸς ἐγγραφήν τίτλῳ ἢ ἐν ταῖς περιλήψεσι, συνεπάγονται τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἐγγραφῆς, ἐὰν δὲν ἔωσιν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν πλήρη ἀβεβαιότητα ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ πιστωτοῦ ἢ τοῦ ὀφειλέτου, ἢ τοῦ κυρίου τοῦ βαρουμένου ἀκινήτου, ὅταν καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πρέπη νὰ δηλοῦται, ἢ περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ βαρουμένου ἀκινήτου, ἢ περὶ τοῦ ποσοῦ τῆς πιστώσεως.

Ἐν περιπτώσει ἄλλων παραλείψεων ἢ ἐλλειμμάτων δύναται νὰ διαταχθῇ ἡ διόρθωσις ἐπὶ τῇ αἰτήσει καὶ δαπάνῃ τοῦ ἐνδιαφερομένου. Αἱ διορθώσεις ἰσχύουσιν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐγένοντο.

Ἄρθρ. 561. Αἱ ἀγωγαί, αἰτινες δύναται νὰ ἐγερθῶσι κατὰ τῶν πιστωτῶν ἐκ τῆς ἐγγραφῆς, εἰσάγονται εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον καὶ κοινοποιεῖται εἴτε προσωπικῶς εἰς αὐτοὺς εἴτε εἰς τὴν τελευταίαν αἰρετὴν κατοικίαν των. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον γίνεται καὶ πᾶσα ἄλλη κοινοποίησις σχετικὴ πρὸς τὰς ἐγγράφους ταύτας.

Ἐὰν παρελείψῃ ἡ ἐκλογή κατοικίας, καθὼς καὶ ἐν περιπτώσει θανάτου τοῦ προσώπου ἢ παύσεως τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ὑπαλλήλου, παρὰ τῷ ὁποίῳ ὠρίσθη ἡ αἰρετὴ κατοικία, αἱ κοινοποιήσεις δύναται νὰ γίνωσιν εἰς τὸν φύλακα τοῦ γραφείου τῶν ὑποθηκῶν, ἐν τῷ ὁποίῳ ἔχει γίνῃ ἡ ἐγγραφή.

Ἄρθρ. 562. Ἐκαστος δύναται νὰ αἰτήσῃ ἐγγραφήν

υποθήκης δι' ἑαυτὸν ἢ δι' ἄλλον, ἀλλ' ὀφείλει νὰ φέρῃ τοὺς τίτλους, οὓς νόμος ἀπαιτεῖ πρὸς ἐγγραφήν.

Ἄρθρ. 563. Τὰ ἔξοδα τῆς ἐγγραφῆς τῆς υποθήκης βαρύνουσι τὸν ὀφειλέτην, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἐναντία συμφωνία, ἀλλὰ προκαταβάλλονται ὑπὸ τοῦ αἰτούντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ προσημειώσεων

Ἄρθρ. 564. Προσημείωσις γίνεται :

1) Δυνάμει ἀπαιτήσεως ἐμπροθέσμου, ἀποδεικνυομένης δι' ἐγγράφου, ἂν πρὸς ἐξόφλησιν αὐτῆς ἐκινήθῃ ἀγωγή.

2) Δυνάμει ἀποφάσεως ὑποκειμένης εἰς ἔφεσιν, δι' ἧς ἐπεδικάσθῃ ἀπαίτησις.

Ἄρθρ. 565. Ἡ προσημείωσις χορηγεῖ μόνον δικαίωμα προτιμήσεως πρὸς ἀπόκτησιν υποθήκης. Ἐπιδικασθεὶς τελεσιδίκως τῆς ἀπαιτήσεως, ἡ προσημείωσις τρέπεται εἰς ὑπόθηκην, ἧτις λογίζεται ἐγγεγραμμένη ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς προσημειώσεως.

Ἄρθρ. 566. Δὲν ἐπιτρέπεται προσημείωσις ἐπὶ κατασχεθέντων ἀκινήτων, ἢ ἐπὶ ἀκινήτων κληρονομίαις ἀπροσελεύτου, ἢ ἀποδεδεγμένης ἐπ' ὠφελείᾳ ἀπογραφῆς.

Ἄρθρ. 567. Ἡ τροπὴ τῆς προσημειώσεως εἰς ὑπόθηκην δυνάμει τελεσιδικίου ἀποφάσεως δὲν κωλύεται ἔνεκα τῆς μετεβάσεως τοῦ ἀκινήτου εἰς τὴν κυριότητα τρίτου. Ἐὰν ὅμως τὸ ἀκίνητον ἐκποιηθῇ δι' ἀναγκαστικοῦ πλειστηριασμοῦ ἢ προσημειωθεῖσιν ἀπαίτησις κατατάσσεται προσωρινῶς μέχρις οὗ ἐκδικασθῇ τὸ κύρος τῆς προσημειώσεως, ἀλλὰ τὸ ἐκπλειστηριασθὲν ἀκίνητον μεταβαίνει ἐλευθερον εἰς τὸν ἀγοραστήν.

Ἄρθρ. 568. Ἡ προσημείωσις ἐγγράφεται ὅπως ἡ ὑπόθηκη, γενομένης μνείας ὅτι αὕτη προσημειοῦται εἰς δὲ τὴν περίληψιν ἐπισυνάπτονται εἰς μὲν τὴν περίπτωσιν τοῦ ἐδ. 1 τοῦ άρθρου 546 τὸ ἐμφανὲς τὴν ἀπαίτησιν ἐγγραφον, ἢ ἀγωγή καὶ τὸ ἐπιδοτήριον αὐτῆς, εἰς δὲ τὴν περίπτωσιν τοῦ ἐδ. 2 τοῦ αὐτοῦ άρθρου, ἢ πρωτόδικος ἀπόφασις. Τὰ ἔξοδα τῆς προσημειώσεως προκαταβάλλονται ἀπὸ τὸν αἰτούντα, μόνον δὲ ἂν ἡ προσημείωσις τραπῇ εἰς ὑπόθηκην ὑποχρεοῦται ὁ ὀφειλέτης εἰς ἀπόδοσιν αὐτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Περὶ τῆς τάξεως τῶν ὑποθηκῶν πρὸς ἀλλήλας

Ἄρθρ. 569. Ἡ τάξις τῆς υποθήκης ρυθμίζεται ἐκ τοῦ χρόνου τῆς ἐγγραφῆς, τοῦτο δὲ ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ συμβάσεως δανείου βραδύτερον καταβαλλομένου εἰς τὸν δανειζόμενον.

Ἄρθρ. 570. Ὁ αὐξὼν ἀριθμὸς τῆς σειρᾶς τῶν ἐγγραφῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀκινήτου προσδιορίζει τὴν τάξιν ἐκάστης υποθήκης. Ἐὰν ὅμως πλείονες τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐμφανίζουσιν αἰτήσιν ἐγγραφῆς κατὰ τοῦ αὐτοῦ προσώπου καὶ ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀκινήτων, αἱ ἐγγραφαὶ γίνονται ὑπὸ τὸν αὐτὸν αὐξῶντα ἀριθμὸν τούτου γίνεται μνεία ἐν τῇ πρὸς τοὺς αἰτούντας πιστοποιήσει.

Ἄρθρ. 571. Οἱ πιστωταὶ, ὧν αἱ ἀπαιτήσεις εἶναι ἐγγεγραμμεναὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀκινήτου, τοῦ αὐτοῦ ὀφειλέτου, ἔχουσι τὴν αὐτὴν τάξιν, ἐκτὸς ἂν ῥητὴ συμφωνία μεταξύ τῶν πιστωτῶν ἔχει ὀρίσει προτιμήσιν τινος ἐξ αὐτῶν.

Ἄρθρ. 572. Ἐὰν συμπέσωσι κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐγγραφή ὑποθήκης καὶ μεταγραφή, ἀφορώσαι τὸ αὐτὸ κτῆμα, προτιμάται ἡ ἐγγραφή τῆς ὑποθήκης.

Ἄρθρ. 573. Ἡ ὡς ἐκ τοῦ χρόνου τῆς ἐγγραφῆς προτεραιότης τῆς ὑποθήκης συμπεριλαμβάνει τὰ ἐξόσια ἐγγραφῆς καὶ τὰ τυχόν γενόμενα πρὸς κατάταξιν καὶ κατὰ νόμον ἀποδοτέα.

Ἄν τὸ κεφάλαιον εἶναι ἐγγεγραμμένον ὡς φέρον τόκους, συμπεριλαμβάνονται προσέτι ἐν τῇ αὐτῇ τάξει τῆς ἐγγραφῆς οἱ καθυστεροῦντες τόκοι δύο ἐτῶν πρὸ τῆς ἐν τοῖς βιβλίοις τοῦ ὑποθηκοφυλακείου καταχωρίσεως τοῦ προγράμματος τοῦ πλειστηριασμοῦ καὶ οἱ μετ' αὐτὴν μέχρι τῆς καταβολῆς τοῦ χρέους ἢ τῆς ἐκδόσεως γραμματίου, πληρωτέου ἐκ τοῦ ἐκπλειστηριάσματος, ἢ μέχρι οὗ κατασταθῇ ἀμετάκλητος ὁ τῆς κατατάξεως πίναξ, ἐπιφυλασσομένου τοῦ κύρους τῆς, διὰ μείζον ποσὸν καθυστερουμένων τόκων, γενομένης τυχόν κατὰ τὸ ἄρθρον 534 ἀριθ. 8 ἐγγραφῆς ἰσχυούσης ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἡ ἐγγραφή αὕτη ἐγένετο.

Ἄρθρ. 574. Ὁ πιστωτῆς, ὁ ἔχων ἐγγεγραμμένην ὑποθήκην ἐπὶ ἐνὸς ἢ πλειόνων κτημάτων, ὁσάκις βλάπτεται συνεπεία τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ τίμημα τῶν κτημάτων τούτων ἐρρησίμωσεν εἰς ἱκανοποίησιν προηγουμένου κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἐγγραφῆς πιστωτοῦ, οὗτος ἢ ὑποθήκη ἐκτείνεται καὶ ἐπὶ ἄλλων ἀκινήτων ἀντικαθίσταται δυνάμει τοῦ νόμου καὶ εἰς τὰ τοῦ ἱκανοποιηθέντος δανειστοῦ δικαιώματα ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἐνυποθηκῶν ἀκινήτων, δυνάμενος νὰ ἐνεργήσῃ τὴν σχετικὴν περὶ τούτου σημείωσιν, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 556, καὶ δικαιούμενος νὰ ἀσκήσῃ τὴν ὑποθηκικὴν ἀγωγὴν ἐπὶ τῶν ρηθέντων κτημάτων καὶ προτιμηθῇ τῶν πιστωτῶν, ὧν ἡ ὑποθήκη ἐπὶ τῶν κτημάτων τούτων ἔχει ἐγγραφῆ μεταγενέστερον τῆς ἰδίας αὐτοῦ προσωπικῆς ὑποθήκης. Τὸ αὐτὸ δικαίωμα ἔχουσι καὶ οἱ ζημιούμενοι ἐκ τῆς ἀντικαταστάσεως ταύτης πιστωταί.

Ἄρθρ. 575. Ὁ πιστωτῆς, ὁ ἔχων ἐγγεγραμμένην ὑποθήκην ἐπὶ πλειόνων κτημάτων, δὲν δύναται μετὰ τὴν εἰς αὐτὸν κοινοποίησιν τοῦ προγράμματος τοῦ πλειστηριασμοῦ ἐνὸς τῶν ὑποθηκῶν κτημάτων, νὰ παραιτηθῇ τῆς ὑποθήκης, ἐπὶ τινος τῶν κτημάτων τούτων, οὔτε ν' ἀπόσχῃ ἐκουσίως τοῦ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν κατάταξιν ἐπὶ τοῦ ἐκπλειστηριάσματος τοῦ κτήματος τούτου, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ὠφελήσῃ ἕνα πιστωτὴν ἐπὶ βλάβῃ ἄλλου προγενεστέρως ἐγγεγραμμένου.

Ἄρθρ. 576. Ὁ πιστωτῆς, ὁ κατὰ τὴν τάξιν ἐπόμενος ἐνυπόθηκος πιστωτῆς δικαιούται πάντοτε νὰ ἱκανοποιήσῃ τὸν προηγούμενον ἐνυπόθηκον πιστωτὴν, ἀντικαθιστάμενος τότε ἐκ τοῦ νόμου εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ ἱκανοποιηθέντος δανειστοῦ καὶ δυνάμενος νὰ ἐνεργήσῃ τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 556 σημείωσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς ὑποθήκης

Ἄρθρ. 577. Ἡ ὑποθήκη ἐκτείνεται εἰς ὁλόκληρον τὸ ἐνυπόθηκον κτῆμα εἰς ὅλα τὰ μέρη, τὰ παρακολουθήματα καὶ τὴν προσαύξησιν αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 578. Ἄν τὰ κινήτα παρακολουθήματα ἀχωρισθέντα, περιέλθωσιν εἰς τρίτους, ὁ ὑποθηκικός πιστωτῆς δὲν ἔχει δικαίωμα ἀπαιτήσεως κατ' αὐτῶν.

Ἄρθρ. 579. Ἄν ἐνωθῶσι μετὰ τοῦ ἐνυποθήκου ἀκινήτου ἄλλα προσαρτήματα ἀκίνητα, ἐφ' ὧν ἐν καιρῷ τῆς ἐνώσεως εἶναι ἐγγεγραμμένοι ὑποθήκαι, ὁ ὑποθηκὴς πιστωτὴς τοῦ κυρίου ἀκινήτου δὲν ἀποκτᾷ δικαίωμα ἐπ' αὐτῶν.

Ἄρθρ. 580. Ὁ ἀποκτήσας ὑποθήκην ἐπὶ οἰκοδομῆς δύναται νὰ πυρασφαλίῃ αὐτὴν δαπάνῃ τοῦ ὀφειλέτου. Ἡ ἐνεκεν ἐμπρησμοῦ πυρασφαλιστικὴ ἀποζημίωσις χρεωστείται εἰς τοὺς ἐνυποθήκους δανειστὰς, ἀλλ' ὁ ἐνυπόθηκος ὀφειλέτης δύναται ν' ἀπαιτήσῃ ἐντὸς τοῦ ἔτους ἀπὸ τοῦ ἐμπρησμοῦ, ὥστε ἡ ἀποζημίωσις νὰ καταναλωθῇ πρὸς ἀνέγερσιν τῆς οἰκοδομῆς. Ἐὰν αὕτη δὲν πραγματοποιηθῇ ἐντὸς ἔτους, ἀφ' ἧς κατατεθῇ δικαστικῶς τὸ πρὸς ἀποζημίωσιν ποσόν, τούτο καταβάλλεται εἰς τοὺς ἐνυποθήκους, γινομένης κατατάξεως, ἐὰν ὑπάρχῃ περίπτωσης.

Ἄρθρ. 581. Ἐπὶ τῆς λόγῳ δημοσίας ἀνάγκης ἐκποιήσεως τοῦ ἐνυποθήκου κτήματος τὸ δικαίωμα τῆς ὑποθήκης ἐνασχεῖται ἐπὶ τῆς ἀποζημιώσεως, κατατιθεμένης ὡσαύτως δικαστικῶς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ὑποθήκης ὡς πρὸς τοὺς τρίτους κατόχους.

Ἄρθρ. 582. Ὁ τρίτος κάτοχος ἐνυποθήκου ἀκινήτου ὑποχρεοῦται νὰ ἐγκαταλείψῃ αὐτὸ ἄνευ ἐπιφυλάξεως, ἂν δὲν προτιμᾷ νὰ ἐξοφλήσῃ πάσας τὰς ἐγγεγραμμένας ἀπαιτήσεις μετὰ τῶν ἐξόδων τῶν ἐγγραφῶν, καὶ, ἂν τὸ κεφάλαιον εἶναι ἐγγεγραμμένον ὡς φέρον τόκους, τοὺς καθυστερουμένους τόκους δύο ἐτῶν, πρὸ τῆς εἰς αὐτὸν γνωστοποιήσεως τῆς ἐπιταγῆς καὶ ἀπὸ ταύτης μέχρι ἐξοφλήσεως.

Ἄρθρ. 583. Ἐὰν ὁ τρίτος κάτοχος δὲν ἐγκαταλιμπάνῃ τὸ ἀκίνητον, οὔτε πληρῶνει τὰς ἐγγεγραμμένας ἀπαιτήσεις, πᾶς ἐνυπόθηκος δανειστὴς ἀπαιτητῆς πιστώσεως δύναται νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ἀναγκαστικὴν ἐκποιήσιν τοῦ ἀκινήτου.

Ἡ κατάσχεσις δὲν ἐπιτρέπεται πρὶν παρέλθωσι δεκαπέντε ἡμέραι ἀπὸ τῆς εἰς τὸν ὀφειλέτην ἐπιταγῆς καὶ τῆς γνωστοποιήσεως αὐτῆς εἰς τὸν τρίτον κάτοχον, προσκαλούμενον νὰ πληρώσῃ ἢ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ ἀκίνητον.

Ἄρθρ. 584. Ὁ τρίτος κάτοχος, ὁ μεταγράψας τὸ συμβόλαιον δι' οὗ ἀπέκτησε τὴν κυριότητα, καὶ μὴ ὑπάρχας διάδικος κατὰ τὴν ἀπόφασιν, δι' ἧς κατεδικάσθη ὁ ὀφειλέτης, ἐὰν αὕτη εἶναι μεταγενεστέρα τῆς μεταγραφῆς, δύναται νὰ προτείνῃ ἐνστάσεις παραλειφθείσας παρὰ τοῦ ὀφειλέτου, ἐὰν αὗται δὲν εἶναι ὅλως προσωπικαί.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει δύναται νὰ προτείνῃ τὰς ἐνστάσεις, ὅσας ἡδύνατο καὶ αὐτὸς ὁ ὀφειλέτης μετὰ τὴν καταδίχην.

Ἄρθρ. 585. Ἡ ἐγκατάλειψις τοῦ ὑποκειμένου εἰς τὴν ὑποθήκην ἀκινήτου ἐπιτρέπεται εἰς πάντα τρίτον κάτοχον, μὴ προσωπικῶς ὑπεύθυνον εἰς τὸ χρέος καὶ ἔχοντα τὴν ἰκανότητα τοῦ ἐκποιεῖν, ἢ λαβόντα νομίμως τὴν περὶ τούτου ἄδειαν.

Ἡ ἐγκατάλειψις αὕτη δὲν φέρει βλάβην εἰς τὰς ὑποθήκας, τὰς νομίμως ἐγγραφείσας κατὰ τοῦ τρίτου κατόχου.

Ἄρθρ. 586. Αἱ δουλεῖαι, αἱ ὑποθήκαι καὶ τὰ λοιπὰ ἐμπράγματα δικαιώματα ὅσα ἀνήκον εἰς τὸν τρίτον κάτοχον, ἀναζῶσι μετὰ τὴν ἐγκατάλειψιν αὐτοῦ, ἢ μετὰ τὸν κατ' αὐτοῦ γενόμενον πλειστηριασμὸν, ὅπως ἦσαν, πρὶν οὗτος ἀποκτήσῃ τὸ ἀκίνητον.

Ἄρθρ. 587. Μέχρις οὗ ἐνεργηθῇ ὁ πλειστηριασμὸς, ὁ τρίτος κάτοχος δύναται ν' ἀνακτήσῃ τὸ ἀκίνητον, πληρώων τὰς ἐγγεγραμμένας ἀπαιτήσεις κατὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 582 ὠρισμένα καὶ τὰ ἐξῆς.

Ἄρθρ. 588. Ἡ ἐγκατάλειψις τοῦ ἀκινήτου ἐνεργεῖται διὰ δηλώσεως ἐνώπιον τοῦ γραμματέως τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ, ἐνθα κεῖται τὸ ἀκίνητον, Πρωτοδικῶν συντασσομένης ἐκθέσεως.

Ἐπὶ τῇ αἰτήσει οὐδὲποτε ἐνδιαφερομένου τοῦ δικαστήριον διορίζει πρὸς διατήρησιν τοῦ ἀκινήτου μεσεγγυούχον, πρὸς ὃν γίνονται αἱ παρὰ τοῦ νομοῦ διατασσόμεναι κοινοποιήσεις τοῦ πλειστηριασμοῦ.

Ὁ τρίτος κάτοχος εἶναι φύλαξ τοῦ ἐγκαταλειφθέντος ἀκινήτου μέχρι τῆς εἰς τὸν μεσεγγυούχον παραδόσεως.

Ἄρθρ. 589. Ὁ τρίτος κάτοχος ὀφείλει ἀποζημιώσιν διὰ τὰς ἐκ βαρέως αὐτοῦ πταίματος προσγενομένας βλάβας εἰς τοὺς ἐγγεγραμμένους πιστωτὰς καὶ δὲν δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ παρακατάσχεσιν ἕνεκα βελτιώσεων.

Δύναται ὅμως νὰ ζητήσῃ, νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τοῦ τιμήματος τὸ ἀναλογοῦν μέρος εἰς τὰς γενομένας παρ' αὐτοῦ μετὰ τὴν μεταγραφὴν τοῦ ἰδίου τίτλου βελτιώσεις, ἀλλὰ λαμβάνων ὅ,τι εἶναι ὀλιγώτερον, εἴτε τὸ δαπανηθὲν, εἴτε τὴν ἀξίαν τῶν βελτιώσεων κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐγκαταλείψεως, ἢ τοῦ πλειστηριασμοῦ.

Ἄρθρ. 590. Οἱ καρποὶ τοῦ ἐνυποθήκου ἀκινήτου χρεωστοῦνται παρὰ τοῦ τρίτου κατόχου μόνον ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πρὸς αὐτὸν κοινοποιήσεως τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 554 μεταγραφῆς ἐπιταγῆς, ἐὰν δὲ ἡ ἀρξάμενη ἐκτελέσει ἐγκατελείφθῃ ἐπὶ ἓν ἔτος, οἱ καρποὶ δὲν ὀφείλονται εἰμὴ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς μεταγραφῆς τῆς νέας πρὸς πληρωμὴν προσηκόντως.

Ἄρθρ. 591. Ὁ τρίτος κάτοχος ὅστις ἐξώφλησε τὰς ἐγγεγραμμένας ἀπαιτήσεις, ἢ ἐγκατέλειψε τὸ ἀκίνητον, ἢ ἐστερήθη αὐτοῦ συνεπεῖα τοῦ πλειστηριασμοῦ, ἔχει ἀγωγὴν ἀποζημιώσεως κατὰ τοῦ δικαιοπαρόχου αὐτοῦ.

Ὁ τρίτος κάτοχος αὐτοδικαίως ἀντικαθίσταται εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ δανειστοῦ κατ' ἄλλων τρίτων κατόχων ἄλλων ἀκινήτων ἐνυποθήκων εἰς τὴν αὐτὴν ἀπαίτησιν, ἀλλὰ μόνον κατ' ἐκείνων, οἵτινες μετέγραψαν τὸν τίτλον αὐτῶν μεταγενέστερον τῆς μεταγραφῆς τοῦ ἰδίου αὐτοῦ τίτλου δυνάμενος νὰ ἐνεργήσῃ τὴν σχετικὴν πρὸς τοῦτο σημείωσιν κατὰ τὸ ἄρθρον 556.

Ἄρθρ. 592. Ἐὰν ὁ τρίτος κάτοχος εἶναι συνεπεῖα τῆς ἀποκτήσεως τοῦ ἀκινήτου ὀφειλέτης ποσοῦ ἤδη ἀπαιτητοῦ, καὶ ἀρχούντος πρὸς ἐξώφλησιν ὅλων τῶν ἐγγεγραμμένων ἀπαιτήσεων κατὰ τῶν προηγουμένων κυρίων, ἕκαστος τῶν πιστωτῶν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν καταβολὴν, ἂν ἐγένετο προσηκόντως μεταγραφῇ.

Ἐὰν ὅμως ἡ ὀφειλὴ τοῦ τρίτου κατόχου δὲν εἶναι ἤδη ἀπαιτητὴ, ἢ εἶναι μικρότερα, ἢ ἄλλη παρὰ τὰ ὀφειλόμενα εἰς τοὺς μνησθέντας δανειστὰς, οὗτοι δύναται ἐὰν συμφωνήσωσι πάντες, νὰ λάβωσιν ὅ,τι εἰς ἕνα-

στον όφείλεται, καθ' ός όρους και καθ' ός προθεσμίας όπεχρώθη ό τρίτος κάτοχος.

Κατ' άμροτέρας τάς περιπτώσεις δέν δύναται ό τρίτος κάτοχος ν' άποφύγη τήν καταβολήν, έγκαταλιμπάνων τό άκίνητον, αλλά γενομένης τής καταβολής τό άκίνητον έλευθεροΰται από τών έγγεγραμμένων ύποθηκών και από τής του πωλητοΰ, ό δε τρίτος κάτοχος δικαιούται νά ζητήσει τήν εξάλειψιν τών σχετικών έγγραφών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Περί περιστολής τής έγγεγραμμένης ύποθήκης

Άρθρ. 593. Αί ύποθήκαι περιστέλλονται, είτε διά τής άπελευθέρωσης άκινήτου τινος εκ τών ύποκειμένων εις τήν αύτήν άπαιτήσιν, είτε διά τής μείωσης του έγγεγραμμένου ποσού.

Άρθρ. 594. Δέν είναι δεκτή αίτησις περιστολής, είτε πρós άπελευθέρωσιν άκινήτου, είτε πρós μείωσιν του ποσού άν ταΰτα ώρίσθησαν διά συμφάσεως ή δικαστικής άποφάσεως.

Άρθρ. 595. Η έλευθέρωσις άκινήτων διατάσσεται άν τών ύπολειπομένων διά τήν αύτήν έγγραφην άκινήτων ή αξία υπερέαινη κατά τό τρίτον τάς προεγγεγραμμένας άπαιτήσεις επ' αύτών, προσθήκη και τών παρακολουθημάτων κατά τό άρθρον 573, ή δε μείωσις του όρισθέντος κατά τό άρθρον 553 παρά του πιστωτοΰ ποσού γίνεται κατ' εκτίμησιν του δικαστοΰ.

Άρθρ. 596. Αί πρós περιστολήν δαπάναι βαρύνουσι τόν αίτούντα. Εάν όμως ή περιστολή διατάσσεται λόγω τής υπερβολικής εκτιμήσεως του πιστωτοΰ, οΰτος καταδικάζεται εις τά έξοδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Περί άποσβέσεως και εξαλείψεως τών ύποθηκών

ΤΜΗΜΑ Α'.

Περί άποσβέσεως τών ύποθηκών

Άρθρ. 597. Η ύποθήκη άποσβέννυται

- 1) Διά τής άποσβέσεως τής άπαιτήσεως.
- 2) Διά τής εξαφανίσεως του ένυποθήκου άκινήτου, τηρουμένων τών εν άρθρω 580 διατεταγμένων.
- 3) Διά τής παραιτήσεως του πιστωτοΰ.
- 4) Διά τής καταβολής του εκπλειστηριάσματος επί αναγκαστικής εκποιήσεως κατά τάς διατάξεις τής Πολ. Δικονομίας, ή τής καταβολής τής άπίζημιώσεως επί τής λόγω δημοσίας ανάγκης εκποιήσεως, τηρουμένων τών εν άρθρω 584 διατεταγμένων.
- 5) Διά τής πληρώσεως τής διαλυτικής αιρέσεως, ύφ' ήν ή ύποθήκη συνωμολογήθη.
- 6) Παρελθόντος του χρόνου, δι' όν παρεχωρήθη ή ύποθήκη.
- 7) Διά τής παραγραφής.

Άρθρ. 598. Η ύποθήκη επί τών κατεχομένων υπό του ένεχυραστοΰ άκινήτων, συμπαραγράφεται μετά τής κυρίας άπαιτήσεως.

Άρθρ. 599. Τρίτος κάτοχος ένυποθήκου κτήματος άποκτά έλευθέραν τήν κυριότητα του κτήματος διά παραγραφής τών βαρυνουσών αύτά έγγραφών, μετά δέκα έτη από τής μεταγραφής του Συμβολαίου δι' οΰ μετεβιβάσθη εις αύτόν ή κυριότης, ή άφ' ής περιήλθεν

εις αὐτὸν ἐκ κληροδοσίας, ἐὰν τὸ δάνειον τῆς ὑποθήκης ἦτο ληξιπρόθεσμον κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς γενομένης μεταβιβάσεως. Ἐὰν τὸ δάνειον δὲν εἶναι ἄαιτητὸν, ἢ πρὸς παραγραφὴν προθεσμία ἄρχεται ἀφ' ἧς κατέστη τοιοῦτο.

Ἄρθρ. 600. Ἡ προσημείωσις ἀποσβέννυται αὐτὸς - καίως συνεπεία τῆς ἀποφάσεως, δι' ἧς ἀπερρίπτεται ἢ προσημειωθείσα ἀπαίτησις τελεσιδικίως, ἢ ἂν ἐπεδικάσθη μὲν ἢ ἀπαίτησις τελεσιδικίως, δὲν ἐτράπη ὁμοίως ἢ προσημείωσις εἰς ὑποθήκην, ἐντὸς ἐξήκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς τελεσιδικίας ταύτης.

Τ Μ Η Μ Α Β'.

Περὶ ἐξάλειψως τῶν ὑποθηκῶν

Ἄρθρ. 601. Αἱ ἐγγεγραμμένα ὑποθήκαι καὶ προσημειώσεις ἐξάλειφονται ἀπὸ τῶν βιβλίων τῶν ὑποθηκῶν, ἢ τῆ συναινέσει τοῦ δανειστοῦ, ἐὰν ἔχῃ πρὸς τοῦτο ἰκανότητα, ἢ ἐπὶ τῆ βάσει τελεσιδικίου ἀποφάσεως.

Ἄρθρ. 602. Ὁ μὴ ἔχων τὴν ἰκανότητα νὰ δώσῃ ἐξόφλησιν εἰς τὸν ὀφειλέτην δὲν δύναται νὰ συναινέσῃ εἰς τὴν ἐξάλειψιν τῆς ὑποθήκης ἄνευ τῆς συμπράξεως τῶν προσώπων, ὧν ἡ παρέμβασις εἶναι ἀναγκαία διὰ νὰ δοθῇ ἢ ἐξόφλησις.

Ἄρθρ. 603. Ὁ πατήρ, ὁ ἐπίτροπος καὶ πᾶς ἄλλος διαχειριστὴς ἀλλοτρίας περιουσίας, καίπερ δικαιούμενος νὰ καταδιώξωσι τὸν ὀφειλέτην καὶ δώσωσιν εἰς αὐτὸν ἐξόφλησιν, δὲν δύναται νὰ συναινέσωσιν εἰς ἐξάλειψιν ἐγγραφῆς ἀπορώσεως τὴν ἀσφάλειαν πιστώσεως μὴ ἐξόφλησεως.

Ἄρθρ. 604. Ἡ συναίνεσις τοῦ ἐνοποθήκου δανειστοῦ ἀποδεικνύεται διὰ δημοσίου περὶ τοῦτου ἐγγράφου κατὰ τύποις συντεταγμένου.

Ἄρθρ. 605. Ἐὰν συνωμολογήθῃ ἢ διετάχῃ, ὅτι ἡ ἐξάλειψις θὰ γίνῃ ὑπὸ τὸν ὅρον νέας ὑποθήκης, νέου προορισμοῦ αὐτῆς, ἢ ὑπὸ ἄλλον τινα ὅρον, ἢ ἐξάλειψις δὲν γίνεται, ἐὰν δὲν προσάγεται εἰς τὸν ὑποθηκοφύλακα ἢ ἀπόδειξις τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ὅρων τούτων.

Ἄρθρ. 606. Ὅταν δὲν δοθῇ ἢ συγκατάθεσις διὰ τὴν ἐξάλειψιν, ἢ περὶ αὐτῆς αἴτησις φέρεται εἰς τὸ δικαστήριον τῆς περιφερείας, ἔνθα ἐγένετο ἢ ἐγγραφή, ἂν δὲν εἶναι παρεμπίπτουσα ἢ συναφῆς μετ' ἄλλης δίκης ἐκκρεμοῦς ἐνώπιον ἄλλου δικαστηρίου.

Πρὶν ἀποφανθῆ τὸ δικαστήριον ὀφείλει αὐτεπαγγέλτως νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ ὑποθηκοφύλακος τὴν ἐγγράφον ὑποβολὴν τῶν παρατηρήσεών του ἐπὶ τῆς περὶ ἐξάλειψως αἰτήσεως.

Ἄρθρ. 607. Τὸ δικαστήριον διατάσσει τὴν ἐξάλειψιν, ἐὰν ἡ ὑποθήκη εἶναι ἀπεσβεσμένη, ἢ εἶναι ἄκυρος.

Ἄρθρ. 608. Ἡ προσημείωσις ἐξάλειφεται προσέτι προσαγομένης τῆς ἀποφάσεως δι' ἧς ἀπερρίφθη τελεσιδικίως ἢ προσημειωθείσα ἀπαίτησις, ἢ τῆς ἀποφάσεως, δι' ἧς τελεσιδικίως ἐπεδικάσθη, ἂν ἐντὸς ἐξήκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς τελεσιδικίας δὲν ἐγένετο τροπὴ τῆς προσημειώσεως εἰς ὑποθήκην.

Ἄρθρ. 609. Τὴν τάξιν τῆς ἐν τοῖς βιβλίοις τῶν ὑποθηκῶν ἐξάλειφομένης ὑποθήκης λαμβάνει ἡ ἀμέσως ἐπομένη κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐγγραφῆς.

Ἄρθρ. 610. Ἡ ὑποθήκη δὲν ἀναζητῆ αὐτὸς καίως, ἂν δὲν γίνῃ πάλιν ἐγγραφή, ἰσχύοντα ἀφ' ἧς ἐγένετο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'.

Περὶ τῶν Ὑποθηκοφυλακείων.

Ἄρθρ. 611. Τὰ περὶ τῶν ὑποθηκοφυλάκων, τῆς εὐθύνης αὐτῶν, τῶν παρ' αὐτῶν τηρουμένων βιβλίων, τῆς ἐγγυοδοσίας αὐτῶν, τῶν ὑποθηκικῶν τελῶν καὶ δικαιωμάτων, τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν γραφείων τῶν ὑποθηκῶν καὶ παντὸς ἄλλου σχετικοῦ θέματος μὴ προβλεπομένου ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου κανονίζονται δι' Ἡγεμονικοῦ Διατάγματος. Μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ Διατάγματος τούτου ἰσχύουσιν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 95—146 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 167 νόμου τῆς 16 Μαΐου 1900 περὶ μεταγραφῆς καὶ ὑποθηκῶν.

ΜΕΡΟΣ Ζ'.

Περὶ ἐνεχύρου.

Ἄρθρ. 612. Τὸ ἐνέχυρον συνιστᾶται διὰ συμβάσεως, δι' ἧς ὁ ὀφειλέτης ἢ τρίτος παρέχει τῷ πιστωτῇ πρᾶγμα κινητὸν πρὸς ἀσφάλειαν ἀπαιτήσεως, ἀποδοτέον αὐτοουσίως μετὰ τὴν ἀπόσβεσιν αὐτῆς.

Ἄρθρ. 613. Ἐκ τοῦ ἐνεχύρου πηγάζει ὑπὲρ τοῦ πιστωτοῦ δικαίωμα νὰ πληρωθῇ ἐκ τοῦ πράγματος προτιμώμενος τῶν λοιπῶν δανειστῶν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου.

Ἄρθρ. 614. Εἰς ἐνέχυρον δύνανται νὰ δοθῶσι καὶ προϊόντα τῆς γῆς, τῆς τέχνης, ἢ τῆς βιομηχανίας, ὡς καὶ ἀσώματα πράγματα (créances nominales), μετοχαί, ὁμολογίαι, χρυσός, ἄργυρος, καὶ πᾶν ἀντικείμενον ἐμπορικῆς συναλλαγῆς.

Ἄρθρ. 615. Τὸ ἐν ἄρθρῳ 613 προνόμιον δὲν ὑφίσταται ἐὰν δὲν συνταχθῇ περὶ τῆς ἐνεχυράσεως δημόσιον ἔγγραφον ἢ ἰδιωτικὸν φέρον βεβαίαν χρονολογίαν καὶ διαλαμβάνον τὴν ὀφειλομένην ποσότητα καὶ τὴν περιγραφὴν τῶν ἐνεχυρασθέντων πραγμάτων, ἅμα ἢ ἀπαιτήσις ὑπερβαίη τὰς πενήκοντα δραχμάς.

Ἄρθρ. 616. Παρὰ τῇ Κρητικῇ Τραπεζῇ καὶ τῷ Κοινωφελεῖ Ταμείῳ Κρήτης τὰ ἰδιωτικά ἔγγραφα δι' ὧν συνιστᾶται ἐνέχυρον ἀποκτῶσι βεβαίαν χρονολογίαν καὶ διὰ τῆς ἐγγραφῆς αὐτῶν εἰς τὰ βιβλία τῆς Τραπεζῆς ἢ τοῦ Κοινωφελοῦς Ταμείου.

Ἄρθρ. 617. Κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν προνόμιον δὲν ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ ἐνεχύρου ἂν τοῦτο δὲν παραδοθῇ καὶ δὲν διατελῇ ὑπάρχον ἐν τῇ κατοχῇ τοῦ πιστωτοῦ ἢ τρίτου τινός, κοινῇ γνώμῃ τῶν συμβαλλομένων ἐκλεγομένου. Θεωρεῖται δὲ διατελῶν ἐν τῇ κατοχῇ τῶν ἐμπορευμάτων ὁ πιστωτῆς ἐὰν ταῦτα εὐρίσκωνται εἰς τὴν διάθεσιν αὐτοῦ ἐν ταῖς ἀποθήκαις του ἢ ἐν τῷ πλοίῳ ἢ ἐν τῷ τελωνεῖῳ, ὡς καὶ ἐὰν πρὶν ἢ φθάσῃ μετεβιβάσθῃ αὐτῷ ἢ κατοχῇ διὰ τῆς φορτωτικῆς ἢ τοῦ ἀγωγιαστηρίου ἐγγράφου.

Ἄρθρ. 618. Ὁ δανειστῆς δὲν δύναται ἐν ἐλλείψει πληρωμῆς νὰ διαθέσῃ τὸ ἐνέχυρον, ἔχει ὁμῶς τὸ δικαίωμα νὰ προκαλέσῃ δικαστικὴν ἀπόφασιν ἐπιτρέπουσαν νὰ μείνῃ παρ' αὐτῷ τὸ ἐνέχυρον ἀντὶ πληρωμῆς μέχρι τῆς ὀφειλομένης αὐτῷ ποσότητος κατ' ἐκτίμησινπραγματογνωμόνων, ἂν δὲν προτιμᾷ νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ δικαστηρίου τὴν διὰ δημοπρασίας ἐκποίησιν. Ἡ ἄδεια αὕτη εἶναι περιττὴ ἐὰν πιστωτῆς ἔχῃ τίτλον ἐκτελεστόν· αἱ κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀποφάσεις ὑπόκεινται πάντοτε εἰς ἔφεσιν.

Ἄρθρ. 619. Πᾶσα συμφωνία ἐπιτρέπουσα εἰς τὸν πιστωτὴν νὰ ἰδιοποιηθῇ τὸ ἐνέχυρον ἢ νὰ διαθέσῃ αὐτὸ ἄνευ τῶν ἀνωτέρω διατυπώσεων εἶναι ἄκυρος.

Ἄρθρον 620. Ὑπὸ τῆς Κρητικῆς Τραπεζῆς ἢ τοῦ Κοινωφελοῦς Ταμείου Κρήτης, ἅμα τὸ χρέος καταστῆ ἀπαιτητὸν δύναται νὰ ἐκποιηθῇ τὸ ἐνέχυρον διὰ συμβολαιογράφου μετὰ παρέλευσιν δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως δι' ἐφημερίδος, ἂν τοιαύτη ἐκδίδεται ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ Καταστήματος ἢ Ὑποκαταστήματος ἢ ἐν ἐλλείψει τοιαύτης διὰ τοιχοκολλήσεως ἐν τῷ Δημαρχεῖῳ τῆς ἔδρας ταύτης. Ἡ διὰ συμβολαιογράφου ἐκποιήσις ἐνεργεῖται διὰ δημοπρασίας διεξαγομένης ἐνώπιον αὐτοῦ αἰτήσῃ τῆς Τραπεζῆς ἢ τοῦ Κοινωφελοῦς Ταμείου ἐπὶ τῇ προειδραποκίῃ τοῦ ὀφειλέτου πρὸ ὀκτῶ ἡμερῶν καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐτέρας διατυπώσεως.

Ἄρθρ. 621. Ὁ πιστωτὴς εἶναι ὑπεύθυνος ἐνεκὲν ἀπωλείας ἢ βλάβης τοῦ ἐνεχύρου ἐνεχόμενος διὰ πᾶσαν ραθυμίαν. Ἡ πρὸς διατήρησιν τοῦ ἐνεχύρου δαπάνη ἀποδίδεται παρὰ τοῦ ὀφειλέτου τῷ πιστωτῇ.

Ἄρθρ. 622. Ἐὰν δοθῇ εἰς ἐνέχυρον ἀπαιτήσις τοκοφόρος, ὁ πιστωτὴς ὀφείλει νὰ καταλογίσῃ τοὺς τόκους αὐτῆς εἰς τοὺς πρὸς ἑαυτὸν ὀφειλομένους. Ἐὰν ὅμως τὸ χρέος δι' ὃ ἐνεχυράσθη ἀπαιτήσις δὲν φέρῃ τόκους ὁ καταλογισμὸς γίνεται ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τοῦ χρέους.

Ἄρθρ. 623. Ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ὄντος τὸ ἐνέχυρον δὲν ἐπιτρέπεται τῷ πιστωτῇ ἢ χρῆσις αὐτοῦ. Ὁ παραβάτης ὑπόκειται καὶ εἰς τὴν συμβῆσαν κατὰ τὴν χρῆσιν ταύτην τυχερὰν ἀπώλειαν ἢ βλάβην, ὁ δὲ δούς τὸ ἐνέχυρον δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν μεσεγγύησιν αὐτοῦ εἴτε διότι γίνεται χρῆσις αὐτογνημόνως εἴτε διὰ κακὴν χρῆσιν.

Ἄρθρ. 624. Ὁ δούς τὸ ἐνέχυρον δὲν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτοῦ, πρὶν ἐξοφληθῇ κατὰ τὸ κεφάλαιον, τοὺς τόκους καὶ τὰς δαπάνας ἢ ἀπαιτήσις δι' ἣν ἐδόθη τὸ ἐνέχυρον.

Ἄν ὅμως ὁ αὐτὸς ὀφειλέτης συνωμολόγησεν ἄλλο χρέος πρὸς τὸν αὐτὸν πιστωτὴν μετὰ τὴν παράδοσιν τοῦ ἐνεχύρου, τὸ δὲ χρέος τοῦτο κατέστη ἀπαιτητὸν πρὸ τῆς πληρωμῆς τοῦ πρώτου, ὁ πιστωτὴς δικαιούται νὰ παρακατάσῃ τὸ ἐνέχυρον μέχρις οὗ ἰκανοποιηθῇ ὁλοσχερῶς δι' ἀμφοτέρω τὰ χρέη.

Ἄρθρον 625. Ἐὰν ὑφίσταται κίνδυνος ἀπωλείας τοῦ ἐνεχύρου ἢ οὐσιώδους μειώσεως τῆς ἀξίας αὐτοῦ, ὁ ὀφειλέτης δύναται νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ἐνεχύρου, παρέχων ἄλλην ἀνάλογον ἀσφάλειαν, ἣτις δὲν δύναται νὰ συνίσταται εἰς προσωπικὴν ἐγγύησιν. Ὁ πιστωτὴς ὀφείλει νὰ εἰδοποιῇ ἄνευ ἀναβολῆς τὸν ὀφειλέτην περὶ τῆς ἀπειλουμένης καταστροφῆς τοῦ ἐνεχύρου, ἐκτὸς ἂν ἢ τοιαύτη εἰδοποίησις ἀποβαίῃ δι' οἰονδήποτε λόγον ἀδύνατος.

Ἄρθρ. 626. Ἐὰν ὑφίσταται κίνδυνος ἀπωλείας τοῦ ἐνεχύρου ἢ οὐσιώδους μειώσεως τῆς ἀξίας αὐτοῦ ἢ ἐὰν ἐκ τοῦ ἐνεχύρου ἀπειλεῖται κίνδυνος τῆς ἀσφαλείας τοῦ ἐνεχυρούχου πιστωτοῦ, δύναται οὗτος νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου τὴν διὰ δημοσίου πλειστηριασμοῦ πώλησιν τοῦ ἐνεχύρου καὶ πρὸ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας τὰ δικαιώματα δὲ τοῦ πιστωτοῦ μεταφέρονται ἐπὶ τοῦ ἀντιτίμου τῆς πωλήσεως. Ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ τοῦ ὀφειλέτου ὁ δανειστὴς ὀφείλει νὰ παρακα-

ταθέσει τὸ τίμημα παρὰ τῆς Κρητικῆς Τραπεζῆς ἢ τῷ Κοινωφελεῖ Ταμείῳ Κρήτης.

Ἄρθρον. 627. Τὸ ἐνέχυρον εἶναι ἀδιαίρετον, εἰ καὶ διαίρετος ὄντος τοῦ χρέους μεταξύ τῶν κληρονόμων τοῦ ὀφειλέτου ἢ τοῦ πιστωτοῦ.

Ὁ τοῦ ὀφειλέτου κληρονόμος, ὁ πληρώσας τὸ ἐπιβάλλον τοῦ χρέους δὲν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ἐπιβάλλοντος ἐκ τοῦ ἐνεχύρου ἐνόσω τὸ χρέος δὲν ἐξοφληθῇ ὁλοσχερῶς. Καὶ ὁ τοῦ πιστωτοῦ κληρονόμος ὁ τὸ ἐπιβάλλον τοῦ χρέους λαβὼν δὲν δύναται νὰ παραδώσῃ τὸ ἐνέχυρον πρὸς βλάβην τῶν μὴ πληρωθέντων συγκληρονόμων.

Ἄρθρ. 628. Ἐπὶ ἐνεχυράσεως ἐμπορευμάτων ὁ πιστωτῆς δικαιούται ν' ἀπαιτήσῃ ὅπως ἀσφαλισθῶσι ταῦτα ὑπὸ τοῦ ὀφειλέτου κατὰ τῶν κινδύνων τοῦ πυρός· ἐν παραλείψει δὲ τοῦ ὀφειλέτου δικαιούται νὰ ἐνεργῇ οὗτος τὴν ἀσφάλισιν δαπάναις τοῦ ὀφειλέτου· ἐν περιπτώσει ἀτυχήματος τὰ δικαιώματα τοῦ πιστωτοῦ μεταφέρονται ἐπὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ ἀσφαλιστοῦ πληρωτέου ποσοῦ.

Ἄρθρον 629. Τῶν ἀνωτέρω διατάξεων ἐπικρατέστεραι εἶναι αἱ περὶ ἐνεχύρου ἐξαιρετικαὶ διατάξεις τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου ἢ ἄλλων εἰδικῶν νόμων. Τὰ διὰ τῶν ἄρθρων 616 καὶ 620 ὀριζόμενα ἐν σχέσει πρὸς τὴν σύστασιν καὶ τὴν διαδικασίαν τῆς ἐκποιήσεως τῶν παρὰ τῆς Τραπεζῆς Κρήτης καὶ τῷ Κοινωφελεῖ Ταμείῳ ἐνεχύρων δύναται νὰ χορηγηθῶσι δι' Ἡγεμονικοῦ Διατάγματος, προσυπογεγραμμένου ὑπὸ πάντων τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἡγεμόνος καὶ εἰς τὰς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Τραπεζῆς τὰς ἀνεγνωρισμένας ὑπὸ τῶν οἰκείων Κυβερνήσεων καὶ ἐχούσας ἐν Κρήτῃ ὑποκαταστήματα, ἀναγνωρίζουσας δὲ καὶ ὑπαγομένας ἀπεριορίστως εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Κρητικῶν Δικαστηρίων.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Ἐνοχικὸν δίκαιον

ΜΕΡΟΣ Α΄.

Γενικὰ ἀρχαὶ τῶν ἐνοχῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Ὅρισμός

Ἄρθρ. 630. Ἐνοχὴ ἐστὶν ἡ σχέσις, δι' ἧς ὑποχρεοῦται τις πρὸς ἕτερον εἰς δόσιν, πράξιν ἢ παράλειψιν, ἀξίαν χρηματικὴν ἔχουσαν, καὶ δι' ἀγωγῆς ἐξαναγκασομένην.

Ἄρθρ. 631. Ἡ ἐνοχὴ πηγάζεται, ἢ ἐκ συμβάσεως, ἢ ἐκ τοῦ νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ τῶν ὑποκειμένων τῶν ἐνοχῶν

Ἄρθρ. 632. Ἐπὶ πάσης ἐνοχῆς ἀπαιτοῦνται τοῦλάχιστον δύο πρόσωπα, πιστωτῆς καὶ ὀφειλέτης.

Ἄρθρ. 633. Ἐπὶ πλειόνων πιστωτῶν ἢ ὀφειλετῶν ἡ ἐνοχὴ διαιρεῖται ἐξίσου μεταξὺ αὐτῶν, εἰμὴ νόμος, τελευταία βούλησις, ἢ ρητὴ τῶν μερῶν συμφωνία ὀρίσῃ ἄλλως.

Ἄρθρ. 634. Ἐνοχὴ εἰς ὀλόκληρον πλειόνων πιστωτῶν παρέχει δικαίωμα εἰς ἕκαστον αὐτῶν, ν' ἀπαιτήσῃ τὴν καταβολὴν ὀλοκλήρου τοῦ χρέους· ἡ δὲ εἰς τινὰ αὐτῶν γενομένη καταβολὴ ἀπαλλάσσει τὸν ὀφειλέτην ἀπέναντι πάντων.

Ἄρθρον 635. Παρὰ τῷ ὀφειλέτῃ κείται νὰ ἐκπλήρῳσῃ τὴν ἐνοχὴν εἰς ὅν τινὰ τῶν εἰς ὀλόκληρον πιστωτῶν θελήσῃ, ἐνόσῃ τις ἐξ αὐτῶν δὲν ἐπιδιώξῃ δικαστικῶς τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῆς.

Ἄρθρον 636. Ἡ πρὸς ἓνα τῶν εἰς ὀλόκληρον πιστωτῶν ἀπολύουσα τὸν ὀφειλέτην ἀπόφασις ἀπαλλάσσει αὐτὸν καὶ πρὸς τοὺς λοιπούς.

Ἄρθρ. 637. Οἱ εἰς ὀλόκληρον πιστωταὶ λογιζονται κοινοὶ πρὸς ἀλλήλους. Τὸ ἐκ τῆς ἐκπλήρωσεως τῆς ἐνοχῆς περιελθὼν εἰς τινὰ αὐτῶν ἀνήκει ἐξ ἴσου εἰς πάντας.

Ἄρθρ. 638. Ἐνοχὴ εἰς ὀλόκληρον πλειόνων ὀφειλετῶν ὑποχρεοῖ ἕκαστον αὐτῶν εἰς τὴν καταβολὴν ὀλοκλήρου τοῦ χρέους. Ἡ παρὰ τινος αὐτῶν καταβολὴ ἀπαλλάσσει τῆς ἐνοχῆς καὶ τοὺς λοιπούς. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει ἐπὶ δόσεως ἀντὶ καταβολῆς, καταθέσεως καὶ συμψηφισμοῦ.

Ἄρθρον 639. Ἀφεις συμφωνηθεῖσα μεταξὺ πιστωτοῦ καὶ εἰς ὀλόκληρον ὀφειλέτου ἐνεργεῖ καὶ ὑπὲρ τῶν λοιπῶν ὀφειλετῶν, ἐὰν οἱ συμβληθέντες ἐνόουν νὰ καταργήσωσι τὴν ὄλην ἐνοχικὴν σχέσιν. Ἡ ὑπερημερία τοῦ πιστωτοῦ ἀπέναντι ὀφειλέτου εἰς ὀλόκληρον ἐνεργεῖ καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων ὀφειλετῶν.

Ἄρθρ. 640. Ἐτερα γεγονότα παρὰ τὰ ἐν ἀρθροῖς 638 καὶ 639 ἀναφερόμενα ἐνεργοῦσιν ἐφ' ὅσον δὲν συναγεται ἄλλο τι ἐκ τῆς ἐνοχικῆς σχέσεως μόνον ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ εἰς ὀλόκληρον ὀφειλέτου, εἰς οὐ τὸ πρόσωπον ἐπῆλθον.

Ἄρθρ. 641. Αἱ ἐν τῷ ἀρθρῷ 155 μνημονευθεῖσαι πράξεις κοινοποιηθεῖσαι πρὸς ἓνα τῶν εἰς ὀλόκληρον ὀφειλετῶν ἢ ἢ παρ' ἐνὸς αὐτῶν ἀναγνώρισις τοῦ δικαι-

ώματος διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν κατὰ τῶν λοιπῶν καὶ τῶν κληρονόμων αὐτῶν. Αἱ αὐταὶ πράξεις κοινοποιεῖσθαι πρὸς ἓνα τῶν κληρονόμων τοῦ εἰς δλόκληρον ὀφειλέτου, ἢ ἢ παρ' ἑνὸς τῶν κληρονόμων αὐτοῦ ἀναγνωρίσις τοῦ δικαιώματος δὲν διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν πρὸς τοὺς λοιποὺς συγκληρονόμους καὶ ἂν τὸ χρέος εἶναι ἐνυπόθηκον, ὅταν δὲν εἶναι ἀδιαίρετον. Τοιαῦται πράξεις ἢ ἀναγνωρίσεις δὲν διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν ὡς πρὸς τοὺς λοιποὺς εἰς δλόκληρον ὀφειλέτας εἰμὴ κατὰ τὸ ἐπιβάλλον εἰς τὸν κληρονόμον αὐτὸν μέρος τοῦ χρέους.

Διὰ τὴν γαίνῃ πλήρη διακοπὴ τῆς παραγραφῆς ὡς πρὸς ὅλους τοὺς εἰς δλόκληρον ὀφειλέτας ἀπαιτεῖται ἢ κοινοποίησις τῶν μνησθεισῶν πράξεων πρὸς πάντας τοὺς κληρονόμους τοῦ ἀποβιώσαντος ὀφειλέτου, ἢ ἢ παρὰ πάντων ἀναγνωρίσις.

Ἄρθρ. 642. Πᾶσα πρᾶξις διακόπτουσα τὴν παραγραφὴν ὑπὲρ πιστωτοῦ εἰς δλόκληρον ὠφελεῖ πάντας τοὺς λοιποὺς πιστωτάς. Πρᾶξις δὲ διακόπτουσα τὴν παραγραφὴν κατὰ τινος τῶν συνοφειλετῶν διακόπτει αὐτὴν κατὰ πάντων. Ἡ ἀναστολὴ τῆς παραγραφῆς ὑπὲρ τινος τῶν εἰς δλόκληρον πιστωτῶν δὲν ὠφελεῖ τοὺς λοιπούς.

Ἄρθρ. 643. Ἡ ἐνοχὴ δύναται νὰ εἶναι εἰς δλόκληρον καίτοι κατὰ διάφορον τρόπον ἐνεχομένου τινὸς ὀφειλέτου πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐνοχῆς, ὡς ἐὰν ὁ μὲν χρεωστῆ ὑπὸ αἵρεσιν, ὁ δὲ ἀπλῶς, ἢ ὁ μὲν ὑπὸ προθεσμίαν, ὁ δὲ οὐχί.

Ἄρθρ. 644. Ὁ πιστωτὴς δικαιούται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν καταβολὴν τοῦ χρέους παρ' οὔτινος τῶν εἰς δλόκληρον ὀφειλετῶν θελήσῃ, χωρὶς νὰ δύναται οὗτος ν' ἀντιτάξῃ αὐτῷ τὴν διαίρεσιν τοῦ χρέους.

Ἄρθρ. 645. Ἡ δικαστικὴ καταδίωξις, κατὰ τινος τῶν πλειόνων ὀφειλετῶν γενομένη, δὲν ἐμποδίζει τὸν πιστωτὴν νὰ καταδίωξῃ καὶ τοὺς λοιπούς.

Ἄρθρ. 646. Ἐὰν τὸ ὀφειλόμενον ἀπολεσθῇ ἐκ πταισματος ἢ ἐν ὑπερμερίᾳ τινὸς τῶν συνοφειλετῶν, οἱ λοιποὶ ἐνέχονται μὲν εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἀξίας αὐτοῦ, οὐχὶ ὅμως καὶ εἰς τὸ διαφέρειν.

Τὸ διαφέρειν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ ὁ πιστωτὴς παρὰ τοῦ πταίσαντος ἢ τοῦ ὑπερήμερου.

Ἄρθρ. 647. Ἡ δικαστικὴ ἐπιδίωξις τῆς ὀφειλῆς κατὰ τινος τῶν ὀφειλετῶν καθίστησιν αὐτὴν ἔντοκον καὶ ὡς πρὸς τοὺς λοιπούς ὀφειλέτας.

Ἄρθρ. 648. Ὁ ὀφειλέτης δύναται νὰ προτείνῃ πᾶσας τὰς ἐνστάσεις, τὰς ἐκ τῆς ὑποχρέωσως πηγαζούσας καὶ τὰς προσωπικῶς αὐτὸν ἀφορώσας, οὐχὶ δὲ καὶ τὰς προσωπικὰς ἐνστάσεις τῶν λοιπῶν συνοφειλετῶν, καὶ ἰδίως τὸν συμφηρισμὸν ἀπαιτήσεως προσηκούσης εἰς ἓνα τῶν λοιπῶν συνοφειλετῶν εἰς μὴ μόνον ὡς πρὸς τὸ ἀναλογοῦν εἰς αὐτὸν μέρος τοῦ χρέους.

Ἄρθρ. 649. Ὁ πιστωτὴς συναινέσας εἰς τὴν ὑπὲρ τινος τῶν συνοφειλετῶν διαίρεσιν τοῦ χρέους, διατηρεῖ πλήρη τὰ δικαιώματα αὐτοῦ κατὰ τῶν λοιπῶν.

Ἄρθρ. 650. Ὁ πιστωτὴς, λαβὼν παρὰ τινος τῶν συνοφειλετῶν τὸ ἐπιβάλλον αὐτῷ μέρος, καὶ μὴ ἐπιφυλαχθεὶς ἐν τῷ ἐξοφλητικῷ τὰ ἐκ τῆς εἰς δλόκληρον ἐνοχῆς δικαιώματα αὐτοῦ, ἀπόλλυσιν αὐτὰ ὡς πρὸς τὸν ὀφειλέτην τοῦτον, ἐὰν ὑπάρχῃ ἐν τῷ ἐξοφλητικῷ ῥητῶς ἐκπεφρασμένον, ὅτι ἔλαβε τὸ μέρος αὐτοῦ.

Τὸ αὐτὸ κρατεῖ καὶ ὅταν ὁ πιστωτὴς κινήσῃ ἀγωγὴν καθ' ἑνὸς τῶν συνοφειλετῶν, καὶ ρητῶς ἐν αὐτῇ ἀναφέρῃ, ὅτι τὸν ἐνάγει διὰ τὸ μέρος αὐτοῦ, οὗτος δὲ ὁμολογήσῃ τὴν ἀγωγὴν, ἢ καταδίκασθῇ δυνάμει αὐτῆς.

Ἄρθρ. 651. Ὁ πιστωτὴς, λαβὼν παρὰ τινος τῶν ὀφειλετῶν κατ' ἰδίαν καὶ ἄνευ ἐπιφυλάξεως τὸ μέρος αὐτοῦ ἐκ τῶν εἰσοδημάτων ἢ τῶν τόκων τοῦ κοινοῦ χρέους, ἀπόλλυσι τὰ ἐκ τῆς εἰς ὀλόκληρον ἐνοχῆς δικαιώματα κατὰ τοῦ ὀφειλέτου τούτου διὰ τὰ καθυστεροῦντα εἰσοδήματα καὶ τοὺς τόκους, οὐχὶ δὲ καὶ διὰ τὰ μέλλοντα καὶ τὸ κεφάλαιον, ἐκτὸς ἂν ἡ τοιαύτη καταβολὴ ἐπαναληφθῇ ἐπὶ δέκα συναπτά ἔτη.

Ἄρθρ. 652. Ἡ πρὸς τὸν πιστωτὴν εἰς ὀλόκληρον ὑποχρέωσις διαιρεῖται αὐτοδικαίως μεταξὺ τῶν συνοφειλετῶν, ὥστε οὗτοι ἐνέχονται πρὸς ἀλλήλους μόνον διὰ τὸ μερίδιον αὐτοῦ ἕκαστος.

Ὁ καταβαλὼν τὸ ὅλον χρέος συνοφειλέτης δύναται ν' ἀπαιτήσῃ παρὰ τῶν λοιπῶν συνοφειλετῶν μόνον τὸ μέρος αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 653. Ἐὰν τις τῶν συνοφειλετῶν εἶναι ἄπορος, ἢ ἐντεῦθεν ζημία διανέμεται ἐξίσου εἰς πάντας τοὺς εὐπόρους συνοφειλέτας, μὴδὲ τοῦ καταβαλόντος ἐξαιρουμένου.

Ἄρθρ. 654. Ἐὰν ὁ πιστωτὴς διαιρέσῃ τὸ χρέος ὑπὲρ τινος τῶν εἰς ὀλόκληρον ὀφειλετῶν, καταστῆ δὲ τις τῶν λοιπῶν ἄπορος, τὴν μερίδα τούτου διανέμονται μὲν συμμέτρως πάντες οἱ συνοφειλέται, ἀλλὰ τὸ ἐπιβάλλον εἰς τὸν ὀφειλέτην, ὑπὲρ οὗ ἐγένετο ἡ διαίρεσις, ἀπόλλυται τῷ πιστωτῇ.

Ἄρθρ. 655. Ἐὰν ἡ εἰς ὀλόκληρον ἐνοχὴ συνήφθῃ πρὸς τὸ συμφέρον ἑνὸς μόνου τῶν συνοφειλετῶν, οὗτος φέρει ὀλόκληρον τὸ χρέος ἀπέναντι τῶν λοιπῶν, οὗτοι δὲ λογίζονται ἐγγυηταὶ αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ ἀντικειμένου τῶν ἐνοχῶν.

Ἄρθρ. 656. Ἀντικείμενον τῶν ἐνοχῶν εἶναι ὅστις, πρᾶξις, ἢ παράλειψις.

Ἄρθρ. 657. Ἡ παροχὴ πρέπει νὰ εἶναι φυσικῶς καὶ νομικῶς δυνατὴ. Ἀδύνατος λογίζεται καὶ ἡ ἀντικείμενη εἰς τὰ χρηστά ἤθη καὶ τὴν δημοσίαν τάξιν παροχὴ. Πρᾶγμα μέλλον δύναται νὰ γίνῃ ἐνοχῆς ἀντικείμενον.

Ἄρθρ. 658. Ἡ παροχὴ πρέπει νὰ εἶναι ὠρισμένη τοῦλάχιστον κατὰ γένος. Ἄοριστος κατὰ ποσὸν παροχὴ γίνεται ἐνοχῆς ἀντικείμενον, ἐὰν εἶναι δεκτικὴ προσδιορισμοῦ.

ΤΜΗΜΑ Α'.

Περὶ τῆς ὑποχρέσεως τοῦ δοῦναι

Ἄρθρ. 659. Ἡ πρὸς ὁσὶν ἐνοχὴ ὑποχρεοῖ τὸν ὀφειλέτην νὰ παραδώσῃ τὸ πρᾶγμα καὶ φυλάττῃ αὐτὸ μέχρι τῆς παραδόσεως καταβάλλον πρὸς τοῦτο τὴν ἐπιμέλειαν ἐπιμελοῦς.

Ἄρθρ. 660. Ὁ ὑπόχρεος εἰς παράδοσιν εἰδικῶς ὠρισμένου πράγματος δὲν φέρει τὸν κίνδυνον τῆς τυχερῆς ἀπώλειας ἢ βλάβης αὐτοῦ· ὁ κίνδυνος οὗτος ὄρᾳ τὸν πιστωτὴν, ἐκτὸς ἐὰν ὁ ὀφειλέτης καταστῆ ὑπερήμερος περὶ τὴν παράδοσιν, ὅτε ἐνέχεται καὶ διὰ τὴν τυχηρὰν ἀπώλειαν ἢ βλάβην τοῦ πράγματος.

Ἄρθρ. 661. Ὁ εἰς παράδοσιν εἰδικῶς ὠρισμένου πράγματος ὑπόχρεω· δὲν ἔχει δικαίωμα παρακατασχέσεως λόγῳ δαπανῶν, εἰμὴ ὁσάκις ἐπιτρέπει τοῦτο ρητῶς ὁ νόμος.

ΤΜΗΜΑ Β΄.

Περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ ποιῆσαι ἢ παραλεῖψαι

Ἄρθρ. 662. Ἐνοχὴ τοῦ ποιῆσαι ἢ παραλεῖψαι, μὴ ἐκτελουμένη μετατρέπεται εἰς ὑποχρέωσιν πρὸς ἀποζημιώσιν.

Ἄρθρ. 663. Ὁ πιστωτῆς δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν καταστροφὴν τοῦ κατὰ παράδοσιν τῆς ὑποχρέωσσεως γενομένου, καὶ νὰ ζητήσῃ νὰ ἐπιτραπῇ αὐτῷ ἢ δαπάναις τοῦ ὀφειλέτου καταστροφὴ ἐπιφυλαττομένου καὶ τοῦ περὶ ἀποζημιώσεως δικαίωματος.

Ἄρθρ. 664. Ἐπὶ ἐνοχῆς τοῦ παραλεῖψαι, μόνῃ ἢ ἐπιχειρήσῃ τῆς παραλείψεως πράξεως συνεπάγεται τὴν πρὸς ἀποζημιώσιν ὑποχρέωσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Περὶ τῶν εἰδῶν τῶν ἐνοχῶν

ΤΜΗΜΑ Α΄.

Περὶ διαιρετῶν καὶ ἀδιαιρέτων ἐνοχῶν

Ἄρθρ. 665. Ἀδιαιρέτοι ἐνοχαὶ εἰσὶν αἱ ἀντικείμενον ἔχουσαι πρᾶγμα ἢ πράξιν ἀνεπίδεκτον μερισμοῦ.

Ἄρθρ. 666. Αἱ ἐνοχαὶ εἰσὶ προσέτι ἀδιαιρέτοι, καὶ ὅταν, ἀντικείμενον ἔχουσαι πρᾶγμα ἢ πράξιν ἐπίδεκτικὰ μερισμοῦ, καταστῶσιν ὅμως, ὡς ἐκ τοῦ σκοποῦ τῶν συμβαλλομένων, ἀνεπίδεκτοι διαιρέσεως.

Ἄρθρ. 667. Αἱ εἰς ὀλοκλήρον ἐνοχαὶ δὲν εἶναι διὰ τοῦτο καὶ μόνον ἀδιαιρέτοι.

Ἄρθρ. 668. Αἱ διαιρεταὶ ἐνοχαὶ ἐκτελοῦνται μεταξὺ πιστωτοῦ καὶ ὀφειλέτου ὡς ἀδιαιρέτοι. Τὸ διαιρετὸν αὐτῶν ἐφαρμόζεται εἰς τοὺς κληρονόμους, εἰς οὓς μεταβιβάζονται διηρημέναι.

Ἄρθρ. 669. Ἐξαίρεσις τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ὠρισμένων ὑπάρχει ὡς πρὸς τοὺς κληρονόμους τοῦ ὀφειλέτου.

1) Ἐπὶ ἐνοχῆς κατ' εἶδος ὠρισμένου πράγματος.

2) Ὅταν ἢ ἐκτέλεσις ὀλοκλήρου τῆς ἐνοχῆς ἐπιβλήθῃ διὰ τῆς περὶ αὐτῆς συμβάσεως εἰς ἓνα μόνον τῶν κληρονόμων.

Εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ἐνάγεται διὰ τὸ ὅλον ὁ διακατέχων τὸ πρᾶγμα, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ὁ εἰς ὃν ἐπιβλήθη ἢ ἐκτέλεσις κληρονόμος, ἐπιφυλαττομένης πάντοτε τῆς ἀναγωγῆς κατὰ τῶν συγκληρονόμων.

Ἄρθρ. 670. Ἐκαστος τῶν συνομολογησάντων τὴν αὐτὴν ἀδιαιρέτον ἐνοχὴν ἐνάγει ἢ ἐνάγεται διὰ τὸ ὅλον.

Ἄρθρ. 671. Τὸ αὐτὸ ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ ἀδιαιρέτου ἐνοχῆν συνομολογήσαντος ὀφειλέτου.

Ἄρθρ. 672. Ἐκαστος κληρονόμος τοῦ πιστωτοῦ δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἐκτέλεσιν ὀλοκλήρου τῆς ἀδιαιρέτου ἐνοχῆς, ὑποχρεούμενος εἰς ἀσφάλειαν ὑπὲρ τῶν συγκληρονόμων.

Ἀλλὰ δὲν δύναται ν' ἀπαλλάξῃ μόνος τὴν ὀφειλέτην τοῦ ὅλου χρέους, οὐδὲ νὰ λάβῃ ἀντὶ τοῦ πράγματος τὴν ὅλην ἀξίαν αὐτοῦ. Ἐὰν ὅμως πράξῃ τοιοῦτόν τι, ὁ ἕτερος συγκληρονόμος, ἀπαιτῶν τὸ ἀδιαιρέτον πρᾶγμα,

ώματος διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν κατὰ τῶν λοιπῶν καὶ τῶν κληρονόμων αὐτῶν. Αἱ αὐταὶ πράξεις κοινοποιεῖσθαι πρὸς ἕνα τῶν κληρονόμων τοῦ εἰς ὀλόκληρον ὀφειλέτου, ἢ ἢ παρ' ἑνὸς τῶν κληρονόμων αὐτοῦ ἀναγνώρισις τοῦ δικαιώματος δὲν διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν πρὸς τοὺς λοιποὺς συγκληρονόμους καὶ ἂν τὸ χρέος εἶναι ἐνυπόθηκον, ὅταν δὲν εἶναι ἀδιαίρετον. Τοιαῦται πράξεις ἢ ἀναγνώρισις δὲν διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν ὡς πρὸς τοὺς λοιποὺς εἰς ὀλόκληρον ὀφειλέτας εἰμὴ κατὰ τὸ ἐπιβάλλον εἰς τὸν κληρονόμον αὐτὸν μέρος τοῦ χρέους.

Διὰ τὴν γαίνῃ πλήρη διακοπὴ τῆς παραγραφῆς ὡς πρὸς ὅλους τοὺς εἰς ὀλόκληρον ὀφειλέτας ἀπαιτεῖται ἢ κοινοποίησις τῶν μνησθεισῶν πράξεων πρὸς πάντας τοὺς κληρονόμους τοῦ ἀποβιώσαντος ὀφειλέτου, ἢ ἢ παρὰ πάντων ἀναγνώρισις.

Ἄρθρ. 642. Πᾶσα πρᾶξις διακόπτουσα τὴν παραγραφὴν ὑπὲρ πιστωτοῦ εἰς ὀλόκληρον ὠφελεῖ πάντας τοὺς λοιποὺς πιστωτάς. Πρᾶξις δὲ διακόπτουσα τὴν παραγραφὴν κατὰ τινος τῶν συνοφειλετῶν διακόπτει αὐτὴν κατὰ πάντων. Ἡ ἀναστολὴ τῆς παραγραφῆς ὑπὲρ τινος τῶν εἰς ὀλόκληρον πιστωτῶν δὲν ὠφελεῖ τοὺς λοιπούς.

Ἄρθρ. 643. Ἡ ἐνοχὴ δύναται νὰ εἶναι εἰς ὀλόκληρον καίτοι κατὰ διάφορον τρόπον ἐνεχομένου τινὸς ὀφειλέτου πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐνοχῆς, ὡς ἐὰν ὁ μὲν χρεωστὴ ὑπὸ αἵρεσιν, ὁ δὲ ἀπλῶς, ἢ ὁ μὲν ὑπὸ προθεσμίαν, ὁ δὲ οὐχί.

Ἄρθρ. 644. Ὁ πιστωτὴς δικαιούται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν καταβολὴν τοῦ χρέους παρ' οὔτινος τῶν εἰς ὀλόκληρον ὀφειλετῶν θελήσῃ, χωρὶς νὰ δύναται οὗτος ν' ἀντιτάξῃ αὐτῷ τὴν διαίρεσιν τοῦ χρέους.

Ἄρθρ. 645. Ἡ δικαστικὴ καταδίωξις, κατὰ τινος τῶν πλειόνων ὀφειλετῶν γενομένη, δὲν ἐμποδίζει τὸν πιστωτὴν νὰ καταδίωξῃ καὶ τοὺς λοιπούς.

Ἄρθρ. 646. Ἐὰν τὸ ὀφειλόμενον ἀπολεσθῇ ἐκ πταισματος ἢ ἐν ὑπερημερίᾳ τινὸς τῶν συνοφειλετῶν, οἱ λοιποὶ ἐνέχονται μὲν εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἀξίας αὐτοῦ, οὐχὶ ἔμως καὶ εἰς τὸ διαφέρειν.

Τὸ διαφέρειν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ ὁ πιστωτὴς παρὰ τοῦ πταίσαντος ἢ τοῦ ὑπερημέρου.

Ἄρθρ. 647. Ἡ δικαστικὴ ἐπιδίωξις τῆς ὀφειλῆς κατὰ τινος τῶν ὀφειλετῶν καθίστησιν αὐτὴν ἔντοκον καὶ ὡς πρὸς τοὺς λοιπούς ὀφειλέτας.

Ἄρθρ. 648. Ὁ ὀφειλέτης δύναται νὰ προτείνῃ πάσας τὰς ἐνστάσεις, τὰς ἐκ τῆς ὑποχρέωσως πηγαζούσας καὶ τὰς προσωπικῶς αὐτὸν ἀφορώσας, οὐχὶ δὲ καὶ τὰς προσωπικὰς ἐνστάσεις τῶν λοιπῶν συνοφειλετῶν, καὶ ἰδίως τὸν συμφηρισμὸν ἀπαιτήσεως προσηκούσης εἰς ἕνα τῶν λοιπῶν συνοφειλετῶν εἰς μὴ μόνον ὡς πρὸς τὸ ἀναλογοῦν εἰς αὐτὸν μέρος τοῦ χρέους.

Ἄρθρ. 649. Ὁ πιστωτὴς συναινέσας εἰς τὴν ὑπὲρ τινος τῶν συνοφειλετῶν διαίρεσιν τοῦ χρέους, διατηρεῖ πλήρη τὰ δικαιώματα αὐτοῦ κατὰ τῶν λοιπῶν.

Ἄρθρ. 650. Ὁ πιστωτὴς, λαβὼν παρὰ τινος τῶν συνοφειλετῶν τὸ ἐπιβάλλον αὐτῷ μέρος, καὶ μὴ ἐπιφυλαχθεὶς ἐν τῷ ἐξοφλητικῷ τὰ ἐκ τῆς εἰς ὀλόκληρον ἐνοχῆς δικαιώματα αὐτοῦ, ἀπόλλυσιν αὐτὰ ὡς πρὸς τὸν ὀφειλέτην τοῦτον, ἐὰν ὑπάρχῃ ἐν τῷ ἐξοφλητικῷ ρητῶς ἐκπεφρασμένον, ὅτι ἔλαβε τὸ μέρος αὐτοῦ.

τιμω έρου πράγματος. Έάν δέ ε όφειλέτης είναι υπαίτιος τής άπωλείας του έτέρου των άπολεσθέντων, τούτου μόνον τήν αξίαν άπαιτεί ο πιστωτής.

Άρθρ. 682. Έάν άπολεσθώσιν άμρότερα εκ πταισματος του πιστωτου, ή τó μέν εκ πταισματος αυτού, τó δέ έτερον εκ τύχης, άποσβέννυται ή ένοχή. Χρεωστέι όμως ο πιστωτής, εάν έγέμετο παραίτιος τής άπωλείας άμροτέρων, τήν αξίαν του τελευταίου άπολεσθέντος.

Άρθρ. 683. Έάν άμρότερα άπολεσθώσιν εκ τύχης, πριν ή καταστή υπέρήμερος ο όφειλέτης, ή ένοχή άποσβέννυται.

Άρθρ. 684. Αι αύται άρχαί ισχύουσι και όταν πλείονα των δύο πραγμάτων περιέχη ή διαζευκτική ένοχή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περί τής λύσεως των ένοχών

Άρθρ. 685. Αι ένοχαί λύονται α΄) διά καταβολής, β΄) δι' άνανεώσεως, γ΄) δι' άφέσεως, δ΄) διά συμφηρισμού, ε΄) διά συγχύσεως, ς΄) εάν καταστή αδύνατος ή εκτέλεσις τής ένοχής, ζ΄) δι' άκυρώσεως ή διαρρήξεως τής παραγαούσης τήν ένοχήν συμβάσεως, η΄) διά παραγραφής, θ΄) διά συμβιβασμού.

ΤΜΗΜΑ Α΄.

Περί καταβολής

ΤΙΤΛΟΣ Α΄.

Έν γένει

Άρθρ. 686. Πάσα καταβολή προϋποτίθησι χρέος τó χρεωστήτως καταβληθέν άναλαμβάνεται.

Άρθρ. 687. Η καταβολή δύναται νά γίνη παρά παντός ένδιαφερομένου, οίον συνοφειλέτου ή έγγυητου.

Τήν καταβολήν δύναται και τρίτος νά έπιχειρήση, εάν πράξη τούτο προς άπαλλαγήν του όφειλέτου, και ουχι ένα άντικαταστήση έαυτόν εις τó δικαίωμα του πιστωτου και εάν ρητώς δέν άντιλέγη εις τούτο ο όφειλέτης.

Άρθρ. 688. Η του ποιήσαι ένοχή δέν δύναται νά εκτελεσθή παρά τρίτου, άκοντος του πιστωτου, εάν ούτος έχη συμφέρον εις τήν παρά του όφειλέτου εκτέλεσιν.

Άρθρ. 689. Έπί ένοχών, άτινες σκοποῦσι μεταβίβασιν κυριότητος, ή καταβολή είναι ισχυρά, εάν ο καταβάλλον έχη τήν κυριότητα του διδομένου πράγματος και τήν ικανότητα του εκποιεῖν αυτό

Χρήματα καταβληθέντα ή πράγμα διά τής χρήσεως άναλισκόμενον, δοθέν εις πληρωμήν, και παρά του πιστωτου καλή τή πίστει άναλωθεν, ουδέποτε άναζητούνται.

Άρθρ. 690. Η καταβολή πρέπει νά γίνη εις τόν πιστωτήν αυτόν, ή τόν επί τούτω έπιτετραμμένον παρά του δικαστηρίου.

Η προς άλλον, ή τόν έχοντα κατά τά άνωτέρω έντολήν, γενομένη καταβολή, ισχύει, εάν ο πιστωτής έγκρίνη αυτήν, ή ώφειληθι άπ' αυτής.

Άρθρ. 691. Η καλή τή πίστει προς τόν φαινόμενον δικαιούγον τής άπαιτήσεως γενομένη καταβολή είναι ισχυρά και άν ούτος εκνικηθι άκολούθως.

Άρθρ. 692. Η προς πιστωτήν άνίκανον του λαμβάνειν γενομένη καταβολή ισχύει μόνον, εάν ο όφειλέτης

ἀποδείξει, ὅτι τὸ καταβληθὲν ἐστράφη πρὸς ὄφελος τοῦ πιστωτοῦ.

Ἄρθρ. 693. Ἡ μετὰ τὴν κατάσχεσιν γενομένη παρά τοῦ ὀφειλέτου καταβολὴ εἰς τὸν πιστωτὴν δὲν ἰσχύει ἀπέναντι τῶν κατασχόντων, οἵτινες δύναται ν' ἀναγκάσωσιν αὐτὸν νὰ πληρώσῃ πάλιν, ἐπιφυλακτομένης ἀναγωγῆς κατὰ τοῦ πιστωτοῦ.

Ἄρθρ. 694. Ὁ πιστωτὴς δὲν εἶναι ὑπόχρεως νὰ δεχθῇ ἄλλο, ἢ τὸ ὀφειλόμενον, καὶ ἂν τὸ προσφερόμενον ἔχῃ ἴσην, ἢ καὶ ἀνωτέραν ἀξίαν.

Ἄρθρ. 695. Ὁ ὀφειλέτης δὲν δύναται ν' ἀναγκάσῃ τὸν πιστωτὴν νὰ δεχθῇ μέρος μόνον τοῦ χρέους, καὶ τοὶ διαιρετοῦ ὄντος.

Ἄρθρ. 696. Ὁ ὀφειλέτης πράγματος εἰδικῶς ὠρισμένου ἐλευθεροῦται παραδίδων αὐτὸ ὅποιον ὑπάρχει, μὴ ἐνδεχόμενος διὰ τὴν μετὰ τὴν σύμβασιν χειροτέρευσιν, εἰάν αὕτη δὲν προῆλθεν ἐκ πράξεως ἢ ἐλλείψεως αὐτοῦ, ἢ τῶν προσώπων, περὶ ὧν εἶναι ὑπεύθυνος, ἢ ἂν δὲν κατέστη πρὸ τῆς χειροτέρευσεως ὑπερήμερος.

Ἄρθρ. 697. Ὁ ὀφειλέτης πράγματος κατὰ γένος μόνον ὠρισμένου δὲν ὑποχρεοῦται νὰ παρασχῇ τὸ ἀριστον ὅν δύναται ὅμως καὶ νὰ προσφέρῃ τὸ χείριστον.

Ἄρθρ. 698. Ἡ καταβολὴ γίνεται ἐν τῷ διὰ τῆς συμβάσεως ὠρισμένῳ τόπῳ, ἄλλως ἐπὶ εἰδικῶς ὠρισμένου πράγματος, ἐν ᾧ τόπῳ κατὰ τὴν σύναψιν τῆς συμβάσεως εὑρίσκετο.

Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν ἡ καταβολὴ γίνεται ἐν τῇ κατοικίᾳ τοῦ ὀφειλέτου.

Ἄρθρ. 699. Χρήματα ὀφείλει ἐν ἀμφιβολίᾳ νὰ διαβιβάσῃ ὁ ὀφειλέτης ἰδίῳ κινδύνῳ καὶ ἰδίαις δαπάναις πρὸς τὸν πιστωτὴν ἐν τῇ κατοικίᾳ τούτου.

Ἐὰν ἡ ἀπαιτήσις ἐγεννήθῃ ἐκ τῆς βιομηχανίας τοῦ ὀφειλέτου, ἡ καταβολὴ γίνεται εἰς τὸν τόπον τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς βιομηχανίας, ἐφ' ὅσον οὗτος δὲν εἶναι ἡ κατοικία τοῦ ὀφειλέτου. Ἐὰν δ' ἐγεννήθῃ ἡ ἀπαιτήσις ἐκ τῆς βιομηχανίας τοῦ πιστωτοῦ ἡ καταβολὴ γίνεται εἰς τὸν τόπον τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς βιομηχανίας ταύτης.

Ἄρθρ. 700. Ἐὰν ὁ χρόνος τῆς καταβολῆς δὲν εἶναι ὠρισμένος οὔτε συνάγεται ἐκ τῆς περιστάσεως, ὁ πιστωτὴς δύναται ν' ἀπαιτήσῃ παραχρῆμα τὴν καταβολὴν, ὁ δ' ὀφειλέτης νὰ ἐπιχερῆσῃ ταύτην παραχρῆμα. Ἐὰν ὁ χρόνος εἶναι ὠρισμένος ἐν ἀμφιβολίᾳ τεκμαίρεται ὅτι ὁ πιστωτὴς δὲν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν καταβολὴν πρὸ τοῦ χρόνου τούτου, ὁ ὀφειλέτης ὅμως δύναται καὶ πρότερον νὰ καταβάλῃ.

Ἄρθρ. 701. Τὰ ἐξόδα τῆς καταβολῆς καὶ τὰ τῆς ἐξοφλήσεως βαρύνουσι τὸν ὀφειλέτην, ἐφ' ὅσον ἐκ τῆς μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ πιστωτοῦ νομικῆς σχέσεως δὲν συνάγεται τὸ ἀντίθετον. Ἐὰν ὅμως, ἐν ἡ περιπτώσει ἡ καταβολὴ δέον νὰ γείνη εἰς τὴν κατοικίαν ἢ τὴν βιομηχανικὴν ἐγκατάστασιν τοῦ πιστωτοῦ, ἐπῆλθε μεταβολὴ εἰς ταύτας μετὰ τὴν γένεσιν τῆς ἐνοχικῆς σχέσεως, τὰς ἐπὶ πλέον δαπάνας, ὡς καὶ τὸν κίνδυνον τῆς διαβιβάσεως φέρει ὁ πιστωτὴς.

Ἄρθρ. 702. Ὁ πιστωτὴς ὀφείλει ἐπὶ τῇ λήψει τῆς παροχῆς νὰ ἐκδώσῃ τῇ αἰτήσει τοῦ ὀφειλέτου ἔγγραφον ἀπόδειξιν ἐξοφλητικὴν. Ἐὰν δ' ἐξεδόθῃ χρεωστικὸν ἠμέλογον περὶ τῆς ἀπαιτήσεως ὁ ὀφειλέτης δικαιούται ν' ἀπαιτήσῃ πρὸς τὴν ἐξοφλητικὴν ἀποδείξει καὶ τὴν ἀπόδοσιν τούτου εἰάν

δὲ ὁ πιστωτὴς ἰσχυρίζεται ὅτι ἀδυνατεῖ ν' ἀποδώσῃ τοῦτο ὁ ὀφειλέτης δύναται νὰ ζητήσῃ νὰ συνταχθῇ συμβολαιογραφικὴ ἐξόφλησις.

ΤΙΤΛΟΣ Β'.

Περὶ ἀντικατάστασεως

Ἄρθρ. 703. Τρίτος, καταβάλλων τὸ χρέος, ἀντικαθίσταται εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ πιστωτοῦ, ἢ ἐκ συμβάσεως, ἢ ἐκ τοῦ νόμου.

Ἄρθρ. 704. Ἐκ συμβάσεως ἀντικατάστασις ὑπάρχει.

1) Ὅταν ὁ πιστωτὴς λαμβάνων πρὸς τρίτου τὸ ὀφειλόμενον, ἀντικαθίστηται αὐτὸν εἰς πάντα τὰ ἑαυτοῦ δικαιώματα ἢ ἀντικατάστασις αὕτη δεῖν νὰ γένηται ρητῶς καὶ ἅμα τῇ ἐξόφλησει.

2) Ὅταν ὁ ὀφειλέτης, δανειζόμενος χρήματα ἢ ἄλλα ἀντικαταστατὰ πράγματα πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ χρέους αὐτοῦ, ἀντικατάσῃ τὸν δανειζόντα εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ πιστωτοῦ. Διὰ νὰ ᾔναι ἡ δευτέρα αὕτη ἀντικατάστασις ἰσχυρά, πρέπει νὰ γίνῃ τὸ τε δάνειον καὶ τὸ ἐξοφλητικὸν δι' ἐγγράφου φέροντος βεβαίαν χρονολογίαν, νὰ ὀηλωθῇ δὲ ἐν μὲν τῷ δανειακῷ ἐγγράφῳ, ὅτι τὸ δάνειον ἐλήφθη πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ χρέους, ἐν δὲ τῷ ἐξοφλητικῷ, ὅτι ἐγένετο ἐκ τοῦ δανείου αὐτοῦ.

Εἰς τὴν ἀντικατάστασιν ταύτην δὲν ἀπαιτεῖται ἡ συναίνεσις τοῦ πιστωτοῦ.

Ἄρθρ. 705. Ἀντικατάστασις ἐκ τοῦ νόμου ὑπάρχει,

1) Ὑπὲρ πιστωτοῦ ἔστω καὶ ἐγγειρογράφου, ὅστις ἐξοφλεῖ ἕτερον πιστωτὴν, ἀρχαιότερον ἢ μεταγενέστερον, κεκτημένον προνόμιον ἢ ὑποθήκην.

2) Ὑπὲρ τοῦ ἀποκτώντος ἀκίνητον καὶ καταβάλλοντος τὸ τίμημα πρὸς τοὺς ἐνυποθήκους δανειστάς τοῦ κτήματος. Ἡ ἀντικατάστασις αὕτη γίνεταί μέχρι τοῦ ποσοῦ τοῦ καταβληθέντος τιμήματος.

3) Ὑπὲρ τοῦ ὀφειλέτου, ὅστις ὑποχρεούμενος μετ' ἄλλων, ἢ δι' ἄλλους εἰς καταβολὴν τοῦ χρέους, εἶχε συμφέρον εἰς τὴν ἐξόφλησιν.

4) Ὑπὲρ τοῦ ἐξ ἀπογραφῆς κληρονόμου, τοῦ ἐξ ἰδίων καταβάλλοντος κληρονομικὰ χρέη.

Ἄρθρ. 706. Ἡ ἀντικατάστασις, ἢ τε ἐκ συμβάσεως, καὶ ἢ ἐκ τοῦ νόμου, ἔχει ἀποτελέσματα κατὰ τε τοῦ ὀφειλέτου καὶ τῶν ἐγγυητῶν αὐτοῦ· δὲν βλέπει ὁμοῦς τὸν πιστωτὴν, τὸν μέρος μόνον τοῦ χρέους λαβόντα, ὅστις πρὸς ἀπόληψιν τοῦ ἐλλείποντος συντρέχει μετὰ τοῦ ἀντικατασταθέντος.

ΤΙΤΛΟΣ Γ'.

Περὶ τοῦ καταλογισμοῦ τῆς καταβολῆς

Ἄρθρ. 707. Ὁ πλειόνων χρεῶν ὀφειλέτης, καταβάλλων, δικαιούται νὰ ὀρίσῃ, ποῖον χρέος θέλει νὰ ἐξοφληθῇ.

Ἐὰν ὁ ὀφειλέτης δὲν ὀρίσῃ τοῦτο ἐξοφλεῖται τότε πρὸ παντὸς ἄλλου τὸ ληξιπρόθεσμον χρέος, μεταξύ δὲ πλειόνων ληξιπρόθεσμων τὸ παρέχον ἐλάσσονα ἀσφάλειαν τῷ πιστωτῇ, μεταξύ πλειόνων ἐξ ἴσου ἀσφαλῶν τὸ ἐπαχθέστερον τῷ ὀφειλέτῃ, μεταξύ πλειόνων ἐξ ἴσου ἐπαχθῶν τὸ ἀρχαιότερον, ἐὰν δὲ ὡσαὶ καὶ σύγχρονα ὁ καταλογισμὸς γίνεταί συμμετρῶς.

Ἄρθρ. 708. Ἐὰν ὁ ὀφειλέτης ἐκτὸς τῆς κυρίας ὀφειλῆς δεῖν νὰ καταβάλῃ τόκους καὶ ἔξοδα, ἢ καταβολή, μὴ

ἐπαρκοῦσα εἰς ἐξόφλησιν τῆς ὅλης ἀπαιτήσεως, καταλογίζεται κατὰ πρῶτον λόγον εἰς τὰ ἐξόδα, εἶτα εἰς τοὺς τόκους καὶ τελευταῖον εἰς τὴν κυρίαν ὀφειλὴν. Ὁ ὀφειλέτης δὲν δύναται νὰ ὀρίσῃ ἄλλον καταλογισμὸν ἄνευ τῆς συναινέσεως τοῦ πιστωτοῦ, ὅστις ἐν ταιαύτῃ περιπτώσει δύναται ν' ἀποποιηθῇ τὴν ἀποδοχὴν τῆς καταβολῆς.

Ἄρθρ. 709. Ὁ παρὰ τοῦ πιστωτοῦ ρητῇ ἢ σιωπῆρᾷ συναινέσει τοῦ ὀφειλέτου, γενόμενος καταλογισμὸς πληρωμῆς τινος εἰς τι τῶν πλειόνων χρεῶν δὲν δύναται νὰ μεταβληθῇ ὑπὸ τοῦ ὀφειλέτου, εἰμὴ διὰ ὁδὸν τοῦ πιστωτοῦ.

ΤΙΤΛΟΣ Δ΄

Περὶ προσφορᾶς καὶ καταθέσεως

Ἄρθρ. 710. Ἐὰν ὁ πιστωτὴς ἀρνήται τὴν παραλαβὴν τοῦ χρέους, ὁ ὀφειλέτης δύναται νὰ προσφέρῃ ἐμπρακτικῶς τὸ ὀφειλόμενον, καὶ ἀποποιουμένου τοῦ πιστωτοῦ νὰ δεχθῇ αὐτὸ, νὰ καταθέσῃ τὸ προσενεχθέν.

Ἡ μετὰ τὴν ἐμπρακτικὴν προσφορὰν κατάθεσις ἐλευθεροῖ τὸν ὀφειλέτην.

Ἄρθρ. 711. Ἡ ἐμπρακτικὴ προσφορὰ εἶναι ἰσχυρὰ :

α') Γενομένη παρὰ προσώπου ἱκανοῦ νὰ καταβάλλῃ, πρὸς πρόσωπον ἱκανὸν νὰ δεχθῇ τὸ χρέος.

β') Μετὰ τὴν λήξιν τῆς ὑπὲρ τοῦ πιστωτοῦ τεθειμένης προθεσμίας καὶ τὴν πληρωσιν τῆς αἰρέσεως, ὑφ' ἣν ἡ σύμβασις εἶχε συνομολογηθῇ.

γ') Περιλαμβάνουσα ὁλόκληρον τὸ χρέος μετὰ τῶν καρπῶν καὶ τόκων, τῶν ἐκκαθαρισμένων δαπανῶν, καὶ ποσοῦ τινὸς διὰ τὰς ἀνεκκαθαρίστους, συμπληρωτέου κατόπιν.

δ') Γενομένη ἐν τῷ δὴ διὰ τὴν καταβολὴν ὠρισμένῳ τόπῳ, ἢ, μὴ ὀρισθέντος τόπου καταβολῆς, εἰς τὸν πιστωτὴν αὐτὸν, ἢ τὴν κατοικίαν του.

ε') Συντασσομένου περὶ αὐτῆς ἐγγράφου, ὅπερ ἐπιδίδεται διὰ δικαστικοῦ κλητῆρος.

Ἄρθρ. 712. Πρὸς ἔγκυρον κατάθεσιν δὲν ἀπαιτεῖται δικαστικὴ ἄδεια, ἀλλ' ἀρκεῖ :

α') νὰ εἰδοποιηθῇ ὁ πιστωτὴς περὶ τῆς ἡμέρας, τῆς ὥρας καὶ τοῦ τόπου τῆς καταθέσεως.

β') νὰ γείνη τῶνόντι ἡ κατάθεσις παρὰ τῇ ἐπὶ τούτῳ ὠρισμένῃ ἀρχῇ, μετὰ τῶν μέχρι τῆς καταθέσεως τόκων ἢ καρπῶν.

γ') νὰ συνταχθῇ ἔκθεσις παρὰ τῆς ἀρχῆς περὶ τῆς γενομένης παρ' αὐτῇ καταθέσεως.

Ἡ ἔκθεσις αὕτη πρέπει νὰ ὑπογράφηται παρὰ τοῦ καταθέτου, τοῦ πιστωτοῦ, ἐὰν ἦναι παρὼν, καὶ τῆς παραλαμβάνουσας ἀρχῆς, ἥτις, αἰτοῦντος τοῦ πιστωτοῦ, ὀφείλει νὰ παραδώσῃ αὐτῷ τὰ κατατεθέντα.

Ἄρθρ. 713. Ἐὰν ὁ πιστωτὴς ἦναι ἄγνωστος, ἀπών, ἢ ἀνίκανος νὰ δεχθῇ τὴν καταβολὴν, καὶ δὲν ἀντιπροσωπεύηται νομίμως, ἢ ἂν ἡ νομιμοποίησις τοῦ πιστωτοῦ εὐλόγως ἀμφισβητῆται, ἢ ἂν ἐνηργήθῃ κατάσχεσις τοῦ χρέους, ἢ κατάθεσις γίνεται ἐν τῷ δὴ διὰ τὴν πληρωμὴν ὠρισμένῳ τόπῳ, παρὰ τῇ ἀρμοδίᾳ ἀρχῇ καὶ ἄνευ προηγουμένης προσφορᾶς ἀντίγραφον τῆς ἐκθέσεως περὶ τῆς γενομένης καταθέσεως ἐπιδίδεται εἰς τὸν αὐτόθι εἰσαγγελέα τῶν πρωτοδικῶν, ἐπὶ δὲ τῆς κατασχέσεως εἰς τὸν κατάσχοντα καὶ τὸν πιστωτὴν.

Ἄρθρ. 714. Ἡ δαπάνη τῆς ἐγκύρου προσφορᾶς καὶ

καταθέτως βαρύνει τὸν πιστωτὴν.

Ἄρθρ. 715. Προφορικὴ προσφορά τοῦ ὀφειλέτου ἀρκεῖ ἐὰν ὁ πιστωτὴς δηλώσῃ αὐτῷ ὅτι δὲν θὰ δεχθῇ τὴν παροχὴν ἢ ἐὰν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς παροχῆς ἀπαιτεῖται πράξις τοῦ πιστωτοῦ, ἰδίᾳ ἐὰν ὁ πιστωτὴς φείλῃ ν' ἀποκομίσῃ τὸ ὀφειλόμενον πρᾶγμα.

Ἄρθρ. 716. Πρὶν ἢ ὁ πιστωτὴς ἀποδεχθῇ τὴν γενομένην κατάθεσιν, δύναται ν' ἀποσύρῃ αὐτὴν ὁ ὀφειλέτης, ὅτε οἱ συνοφειλέται αὐτοῦ καὶ ἐγγυηταὶ δὲν ἐλευθεροῦνται.

Ἄρθρ. 717. Μετὰ τὴν ἔκδοσιν ἀποφάσεως τελεσιδικίου, ἀποφαινομένης καλῶς ἔχουσιν τὴν προσφορὰν καὶ κατάθεσιν δὲν δύναται πλέον ὁ ὀφειλέτης, καὶ συναινοῦντος τοῦ πιστωτοῦ, ν' ἀποσύρῃ τὰ κατατεθέντα πρὸς βλάβην τῶν συνοφειλετῶν ἢ ἐγγυητῶν.

Ἄρθρ. 718. Ὁ πιστωτὴς, ὁ συναινέσας ν' ἀποσύρῃ ὁ φειλέτης τὴν διὰ τελεσιδικίου ἀποφάσεως ἐγκριθεῖσαν κατάθεσιν, ἀπόλλυσιν ἅ εἶγε προνόμια καὶ ὑποθήκας.

Ἄρθρ. 719. Ἐὰν τὸ φειλόμενον εἶναι εἰδικῶς ὠρισμένον κινητὸν, ὅπερ πρέπει νὰ παραδοθῇ ἐν ᾧ τόπῳ εὑρίσκεται, ὁ ὀφειλέτης χρεωστεῖ νὰ προσκαλέσῃ τὸν πιστωτὴν νὰ παραλάβῃ αὐτό ἢ πρόσκλησις κοινοποιεῖται αὐτῷ διὰ δικαστικοῦ κλητῆρος. Ἐὰν μετὰ τὴν γενομένην πρόσκλησιν δὲν λάβῃ τὸ πρᾶγμα ὁ πιστωτὴς, ὁ ὀφειλέτης δύναται, ἀδείᾳ τοῦ προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν ἢ τοῦ Εἰρηνοδίκου, ν' ἀποθέσῃ αὐτὸ ἀλλαγοῦ.

ΤΜΗΜΑ Β'.

Περὶ ἀνανεώσεως.

Ἄρθρ. 720. Ἡ ἀνανέωσις γίνεται τριχῶς.

α.) ὅταν ὁ ὀφειλέτης συνομολογήσῃ μετὰ τοῦ πιστωτοῦ νέον χρέος πρὸς ἀντικατάστασιν καὶ ἀπόσβεσιν τοῦ παλαιοῦ.

β.) ὅταν ὁ πιστωτὴς, δεχόμενος νέον ὀφειλέτην ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ, ἀπαλλάττῃ αὐτόν.

γ.) ὅταν διὰ νέας συμβάσεως ἀντικαθίσταται νέος πιστωτὴς ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ, ἀφ' οὗ ὁ φειλέτης ἀπαλλάττεται.

Ἄρθρ. 721. Ἡ ἀνανέωσις δὲν εικάζεται, ἀλλὰ πρέπει νὰ συάγῃται σαφῶς ὁ σκοπὸς τῆς ἀνανεώσεως.

Ἄρθρ. 722. Ἡ μεταξὺ προσώπων πρὸς τὸ συναλλάττεσθαι ἀνικάνων ἀνανέωσις δὲν ἀναίρει τὴν πρῶτην ἐνσχῆν.

Ἄρθρ. 723. Ἡ δι' ἀντικαταστάσεως νέου ὀφειλέτου γενομένη ἀνανέωσις χωρεῖ, καὶ ἀνεῖ τῆς συναινέσεως τοῦ πρώτου φειλέτου.

Ἄρθρ. 724. Ἐὰν ὁ πιστωτὴς, δεχόμενος τὸν παρὰ τοῦ ὀφειλέτου προσφερόμενον ἄλλον ὀφειλέτην, δὲν ἐκφράσῃ ρητῶς, ὅτι ἀπαλλάττει αὐτόν, ἀνανέωσις δὲν γίνεται.

Ἄρθρ. 725. Διὰ τὸ ἀφερέγγυον τοῦ ἀντικατασταθέντος ὀφειλέτου δὲν ἐνέχεται ὁ ἀντικαταστήσας, εἰμὴ ἂν ἐγείνῃ ἐπιφύλαξις περὶ τούτου, ἢ ἂν ὁ πιστωτὴς ἠγνῶει, ὅτι ὁ ἀντικατασταθεὶς ἦτο ἐν φανερᾷ πτωχεύσει, ἢ ἐν ἐλαττώσει περιουσίας κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀνανεώσεως.

Ἄρθρ. 726. Τὰ προνόμια καὶ αἱ ὑποθήκαι τῆς πρώτης ἐνοχῆς δὲν μεταβιβάζουσιν εἰς τὴν νέαν, ἂν τοῦτο δὲν ὀρισθῇ ρητῶς.

Ἄρθρ. 727. Ἐπὶ ἀνανεώσεως δι' ἀντικαταστάσεως

ὀφειλέτου τὰ προνόμια καὶ αἱ ὑποθήκαι τῆς πρώτης ἀπαιτήσεως δὲν ἰσχύουσιν ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ νέου ὀφειλέτου.

Ἄρθρ. 728. Ἐὰν ἡ ἀνανέωσις συνομολογηθῇ μεταξύ τοῦ πιστωτοῦ καὶ τινος τῶν εἰς ὀλόκληρον ὀφειλετῶν, τὰ προνόμια καὶ αἱ ὑποθήκαι τῆς πρώτης ἀπαιτήσεως μόνον ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ ὀφειλέτου τούτου δύνανται νὰ ἐπιφυλαχθῶσιν.

Ἄρθρ. 729. Γενομένης ἀνανεώσεως μεταξύ τοῦ πιστωτοῦ καὶ τινος τῶν εἰς ὀλόκληρον ὀφειλετῶν, οἱ λοιποὶ συνοφειλέται ἀπαλλάττονται.

Ἡ πρὸς τὸν ὀφειλέτην ἀναφερομένη ἀνανέωσις ἐλευθεροῖ τὸν ἐγγυητὴν.

Ἄλλ' ἐὰν ὁ πιστωτὴς ἀπαιτήσῃ, ἐν τῇ πρώτῃ μὲν περιπτώσει νὰ μετᾶσχῃ τῆς νέας ἐνοχῆς καὶ οἱ συνοφειλέται, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ καὶ ὁ ἐγγυητὴς, ἡ πρώτη ἐνοχὴ διαμένει, ἐὰν οἱ συνοφειλέται, ἢ ὁ ἐγγυητὴς ἀρνηθῶσιν νὰ προστεθῶσιν εἰς τὴν νέαν σύμβασιν.

Ἄρθρ. 730. Ἡ ἀνανέωσις μεταξύ τοῦ ὀφειλέτου καὶ ἐνὸς τῶν εἰς ὀλόκληρον πιστωτῶν ἀπαλλάσσει πρὸς τοὺς λοιποὺς τὸν ὀφειλέτην.

ΤΜΗΜΑ Γ.

Περὶ ἀφέσεως τοῦ χρέους

Ἄρθρ. 731. Ἡ παρὰ τοῦ πιστωτοῦ γενομένη εἰς τὸν ὀφειλέτην ἔκουσία ἀπόδοσις τοῦ ἀποδεικνύοντος τὸ χρέος ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου ἀποτελεῖ ἄφεσιν ὡς πρὸς αὐτὸν καὶ τοὺς εἰς ὀλόκληρον συνοφειλέτας.

Ἄρθρ. 732. Ἄφεις τοῦ χρέους, παρ' ἐνὸς τῶν εἰς ὀλόκληρον πιστωτῶν γενομένη, ἀπαλλάττει τὸν ὀφειλέτην μόνον κατὰ τὸ ἐπιβάλλον εἰς τὸν πιστωτὴν τοῦτον μέρος.

Ἄρθρ. 733. Ἄφεις τοῦ χρέους, γενομένη ὑπὲρ τινος τῶν εἰς ὀλόκληρον ὀφειλετῶν, ἀπαλλάσσει πάντας ἐκτὸς ἂν ὁ πιστωτὴς ἐπεφυλάξατο τὴν κατὰ τῶν λοιπῶν ἀπαίτησιν αὐτοῦ. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὁ πιστωτὴς δικαιούται ν' ἀπαιτήσῃ τὸ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ μεριδίου τοῦ ἐλευθερωθέντος ὀφειλέτου ὑπολειπόμενον.

Ἄρθρ. 734. Ἡ ρητὴ ἄφεις τοῦ ὀφειλέτου ἐλευθεροῖ τὸν ἐγγυητὴν, οὐχὶ ὅμως καὶ ἡ τοῦ ἐγγυητοῦ τὸν ὀφειλέτην.

Ἡ ἄφεις ἐγγυητοῦ ἄνευ τῆς συναιρέσεως τῶν συνεγγυητῶν ἐλευθεροῖ τούτους κατὰ τὸ ἐπιβάλλον εἰς τὸν ἀπαλλαγέντα ἐγγυητὴν.

Πᾶν ὅ,τι πρὸς ἀπαλλαγὴν αὐτοῦ δώσῃ ὁ ἀφεθεὶς ἐγγυητὴς, καταλογίζεται εἰς τὸ χρέος ὑπὲρ τοῦ ὀφειλέτου καὶ τῶν λοιπῶν ἐγγυητῶν.

ΤΜΗΜΑ Δ.

Περὶ συμφητισμοῦ

Ἄρθρ. 735. Τὰ ἀμοιβαῖα χρέη δύο προσώπων ἀποσθέννυνται διὰ συμφητισμοῦ, κατὰ τοὺς ἐπομένους ὁρισμούς.

Ἄρθρ. 736. Ὁ συμφητισμὸς γίνεται μόνον μεταξύ χρεῶν ἀντικείμενον ἔχόντων χρήματα ἢ ἕτερα ἀντικαταστατὰ τοῦ αὐτοῦ εἶδους καὶ τῆς αὐτῆς ποιότητος πράγματα.

Ἀπαίτητις ὑπὸ ἀίρεσιν, ἢ προθεσίαν, δὲν δύναται νὰ προταθῇ εἰς συμφητισμόν. Ἄλλ' ἡ ὑπὲρ τοῦ ὀφειλέτου παράτασις τῆς προθεσμίας δὲν κωλύει αὐτόν.

Ἄρθρ. 737. Ὁ συμφηρισμὸς χωρεῖ μόνον, ἐὰν τὰ μέρη ἐπικαλεσθῶσιν αὐτὸν ἀναιροῦνται δὲ τότε αἱ ἀμοιβαῖαι ἀπαιτήσεις, ἀφ' ἧς συνυπῆρξαν, καὶ κατὰ λόγον τοῦ μεγέθους ἐκάστης αὐτῶν.

Ἄρθρ. 738. Ὁ συμφηρισμὸς εἶναι ἀπαράδεκτος.

α') Ἐναντίον ἀπαιτήσεως ἐπὶ ἀποδόσει παρακαταθήκης ἢ χρησιδανείου.

β') Ἐναντίον ἀπαιτήσεως ἐξ ἀδικήματος δολίως διαπραχθέντος.

γ') Ἐναντίον ἀπαιτήσεως μὴ ὑποκειμένης κατὰ νόμον εἰς κατάσχεσιν.

δ') Ἐναντίον ἀπαιτήσεως τοῦ δημοσίου.

Ἄρθρ. 739. Ἀπαιτήσεις εἰς ἣν ἀντίκειται ἔνστασις δὲν δύναται νὰ συμφηρισθῇ. Ἡ παραγραφή δὲν ἀποκλείει τὸν συμφηρισμὸν, ἐὰν ἡ παραγραφείσα ἀπαιτησις δὲν ἦτο παραγεγραμμένη καθ' ὃν χρόνον ἠδύνατο νὰ συμφηρισθῇ πρὸς τὴν ἄλλαν ἀπαιτησιν.

Ἄρθρ. 740. Ὁ ἐγγυητὴς δύναται ν' ἀντιτάξῃ πρὸς συμφηρισμὸν τὴν ἀπαιτησιν τοῦ πρωτοφειλέτου, οὗτος ὅμως δὲν δύναται ν' ἀντιτάξῃ τὴν τοῦ ἐγγυητοῦ.

Ἄρθρ. 741. Μετὰ τὴν εἰς τὸν ὀφειλέτην κοινοποίησιν τῆς ἐκχωρήσεως δὲν δύναται οὗτος νὰ προτείνῃ εἰς συμφηρισμὸν τὰς μεταγενεστέρας τῆς κοινοποιήσεως ἀπαιτήσεις αὐτοῦ κατὰ τοῦ ἐκχωρητοῦ.

Ἄρθρ. 742. Ἐὰν αἱ ἀμοιβαῖαι ὀφειλαὶ ἔγῃσι διάφορον τόπον καταβολῆς, κατὰ τὸν συμφηρισμὸν ὑπολογίζεται ἡ εἰς τὸν τόπον τῆς καταβολῆς δαπάνη τῆς ἀποστολῆς.

Ἐπαρχόντων πολλῶν χρεῶν, ὁ συμφηρισμὸς γίνεται κατὰ τοὺς περὶ κατ. λογισμοῦ ἐκτεθειμένους ἐν ἄρθρῳ 707 κανόνας.

Ἄρθρ. 743. Ὁ συμφηρισμὸς δὲν δύναται νὰ προσβάλλῃ κεκτημένα δικαιώματα τρίτων. Διὰ τοῦτο ὁ μετὰ τὴν γνωστοποίησιν τῆς παρὰ τρίτου εἰς χεῖρας αὐτοῦ γενομένης κατασφύσεως ἀποκτήσας ἀπαιτησιν κατὰ τοῦ ἰδίου πιστωτοῦ δὲν δύναται νὰ προτείνῃ ταύτην εἰς συμφηρισμὸν πρὸς βλάβην τοῦ κατασχόντος.

Ἄρθρ. 744. Ὅστις ἐξοφλήσῃ χρέος, γινώσκων ὅτι ἠδύνατο νὰ συμφηρισθῇ αὐτὸ πρὸς ἰδίαν αὐτοῦ ἀπαιτησιν, ἀπόλλυσι τὰ κατὰ τοῦ ἐγγυητοῦ τῆς ἀπαιτήσεως ταύτης δικαιώματα.

Ἄρθρ. 745. Ἐὰν τις ἔχῃ πλείονας ἀπαιτήσεις ἐπιτηδεῖα πρὸς συμφηρισμὸν τότε δύναται νὰ ὀρίσῃ τὰς ἀπαιτήσεις αἰτινες θὰ συμφηρισθῶσι πρὸς ἀλλήλας. Ἐὰν ὁ συμφηρισμὸς δηλωθῇ ἄνευ τοιοῦτου ὀρισμοῦ ἢ ἐὰν ἀμέσως ἀντιλέγῃ τὸ ἕτερον μέρος, ἐφαρμόζεται κατ' ἀναλογίαν ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 707 ἐδαφ. 2. Ἐὰν ὁ συμφηριζὼν ὀφείλῃ πρὸς τὸ ἕτερον μέρος ἐκτὸς τῆς κυρίας παροχῆς τόκους καὶ ἐξόδα ἐφαρμόζονται κατ' ἀναλογίαν αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 708.

Τ Μ Η Μ Α Ε' -

Περὶ συγχύσεως

Ἄρθρ. 746. Διὰ συγχύσεως ἀναιρεῖται ἡ ἐνοχὴ, ἐὰν ἡ ἰδιότης πιστωτοῦ καὶ ὀφειλέτου ἐνωθῶσιν εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον.

Ἄρθρ. 747. Ἡ ἐνωσις αὕτη, ἐν τῷ προσώπῳ μὲν τοῦ ὀφειλέτου συμβαίνουσα, ὠφελεῖ τὸν ἐγγυητὴν, ἐν τῷ προσώπῳ δὲ τοῦ ἐγγυητοῦ, δὲν καταργεῖ τὴν κυρίαν ὀφειλὴν, ἀλλὰ μόνον τὴν ἐγγύησιν, ἐν τῷ προσώπῳ δὲ

τινος εις δλόκληρον ὀφειλέτου, ὠφελεῖ τοὺς λοιποὺς κατὰ τὸ εἰς αὐτὸν ἀναλογοῦν μέρος τοῦ χρέους.

Ἄρθρ. 748. Ἐάν τὸ δικαίωμα τινὸς εἰς δλόκληρον πιστωτοῦ περιέλθῃ εἰς τὸν ὀφειλέτην, οὗτος πρὸς τοὺς λοιποὺς πιστωτὰς λογίζεται πιστωτῆς, εἰς ἓν ἐπληρώθῃ τὸ χρέος.

ΤΜΗΜΑ ΣΤ'

Περὶ τοῦ ἀδυνάτου τῆς ἐκτελέσεως

Ἄρθρ. 749. Ἡ ἐνοχὴ ἀποσβέννεται, ἐάν ἄνευ αἰτίας τοῦ ὀφειλέτου, καὶ πρὸ τῆς ὑπερημερίας αὐτοῦ, καταστῇ φυσικῶς ἢ νομικῶς ἀδύνατος ἢ ἐκτελέσει τῆς ἐνοχῆς.

Ἄρθρ. 750. Ἡ ἐνοχὴ κατ' εἶδος ὠρισμένου πράγματος ἀποσβέννεται, ἐάν ἄνευ αἰτίας τοῦ ὀφειλέτου, καὶ πρὸ τῆς ὑπερημερίας αὐτοῦ, τὸ πρᾶγμα καταστραφῇ, τεθῇ ἐκτὸς συναλλαγῆς, ἢ ἐκλείψῃ οὕτως, ὥστε ν' ἀγνοῖται ἐντελῶς ἢ ὑπαρξίς αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 751. Εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ὀσὸ προηγουμένων ἄρθρων ἔχει ὁ πιστωτῆς πᾶσαν κατὰ τρίτου ἀγωγὴν περὶ ἀποζημιώσεως.

Ἄρθρ. 752. Ὁ ὀφειλέτης, μὴ ἀναλαβὼν τὰ τυχερὰ, δὲν ἐνέχεται, καίτοι ὑπερήμερος ὢν, ἐάν ἀποδείξῃ ὅτι τὸ πρᾶγμα ἤθελεν ἀπολεσθῆ ἢ χειροτερεύσει καὶ παρὰ τῷ πιστωτῇ.

Ἡ ἀπώλεια τοῦ κλαπέντος πράγματος, ὅπως δῆποτε καὶ ἂν συμβῇ, δὲν ἀπαλλάττει τὸν κλέπτην τῆς πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ τιμήματος ὑποχρέωσεως.

Ἄρθρ. 753. Ἡ ἀπόδειξις τῶν τυχηρῶν ἐπίκειται εἰς τὸν ἐπικαλούμενον αὐτὰ ὀφειλέτην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'

Περὶ πταίσματος, ὑπερημερίας καὶ ἀποζημιώσεως δι' ἀθέτησιν τῆς ἐνοχῆς.

Ἄρθρ. 754. Ὁ ὀφειλέτης ἐνέχεται οὐ μόνον διὰ δόλον, ἀλλὰ καὶ διὰ ραθυμίαν. Ἡ ραθυμία εἶναι μικρὰ, ὡσάκις δὲν καταβάλλεται ἢ τοῦ πιμελοῦς ἐπιμέλεια, μεγάλη δὲ ὡσάκις ἐλλείπει ἢ τοῦ κοινοῦ καὶ ἤττον ἐπιμελοῦς, ἢ ἢ ἐν τοῖς ἰδίοις συνήθως ἐπιμέλεια.

Ἄρθρ. 755. Ὁ ὑποχρεούμενος εἰς τὴν ἐπιμέλειαν, ἣν καὶ ἐν τοῖς ἰδίοις συνήθως καταβάλλει, δὲν ἀπαλλάσσεται τῆς εὐθύνης ἐνεκα μεγάλης ραθυμίας, δικαιολογούμενος ὅτι οὕτω καὶ ἐν τοῖς ἰδίοις φέρεται, πλὴν ἐπὶ παρακαταθήκης.

Ἄρθρ. 756. Ὁ μὴ ἔχων ἐκ τῆς συμβάσεως ὠφελειαν, ἀλλὰ μόνον βάρη, ἐνέχεται διὰ μεγάλην μόνον ραθυμίαν ἂν ὅμως αὐθόρμητως προσήνεγκεν ἑαυτὸν εἰς τὴν τοιαύτην σύμβασιν, ἢ ἂν διεχειρίσθῃ ἄλλοτριαν ὑπόθεσιν, ἐνέχεται καὶ διὰ μικρὰν ραθυμίαν.

Ἄρθρ. 757. Ὁ ὀφειλέτης εὐθύνεται διὰ πταῖσμα τοῦ νομίμου αὐτοῦ ἀντιπροσώπου ὡς καὶ τῶν προσώπων ἅτινα μετεχειρίσθῃ ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν ὑποχρέωσεων αὐτοῦ ἐξ ἴσου ὅπως καὶ δι' ἴδιον πταῖσμα.

Ἄρθρ. 758. Ὁ ὀφειλέτης γίνεται ὑπερήμερος προσκαλούμενος δικαστικῶς ἢ ἐξωδίκως εἰς καταβολὴν, ἢ ἂν συμφωνηθῇ νὰ ἐπέλθῃ ὑπερημερία διὰ μόνης τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσμίας, καὶ αὕτη παρέλθῃ ὡσαύτως γίνεται ὑπερήμερος ὁ ὀφειλέτης, ἐάν ἐντὸς ρητοῦ χρόνου δὲν δώσῃ, ἢ δὲν πράξῃ, ὅ, τι ἀναγκαιῶς ἔπρεπε νὰ δοθῇ, ἢ νὰ πράχθῃ ἐντὸς τοῦ χρόνου τούτου.

Ἄρθρ. 759. Ὁ δι' ἀδικήματος καταλαβὼν πρᾶγμα καὶ ὀφείλων ν' ἀποδώσῃ αὐτὸ εἶναι ὑπερήμερος ἀπὸ τῆς καταλήψεως.

Ἄρθρ. 760. Ἐπὶ ὀφειλῆς ἀντικαταστατῶν πραγμάτων δύναται ὁ πιστωτῆς ν' ἀπαιτήσῃ παρὰ τοῦ ὑπερημέρου ὀφειλέτου ἢ τὸ πρᾶγμα, ἢ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 761. Ὁ πιστωτῆς γίνεται ὑπερήμερος, ἐὰν ἀρνήται, ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου νὰ δεχθῇ τὸ προσφερόμενον αὐτῷ χρέος.

Ἄρθρ. 762. Ὁ πιστωτῆς, ὅστις εἶναι συνάμα καὶ ὀφειλέτης ἐκ τῆς αὐτῆς ἐνοχῆς, καθίσταται ὑπερήμερος, ἐὰν ἦναι μὲν πρόθυμος νὰ δεχθῇ τὸ προσφερόμενον αὐτῷ χρέος, ἀλλ' ἀρνεῖται τὴν ἀντιπαροχήν.

Ἄρθρ. 763. Ὁ ὑπερήμερος πιστωτῆς φέρει τὸν κίνδυνον τῆς ἀπώλειας ἢ χειροτερεύσεως τοῦ ἐξ ὑπαρχῆς κατ' εἶδος ὠρισμένου ἢ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἐκτελέσεως ἀποχωρισθέντος πράγματος, ὃ δὲ ὀφειλέτης εὐθύνεται μόνον διὰ δόλον καὶ μεγάλην ραθυμίαν· καὶ ἐπὶ μὲν χρημάτων, ἀπλλάσσεται πάσης περαιτέρω πληρωμῆς τόκου, ἐπὶ δὲ καρποφόρων πραγμάτων, ἀποδίδει μόνον τοὺς ἐξαχθέντας καρπούς. Ὁ πιστωτῆς εἶναι ὑπόχρεως ν' ἀποδώσῃ αὐτῷ πᾶσαν ζημίαν ἢ δαπάνην, ἣν ἔνεκα τῆς ὑπερημερίας ὑπέστη.

Ἄρθρ. 764. Ἐὰν ἀποτελέσματα τῆς ὑπερημερίας τοῦ πιστωτοῦ παύουσιν ἐν τῷ μέλλοντι, ἅμα οὗτος δηλώσῃ, ὅτι εἶναι ἔτοιμος νὰ παραλάβῃ τὸ ὀφειλόμενον.

Ἄρθρ. 765. Ἐὰν ἀποτελέσματα τῆς ὑπερημερίας τοῦ ὀφειλέτου παύουσιν ἐν τῷ μέλλοντι, ἅμα οὗτος προσφέρῃ τῷ πιστωτῇ τὸ ὀφειλόμενον.

Ἄρθρ. 766. Διὰ τῆς ἐντελοῦς ἀποσβέσεως τοῦ χρέους συναποσβέννυνται καὶ τῆς ὑπερημερίας τ' ἀποτελέσματα, ἐὰν δὲν γίνῃ ἐπιφύλαξις αὐτῶν.

Ἄρθρ. 767. Ἐὰν ἀποτελέσματα τῆς ὑπερημερίας δύνανται ν' ἀρθῶσι διὰ συμβάσεως, ἀλλ' ἢ ὁδοῖς προθεσμίας εἰς τὸν ὑπερήμερον ὀφειλέτην δὲν ἐμφαίνει μόνη ἄφεςιν τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ὑπερημερίας.

Ἄρθρ. 768. Εἰς ἀποζημιώσεις ἐνέχεται ὁ ὀφειλέτης, ἐὰν καταστῇ ὑπερήμερος περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐνοχῆς.

Ἄρθρ. 769. Ὁ ὀφειλέτης, μὴ κτελέσας ἢ βραδέως ἐκτελέσας τὴν ὑποχρέωσιν αὐτοῦ, ἐνέχεται εἰς ἀνάρθρωσιν τῆς ἐντεθῆν προσγενομένης τῷ πιστωτῇ ζημίας, ἐκτὸς ἂν ἀποδείξῃ ὅτι ἢ μὴ ἐκτέλεσις, ἢ ἢ βραδέως ἐκτέλεσις, προῆλθεν ἐξ αἰτίας μὴ καταλογιστέας αὐτῷ.

Ἄρθρ. 770. Ὁ ὀφειλέτης δὲν εὐθύνεται, ἐὰν ἐξ ἀνωτέρας δυνάμεως ἢ ἐκ τύχης ἐμποδισθῇ νὰ δώσῃ ἢ νὰ πράξῃ ὃ, τι ὀφείλει ἢ ἀναγκασθῇ νὰ πράξῃ ὃ, τι ὀφείλει νὰ παραλείψῃ.

Ἄρθρ. 771. Ἡ ἀποζημίωσις περιλαμβάνει ἐν γένει τὸ διαφέρον, ἧγουν τὴν τε ἀπώλειαν, ἣν ὁ πιστωτῆς ὑπέστη, καὶ τὸ κέρδος, οὗ ἔστερήθη. Εἰς εὐρεσιν τῆς ἀποζημιώσεως ταύτης λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὅτε χρόνος τῆς γενομένης ζημίας, καὶ ὁ τόπος ἐνθα ἔπρεπε νὰ ἐκτελεσθῇ ἢ ἐνοχῇ.

Ἄρθρ. 772. Ὁ ὀφειλέτης, ὃ μὴ ἐκ δόλου τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐνοχῆς παραλείψας, ἐνέχεται μόνον διὰ τὴν ζημίαν τὴν κατὰ τὴν σύναψιν τῆς συμβάσεως προσηθείσαν, ἢ δυναμένην νὰ προνοηθῇ.

Ἄρθρ. 773. Καὶ ὅταν ἢ μὴ ἐκτέλεσις τῆς ἐνοχῆς προέλθῃ ἐκ δόλου τοῦ ὀφειλέτου, ἢ ἀποζημίωσις διὰ τὴν ζημίαν καὶ τὸ διαφυγόν κέρδος περιλαμβάνει πᾶν

ὅ,τι εἶναι ἄμεσον καὶ βέβαιον ἀποτέλεσμα τῆς μὴ ἐκτελέσεως.

Ἄρθρ. 774. Ὅταν ἐν τῇ συμβάσει ὀρισθῇ χρηματικόν τι ποσόν, ὅπερ ὀφείλει νὰ πληρώσῃ ὡς ἀποζημίωσιν ὁ τὴν σύμβασιν μὴ ἐκτελέσων, δὲν δύναται νὰ προσκυρωθῇ τῷ πιστωτῇ ἄλλο μείζον ἢ ἔλασσον ποσόν.

Ἄρθρ. 775. Ἐπὶ ὀφειλῆς χρηματικοῦ ποσοῦ, ἡ ἀποζημίωσις διὰ τὴν μὴ ἐγκαίρον αὐτῆς ἐκτέλεσιν, συνίσταται εἰς τὸν νόμιμον τόκον, ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ ἐμπορικῷ νόμῳ καὶ ἐν τοῖς περὶ ἐγγυήσεως καὶ ἐταιρίας ὠρισμένων.

Ὁ τόκος οὗτος ὀφείλεται ἀπὸ τῆς ὑπερήμερίας τοῦ ὀφειλέτου, μὴ ὑποχρεουμένου τοῦ πιστωτοῦ ν' ἀποδείξῃ ζημίαν.

Ἄρθρ. 776. Ἐπὶ μισθωμάτων, εἰσοδημάτων διηνηκῶν ἢ προσκαίρων καὶ ἄλλων προσόδων ὀφείλεται τόκος ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς ἢ ἐὰν συμφωνηθῇ τοιοῦτος. Τόκος ἐπὶ τόκων ὀφείλεται ἐὰν συμφωνηθῇ τοιοῦτος ἢ ἐὰν ζητηθῇ δι' ἀγωγῆς. Κατ' ἀμφοτέρας δὲ τὰς περιπτώσεις ταύτας μόνον ἐπὶ τῶν καθυστερούντων τοιούτων ἐπὶ ὀλόκληρον ἔτος ἢ ἐπὶ μίαν χρῆσιν ὡς πρὸς τὸ Δημόσιον. Ἡ περὶ πληρωμῆς τοιοῦτου τόκου συμφωνία πρέπει νὰ γίνηται, ἢ δὲ ἀγωγή νὰ ἐπιδίδεται μετὰ τὴν λήξιν τοῦ ἀνωτέρω ἔτους ἢ τῆς χρήσεως. Ἐν τῇ ἐμπορίᾳ ὁ τόκος τόκου ρυθμίζεται κατὰ τὰ κρατοῦντα ἔθιμα. Αἱ ἀνωτέρω διατάξεις ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῆς Κρητικῆς Τραπεζικῆς καὶ τοῦ Κοινοφελούς Ταμείου Κρήτης μόνον ἐφ' ὅσον δὲν ἀντίκεινται εἰς τοὺς περὶ τούτων εἰδικούς νόμους καὶ συμβάσεις.

Ἄρθρ. 777. Ὁ νόμιμος καὶ ὁ τῆς ὑπερήμερίας τόκος ὀρίζεται εἰς 8 μὲν τοῖς $\frac{1}{100}$ εἰτησίως ἐπὶ παντὸς ἀστικοῦ χρέους, εἰς 9 δὲ τοῖς $\frac{1}{100}$ ἐπὶ ἐμπορικῶν χρεῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Περὶ τῶν ἐκ συμβάσεων ἐνοχῶν

Ἄρθρ. 778. Σύμβασις καλεῖται ἢ συμφωνία δύο ἢ πλείονων, δι' ἧς συνιστᾶται, μεταβάλλεται, ἢ καταργεῖται ἐνοχῆ.

Ἄρθρ. 779. Ὁ ἐπικηρύττων ἀμοιβὴν εἰς ὃν τινα πράξει, ἢ παράσχῃ τι, ἐνέχεται πρὸς τὸν ἐκτελέσαντα τὸ ἐπικηρυχθέν.

Ἄρθρ. 780. Ἡ σύμβασις ἐστὶν ἀμφοτεροβαρῆς, ἐὰν παράγῃ ὑποχρεώσεις ἀμοιβαίας, ἑτεροβαρῆς δὲ, ἐὰν ἐτέρωθεν μόνον.

Ἄρθρ. 781. Σύμβασις εὐποιητικὴ λέγεται ἢ παρέχουσα ὠφέλειαν εἰς τὸν ἕτερον ἄνευ ἀνταλλάγματος.

Ἄρθρ. 782. Ἡ σύμβασις εἶναι τυχηρά, ἐὰν ἢ ἐξ αὐτῆς ὠφέλεια, εἴτε ἀμφοτέρων εἴτε τοῦ ἑτέρου τῶν συμβαλλομένων, ἤρτηται ἀπὸ τυχαίου γεγονότος.

Ἄρθρ. 783. Ὁ διὰ συμβάσεως ὀριζόμενος τόκος δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰ $\frac{9}{100}$ κατ' ἔτος ὑφ' οἰανδήποτε μορφήν καὶ ἂν καλύπτεται ἢ ὑπερβάσις αὐτῆ. Ἡ διάταξις αὕτη δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰ ναυτικὰ δάνεια.

Ἄρθρ. 784. Ὁ ἐν ἰδίῳ ὀνόματι συμβαλλόμενος μόνον ἑαυτὸν δύναται νὰ καταστήσῃ πιστωτὴν ἢ ὀφειλέτην.

Δύναται ἔμως νὰ ὑποσχεθῇ παροχὴν τρίτου, ὅτε χρεωστῆ ἀποζημίωσιν, ἐὰν ὁ τρίτος ἀρνηθῇ τὴν ἐγκρισιν τῆς ὑποσχέσεως ἢ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς παροχῆς.

Ἐπίσης δύναται τις νὰ δεχθῇ ὑπόσχεσιν παροχῆς ὑπὲρ τρίτου, ἐὰν αὕτη ἀποτελῇ ὄρον ἰδίας ἑαυτοῦ συμβάσεως, ἢ δωρεᾶς παρ' αὐτοῦ γενομένης. Ὁ πιστωτὴς

δὲν δύναται ν' ἀνακαλέσῃ τὸ ὑπὲρ τοῦ τρίτου συνομολογηθὲν, ἅμα οὗτος δηλώσῃ, ὅτι θέλει νὰ ὠφελῆθῃ ἐκ τῆς συμβάσεως. Ἐνστάσεις ἐκ τῆς συμβάσεως δύναται ὁ δὸς τὴν ὑπόσχεσιν νὰ προτείνῃ καὶ κατὰ τοῦ τρίτου.

Ἄρθρ. 785. Αἱ συμβάσεις λογίζονται ἰσχύουσαι καὶ διὰ τοὺς κληρονόμους ἢ ἄλλους δικαιοδόγους τῶν συμβαλλομένων, ἂν δὲν ὠρίσθῃ τὸ ἐναντίον, ἢ ἂν τοῦτο δὲν συνάγεται ἐκ τῆς φύσεως τῆς συμβάσεως.

Ἄρθρ. 786. Σύμβασις νομίμως καταρτισθεῖσα ἀντὶ νόμου ἐστὶ μεταξὺ τῶν συμβαλλομένων.

Μόνον κατ' ἀμοιβαίαν συναίνεσιν, ἢ διὰ λόγον ὑπὸ τοῦ νόμου ὠρισμένον ἀνακαλεῖται.

Ἄρθρ. 787. Ἡ σύμβασις ὑποχρεοῖ οὐ μόνον εἰς τὰ ἐν αὐτῇ ἐκπεφρασμένα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ κατ' ἐπιείκειαν, συνήθειαν ἢ διατάξιν τοῦ νόμου συναγόμενα.

Ἄρθρ. 788. Αἱ συμβάσεις δὲν βλάπτουσι τρίτους· ὠφελουσι δὲ αὐτοὺς μόνον ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου 784 § 3.

Ἄρθρ. 789. Οἱ πιστωταὶ δύναται νὰ ἐνασκήσωσι τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ἀγωγὰς τῶν ἰδίων ὀφειλετῶν, πλὴν τῶν μὴ δυναμένων ν' ἀποχωρισθῶσι τοῦ προσώπου.

Ἄρθρ. 790. Δύναται ὡσαύτως οἱ πιστωταὶ νὰ προσβάλωσι τὰς πράξεις τῶν ἰδίων ὀφειλετῶν κατὰ τὰ ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ εἰδικώτερον ὠρισμένα.

Ἄρθρ. 791. Σύμβασις σκοποῦσα ἀδύνατον παροχὴν εἶναι ἄκυρος, ὁ δὲ γινώσκων ἢ φείλων νὰ γινώσκῃ τὸ ἀδύνατον τῆς παροχῆς ὑποχρεοῦται εἰς ἐπανόρθωσιν τῆς ζημίας τοῦ ἑτέρου συμβαλλομένου, ἀλλ' οὐχὶ πέραν τῆς ὠφελείας, ἣν θὰ εἶχεν οὗτος ἂν ἡ σύμβασις ἦν ἰσχυρά. Ἐὰν καὶ ὁ ἕτερος συμβαλλόμενος ἐγίνωσκεν ἢ ὤφειλε νὰ γινώσκῃ τὸ ἀδύνατον τῆς παροχῆς δὲν ὑφίσταται ὑποχρέωσις πρὸς ἀποζημίωσιν. Κατ' ἀναλογίαν ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις αὗται ἐὰν ἡ παροχὴ εἶναι ἐν μέρει μόνον ἀδύνατος.

Ἄρθρ. 792. Τὸ ἀδύνατον τῆς παροχῆς δὲν ἀναιρεῖ τὸ κύρος τῆς συμβάσεως, ἐὰν ἡ ἀδυναμία δύναται ν' ἀρθῇ, ἢ δὲ σύμβασις συνωμολογήθῃ δι' ἣν περίπτωσιν ἡ παροχὴ θὰ ἐγίνετο δεκτὴ. Ἐπὶ ἀδυνατοῦ παροχῆς ὑπὸ αἵρεσιν ἢ προθεσίαν ἡ σύμβασις εἶναι ἰσχυρὰ ἂν ἡ ἀδυναμία ἦρθῃ πρὸ τῆς ἐξόδου τῆς αἵρέσεως ἢ προθεσμίας.

Ἄρθρ. 793. Σύμβασις δι' ἧς ὁ ἕτερος τῶν συμβαλλομένων ὑποχρεοῦται νὰ μεταβιβάσῃ ἢ νὰ ἐπιβαρύνῃ δι' ἐπικριπίας μέλλουσαν περιουσίαν ἢ μέρος μελλούσης περιουσίας εἶναι ἄκυρος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Περὶ τῆς ἐνισχύσεως τῶν συμβάσεων

Ἄρθρ. 794. Διὰ τῆς ποινικῆς ρήτηρας ὑποχρεοῦται ὁ ὀφειλέτης νὰ καταβάλλῃ τι, ἐὰν δὲν ἐκτελέσῃ, ἢ ἐκτελέσῃ βραδέως τὴν σύμβασιν.

Ἄρθρ. 795. Ἡ ἀκυρότης τῆς κυρίας συμβάσεως ἐπάγεται καὶ τὴν τῆς ποινικῆς ρήτηρας, οὐχὶ ὅμως καὶ τ' ἀνάπαλιν.

Ἄρθρ. 796. Ὁ πιστωτὴς δύναται ἀντὶ τῆς ποινικῆς ρήτηρας ν' ἀπαιτήσῃ παρὰ τοῦ ὑπερημέρου ὀφειλέτου τὴν ἐκτέλεσιν τῆς κυρίας ἐνοχῆς.

Ἄρθρ. 797. Ἡ ποινικὴ ρήτρα εἶναι τὸ ἀντάξιον τῆς

ζημίας, ἢν ὑποφέρει ὁ πιστωτής ἐκ τῆς μὴ ἐκτελέσεως τῆς συμβάσεως· ὥστε οὗτος δὲν δύναται νὰ αἰτήσῃ ἀμφοτέρα, εἰμὴ ἂν ἡ ποινὴ συνωμολογήθῃ διὰ μόνον τὴν βραδεῖαν ἐκτέλεσιν.

Ἄρθρ. 798. Ἴνα καταπέσῃ ἡ ποινικὴ ρήτρα ἀπαιτεῖται ὑπερημερία τοῦ ὀφειλέτου.

Ἄρθρ. 799. Ἡ ποινὴ δύναται νὰ μετριασθῇ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἐπὶ μερικῆς ἐκτελέσεως τῆς συμβάσεως.

Ἐὰν ἡ καταπεσοῦσα ποινὴ εἶναι δυσαναλόγως μεγάλη δύναται τὸ δικαστήριον τῇ αἰτήσῃ τοῦ ὀφειλέτου νὰ μετριάσῃ αὐτὴν εἰς τὸ προσήκον. Κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ προσήκοντος πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν πᾶν δεδικαιολογημένον συμφέρον τοῦ πιστωτοῦ καὶ δὴ οὐχὶ μόνον περιουσιακόν. Καταβληθείσης τῆς ποινῆς πᾶσα μείωσις ἀποκλείεται.

Ἄρθρ. 800. Ἀδαιρέτου ὄντος τοῦ ἀντικειμένου τῆς συμβάσεως ἡ ποινὴ καταπίπτει καὶ ἂν ὑφ' ἑνὸς μόνου ὀφειλέτου παραβιασθῇ ἡ σύμβασις, καὶ δύναται ν' ἀπαιτηθῇ ἢ ὀλόκληρος παρά τοῦ παραβάτου, ἢ κατ' ἀναλογίαν παρά τῶν ἄλλων συνοφειλετῶν, ἐκτὸς ἂν οὗτοι ἔδωκαν ὑποθήκην, ὅτε ἐκτελεῖται ἐπ' αὐτῆς ἡ ποινὴ διὰ τὸ ὅλον, ἐπιφυλαττομένης ἀναγωγῆς κατὰ τοῦ παραβάτου.

Ἄρθρ. 801. Διαιρετοῦ ὄντος τοῦ ἀντικειμένου τῆς συμβάσεως, μόνος ὁ αἰτίος τῆς καταπτώσεως τῆς ποινῆς, καὶ μόνον διὰ τὸ ἐπιβάλλον αὐτῷ μέρος εὐθύνεται.

Ἐξαιρέσις ὑπάρχει, ἂν ἡ ποινικὴ ρήτρα ἐτέθη, ὅπως καταστῇ ἀδιαιρετος ἢ καταβολὴ τοῦ χρέους, εἰς δὲ τῶν συνοφειλετῶν ἐμποδίσῃ τὴν καθ' ὀλόκληρον ἐκτέλεσιν. Τότε κατ' αὐτοῦ μὲν ἀπαιτεῖται ὅλη ἡ ποινὴ, κατὰ τῶν ἄλλων δὲ ὀφειλετῶν τὸ ἀνάλογον, ἐπιφυλαττομένης αὐτοῖς ἀναγωγῆς.

Ἄρθρ. 802. Ὁ ἐπὶ τῶν συμβάσεων ἀρραβῶν δὲν παρέχει εἰς τοὺς συμβαλλομένους δικαίωμα μεταμελείας ἄνευ ρητῆς περὶ τούτου συνωμολογήσεως.

Ἄρθρ. 803. Ὁ ἀρραβῶν ἐπιστρέφεται, ἐὰν ἐκτελεσθῇ, ἢ ἀναιτίως καταργηθῇ ἡ σύμβασις.

Ἄρθρ. 804. Ὁ αἰτίος τῆς μὴ ἐκτελέσεως τῆς συμβάσεως, εἰ μὲν ἔδωκε τὸν ἀρραβῶνα, ζημιούται αὐτὸν, εἰ δὲ ἔλαβεν, ἀποδίδει αὐτὸν διπλάσιον, μὴ ἀπαλλαττόμενος ὡς ἐκ τούτου τῆς εἰς ἀποζημίωσιν ὑποχρεώσεως.

Ἄρθρ. 805. Ἐὰν συμφωνηθῇ ἵνα ὁ ἀρραβῶν χρησιμεύσῃ ὡς ποινὴ μεταμελείας ἕκαστος δύναται ν' ἀποχωρήσῃ τῆς συμβάσεως ζημιούμενος τὸν ἀρραβῶνα.

Τὸ δικαίωμα τῆς μεταμελείας ἀπόλλυται, ἅμα γείνη ἔναρξις τῆς ἐκτελέσεως τῆς συμβάσεως παρά τινος τῶν συμβαλλομένων. Ἐν ἀμφισβολίᾳ ὁ ἀρραβῶν δὲν ἰσχύει ὡς ποινὴ μεταμελείας.

Ἄρθρ. 806. Ὁ ἐπὶ σκοπῷ συνωμολογήσεως συμβάσεως διδόμενος ἀρραβῶν ἐπιστρέφεται ἅμα καταρτισθῇ ἢ σύμβασις. Ὁ αἰτίος τῆς μὴ καταρτίσεως ζημιούται τὸν ἀρραβῶνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Περὶ ἐκχωρήσεως τῶν ἀπαιτήσεων

Ἄρθρ. 807. Αἱ ἀπαιτήσεις μεταβαίνουνσιν ἀπὸ τοῦ μέχρι τοῦδε πιστωτοῦ εἰς ἕτερον ἅμα, καταρτισθῆ μεταξὺ αὐτῶν ἢ περὶ τῆς μεταβιβάσεως ταύτης σύμβασις.

Ἄρθρ. 808. Ἀπαγορεύεται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ἢ εἰς δικαστὴν, πάρεδρον, εἰσαγγελέα καὶ γραμματέα ἐκ-

χώρησις απαιτήσεως εκκρεμοῦς παρὰ τῷ δικαστηρίῳ εἰς ὁ ἀνήκουσιν. Ἐξαιροῦνται τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης οἱ ἐπὶ διανομῆς κληρονομίας μεταξὺ συγκληρονόμων γενόμεναι ἐκχωρήσεις.

Ἄρθρ. 809. Ἀπαίτησις δὲν δύναται νὰ ἐκχωρηθῇ ἐὰν ἡ καταβολὴ πρὸς διάφορον τοῦ ἀρχικοῦ πιστωτοῦ πρόσωπον δὲν δύναται νὰ γένηται ἄνευ μεταβολῆς τοῦ περιεχομένου αὐτῆς ἢ ἐὰν ἡ μεταβίβασις ἀπεκλείσθῃ κατὰ συμφωνίαν μετὰ τοῦ ὀφειλέτου.

Ἄρθρ. 810. Ἀπαίτησις ἀνεπίδεκτος κατασχέσεως δὲν δύναται μηδὲ νὰ ἐκχωρηθῇ.

Ἄρθρ. 811. Ὁ ἐκχωρητὴς ὑποχρεοῦται νὰ παραδώσῃ τῷ ἐκδοχῆ τὰς πρὸς πραγματοποίησιν τῆς απαιτήσεως ἀνγκαίαις πληροφορίες καὶ τὰ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς απαιτήσεως χρήσιμα ἔγγραφα ἐφ' ὅσον εὐρίσκονται ἐν τῇ κατοχῇ αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 812. Ὁ ἐκδοχὴς δὲν ἀποκτᾷ ἰπέναντι τρίτων δικαίωμα, πρὶν ἢ γνωστοποίησῃ τῷ ὀφειλέτῃ τὴν ἐκχώρησιν, ἢ ἀποδεχθῇ οὗτος αὐτὴν διὰ δημοσίου ἔγγραφου, ἢ ἰδιωτικοῦ ἔγοντος βεβαίαν χρονολογίαν.

Ἄρθρ. 813. Ὁ ὀφειλέτης μέχρισὺ γνωστοποιηθῇ αὐτῷ ἢ ἐκχώρησις, εἴτε παρὰ τοῦ ἐκδοχῆ, εἴτε παρὰ τοῦ ἐκχωρητοῦ, δύναται νὰ καταβάλλῃ εἰς τοῦτον τὸ χρέος, ἢ νὰ συνάψῃ μετ' αὐτοῦ ἀπαλλακτικὴν σύμβασιν.

Ἄρθρ. 814. Διὰ τῆς ἐκχωρήσεως μεταβαίνουσιν εἰς τὸν ἐκδοχῆ καὶ πάντα τὰ παρακολουθήματα τῆς απαιτήσεως, οἷον ἐγγυήσεις, προνόμια καὶ ὑποθήκαι. Ἐξαιροῦνται οἱ πρὸ τῆς ἐκχωρήσεως καθυστερούμενοι τόκοι καὶ πρόσοδοι.

Ἄρθρ. 815. Ὁ ἐκχωρητὴς εὐθύνεται μόνον περὶ τῆς κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκχωρήσεως ὑπάρξεως τοῦ χρέους. Ἐὰν συμφωνηθῇ νὰ εὐθύνηται καὶ περὶ τῆς φερεγγυότητος τοῦ ὀφειλέτου, ἢ εὐθύνῃ αὐτὴ, ἐν ἑλλείψει ἐναντίας συμφωνίας, ἐκτείνεται μέχρι τοῦ ποσοῦ, ὅπερ ἔλαβε διὰ τὴν ἐκχώρησιν, καὶ διαρκεῖ ἐν ἔτος ἀπὸ τῆς ἐκχωρήσεως ληξιπροθέσμου απαιτήσεως, ἢ ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας τοῦ χρέους· ἐπὶ δὲ ἐκχωρήσεως διηνεκοῦς προσόδου, διαρκεῖ δέκα ἔτη ἀπὸ τῆς ἐκχωρήσεως.

Ἄρθρ. 816. Ὁ πωλῆσας κληρονομίαν, ἧς δὲν προσδιωρίσθησαν ἐν τῇ πωλήσει τ' ἀντικείμενα, ἐνέχεται μόνον διὰ τὴν κληρονομικὴν αὐτοῦ ιδιότητα.

Ἐὰν ὁ πωλητὴς εἴχεν εἰσπράξῃ ἤδη καρποῦς ἢ απαιτήσεις κληρονομικὰς, ἢ εἴχε πωλήσῃ πράγματα τῆς κληρονομίας, ὀφείλει, ἐν ἑλλείψει ἐναντίας συμφωνίας, ν' ἀποδώσῃ τὸ εἰσπραχθὲν εἰς τὸν ἀγοραστήν. Ἀφ' ἐτέρου δικαιοῦται νὰ λάβῃ ὅ,τι διὰ κληρονομικὰ χρέη καὶ βάρη κατέβαλεν, ὡς καὶ τὰς ἰδίας αὐτοῦ κατὰ τῆς κληρονομίας απαιτήσεις.

Ἄρθρ. 817. Ὁ ὀφειλέτης δύναται ν' ἀντιτάξῃ κατὰ τοῦ ἐκδοχῆ πᾶσας τὰς ἐνστάσεις αὐτοῦ κατὰ τοῦ ἐκχωρητοῦ, τὰς προγενιστέρας τῆς γνωστοποιήσεως.

Ἄρθρ. 818. Ἐκχωρηθείσης ἐπιδίκου απαιτήσεως, ὁ ὀφειλέτης ἀπαλλάσσεται, ἐὰν καταβάλλῃ τὸ ἀληθῶς πρὸς ἀπόκτησιν τῆς απαιτήσεως δοθὲν μετὰ τῶν τόκων καὶ δαπανῶν.

Ἐπιδίκος εἶναι ἡ απαιτήσις, ἀφ' ἧς ἐπιδόθῃ ἡ ἀγωγή.

Ἄρθρ. 819. Ἡ διάταξις τοῦ προηγούμενου ἄρθρου δὲν ἐφαρμόζεται, ἐὰν ἡ ἐπιδίκος απαιτήσις ἐκχωρηθῇ 1) εἰς συγκληρονόμον ἢ συνιδιοκτήτην αὐτῆς, 2) πρὸς ἐξόφλησιν χρέους τοῦ ἐκχωρητοῦ ἢ 3) εἰς νομῆα ἀκινήτου, ὑποκειμένη οὐ εἰς τὴν ἐκχωρηθείσαν ἀπαίτησιν.

ΜΕΡΟΣ Β΄.

Περὶ τῶν κατ' εἶδος συμβάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ πωλήσεως καὶ ἀνταλλαγῆς.

ΤΜΗΜΑ Α΄.

Περὶ πωλήσεως.

ΤΙΤΛΟΣ Α΄.

Γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρ. 820. Ἡ πώλησις εἶναι σύμβασις δι' ἧς ὁ μὲν τῶν συμβαλλομένων ὑποχρεοῦται νὰ παραδώσῃ εἰς τὸν ἕτερον πρᾶγμα τι, οὗτος δὲ νὰ δώσῃ ἀντὶ τούτου τὸ συμφωνημένον τίμημα. Εἶναι δὲ κατηρτισμένη ἅμα συμφωνήσασιν οἱ συμβαλλόμενοι περὶ τε τοῦ πράγματος καὶ τοῦ τιμήματος.

Ἄρθρ. 821. Ἐὰν μεταξὺ πιστωτοῦ καὶ ὀφειλέτου χρηματικῆς ποσότητος συμφωνηθῇ ἵνα εἰς ἐξόφλησιν τοῦ χρέους δοθῇ πρᾶγμα τι, ἡ τοιαύτη σύμβασις κρίνεται κατὰ τοὺς κανόνας τῆς πωλήσεως.

Ἄρθρ. 822. Ἡ πώλησις πράγματος μὴ ὑπάρχοντος ἀλλὰ κατὰ τὴν κοινὴν πείραν μέλλοντος νὰ υπάρξῃ ἤρτηται ἐν ἐλλείψει ἐναντίας συμφωνίας ἐκ τῆς ἀναβλητικῆς αἰρέσεως «ἐὰν τὸ πρᾶγμα λάβῃ ὑπαρξίν.» Ὅταν ἡ ὑπαρξίς τοῦ πράγματος εἶναι ὅλως τυχερὰ ἢ πώλησις ἐν ἐλλείψει ἐναντίας συμφωνίας εἶναι ἰσχυρὰ καὶ ἂν τὸ πρᾶγμα δὲν ὑπάρχῃ.

Ἄρθρ. 823. Ἄν τὸ πρᾶγμα δὲν ἐπωλήθῃ ἐν ὁμάδι ἀλλὰ κατὰ σταθμὸν, μέτρον ἢ ἀριθμὸν ἢ κυριότης αὐτοῦ καὶ ὁ κίνδυνος τῆς ἀπωλείας καὶ τῆς χειροτερεύσεως μεταβαίνουν εἰς τὸν ἀγοραστὴν ἀπὸ τῆς σωματικῆς, μετρήσεως ἢ ἀριθμῆσεως. Δύναται ὁμοίως ὁ ἀγοραστὴς ν' ἀπαιτήσῃ τὴν παράδοσιν ἢ ἂν ὁ πωλητὴς ἀρνήσῃ αὐτὴν ἀποζημιώσῃ. Πώλησις ἐν ὁμάδι ὑπάρχει ἂν τὸ πρᾶγμα ἐπωλήθῃ ἀθρόως ἐρ' ἐνὶ τιμήματι.

Ἄρθρ. 824. Τὸ τίμημα πρέπει νὰ εἶναι ὠρισμένον καὶ νὰ συνίσταται εἰς χρήματα. Ἐὰν ὁ ἀγοραστὴς ὑποσχεθῇ ἐκτὸς τῶν χρημάτων καὶ παροχὴν ἄλλου εἶδους ἢ σύμβασις ἰσχύει ὡς πώλησις ἐὰν τὸ χρηματικὸν τίμημα εἶναι τοῦλάχιστον ἴσον τῇ ἄλλῃ παροχῇ.

Ἄρθρ. 825. Ἄν ὡς τίμημα τοῦ πράγματος ὠρισθῇ ἢ ἀγοραία τιμὴ αὐτοῦ, τίμημα εἶναι ὁ μέσος ὅρος τῆς ἀγοραίας τιμῆς τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρόνου τῆς πωλήσεως ἢ ἐν ἐλλείψει τοιαύτης ὁ τῆς ἀγοραίας τιμῆς τοῦ ἐγγυτέρου τόπου.

Ἄρθρ. 826. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ τιμήματος δύναται ν' ἀνατεθῇ εἰς τὴν κρίσιν τρίτου παρὰ τῶν συμβαλλομένων ἐκλεγομένου ἢ πώλησις ἰσχύει τότε, ἂν ὁ τρίτος ὀρίσῃ τὸ τίμημα.

Ἄρθρ. 827. Δὲν δύναται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρώσεως τῆς πωλήσεως ν' ἀγοράσῃ φανερὰ ἢ κεκαλυμμένως οὐδ' ἐπὶ δημοσίου πλειστηριασμοῦ.

1) Οἱ γονεῖς πράγματα τῶν ὑπεξουσίων τέκνων,

2) Οἱ ἐπίτροποι ἢ παρεπίτροποι πράγματα τῶν παρ' αὐτῶν ἐπιτροπευομένων,

3) Οἱ ἐντολοδόχοι, πράγματα, ὧν ἡ πώλησις ἀνετέθη αὐτοῖς,

4) Οἱ διαχειρισταὶ δημοτικῆς ἢ δημοσίου περιουσίας, πράγματα ὑπαγόμενα εἰς τὴν διαχείρισιν αὐτῶν,

5) Οι δημόσιοι λειτουργοί, εθνικά κτήματα, ὧν ἡ πώλησις γίνεται δι' αὐτῶν.

Ἄρθρ. 828. Πᾶν πρᾶγμα ἐν συναλλαγῇ καὶ ἀπαλλοτριωτῶν δύναται νὰ γενῆ ἀντικείμενον πωλήσεως.

Ἄρθρ. 829. Εἶναι ἄκυρος ἡ ἐν γνώσει τῶν συμβαλλομένων πώλησις ἀλλοτρίου πράγματος.

Ἄρθρ. 830. Εἶναι ἄκυρος ἡ πώλησις πράγματος κατεστραμμένου κατὰ τὸν χρόνον τῆς πωλήσεως. Ἄν τὸ πρᾶγμα ἦτο ἐν μέρει μόνον κατεστραμμένον, ὁ ἀγοραστὴς δύναται, ἢ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν πώλησιν, ἢ νὰ αἰτήσῃ ἀνάλογον τοῦ τιμήματος μείωσιν.

Ἄρθρ. 831. Αἱ ἀμοιβαῖαι ὑποχρεώσεις τοῦ ἀγοραστοῦ καὶ πωλητοῦ πρέπει νὰ ἐκτελῶνται συγχρόνως, ἐκτὸς ἂν ὠρίσθῃ, ὅτι ἡ ὑποχρέωσις τοῦ ἐτέρου πρέπει νὰ προεκτελεσθῇ.

Ἄρθρ. 832. Τὰ τῆς πωλήσεως καὶ τὰ παρεπόμενα αὐτῇ ἐξοδα φέρει ὁ πωλητής.

ΤΙΤΛΟΣ Β'.

Περὶ τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ πωλητοῦ.

Ἄρθρ. 833. Τὰ ἀμφίβολα τῆς πωλήσεως μέρη ἐρμηνεύονται κατὰ τοῦ πωλητοῦ.

Ἄρθρ. 834. Ὁ πωλητής χρεωστῆ νὰ παραδώσῃ τῷ ἀγοραστῇ τὴν νομὴν τοῦ πράγματος, ἐπὶ δὲ ἀκινήτων καὶ πάντα τὰ εἰς αὐτὸ ἀναφερόμενα δικαιόγραφα.

Ἡ παράδοσις ἐπὶ πωλήσεως ἀσωμάτου πράγματος γίνεται διὰ τῆς ἐγχειρίσεως τῶν τίτλων, ἢ τῆ συναινεσεὶ τοῦ πωλητοῦ ἀσκήσεως τοῦ δικαιώματος.

Ἄρθρ. 835. Ἡ παράδοσις, ἐν ἑλλείψει ἐναντίας συμφωνίας, γίνεται ἐν ᾧ τόπῳ εὕρισκετο τὸ πρᾶγμα κατὰ τὴν πώλησιν.

Ἄρθρ. 836. Τὰ ἐξοδα τῆς παραδόσεως τοῦ πράγματος καὶ ἰδίᾳ τὰ τῆς μετρήσεως καὶ σταθμῆσεως βαρύνουσι τὸν πωλητὴν, τὰ δὲ ἐξοδα τῆς παραλαβῆς καὶ τῆς ἀπεστολῆς τοῦ πράγματος εἰς ἄλλον παρὰ τὸν τόπον τῆς καταβολῆς εἶναι εἰς βᾶρος τοῦ ἀγοραστοῦ.

Ἄρθρ. 837. Ἐὰν ὁ πωλητής καταστῇ ὑπερήμερος περὶ τὴν παράδοσιν τοῦ πράγματος, ὁ ἀγοραστὴς δικαιούται νὰ αἰτήσῃ, ἢ τὴν διάλυσιν τῆς πωλήσεως, ἢ τὴν παράδοσιν εἰς ἀμφοτέρας δὲ τὰς περιστάσεις καὶ ἀποζημίωσιν.

Ἄρθρ. 838. Ὁ πωλητής δύναι ν' ἀρνηθῇ τὴν παράδοσιν, ἐὰν ὁ ἀγοραστὴς, καὶ τοι μὴ λαβὼν προθεσμίαν πρὸς καταβολὴν τοῦ τιμήματος, ἀρνήται νὰ πληρώσῃ αὐτὸ ἅμα τῇ παραδόσει.

Ἄρθρ. 839. Ὁ πωλητής, καὶ τοι δοθείσης προθεσμίας πρὸς πληρωμὴν τοῦ τιμήματος, δύναται ν' ἀρνηθῇ τὴν παράδοσιν, ἐὰν ὁ ἀγοραστὴς πτωχεύσῃ ἐν τῷ μεταξύ, ἢ περιπέσῃ εἰς ἐλάττωσιν περιουσίας, καὶ δὲν ἐξασφαλίσῃ τὸν πωλητὴν διὰ τὸν ἐντεῦθεν ἐπικείμενον κίνδυνον ἀπώλειας τοῦ τιμήματος.

Ἄρθρ. 840. Τὸ πρᾶγμα πρέπει νὰ παραδοθῇ εἰς ἡν κατάστασιν εὕρισκετο κατὰ τὸν χρόνον τῆς πωλήσεως. Μέχρι τῆς παραδόσεως ὁ πωλητής ἐνέχεται διὰ πᾶσαν ραθυμίαν. Ἡ πρὸς παράδοσιν ὑποχρέωσις περιλαμβάνει καὶ πάντα τὰ παρακολουθήματα καὶ τὰς προσαυξήσεις τοῦ πράγματος.

Οἱ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πωλήσεως καρποὶ ἀνήκουσι τῷ ἀγοραστῇ.

Ἄρθρ. 841. Ὁ πωλητής ἐνέχεται διὰ τὴν ἐν τῇ

συμβάσει σημειουμένην ἔκτασιν τοῦ πράγματος κατὰ τοὺς ἐπομένους ὁρισμούς.

Ἄρθρ. 842. Ἐάν ἐπὶ πωλήσεως ἀκινήτου ὁρισθῇ ἡ ἔκτασις αὐτοῦ καὶ συνομολογηθῇ τὸ τίμημα κατὰ μέτρον, εὐρεθῇ δὲ τὸ πωληθὲν ἔχον μικροτέραν ἔκτασιν, ὁ ἀγοραστὴς δικαιούται νὰ αἰτήσῃ, ἢ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἐλλείποντος, ἢ ἀνάλογον τοῦ τιμήματος μείωσιν. Ἐάν ὁ πωλητὴς ἀρνήται τὴν συμπλήρωσιν, ἢ αὕτη δὲν εἶναι δυνατὴ, ἐνεκα δὲ τῆς διαφορᾶς τῆς ἐκτάσεως τὸ πρᾶγμα δὲν χρησιμεύῃ πρὸς τὸν σκοπὸν, δι' ὃν ἡγοράσθη, ἐπιτρέπεται τότε τῷ ἀγοραστῇ ἢ διάλυσις τῆς πωλήσεως.

Ἄρθρ. 843. Ἐάν τὸ ἀκίνητον πωληθὲν κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, εὐρεθῇ πλεονάζον περὶ τὴν ἔκτασιν κατὰ ἓν εἰκοστὸν, ὁ ἀγοραστὴς ὀφείλει νὰ συμπληρώσῃ ἀναλόγως τὸ τίμημα. Ἐάν ὅμως τὸ πλεόνασμα ὑπερβαίῃ τὸ εἰκοστὸν τῆς δηλωθείσης ἐκτάσεως, ὁ ἀγοραστὴς δύναται νὰ διαλύσῃ τὴν πώλησιν.

Ἄρθρ. 844. Μὴ προσδιορισθέντος τοῦ τιμήματος κατὰ μέτρον, ἢ ἐν τῇ πωλήσει ὀφλῶσις τῆς ἐκτάσεως τοῦ πράγματος, εἴτε ἐν ἀκίνητον εἶναι τοῦτο, εἴτε πολλὰ καὶ διακεκριμένα, δὲν δίδει χώραν εἰς αὐξήσιν ἢ μείωσιν τοῦ τιμήματος, εἰμὴ ἂν ἡ διαφορὰ κατὰ πλεόν ἢ ἔλαττον τῆς ἀληθοῦς ἐκτάσεως πρὸς τὴν ὀφλωθείσαν μεταβάλλῃ κατὰ ἓν εἰκοστὸν τοῦλάχιστον τὴν ἀξίαν τοῦ ὅλου πράγματος. Ἡ διάταξις αὕτη ἀργεῖ ὑπαρχούσης ἐναντίας συμφωνίας.

Ἄρθρ. 845. Ὅταν κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ προηγουμένου ἄρθρου συγχωρῆται αὐξήσις τοῦ τιμήματος διὰ πλεονασμὸν τῶν μέτρων ὁ ἀγοραστὴς δύναται ἢ ν' ἀποστῇ τῆς πωλήσεως, ἢ νὰ πληρώσῃ τὸ περιπλέον τίμημα μετὰ τῶν τόκων, ἀφ' ἧς παρέλαβε τὸ πρᾶγμα.

Ἐάν ὁ ἀγοραστὴς προκρίνῃ ν' ἀποστῇ τῆς συμβάσεως, πρέπει νὰ ἐπιστραφῶσιν αὐτῷ τὸ καταβληθὲν τίμημα καὶ τὰ ἐξοδα τῆς πωλήσεως.

Ἄρθρ. 846. Ἐάν πωληθῶσιν ἐμοῦ δύο ἢ πλείονα ἀκίνητα ἐφ' ἐνὶ τιμήματι, καὶ προσδιορισθῇ ἡ ἔκτασις αὐτῶν, εἴτε ὁμοῦ, εἴτε ἰδίᾳ ἐκάστου, ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τῶν προηγουμένων ἄρθρων 841—845 θεωροῦνται πάντα τὰ ἀκίνητα ὡς ἓν μόνον.

Ἄρθρ. 847. Ἡ ἀγωγή περὶ μείωσεως ἢ αὐξήσεως τοῦ τιμήματος, καὶ ἡ περὶ διαλύσεως τῆς πωλήσεως, περὶ ὧν διαλαμβάνουσι τὰ ἄρθρα 842—843 παραγράφονται μετὰ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς συμβάσεως.

Ἄρθρ. 848. Ἐάν τὸ πωληθὲν εἶναι κατ' εἶδος ὀρισμένον πρᾶγμα, οἱ κίνδυνοι τῆς ἀπωλείας ἢ χειροτερεύσεως αὐτοῦ μεταβαίνουσιν εἰς τὸν ἀγοραστὴν, ἅμα καταρτισθείσης τῆς πωλήσεως.

ΤΙΤΛΟΣ Γ'.

Περὶ τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ ἀγοραστοῦ

Ἄρθρ. 849. Ὁ ἀγοραστὴς χρεωστεῖ νὰ πληρώσῃ τὸ τίμημα κατὰ τὸν ὁρισθέντα ἐν τῇ τῆς πωλήσεως συμβάσει χρόνον καὶ τόπον ἐν ἧ ἔλλείψει τοιοῦτου προσδιορισμοῦ, τὸ τίμημα καταβάλλεται ἐν ᾧ χρόνῳ καὶ τόπῳ πρέπει νὰ γενῇ ἢ παρῴσοις τοῦ πράγματος. Μέχρι τῆς καταβολῆς τοῦ τιμήματος ὁ πωλητὴς ἀκινήτου ἔχει νόμιμον τίτλον ἐγγραφῆς ὑποθήκης ἐπ' αὐτοῦ (ἄρθρον 534 ἀριθμ. 9).

Ἄρθρ. 850. Ὁ ἀγοραστὴς χρεωστεῖ τοὺς νομίμους

τόκους τοῦ τιμήματος, 1) ἐὰν συμφωνηθῇ τοῦτο ἐν τῇ τῆς πωλήσεως συμβάσει, 2) ἐὰν τὸ πωληθὲν πρᾶγμα παράγῃ καρπούς, ἢ ἄλλα εἰσοδήματα, ἢ ἐὰν ἔχῃ ἐξ αὐτοῦ ὁ ἀγοραστὴς οἰανδήποτε ἄλλην ὕλικὴν ὠφέλειαν, καὶ δὲν ἐδόθη αὐτῷ προθεσμία, 3) ἐὰν ὁ ἀγοραστὴς κατέστη ὑπερήμερος.

Ἄρθρ. 851. Ὁ ἀγοραστὴς, ἐὰν ἐκινήθῃ, ἢ εὐλόγως φοβῆται ὅτι θέλει κινήθῃ ἐναντίον αὐτοῦ ἀγωγή διεκδικήσεως ἢ ὑποθήκης, δύναται, ἐν ἐλλείψει ἐναντίας ρήτρας, ν' ἀποποιηθῇ τὴν πληρωμὴν τοῦ τιμήματος, μέχρι οὗ ἀρθῇ τὸ ἐμπόδιον τοῦτο, ἢ δοθῇ ἀποχρῶσα ἀσφάλεια.

Ἄρθρ. 852. Ἐὰν ὁ ἀγοραστὴς δὲν καταβάλῃ τὸ τίμημα, δύναται ὁ πωλητὴς νὰ αἰτήσῃ τὴν καταβολὴν αὐτοῦ, ἢ διάλυσιν τῆς πωλήσεως.

Ἄρθρ. 853. Ἡ πώλησις κινητοῦ διαλύεται αὐτοδικαίως πρὸς ὄφελος τοῦ πωλητοῦ καὶ ἄνευ προσκλήσεώς τινος, ἐὰν ἐντὸς τοῦ συμπεφωνημένου πρὸς παραλαβὴν τοῦ πράγματος χρόνου δὲν παρέστη ὁ ἀγοραστὴς πρὸς παραλαβὴν, ἢ παραστὰς δὲν προσέφερε συνάμα καὶ τὸ τίμημα, περὶ οὗ δὲν συμφωνήθη μακροτέρα προθεσμία.

Ἄρθρ. 854. Ὁ ἀγοραστὴς χρεωστῆ ν' ἀποδώσῃ τὰς μετὰ τὴν πώλησιν γενομένας ἀναγκαίας δαπάνας, καὶ ν' ἀπαλλάξῃ τὸν πωλητὴν τῶν ὑποχρεώσεων, ὅσας ἀνεδέχθη διὰ τὸ πρᾶγμα κατ' ἀνάγκην.

ΤΙΤΛΟΣ Δ'.

Περὶ πωλήσεως κατὰ δεῖγμα καὶ ἐπὶ δοκιμῇ.

Ἄρθρ. 855. Ἐπὶ πωλήσεως γενομένης κατὰ δεῖγμα ἢ ἐκτύπον αἱ ιδιότητες τοῦ δείγματος ἢ ἐκτύπου λογίζονται ὑποσχεθεῖσαι ὑπὸ τοῦ πωλητοῦ.

Ἄρθρ. 856. Ἡ πώλησις ἐπὶ δοκιμῇ, συνομολογηθεῖσα ἢ κατὰ συνήθειαν ὑπονοουμένη, περιέχει, ἐν ἐλλείψει ἐναντίας ρήτρας, τὴν ἀναβλητικὴν αἴρεσιν, ἐὰν τὸ πωληθὲν ἀρέσῃ τῷ ἀγοραστῇ. Ὁ πωλητὴς μέχρι τῆς δοκιμῆς φέρει τὸν κίνδυνον τῆς τυχερᾶς ἀπωλείας ἢ χειροτερεύσεως τοῦ πωληθέντος.

Ἄρθρ. 857. Ἐντὸς τῆς συνομολογηθείσης προθεσμίας, ἢ ἐν ἐλλείψει τῆς αὐτῆς, ἐν:ὸς 15 ἡμερῶν, ὀφείλει ὁ ἀγοραστὴς ν' ἀπορνηθῇ περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς δοκιμῆς, ἄλλως ἢ αἴρεσις λογίζεται ματαιωθεῖσα.

Ἄρθρ. 858. Ἡ αἴρεσις λογίζεται πληρωθεῖσα, ἐὰν ὁ ἀγοραστὴς, παραλαβὼν τὸ πρᾶγμα ἐπὶ δοκιμῇ, σιωπήσῃ ἐντὸς τῆς συνομολογηθείσης ἢ τῆς νομίμου προθεσμίας, ἢ ἐὰν καταβάλῃ ἕλον ἢ μέρος τοῦ τιμήματος, ἢ μεταχειρίζεται τὸ πρᾶγμα ὡς ἴδιον ματαιωθεῖσα δὲ, ἐὰν ἐπιστρέψῃ αὐτὸ ἄνευ τινὸς δηλώσεως.

ΤΙΤΛΟΣ Ε'.

Περὶ ἐξωνήσεως.

Ἄρθρ. 859. Τὸ τῆς ἐξωνήσεως σύμφωνον παρέχει εἰς τὸν πωλητὴν τὸ δικαίωμα ν' ἀναλάβῃ τὸ πρᾶγμα ἀντὶ τοῦ τιμήματος, ὅπερ ἔλαβεν, ἢ συμφωνήθῃ διὰ τὴν ἐξωνήσιν.

Ἄρθρ. 860. Κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ τῆς ἐξωνήσεως συμφώνου ὁ ἀγοραστὴς ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ τὸ πρᾶγμα μετὰ πάντων τῶν παρακολουθημάτων καὶ προσαυξήσεων, νὰ ἄρῃ ὅσα τυχὸν ἐχορήγησεν εἰς τρίτους

ἐμπράγματα δικαιώματα, ἢ ν' ἀποζημιώσῃ δι' αὐτὰ, καὶ ν' ἀνορθώσῃ πᾶσαν ζημίαν δόλω ἢ ραθυμίᾳ αὐτοῦ γενομένην. Ὁ δὲ πωλητὴς ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ τὸ τίμημα καὶ τὰς δαπάνας κατὰ τοὺς ἔρους τῆς περὶ κυριότητος ἀγωγῆς. Αἱ ἐκ τοῦ πράγματος ὠφέλειαι συμψηφίζονται πρὸς τοὺς τόκους τοῦ τιμήματος καὶ τὰ διὰ τὸν μέσον χρόνον βάρη τοῦ πράγματος. Πρὶν ἢ καταβληθῇ τὸ τίμημα μετὰ τῶν δαπανῶν, ὁ ἀγοραστὴς δὲν ὑποχρεοῦται ν' ἀποδώσῃ τὸ πρᾶγμα.

Ἄρθρ. 861. Τὸ δικαίωμα τῆς ἐξωνήσεως δὲν δύναται νὰ συνομολογηθῇ ἐπὶ χρόνον μακρότερον τῶν πέντε ἐτῶν. Μὴ ὀρισθέντος χρόνου, ἡ προθεσμία εἶναι δυνάμει τοῦ νόμου πενταετὴς ἐπὶ ἀκινήτων, καὶ ἐνιαύσιος ἐπὶ κινητῶν.

Ἄρθρ. 862. Ἡ ἀνωτέρω προθεσμία χωρεῖ κατὰ παντὸς προσώπου· παρελθούσης δὲ αὐτῆς, ὁ πωλητὴς ἀπόλλυσι τὸ τῆς ἐξωνήσεως δικαίωμα.

Ἄρθρ. 863. Ἐὰν ὁ ἀγοραστὴς ἰδανικοῦ μέρους καταστῆ ὑπερθεματιστὴς τοῦ ὅλου πράγματος ἐπὶ δικαστικῆς διανομῆς, δύναται νὰ ὑποχρεώσῃ τὸν πωλητὴν, ἐνασκοῦντα τὸ τῆς ἐξωνήσεως δικαίωμα, νὰ λάβῃ τὸ ὅλον πρᾶγμα ἐπὶ τῷ τιμήματι τῆς κατακυρώσεως.

Ἄρθρ. 864. Ἐὰν πρᾶγμα ἐπίκοινον πωληθῇ διὰ μιᾶς πώλησεως, οἱ πωληταὶ ἔχουσι τὸ τῆς ἐξωνήσεως δικαίωμα κατὰ τὸ μέρος αὐτοῦ ἕκαστος. Ἄλλ' ὁ ἀγοραστὴς δικαιούται, ὅταν τινὲς μόνον ἐνάγκωσιν ἐπὶ ἐξωνήσει, ἢ νὰ ὑποχρεώσῃ αὐτοὺς νὰ λάβωσιν ὁλόκληρον τὸ πρᾶγμα, ἢ νὰ προσεπικαλέσῃ εἰς τὴν δίκην καὶ τοὺς λοιποὺς, ὅπως καὶ αὐτοὶ ἐνασκήσωσι τὸ τῆς ἐξωνήσεως δικαίωμα. Ἐὰν οὗτοι δὲν θέλωσιν, ὑποχρεοῦνται οἱ ἐνάγοντες, κατ' αἴτησιν τοῦ ἐναγομένου, νὰ λάβωσιν ὁλόκληρον τὸ πρᾶγμα. Ὁ ἀγοραστὴς δὲν ἔχει τὸ ἀνωτέρω δικαίωμα, ἐὰν ἰδίᾳ ἐπώλησεν ἕκαστος τῶν κοινοῶν τὸ πρᾶγμα.

Ἄρθρ. 865. Αἱ διατάξεις τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ἐφαρμόζονται καὶ ὅταν ὁ πωλητὴς καταλίπη πλείονας κληρονόμους.

Ἄρθρ. 866. Ἐὰν ὁ ἀγοραστὴς καταλίπη πλείονας κληρονόμους, τὸ τῆς ἐξωνήσεως δικαίωμα ἐνασκεῖται κατ' αὐτῶν κατὰ λόγον τῆς εἰς τὴν κληρονομίαν μετοχῆς ἕκαστου, ἐκτὸς ἂν, γενομένης διανομῆς, ἔλαχε τὸ πρᾶγμα εἰς ἓνα ἐξ αὐτῶν, ὅτε κατὰ τούτου μόνον χωρεῖ ἡ ἐξωνήσις.

Ἄρθρ. 867. Ἐὰν ἡ ἐξωνήσις συνομολογηθῇ ρητῶς ὡς αἴρεσις διαλύουσα τὴν πώλησιν, τὸ τοιοῦτον σύμφωνον ἔχει ἀποτέλεσμα διαλυτικῆς αἰρέσεως· ἐπομένως ὁ ἐνασκῶν τὸ τῆς ἐξωνήσεως δικαίωμα ἀνακτᾷ τὸ πωληθὲν ἐλεύθερον παντὸς μετὰ τὴν πώλησιν ἐπιβληθέντος βάρους, τῆρῶν τὰς μὴ πρὸς καταδολίευσιν αὐτοῦ γενομένας καὶ βραχυτέρας τῶν τριῶν ἐτῶν μισθώσεις· ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ λάβῃ τὴν νομὴν τοῦ πράγματος, πρὶν ἢ καταβάλλῃ τὸ τίμημα καὶ τὰς δαπάνας κατὰ τοὺς ἔρους τῆς περὶ κυριότητος ἀγωγῆς· κατὰ τὰ λοιπὰ ἰσχύουσιν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 861—866.

ΤΙΤΛΟΣ ΣΤ΄.

Περὶ τῆς εὐθύνης τοῦ πωλητοῦ δι' ἐκνίκησιν, ἢ ἐλαττώματα τοῦ πράγματος.

§ Α') Περὶ ἐκνικήσεως.

Ἄρθρ. 868. Ἐὰν τὸ πωληθὲν πρᾶγμα διαφιλονεικηθῇ καθόλου ἢ ἐν μέρει παρὰ τρίτου καὶ ἐκνικηθῇ δι-

νάμει νομικῆς τινος αἰτίας προγενεστέρας τῆς πωλήσεως ὁ πωλητῆς ἐνέχεται διὰ τὴν ἐκνίκησιν ταύτην.

Ἄρθρ. 869. Ἐνέχεται ὡσαύτως ὁ πωλητῆς δι' ἐκνίκησιν, ἐὰν τὸ πρᾶγμα εὐρεθῆ βεβαρημένον ὑπὸ δουλείας ἢ ἄλλου πραγματικοῦ βάρους, μὴ δηλωθέντος κατὰ τὴν πώλησιν, ἢ εὐρεθῆ μὴ ἔχον δουλείαν, ἣν ὁ πωλητῆς ὑπεσχέθη, ὅτι ἔχει.

Ἄρθρ. 870. Ἐνέχεται ἐπίσης ὁ πωλητῆς, ἐὰν τὸ διὰ τῆς πωλήσεως συσταθὲν ἐμπράγματον δικαίωμα ἐκνικηθῆ.

Ἄρθρ. 871. Ἡ ἐκνίκησις εἶναι τετελεσμένη, ἀφ' ἧς ἐκδοθῆ ἀπόφασις ἀναγνωρίζουσα τὸ τοῦ τρίτου δίκαιον κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ, εἴτε ὡς ἐνάγοντος, εἴτε ὡς ἐναγομένου παρασταθέντος ἐν τῇ δίκῃ, καὶ ἡ ἀπόφασις αὕτη καταστῆ τελεσιδίκος.

Ἄρθρ. 872. Ἡ διὰ τὴν ἐκνίκησιν εὐθύνη τοῦ πωλητοῦ δύναται δι' ἰδιαιτέρας συμφωνίας νὰ ἐπιταθῆ, ἢ μειωθῆ, ἢ καὶ νὰ καταργηθῆ ἐντελῶς.

Ἄρθρ. 873. Ἡ ρῆτρα, ὅτι ὁ πωλητῆς δὲν ἐνέχεται διὰ τὴν ἐκνίκησιν, δὲν ἀπαλλάσσει αὐτὸν τῆς ἐξ ἰδίας αὐτοῦ πράξεως προελθούσης ἐκνικήσεως· πᾶσα ἐναντία συμφωνία εἶναι ἀκυρος.

Ἄρθρ. 874. Ὁ πωλητῆς, καὶ ἂν συνεφωνήθῃ νὰ μὴ ἐνέχεται διὰ τὴν ἐκνίκησιν, ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ τὸ τίμημα, ἐκτὸς ἂν ὁ ἀγοραστῆς ἠγόρασεν ἐπὶ ἰδίῳ κινδύνῳ, ἢ γινώσκων τὸν κίνδυνον τῆς ἐκνικήσεως.

Ἄρθρ. 875. Ὁ πωλητῆς ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸν ἀγοραστὴν τὸ τίμημα τοῦ πράγματος καὶ τοὺς καρποὺς αὐτοῦ, ὅσους κατεδικάσθη νὰ δώσῃ τῷ ἐκνικήσαντι· ὡσαύτως τὰ δικαστικά δαπανήματα τῆς τε κυρίας καὶ τῆς ἐπι ἐγγυήσει δίκης, καὶ νὰ πληρώσῃ πᾶν τὸ διαφέρον.

Ἄρθρ. 876. Ὁ πωλητῆς ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ ὀλόκληρον τὸ τίμημα, καὶ ἂν κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκνικήσεως ἢ ἀξία τοῦ πράγματος, εἴχε σπουδαίως ἐλαττωθῆ, εἴτε ἐξ ἀμελείας τοῦ ἀγοραστοῦ, εἴτε ἐκ τυχεροῦ συμβεβηκότος.

Ἐὰν ὁμοῦς ὁ ἀγοραστῆς ὠφελήθῃ ἐκ τῶν παρ' αὐτοῦ γενομένων χειροτερεύσεων τοῦ πράγματος, ἀφαιρεῖται τοῦ τιμήματος ἡ ὠφέλεια αὕτη.

Ἄρθρ. 877. Ἐὰν τὸ πρᾶγμα κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκνικήσεως ἔχῃ μείζονα ἀξίαν, χρεωστῆι ὁ πωλητῆς ν' ἀποδώσῃ τὴν ἀξίαν ταύτην, εἰ καὶ μὴ προερχομένην ἐκ πράξεως τοῦ ἀγοραστοῦ.

Ἄρθρ. 878. Ὁ ἀγοραστῆς ὀφείλει αὐτὸς, ἢ διὰ τοῦ ἐκνικῶντος, ν' ἀποτίσῃ τῷ ἀγοραστῆι ὅσας οὗτος ἔκαμεν εἰς τὸ πρᾶγμα ἐπισκευὰς ἢ βελτιώσεις.

Ἄρθρ. 879. Ὁ κακῆς πίστεως πωλητῆς ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸν ἐκνικῶμενον ἀγοραστὴν καὶ τὰς πρὸς τέρψιν γενομένας ἐν τῷ πράγματι δαπάνας.

Ἄρθρ. 880. Ἐὰν ἐκνικηθῆ μέρος μόνον τοῦ πράγματος, ἢ ὁμάδος πραγμάτων, ἀλλὰ τοιοῦτον, οὗ ἄνευ ὁ ἀγοραστῆς δὲν ἤθελεν ἀγοράσει τὸ πρᾶγμα ἢ τὴν ὁμάδα, δύναται οὗτος νὰ αἰτήσῃ τὴν διάλυσιν τῆς πωλήσεως.

Ἄρθρ. 881. Ἐὰν διὰ τὸ ἐκνικηθὲν μέρος τοῦ πράγματος, ἢ τῆς ὁμάδος, δὲν δύναται νὰ αἰτηθῆ, ἢ δὲν αἰτητῆται διάλυσις τῆς πωλήσεως, ἢ ἀγοραστῆς λαμβάνει τὴν ἀξίαν, καθ' ἣν τὸ μένον εἰς τὸν ἀγοραστὴν πρᾶγμα ὑπετιμήθη ἕνεκα τῆς ἐκνικήσεως.

Ἄρθρ. 882. Ἐὰν διὰ τῆς ἐκνικήσεως ἐπιβαρυνθῆ τὸ πρᾶγμα μὲ δουλείαν τοιαύτην, ἣν ἂν ἐγίνωσκεν ὁ ἀγοραστής, πιθανῶς δὲν ἤθελεν ἀγοράσει αὐτὸ, δύναται οὗτος, ἂν δὲν προτιμᾷ ἀποζημιῶσιν, νὰ αἰτήσῃ τὴν διάλυσιν τῆς πωλήσεως.

Ἄρθρ. 883. Ἐὰν ὁ ἀγοραστής ἀπέφυγε τὴν ἐκνίκησιν διὰ χρηματικῆς τιμῆς καταβολῆς, ὁ πωλητὴς ἀπαλλάσσεται πάσης ἔνεκεν ἐκνικήσεως ὑποχρέωσως, ἀποδίδων αὐτῷ τὰ καταβληθέντα, τοὺς τόκους καὶ τὰ ἔξοδα.

Ἄρθρ. 884. Ἡ ἔνεκεν ἐκνικήσεως εὐθύνη παύει, ἂν ὁ ἀγοραστής δὲν ἀνεκοίνωσεν ἐγκαίρως τῷ πωλητῇ τὴν δίκην, οὗτος δὲ ἀποδείξει, ὅτι ὑπῆρχον λόγοι, δι' οὓς ἤθελεν ἀπορριφθῆ ἡ ἀγωγή, ἂν ἐγίνετο προσήκουσα αὐτῶν χρῆσις.

Ἄρθρ. 885. Ἀνακοίνωσις τῆς δίκης δὲν ἀπαιτεῖται, ἂν ὁ πωλητὴς παρητήθη τοῦ πρὸς ἀνακοίνωσιν δικαιώματος, ἢ παρέστη αὐθόρμητος εἰς τὴν δίκην.

Ἄρθρ. 886. Ἐπὶ ἀναγκαστικῶν πλειστηριασμῶν, πωλητὴς τοῦ πλειστηριαζομένου πράγματος λογίζεται ὁ ὀφειλέτης, καθ' οὗ ἐνεργεῖται ἡ ἐκτέλεσις καὶ κατ' αὐτοῦ ἀρμόζει ἡ περὶ ἀποζημιώσεως διὰ τὴν ἐκνίκησιν ἀγωγή.

Ὁ ἐνεργήσας τὸν πλειστηριασμὸν δανειστής ἐνέχεται μόνον, ἂν κατὰ τὸν χρόνον τοῦ πλειστηριασμοῦ ἐγίνωσκε τὸ δικαίωμα τοῦ τρίτου.

Ἄρθρ. 887. Ἐπὶ πωλήσεως ὀλοκλήρου περιουσίας ἢ ἰδανικοῦ μέρους αὐτῆς, ὁ πωλητὴς ἐνέχεται διὰ τὴν ἐκνίκησιν τινῶν μόνον πραγμάτων, ἂν ἀνεδέχθη ρητῶς τοιαύτην ὑποχρέωσιν.

§ Β') Περὶ ἐλαττωμάτων τοῦ πράγματος.

Ἄρθρ. 888. Ὁ πωλητὴς ἐνέχεται, ἐὰν τὸ πρᾶγμα ἔχῃ κεκρυμμένα ἐλαττώματα, ἢ δὲν ἔχῃ τὰς συνομολογηθείσας ιδιότητες.

Ἄρθρ. 889. Ἡ ὑπαρξὶς κεκρυμμένων ἐλαττωμάτων καὶ ἡ ἔλλειψις συνομολογηθεισῶν ιδιοτήτων ἐξετάζεται κατὰ τὸν χρόνον τῆς πωλήσεως, καὶ ἂν αὕτη συνέστη ὑπὸ ἀναβλητικῆν αἰρεσιν.

Ἄρθρ. 890. Ὁ πωλητὴς εὐθύνεται, εἰ καὶ ἠγγόει τὴν ὑπαρξὶν τοῦ κεκρυμμένου ἐλαττώματος, ἐκτὸς ἂν συνεφωνήθη νὰ μὴ ἐνέχῃται δι' οἰανδήποτε ἔλλειψιν.

Ἄρθρ. 891. Ὁ πωλητὴς δὲν εὐθύνεται ἔνεκεν ἐλαττώματος, ὅπερ δὲν μειοῖ σπουδαίως τὴν χρησιμότητα ἢ τὴν ἀξίαν τοῦ πράγματος.

Ἄρθρ. 892. Ὁ πωλητὴς δὲν ἐνέχεται ἔνεκα φανερῶν ἐλαττωμάτων, δυναμένων νὰ παρατηρηθῶσι διὰ τῆς συνήθους ἐμπειρίας τῶν ἀνθρώπων.

Ἄρθρ. 893. Πωληθέντος συνάμα μεγάλου ἀριθμοῦ πραγμάτων, ὧν ἡ κατ' ἰδίαν ἐξέτασις δὲν εἶναι ἐφικτὴ, ἢ δὲν συνειθίζεται, δὲν ἀπαλλάττεται ὁ πωλητὴς τῆς εὐθύνης, καὶ ἂν τὸ ἐλάττωμα πραγμάτων τινῶν εἶναι φανερόν.

Ἄρθρ. 894. Τὴν ἔνεκα συνομολογηθεισῶν ιδιοτήτων εὐθύνην δὲν παράγουσιν οἱ γενικοὶ ἔπαινοι τοῦ πράγματος, οὐδὲ ἡ διαβεβαίωσις ρητῶν προτερημάτων σημαίνει τὴν ὑπαρξὶν αὐτῶν εἰς τὸν ὑπατον βαθμὸν.

Ἄρθρ. 895. Ὁ πωλητὴς ἐνέχεται καὶ τοι ἐν καλῇ πίστει διαβεβαίωσας, ὅτι τὸ πρᾶγμα ἔχει ιδιότητας μὴ

υπαρχούσας, ἐκτὸς ἂν ὁ ἀγοραστὴς ἐγίνωσκε τὴν ἔλλειψιν αὐτῶν.

Ἄρθρ. 896. Ὑπάρχοντος κεκρυμμένου ἐλαττώματος, ἢ ἐλλειπούσης τῆς συνομολογηθείσης ιδιότητος, ὁ ἀγοραστὴς δύναται νὰ αἰτήσῃ ἢ τὴν διάλυσιν τῆς πωλήσεως, ἢ τὴν μείωσιν τοῦ τιμήματος. Ὁ ἀγοραστὴς κινήσας τὴν ἐτέραν τῶν ἀγωγῶν τούτων, δὲν δύναται πλέον νὰ ἐγείρῃ τὴν ἄλλην.

Ἄρθρ. 897. Ὑπαρχόντων πολλῶν ἀγοραστῶν, ἢ πολλῶν πωλητῶν, ἢ πολλῶν κληρονόμων τοῦ ἀγοραστοῦ ἢ πωλητοῦ, ἢ μὲν περὶ διαλύσεως ἀγωγή δύναται νὰ κινήθῃ μόνον παρὰ πάντων καὶ κατὰ πάντων, ἢ δὲ περὶ μειώσεως, καὶ παρ' ἐκάστου ἢ καθ' ἐκάστου συμμέτρως.

Ἄρθρ. 898. Διαλυθείσης τῆς πωλήσεως χρεωστὴ ὁ πωλητὴς, εἰ μὲν ἐγίνωσκε τὸ ἐλάττωμα, πρὸς τῇ ἐπιστροφῇ τοῦ τιμήματος καὶ ἀποζημιώσιν, εἰ δὲ ἠγνόει αὐτὸ, ἐπιστρέφει μόνον τὸ τίμημα καὶ τὴν τῆς πωλήσεως δαπάνην. Ὁ ἀγοραστὴς ὀφείλει, ἐὰν αἰτῇ τὴν διάλυσιν, νὰ προσφέρῃ τὸ πρᾶγμα ἐλεύθερον παντὸς ὑπ' αὐτοῦ ἐπιτεθέντος βάρους, νὰ ἀποδώσῃ τοὺς καρπούς, οὓς συνέλεξεν ἢ πάρημέλησε, καὶ ν' ἀνορθώσῃ πᾶσαν ὑπαίτιον βλάβην τοῦ πράγματος.

Ἄρθρ. 899. Ἐὰν τὸ πρᾶγμα καταστραφῇ ἐξ ἰδίου ἐλαττώματος, ἔχει οὐχ ἧττον ὁ ἀγοραστὴς τὰ ὑπὸ τῶν ἀρθρῶν 896 καὶ 898 χορηγούμενα αὐτῷ δικαιώματα.

Ἄρθρ. 900. Ἐὰν πωληθῇ ὁμὰς πραγμάτων ἐφ' ἐνὶ τιμήματι, ἢ ἐπὶ τιμήματι καθ' ἐκάστον πρᾶγμα ὠρισμένῳ, ἔχωσι δὲ ἐλάττωμα τινὰ μόνον πρᾶγματα, δύναται νὰ αἰτηθῇ διάλυσιν τῆς ὅλης πωλήσεως, ἐὰν διὰ τῆς ἀποδόσεως τῶν τῶ ἐλάττωμα ἐχόντων πραγμάτων μεταβάλλεται οὐσιωδῶς ἡ ὁμὰς. Διάλυσιν μόνον ὡς πρὸς τὰ ἔχοντα ἐλάττωμα πρᾶγματα ἐπιτρέπεται, ἂν τὸ τίμημα ὠρίσθῃ καθ' ἐκάστον πρᾶγμα.

Ἄρθρ. 901. Ἐὰν πωληθῶσι πολλὰ πρᾶγματα ἐφ' ἐνὶ τιμήματι, τινὰ δ' ἐξ αὐτῶν ἔχωσι ἐλάττωμα, ἢ διάλυσιν τῆς ὅλης πωλήσεως δύναται νὰ αἰτηθῇ, ἐὰν διὰ τοῦ χωρισμοῦ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ἐλαττοῦται ἡ ἀξία τῶν λοιπῶν.

Ἄρθρ. 902. Μείωσις τοῦ τιμήματος δύναται νὰ αἰτηθῇ, πολλάκις, ἐὰν ὑπάρχωσι πολλὰ ἐλαττώματα.

Ἄρθρ. 903. Ἡ ἀγωγή περὶ διαλύσεως τῆς πωλήσεως ἢ μειώσεως τοῦ τιμήματος παραγράφεται μετὰ παρέλευσιν δύο μηνῶν ἐπὶ κτηνῶν, ἐξ δὲ ἐπὶ τῶν λοιπῶν κινήτων, καὶ ἐνὸς ἔτους ἐπὶ ἀκινήτων. Ἡ παραγραφή αὕτη ἀρχεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς παραδόσεως τοῦ πράγματος, εἶναι δὲ ἐνὸς ἔτους, ἐὰν ὁ πωλητὴς ἐγίνωσκε τὸ ἐλάττωμα, ἢ πρόκειται περὶ συνομολογηθείσης ιδιότητος.

Ἄρθρ. 904. Εὐθύνη δι' ἐλαττώματα τοῦ πράγματος δὲν ὑπάρχει ἐπὶ τῶν δικαστικῶν πλειστηριασμῶν.

ΤΙΤΛΟΣ Ζ΄.

Περὶ ὑπερόγκου βλάβης

Ἄρθρ. 905. Ὁ πωλητὴς δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν διάρρηξιν τῆς πωλήσεως ἀκινήτου ἕνεκεν ὑπερόγκου βλάβης, ἐὰν ἡ ἀξία τοῦ πράγματος ὑπερβαίῃ τὸ διπλάσιον τοῦ τιμήματος. Εἶναι ἀνίσχυρος πᾶσα ἐναντία συμφωνία κατὰ τὴν σύναψιν τῆς πωλήσεως γενομένη.

Ἄρθρ. 906. Ἡρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ προηγουμένου ἀρ-

θρου εξετάζεται ἡ ἀξία τοῦ πράγματος κατὰ τὸν χρόνον τῆς πωλήσεως.

Ἄρθρ. 907. Ἡ περὶ διαρρήξεως τῆς πωλήσεως ἀγωγή παραγράφεται μετὰ παρέλευσιν δύο ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πωλήσεως. Ἡ παραγραφή χωρεῖ κατὰ παντὸς προσώπου, ἰδίως κατὰ τῶν ἀπόντων, τῶν ἀπηγορευμένων καὶ ἀνηλίκων, τῶν διαδεχθέντων πωλητῆν ἐνήλικον, καὶ δὲν ἀναστέλλεται ὑπὸ τῆς προθεσμίας τῆς συνομολογηθείσης διὰ τοῦ τῆς ἐξωνήσεως συμφώνου.

Ἄρθρ. 908. Δεκτῆς γενομένης τῆς περὶ διαρρήξεως ἀγωγῆς ὁ ἐναγόμενος ὑποχρεοῦται, ἢ ν' ἀποδώσῃ τὸ πρᾶγμα λαμβάνων ὅπερ κατέβαλε τίμημα, ἢ νὰ συμπληρώσῃ τὴν παρὰ τοῦ Δικαστηρίου ἐρισθεῖσαν ἀξίαν τοῦ πράγματος, ἀφαιρῶν ἐν δέκατον τῆς ὅλης ξίας.

Ἄρθρ. 909. Ὁ ἀγοραστῆς, ἐὰν ἐκλέξῃ νὰ κρατήσῃ τὸ πρᾶγμα καὶ νὰ καταβάλῃ τὸ διὰ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ἐπιζόμενον συμπλήρωμα, ὀφείλει τὸν τόκον τοῦ συμπληρώματος ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς περὶ διαρρήξεως ἀγωγῆς. Ἐὰν ἐκλέξῃ ν' ἀποδώσῃ τὸ πρᾶγμα, λαμβάνει τὸν τόκον τοῦ τιμήματος ἀπὸ τῆς ἐπίδοσεως τῆς ἀγωγῆς καὶ ἀποδίδει τοὺς καρπούς τοῦ αὐτοῦ χρονίου διαστήματος. Ἐὰν ὅμως δὲν εἰσέπραξε καρπούς, λαμβάνει τοὺς τόκους ἀπὸ τῆς καταβολῆς τοῦ τιμήματος.

Ἄρθρ. 910. Ἀγωγή περὶ διαρρήξεως λόγῳ ὑπερόγκου βλάβης δὲν χωρεῖ ἐπὶ δημοσίων πλειστηριασμῶν.

Ἄρθρ. 911. Ἐὰν οἱ πωληταὶ εἶναι πλείονες, εἴτε ἐπώλησαν συνάμα, εἴτε χωριστὰ, ἢ ἐὰν ὁ πωλητὴς ἢ ὁ ἀγοραστῆς κατέλιπον πλείονας κληρονόμους, ἐφαρμόζονται εἰς τὴν ἐνάσκησιν τῆς προκειμένης ἀγωγῆς τὰ ἐν τῷ περὶ ἐξωνήσεως ὠρισμένα.

ΤΜΗΜΑ Β΄.

Περὶ ἀνταλλαγῆς

Ἄρθρ. 912. Ἡ ἀνταλλαγή εἶναι σύμβασις, δι' ἧς οἱ συμβαλλόμενοι ὑποχρεοῦνται νὰ παράσχωσιν ἀμοιβαίως πρᾶγμα ἀντὶ πράγματος.

Ἄρθρ. 913. Ἐὰν ὁ λαβὼν τὸ εἰς ἀντάλλαγμα δοθὲν αὐτῷ πρᾶγμα ἀποδείξῃ, ὅτι δὲν ἦτο κύριος αὐτοῦ ὁ δοὺς, ὑποχρεοῦται μόνον νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ πρᾶγμα τοῦτο, τὸ δὲ ἴδιον κρατεῖ ἢ ἀναλαμβάνει.

Ἄρθρ. 914. Ἐκνικηθέντος παρὰ τρίτου τοῦ πρὸς ἀνταλλαγὴν δοθέντος, ὁ ἐκνικηθεὶς δύναται κατ' ἐκλογὴν ἢ ἀποζημίωσιν νὰ αἰτήσῃ ἢ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ πράγματος, ὅπερ ἔδωκεν.

Ἄρθρ. 915. Διάρρηξις τῆς συμβάσεως δι' ὑπέρογκον βλάβην δὲν συγχωρεῖται ἐπὶ ἀνταλλαγῆς.

Ἄρθρ. 916. Αἱ λοιπαὶ περὶ πωλήσεως διατάξεις ἐφαρμόζονται κατ' ἀναλογίαν καὶ εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ μισθώσεως πραγμάτων.

ΤΜΗΜΑ Α΄.

Γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρ. 917. Ἡ μίσθωσις πραγμάτων εἶναι σύμβασις, δι' ἧς ὑποχρεοῦται ὁ εἰς τῶν συμβαλλομένων νὰ παραχωρήσῃ τῷ ἑτέρῳ τὴν ἐφ' ὠρισμένον χρόνον χρῆσιν πράγματος, οὗτος δὲ νὰ καταβάλῃ ὠρισμένον μίσθωμα.

Ἄρθρ. 918. Ἀντικείμενον μισθώσεως δύναται νὰ εἶναι πᾶν πρᾶγμα, κινήτων ἢ ἀκινήτων. Ὁ ἰδιοκτήτης δύναται νὰ λάβῃ εἰς μίσθωσιν τὸ ἴδιον πρᾶγμα, ἐὰν ἡ χρῆσις αὐτοῦ ἀνήκῃ τῷ ἐκμισθωτῇ.

Ἄρθρ. 919. Τὸ μίσθωμα δύναται νὰ συνομολογηθῇ εἰς χρήματα ἢ εἰς κερπούς.

Ἄρθρ. 920. Ὁ μισθωτὴς δύναται νὰ μεταμισθώσῃ τὸ πρᾶγμα ἢ νὰ ἐκχωρήσῃ τὰ ἐπὶ τοῦ πράγματος δικαιώματα αὐτοῦ, ἐκτὸς ἂν ἀπαγορευθῇ αὐτῷ τοῦτο.

Διὰ τῆς μεταμισθώσεως παράγεται ἔννομος σχέσις μόνον μεταξὺ τῶν συνομολογησάντων αὐτῆν. Ἄλλὰ γενομένης κατασχέσεως παρὰ τοῦ πρώτου ἐκμισθωτοῦ εἰς γείρας τοῦ μεταμισθωτοῦ, αὗτος δὲν δύναται ν' ἀντιτάξῃ πληρωμὰς ἐκ προκαταβολῆς γενομένηας. Δὲν λογίζονται ἐκ προκαταβολῆς πληρωμαὶ αἱ γινόμεναι κατὰ τὸ ἐπιτόπιον ἔθος.

Ἄρθρ. 921. Ὁ ἐκμισθωτὴς ὀφείλει: 1) νὰ παραχωρήσῃ τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν μισθωτὴν, 2) νὰ διατηρῇ αὐτὸ εἰς κατάστασιν, ὥστε νὰ χρησιμεύῃ πρὸς τὸν σκοπὸν, δι' ὃν ἐξεμισθώθη, 3) νὰ παρέχῃ τῷ μισθωτῇ τὴν ἀνενόγητον ἀπόλαυσιν τοῦ πράγματος.

Ἄρθρ. 922. Ὁ ἐκμισθωτὴς ὀφείλει νὰ παραχωρήσῃ τὸ πρᾶγμα ἐν καλῇ καταστάσει καὶ μὴ δεόμενον ἐπισκευῆς, καὶ νὰ ἐπιχειρῇ τὰς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μισθώσεως ἀναγκαίας ἐπισκευὰς, τὰς μὴ ὑπαγομένας εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν μικρῶν, αἵτινες κατ' ἔθος βαρύνουσι τὸν μισθωτὴν.

Ἄρθρ. 923. Ὁ ἐκμισθωτὴς ἐνέχεται διὰ τὰ ἐλαττώματα ἢ τὰς ἐλλείψεις τοῦ πράγματος, τὰ κωλύοντα τὴν χρῆσιν αὐτοῦ, ἀλλὰ δὲν ὑπόκειται εἰς ἀποζημίωσιν διὰ τὰς ἐξ αὐτῶν προξενηθείσας τῷ μισθωτῇ ζημίας, εἰμὴ ἂν ἐγίνωσκεν, ἢ ὀφείλε νὰ γινώσκῃ τὰ ἐλαττώματα ἢ τὰς ἐλλείψεις ταύτας κατὰ τὴν συνομολόγησιν τῆς μισθώσεως.

Ἄρθρ. 924. Ἡ τυχηρὰ καταστροφή ἢ ἀχρηστία τοῦ πράγματος λύει αὐτοδικαίως τὴν μίσθωσιν. Ἐὰν ὁμοίως ἡ καταστροφή ἢ ἀχρηστία εἶναι μερικὴ, ὁ μισθωτὴς δύναται κατ' οἰκείαν κρίσιν νὰ ζητήσῃ, ἢ τὴν μείωσιν τοῦ μισθώματος, ἢ τὴν διάλυσιν τῆς μισθώσεως, εἰς οὐδετέραν ὁμοίως τῶν περιπτώσεων τούτων ἀποζημίωσιν.

Ἄρθρ. 925. Ὁ μισθωτὴς δὲν δύναται νὰ μεταβάλλῃ τὴν κατάστασιν τοῦ μισθωθέντος πράγματος.

Ἄρθρ. 926. Ἐὰν τὸ πρᾶγμα χρήζῃ ἐπισκευῆς, μὴ δυναμένης ν' ἀναβληθῇ μέχρι τέλους τῆς μισθώσεως, ὁ μισθωτὴς ὀφείλει νὰ ὑπομείνῃ αὐτὴν, καὶ τοὶ ὀχληρὰν ἢ ἀφαιρούσαν αὐτῷ, ἐν ᾧ χρόνῳ ἐκτελεῖται, τὴν χρῆσιν μέρους τοῦ πράγματος.

Ἐὰν ἡ ἐπισκευὴ διαρκέσῃ πλεον τῶν 20 ἡμερῶν, τὸ μίσθωμα μειοῦται κατὰ λόγον τῆς διαρκείας καὶ τοῦ μεγέθους τῆς στερήσεως.

Ἄρθρ. 927. Ἐὰν διὰ τῆς ἐπισκευῆς παρακωλύηται ἡ χρῆσις τοῦ πράγματος δι' ὃν σκοπὸν τοῦτο ἐμισθώθη, δύναται ὁ μισθωτὴς νὰ ζητήσῃ τὴν διάλυσιν τῆς μισθώσεως. Οὕτω, ἐὰν διὰ τῆς ἐπισκευῆς ἀφαιρῆται τὸ πρὸς ἐνοίκησιν τοῦ μισθωτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ μέρος ἢ κωλύηται ἡ τοῦ ἐμπορίου αὐτοῦ ἐνάσκησις.

Ἄρθρ. 928. Ἐὰν ὁ ἐκμισθωτὴς δὲν ἐπιχειρήσῃ τὰς

έπισκευὰς ἂς ὑποχρεοῦται κατὰ νομον νὰ ἐνεργήσῃ, δύναται ὁ μισθωτὴς νὰ ἐπιχειρήσῃ αὐτὰς ὁ ἴδιος δαπάναις τοῦ ἐκμισθωτοῦ, ἀναγγέλλων τοῦτο πρότερον εἰς αὐτόν.

Ἄρθρ. 929. Ὁ ἐκμισθωτὴς δὲν ἐνέχεται διὰ διαταράξεις τῆς χρήσεως ὑπὸ τρίτων γενομένης, μὴ ἀντιποιουμένων δικαίωμα ἐπὶ τοῦ πράγματος· κατὰ τῶν τοιούτων παρενοχλήσεων ἔχει ἀγωγὴν ὁ μισθωτὴς ἐν ἰδίῳ ὀνόματι.

Ἄρθρ. 930. Ἐὰν ὁ τρίτος ἀντιποιῆται τὴν κυριότητα τοῦ πράγματος καὶ παρενοχλῆ τὸν μισθωτὴν, ἐγείρων κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴν διεκδικήσεως, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν ὁ ἐκμισθωτὴς, ἐὰν ἀνακοινωθῇ εἰς αὐτὸν ἐγκαίρως ὑπὸ τοῦ μισθωτοῦ ἢ δίκῃ.

Ἄρθρ. 931. Ἐὰν ὁ διαταράττων τὴν χρῆσιν ἀντιποιῆται ὅποιονδήποτε δικαίωμα ἐπὶ τοῦ ἐκμισθωθέντος, ἢ ἐὰν ὁ μισθωτὴς ἐνάγεται ἐπὶ ἐγκαταλείψει τοῦ ὄλου ἢ μέρους τοῦ ἐκμισθωθέντος, ἢ ἔνεκα δουλείας ἐπ' αὐτοῦ, ὀφείλει νὰ προσκαλέσῃ τὸν ἐκμισθωτὴν, ἵνα ὑποστηρίξῃ αὐτὸν πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς διαταράξεως, ἢ τῆς κατ' αὐτοῦ ἀγωγῆς.

Ἄρθρ. 932. Ὁ μισθωτὴς ὀφείλει νὰ εἰδοποιῆ ἐγκαίρως τὸν ἐκμισθωτὴν ἐπὶ ποινῇ ἀποδόσεως ὄλων τῶν ζημιῶν, περὶ τῶν εἰς τὸ κτῆμα γενομένων νοσρισμῶν, ἢ ἄλλων ἀντιποιήσεων.

Ἄρθρ. 933. Ὁ μισθωτὴς ὀφείλει νὰ μεταχειρίζεται τὸ πρᾶγμα ὡς ἐπιμελής, καὶ εἰς τὴν χρῆσιν, ὡς ἐκ τῆς συμβάσεως ἢ ἄλλοθεν συνάγεται, ὥρισαν τὰ μέρη· προσέτι ὀφείλει νὰ καταβάλλῃ τὸ μίσθωμα κατὰ τὰς συμπεφωνημένας ἢ ἐξ ἑοὺς ὠρισμένας προθεσμίας.

Ἄρθρ. 934. Ἐὰν ὁ μισθωτὴς μεταχειρίζεται τὸ πρᾶγμα ἄλλως, ἢ ὅπως ὠρίσθη, ἢ πρὸς βλάβην τοῦ ἐκμισθωτοῦ, δύναται οὗτος νὰ ζητήσῃ τὴν διάλυσιν τῆς συμβάσεως.

Ἄρθρ. 935. Παραδοθέντος τοῦ πράγματος ἐπὶ τῇ βάσει περιγραφῆς τῆς καταστάσεως αὐτοῦ, ὁ μισθωτὴς ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ αὐτὸ κατὰ τὴν περιγραφὴν, μὴ ἐνεχόμενος μόνον διὰ τὰς ἐκ παλαιότητος, ἢ ἀνωτέρας δυνάμεως προελθούσας βλάβας.

Ἄρθρ. 936. Ἐν ἑλλείψει περιγραφῆς τῆς καταστάσεως, ὑποτίθεται μέχρις ἐναντίας ἀποδείξεως, ὅτι τὸ πρᾶγμα παρεδόθη μὴ δεόμενον μικρῶν ἐπισκευῶν, καὶ πρέπει τοιοῦτον ν' ἀποδοθῇ.

Αἱ διαρκούσες τῆς μισθώσεως συμβᾶσαι βλάβαι τοῦ πράγματος εἶναι εἰς βᾶρος τοῦ μισθωτοῦ, μέχρις οὗ ἀποδείξῃ, ὅτι συνέβησαν ἄνευ ὑπαιτιότητος αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 937. Ὁ μισθωτὴς εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν ἐμπρησμόν τοῦ πράγματος· ἀπαλλάττεται δὲ τῆς εὐθύνης ταύτης, ἐὰν ἀποδείξῃ, ὅτι ἡ πυρκαϊὰ συνέβη ἐκ τύχης, ἢ ἀνωτέρας δυνάμεως, ἢ τινὸς περὶ τὴν οἰκοδόμησιν ἐλαττώματος, ἢ ὅτι τὸ πῦρ μετεδόθη ἐκ γειτονικοῦ κτήματος, ἢ τέλος ὅτι ἡ πυρκαϊὰ συνέβη, καίτοι καταβλήθεισος παρ' αὐτοῦ τῆς ἐπιμελείας ἐπιμελοῦς.

Ἄρθρ. 938. Ἐὰν ὑπάρχωσι πλείονες μισθωταὶ τῆς αὐτῆς οἰκοδομῆς, ἐνέχονται πάντες μετ' αὐτοῦ τοῦ ἐκμισθωτοῦ, ἐὰν συγκατοικῇ, ἕκαστος κατὰ λόγον τῆς ἀξίας τοῦ παρ' αὐτοῦ κατοικουμένου μέρους. Ἀπαλλάσσεται δὲ τῆς εὐθύνης, ὅστις ἐξ αὐτῶν ἀποδείξῃ, ὅτι ἡ πυρκαϊὰ ἤρχισεν ἀπὸ τῆς κατοικίας ἐτέρου, ἢ δὲν

ἡ δύνατο ν' ἀρχίσῃ ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ, ὅτε ἡ ἀποζημίωσις, ἢς οὗτος ἀπαλλάσσεται, βαρύνει τοὺς λοιποὺς κατὰ τὸν ἀνωτέρω λόγον.

Ἄρθρ. 939. Ὁ μισθωτὴς ἐνέχεται διὰ τὰς ζημίας, τὰς προξενηθείσας ὑπὸ τῶν παρ' αὐτῷ, ἢ τῶν μεταμισθωτῶν.

Ἄρθρ. 940. Μίσθωσις ἀκινήτου δὲν ἐπιτρέπεται ἐπὶ χρόνον μακρότερον τῶν 30 ἐτῶν, ἢ δὲ ὑπὲρ τὸν χρόνον τοιοῦτον συνομολογηθεῖσα περιορίζεται εἰς 30 ἔτη. Ἐπιγαίων χέρσων ἢ πρὸς ἐκχέρσωσιν καὶ καλλιέργειαν αὐτῶν μίσθωσις δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰ 30, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ 100 ἔτη. Ἡ διάταξις αὕτη ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰς προγενεστέρας τοῦ νόμου τούτου μισθώσεις.

Ἄρθρ. 941. Ἡ διάρκεια τῆς μισθώσεως διεσκευασμένου οἰκήματος, δηλαδὴ μετὰ τῶν ἐπίπλων, ἐὰν δὲν ὠρίσθη διὰ τῆς συμβάσεως, ὀρίζεται ἐκ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν προσδιωρίσθη τὸ μίσθωμα· ἤγουν δι' ἓν ἔτος, ἓνα μῆνα, ἢ μίαν ἡμέραν, ἂν συνεφωνήθῃ τὸ μίσθωμα κατ' ἔτος, κατὰ μῆνα, ἢ κατ' ἡμέραν.

Ἄρθρ. 942. Ἐὰν δὲν ὠρίσθη χρόνος τῆς μισθώσεως αὕτη ἐπὶ κατοικιῶν ἢ ἄλλων οἰκοδομῶν διαρκεῖ, εἰ μὲν τὸ ἐτήσιον μίσθωμα εἶναι 500 ἢ πλέον δραχμῶν, ἓν ἔτος, εἰ δὲ μικρότερον ἐξ μῆνας.

Ἄρθρ. 943. Αἱ μισθώσεις ἄλλων ἀκινήτων, ἐὰν ἡ χρῆσις αὐτῶν εἶναι ἢ αὐτὴ πάντα τὰ ἔτη, διαρκοῦσιν ἓν ἔτος, αἱ δὲ τῶν κατὰ μακροτέραν τοῦ ἔτους περίοδον καλλιεργουμένων ἀγροτικῶν κτημάτων, ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον, ὅσος ἀπαιτεῖται, ὅπως ἅπαξ τοῦλάχιστον ὁ μισθωτὴς καρπωθῇ τὸ ὅλον κτῆμα.

Ἄρθρ. 944. Αἱ μισθώσεις, αἱ ἔχουσαι προθεσίαν, εἴτε κατὰ συμφωνίαν, εἴτε ὀνυαμει τῶν προηγουμένων τριῶν ἄρθρων, παύουσι διὰ τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσιᾶς ταύτης, ἄνευ προηγουμένης μηνύσεως.

Ἄρθρ. 945. Ἐὰν μετὰ τὴν λήξιν τῆς μισθώσεως, κατὰ τὸ προηγουμένον ἄρθρον, ὁ ἐκμισθωτὴς ἀνέχεται τὴν ὑπὸ τοῦ μισθωτοῦ ἐξακολούθησιν τῆς χρήσεως τοῦ ἀκινήτου, ἢ μίσθωσις ἀνανεοῦται σιωπηρῶς, ἐφ' ὅσον χρόνον διήρκεσεν ἢ λήξασα μίσθωσις, οὐχὶ δὲ ὑπὲρ τὸ ἔτος· ἀλλ' ἐπὶ ἀγροτικῶν κτημάτων ἰσχύει διὰ τὴν ἀναμίσθωσιν ταύτην ὁ ὀρισμὸς τοῦ ἄρθρου 943. Γενομένης μηνύσεως δὲν χωρεῖ σιωπηρὰ ἀναμίσθωσις.

Αἱ παρὰ τρίτων δεδομένα διὰ τὴν μίσθωσιν ἀσφάλεια δὲν ἐκτείνονται εἰς τὴν ἀναμίσθωσιν.

Ἄρθρ. 946. Μισθώσεις κινητῶν πραγμάτων διαρκοῦσιν ἐφ' ὅσον χρόνον φθάνει τὸ συμφωνηθέν μίσθωμα, ἢ ἐφ' ὅσον ὁ σκοπὸς τῆς χρήσεως τοῦ πράγματος ἀπαιτεῖ. Ἄλλως διαρκεῖ ὑπάρχουσα ἢ μίσθωσις μέχρι οὗ τὰ μέρη δηλώσωσιν ἐναντίαν θέλησιν διὰ μηνύσεως.

Ἄρθρ. 947. Δύναται νὰ ζητηθῇ διάλυσις διὰ τὴν μὴ ἐκπλήρωσιν οὐσιώδους ὑποχρεώσεως τοῦ ἐτέρου τῶν συμβαλλομένων.

Ἄρθρ. 948. Ἡ μίσθωσις λύεται, ἐὰν ὁ ἐκμισθωτὴς ἐκποιήσῃ εἰς τὸν μισθωτὴν τὴν κυριότητα, ἢ τὸ δικαίωμα τῆς χρήσεως τοῦ πράγματος.

Ἄρθρ. 949. Ὁ θάνατος τοῦ ἐκμισθωτοῦ ἢ μισθωτοῦ δὲν ἐπάγεται τὴν λύσιν τῆς μισθώσεως.

Ἄρθρ. 950. Ἐὰν ὁ ἐκμισθωτὴς ἐκποιήσῃ εἰς τρίτον τὸ ἀκίνητον, ἢ παραχωρήσῃ ἄλλο ἐμπράγματον δικαίω-

μα, αποκλείειν τὴν χρῆσιν τοῦ ἀκινήτου παρὰ τοῦ μισθωτοῦ, ὁ νέος κτήτωρ, ἐν ἐλλείψει ἐναντίας συμφωνίας ἐν τῇ τῆς μισθώσεως συμβάσει, ὀφείλει ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν μίσθωσιν, ἵποδεικνυομένην δι' ἐγγράφου ἔχοντος βεβαίαν χρονολογίαν. Αἱ ὑπὲρ τὸ ἔτος ἀπὸ τῆς ἐκποιήσεως προκαταβολαὶ τοῦ μισθώματος πρὸς τὸν ἐκποιήσαντα δὲν ὑποχρεοῦσι τὸν νέον κτήτορα.

Ἄρθρ. 951. Ἐὰν συμφωνηθῇ ἐν τῇ τῆς μισθώσεως συμβάσει, ὅτι, ἐπὶ ἐκποιήσεως τοῦ ἀκινήτου ἢ παραγωγῆσεως ἐμπραγμάτου δικαιώματος, αποκλείοντος τὴν χρῆσιν τοῦ ἀκινήτου, ὁ νέος κτήτωρ θέλει ἔχῃ τὸ δικαίωμα ν' ἀποπέμψῃ τὴν μισθωτὴν, δὲν ὠρίσθη δὲ τι περὶ ἀποζημιώσεως αὐτοῦ, αὕτη ρυθμίζεται κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον.

Ἄρθρ. 952. Ἐπὶ μισθώσεως ἀστυκοῦ κτήματος ἢ ἀποζημιώσεις τοῦ μισθωτοῦ συνίσταται εἰς τὸ ἐνοίκιον τοῦ ἐν ἄρθρῳ 954 ὠρισμένου πρὸς ἐκκένωσιν τοῦ κτήματος χρόνου. Ἄλλ' ἐπὶ ἐργοστασίων ἢ ἄλλων βιομηχανικῶν καταστημάτων ἀπαιτούντων μεγάλας προκαταβολάς, ἢ ἀποζημιώσεις προσδιορίζεται διὰ πραγματογνωμόνων.

Ἄρθρ. 953. Ἐπὶ μισθώσεως ἀγροτικοῦ κτήματος ἢ ἀποζημιώσεις συνίσταται εἰς τὸ τρίτον τοῦ μισθώματος τοῦ ὑπολοίπου τῆς μισθώσεως χρόνου.

Ἄρθρ. 954. Ὁ νέος κτήτωρ τοῦ μεμισθωμένου πράγματος, ὁ ἔχων κατὰ τὰ ἀνωτέρω δικαίωμα ν' ἀποπέμψῃ τὴν μισθωτὴν, ὀφείλει νὰ εἰδοποιήσῃ αὐτὸν πρότερον περὶ τούτου, ἐπὶ μὲν βραχυτέρας τῶν ἐξ μηνῶν μισθώσεως, πρὸ ἑνὸς μηνός, ἐπὶ δὲ μακροτέρας, πρὸ τριῶν μηνῶν, ἀλλ' ἐπὶ ἀγροτικῶν κτημάτων ἢ εἰδοποιήσεις πρέπει νὰ γείνη τοῦλάχιστον πρὸ ἑνὸς ἔτους.

Ἄρθρ. 955. Ὁ μισθωτὴς δὲν δύναται ν' ἀποπεμφθῇ πρὶν καταβληθῇ αὐτῷ ἢ ὀφειλομένη ἀποζημίωσις, εἴτε παρὰ τοῦ ἐκμισθωτοῦ, εἴτε παρὰ τοῦ νέου κτήτορος.

Ἄρθρ. 956. Τὰ ἐν τοῖς ἀμέσως προηγουμένοις ἐξ ἄρθροις δὲν ἐφαρμόζονται ἐπὶ μισθώσεως, μὴ ἀποδεικνυομένης δι' ἐγγράφου ἔχοντος βεβαίαν χρονολογίαν, ἐπιφυλαττομένου τοῦ τῆς ἀποζημιώσεως δικαιώματος τοῦ μισθωτοῦ κατὰ τοῦ ἐκμισθώσαντος.

Ἄρθρ. 957. Ἡ μίσθωσις ἀκινήτου ἐπὶ χρόνον μακρότερον τῶν ἐπτὰ ἐτῶν δὲν ἰσχύει πρὸς τρίτους, ὑπὲρ τὸν χρόνον τούτον, ἐὰν δὲν μεταγραφῇ τὸ τῆς μισθώσεως δημόσιον ἔγγραφον κατὰ τὸ ἄρθρον 279.

Ἄρθρ. 958. Ὁ ἐπὶ ἐξωνήσει ἀγοραστὴς δὲν δύναται νὰ κάμῃ χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τῆς ἀποπομπῆς τοῦ μισθωτοῦ, πρὶν ἢ γενῇ ὀριστικὸς κύριος.

Ἄρθρ. 959. Ἐὰν ἡ κυριότης τοῦ ἐκμισθωτοῦ, πρόσκαιρος οὖσα, ἀποσβεσθῇ διαρκούσης τῆς μισθώσεως, ὁ δὲ νέος δικαιούχος δὲν ἀναγνωρίζει τὴν μίσθωσιν, ὁ μισθωτὴς ἔχει δικαίωμα ἀποζημιώσεως, ἂν κατὰ τὴν σύναψιν τῆς μισθώσεως ἠγγύει τὸ πρόσκαιρον τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκμισθωτοῦ.

Τ Μ Η Μ Α Β'.

Περὶ μισθώσεως οἰκιῶν

Ἄρθρ. 960. Ὁ μισθωτὴς οἰκίας ὀφείλει νὰ ἔχῃ ἐν αὐτῇ ἄρκουοντα ἐπιπλα, ἢ ν' ἀσφαλίσῃ τὴν ἐκμισθωτὴν διὰ τὸ μίσθωμα, ἄλλως δύναται ν' ἀποβληθῇ.

Ἄρθρ. 961. Αἱ μικραὶ ἐπισκευαὶ, αἵτινες ἐν ἐλλείψει

έναντίας συμφωνίας επιβαρύνουσι τὸν μισθωτὴν, εἰσὶν αἱ κατὰ συνήθειαν ὡς τοιαῦται θεωρούμεναι, ἰδίως:

1) Αἱ περὶ τὴν ἐστίαν, ἢτοι τὴν ἐσχάραν, τὸν μυχόν, τὰς παραστάδας καὶ τὰς πλάκας αὐτῆς.

2) Αἱ διὰ τὸ κονίαμα τοῦ κάτω μέρους τῶν τοίχων τῶν ὀρωματίων ἢ ἄλλων κατοικουμένων τόπων, εἰς ὕψος ἐνὸς μέτρου.

3) Αἱ περὶ τὰς πλάκας ἢ πλινθοκεράμους τοῦ πατώματος τῶν ὀρωματίων, ἐὰν τινὲς μόνον ἐξ αὐτῶν θραυσθῶσι.

4) Αἱ περὶ τὰς ὑέλους τῶν παραθύρων, τὰς μὴ θραυσθείσας ὑπὸ γαλάζης, ἢ ἄλλου ἐκτάκτου καὶ ἀνωτέρας δυνάμεως συμβεβηκότος.

5) Αἱ περὶ τὰς θύρας, τὰ παράθυρα, καταπακτὰς τῶν ἐργαστηρίων, τοὺς στροφίγγας, τοὺς ἐπιβλήτας καὶ τὰ κλειῖθρα.

Ἄρθρ. 962. Αἱ ἐνεκα παλαιότητος ἢ ἀνωτέρας βίας μικραὶ ἐπισκευαὶ δὲν βαρύνουσι τὸν μισθωτὴν.

Ἄρθρ. 963. Ὁ καθαρισμὸς τῶν φρεάτων καὶ τῶν ἀποδευτικῶν βόθρων εἶναι εἰς βάρος τοῦ ἐκμισθωτοῦ, ἐν ἑλλείψει ἐναντίας συμφωνίας.

Ἄρθρ. 964. Ἄν συμφωνήσῃ ἐν τῇ τῆς μισθώσεως συμβάσει, ὅτι δύναται ὁ ἐκμισθωτὴς νὰ διαλύσῃ τὴν μίσθωσιν ἐπὶ ἰδίᾳ χρήσει τῆς οἰκίας, ὀφείλει οὗτος νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν μισθωτὴν κατὰ τὰς προθεσμίας τοῦ ἄρθρου 954.

Ἄρθρ. 965. Ἀυθείσης τῆς μισθώσεως ἐξ αἰτίας τοῦ μισθωτοῦ, ὀφείλει οὗτος τὸ μίσθωμα μέχρι νέας μισθώσεως καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀποζημίωσιν.

Ἄρθρ. 966. Ἄν κατοικία ἢ ἄλλος πρὸς διαμονὴν ἀνθρώπων προωρισμένος χώρος εἶναι τοιοῦτος ὥστε ἢ χρῆσις αὐτοῦ νὰ συνεπάγῃται οὐσιώδη κίνδυνον ὑγείας, ὁ μισθωτὴς δύναται νὰ ζητήσῃ, παρὰ τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου τὴν διάλυσιν τῆς μισθώσεως ἄνευ τηρήσεως προθεσμίας τινος πρὸς τοῦτο καὶ ἐν ἣ ἔτι περιπτώσει ἐγένωσκε τὴν συνεπαγομένην τὸν κίνδυνον ἰδιότητα τοῦ πράγματος κατὰ τὴν συνομολόγησιν τῆς συμβάσεως· πᾶσα παραίτησις τοῦ δικαιώματος τούτου ἐκ μέρους τοῦ μισθωτοῦ εἶναι ἀνίσχυρος.

Τ Μ Η Μ Α Γ .

Περὶ μισθώσεως ἀγροτικῶν κτημάτων.

Ἄρθρ. 967. Ἐὰν ἡ ἔκτασις τοῦ κτήματος εἶναι μείζων ἢ ἐλάσσων τῆς ἐν τῇ μισθώσει σημειωθείσης, ἐφαρμόζονται ἀ ἀλόγως αἱ περὶ πωλήσεως διατάξεις τῶν ἄρθρων 843 καὶ ἐπομ. ὡς πρὸς τὴν αὐξήσιν ἢ μείωσιν τοῦ μισθώματος.

Ἄρθρ. 968. Ἐὰν ὁ μισθωτὴς δὲν εἰσάγῃ τὰ πρὸς καλλιέργειαν τοῦ κτήματος ἀναγκαῖα κτήνη καὶ ἐργαλεῖα, ἐὰν δὲν καλλιέργῃ ποσῶς, ἢ δὲν καλλιέργῃ προσηκόντως τὸ κτῆμα, ἐὰν δὲν μεταχειρίζηται αὐτὸ, εἰς ἣν χρῆσιν προσδιωρίσθῃ, καὶ ἐν γένει ἐὰν δὲν ἐκτελῇ τοὺς ὅρους τῆς συμβάσεως, ἐντεῦθεν δὲ προξενῆται ζημία τῷ ἐκμισθωτῇ, δύναται οὗτος νὰ αἰτήσῃ ἀποζημίωσιν καὶ κατὰ τὰς περιστάσεις διάλυσιν τῆς μισθώσεως.

Ἄρθρ. 969. Ὁ μισθωτὴς ἔρεωστὲι ν' ἀποταμιεύῃ τὸ ὑς καρπὸς εἰς τὸν διὰ τῆς συμβάσεως ὀρισμένον τόπον.

Ἄρθρ. 970. Ἐὰν ἐπὶ διετούς ἢ μακροτέρας μισθώ-

σεως τὸ ὅλον, ἢ καὶ τὸ ἥμισυ τῆν καρπῶν καταστραφῆ
ἐκ τυχηρῶν περιστατικῶν, ὁ μισθωτῆς δύναται νὰ αἰ-
τήσῃ ἀνάλογον τοῦ μισθώματος μείωσιν, ὅταν ἡ ἀφθο-
νία τῶν λοιπῶν συγκομιδῶν δὲν ἀποζημιῶσὶ αὐτόν.

Ἡ αἴτησις περὶ ἐλαττώσεως πρέπει νὰ γίνηται εἰς τὸ
τέλος τῆς μισθώσεως. Δύναται ὅμως τὸ δικαστήριον
νὰ ἐπιδικάσῃ προσωρινῶς τοιαύτην αἴτησιν καὶ πρό-
τερον.

Ἄρθρ. 971. Ἐπὶ μονοετοῦς μισθώσεως γίνεται
ὡσαύτως ἀνάλογος τοῦ μισθώματος μείωσις, ἐὰν οἱ
καρποὶ ἀπωλέσθησαν καθόλου, ἢ τοῦλάχιστον κατὰ τὸ
ἥμισυ.

Ἄρθρ. 972. Τὰ δύο προηγούμενα ἄρθρα δὲν ἐφαρ-
μόζονται, 1) ἂν ἡ αἰτία τῆς ζημίας ὑπῆρχεν ἐν τῷ
καιρῷ τῆς μισθώσεως καὶ ἦτο γνωστὴ τῷ μισθωτῇ.

2) ἂν ἡ ἀπώλεια τῶν καρπῶν συνέβη μετὰ τὴν
συλλογὴν αὐτῶν.

3) ἂν ὁ μισθωτῆς ἀνέλαβε τὰς ἐκ τῶν τυχηρῶν πε-
ριστάσεων ζημίας. Τοιαύτη ρήτρα, ἂν δὲν ἀναφέρῃ
«πᾶσαν τυχηρὰν περίστασιν», περιλαμβάνει μόνον τὰ
συνήθη τυχηρὰ δυστυχήματα, οἷον γάλαζαν, παγε-
τόν, πρηστῆρα, ρυάδα, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ ἐκτακτα, οἷον
καταστροφὰς πολέμου, ἢ πλημμύρας μὴ συνήθεις ἐν
τῷ τόπῳ.

Ἄρθρ. 973. Ὁ ἀπερχόμενος μισθωτῆς ὀφείλει νὰ
παράσχη εἰς τὸν διάδοχον αὐτοῦ τὰ πρόσφορα οἰκήματα
καὶ ἄλλας εὐκολίας διὰ τὰς ἐργασίας τοῦ ἐπομένου
ἔτους ὡσαύτως ὀφείλει οὗτος νὰ παράσχη εἰς τὸν ἀπερ-
χόμενον καὶ μετὰ τὴν ἐξοδόν του τὰ πρόσφορα οἰκή-
ματα καὶ ἄλλας εὐκολίας διὰ τὴν ἀνάλωσιν τῆς φορβῆς
καὶ διὰ τὰς ὑπολειπομένας συγκομιδὰς. Εἰς ἀμφοτέρας
τὰς περιπτώσεις πρέπει νὰ τηρῶνται τὰ ἐπιτόπια ἔθνη.

Ἄρθρ. 974. Ὁ ἀπερχόμενος μισθωτῆς ὀφείλει προ-
σέτι ν' ἀφήσῃ τὰ τοῦ ἔτους ἄγυρα καὶ λιπάσματα, ὧν
τὴν ἀξίαν λαμβάνει παρὰ τοῦ κυρίου, ἂν ὅτε εἰσῆλθον
εἰς τὸ κτῆμα δὲν παρέλαβε τοιαῦτα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ μισθώσεως ὑπηρεσίας.

ΤΜΗΜΑ Α'.

Γενικαὶ διαταξαί.

Ἄρθρ. 975. Μίσθωσις ὑπηρεσίας εἶναι σύμβασις,
δι' ἧς ὑποχρεοῦται τις νὰ πράξῃ τι ὑπὲρ ἄλλου ἀντὶ
μισθοῦ.

Ἄρθρ. 976. Ὁ μισθὸς συνίσταται συνήθως εἰς
χρήματα ὀφείλεται δὲ οὗτος καὶ ἂν δὲν ἐγένετο ρητῇ
περὶ αὐτοῦ συμφωνία, ὅταν ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος
τοῦ ὑπηρετούντος, ἢ ἐκ τῶν περιστάσεων συνάγεται,
ὅτι ἡ ὑπηρεσία δὲν ἐχορηγήθη δωρεάν.

Ἄρθρ. 977. Ἐὰν τὸ ποσὸν τοῦ μισθοῦ δὲν ὠρίσθη,
ὑπαρχούσης διατιμησεως, λογίζεται συμφωνηθεὶς ὁ τῆς
διατιμησεως, ἄλλως ὁ συνήθης μισθός.

Ἄρθρ. 978. Ὁ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ ἐμισθῶν
ὀφείλει νὰ παράσχη αὐτὴν αὐτοπροσώπως, ἐκτὸς ἂν
ἄλλο τι ὠρίσθη, ἢ ἐκ τῶν περιστάσεων συνάγεται ὁ
θάνατος αὐτοῦ λύει τὴν μίσθωσιν.

Ἄρθρ. 979. Ἡ διάρκεια τῆς ὑπηρεσίας, ἐν ἐλλεί-
ψει ρητῆς συμφωνίας, ὀρίζεται ἐκ τοῦ εἶδους τῆς ὑπηρε-
σίας ἢ τοῦ χρόνου, δι' ὃν προσδιωρίσθη ὁ μισθός. Ἐὰν

μετά την λήξιν τῆς μισθώσεως ἐξακολουθῆ ἡ σχέσις αὕτη, ἢ μίσθωσις παρατείνεται, ἐφ' ὅσον οὐδέτερος τῶν συμβαλλομένων δηλώσῃ ἐναντίαν θέλησιν.

Ἄρθρ. 980. Ἐάν ὑποχρεωθῆ τις νὰ ὑπηρετῆ ἐφ' ἄλλου ζώῃ, εἴτε ἑαυτοῦ, εἴτε ἄλλου, ἢ ἐπὶ χρόνον μακρότερον τῶν πέντε ἐτῶν, δύναται μετὰ παρέλευσιν πέντε ἐτῶν νὰ δηλώσῃ κατὰ πάντα χρόνον ὅτι διαλύει τὴν μίσθωσιν. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ μίσθωσις παύει μετὰ παρέλευσιν ἑξ μηνῶν ἀπὸ τῆς δηλώσεως.

Ἄρθρ. 981. Ὁ μισθὸς πρέπει νὰ καταβάλληται κατὰ τὸ πέρασ τῆς ὑπηρεσίας, εἰ μὴ ἄλλο τι ὠρίσθῃ, ἢ συνειθίζεται, ἢ ἐκ τῶν περιστάσεων συνάγεται.

Ἄν ὁ μισθὸς ὠρίσθῃ κατὰ χρονικὰ διαστήματα, καταβάλλεται ἐν τέλει ἐκάστου αὐτῶν.

Ἄρθρ. 982. Ὁ μισθωτὴς χρεωστῆ τὸν μισθὸν, καὶ τοι μὴ μεταχειρισθεὶς τὴν ὑπηρεσίαν, εἰς ἣν ὁ ὑπηρετῶν παρέσχεν ἑαυτὸν πρόθυμον.

Δικαιοῦται ὁμοῦ νὰ συμψηφίσῃ τὴν ἀξίαν παντὸς ὅ,τι ὡς ἐκ τῆς παραλείψεως τῆς ὑπηρεσίας ἠκονόμησεν ὁ ὑπηρετῶν ἢ δι' ἄλλης χρησιμοποίησεως τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ ὠφελθῆ ἢ κακοδούλως παρέλειπε νὰ ὠφελθῆ.

Ἄρθρ. 983. Εἰς δίκαν, μεταξὺ τοῦ κυρίου καὶ τῶν ὑπηρετῶν ἢ ἐργατῶν αὐτοῦ, δύναται τὸ δικαστήριον νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐμάρτυρον ἀπόδειξιν περὶ τε τῆς συμβάσεως, τοῦ ποσοῦ τοῦ μισθοῦ, τῶν γενομένων ἤδη πληρωμῶν αὐτοῦ καὶ πάσης ἐκ τῆς συμβάσεως σχέσεως.

Ἄρθρ. 984. Ὁ ὑπηρετῶν δικαιοῦται εἰς ἀπόληψιν τοῦ μισθοῦ καὶ ἂν ἐπὶ χρόνον σχετικῶς ἐπουσιώδῃ ἐκωλύθῃ εἰς τὴν παροχὴν τῆς ὑπηρεσίας, ἐκ λόγου προσωπικοῦ, ἀλλὰ μὴ καταλογιστέου αὐτῷ. Ὀφείλει ὁμοῦ νὰ συμψηφίσῃ πᾶν ποσὸν τὸ ὅποιον τυχὸν ἔλαβεν ἐξ ἀσφαλείας διὰ νότον ἢ δυστύχημα.

Ἄρθρ. 985. Ἐάν ἐπὶ διαρκοῦς σχέσεως ὑπηρεσίας ἀποσχολούσης ἀποκλειστικῶς ἢ οὐσιωδῶς τὴν παραγωγικὴν ἐργασίαν τοῦ ὑπηρετοῦντος, προσελήφθῃ οὗτος εἰς τὴν κοινωνίαν τοῦ οἴκου τοῦ κυρίου, ὀφείλει οὗτος ἐν περιπτώσει νόσου νὰ παράσχῃ τὴν ἀναγκαίαν περίθαλψιν καὶ ἰατρικὴν ἀντίληψιν ἐπὶ ἑξ ἑβδομάδας, ἀλλ' οὐχὶ καὶ πέραν τῆς διαρκείας τῆς σχέσεως τῆς ὑπηρεσίας. Ἡ περίθαλψις καὶ ἡ ἰατρικὴ ἀντίληψις δύναται νὰ παρατρεθῆ καὶ ἐκτὸς τοῦ οἴκου· τὰ ἔξοδα δύνανται νὰ καταλογισθῶσιν εἰς τὴν διὰ τὸν χρόνον τῆς νόσου ὀφειλομένην ἀμοιβήν. Ἡ ὑποχρέωσις αὕτη δὲν ὠρίσθεται ἐάν διὰ τὴν περίθαλψιν καὶ ἰατρικὴν ἀντίληψιν ἐλήφθῃ πρόνοια δι' ἀσφαλείας ἢ διὰ δημοσίου θεραπευτικοῦ ἰδρύματος.

Ἄρθρ. 986. Ὁ κύριος ὀφείλει νὰ διατάξῃ καὶ διατηρῆ οὕτω τὸν χώρον τῆς διαμονῆς, τῆς ἐγκαταστάσεως καὶ τὰ μηχανήματα, ὥστε οἱ παρ' αὐτῷ ὑπηρετοῦντες νὰ προφυλάσσονται ἀπὸ κινδύνου ζωῆς καὶ ὑγείας, ἐφ' ὅσον ἐπιτρέπει τοῦτο ἡ φύσις τῆς παρεχομένης ὑπηρεσίας.

Ἐάν ὁ ὑπηρετῶν προσελήφθῃ εἰς τὴν οἰκιακὴν κοινωνίαν τοῦ κυρίου, ὀφείλει οὗτος ὡς πρὸς τὸν χώρον τῆς διαμονῆς καὶ τοῦ ὕπνου, ὡς πρὸς τὴν περίθαλψιν καὶ τὸν χρόνον τῆς ἐργασίας καὶ ἀναπαύσεως νὰ λάβῃ τὰ μέτρα ἅτινα εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὴν ὑγείαν, τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν θρησκείαν τοῦ ὑπηρετοῦντος.

Παραίτησις ἐκ τῶν προτέρων τῶν ἐκ τῶν προηγου-

μένων άρθρων δικαιωμάτων του υπηρετούντος είναι ανίσχυρος.

Ἄρθρ. 987. Οἱ ἐπὶ μισθῷ ἀναλαμβάνοντες τὴν κατὰ γῆν ἢ διὰ θαλάσσης μετακόμισιν πραγμάτων ὑπόκεινται ὡς πρὸς τὴν φύλαξιν καὶ διατήρησιν αὐτῶν εἰς τὰς αὐτὰς ὑποχρεώσεις ὡς καὶ οἱ ξενοδόχοι. Εἰσὶν ὑπεύθυνοι περὶ τῆς ἀπώλειας ἢ βλάβης τῶν πραγμάτων, ἐκτὸς ἂν ἀποδείξωσιν, ὅτι ἡ ἀπώλεια ἢ βλάβη προήλθεν ἐκ τύχης.

Ἄρθρ. 988. Ἡ εὐθύνη αὐτῶν ἄρχει, ἀφ' ἧς φορτωθῶσι τὰ πράγματα, ἢ παραδοθῶσιν αὐτοῖς πρὸς φόρτωσιν.

ΤΙΤΛΟΣ Β΄.

Περὶ ἐργοδοσίας.

Ἄρθρ. 989. Ἡ σύμβασις, δι' ἧς ἀναδέχεται τις τὴν ἐκτέλεσιν ἔργου, οἰκοδομῆς, ἢ ἄλλου κατασκευάσματος, ἀντὶ μισθοῦ, διέπεται ἐν γένει ὑπὸ τῶν περὶ μισθώσεως ὑπηρεσίας ὁρισμῶν.

Ἄρθρ. 990. Ἐὰν ὁ ἐκμισθωτὴς χρηγῆ καὶ τὸ ἀναγκαῖον πρὸς τὸ ἔργον ὕλικόν, αὐτὸς φέρει τὸν κίνδυνον τοῦ πράγματος μέχρι τῆς παραδόσεως, ἐφ' ὅσον δὲν κατέστη ὑπερημερος ὁ ὑπὲρ οὗ κατασκευάσθη τὸ ἔργον.

Ἄρθρ. 991. Ἐὰν ὁ ἐκμισθωτὴς παρέχῃ μόνον τὴν ἐργασίαν, δὲν ἐνέχεται διὰ τὴν πρὸ τῆς παραδόσεως τυχερὰν ἀπώλειαν τοῦ πράγματος· ἀλλὰ τότε δὲν λαμβάνει καὶ αὐτὸς μισθόν, ἐκτὸς ἂν ἡ ἀπώλεια προήλθεν ἐξ ἐλαττώματος τῆς ὕλης ἀγνώστου αὐτῷ, ἢ μὲν τὰ τὴν ὑπερημερίαν τοῦ εργοδότη.

Ἄρθρ. 992. Ὁ εργολάβος, ὁ καθ' ὠρισμένον σχέδιον καὶ κατ' ἀποκοπὴν ἀναδεχθεὶς ἔργον τι, δὲν δύναται νὰ αἰτήσῃ αὐξήσιν τοῦ μισθώματος, λόγῳ αὐξήσεως τῶν ημερομισθίων ἢ τῆς τιμῆς τοῦ ὕλικου, οὐδὲ λόγῳ μεταβολῶν ἢ προσθηκῶν γενομένων εἰς τὸ σχέδιον, περὶ ὧν δὲν ὑπάρχει ἐγγράφος ἔγκρισις τοῦ κυρίου, καὶ συμφωνία περὶ τοῦ τιμήματος τῶν καταβολῶν ἢ προσθηκῶν.

Ἄρθρ. 993. Τὸ μίσθωμα πληρόνεται μετὰ τὴν περάτωσιν τοῦ ἔργου· ἐκτὸς ἂν συμφωνήθῃ ἢ καταβολὴ νὰ γίνηται κατὰ λόγον τῆς προόδου τῆς ἐργασίας, ἢτοι κατὰ μέτρον, σταθμὸν, ἡμέρας ἢ ἄλλως.

Ὁ εργοδότης ὀφείλει ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τοῦ ἔργου τόκον τοῦ μὴ καταβληθέντος μισθώματος, ἐκτὸς ἂν τὸ μίσθωμα ἐπιστώθῃ αὐτῷ.

Ἄρθρ. 994. Ἐὰν τὸ ἔργον καταστραφῆ πρὸ τῆς περατώσεως ἢ μετ' αὐτὴν, ἢ δὲ καταστροφὴ προήλθεν ἐξ ἐλαττώματος τῆς δοθείσης ὕλης, ἢ τοῦ διαγραφέντος αὐτῷ τρόπου τῆς ἐκτελέσεως, δύναται ὁ εργολάβος, ἂν ἠγνέει τὸ ἐλάττωμα, ἢ γινώσκων αὐτὸ ἕκαθεν εἰς τὸν εργοδότην τὰς ἀνηκούσας παρατηρήσεις, νὰ αἰτήσῃ τὸν μισθὸν κατὰ λόγον τῆς γενομένης ἐργασίας, καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῶν μὴ περιλαμβανομένων εἰς τὸν μισθὸν δαπανῶν αὐτοῦ. Ἐὰν ὁμοίως τὸ ἔργον καταστραφῆ διὰ σφάλμα τοῦ εργολάβου ἢ δι' ἐλάττωμα τοῦ παρ' αὐτοῦ δοθέντος ὕλικου, ἐνέχεται οὗτος εἰς ἀποζημίωσιν.

Ἄρθρ. 995. Ἐὰν ὁ εργοδότης μετὰ τὴν περάτωσιν τοῦ ἔργου ἐγκρίνῃ αὐτὸ ρητῶς ἢ σιωπηλῶς, δὲν δύναται πλέον νὰ ἔχῃ ἀξιώσεις κατὰ τοῦ εργολάβου, εἰμὴ

μόνον δι' ἑλλείψεις κεκρυμμένας ἐν καιρῷ τῆς ἐγκρίσεως. Ἡ ἕνεκα τοιούτων ἑλλείψεων ἀγωγή παραγράφεται ἐντὸς πέντε ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐγκρίσεως.

Ἄρθρ. 996. Ἐπὶ οἰκοδομῶν ἢ ἄλλων κτισμάτων ὁ ἐργολάβος ἐνέχεται καὶ μετὰ τὴν ἐγκρισιν, ἐὰν τὸ ἔργον προφανῶς κινδυνεύει νὰ κρημνισθῆ, ἢ ἐκρημνίσθῃ καθόλου ἢ ἐν μέρει ἐντὸς πέντε ἐτῶν ἀπὸ τῆς περατώσεως αὐτοῦ ἕνεκεν ἐλαττώματος τῆς κατασκευῆς ἢ τοῦ ἐδάφους. Ἡ ἕνεκα τῆς εὐθύνης ταύτης ἀγωγή παραγράφεται μετὰ παρέλευσιν δύο ἐτῶν, ἀφ' ἧς ἐπῆλθεν ἡ καταστροφή, ἢ ὁ κίνδυνος αὐτῆς.

Ἄρθρ. 997. Ὁ ἐργολάβος εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὰς πράξεις ἐκείνων, οὓς μεταχειρίζεται.

Ἄρθρ. 998. Ὁ ἐργοδότης δύναται κατὰ πάντα χρόνον ν' ἀποστῆ τῆς συμβάσεως, ἀποζημιῶν τὸν ἐργολάβον διὰ τὴν καταβληθεῖσαν ἤδη ἐργασίαν καὶ τὰ παρ' αὐτοῦ γενόμενα ἔξοδα, ὡς καὶ διὰ τὸ διαφυγὸν κέρδος.

Ἄρθρ. 999. Ἄν ἡ ἐργοδοσία συνήφθῃ ἐπὶ τῇ βάσει προϋπολογισμοῦ συνταχθέντος παρὰ τοῦ ἐργολάβου, χωρὶς ὁμοῦ αὐτος νὰ ἐγγυηθῆ περὶ τῆς ἀκριβείας αὐτοῦ, δύναται ὁ ἐργοδότης ν' ἀποστῆ τῆς συμβάσεως, ἐὰν προϊόντος τοῦ ἔργου δειχθῆ, ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς ἐγένετο ὑπὲρ τὸ δέον μικρός. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀποδίδει τῷ ἐργολάβῳ μόνον τὴν ἀξίαν τῶν ἐργασιῶν καὶ δαπανῶν αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 1000. Ὁ θάνατος τοῦ ἐργολάβου διαλύει τὴν μίσθωσιν· οἱ διάδοχοι δὲ αὐτοῦ δύνανται νὰ αἰτήσωσι παρὰ τοῦ ἐργοδότης τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἀξίας τῶν γενομένων ἤδη ἔργων ἢ τοῦ παρεσκευασμένου ὕλικου, ἐὰν τὰ ἔργα ταῦτα ἢ τὸ ὕλικόν δύνανται νὰ τῷ χρησιμεύσωσιν.

Ἄρθρ. 1001. Ὁ ἐργολάβος διὰ τὰς ἐκ τῆς συμβάσεως ἀπαιτήσεις αὐτοῦ ἔχει δικαίωμα ἐνεχύρου, ἐπὶ τῶν παρ' αὐτοῦ κατασκευασθέντων ἢ ἐπισκευασθέντων κινήτων πραγμάτων τοῦ ἐργοδότης, ἐφ' ὅσον ταῦτα περιῆλθον εἰς τὴν κατοχὴν αὐτοῦ ἐπὶ τῷ τέλει τῆς κατασκευῆς ἢ ἐπισκευῆς.

Ἄρθρ. 1002. Ὁ ἐργολάβος οἰκοδομῆς ἢ ἄλλου κτισματος ἔχει πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ἐκ τῆς συμβάσεως ἀπαιτήσεων αὐτοῦ δικαίωμα ὑποθήκης ἐπὶ τοῦ οἰκοπέδου τοῦ ἐργοδότης· ἐὰν δὲ τὸ ἔργον δὲν συνετελέσθῃ ἔτι ἔχει δικαίωμα ὑποθήκης πρὸς ἀσφάλειαν ἀναλόγου πρὸς τὴν ἐκτελεσθεῖσαν ἐργασίαν ἀμοιβῆς καὶ τῶν μὴ περιληφθεισῶν ἐν τῇ ἀμοιβῇ δαπανῶν.

Ἄρθρ. 1003. Οἱ ξυλουργοὶ, κτίσται καὶ λοιποὶ ἐργάται, οὓς ὁ ἐργολάβος μεταχειρίζεται πρὸς κατασκευὴν οἰκοδομῆς ἢ ἄλλου ἔργου, ἔχουσιν ἀγωγήν κατὰ τοῦ ἐργοδότης μέχρι τοῦ ποσοῦ, ὅπερ οὗτος ὀφείλει τῷ ἐργολάβῳ, ὡς καὶ τὰ κατὰ τὰ ἄρθρα 1001 καὶ 1002 δικαιώματα ἐνεχύρου καὶ ὑποθήκης.

ΤΙΤΛΟΣ Γ'.

Περὶ μεσιτείας.

Ἄρθρ. 1004. Ὅστις ὑπισχνεῖται μεσιτικὴν ἀμοιβὴν διὰ τὴν ὑπόδειξιν εὐκαιρίας πρὸς συνομολόγησιν συμβάσεως, ὑποχρεοῦται νὰ καταβάλλῃ τὴν ἀμοιβὴν μόνον ἐὰν ἡ σύμβασις ἐπῆλθεν ἕνεκα τῆς ὑποδείξεως ἢ τῆς μεσολαβήσεως τοῦ μεσίτου.

Ἐὰν ἡ σύμβασις καταρτισθῇ ὑπὸ ἀναβλητικὴν αἴρεσιν ἢ μεσιτικὴ ἀμοιβὴ ὀφείλεται μόνον ὅταν ἐξέλθῃ αἴρεσις.

Αἱ δαπάναι τοῦ μεσίτου καταβάλλονται αὐτῷ μόνον ἐὰν ρητῶς συμφωνήθῃσαν. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ ἐὰν ἡ σύμβασις δὲν ᾔθελε πραγματοποιηθῆ.

Ἄρθρ. 1005. Ἡ μεσιτικὴ ἀμοιβὴ ὀφείλεται καὶ ἐὰν δὲν ἐγένετο ρητῆ περὶ τούτου συμφωνία ὅταν ἡ εἰς τὸν μεσίτην ἀνατεθεῖσα ἐργασία συνάγεται ἐκ τῶν περιστάσεων ὅτι μόνον ἐπ' ἀμοιβῆ ἀνετέθη.

Ἄρθρ. 1006. Ἐὰν τὸ ποσὸν τῆς ἀμοιβῆς τοῦ μεσίτου δὲν ὠρίσθη, ὑπαρχούσης διατιμῆσεως λογίζεται συμφωνηθεῖσα ἢ τῆς διατιμῆσεως, ἄλλως ἢ συνήθης ἀμοιβῆ.

Ἄρθρ. 1007. Τὸ δικαίωμα ἐπὶ τὴν μεσιτικὴν ἀμοιβὴν καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῶν δαπανῶν ἀποκρίεται ἐὰν ὁ μεσίτης ἐναντίον τοῦ περιεχομένου τῆς περὶ μεσιτείας συμβάσεως ἐνήργησε καὶ ὑπὲρ τοῦ ἐτέρου συμβαλλομένου.

Ἄρθρ. 1008. Ἐὰν ἡ συμφωνηθεῖσα μεσιτικὴ ἀμοιβὴ εἶναι δυσαναλόγως μεῖζον, δύναται τὸ δικαστήριον τῇ αἰτήσει τοῦ ὀφειλέτου νὰ μετριάσῃ αὐτὴν εἰς τὸ προσήκον.

Ἄρθρ. 1009. Ἐπὶ τῆς ὑποσχέσεως ἀμοιβῆς δι' ὑπόδειξιν εὐκαιρίας τελέσεως γάμου ἢ διὰ τὴν διαπραγματεύσιν τοιούτου οὐδεμία γεννᾶται ὑποχρέωσις τὸ καταβληθὲν ὅμως ἐκ τοιαύτης αἰτίας δὲν ἀναζητεῖται.

ΤΙ Γ Λ Ο Σ Δ .

Περὶ κτηνοληψίας.

Ἄρθρ. 1010. Ἡ σύμβασις, δι' ἧς λαμβάνει τις κτῆνη, ἵνα φυλάττῃ αὐτὰ, τρέφῃ καὶ ἐπιμελεῖται, μετέχων τῶν τε αὐξημάτων καὶ τῶν ἀπωλειῶν αὐτῶν, κρίνεται κατὰ τοὺς ὅρους τῆς συμβάσεως, ἢ τὰ ἐπιτόπια ἔθιμα, καὶ ἐν ἐλλείψει τούτων κατὰ τὰς ἐπομένους διατάξεις.

Ἄρθρ. 1011. Ἀντικείμενον τῆς κτηνοληψίας δύναται νὰ γενῶσι παντὸς εἶδους κτῆνη, δεκτικὰ πολλαπλασιασμοῦ, ἢ χρήσιμα εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὸ ἐμπόριον.

Ἄρθρ. 1012. Ἡ ἐν ἀρχῇ τῆς μισθώσεως γενομένη διατίμησις τῶν κτηνῶν δὲν μεταβιβάζει τὴν κυριότητα, ἀλλὰ χρησιμεύει μόνον εἰς προσδιορισμὸν τοῦ κέρους ἢ τῶν ζημιῶν κατὰ τὴν λήξιν ἢ διάλυσιν τῆς μισθώσεως.

Ἄρθρ. 1013. Ἡ διάρκεια τῆς μισθώσεως, ἐὰν δὲν ὠρίσθη ἄλλως, εἶναι τριετής· ἀλλὰ δύναται ἢ μίσθωσις νὰ διαλυθῇ καὶ πρότερον, ἂν ὁ λήπτης δὲν ἐκπληρῶσιν τὰς ὑποχρεώσεις αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 1014. Τὰ ἔρια καὶ ἡ γονὴ τῶν κτηνῶν ἀνήκουσιν ἐξ ἡμισείας εἰς τὸν λήπτην καὶ εἰς τὸν κτηνοδότην ἀλλὰ τὸ γάλα, ἡ κόπρος καὶ ὁ κάματος τῶν ζώων ἀνήκουσιν ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν λήπτην.

Ἄρθρ. 1015. Ὁ λήπτης ὀφείλει νὰ ἐπιμελῆται τὰ κτῆνη ὡς ἐπιμελής.

Ἄρθρ. 1016. Ἡ ἐκ τυχηροῦ συμβεβηκότος ἀπώλεια πάντων τῶν ζώων, ἂν δὲν ἐδόθησαν σιδηροκέφαλα ἢ ἄψοφα, εἶναι εἰς βῆρος τοῦ κτηνοδότου, ἢ δὲ ἀπώλεια μέρους μόνον αὐτῶν πρέπει ν' ἀναπληροῦται ἐκ τῶν γεννήσεων τῶν ἀκολούθων ἐτῶν.

Τὸ τυχηρὸν συμβεβηκὸς χρεωστῆ ν' ἀποδείξῃ ὁ λήπτης, τὴν δὲ ὑπαίτιον ἀπώλειαν, ὁ κτηνοδότης.

Ἄρθρ. 1017. Ὁ λήπτης ὀφείλει λόγον τῶν δερμάτων τῶν τυχηρῶς ἀπολεσθέντων ζώων.

Ἄρθρ. 1018. Οὔτε ὁ κτηνοδότης, οὔτε ὁ λήπτης δύναται νὰ ἐκποιήσῃ τι, εἴτε ἐκ τοῦ κεφαλαίου, εἴτε ἐκ τοῦ αὐξήματος τῶν κτηνῶν, ἄνευ τῆς συναίνεσεως τοῦ ἐτέρου· ἀλλὰ κατὰ τοῦ καλῆ τῆ πίστει νομέως δὲν χωρεῖ διεκδίκησις, οὐδὲ δύναται οἱ πιστωταὶ τοῦ κτηνοδότου, ἢ οἱ παρ' αὐτοῦ ἀγοράσαντες ν' ἀνατρέψωσι τὴν μίσθωσιν, ἐὰν αὕτη ἀποδεικνύεται δι' ἐγγράφου ἔχοντος βεβαίαν χρονολογίαν.

Ἄρθρ. 1019. Ἡ μίσθωσις κτηνῶν, ἢ πρὸς τὸν μισθωτὴν ἀκινήτου κτήματος γινομένη, πρέπει νὰ κοινοποιῆται ἐγγράφως πρὸς τὸν ἐμισθώσαντα τὸ κτῆμα, ἄλλως οὗτος δύναται νὰ κατάρχη τὰ κτήνη διὰ τὸ ὀφειλόμενον μίσθωμα.

Ἄρθρ. 1020. Ὁ λήπτης εἶναι ὑπόχρεως νὰ προειδοποιῆ τὸν κύριον περὶ τοῦ χρόνου τῆς κούρας τῶν κτηνῶν.

Ἄρθρ. 1021. Ἐν τέλει τῆς μισθώσεως, ἢ κατὰ τὴν διάλυσιν αὐτῆς γίνεται νέα τῶν κτηνῶν διατίμησις καὶ λαμβάνει ὁ κτηνοδότης ἀφ' ἐκάστου εἴους τὰ ἀνήκοντα αὐτῷ κατὰ τὴν πρώτην διατίμησιν, τὸ δὲ περισσεύμα διανέμεται.

Ἄρθρ. 1022. Ἐὰν δὲν ἐξαρκῶσι τὰ ὑπάρχοντα κτήνη πρὸς συμπλήρωσιν τῆς πρώτης διατίμησεως, ὁ κτηνοδότης λαμβάνει αὐτὰ μόνον, μὴ ἐνεχομένου τοῦ λήπτου διὰ τὴν τυχηρὰν ζημίαν.

Ἄρθρ. 1023. Μισθωθέντος ἀγροτικοῦ κτήματος μετὰ τῶν ὑπηρετούντων ἐν αὐτῷ κτηνῶν, ὁ μισθωτὴς ὀφείλει, κατὰ τὴν λήξιν ἢ διάλυσιν τῆς μισθώσεως, νὰ ἐπιστρέψῃ ἴσης ἀξίας κτήνη κατὰ τὴν διατίμησιν αὐτῶν.

Ἡ διατίμησις δὲν μεταφέρει τὴν κυριότητα εἰς τὸν μισθωτὴν, ἀλλὰ μόνον τὴν τυχηρὰν ἀπώλειαν αὐτῶν. Ἐκ τοῦ προϊόντος τῶν κτηνῶν δὲν ἀπολαμβάνει ἄλλην ὠφέλειαν ὁ ἐμισθωτὴς τοῦ κτήματος, εἰμὴ ὅτι ἡ κόπος πρέπει νὰ δαπανᾶται εἰς αὐτό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ Ἑταιριῶν.

ΤΜΗΜΑ Α'.

Γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρ. 1024. Ἡ ἑταιρία εἶναι σύμβασις, δι' ἧς δύο ἢ πλείονες ἐνοῦνται, ἵνα διὰ κοινῆς συνεισφορᾶς πορισθῶσι κοινήν ὠφέλειαν.

Ἄρθρ. 1025. Πᾶσα ἑταιρία πρέπει νὰ ἔχῃ σκοπὸν θεμιτὸν, καὶ συνιστᾶται ἐπὶ κοινῇ τῶν ἑταίρων ὠφελείᾳ. Ἐκαστος ἑταῖρος πρέπει νὰ εἰσφέρει, ἢ χρήματα, ἢ ἄλλα πράγματα, ἢ τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 1026. Τὰ ἐνταῦθα περὶ ἑταιριῶν ὀριζόμενα ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἑταιρίας, καθ' ὅσον δὲν ἀντίκεινται εἰς τὸν ἐμπορικὸν νόμον καὶ τὰ ἐμπορικὰ ἔθιμα.

ΤΜΗΜΑ Β'.

Περὶ εἰδῶν τῶν Ἑταιριῶν.

Ἄρθρ. 1027. Αἱ ἑταιρίαι εἰσὶ καθολικαί, ἢ μερικαί· αἱ καθολικαὶ ὑποδιαιροῦνται εἰς ἑταιρίας ἀπάντων τῶν παρόντων ἀγαθῶν καὶ εἰς ἑταιρίας ἀπάντων τῶν μελλόντων.

Ἄρθρ. 1028. Ἑταιρία ἀπάντων τῶν παρόντων ἀγαθῶν ὑπάρχει, ὅταν οἱ ἑταῖροι καταθέτωσιν ἐν κοινῷ

ἅπασαν τὴν ἐνεστῶσαν περιουσίαν αὐτῶν, κινητὴν καὶ ἀκίνητον, καὶ ἀπάσας τὰς ἐξ αὐτῆς δυνατὰς ὠφελείας. Ἄλλὰ καὶ ὠφελεῖται ἄλλοθεν προερχόμεναι δύνανται νὰ γίνωνται ἐταιρικά.

Ὅ,τι περιέλθῃ τυχὸν εἰς τινὰ ἐταῖρον ἐκ κληρονομίας, κληροδοσίας, ἢ δωρεᾶς, γίνεται κοινὸν μόνον κατ' ἐπικαρπίαν, ἀπαγορευομένης τῆς συμφωνίας νὰ καταστῇ κοινὴ καὶ ἡ κυριότης.

Ἄρθρ. 1029. Ἡ καθολικὴ ἐταιρία τῶν κερδῶν περιλαμβάνει παντὸς εἶδους κέρδος διὰ τῆς φιλοπονίας τῶν ἐταίρων προσποριζόμενον. Ὅσα κινητὰ εἶχον οἱ ἐταῖροι κατὰ τὴν συνομολόγησιν τῆς ἐταιρίας, γίνονται ὡσαύτως ἐταιρικά, τῶν δὲ ἀκινήτων μόνῃ ἡ ἐπικαρπία καθίσταται κοινὴ.

Ἄρθρ. 1030. Ἡ σύμβασις καθολικῆς ἐταιρίας, μὴ περιέχουσα ἄλλην τινὰ ἐξήγησιν, ἐμφαίνει ἐταιρίαν καθολικὴν κερδῶν.

Ἄρθρ. 1031. Ἐταιρία καθολικὴ, εἴτε τοῦ ἐνὸς εἴτε τοῦ ἐτέρου εἶδους, δύνανται νὰ συστηθῇ μόνον μεταξὺ προσώπων ἰκανῶν νὰ ποιῶσιν ἑαυτοῖς ἀμοιβαίως δωρεᾶς, καὶ εἰς ἃ δὲν ἀπαγορεύεται ἡ παροχὴ ἀμοιβαίων ὠφελειῶν πρὸς βλάβην ἄλλων.

Ἄρθρ. 1032. Μερικὴ ἐταιρία εἶναι ἡ δι' ἧς γίνονται κοινὰ ὠρισμένα μόνον πράγματα, ἢ κατὰ χρῆσιν, ἢ κατὰ κάρπωσιν.

Ἄρθρ. 1033. Μερικὴ ὡσαύτως ἐταιρία εἶναι ἡ ἔχουσα ἀντικείμενον ὠρισμένην τινὰ ἐπιχείρησιν, ἢ ἐξάσκησιν ἐπιτηδεύματος ἢ ἐπαγγέλματος τινος.

Τ Μ Η Μ Α Γ .

Περὶ τῶν σχέσεων τῶν ἐταίρων

ΤΙΤΛΟΣ Α΄.

Πρὸς ἀλλήλους

Ἄρθρ. 1034. Ἡ ἐταιρία, ἐὰν μὴ ὀρισθῇ ἄλλο τι, ἄρχεται ἅμα τῇ καταρτίσει τῆς συμβάσεως καὶ διαρκεῖ ἐφ' ὅσον τὸν βίον τῶν ἐταίρων. Ἐὰν δὲ ἡ ἐταιρία ἔχει ἀντικείμενον ἐπιχείρησιν τινὰ, ἡ διάρκειά αὐτῆς προσδιορίζεται ἐκ τῆς διάρκειας τῆς ἐπιχειρήσεως.

Ἄρθρ. 1035. Οἱ ἐταῖροι ὀφείλουσιν ἐν ἐλλείψει ἄλλης συμφωνίας νὰ καταβάλωσιν ἴσας εἰσφορὰς.

Ἐπὶ εἰσφορᾷ ἀντικαταστατῶν πραγμάτων, τεκμαίρεται ἐν ἀμφιβολίᾳ ὅτι ταῦτα γίνονται κοινὴ ἰδιοκτησία τῶν ἐταίρων. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ ἐπὶ μὴ τοιούτων πραγμάτων, ἐὰν ἡ εἰσφορὰ αὐτῶν γίνῃ κατ' ἐκτίμησιν, μὴ ὀρισθεῖσαν μόνον χάριν τῆς διανομῆς τῶν κερδῶν.

Ἡ εἰσφορὰ ἐταίρου δύνανται νὰ συνίσταται καὶ εἰς παροχὴν ὑπηρεσιῶν.

Ἄρθρ. 1036. Ὁ ἐταῖρος εἶναι πρὸς τὴν ἐταιρίαν ὀφειλέτης τῆς εἰσφορᾶς, ἣν ὑπεσχέθη καὶ εὐθύνεται διὰ τὴν ἐκνίκησιν αὐτῆς, ἂν συνίστατο εἰς εἰδικῶς ὠρισμένον πρᾶγμα, ὡς πωλητῆς πρὸς ἀγοραστήν.

Ἄρθρ. 1037. Ὁ μὴ καταβάλων ἐγκαίρως τὴν εἰς χρήματα εἰσφορὰν αὐτοῦ ἐταῖρος ὀφείλει τῇ ἐταιρίᾳ, ἄνευ μηνύσεως, τὸν νόμιμον τόκον, ἀφ' ἧς ἔπρεπε νὰ καταβάλλῃ. Ὁσαύτως ἂν ἠνάλωσεν ἐταιρικά χρήματα εἰς ἰδίαν χρεῖαν, ἢ εἰσπράξας τοιαῦτα δὲν ἀπέδωκεν ἐγκαίρως, ὀφείλει τὸν τόκον, ἀφ' ἧς μετεχειρίσθη αὐτὰ, ἢ ἡμέλησε ν' ἀποδώσῃ. Δύνανται δὲ κατὰ τὰς περιστάσεις νὰ καταδικασθῇ καὶ εἰς μείζονα ἀποζημιώσιν.

Ἄρθρ. 1038. Ὁ ὀφείλων ὡς εἰσφορὰν τὴν ἑαυτοῦ φιλοπονίαν ἑταῖρος δίδει λόγον τῇ ἑταιρίᾳ τῶν ἐξ αὐτῆς ὀφελειῶν, οὐδένα ὁμοῦ ὀφείλει λόγον τῶν ὀφελειῶν ἃς ἀρύεται ἐξ ἐργασίας μὴ εἰσνεχθείσης τῇ ἑταιρίᾳ.

Ἄρθρ. 1039. Ὁ ἑταῖρος ὀφείλει νὰ καταβάλλῃ εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς ἑταιρίας, εἴαν καὶ εἰς τὰς ἰδίας καταβάλλῃ ἐπιμέλειαν.

Ἄρθρ. 1040. Ὁ,τι ὁ ἑταῖρος λάβῃ παρὰ τοῦ κοινοῦ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ἑταιρίας ὀφειλέτου, χρεωστῆ, εἴαν ἀμφοτέρω τὰ χρεῖα εἶναι ληξιπρόθεσμα, νὰ καταλογίσῃ ἢ ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν ἑταιρικὴν ἀπαιτήσιν, ἢ συμμετρως εἰς ἀμφοτέρας· πᾶσα ἐναντία δὴλώσις αὐτοῦ δὲν ἰσχύει.

Ἄρθρ. 1041. Ὁ ἐξ ἑταιρικῆς ἀπαιτήσεως εἰσπράξας τὸ ἀνήκον αὐτῷ ἑταῖρος ὀφείλει καταστάντος ἔπειτα τοῦ ὀφειλέτου ἀφερεγγύου, νὰ εἰσενέγκῃ εἰς τὴν ἑταιρίαν τὸ ληφθὲν, καὶ ἂν τυχὸν ἔδωκε ρητῶς ἐξόφλησιν διὰ τὸ ἑαυτοῦ μέρος.

Ἄρθρ. 1042. Ὁ ἑταῖρος, ὅστις ἐξ ὑπαιτιότητος ἐπροξένησε ζημίαν τῇ ἑταιρίᾳ, ὀφείλει ἀποζημιώσιν, καὶ δὲν δύναται νὰ συμφηφίσῃ, ἢν τυχὸν ἄλλοτε παρέσχεν αὐτῇ ὀφέλειαν.

Ἄρθρ. 1043. Πράγματα, μὴ ἀναλισκόμενα διὰ τῆς χρήσεως καὶ κατ' ἐπικαρπίαν μόνον καταβληθέντα τῇ ἑταιρίᾳ, κινδυνεύουσι τῷ κυρίῳ αὐτῶν. Ἐάν ὁμοῦ τα πρᾶγματα ταῦτα ἀναλίσκονται διὰ τῆς χρήσεως, ἢ χειροτερεύουσι φυλαττόμενα, ἢ ὠρίσθησαν διὰ πώλησιν, ἢ κατεβλήθησαν διατετιμημένα, κινδυνεύουσι τῇ ἑταιρίᾳ. Τοῦ διατετιμημένου πράγματος λαμβάνει ὁ ἑταῖρος τὴν διατίμησιν μόνον.

Ἄρθρ. 1044. Ὁ ἑταῖρος, ὁ δι' ἑταιρικὰς ὑποθέσεις καταβαλὼν δαπάνας, ἢ ἀναδεχθεὶς καλῇ τῇ πίστει ὑποχρεώσεις, δικαιοῦται νὰ αἰτήσῃ παρὰ τῶν συνεταίρων ἀνάλογον τῶν δαπανῶν καὶ τοῦ τόκου ἀπόδοσιν, καὶ ἀνάλογον ἀπὸ τῶν ὑποχρεώσεων ἀπαλλαγὴν.

Ὡσαύτως ἔχει ἀγωγὴν ἀποζημιώσεως διὰ τὴν μετὰ τῆς διαχειρίσεως αὐτοῦ συνεχομένην τυγχρὰν ζημίαν.

Ἄρθρ. 1045. Ἐάν ἑταῖρος ἔχων ἐξ αἰτίας ἑταιρικῆς ἀπαιτήσιν καθ' ὅλων τῶν λοιπῶν ἑταίρων, δὲν δυνήθῃ, καίτοι ἐπιμεληθεὶς, νὰ εἰσπράξῃ τὸ εἰς τινὰ ἑταῖρον ἐπιβάλλον μέρος τῆς ἀπαιτήσεως διὰ τὸ ἀφερέγγυον αὐτοῦ, ἢ ἐντεῦθεν ζημία διανέμεται μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν εὐπόρων ἑταίρων κατὰ λόγον τῆς εἰς τὰς ζημίας μετοχῆς ἐκάστου.

Ἐπίσης εἴαν ἐξ αἰτίας ἑταιρικῆς ἔχωσιν ἀπαιτήσιν πλείονες ἑταῖροι κατὰ συνεταῖρου, τινὲς δὲ μόνον ἔλαβον τὸ ἐπιβάλλον αὐτοῖς ἢ καὶ ὀλιγώτερον, οἱ δὲ ἄλλοι διὰ τὸ ἀφερέγγυον τοῦ ὀφειλέτου καὶ τοῖ ἐπιμεληθέντες δὲν ἔλαβον τὸ ληφθὲν διανέμεται μεταξὺ πάντων κατὰ λόγον τῆς εἰς τὰ κέρδη μετοχῆς αὐτῶν.

Ἄρθρ. 1046. Ἐάν τὸ συνεταϊρικὸν συνάλλαγμα δὲν ὀρίζῃ τι περὶ τῆς μετοχῆς τῶν ἑταίρων εἰς τὰ κέρδη καὶ τὰς ζημίας, ἢ μετοχὴ αὐτῆ ὀρίζεται τότε ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἑταίρων καὶ εἶναι ἀδιάφορος ἢ εἰσφορὰ ἐκάστου.

Ἐάν τὸ ἑταιρικὸν συνάλλαγμα ὀρίζῃ τὴν μετοχὴν μόνον εἰς τὰ κέρδη ἢ μόνον εἰς τὰς ζημίας, ἐφαρμόζεται ἐν ἀμφιβολίᾳ εἰς ἀμφοτέρας ἢ αὐτῇ ἀναλογία.

Ἄρθρ. 1047. Ἐάν ὁ προσδιορισμὸς τῆς μετοχῆς ἀνατεθῇ ἐκ συμφώνου εἰς τινὰ ἑταῖρον ἢ εἰς τρίτον, ἢ ἀπόφανσις αὐτοῦ προσβάλλεται μόνον, εἴαν ἀντιβαίνει

προφανώς εις τὴν ἐπιείκειαν. Τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν δὲν δύναται νὰ προσβάλῃ ὡς ἀδίκον ὁ ἐξ αὐτῆς θεωρῶν ἑαυτὸν ἀδικηθέντα συνεταῖρος ἂν ἤρξαντο νὰ ἐκτελῇ αὐτὴν ἢ ἂν παρῆλθον τρεῖς μῆνες, ἀφ' ἧς ἐκοινοποιήθη αὐτῷ.

Ἄρθρ. 1048. Ἄνισχυρος εἶναι ἡ συμφωνία, δι' ἧς ἐταῖρός τις ἀπολαύει ὅλων τῶν ἐκ τῆς ἐταιρίας ὠφελειῶν ἢ ἀπαλλάσσεται τῆς εἰς τὰς ζημίας μετοχῆς ἢ εἰσφορά ἐνδὸς ἢ πλειόνων συνεταίρων.

Ἄρθρ. 1049. Ὁ ἐπιτραμμένος τὴν διαχείρισιν τῶν ἐταιρικῶν ὑποθέσεων ἐταῖρος δύναται, καὶ τοὶ ἀντισταμένων τῶν λοιπῶν, νὰ ἐπιχειρῇ πάσας τὰς εἰς τὴν διαχείρισιν ἀναγομένας πράξεις, ἐὰν δὲν περιέχωσι ὄσλον. Ἡ ἐξουσία αὕτη δὲν δύναται ἄνευ νομίμου λόγου ν' ἀνακληθῇ, ἐνόσω διαρκεῖ ἡ ἐταιρία, ἐκτὸς ἂν ἐδόθῃ διὰ πράξεως μεταγενεστέρως τοῦ ἐταιρικοῦ συναλλάγματος, ὅτε ἀνακαλεῖται, ὡς πᾶσα ἐντολή.

Ἄρθρ. 1050. Ἐὰν ἡ διαχείρισις ἀνετέθη εἰς πολλοὺς ἐταίρους, δὲν ὀρισθῶσι δὲ τὰ ἔργα ἐκάστου, μήτε ὅτι πάντες πρέπει νὰ ἐνεργῶσιν ἀπὸ κοινοῦ, δύναται ἕκαστος αὐτῶν νὰ ἐπιχειρῇ καὶ μόνος πᾶσαν πρᾶξιν διαχειρίσεως.

Ἄρθρ. 1051. Ἐὰν ὀρισθῇ, ὅτι εἰς τῶν διαχειριστῶν δὲν δύναται νὰ ἐνεργῇ ἄνευ τῆς συναινέσεως τοῦ ἄλλου, εἰς μόνος ἐξ αὐτῶν δὲν δύναται νὰ πράξῃ τι, καὶ ἂν τυχὸν ὁ ἄλλος ἀδυνατῇ νὰ πράξῃ εἰς τὰ τῆς διαχειρίσεως, ἐκτὸς ἐὰν ἐπίκηται κίνδυνος σπουδαίας ζημίας ἐκ τῆς ἀναβολῆς.

Ἄρθρ. 1052. Μὴ ὑπαρχόντων διαχειριστῶν ὑπὸ τῶν ἐταίρων ὀρισμένων, ἐφαρμόζονται οἱ ἐξῆς κανόνες.

α') Ὅ,τι ὁ ἐταῖρος ἐπιχειρήσῃ διὰ τὴν ἐταιρίαν, θεωρεῖται ὡς γενόμενον δυνάμει σιωπηρᾶς ἐντολῆς καὶ ὑποχρεοῖ πάντας τοὺς ἐταίρους, ἔχουσιν ὁμοῦς οὗτοι τὸ δικαίωμα νὰ ἐναντιωθῶσιν εἰς τὴν πρᾶξιν πρὸ τῆς καταρτίσεως αὐτῆς.

β') Ἐκαστος ἐταῖρος δύναται νὰ μεταχειρισθῇ τὰ ἐταιρικά πράγματα, ἀλλὰ κατὰ τὸν προορισμὸν αὐτῶν, καὶ καθόσον δὲν βλάπτει διὰ τῆς χρήσεως τὰ συμφέροντα τῆς ἐταιρίας, μήτε ἐμποδίζει τοὺς ἄλλους ἐταίρους νὰ μεταχειρισθῶσιν καὶ αὐτοὶ ταῦτα κατὰ τὸ ἴδιον δικαίωμα.

γ') Ἐκαστος ἐταῖρος ἔχει δικαίωμα νὰ ὑποχρεώσῃ τοὺς λοιποὺς συνεταίρους νὰ καταβάλωσι μετ' αὐτοῦ τὰς πρὸς συντήρησιν ἐταιρικῶν πραγμάτων ἀναγκαίας δαπάνας.

δ') Ὁ ἐταῖρος δὲν δύναται ἄνευ τῆς συναινέσεως τῶν λοιπῶν, νὰ ἐπενέγκῃ μεταβολὰς ἐπὶ τῶν εἰς τὴν ἐταιρίαν ὑπαγομένων ἀκινήτων καὶ ἂν ἤθελε κρίνῃ αὐτὰς ἐπωφελεῖς τῇ ἐταιρίᾳ.

Ἄρθρ. 1053. Ὁ ἐταῖρος, ὁ μὴ ὢν διαχειριστῆς, δὲν δύναται ν' ἀπαλλοτριώσῃ μήτε νὰ ἐνεχυράσῃ πράγματα τῆς ἐταιρίας, οὐδ' αὐτὰ τὰ κινητά.

Ἄρθρ. 1054. Ἡ διὰ τῆς ἐταιρικῆς συμβάσεως ἀνετεθεῖσα ἐταίρω τινὶ διαχείρισις δύναται ν' ἀφαιρεθῇ ἀπ' αὐτοῦ δι' ὁμοφώνου ἀποφάσεως τῶν λοιπῶν ἐταίρων ἢ καὶ κατὰ πλειονοψηφίαν, ἂν τοῦτο ὀρίζηται ἐν τῇ ἐταιρικῇ συμβάσει, ἐνεκα σπουδαίου λόγου, ὅσοις εἶναι ἰδίᾳ βαρεῖα παράλειψις καθήκοντος, ἢ ἀνικανότης πρὸς κανονικὴν διαχείρισιν τῶν ὑποθέσεων.

Ἄρθρ. 1055. Πᾶς ἐταῖρος καὶ ἂν μὴ ᾖ διαχειριστῆς δικαιούται νὰ πληροφωρῆται αὐτοπροσώπως περὶ τῶν

υποθέσεων τῆς ἐταιρίας, νὰ ἐξετάζη τὰ βιβλία καὶ τὰ ἔγγραφα αὐτῆς καὶ ἐξ αὐτῶν νὰ καταρτίζη περίληψιν περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἐταιρίας. Συμφωνία ἀποκλείουσα ἢ περιορίζουσα τὴν χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου εἶναι ἀνίσχυρος.

Ἄρθρ. 1056. Ὁ ἐταῖρος δύναται καὶ ἄνευ τῆς συναινέσεως τῶν λοιπῶν συνεταίρων νὰ προσεταιρισθῇ ἐαυτῷ τρίτον πρόσωπον ἐπὶ τῆς εἰς τὴν ἐταιρίαν μετοχῆς αὐτοῦ. Ἄλλ' ὁ παρακοινωνὸς οὗτος διαμένει ὅλως ξένος τῇ ἐταιρίᾳ, καὶ ἂν ὁ παραλαβὼν αὐτὸν εἶναι διαχειριστής.

ΤΙΤΛΟΣ Β΄.

Πρὸς τρίτους.

Ἄρθρ. 1057. Ἐπὶ τῶν μὴ ἐμπορικῶν ἐταιριῶν οἱ ἐταῖροι δὲν ὑποχρεοῦνται εἰς ὀλόκληρον διὰ τὰ ἐταιρικά χρέη. Πράξεις γινόμεναι ἰδίῳ ὀνόματι παρὰ τινος ἐταίρου οὐδέποτε ὑποχρεοῦσι τοὺς λοιπούς.

Ἄρθρ. 1058. Οἱ ἐταῖροι ἐνέχονται πρὸς τοὺς τρίτους, μετ' ὧν συνεβλήθησαν, ἐξίσου πάντες, ἐκτὸς ἂν ὠρίσθῃ ἐν τῇ συμβάσει, ὅτι ἐνέχονται κατὰ λόγον τῆς ἐταιρικῆς μετοχῆς.

Ἄρθρ. 1059. Ἡ παρὰ τινος ἐταίρου συναφθεῖσα διὰ τὴν ἐταιρίαν ἐνογῆ, ὑποχρεοῖ τοὺς λοιπούς ἐταίρους ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου 1052 α', ἢ ἂν οὗτοι ἔδωκαν αὐτῷ τοιαύτην ἐξουσίαν, ἢ ἂν τὸ πρᾶγμα ἀπέβῃ εἰς ὄφελος τῆς ἐταιρίας· ἀλλὰ κατὰ τὴν τελευταίαν περίπτωσιν οἱ ἐταῖροι ἐνέχονται κατὰ λόγον τῆς ἐταιρικῆς αὐτῶν μετοχῆς.

ΤΜΗΜΑ Δ΄.

Περὶ λύσεως τῆς Ἐταιρίας.

Ἄρθρ. 1060. Ἡ ἐταιρία παύει 1) ληξιάσης τῆς προθεσμίας, δι' ἣν συνωμολογήθη, 2) καταστραφέντος τοῦ πράγματος, ἢ περατωθείσης τῆς ἐπιχειρήσεως, 3) ἀποθανόντος, ἀπαγορευθέντος, περιπεσόντος εἰς ἐλάττωσιν περιουσίας, ἢ πτωχεύσαντός τινος ἐταίρου, 4) δηλώσαντός τινος ἐταίρου, ὅτι δὲν θέλει νὰ μένῃ τοῦ λοιποῦ ἐν ἐταιρίᾳ.

Ἄρθρ. 1061. Ἡ παράτασις τῆς ἐταιρίας, πέραν τοῦ ἐν ἀρχῇ συνωμολογηθέντος χρόνου δὲν δύναται ν' ἀποδειχθῇ δι' ἄλλων μέσων, ἢ δι' ὧν ἀποδεικνύεται καὶ ἡ σύστασις αὐτῆς.

Ἄρθρ. 1062. Ἐὰν ἐταῖρός τις ὑπεσχέθῃ νὰ θέσῃ ἐν κοινῷ τὴν κυριότητα πράγματος, τὸ δὲ πρᾶγμα τοῦτο ἀπολεσθῇ πρὸ τῆς εἰς τὴν ἐταιρίαν εἰσφορᾶς αὐτοῦ, ἐπέρχεται ἐντεῦθεν διάλυσις τῆς ἐταιρίας ὡς πρὸς πάντας τοὺς ἐταίρους. Ἡ ἀπώλεια ἕως τοῦ πράγματος μετὰ τὴν εἰς τὴν ἐταιρίαν εἰσαγωγὴν αὐτοῦ οὐδεμίαν φέρει μεταβολήν.

Ἡ ἐταιρία λύεται ἐπίσης διὰ τῆς ἀπωλείας τοῦ πράγματος ὅποτεδῆποτε συμβάσης, ἂν ἡ κάρπωσις μόνον αὐτοῦ ἐτέθη ἐν κοινῷ· ὡσαύτως λύεται, ἂν καταστῇ ἀδύνατον εἰς τὸν ἐταῖρον νὰ παράσχη, ἣν ὀφείλει προσωπικῶν ὑπηρεσιῶν.

Ἄρθρ. 1063. Ἡ ἐταιρία παύει διὰ τοῦ θανάτου τινὸς τῶν ἐταίρων, ἀφ' ἧς οἱ λοιποὶ μάθωσι τὸν θάνατον αὐτοῦ. Ἐὰν συμφωνήθῃ ἵνα, θανόντος τινὸς ἐταίρου, ἢ ἐταιρία ἐξακολουθῇ μετὰ τοῦ κληρονόμου αὐτοῦ, ἢ μετὰ τῶν ἐπιζώντων ἐταίρων, ἢ τοιαύτη συμφωνία ἰσχύει.

Ἀλλ' ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει οἱ κληρονόμοι δικαιούνται νὰ μετάσχῳσι τῆς ἐταιρικῆς περιουσίας, ὅπως ὑπάρχει ἐν καιρῷ τοῦ θανάτου, μὴ μεταλαμβάνοντες τῶν περαιτέρω ὀφελειῶν, εἰμὴ καθ' ὅσον αὐταὶ εἰσὶν ἀναγκαῖα συνέπεια προγενεστέρων τοῦ θανάτου ἐπιχειρήσεων.

Ἄρθρ. 1064. Μόνον ἐπὶ τῶν ἐπ' ἀόριστον χρόνον συστανομένων ἐταιριῶν συγγραφεῖται διάλυσις διὰ παραιτήσεως ἐν παντὶ χρόνῳ· ἀλλὰ πρέπει αὕτη νὰ γενῆ ἐγκαίρως, καλῆ τῇ πίστει, καὶ νὰ κοινοποιηθῆ εἰς πάντας τοὺς ἐταίρους.

Ἐὰν ἡ ἐταιρία συνεφωνήθῃ ἐφ' ὄρου ζωῆς ἐταίρου τινὸς θεωρεῖται ὡς ἐπ' ἀόριστον χρόνον συσταθεῖσα.

Ἄρθρ. 1065. Παράκαιρος εἶναι ἡ παραίτησις, ἡ γενομένη καθ' ὃν χρόνον αἱ ἀρξάμεναι ἐπιχειρήσεις τῆς ἐταιρίας δὲν ἐπερατώθησαν, καὶ τὸ συμφέρον αὐτῆς ἀπαιτεῖ τὴν ἀναβολὴν τῆς διαλύσεως· δὲν εἶναι δὲ καλῆς πίστεως ἡ γενομένη ἐπὶ σκοπῷ ν' ἀπολαύσῃ ὁ παραιτούμενος μόνος τὴν ὀφείλειαν, ἣν ἔμελλαν νὰ κερδήσωσιν ἀπὸ κοινοῦ πάντες οἱ ἐταῖροι.

Ἄρθρ. 1066. Διάλυσις τῶν ἐπ' ὄριστον χρόνον συστηθεισῶν ἐταιριῶν δὲν δύναται νὰ αἰτηθῆ παρὰ τινος ἐταίρου πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσμίας ἄνευ εὐλόγου αἰτίας, οἷον ἐὰν τις τῶν ἐταίρων δὲν ἐκπλήρῃ, ἢ ἔνεκεν ἀσθενείας συχνῆς δὲν δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ὑποσχέσεις αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ ἄλλων ὁμοίων περιπτώσεων, ὧν ἡ σπουδαιότης καὶ τὸ εὐλογον ἀφινεται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ· ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ ἐταῖρος, ὁ ἔνεκεν συχνῆς ἀσθενείας μὴ δυνάμενος νὰ ἐκτελῆ, ἄς ὀφείλῃ τῇ ἐταιρίᾳ προσωπικὰς ἐργασίας, δύναται νὰ παραιτηθῆ αὐτῆς.

Ἄρθρ. 1067. Διαλύσεως τῆς ἐταιρίας ἐπέρχεται ὡς πρὸς τὴν ἐταιρικὴν περιουσίαν ἡ ἐκκαθάρισις αὐτῆς μεταξὺ τῶν ἐταίρων. Διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν ἔμῳς ἐκκρεμῶν ὑποθέσεων, διὰ τὴν ἀναγκαῖαν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπιχειρήσιν νέων ὑποθέσεων, ὡς καὶ διὰ τὴν διατήρησιν καὶ διοίκησιν τῆς ἐταιρικῆς περιουσίας ἡ ἐταιρία θεωρεῖται ὑφισταμένη ἐφ' ὅσον ἀπαιτεῖ τοῦτο ὁ σκοπὸς τῆς ἐκκαθαρίσεως. Ἡ διαχείρισις ἀπὸ τῆς διαλύσεως προσήκει εἰς πάντας τοὺς ἐταίρους παρούσης τῆς πρὸς διαχείρισιν δοθείσης εἰς ἓνα ἢ πλείονας ἐταίρους ἐξουσίας, ἂν μὴ ἄλλο τι ἐκ τῆς ἐταιρικῆς συμβάσεως συνάγηται.

Ἄρθρ. 1068. Ἐκ τῆς ἐταιρικῆς περιουσίας κατὰ πρῶτον λόγον ἐξοφλοῦνται αἱ κοινὰ ὀφειλαὶ περιλαμβανομένων καὶ τῶν ἀπέναντι τῶν πιστωτῶν διαιρετῶν μεταξὺ τῶν ἐταίρων, ὡς καὶ τῶν πρὸς τινὰ ἐταῖρον παρὰ τῶν ἄλλων ἐταίρων ὀφειλομένων. Τὰ πρὸς ἐξόφλησιν τῶν μὴ ληξασῶν ἢ τῶν ἐπιδικῶν ὀφειλῶν ἀναγκαῖα παρακρατοῦνται.

Ἄρθρ. 1069. Ἀφαιροῦνται εἴτα αἱ εἰσφοραὶ τῶν ἐταίρων εἴτε κατὰ κυριότητα εἴτε κατ' ἐπικαρπίαν ἐδόθησαν, καθ' ἣν ἀναλογίαν εἰσενέχθησαν καὶ ἂν ἡ μετοχὴ εἰς τὰ κέρδη καὶ τὰς ζημίας ὠρίσθη κατ' ἄλλο μέτρον· λόγῳ τῶν καταβληθεισῶν προσωπικῶν ἐργασιῶν δὲν γίνονται ἀφαίρεσις.

Ἄρθρ. 1070. Ἐὰν μετὰ τὴν ἐξόφλησιν τῶν ὀφειλῶν καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῶν εἰσενεχθέντων ὑπολειφθῇ περίσσευμα, διανέμει αὐτὸ εἰς τοὺς ἐταίρους κατὰ λόγον τῆς συμμετοχῆς αὐτῶν εἰς τὰ κέρδη.

Ἄρθρ. 1071. Ἐὰν ἡ ἐταιρικὴ περιουσία δὲν ἐπαρκῆ εἰς ἐξόφλησιν τῶν κοινῶν ὀφειλῶν καὶ ἀπόδοσιν τῶν εἰσ-

ενεχθέντων οἱ ἑταῖροι ὀφείλουσι νὰ καλύψωσι τὸ ἔλλειμμα κατὰ λόγον τῆς μετοχῆς αὐτῶν εἰς τὰς ζημίας. Ἐὰν δὲν δύναται ἀπὸ τινος ἑταίρου νὰ εἰσπραχθῇ τὸ ἐπιβάλλον αὐτῷ ποσόν, τὸ ἐντεθὲν ἔλλειμμα βαρύνει τοὺς ἄλλους ἑταίρους ἐν ἰσῆ μοίρᾳ.

Ἄρθρ. 1072. Ἐπὶ τῆς ἑταιρίας πάντων τῶν ὑπαρχόντων ἢ ἑταιρικῆ περιουσία διανέμεται κατὰ κεφαλὰς ἐν ἑλλείψει ἐναντίας συμφωνίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περὶ ἐντολῆς καὶ συμβάσεως διαπράξεως

Τ Μ Η Μ Α Α΄.

Περὶ τῆς ἐντολῆς.

ΤΙΤΛΟΣ Α΄.

Γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρ. 1073. Ἡ ἐντολὴ εἶναι σύμβασις, δι' ἧς ὁ ἕτερος τῶν συμβαλλομένων ἀναδέχεται τὴν διεξαγωγὴν ὑποθέσεως ἀνατεθείσης αὐτῷ παρὰ τοῦ ἑτέρου.

Ἄρθρ. 1074. Ἡ ἐντολὴ δύναται νὰ δοθῇ ρητῶς ἢ σιωπηρῶς· καὶ ἡ ἀποδοχὴ αὐτῆς δύναται νὰ γείνη σιωπηρῶς καὶ νὰ συνάγηται ἐκ τῆς παρὰ τοῦ ἐντολοδόχου ἐκτελέσεως τῆς ἐντολῆς.

Ἄρθρ. 1075. Ἡ ἐντολὴ εἶναι ἄμισθος ἐν ἑλλείψει ἐναντίας συμφωνίας.

Ἄρθρ. 1076. Ἡ ἐντολὴ πρέπει νὰ ἔγῃ ἀντικείμενον ὑπόθεσιν τοῦ ἐντολοδότου ἢ τρίτου, ἢ καὶ κοινήν τοῦ ἐντολέως καὶ ἐντολοδόχου.

Ἄρθρ. 1077. Ἐντολὴ ἔχουσα ἀντικείμενον ἀθέμιτον ἀπαγορεύεται· ἀθέμιτος θεωρεῖται καὶ ἡ ἐντολὴ πρὸς χρηματιστηριακὸν παίγνιον.

Ἄρθρ. 1078. Ἡ ἐντολὴ εἶναι ἢ εἰδική, διὰ μίαν ἢ τινὰς ὑποθέσεις, ἢ γενικὴ, διὰ πάσας τὰς ὑποθέσεις τοῦ ἐντολοδότου.

Ἄρθρ. 1079. Ἡ διὰ γενικῶν ἐκφράσεων ἐντολὴ περιλαμβάνει μόνον τὰς πράξεις τῆς διαχειρίσεως.

Ἄρθρ. 1080. Ἄν ὁ ἐντολοδόχος διεξήγαγεν ἰδίῳ ὀνόματι τὴν ὑπόθεσιν, ὁ ἐντολοδόχος δὲν ἔχει ἀγωγὴν κατὰ τῶν τρίτων, μετ' ὧν ὁ ἐντολοδόχος συνῆψε νομικὰς σχέσεις κατὰ τὴν διεξαγωγὴν, οὔτε οἱ τρίτοι ἐκ τῶν αὐτῶν σχέσεων κατὰ τοῦ ἐντολοδότου.

Ὁ ἐντολοδόχος ἐνέχεται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀμέσως πρὸς τοὺς τρίτους, ὡσανεὶ ἡ ὑπόθεσις ἦν ἰδίᾳ αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 1081. Οἱ χειράφετοι ἀνήλικοι δύναται ν' ἀναδεχθῶσιν ἐντολὴν, ἀλλ' αἱ ἐντεθὲν ἐνοχαὶ κρίνονται κατὰ τοὺς γενικοὺς κανόνας περὶ τῶν ἐνοχῶν τῶν ἀνηλίκων. Αἱ ἑγγαμοὶ γυναῖκες δὲν δύναται ν' ἀναδεχθῶσιν ἐντολὴν ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ συζύγου αὐτῶν.

Ἄρθρ. 1082. Ὁ δοὺς τινὶ συμβουλὴν ἢ σύστασιν δὲν ὑποχρεοῦται εἰς ἀνόρθωσιν ζημίας ἐπελθούσης ἐκ τῆς ἀποδοχῆς ταύτης, μένει ὅμως ἀιεραία ἢ τυχὸν ἐκ συμβατικῆς σχέσεως ἢ ἀδίκου πράξεως εὐθύνη.

ΤΙΤΛΟΣ Β΄.

Περὶ τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ ἐντολοδόχου.

Ἄρθρ. 1083. Ὁ ἐντολοδόχος ὀφείλει νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐντολὴν, ὑποκείμενος εἰς ἀποζημίωσιν διὰ πᾶσαν παράλειψιν.

Ἄρθρ. 1084. Ὁ ἐντολοδόχος ἐνέχεται οὐ μόνον διὰ

δόν, ἀλλὰ καὶ διὰ πᾶσαν ραθυμίαν. Ἡ ραθυμία δμως ἐπὶ ἀμίσθου ἐντολῆς κρίνεται ἡπιώτερον.

Ἄρθρ. 1085. Ὁ ἐντολοδόχος δὲν δύναται νὰ παρέκβῃ τῶν ὁρίων τῆς ἐντολῆς, εἰμὴ ὅταν εἶναι πρόδηλον, ὅτι ὁ ἐντολεὺς ἤθελεν ἐπιτρέψει τοῦτο, ἂν ἐγίνωσκε τὰ προκαλέσαντα τὴν παρέκβασιν περιστατικά.

Ἄρθρ. 1086. Ὁ ἐντολοδόχος ὀφείλει νὰ δώσῃ λόγον τῶν πεπραγμένων καὶ ν' ἀποδώσῃ πᾶν ὅ,τι δυνάμει τῆς ἐντολῆς ἔλαβεν εἰ καὶ μὴ χρεωστούμενον τῷ ἐντολεὶ· προσέτι ὀφείλει νὰ ἐκχωρήσῃ αὐτῷ τὰς ἐναντίον τρίτων ἀγωγὰς, ἐὰν ἐνήργησεν ἐν ἰδίῳ ὀνόματι.

Ἄρθρ. 1087. Ὁ ἐντολοδόχος ὀφείλει τόκον τῶν ἐκ τῆς ἐντολῆς περιελθόντων αὐτῷ χρημάτων, εἰ μὲν ἐδαπάνησεν αὐτὰ εἰς ἰδίαν χρεῖαν, ἀφ' ἧς ἐγένετο ἡ δαπάνη· εἰ δὲ δὲν ἀπέδωκεν αὐτὰ ἐγκαίρως, ἀφ' ἧς κατέστη ὑπερήμερος.

Ἄρθρ. 1088. Ὁ ἐντολοδόχος δὲν δύναται νὰ ὑποκαταστήσῃ ἐαυτῷ ἕτερον πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς, πλην ἂν ἐδόθη αὐτῷ τοιοῦτον δικαίωμα, ἢ, τῆς ὑπέσσεως μὴ ἐπιδεχομένης ἀναβολῆν, ἐμποδίσθῃ νὰ ἐνεργήσῃ αὐτοπροσώπως, ἢ ἡ φύσις τῆς ἐντολῆς ἀπήτει ἀναγκαίως τὴν δι' ἄλλου ἐκτέλεσιν.

Ἄρθρ. 1089. Ὁ ἐντολοδόχος ὁ κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ὑποκαταστήσας ἐαυτῷ ἄλλον, ἐνέχεται μόνον ἐὰν ὁ ὑποκατασταθεὶς ἦτο ὁμολογουμένως ἀνίκανος ἢ ἀφερέγγυος· ἐπὶ δὲ ὑποκαταστασεως, παρὰ τοὺς ὅρους τοῦ προηγουμένου ἄρθρου γενομένης, ἐνέχεται διὰ πᾶσαν ἐκ τῶν πράξεων τοῦ ὑποκαταστάτου προξενηθεῖσαν ζημίαν. Κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν ὁ ἐντολεὺς ἔχει ἀπευθείας ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ὑποκαταστάτου.

Ἄρθρ. 1090. Ἐὰν ἐδοθῇ ἐντολὴ εἰς πλείονας, ἕκαστος αὐτῶν ἔχει ἐξουσίαν νὰ ἐκτελέσῃ αὐτὴν, ἐκτὸς ἂν ὠρίσθῃ, ὅτι πρέπει νὰ ἐνεργῶσι πάντες ἀπὸ κοινοῦ· πλείονες ἐντολοδόχοι δὲν ἐνέχονται εἰς ὀλόκληρον, ἂν τοῦτο δὲν συνωμολογήθῃ ρητῶς.

Ἄρθρ. 1091. Ἐὰν ὁ ἐντολοδόχος καταστήσῃ γνωστὴν εἰς τὸ πρόσωπον, μεθ' οὗ συμβάλλεται, τὴν ἐκτασιν τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ, δὲν ἐνέχεται πρὸς αὐτὸ δι' ὑπέκβασιν τῆς ἐντολῆς, εἰμὴ ἂν ἀνεδέχθῃ εἰδικῶς τοιαύτην εὐθύνην.

ΤΙΤΛΟΣ Γ'.

Περὶ τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ ἐντολέως.

Ἄρθρ. 1092. Ὁ ἐντολεὺς ὀφείλει, αἰτοῦντος τοῦ ἐντολοδόχου, νὰ δώσῃ τὰς ἀναγκαίας προκαταβολὰς καὶ ν' ἀποδώσῃ αὐτῷ ὅ,τι πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς προκατέβαλεν ἢ ἐδαπάνησεν.

Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ πταίσμα καταλομιστέον εἰς τὸν ἐντολοδόχον, ὁ ἐντολεὺς δὲν ἀπαλλάσσεται τῆς ἀνωτέρω ὑποχρεώσεως, ἐπὶ τῷ δικαιολογηματι ὅτι τὰ προκαταβληθέντα ἢ δαπανηθέντα εἰσὶ περιττὰ ἢ ὑπέρμετρα, ἢ ὅτι δὲν ἐπέτυχεν ὁ σκοπὸς, δι' ὃν ἐγένοντο.

Ἄρθρ. 1093. Τῶν προκαταβολῶν καὶ δαπανῶν δύναται νὰ αἰτήσῃ ὁ ἐντολοδόχος καὶ τοὺς τόκους, ἀφ' ἧς ἐγένοντο.

Ἄρθρ. 1094. Ὁ ἐντολεὺς ὀφείλει ν' ἀνορθώσῃ πᾶσαν ζημίαν, ἣν ἄνευ πταίσματος ἔπαθεν ὁ ἐντολοδόχος κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς.

Ἄρθρ. 1095. Ὁ ἐντολεὺς ὀφείλει ν' ἀπαλλάξῃ τὸν ἐντολοδόχον τῶν ὑποχρεώσεων, ἄς ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆς ἐντολῆς ἀνεδέχθῃ.

Ἄρθρ. 1096. Ἐὰν δώσωσι πλείονες ἐντολήν περὶ κοινῆς ὑποθέσεως, ἐνέχονται πάντες εἰς ὁλόκληρον.

Ἄρθρ. 1097. Ὁ ἐντολεὺς εἶναι ὑπόχρεως νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ὑποχρεώσεις, ἃς ὁ ἐντολοδόχος συνωμολόγησεν ἐντὸς τῶν ὅρων τῆς ἐντολῆς· δὲν ὑποχρεοῦται δὲ ἐκ τῶν καθ' ὑπέρθεσιν τῆς ἐντολῆς πράξεων τοῦ ἐντολοδόχου, εἰμὴ ἂν ἐνέκρινεν αὐτάς ρητῶς ἢ σιωπηρῶς.

ΤΙΤΛΟΣ Δ'.

Περὶ τοῦ τέλους τῆς ἐντολῆς.

Ἄρθρ. 1098. Ἡ ἐντολή παύει δι' ἀνακλήσεως, ἀφ' ἧς κοινοποιηθῆ αὐτῇ τῷ ἐντολοδόχῳ. Ἐὰν ὅμως οὗτος, ὅτε ἔλαβε τὴν ἀνάκλησιν, εἴχεν ἤδη ἐπιχειρήσει πρᾶξιν, ἧς ἡ ἐξακολούθησις δὲν ἐπιδέχεται ἀναβολήν, ὀφείλει οὐ μόνον νὰ ἐνεργήσῃ πᾶν τὸ πρὸς ἀποτροπὴν βλάβης ἀπαιτούμενον.

Ἄρθρ. 1099. Ὡς ἀνάκλησις ἰσχύει ἡ παρά τοῦ ἐντολεῶς γινομένη τῷ ἐντολοδόχῳ γνωστοποίησις, ὅτι ἀνέθηκε τὴν ἐντολήν εἰς ἕτερον, ἢ ὅτι ἀνέλαβεν αὐτὸς τὴν διεξαγωγὴν αὐτῆς.

Ἄρθρ. 1100. Ὁ ἐντολεὺς δύναται ν' ἀνακαλέσῃ τὴν ἐντολήν κατὰ πάντα χρόνον· ἔχει δὲ τότε τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτήσῃ παρά τοῦ ἐντολοδόχου τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἀποδεικνυσάντων τὴν ἐντολήν ἐγγράφων.

Ἄρθρ. 1101. Ἡ ἐντολή παύει διὰ παραίτησεως τοῦ ἐντολοδόχου κοινοποιητέας εἰς τὸν ἐντολέα· ἐὰν ὅμως ἡ παραίτησις γίνῃ καθ' ἓν χρόνον δὲν εἶναι δυνατὸν οὔτε ὁ ἐντολεὺς αὐτὸς νὰ λάβῃ τὴν τῆς ὑποθέσεως ἐπιμέλειαν, οὔτε εἰς ἄλλον ν' ἀναθέσῃ αὐτήν, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν ὁ παραιτούμενος, ἐὰν μὴ ἀποδείξῃ, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς ἄνευ ἰδίας σπουδαίας βλάβης.

Ἄρθρ. 1102. Ἡ ἐντολή παύει διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἐντολεῶς, ἢ τῆς ἐπελθούσης δικανικῆς ἀνικανότητος αὐτοῦ, ἀφ' ἧς λάβῃ γνῶσιν αὐτῶν ὁ ἐντολοδόχος. Ἀλλ' ἂν ἡ διεξαγωγὴ τῆς ἐντολῆς, ἀρξάμενη ἤδη, δὲν ἐπιδέχεται ἀκινδύνως ἀναβολήν, ὀφείλει ὁ ἐντολοδόχος, καὶ ἀφοῦ λάβῃ γνῶσιν τοῦ θανάτου ἢ τῆς ἀνικανότητος τοῦ ἐντολεῶς, νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὴν ἐντολήν.

Ἄρθρ. 1103. Ἡ ἐντολή παύει ἀποθνήσκοντος τοῦ ἐντολοδόχου ἢ καταστάντος δικανικῶς ἀνικάνου· οἱ κληρονόμοι ἢ ὁ νόμιμος ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ ὀφείλουσιν νὰ γνωστοποιήσωσι τὸν θάνατον εἰς τὸν ἐντολέα καὶ νὰ ἐνεργήσωσι πᾶν τὸ πρὸς ἀποτροπὴν ἐπικειμένης ζημίας ἀπαιτούμενον.

Ἄρθρ. 1104. Αἱ πράξεις, ἃς ὁ ἐντολοδόχος συνωμολόγησε μετὰ τρίτου ἐν τῷ μεταξύ χρόνῳ ἀπὸ τῆς ἀνακλήσεως τῆς ἐντολῆς ἢ τοῦ θανάτου τοῦ ἐντολεῶς, μέχρι τῆς εἰς αὐτὸν ἀφίχθείσης ἀγγελίας τῶν γεγονότων τούτων, δὲν ὑποχρεοῦσιν τὸν ἐντολέα ἢ τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ ἂν ὁ τρίτος ἐγίνωσκε τὴν ἀνάκλησιν ἢ τὸν θάνατον.

ΤΜΗΜΑ Β'.

Περὶ τῆς συμβάσεως διαπράξεως.

Ἄρθρ. 1105. Ὁ λυμδάνων πρᾶγμα κινήτων, ἐνα πώλησιν αὐτὸ ἐπὶ ὠρισμένῳ τιμήματι, καὶ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν παραδόντα ἢ τὸ ὀρισθὲν τίμημα ἢ τὸ πρᾶγμα, ἔχει τὰς ἐξῆς ὑποχρεώσεις.

Ἄρθρ. 1106. Τὸ παραδοθὲν πρὸς πώλησιν πρᾶγμα κινδυνεύει τῷ παραδόντι.

Ἄρθρ. 1107. Ὅρισθέντος χρόνου διὰ τὴν διάπρασιν δὲν δύναται νὰ αἰτηθῇ πρότερον ἢ ἐπιστροφή τοῦ πράγματος, ἢ ἡ καταβολὴ τοῦ τιμήματος.

Ἄρθρ. 1108. Ὁ διαπράτης, μὴ κατορθώσας τὴν διάπρασιν, ἢ μὴ θέλων νὰ κρατήσῃ δι' ἑαυτὸν τὸ πρᾶγμα, ὀφείλει νὰ ἐπιστρέψῃ αὐτὸ μετὰ πάντων τῶν παρακολουθημάτων, προσκυξήσεων καὶ καρπῶν.

Ἄρθρ. 1109. Ὁ διαπράτης ἔχει δικαίωμα νὰ κρατήσῃ τὸ τυχὸν ὑπερβάλλον τοῦ τιμήματος, δι' ἃ ἐπώλησε τὸ πρᾶγμα· προσέτι δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἀναγκαίων δαπανῶν, ὅσας κατέβαλε μέχρι τῆς διαπράσεως ἢ ἐπιστροφῆς τοῦ πράγματος, καὶ, συμφωνηθείσης τυχὸν ἀμοιβῆς, πρὸς τῇ ἐκ τοῦ τιμήματος ὀφειλείᾳ, τὴν ἀμοιβὴν ταύτην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ δωρεῶν.

Ἄρθρ. 1110. Ἡ δωρεὰ εἶναι πράξις αὐθόρμητου ἐλευθεριότητος, δι' ἧς ὁ δωρητὴς ἀποξενούται τοῦ δωρουμένου πράγματος ἀμετακλήτως ὑπὲρ τοῦ δωρεοδόχου, ἀποδεχομένου τὴν δωρεάν.

Ἄρθρ. 1111. Πᾶσα ἐλευθεριότης, γενομένη ἐξ ἠγνομοσύνης ἢ πρὸς ἀνταπόδοσιν, εἶναι ἐπίσης δωρεὰ, καὶ ἂν δι' αὐτῆς ἐπιβάλλεται βᾶρος τι εἰς τὸν δωρεοδόχον.

ΤΜΗΜΑ Α'.

Περὶ τῆς ἰκανότητος τοῦ δωρεῖσθαι καὶ τοῦ λαμβάνειν ἐκ δωρεᾶς.

Ἄρθρ. 1112. Δὲν δύναται νὰ δωρήσῃ

Ὁ μὴ δυνάμενος νὰ συντάξῃ διαθήκην,

Ὁ ὑπὸ ἀντιληπτοῦ διατελῶν, ἀφ' ἧς ὑπεβλήθη ἢ περὶ διορισμοῦ ἀντιληπτοῦ αἰτησίς,

Ὁ ἀνήλικος, καὶ τοὶ χειράρετος ὄν, τηρουμένων τῶν περὶ γάμου εἰδικῶς ὀρισμένων.

Ἄρθρ. 1113. Δὲν δύναται οὔτε διὰ παρενθέτου προσώπου νὰ λάβωσιν ἐκ δωρεᾶς οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ λάβωσιν ἐκ διαθήκης.

Ἄρθρ. 1114. Συνεστῶτος τοῦ γάμου ἀπαγορεύονται αἱ μεταξὺ συζύγων δωρεαί· εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν ταύτην δὲν ὑπάγονται αἱ διὰ τελευταίας βουλήσεως ἐλευθεριότητες.

Ἄρθρ. 1115. Δωρεὰ ὑπὲρ ἀνικάνου εἶναι ἄκυρος, καὶ τοὶ γενομένη ὑπὸ τῷ σχῆμα ἀμφοτεροδαρῶς συμβάσεως.

ΤΜΗΜΑ Β'.

Περὶ τοῦ τύπου καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν δωρεῶν.

Ἄρθρ. 1116. Πᾶν ἔγγραφον δωρεᾶς πρέπει νὰ γίνεταί ἐνώπιον συμβολαιογράφου, ἄλλως εἶναι ἄκυρον.

Ἄρθρ. 1117. Ἡ δωρεὰ ὑποχρεῖ τὸν δωρητὴν καὶ παράγει ἀποτελέσματα ἀπὸ τῆς ἀποδοχῆς.

Ἡ ἀποδοχὴ δηλοῦται εἴτε ἐν τῷ τῆς δωρεᾶς συμβολαίῳ, εἴτε καὶ διὰ μεταγενεστέρου συμβολαιογραφικοῦ ἔγγραφου, συντασσόμενου πρὸ τῆς ἀποδιδώσεως τοῦ δωρητοῦ. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει ἡ δωρεὰ δὲν φέρει ἀποτελέσματα, εἰμὴ ἀφ' ἧς κοινοποιήθῃ τῷ δωρητῇ ἢ πράξις τῆς ἀποδοχῆς.

Ἄρθρ. 1118. Ἄν ὁ δωρεοδόχος εἶναι ἐνήλικος, ἢ

ἀποδοχή γίνεται παρ αὐτοῦ, ἢ διὰ πληρεξουσίου ἔχοντος διὰ δημοσίου συμβολαίου ἐντολὴν πρὸς ἀποδοχὴν τῆς προκειμένης δωρεᾶς, ἢ δωρεῶν ἐν γένει.

Ἄρθρ. 1119. Δωρεὰν γενομένην πρὸς ἀχειραφετον ἀνήλικον, ἢ ὑπὲρ ἀπηγορευμένου, ἀποδέχεται ὁ πατὴρ ἢ ὁ ἐπίτροπος κατὰ τὰ ἀκριβέστερον ὠρισμένα ἐν τῷ περὶ ἐπιτροπείας καὶ κηδεμονίας νόμῳ.

Ἄδειξ τοῦ δικαστηρίου τῶν Πρωτοδικῶν δύνανται ν' ἀποδεχθῶσιν αὐτὴν καὶ ἡ μήτηρ καὶ οἱ λοιποὶ ἀνιόντες, καίτοι μὴ ἐκπληροῦντες καθήκοντα ἐπιτρόπου.

Δωρεὰς εἰς γεννηθισόμενα τέκνα προσώπου ὠρισμένου καὶ ζώντος ἀποδεχόνται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὁ πατὴρ, ἡ μήτηρ ἢ καὶ πᾶς ἄλλος ἀνιὼν.

Ἄρθρ. 1120. Δωρεὰ ὑπὲρ σωματείων ἢ νομικῶν προσώπων, συνεπαγόμενα ὑποχρεώσεις, ὅ ν δύνανται νὰ γίνωσι δεχταὶ ἄνευ ἀδείας τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρ. 1121. Μὴ γενομένης τῆς ἀποδοχῆς, ὡς ὠριστα ἐν τοῖς προηγουμένοις ἄρθροις, ἡ ἀκυρότης τῆς δωρεᾶς προτείνεται καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ δωρητοῦ καὶ ὑπὸ τῶν κληρονόμων ἢ δικαιούδων αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 1122. Δωρεὰ, ἐπὶ σκοπῷ γάμου μέλλοντος καὶ ὠρισμένου γενόμεναι, παρὰ μὲν τῶν μελλονύμφων πρὸς ἀλλήλους, παρ' ἄλλων δὲ ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ὑπὲρ τῶν ἐκ τοῦ γάμου γεννηθισομένων τέκνων, δὲν δύνανται νὰ προσβληθῶσιν ἐνεκα ἐλλειπούσης ἀποδοχῆς.

Ἄρθρ. 1123. Οἱ ἀνήλικοι, οἱ ἀπηγορευμένοι καὶ πᾶς ἕτερος δωρεοδόχος δὲν ἀποκαθίσταται εἰς ἀκέραιον ἐνεκα τῆς παραλειφθείσης ἀποδοχῆς, ἐπιφυλάσσεται δὲ μὴ εἰς ἕκαστον αὐτῶν ἀναγωγή κατὰ τοῦ προσώπου, εἰς ὃ ἀπέκειτο ν' ἀποδεχθῆ ἂντ' αὐτῶν τὴν δωρεάν.

Ἄρθρ. 1124. Ἡ δωρεὰ περιλαμβάνει μόνον τὰ παρόντα τοῦ δωρητοῦ κτήματα ἂν δὲ περιλάβῃ καὶ τὰ μέλλοντα, ὡς πρὸς ταῦτα εἶναι ἄκυρος.

Ἄρθρ. 1125. Ἦναι ἄκυρος ἡ δωρεὰ, ἢ γενομένη ὑπὸ τὸν ὅρον ἐξοφλήσεως χρεῶν, μὴ ὑπαρχόντων ἐν τῷ χρόνῳ τῆς δωρεᾶς, ἢ μὴ περιγεγραμμένων εἰδικῶς ἐν αὐτῇ.

Ἄρθρ. 1126. Δωρεὰ, γενομένη ἐπὶ σκοπῷ μέλλοντος γάμου, ματαιοῦται, ἂν ὁ γάμος δὲ συναφθῇ, ἢ ἂν ἀκυρωθῇ ἄκυρουμένου τοῦ γάμου, ἰσχύει ἡ δωρεὰ ὡς πρὸς τὰ τέκνα ἂν ὁ ἀκυρωθεὶς γάμος συνήρῃ ἐν καλῇ πίστει ἀμφοτέρων ἢ καὶ τοῦ ἑτέρου μόνον τῶν συζύγων, τὰ δ' ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ παρὰ τῶν τρίτων κεκτημένα δικαιώματα διατηροῦνται.

Ἄρθρ. 1127. Ἐὰν ὁ δωρητὴς ἐπιφυλάξῃ εἰς ἑαυτὸν τὸ δικαίωμα διαθεσεως πράγματός τινος ἐκ τῶν δωρηθέντων, ἢ ποσὴν χρηματικὴν ληπτέον ἐξ αὐτῶν ἀποθάνῃ μηδεμίαν ποιήσας χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου, τὸ πρᾶγμα ἢ τὸ ποσόν, περὶ οὗ ὁ λόγος, μεταβαίνει εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ δωρητοῦ· οὐδεμία δὲ ἐναντία ρήτρα ἢ συμφωνία ἰσχύει.

Ἄρθρ. 1128. Ἐὰν ὁ δωρητὴς ὑποσχεθῇ περίθαλψιν συνισταμένην εἰς περιοδικὰς παροχάς, ἢ ὑποχρεώσεις ἀποσβέννυται ἅμα τῷ θανάτῳ τοῦ δωρητοῦ, ἐφ' ὅσον δὲν συνάγεται ἄλλο τι ἐκ τῆς ὑποσχέσεως.

Ἄρθρ. 1129. Δωρεὰ κινήτων εἶναι ἄκυρος, ἐὰν ἐν τῷ δωρητηρίῳ, ἢ ἐν ἄλλῃ χωριστῇ πράξει ὑπὸ τῶν συμβαλλομένων καὶ τοῦ συμβολαιογράφου ὑπογεγραμμένη, δὲν περιγράφεται τὸ εἶδος καὶ ἡ ἀξία αὐτῶν ἢ χωριστῇ

αὕτη πράξις ἐπισυνάπτεται εἰς τὸ πρωτότυπον τοῦ δωρητηρίου.

Ἄρθρ. 1130. Ἐπιτρέπεται ἡ συμφωνία, καθ' ἣν ἐπανερχόνται τὰ δωρηθέντα εἰς τὸν δωρητὴν ἐν περιπτώσει προαποβιώσεως, εἴτε τοῦ δωρεοδόγου μόνου, εἴτε αὐτοῦ τε καὶ τῶν κατιόντων αὐτοῦ, περιλαμβανομένων καὶ τῶν θετῶν.

Τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐπιτρέπεται πρὸς ὄφελος μόνου τοῦ δωρητοῦ.

Ἄρθρ. 1131. Τὸ τῆς ἐπιστροφῆς δικαίωμα συνεπάγεται τὴν λύσιν πάσης ἐκποιήσεως τῶν δωρηθέντων κτημάτων, ἐπανερχομένων τῷ δωρητῇ ἐλευθέρων παντὸς βάρους καὶ πάσης ὑποθήκης, ἐξαιρουμένης μόνως τῆς ἀφορώσεως τὴν προίκα, τὰ προικῶν κέρδη, ἢ ἄλλο γαμικὸν σύμφωνον. Ἡ ὑπόθηκη αὕτη ἰσχύει, ἂν τὰ λοιπὰ κτήματα τοῦ δωρεοδόγου συζύγου δὲν ἐπαρκῶσι καὶ ἂν ἡ δωρεὰ ἐγένετο διὰ τοῦ αὐτοῦ γαμικοῦ συμφώνου, ἐξ οὗ πηγάζουσι τὰ τε εἰρημένα γαμικὰ δικαίωματα καὶ ἡ ἐξασφαλίζουσα αὐτὰ ὑπόθηκη.

Ἄρθρ. 1132. Ἐν ταῖς δωρεαῖς δὲν ἐπιτρέπονται αἱ ὑποκαταστάσεις, εἰμὴ καθ' ἃς περιπτώσεις καὶ καθ' ἃν χρόνον καὶ ἐπὶ τῶν διὰ τελευταίως βουλήσεως διατάξεων.

Τὸ ἄκυρον τῶν ὑποκαταστάσεων δὲν βλάπτει τὸ κύρος τῆς δωρεᾶς.

Ἄρθρ. 1133. Ἐπιτρέπεται ἡ ἐπιφύλαξις τῆς χρήσεως ἢ τῆς ἐπικαρπίας τῶν τε κινητῶν καὶ ἀκινήτων, εἴτε ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ δωρητοῦ, ἢ καὶ ὑπὲρ ἐτέρου, ἢ ἐτέρων προσώπων, ἀλλ' οὐχὶ διαδοχικῶς.

Ἄρθρ. 1134. Ἐὰν δωρεὰ κινητῶν ἐγένετο τῇ ἐπιφύλαξιν τῆς ἐπικαρπίας, ὁ δωρεοδόχος, ἅμα τῇ λήξει ταύτης λαμβάνει τὰ δωρηθέντα ἐν ἣ καταστάσει εὐρίσκονται· ἔχει δὲ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ δωρητοῦ ἢ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ διὰ τὰ μὴ σωζόμενα δικαιούμενος, ἂν δὲν ἠφανίσθησαν ἐκ τυχαίου συμβάντος, ἢ ἀπαιτήσῃ τὴν ἐν τῷ δωρητηρίῳ ὠρισμένην αὐτῶν ἀξίαν.

Ἄρθρ. 1135. Δὲν ἐνέχεται ὁ δωρητὴς πρὸς τὸν δωρεοδόχον ἕνεκεν ἐκνικήσεως τῶν δωρηθέντων, ἐξαιρέσει τῶν ἐξῆς περιπτώσεων.

α.) Ἄν ἡ δωρεὰ ἐγένετο λόγῳ προικῆς.

β.) Ἄν ρητῶς ὑπεσχέθη τὴν ἐκ τῆς ἐκνικήσεως ἀναδοχὴν.

γ.) Ἄν ἡ ἐκνίκησις παρήχθη ἐκ τοῦ δόλου τοῦ δωρητοῦ ἢ ἐξ ἰδίας αὐτοῦ πράξεως.

δ.) Ἄν διὰ τῆς δωρεᾶς ἐπεβλήθησαν τῷ δωρεοδόχῳ βάρη· κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ εὐθύνη ἐκτείνεται μόνον μέχρι συμπληρώσεως τῆς ἀξίας τῶν βαρῶν ἐκείνων.

Ἄρθρ. 1136. Ὁ δωρητὴς δὲν ὑποχρεοῦται εἰς καταβολὴν τόκου ὑπερημερίας.

Τ Μ Η Μ Α Γ.

Περὶ ἀνακλήσεως τῶν δωρεῶν.

Ἄρθρ. 1137. Ἀνακαλεῖται ἡ δωρεὰ πληρωθείσης τῆς διαλυτικῆς αἰρέσεως, ἢ λόγῳ ἀχρηστίας, ἢ ἕνεκεν ἐπιγεννήσεως τέκνων.

Ἄρθρ. 1138. Πληρωθείσης τῆς διαλυτικῆς αἰρέσεως, τὰ δωρηθέντα κτήματα ἐπανερχόνται εἰς τὸν δωρητὴν ἐλεύθερα παντὸς πρὸ τοῦ δωρεοδόγου ἐπιβληθέν-

τος βάρους ἢ υποθήκης, ὁ δὲ δωρητὴς ἐνασκεῖ κατὰ παντός κατόχου τῶν δωρηθέντων ἀκινήτων τὰ αὐτὰ δικαιώματα, ἄπερ ἠδύνατο νὰ ἐνασκήσῃ καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ δωρεοδόχου.

Ἄρθρ. 1139. Δωρεὰ δύναται ν' ἀνακληθῆ εἰάν ὁ δωρεοδόχος ἐγένετο ἔνοχος βαρείας ἀχαριστίας πταίσας μεγάλως πρὸς τὸν δωρητὴν ἢ στενόν τινα συγγενῆ αὐτοῦ, ἢ ἂν ἀρνήται διατροφήν ὀφειλομένην τῷ δωρητῇ. Ἐάν ὁ δωρεοδόχος ἐθανάτωσε ὀλίως τὸν δωρητὴν ἢ ἐκώλυσε τοῦτον ἀπὸ τῆς ἀνακλήσεως, τὸ δικαίωμα τῆς ἀνακλήσεως προσήκει καὶ εἰς τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 1140. Ἡ λόγῳ ἀχαριστίας περὶ ἀνακλήσεως ἀγωγή πρέπει νὰ ἐγερθῆ ἐντὸς τοῦ ἔτους, ἀφ' ἧς ἐγένετο τῷ δωρητῇ γνωστὸν τὸ γεγονός, τὸ ἀποτελοῦν τὴν ἀχαριστίαν.

Ἡ ἀγωγή αὕτη δὲν δύναται νὰ ἐγερθῆ οὔτε παρὰ τοῦ δωρητοῦ κατὰ τῶν κληρονόμων τοῦ δωρεοδόχου, οὔτε παρὰ τῶν κληρονόμων τοῦ δωρητοῦ κατ' αὐτοῦ τοῦ δωρεοδόχου, ἐκτὸς ἂν ὁ δωρητὴς ἀποβιώσῃ ἐντὸς τοῦ ἔτους, ἀφ' ἧς συνέβη τὸ ἀποτελοῦν τὴν ἀχαριστίαν γεγονός.

Ἄρθρ. 1141. Δωρεαί, γενόμεναι καθ' ὃν χρόνον ὁ δωρητὴς δὲν εἶχε ζῶντα γνήσια τέκνα, ἢ ἄλλους κατιόντας, δύναται ν' ἀνακληθῶσιν ἐνεκὸν ἐπιγεννήσεως γνησίου τέκνου τοῦ δωρητοῦ, καὶ τοι συμβάσης μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, ἢ ἐνεκὰ τῆς διὰ τοῦ γάμου νομιμοποιήσεως τέκνου φυσικοῦ, γεννηθέντος μετὰ τὴν δωρεάν.

Ἐπὶ ἀμοιβαίων δωρεῶν, ἢ ἀνάκλησις ἐνεκὰ τῆς τοιαύτης παρὰ τοῦ ἐνὸς τῶν δωρητῶν ἀποκτήσεως τέκνων συνεπάγεται τὴν ἀνάκλησιν καὶ τῆς παρὰ τοῦ ἑτέρου δωρητοῦ γενομένης δωρεᾶς.

Ἄρθρ. 1142. Εἶναι ἄκυρος πᾶσα ρήτρα ἢ συμφωνία, οἱ ἧς ὁ δωρητὴς παραιτεῖται τοῦ δικαιώματος τῆς ἀνακλήσεως λόγῳ ἐπιγεννήσεως τέκνων, ἢ λόγῳ ἀχαριστίας, ἐκτὸς εἰάν αὕτη ἦτο ἤδη γνωστὴ τῷ δωρητῇ.

Ἄρθρ. 1143. Ἡ ἀνάκλησις δύναται νὰ αἰτηθῆ καὶ ἂν κατὰ τὸν χρόνον τῆς δωρεᾶς ἦτο ἤδη συνειλημμένον τὸ τέκνον τοῦ δωρητοῦ.

Ἄρθρ. 1144. Ἄν μετὰ τὴν ἐπιγέννησιν τέκνου ὁ δωρητὴς ἀφῆκε τὸν δωρεοδόχον ἐν τῇ κατοχῇ τῶν δωρηθέντων, δύναται μὲν ν' ἀνακληθῆ ἢ δωρεὰ, ἀλλ' ὁ δωρεοδόχος δὲν ὑποχρεοῦται εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῶν συλλεχθέντων καρπῶν, εἰ μὴ ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς.

Ἄρθρ. 1145. Ἐξαίρουσιν τῶν προηγουμένων διατάξεων καὶ μένουσιν ἀμετάκλητοι, εἴτε λόγῳ ἀχαριστίας, εἴτε λόγῳ ἐπιγεννήσεως τέκνων, αἱ ἀνταποδοτικαὶ, ἢ αἱ ἐπὶ σκοπῷ γάμου ὀρισμένου γενόμεναι δωρεαὶ ἐπιφυλασσομένου τοῦ δικαιώματος τῶν τέκνων τοῦ δωρητοῦ πρὸς μείωσιν τῶν δωρεῶν, ἂν υπερβαίνωσι τὴν διαθέσιμον μοῖραν.

Ἄρθρ. 1146. Ἡ λόγῳ ἀχαριστίας ἢ ἐπιγεννήσεως τέκνων ἀνάκλησις τῆς δωρεᾶς δὲν παραβιάπτει τὰ παρὰ τρίτων ἀποκτηθέντα δικαιώματα ἐπὶ τῶν δωρηθέντων ἀκινήτων.

Ἄρθρ. 1147. Ἀνακληθείσης τῆς δωρεᾶς, ὁ δωρεοδόχος ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ τὴν κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς ἀξίαν τῶν ἐκποιηθέντων παρ' αὐ-

τοῦ πραγμάτων, πρὸς δὲ καὶ τοὺς ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ χρόνου καρπούς.

Ἄρθ. 1148. Ἡ λόγῳ ἐπιγεννήσεως τέκνων περὶ ἀνακλήσεως ἀγωγὴ παραγράφεται μετὰ πενταετίαν ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ τελευταίου τέκνου.

Ἄν δὲ ἀπεβίωσαν τὰ ἐπιγεννηθέντα τέκνα καὶ οἰκατιόντες αὐτῶν, ὁ δωρητὴς δὲν δύναται πλέον νὰ κινήσῃ τοιαύτην ἀγωγὴν.

Ἄρθ. 1149. Ἐὰν ὁ δωρητὴς μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς δωρεᾶς ἀδυνατῇ νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς δαπάνας τοῦ προσήκοντος τῇ τάξει αὐτοῦ βίου ἢ νὰ ἐκτελέσῃ ὑποχρέωσιν νόμῳ ἐπικειμένην αὐτῷ πρὸς διατροφὴν συγγενῶν αὐτοῦ ἢ συζύγου ἢ πρῶην συζύγου, δύναται ν' ἀπαιτήσῃ παρὰ τοῦ δωρεοδόχου τὴν ἀπόδοσιν τῆς δωρεᾶς, ἐφ' ὅσον καὶ μόνον ἀπαιτεῖται πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἀνωτέρω ὑποχρεώσεων. Δύναται ὁμοίως ὁ δωρεοδόχος ἀντὶ τῆς ἀποδόσεως ν' ἀναδεχθῇ τὴν ὑποχρέωσιν καταβολῆς τοῦ ἀναγκαίου πρὸς διατροφὴν ποσοῦ.

Ἄρθ. 1150. Ἡ ἀνωτέρω διάταξις δὲν ἰσχύει ἐὰν ὁ δωρητὴς τὴν ἀπορίαν αὐτοῦ ἐπηγάγῃ ἐκ προθέσεως ἢ ἐκ βαρείας ἀμελείας ἢ ἐὰν παρῆλθον ἀπὸ τῆς καταβολῆς τοῦ δωρηθέντος δέκα ἔτη, ὡς καὶ ἐφ' ὅσον ὁ δωρεοδόχος, λαμβανομένων ὑπ' ὄψει τῶν ἄλλων αὐτοῦ ὑποχρεώσεων, δὲν δύναται ν' ἀποδώσῃ τὸ δωρηθὲν χωρὶς νὰ στερηθῇ τῶν ἀπαιτουμένων διὰ τὸν προσήκοντα τῇ τάξει αὐτοῦ βίον ἢ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν νομίμων αὐτοῦ πρὸς διατροφὴν ὑποχρεώσεων.

ΤΜΗΜΑ Δ'.

Περὶ μειώσεως τῶν δωρεῶν.

Ἄρθ. 1151. Αἱ δωρεαὶ, ἐφ' ἑωυδήποτε λόγῳ καὶ ὑπὲρ οἰουδήποτε προσώπου γενόμεναι, ὑπόκεινται εἰς μείωσιν, ἂν ἐν τῷ χρόνῳ τῆς ἀποβιώσεως τοῦ δωρητοῦ ὑπερβαίνωσι τὴν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ κληρονομικοῦ δικαίου διαθέσιμον μοῖραν τῆς κληρονομικῆς περιουσίας.

Οἱ κανόνες περὶ μειώσεως τῶν διατάξεων τελευταίας βουλήσεως ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ μειώσεως τῶν δωρεῶν.

Ἄρθ. 1152. Τὴν μείωσιν τῶν δωρεῶν δύναται νὰ αἰτήσῃ μόνον οἱ ἔχοντες δικαίωμα νομίμου μοίρας καὶ οἱ κληρονόμοι, ἢ δικαιοδόχοι αὐτῶν.

Ζῶντος τοῦ δωρητοῦ, οὗτοι δὲν δύναται οὔτε διὰ ρητῆς δηλώσεως, οὔτε διὰ τῆς συναινέσεως αὐτῶν εἰς τὴν δωρεάν, νὰ παραιτηθῶσι τῆς περὶ μειώσεως ἀγωγῆς.

Οἱ δωρεοδόχοι, οἱ κληροδόχοι καὶ οἱ δανεισταὶ τοῦ ἀποβιώσαντος οὔτε νὰ αἰτήσῃ τὴν μείωσιν δύναται, οὔτε νὰ ὠφεληθῶσιν ἐξ αὐτῆς.

Ἄρθ. 1153. Ἡ μείωσις τῶν δωρεῶν γίνεται μόνον, ἀφοῦ ἐξαντληθῇ ἤδη ἡ ἀξία τῶν διὰ διαθήκης διατεθέντων κτημάτων. Ἐὰν δὲ καὶ μετὰ τὴν ἀνάκλησιν τῶν διατάξεων τῆς διαθήκης δὲν συμπληροῦνται ἡ νόμιμος μοῖρα, μειοῦται ἢ ἀνατρέπεται ἡ τελευταία δωρεὰ καὶ μετ' αὐτὴν ἡ ἀμέσως προηγουμένη καὶ οὕτως ἐφεξῆς μέχρι τῆς συμπληρώσεως τῆς νομίμου μοίρας.

Ἄρθ. 1154. Ὁ δωρεοδόχος φεῖλει ν' ἀποδώσῃ τοὺς καρπούς τοῦ μέρους τῆς δωρεᾶς, ὅπερ ὑπερβαίνει τὴν νόμιμον μοῖραν, ἀπὸ τῆς ἀποβιώσεως τοῦ δωρητοῦ, ἐν ἐντὸς τοῦ ἔτους ἐζητήθη δικαστικῶς ἢ μείωσις, ἢ ἄλλως ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς.

Ἄρθ. 1155. Τὰ ὡς ἐκ τῆς μειώσεως ἀναχτώμενα

ἀκίνητα ἐπανερχονται ἐλεύθερα παντός παρά τοῦ δωρεοδόχου ἐπιβληθέντος βάρους ἢ υποθήκης.

Ἄρθρ. 1156. Τὴν περί μειώσεως ἢ διεκδικήσεως ἀγωγὴν δύναται νὰ κινήσωσιν οἱ κληρονόμοι κατὰ τῶν τρίτων κατόχων τῶν δωρηθέντων καὶ ἀπαλλοτριωθέντων ἀκινήτων, καθ' ὃν τρόπον ἠδύνατο καὶ κατ' αὐτῶν τῶν δωρεοδόχων, προηγουμένης ὁμῶς τῆς διζήσεως τῶν ἰδίων κτημάτων τοῦ ἀπαλλοτριώσαντος δωρεοδόχου. Ὁ ἐπιχειρῶν τὴν τοιαύτην ἀγωγὴν ὀφείλει νὰ τηρῇ τὴν χρονολογικὴν τάξιν τῶν ἐκποιήσεων, ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς τελευταίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Περὶ δανείου, χρησιδανείου καὶ συμβίσεως προσόδου

ΤΜΗΜΑ Α΄.

Περὶ δανείου.

ΤΙΤΛΟΣ Α΄.

Γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρ. 1157. Τὸ δάνειον εἶναι σύμβασις, δι' ἧς ὁ μὲν τῶν συμβαλλομένων παραχωρεῖ τῷ ἑτέρῳ ποσότητά τινα ἀντικαταστατῶν πραγμάτων, οὗτος δὲ ὑποχρεοῦται ν' ἀποδώσῃ ἐκ τοῦ αὐτοῦ εἶδους ἴσην ποσότητα καὶ ποιότητα.

Ἄρθρ. 1158. Ὁ δανειζόμενος γίνεται κύριος τῶν δανεισθέντων πραγμάτων, ἅτινα αὐτῷ κινδυνεύουσιν.

Ἄρθρ. 1159. Ὁ ἐκ δανείου ἢ ἄλλης τινος αἰτίας ὀφείλων χρήματα, εἶναι ὀφειλέτης μόνον τῆς ἀριθμητικῆς ποσότητος, τῆς τὸ χρέος αὐτοῦ ἀποτελούσης, καὶ δύναται ν' ἀποδώσῃ αὐτὸ διὰ παντός νομίσματος κυκλοφοροῦντος νομίμως κατὰ τὸν χρόνον καὶ τὸν τόπον τῆς ἀποδόσεως.

Ἄρθρ. 1160. Ἐὰν ἐπέλθῃ ἐν τῷ μεταξύ αὔξησις ἢ ἐλάττωσις τῆς ἀξίας τοῦ νομίσματος, πρὶν ἢ τὸ χρέος καταστῇ ἀπαιτητὸ, ὁ ὀφειλέτης ὑποχρεοῦται εἰς τὴν καταβολὴν τοῦ δηλωθέντος ἀριθμητικοῦ ποσοῦ διὰ παντός νομίσματος κυκλοφοροῦντος νομίμως κατὰ τὸν τόπον καὶ τὸν χρόνον τῆς ἀποδόσεως.

Ἄρθρ. 1161. Ὁ ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἄρθρῳ κανὼν δὲν ἐφαρμόζεται, ὅτε ἐδηλώθησιν νομίσματα χρυσᾶ ἢ ἀργυρᾶ ἐπὶ συμφωνίᾳ καταβολῆς τοῦ αὐτοῦ εἶδους καὶ τοῦ αὐτοῦ ποσοῦ νομισμάτων. Ἐὰν ὁμῶς μεταβληθῇ ἢ ἐσωτερικῇ τῶν νομισμάτων ἀξία, ἢ δὲν ὑφίστανται πλέον ἢ τεθῶσιν ἐκτός κυκλοφορίας, χρεωστεῖται τότε τὸ ἴσῳ τιμον τῆς ἐν καιρῷ τῆς συμβάσεως ἐσωτερικῆς τῶν νομισμάτων ἀξίας.

ΤΙΤΛΟΣ Β΄.

Περὶ τῶν ὑποχρεώσεων ἐκ τοῦ δανείου.

Ἄρθρ. 1162. Ὁ δανειστής εἶναι ὑπεύθυνος, ἐὰν ἀποσιωπήσῃ τὰ γνωστὰ αὐτῷ ἐλαττώματα τοῦ πράγματος, ἐξ ὧν δύναται νὰ βλαφθῇ ὁ δανεισθεὶς.

Ἄρθρ. 1163. Ὁ ὀφειλέτης χρεωστεῖ ν' ἀποδώσῃ τὰ ληφθὲν δάνειον κατὰ τὴν αὐτὴν ποσότητα καὶ ποιότητα. Ἐὰν ἡ ἀπόδοσις αὕτη εἶναι ἀδύνατος, ἀποδίδεται ἡ ἀξία τοῦ δανείου, ὀριζομένη ἐκ τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρόνου τῆς ἀποδόσεως.

Ἄρθρ. 1164. Μὴ ταχθέντος χρόνου πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ δανείου καὶ ὁ δανειστής, δικαιούται νὰ ζητήσῃ τὴν τὴν εἰς αὐτὸν ἀπόδοσιν καὶ ὁ ὀφειλέτης δικαιούται νὰ

προβῆ εἰς ἀπόδοσιν μετὰ τρεῖς μῆνας ἀπὸ τῆς αἰτήσεως, ἐὰν πρόκειται περὶ δανείου 500 δραχμῶν καὶ ἄνω, μετὰ ἓνα δὲ μῆνα ἐὰν πρόκειται περὶ δανείου μικροτέρου ποσοῦ. Ἐὰν ὁμοῦς δὲν συμφωνήθῃ τόκος ὁ ὀφειλέτης δικαιούται κατὰ πάντα χρόνον εἰς ἄμεσον ἀπόδοσιν.

Ἄρθρ. 1165. Ἐὰν συμφωνηθῇ ὅτι τὸ δάνειον θέλει ἀποδοθῆ, ὅταν ὁ ὀφειλέτης δυνήθῃ ἢ εὐκολυνθῇ, ὁ δεικαστὴς ὀρίζει τὴν πρὸς πληρωμὴν προθεσμίαν κατὰ τὰς περιστάσεις.

Ἄρθρ. 1166. Ἐκ τοῦ δανείου ὀφείλονται τόκοι, ἐὰν συμφωνηθῶσι τοιοῦτοι, ἢ ὁ ὀφειλέτης καταστῆ ὑπερήμερος.

Ἄρθρ. 1167. Οἱ τόκοι, ὧν δὲν ὠρίσθῃ ὁ χρόνος τῆς παραλαβῆς, πληρόνεται κατ' ἔτος καὶ εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ, ἐπὶ δὲ δανείων βραχυτέρας προθεσμίας, κατὰ τὴν ἀπότισιν τοῦ κεφαλαίου.

Ἄρθρ. 1168. Τόκοι ἀχρεώστητοι καταβληθέντες δὲν ἀναλαμβάνονται, οὔτε καταλογίζονται εἰς τὸ κεφάλαιον.

Ἄρθρ. 1169. Ἡ ἐγγράφως γινομένη ἐξόφλησις τοῦ κεφαλαίου, μὴ περιέγουσα ἐπιφύλαξιν τῶν τόκων, ἐπιφέρει καὶ τούτων τὴν ἐξόφλησιν.

Ἄρθρ. 1170. Ἐὰν συμφωνηθῇ νὰ μὴ δύναται ὁ δανειστής ἐντόκου δανείου ν' ἀπαιτησῇ τὴν ἀπόδοσιν αὐτοῦ ἢ μηδέποτε, ἢ ἐπὶ ζωῆς ὠρισμένου προσώπου, ὑπάρχει σύστασις πρὸς τοῦ, περὶ τῆς ἰσχύουσιν εἰδικὸ ὀρισμὸς.

ΤΜΗΜΑ Β'.

Περὶ χρησιδανείου.

ΤΙΤΛΟΣ Α'.

Γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρ. 1171. Χρησιδάνειον ὑπάρχει, ὡς ἂν παραχωρεῖται ἄνευ ἀνταλλάγματος πρᾶγμα, κινητὸν ἢ ἀκίνητον, ἵνα μεταχειρισθῇ αὐτὸ ὁ λαμβάνων καὶ ἀποδώσῃ μετὰ τὴν χρῆσιν.

Ἄρθρ. 1172. Ὁ χρήστης μένει κύριος τοῦ ἐπὶ χρήσει δανισθέντος πρᾶγματος.

Ἄρθρ. 1173. Ἡ ἐκ τοῦ χρησιδανείου παραγομένη σχέσις μεταβαίνει εἰς τοὺς κληρονόμους τῶν συμβαλλομένων, ἀλλ' ἂν τὸ δάνειον συνήθῃ χάριν μόνον τοῦ προσώπου τοῦ χρησαμένου, παύει τότε διὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

ΤΙΤΛΟΣ Β'.

Περὶ τῶν ὑποχρεώσεων ἐκ τοῦ χρησιδανείου.

Ἄρθρ. 1174. Ὁ χρησάμενος δὲν δύναται νὰ μεταχειρισθῇ τὸ πρᾶγμα εἰς ἄλλην χρῆσιν, εἰμὴ τὴν ἐκ τῆς φύσεως αὐτοῦ ἢ διὰ τῆς συμβάσεως ὠρισμένην, μηδὲ νὰ παραχωρήσῃ εἰς ἕτερον τὴν χρῆσιν. Ὄφειλει νὰ ἐπαγρυπνῇ περὶ τὴν φύλαξιν καὶ διατήρησιν αὐτοῦ ὡς ἐπιμελής, ἐκτὸς ἂν ἡ χρῆσις ὁρᾷ μόνον τὸ συμφέρον τοῦ χρήτου, ὅτε ὁ χρησάμενος ἐνέχεται μόνον ἐνεκὰ μεγάλης ραθυμίας. Ἐπὶ παραβάσει τῶν ὑποχρεώσεων τούτων ὑπόκειται εἰς ἀποζημίωσιν.

Ἄρθρ. 1175. Ἐὰν ὁ χρησάμενος μεταχειρισθῇ τὸ πρᾶγμα εἰς ἄλλην χρῆσιν ἢ μικρότερον τοῦ δέοντος χρόνον, ἐνέχεται διὰ τὴν ἐντεθεὴν ζημίαν ἢ ἀπώλειαν, εἰ καὶ ἐκ τύχης προελθοῦσαν.

Ἄρθρ. 1176. Ἐάν τὸ πρᾶγμα ἀπολεσθῆ ἐκ τυχηροῦ συμβάντος, ἐνῶ ὁ χρησάμενος ἠδύνατο νὰ σώσῃ αὐτὸ, μεταχειριζόμενος ἢ θυσιάζων ἰδίον πρᾶγμα, ἐνέχεται διὰ τὴν τοιαύτην ἀπώλειαν.

Ἄρθρ. 1177. Ἐάν τὸ πρᾶγμα διατιμηθῆ κατὰ τὴν παραχώρησιν, ἢ τυχηρὰ ἀπώλεια αὐτοῦ εἶναι εἰς βάρος τοῦ ὀφειλέτου, ἐν ἐλλείψει ἐναντίας συμφωνίας.

Ἄρθρ. 1178. Ἐάν τὸ πρᾶγμα χειροτερεύσῃ ἐκ μόνης τῆς χρήσεως, πρὸς ἣν ἐδόθη, καὶ ἄνευ πταισματος τοῦ χρησαμένου, οὗτος δὲν ἐνέχεται διὰ τὴν τοιαύτην χειροτέρευσιν.

Ἄρθρ. 1179. Ὁ χρησάμενος δὲν ἔχει δικαίωμα παρακαταστέσεως ἐπὶ τοῦ δανεισθέντος πρᾶγματος, ἐκτός ἐνεκεν ἀποδοτέων αὐτῷ δαπανῶν.

Ἄρθρ. 1180. Τὰς πρὸς συντήρησιν ἢ χρῆσιν τοῦ πρᾶγματος συνήθειαι δαπάναις φέρει ὁ χρησάμενος.

Ἄρθρ. 1181. Ἐάν πρὸς συντήρησιν τοῦ πρᾶγματος παρασταθῆ ἀνάγκη ἐκτάκτου δαπάνης, ἣς τὸ κατεπεῖγον ἐμπόδισε τὸν χρησάμενον νὰ εἰδοποιήσῃ πρότερον τὸν κύριον, οὗτος ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ καὶ ταύτην τὴν δαπάνην.

Ἄρθρ. 1182. Ἐάν ἐδανείσθησαν πλείονες ἀπὸ κοινοῦ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, ἐνέχονται πάντες εἰς ὀλόκληρον. Εἰς ὀλόκληρον ἐνέχονται καὶ οἱ κληρονόμοι τοῦ χρησαμένου ἐάν τὸ πρᾶγμα ᾖ ἀδιαίρετον.

Ἄρθρ. 1183. Ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 1162 εὐθύνη τοῦ δανειστοῦ ἰσχύει καὶ ἐπὶ τοῦ χρησιδανείου.

Ἄρθρ. 1184. Πρὸ τῆς παρελεύσεως τοῦ συμφωνηθέντος χρόνου ἢ πρὸ τῆς χρήσεως, δι' ἣν ἐδόθη τὸ πρᾶγμα, δὲν δύναται νὰ αἰτηθῆ ἢ ἐπιστροφή αὐτοῦ, ἐκτός ἂν ὁ χρησάμενος μεταχειρίζεται αὐτὸ ἐναντίον τῶν ὄρων τῆς συμβάσεως, ἢ παρεχώρησε τὴν χρῆσιν τοῦ πρᾶγματος εἰς τρίτους ἢ σπουδαίως τοῦτο κινδυνεύῃ ἐξ ὀλιγωρίας του, ἢ ὁ χρήστης ἐπεφύλαξεν ἑαυτῷ τὸ δικαίωμα τῆς κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ ἀναζητήσεως. Ὡσαύτως δύναται ὁ δικαστὴς κατὰ τὰς περιστάσεις νὰ διατάξῃ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ πρᾶγματος πρὸ τοῦ συμπρωνημένου χρόνου ἢ πρὸ τῆς χρήσεως, ἐάν ὁ χρήστης ἔχῃ γρειάν αὐτοῦ ἀπρόσοπτον καὶ ἀναπόφευκτον.

Ἄρθρ. 1185. Πᾶσα ἀξίωσις ἀποζημιώσεως τοῦ χρήστου ἐνεκα μεταβολῶν ἢ χειροτερεύσεως τοῦ πρᾶγματος ὡς καὶ πᾶσα ἀξίωσις τοῦ χρησαμένου διὰ καταβληθείσας ὑπ' αὐτοῦ δαπάναις κατὰ τὸ ἄρθρον 1181 παραγράφεται μετὰ ἐξ μῆνας ἀπὸ τῆς ἀποδόσεως τοῦ πρᾶγματος.

ΤΜΗΜΑ Γ'.

Περὶ συμβάσεως προσόδου.

Ἄρθρ. 1186. Ἡ σύμβασις, δι' ἣς ὑποχρεοῦται τις, ἀντὶ οὗ λαμβάνει ἀνταλλάγματος ἢ καὶ ἄνευ ἀνταλλάγματος, νὰ χορηγῆ κατὰ περιοδικὰς δόσεις ποσόν τι ἀντικαταστάτων πραγμάτων διὰ παντός ἢ ἰσοβίως, διέπεται ὑπὸ τῶν ἐξῆς κανόνων.

Ἄρθρ. 1187. Σύμβασις διηγεκοῦς προσόδου μόνον ἐγγράφως δύναται νὰ συσταθῆ.

Ἄρθρ. 1188. Ὁ διηγεκῆ προσόδον ὀφείλων δύναται πάντοτε, ἀποδίδων τὸ ἀντάλλαγμα, ν' ἀπαλλαγῆ αὐτῆς. Ἐπιτρέπεται ὁμοίως συμφωνία ἀπαγορεύουσα τὴν ἐξώνησιν πρὸ τῆς παρελεύσεως 10 ἐτῶν, ἢ δι' ἣς ὀρί-

ζεται, ὅτι πρέπει νὰ εἰδοποιῆται πρότερον ὁ δικαιούχος καθ' ὠρισμένην προθεσίαν.

Ἄρθρ. 1189. Ὁ ὀφειλέτης διηνεκοῦς προσόδου ἀναγκάζεται εἰς ἐξώνησιν, 1) ἂν ἐπὶ δύο συνεχῆ ἔτη δὲν ἐκπληρώσῃ τὴν ὑποχρέωσιν αὐτοῦ, 2) ἂν δὲν παράσῃ τῷ δικαιούχῳ, ὡς ὑπεσχέθη ἀσφαλείας, ἢ ἀνῆται ἢ ἀντικαταστήσῃ αὐτὰς ματαιωθείσας, 3) ἂν πτωχεύσῃ, ἢ περιπέσῃ εἰς ἐλάττωσιν περιουσίας.

Ἄρθρ. 1190. Ἡ ἰσόβιος πρόσδοδος, ἧς τὸ μέγεθος ὀρίζουσι κατ' ἀρέσκειαν οἱ συμβαλλόμενοι, δύναται νὰ συστηθῇ ὑπὲρ τινος τῶν συμβαλλομένων ἢ καὶ ὑπὲρ τρίτου. Ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ τηρηθῇ ὁ περὶ τῶν ὠρεῶν διαγεγραμμένος τύπος.

Ἄρθρ. 1191. Ἡ διάρκεια τῆς ἰσοβίου προσόδου δύναται νὰ ὀρισθῇ εἴτε ἐκ τῆς ζωῆς τινος τῶν συμβαλλομένων ἢ τρίτου, μὴ μετέχοντος τῆς προσόδου, εἴτε ἐκ τῆς ζωῆς πολλῶν προσώπων.

Ἄρθρ. 1192. Ἡ σύμβασις, δι' ἧς συνιστᾶται ἰσόβιος πρόσδοδος, εἶναι ἄκυρος, ἂν τὸ πρόσωπον, ἐκ τῆς ζωῆς τοῦ ὁποῖου ὠρίσθῃ, δὲν ἐξῆ κατά τὴν σύναψιν τῆς συμβάσεως.

Ἄρθρ. 1193. Ἡ αὐτὴ ἀκυρότης ὑπάρχει, καὶ ἂν τὸ πρόσωπον αὐτὸ, ἀσθενοῦν κατά τὴν σύναψιν τῆς συμβάσεως, ἀπέθανεν ὑπὸ τῆς αὐτῆς νόσου ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῆς συμβάσεως.

Ἄρθρ. 1194. Τῆς ἐπὶ ἀνταλλάγματι συστηθείσης ἰσοβίου προσόδου δύναται νὰ αἰτηθῇ ἡ διάλυσις, ἂν ὁ ὀφειλὼν αὐτὴν δὲν παράσῃ, ὡς συνωμολόγησε πρὸς ἐκτελέσιν τῆς συμβάσεως ἀσφαλείας, ἢ ἂν αὐταὶ, ἐλαττωθῆσαι ἢ ἐκλιποῦσαι, δὲν ἀντικατασταθῶσιν.

Ἄρθρ. 1195. Ἡ πρόσδοδος ὀφείλεται κατὰ λόγον τῶν ἡμερῶν, ὡς ἐξῆσεν ὁ δικαιούχος. Ἄν ὁμοῦς συμφωνήσῃ, νὰ προκαταβάλλωνται αἱ δόσεις, ἐκάστη αὐτῶν ὀφείλεται πλήρης, ἅμα ἔλθῃ ἡ ἡμέρα τῆς πληρωμῆς αὐτῆς.

Ἄρθρ. 1196. Ἐὰν ἡ πληρωμὴ τῆς προσόδου καθυστερήσῃ ἐπὶ ἓν ἔτος, ὁ δικαιούχος δύναται νὰ κατὰσχῃ καὶ πωλήσῃ, μέρος τῆς περιουσίας τοῦ ὀφειλέτου, ἵνα ἐκ τοῦ τιμήματος κατατεθῇ εἰς κατάλληλον πρόσωπον τὸ ἀνάλογον πρὸς τακτικὴν πληρωμὴν τῆς προσόδου ποσόν. Ἐὰν οἱ διαφερόμενοι δὲν συμφωνῶσι περὶ τοῦ προσώπου, ἀποφασίζει τὸ δικαστήριον.

Ἄρθρ. 1197. Ὁ ὀφειλέτης τῆς προσόδου δὲν δύναται ν' ἀπαλλάγῃ αὐτῆς, προσφερόμενος νὰ κατὰβάλῃ τὸ κεφάλαιον καὶ παραιτούμενος τῶν καταβληθεισῶν δόσεων, ἀλλ' ὀφείλει νὰ χορηγῇ τὴν πρόσδοδον καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν αὐτῆς, ὅσον βαρεῖα καὶ ἂν εἶναι.

Ἄρθρ. 1198. Ἡ πρόσδοδος παύει, ἅμα ἀποθάνῃ τὸ πρόσωπον, ἐκ τῆς ζωῆς τοῦ ὁποῖου ὠρίσθῃ ἡ διάρκεια αὐτῆς. Ἄν ὁμοῦς τὸν θάνατον τοῦ προσώπου τούτου ἐπήνεγκεν ὁ ὀφειλέτης αὐτὸς ἐπίτηδες, χρεωστὴ οὗτος ν' ἀποδώσῃ τὸ τῆς προσόδου κεφάλαιον.

Ἄρθρ. 1199. Μόνον τῆς διὰ ὠρεῶς ἢ διὰ διαθήκης συνιστωμένης προσόδου δύναται νὰ ὀρισθῇ τὸ ἀκατάσχετον.

Ἄρθρ. 1200. Ἐπὶ τῶν διὰ ὠρεῶς ἢ διὰ διαθήκης συνιστωμένων προσόδων ἐφαρμόζονται πρὸς τοὺς ἀνωτέρω καὶ οἱ περὶ ὠρεῶν καὶ διαθηκῶν ὀρισμοί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Περὶ παρακαταθήκης.

ΤΜΗΜΑ Α'.

Περὶ κοινῆς παρακαταθήκης.

ΤΙΤΛΟΣ Α'.

Γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρ. 1201. Παρακαταθήκη εἶναι σύμβασις, δι' ἧς παραλαμβάνει τις παρ' ἄλλου κινητὸν πρᾶγμα, ἵνα φυλάτῃ αὐτό. Παρακαταθήκη ὑπάρχει καὶ ὅταν ὁ κατέχων ἤδη πρᾶγμα τι συμφωνήσῃ μετ' ἄλλου νὰ κρατῇ αὐτὸ, ὡς παρὰ τούτου κατατεθειμένον.

Ἄρθρ. 1202. Ἄμοιβή διὰ τὴν φύλαξιν λογίζεται σιωπηρῶς συμφωνηθεῖσα ἔαν ἐκ τῶν περιστάσεων ἡ φύλαξις μόνον ἐπ' ἀμοιβῇ εἰκάζεται γενομένη.

Ἄρθρ. 1203. Ὁ παρ' ἀνικάνου προσώπου λαβὼν παρακαταθήκην ὑποβάλλεται εἰς πάσας τὰς ὑποχρεώσεις θεματοφύλακος. Κατὰ τοῦ ἀνικάνου ὅμως θεματοφύλακος κινεῖται μόνον διεκδικητικὴ ἀγωγή, καθ' ὅσον ὑπάρχει ἔτι εἰς χεῖρας αὐτοῦ τὸ κατατεθὲν, ἢ ἀγωγή εἰς ἀπόδοσιν τῆς περιελθούσης εἰς αὐτὸν ὠφειλίας.

ΤΙΤΛΟΣ Β'.

Περὶ τῶν ὑποχρεώσεων ἐκ τῆς παρακαταθήκης

Ἄρθρ. 1204. Ὁ θεματοφύλαξ ὀφείλει νὰ καταβάλλῃ περὶ τὴν φύλαξιν τοῦ πράγματος, ὅταν καὶ περὶ τὰ ἴδια καταβάλλει ἐπιμέλειαν, ἐν τὴν φύλαξιν ἀνελαβε δωρεάν.

Ἄρθρ. 1205. Ὁ θεματοφύλαξ ἐνέχεται καὶ διὰ μικρὰν ραθυμίαν, 1) ἂν ἀθρομητῶς προσήνεγκεν ἑαυτὸν, ἵνα λάβῃ τὴν παρακαταθήκην, 2) ἂν συνωμολογήθῃ ἀμοιβῇ διὰ τὴν φύλαξιν, 3) ἂν ὁ θεματοφύλαξ ὑπεσχέθῃ ρητῶς, ὅτι θέλει ἐνέχεσθαι διὰ πᾶν πταῖσμα, καὶ 4) ἂν ἡ παρακαταθήκη ἐγένετο πρὸς μόνον τὸ συμφέρον τοῦ θεματοφύλακος.

Ἄρθρ. 1206. Ὁ θεματοφύλαξ δὲν ἐνέχεται διὰ τὴν τυχηρὰν ἀπώλειαν τῆς παρακαταθήκης, ἐκτὸς ἂν ἐγένετο ὑπερήμερος περὶ τὴν ἀπόδοσιν αὐτῆς.

Ἄρθρ. 1207. Ἐὰν ὁ θεματοφύλαξ ἐπὶ κοινοῦ κινδύνου τῶν τε ἰδίων πραγμάτων καὶ τῆς παρακαταθήκης, ἐκεῖνα μὲν ἔσωσεν, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν παρακαταθήκην, ἐνέχεται διὰ τὴν τυχηρὰν ἀπώλειαν, ἂν ἠδύνατο νὰ σώσῃ ἀμφοτέρω.

Ἄρθρ. 1208. Ὁ θεματοφύλαξ δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ μεταχειρίζεται τὴν παρακαταθήκην ἄνευ ἀδείας τοῦ παρακαταθέτου, οὐδὲ ν' ἀνοίξῃ αὐτὴν κεκλεισμένην ἢ ἐνσφράγιστον διαπιστευθεῖσαν αὐτῷ.

Ἄρθρ. 1209. Ὁ θεματοφύλαξ ἄνευ τῆς συναινέσεως τοῦ καταθέτου δὲν δύναται νὰ δώσῃ τὴν παρακαταθήκην εἰς τρίτον· ἔαν δ' ἐπετράπη αὐτῷ τοῦτο εὐθύνεται μόνον δι' ἀμέλειαν βαρύνουσαν αὐτὸν κατὰ τὴν παράθεσιν.

Ἄρθρ. 1210. Ὁ θεματοφύλαξ, καὶ ἂν ὠρίσθη προθεσμία διὰ τὴν φύλαξιν, ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ τὸ πρᾶγμα ἅμα ζητηθῇ, ἐκτὸς ἂν ἐπεβλήθῃ κατάσχεσις εἰς χεῖρας αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 1211. Ὁ θεματοφύλαξ δὲν δύναται νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν παρακαταθήκην πρὸ τῆς παρελεύσεως τοῦ

ταχθέντος χρόνου, εκτός αν απρόβλεπτα περιστατικά ή άλλος σπουδαίος λόγος καθιστώσιν αυτό αδύνατον να φυλάττη επί πλέον ασφαλώς και άνευ ιδίας ζημίας το πράγμα.

Άρθρ. 1212. Ο θεματοφύλαξ οφείλει να επιστρέψει αυτό τουτο το παρακατατεθέν. Η τυχηρά χειροτέρευσις του πράγματος βαρύνει τον κύριον.

Άρθρ. 1213. Εάν ο θεματοφύλαξ, αφαιρέντος αυτό του πράγματος εξ ανωτέρας δυνάμεως, έλαβε την αξίαν αυτού ή άλλο πράγμα, οφείλει να δώσει το ληφθέν.

Άρθρ. 1214. Ο κληρονόμος του θεματοφύλακος, ο εν άγνοία της παρακαταθήκης πωλήσας καλή τή πίστει το πράγμα, απαλλάσσεται πάσης υποχρεώσεως καταβάλλον το ληφθέν τίμημα, ή, αν δεν έλαβεν εισέτι το τίμημα, εκχωρών τας κατά του αγοραστού άγωγάς.

Άρθρ. 1215. Ο θεματοφύλαξ οφείλει προσέτι ν' αποδώση και ους τυχόν συνέλεξε καρπούς των κατατεθέντων δε αυτό χρημάτων οφείλει τον τόκον, αν μεταχειρίσθη αυτά, ή έγένητο υπερήμερος περι την απόδοσιν.

Άρθρ. 1216. Ο θεματοφύλαξ οφείλει ν' αποδώση το παρακατατεθέν εις τον παρακαταθέτην, ή τον επ' ονόματι του όποιου έγένητο ή παρακαταθήκη, ή τον ορισθέντα όπως παραλάβη αυτήν.

Άρθρ. 1217. Πλείονες θεματοφύλακες του αυτού πράγματος δεν ενέχονται εις ολόκληρον εκ της συμβάσεως, αν τουτο ρητώς δεν συνομολογηθή. Οι κληρονόμοι του παρακαταθέτου απαιτούσι την απόδοσιν της παρακαταθήκης κατά το επιβάλλον μέρος έκαστος. Εάν όμως το πράγμα ήναι αδιαίρετον, πρέπει να έναγάγωσι πάντες από κοινού, κατά τας διατάξεις της Πολιτικής Δικαιομίας.

Άρθρ. 1218. Ο θεματοφύλαξ δεν δύναται ν' απαιτήσει παρά του παρακαταθέτου την απόδειξιν, ότι είναι κύριος του κατατεθέντος. Εάν όμως ο θεματοφύλαξ μάθη, ότι το κατατεθέν είναι κλοπιμαίον και τίς ο κύριος αυτού, οφείλει να προσκαλέση τουτον να επιδιώξη το δικαίωμα αυτού εντός ώρισμένης και αποχρώσης προθεσμίας. Εάν ουτος παραμελήση την προθεσμίαν ταύτην ή παρακαταθήκη καλώς αποδίδεται εις τον παρακαταθέτην.

Άρθρ. 1219. Η παρακαταθήκη πρέπει ν' αποδοθή, εν ή τόπω συνομολογηθή ή περι αυτής σύμβασις. Εάν δε ώρίσθη άλλος τόπος οφείλει ο θεματοφύλαξ να μεταφέρει αυτόθι αυτήν δαπάναις του παρακαταθέτου.

Άρθρ. 1220. Ο άπιστος θεματοφύλαξ δεν απολαύει του της παραχωρήσεως των υπάρχόντων ευεργετήματος.

Άρθρ. 1221. Ο καταθέτης χρεωσται ν' αποδώση τω θεματοφύλακι, όσα ουτος προς συντήρησιν του πράγματος εδαπάνησεν, ή εκ της παρακαταθήκης εξημιώθη. Ο θεματοφύλαξ έχει προς τουτο δικαίωμα παρακατασ/έσεως.

Άρθρ. 1222. Πάσα υποχρέωσις του θεματοφύλακος παύει, εάν αποδείξη, ότι είναι κύριος του κατατεθέντος.

Τ Μ Η Μ Α Β.

Περί της άνωμάλου παρακαταθήκης.

Άρθρ. 1223. Εάν κατατεθώσι πράγματα άντικαταστατά, και παραδοθώσιν ασφράγιστα ή ακλείδωτα,

ἔχει ἐν ἀμφιβολίᾳ ὁ θεματοφύλαξ ἐξουσίαν νὰ καταναλώσῃ αὐτὰ, ἀπὸ δὲ τῆς καταναλώσεως ἢ τῆς μετὰ τῶν ἰδίων ἀναμίξεως, ἢ παρακαταθήκη μετατρέπεται εἰς δάνειον. Ἰσχύουσιν ὅμως καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τὰ ἐν ἄρθρῳ 1210 καὶ 1211.

Ἄρθρ. 1224. Ἐὰν κατατεθῶσι πράγματα ἀντικαταστατὰ, συμφωνηθῇ δὲ, ἵνα μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινος ἔχῃ αὐτὰ ὁ θεματοφύλαξ ὡς δάνειον, ἢ παρακαταθήκη τρέπεται εἰς δάνειον μόνον ἀπὸ τοῦ χρόνου ἐκείνου, ὁ θεματοφύλαξ ὅμως φέρει τὸν κίνδυνον τοῦ πράγματος ἀπ' ἀρχῆς τῆς καταθέσεως.

Τ Μ Η Μ Α Γ .

Περὶ τῆς κατ' ἀνάγκην παρακαταθήκης.

Ἄρθρ. 1225. Κατ' ἀνάγκην παρακαταθήκη εἶναι ἢ ἐν περιπτώσει πυρκαϊᾶς, πλημμύρας, ναυαγίου, διαρπαγῆς, καταστροφῆς ἢ ἄλλου ἀπροόπτου συμβεδήχотος γενομένη.

Ἄρθρ. 1226. Ἐπὶ τῶν παρακαταθηκῶν τούτων ἐπιτρέπεται πάντοτε ἡ ἐμμέριτος ἀπόδειξις· κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ ὑπάγονται καὶ αὐταὶ εἰς τὰς περὶ τῶν κοινῶν παρακαταθηκῶν διατάξεις.

Ἄρθρ. 1227. Τὰ εἰς ξενοδογεῖον παρὰ τῶν καταλυόντων ἐν αὐτῷ ξένων εἰσκομισθέντα πράγματα θεωροῦνται ὡς κατ' ἀνάγκην παρακαταθήκη. Ὁ ξενοδόχος ἐνέχεται δι' αὐτὰ ὡς θεματοφύλαξ.

Ἄρθρ. 1228. Ὁ ξενοδόχος ἐνέχεται διὰ πᾶν εἶδος κλοπῆς ἢ βλάβης τῶν ὑπὸ τοῦ ξένου εἰσκομισθέντων πραγμάτων, καὶ ἂν ἡ κλοπή ἢ βλάβη ἐγένετο παρὰ τῶν ὑπηρετῶν ἢ ἄλλων ὑπαλλήλων τοῦ ξενοδογεῖου, ἢ καὶ παρὰ τῶν εἰς τὸ ξενοδογεῖον εἰσερχομένων ἢ ἐξερχομένων, ἐκτὸς ἂν τὰ πρόσωπα ταῦτα προσέλαβε παρ' ἑαυτῷ ὁ ξένος.

Δὲν ἐνέχεται διὰ βλάβην ἢ κλοπὴν ἐξ ἀνωτέρας δυνάμεως προελθοῦσαν.

Ἄρθρ. 1229. Ὡς εἰσκομισθέντα λογίζονται τὰ πράγματα ἅτινα ὁ ξένος παρέδωκεν εἰς τὸν ξενοδόχον ἢ εἰς ἀνθρώπους τοῦ ξενοδογεῖου ὁρισμένους νὰ παραλαμβάνωσι πράγματα ἢ ἅτινα ἐκομίσθησαν εἰς τόπον πρὸς τοῦτο ὁρισμένον ἐν τῷ ξενοδογεῖῳ ἢ ὑποδειχθέντα ὑπὸ τοῦ ξενοδόχου.

Ἄρθρ. 1230. Διὰ χρήματα ἢ κειμήλια εὐθύνεται ὁ ξενοδόχος μόνον μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν χιλίων δραχμῶν ἐκτὸς ἂν οὗτος παρέλαβε ταῦτα πρὸς φύλαξιν ἐν γνώσει τῆς ιδιότητός των ἢ ἀπεποιήθη τὴν προταθεῖσαν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ξένου φύλαξιν ἢ ἡ ζημία εἶναι καταλογιστέα αὐτῷ ἢ ἐγένετο ἐν γνώσει αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 1231. Ἡ κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ἀξίωσις ἀποσβέννυται ἐὰν ὁ ξένος δὲν εἰδοποίησε τὸν ξενοδόχον ἅμα λαβὼν γνώσιν τῆς ἀπωλείας ἢ ζημίας, ἐκτὸς ἐὰν τὰ πράγματα παρεδόθησαν τῷ ξενοδόχῳ πρὸς φύλαξιν.

Ἄρθρ. 1232. Διακηρύξεις ἢ συμφωνίαι καθ' ἃς ὁ ξενοδόχος ἀπαλλάσσεται τῆς εὐθύνης ἐν ταῖς περιπτώσεσι τῶν ἀνωτέρῳ ἄρθρων εἶναι ἀνίσχυροι.

Ἄρθρ. 1233. Ὁ ξενοδόχος ἔχει δικαίωμα ἐνεχύρου ἐπὶ τῶν εἰσκομισθέντων ὑπὸ τοῦ ξένου πραγμάτων διὰ τὰ πρὸς αὐτὸν ὀφειλόμενα ἐκ τῆς οἰκήσεως, τροφοδοσίας καὶ ἄλλων παροχῶν γενομένων εἰς τὸν ξένον διὰ τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ.

Περὶ τῆς μεσεγγυήσεως.

Ἄρθρ. 1234. Μεσεγγυήσις εἶναι ἡ κατ' ἀμοιβαίαν συναίνεσιν ἢ δυνάμει δικαστικῆς διαταγῆς γενομένη πρὸς τρίτον παράδοσις πράγματος κινητοῦ ἢ ἀκινήτου.

Ἄρθρ. 1235. Ἡ κατὰ σύμβασιν μεσεγγυήσις γίνεται ὡςάκις ὑπάρχει ἕρις δικαστικὴ μεταξὺ τῶν καταθετῶν περὶ τοῦ μεσεγγυωμένου πράγματος.

Ἄρθρ. 1236. Ἡ μεσεγγυήσις αὕτη, μὴ συμφωνηθείσης ἀμοιβῆς ὑπὲρ τοῦ μεσεγγυούχου, ὑπάγεται ἐν γένει εἰς τοὺς κανόνας τῆς κοινῆς παρακαταθήκης.

Ἄρθρ. 1237. Ὁ μεσεγγυούχος λαμβάνει τὴν νομὴν τοῦ πράγματος ὀφείλει δὲ νὰ φυλάττῃ αὐτὸ καὶ ἀποδώσῃ εἰς τὸν νικῆσοντα διάδικον. Δὲν δύναται ν' ἀπαλλαγῇ τῆς ὑποχρέωσέως πρὸς τὸ τέλος τῆς δίκης, εἰμὴ συναινέσει τῶν καταθετῶν ἢ δι' εὐλογον αἰτίαν.

Ἄρθρ. 1238. Δικαστικὴ μεσεγγυήσις ὑπάρχει, ὅπου ἡ πολιτικὴ δικονομία ἢ ἄλλοι νόμοι ὀρίζουσιν αὐτήν· προσέτι τὸ δικαστήριον δύναται νὰ διατάξῃ μεσεγγυήσιν τοῦ πράγματος, ὅπερ προσφέρει ὁ ὀφειλέτης εἰς πληρωμὴν, ὡςάκις, ὑπαρχούσης δίκης περὶ κυριότητος ἢ νομῆς κινητοῦ ἢ ἀκινήτου, κρίνει κατάλληλον τὸ μέτρον τοῦτο.

Ἄρθρ. 1239. Τὰ καθήκοντα καὶ αἱ ὑποχρεώσεις τοῦ κατὰ τὴν Πολ. Δικονομίαν διοριζομένου μεσεγγυούχου ὀρίζονται ὑπ' αὐτῆς. Ὁ δὲ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον διοριζόμενος παρὰ τοῦ δικαστηρίου ὑπόκειται εἰς τὰς αὐτὰς ὑποχρεώσεις τοῦ ἐκ συμβάσεως μεσεγγυούχου.

Ἄρθρ. 1240. Οἱ δικαστικοὶ μεσεγγυούχοι δύναται νὰ αἰτήσωσι τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένην ἀντιμισθίαν ἢ ἐν ἐλλείψει διατάξεως νόμου τὴν ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ὀρισθησομένην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄.

Περὶ παιγνίου καὶ περιδόσεως.

Ἄρθρ. 1241. Τὸ ἐκ παιγνίου ἢ περιδόσεως ὀφειλόμενον δὲν δύναται νὰ αἰτηθῇ δι' ἀγωγῆς.

Ἄρθρ. 1242. Ἐξαιροῦνται τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης τὰ πρὸς ἀσκήσιν καὶ εὐκαμψίαν τοῦ σώματος συντείνοντα παίγνια, ἀλλὰ τὸ δικαστήριον δύναται νὰ μετριάσῃ τὴν ἀγωγὴν καὶ τοι ἐκ ταιούτου παιγνίου πηγάζουσιν, ἂν κρίνῃ ὑπερβολικὴν τὴν αἰτουμένην ποσότητα.

Ἄρθρ. 1243. Τὰ ἐκ παιγνίων χρέη, καταβληθέντα ἐκουσίως καὶ ἄνευ μεσολαβήσεως δόλου ἢ ἄλλου τεχνάσματος τοῦ πιστωτοῦ, δὲν ἀναλαμβάνονται.

Ἄρθρ. 1244. Αἱ ἀνωτέρω διατάξεις ἰσχύουσι καὶ ἐπὶ πάσης συμφωνίας δι' ἧς ἀναλαμβάνει τις ὑποχρεώσεις ἐπὶ σκοπῷ ἐκτελέσεως ὀφειλῆς ἐκ παιγνίου ἢ περιδόσεως.

Ἄρθρ. 1245. Ἐὰν σύμβασις περὶ παράδοσεως ἐμπορευμάτων ἢ χρεωγράφων συνωμολογήθῃ ἐπὶ τῷ τέλει τῆς πληρωμῆς τῆς διαφορᾶς μεταξὺ τῆς συμφωνηθείσης τιμῆς καὶ τῆς ἀγοραίας ἢ τῆς τοῦ χρηματιστηρίου κατὰ τὸν χρόνον τῆς καταβολῆς, ἡ σύμβασις θεωρεῖται ὡς παίγνιον· τοῦτο ἰσχύει καὶ ἐὰν μόνον τοῦ ἐνὸς συμβαλλομένου ὁ σκοπὸς ἀπευθύνηται εἰς πληρωμὴν τῆς διαφορᾶς, ὁ ἕτε-

ρος δὲ συμβαλλόμενος ἐγίνωσκεν ἢ ὄφειλε νὰ γινώσκῃ τὸν σκοπὸν αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 1246. Τὰ περὶ λαχείων καὶ τῶν ἐντεῦθεν δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων κανονίζονται δι' εἰδικῶν νόμων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ συμβιβασμοῦ.

Ἄρθρ. 1247. Ὁ συμβιβασμὸς εἶναι οὐμβασις, δι' ἧς οἱ συμβαλλόμενοι διαλύουσι δι' ἀμοιβαίας ὑποχωρήσεως τὴν μεταξὺ αὐτῶν διαφορὰν, εἴτε ἐπίδικον οὖσαν, εἴτε δυναμένην νὰ καταστῇ τοιαύτη. Ὁ συμβιβασμὸς ἀπαιτεῖται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος νὰ καταρτισθῇ ἐγγράφως, ἐπὶ δὲ ἐκκρεμοῦς οἰκῆς τὸ ἐγγραφοῦν πρέπει νὰ εἶναι δημόσιον.

Ἄρθρ. 1248. Οἱ συμβιβαζόμενοι πρέπει νὰ ἔχωσι τὴν ἱκανότητα τοῦ διατιθέναι τὸ ἀντικείμενον τοῦ συμβιβασμοῦ.

Ἄρθρ. 1249. Δύναται νὰ γενῆ συμβιβασμὸς περὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων τῶν ἐκ κολασίμου πράξεως πηγάζουσῶν· ἀλλ' ὁ συμβιβασμὸς οὗτος δὲν ἐμποδίζει κατὰ γενικὸν κανόνα τὴν ποινικὴν καταδίωξιν.

Ἄρθρ. 1250. Δύναται νὰ συνομολογηθῇ ποινὴ κατ' ἐκείνου, ὅστις δὲν ἐκτελέσει συμβιβασμόν.

Ἄρθρ. 1251. Ὁ συμβιβασμὸς περιορίζεται εἰς τὴν δι' αὐτοῦ κανονιζομένην ἔννομον σχέσιν· ἐὰν ἐν τῷ συμβιβασμῷ γίνεται παραίτησις πίντων τῶν δικαιωμάτων, ἀγωγῶν καὶ ἀξιώσεων, ἢ ἔκφρασις αὐτῆ ἀναφέρεται μόνον εἰς τὰ σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὴν διαφορὰν, περὶ ἧς ὁ συμβιβασμὸς.

Ἄρθρ. 1252. Ὁ συμβιβασμὸς περιλαμβάνει μόνον τὰς νομικὰς σχέσεις, αἵτινες ἐν αὐτῷ εἰδικῶς ἢ γενικῶς ἀναφέρονται, ἢ εἶναι ἀναγκαῖα συνέπεια τῶν ἐν τῷ συμβιβασμῷ ἐκπεφρασμένων.

Ἄρθρ. 1253. Ὁ συμβιβασθὴς περὶ δικαιώματος ἰδίου, ἐὰν τοιοῦτον δικαίωμα ἀποκτήσῃ ἔπειτα παρ' ἄλλου, δὲν δεσμεύεται ὑπὸ τοῦ συμβιβασμοῦ ὡς πρὸς τὸ νέον τοῦτο δικαίωμα.

Ἄρθρ. 1254. Ὁ συμβιβασμὸς τινὸς ἐκ πολλῶν τοῦ αὐτοῦ δικαιώματος μετόχων δὲν δεσμεύει τοὺς λοιποὺς καὶ δὲν δύναται ν' ἀντιταχθῇ αὐτοῖς.

Ἄρθρ. 1255. Ὁ συμβιβασμὸς ἔχει ἰσχύν τελεσιδίκου ἀποφάσεως μεταξὺ τῶν συμβιβασθέντων.

Ἄρθρ. 1256. Ὁ συμβιβασμὸς δὲν δύναται νὰ προσβληθῇ διὰ πλάνην περὶ τὸ δίκαιον ἢ διὰ βλάβην, δύναται ὅμως ν' ἀκυρωθῇ διὰ πλάνην περὶ τὸ πρόσωπον ἢ τὸ ἀντικείμενον τῆς διαφορᾶς, ἢ διὰ δόλον, ἢ βίαν.

Ἄρθρ. 1257. Ὑπόκειται ὡσαύτως εἰς ἀκύρωσιν συμβιβασμὸς γενόμενος πρὸς ἐκτέλεσιν ἀκύρου τίτλου· ἐκτὸς ἂν ἐλήφθη εἰδικῶς ὑπ' ὄψιν ἡ ἀκυρότης.

Ἄκυρος εἶναι προσέτι συμβιβασμὸς γενόμενος ἐπὶ τῇ βάσει ἐγγράφων, κηρυχθέντων κατόπιν πλαστῶν.

Ἄρθρ. 1258. Εἶναι ἄκυρος ὁ συμβιβασμὸς περὶ διαφορᾶς, ἣν ἠγγύουν οἱ διάδικοι, ἢ καὶ ὁ ἕτερος αὐτῶν, ὅτι ἦτο ἤδη τελεσιδικῶς δεδικασμένη.

Ἄρθρ. 1259. Συμβιβασμὸς, γενόμενος περὶ πασῶν ἐν γένει τῶν νομικῶν σχέσεων, ὅσαι τυχὸν ὑφίστανται μεταξὺ τῶν συμβιβαζομένων, ἀκυροῦται μόνον, ἂν ὁ

προβάλλων αὐτὸν ἀποδείξει, ὅτι ἀνεκάλυψε κατόπιν τί-
τλους, ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ κατὰ τὸν χρόνον τοῦ
συμβιβασμοῦ ἀποκρυπτομένους. Εἰς ἀπόδειξιν τῆς ἀπο-
κρύψεως εἰσι δεκτὰ μόνον ἐγγράφα, ὄρκοι καὶ δικαστικὴ
ὁμολογία, Συμβιβασμὸς περὶ τινος ἀντικειμένου ἀκυ-
ροῦται τότε μόνον, ἐὰν ἐξ ἐγγράφων νεωστὶ ἀνακαλυ-
φθέντων ἀποδειχθῇ ὅτι ὁ ἕτερος τῶν συμβιβασθέντων
οὐδὲν εἶχε δικαίωμα ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου, εἰς ὃ ἀναφέ-
ρεται ὁ συμβιβασμός.

Ἄρθρ. 1260. Τὰ ἐν τῷ συμβιβασμῷ λογιστικὰ
λάθη διορθοῦνται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'.

Περὶ ἐγγυήσεως.

ΤΜΗΜΑ Α'.

Περὶ τῆς φύσεως καὶ ἐκτάσεως τῆς ἐγγυήσεως.

Ἄρθρ. 1261. Ἡ ἐγγύησις εἶναι σύμβασις, δι' ἣς
ἀναδέχεται τις πρὸς τὸν πιστωτὴν τὸ πρὸς αὐτὸν χρέος
ἄλλου, ὑποχρεούμενος νὰ καταβάλῃ αὐτὸ, ἐὰν δὲν
πράξῃ τοῦτο ὁ πρωτοφειλέτης.

Ἄρθρ. 1262. Δύναται τις νὰ ἐγγυηθῇ ἄνευ ἐντο-
λῆς, ἢ καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ πρωτοφειλέτου, ἢ δὲ ἐγγύησις
δύναται νὰ δοθῇ ἢ ὑπὲρ τοῦ πρωτοφειλέτου, ἢ ὑπὲρ τοῦ
ἐγγυητοῦ. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐγγυητὴς δύναται νὰ λάβῃ ἐγ-
γυητὴν, δι' ἣν δίδει ἐγγύησιν.

Ἄρθρ. 1263. Ἡ περὶ ἐνοχῆς ἀκύρου δοθεῖσα ἐγγύη-
σις εἶναι ἀνίσχυρος, ἐκτὸς ἂν ἡ ἀκυρότης πηγάζῃ ἐκ λό-
γου ὅπως προσωπικοῦ τοῦ ὀφειλέτου, ὅσον ἀνηλικιότητος.

Ἄρθρ. 1264. Ἐγγύησις δὲν δύναται νὰ δοθῇ διὰ
χρέος μείζον τοῦ τῆς κυρίας ἐνοχῆς, μήτε νὰ συνομολο-
γηθῇ ὑπὸ βραυτέρους ὅρους. Τοιαύτη ἐγγύησις δὲν εἶναι
ἀνίσχυρος, ἀλλὰ τροποποιεῖται κατὰ τὸ μέτρον τῆς κυ-
ρίας ἐνοχῆς.

Δύναται ὅμως νὰ δοθῇ ἐγγύησις διὰ μέρος τοῦ χρέους,
ἢ ὑπὸ ὅρους μετριωτέρους.

Ἄρθρ. 1265. Ἡ περὶ τὸ πρόσωπον τοῦ ὀφειλέτου
πλάνη τοῦ ἐγγυητοῦ καθίστησιν ἄκυρον τὴν ἐγγύησιν,
οὐχὶ ὅμως καὶ ἡ περὶ τὸ πρόσωπον τοῦ πιστωτοῦ, ἐκτὸς
ἂν ἡ ἐγγύησις ἐδόθη χάριν μόνον τοῦ πιστωτοῦ τούτου.

Ἄρθρ. 1266. Ἡ ἐγγύησις δὲν εἰκάζεται, ἀλλὰ πρέ-
πει νὰ εἶναι ρητὴ καὶ δὲν ἐκτείνεται πέραν τῶν ὅρων,
καθ' οὓς συνομολογήθη.

Ἄρθρ. 1267. Ἡ ἄνευ περιορισμοῦ τινος δοθεῖσα
ἐγγύησις ὑποβάλλει τὸν ἐγγυητὴν εἰς τὰς τοῦ πρωτοφει-
λέτου ὑποχρεώσεις, ἐκτεινομένη εἰς πάντα τὰ τῆ κυρία
ἐνοχῆ παρεπόμενα, ὅσον ζημίαις, τόκοις, δικαστικὰ
ἐξόδα καὶ ἄλλα παρακολυθήματα, καὶ ἂν ταῦτα προῆλ-
θον ἐξ ὑπαιτιότητος, ἢ ὑπερμερίας τοῦ πρωτοφειλέτου.

Ἄρθρ. 1268. Αἱ ὑποχρεώσεις τοῦ ἐγγυητοῦ μετα-
βαίνουσιν εἰς τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ, ἐκτὸς τῆς προ-
σωπικῆς κρατήσεως.

Ἄρθρ. 1269. Ὁ ἐξ οἰασδῆποτε αἰτίας ὑποχρεού-
μενος εἰς ἐγγύησιν ὀφείλει νὰ παράσχη ἀξιοχρεῶν ἐγγυ-
ητὴν κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἄρθρου 183.

Ἄρθρ. 1270. Καταστάντος ἀφερεγγύου τοῦ ἐκου-
σίως, ἢ δικαστικῶς ὀθέντος ἐγγυητοῦ, ὁ ὀφειλέτης
ὑποχρεοῦται νὰ δώσῃ ἄλλον, ἐκτὸς ἂν αὐτὸς ὁ πιστω-
τὴς ἐζήτησε καὶ ἔλαβε τὸν ἐγγυητὴν τούτον.

Ἄρθρ. 1271. Ὁ μὴ δυνάμενος νὰ παράσχη, ὄν

ὀφείλει ἔγγυητήν, δεκτὸς ἔστιν εἰς δόσιν ἐνεχύρου ἢ ὑποθήκης κατὰ τοὺς ἔθρους τῶν ἄρθρων 178—182.

Τ Μ Η Μ Α Β.

Περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἔγγυύσεως.

Ἄρθρ. 1272. Ὁ ἔγγυητὴς ἐναγόμενος εἰς πληρωμὴν τοῦ χρέους, δύναται νὰ ἐπικαλεσθῆ τὸ εὐεργέτημα τῆς διζήσεως τῆς περιουσίας τοῦ ὀφειλέτου. Τοῦ εὐεργετήματος τούτου στερεῖται, ἂν παρητήθη αὐτοῦ, ἢ ἠγγυηθῆ νὰ καταβάλῃ τὸ χρέος ὡς πρωτοφειλέτης ἢ αὐτοφειλέτης.

Ἰσαύτως δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς διζήσεως ὁ δικαστικὸς ἔγγυητὴς, οὔτε ὁ ἔγγυητὴς αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 1273. Ἡ ἐνστάσις τῆς διζήσεως πρέπει νὰ προταθῆ παρὰ τοῦ ἔγγυητοῦ κατὰ τὰς διατάξεις τῆς πολιτ. δικονομίας, ἐπιφέρει δὲ τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐκδικάσεως τῆς ἀγωγῆς.

Ἄρθρ. 1274. Ὁ προτείνων τὴν ἐνστάσιν ταύτην ἔγγυητὴς πρέπει νὰ ἀποδείξῃ περιουσίαν τοῦ ὀφειλέτου καὶ νὰ προκαταβάλῃ τὰ πρὸς τὴν διζήσιν ἀναγκαστικὰ δαπανήματα.

Δὲν δύναται νὰ ὑποδειχθῆ κτῆμα ἐπίδικον ἢ κείμενον ἐκτὸς τῆς περιφερείας τοῦ ἐφετείου, ἐνθα μέλλει νὰ γενῆ ἢ καταβολή, μῆτε κτῆμα ἐνυπόθηκον μὲν εἰς τὸ χρέος, μὴ διακατεχόμενον ὅμως πλέον παρὰ τοῦ ὀφειλέτου.

Ἄρθρ. 1275. Ἐὰν μετὰ τὴν παρὰ τοῦ ἔγγυητοῦ ἐκπλήρωσιν τῶν ἔθρων τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ὁ πιστωτὴς δὲν καταδιώξῃ ἐγκαίρως τὸν ὀφειλέτην καὶ κατασταθῆ οὗτος ἀναξιοχρεως, μειοῦται τὸ τοῦ ἔγγυητοῦ χρέος κατὰ λόγον τῆς ἀξίας τῶν ὑποδειχθέντων πραγμάτων.

Ἄρθρ. 1276. Πάντες οἱ περὶ τοῦ αὐτοῦ χρέους ἔγγυηθέντες ἐνέχονται εἰς ὁλόκληρον. Δύναται ὅμως ἕκαστος αὐτῶν, ἐναγόμενος εἰς καταβολὴν τοῦ ὅλου χρέους, νὰ προτείνῃ τὴν ἐνστάσιν τῆς διαιρέσεως, ἂν δὲν παρητήθη ἤδη αὐτῆς, καὶ ν' ἀπαιτήσῃ παρὰ τοῦ πιστωτοῦ τὴν ἐπὶ τοῦ παρόντος διαίρεσιν τοῦ χρέους μεταξύ πάντων τῶν ἔγγυητῶν.

Ἄρθρ. 1277. Ἀπαγγελθείσης παρὰ τοῦ δικαστηρίου τῆς διαιρέσεως τοῦ χρέους, ὁ ἔγγυητὴς ὑπὲρ οὗ αὕτη ἀπεφασίσθη, δὲν εὐθύνεται, ἂν τις τῶν ἔγγυητῶν καταστῆ μετὰ ταῦτα ἀφερέγγυος· ἀλλὰ τῶν πρότερον ἀφερέγγυων ἢ μερὶς διανέμεται συμμέτρως μεταξύ τῶν λοιπῶν.

Ἄρθρ. 1278. Ἐὰν ὁ πιστωτὴς διαιρέσῃ οἰκοθεν τὴν ἀπαιτήσιν καὶ διὰ τῆς ἀγωγῆς αὐτοῦ αἰτήσῃ παρὰ τοῦ ἔγγυητοῦ μόνον τὸ ἐπιβάλλον αὐτῷ, δὲν δύναται πλέον ν' ἀνακαλέσῃ τὸ γενόμενον, εἰ καὶ πρὸ τῆς οὕτω ἐκφραθείσης διαιρέσεως ὑπῆρχον ἔγγυηταὶ ἀφερέγγυοι.

Ἄρθρ. 1279. Ὁ καταβαλὼν τὸ χρέος ἔγγυητὴς, καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ὀφειλέτου ἂν ἔγγυηθῆ, ἔχει ἀναγωγὴν κατ' αὐτοῦ περὶ τῆς ἀποδόσεως τοῦ καταβληθέντος μετὰ τῶν τόκων καὶ πάσης ἄλλης ζημίας. Τῆς δικαστικῆς δὲ δαπάνης τὴν ἀπόδοσιν δύναται νὰ αἰτήσῃ μόνον, καθ' ὅσον ἐγένετο μετὰ τὴν εἰς τὸν ὀφειλέτην ἀνακοίνωσιν τῆς δίκης.

Ἄρθρ. 1280. Ὁ ἔγγυητὴς διὰ τῆς καταβολῆς τοῦ χρέους ὑποκαθίσταται εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ πιστωτοῦ κατὰ τοῦ ὀφειλέτου.

Ἄρθρ. 1281. Ὑπαρχόντων πλειόνων ὀφειλετῶν εἰς ἑλόκληρον, ὁ ἐγγυηθεὶς διὰ πάντας τούτους ἔχει ἀναγωγὴν ἐναντίον ἐκάστου διὰ τὸ ὅλον τοῦ παρ' αὐτοῦ καταβληθέντος ποσοῦ.

Ἄρθρ. 1282. Ἡ κοινοποίησις πράξεως διακοπῆς τῆς παραγραφῆς πρὸς τὸν κύριον ὀφειλέτην ἢ ἢ παρ' αὐτοῦ ἀναγνώρισις τοῦ δικαιώματος δικόπτει τὴν παραγραφὴν κατὰ τοῦ ἐγγυητοῦ.

Ἄρθρ. 1283. Ὁ ἐγγυητὴς, ὁ μὴ γνωστοποιήσας τῷ ὀφειλέτῃ, ὅτι κατέβαλε τὸ χρέος, δὲν ἔχει ἀναγωγὴν κατ' αὐτόν, ἂν καὶ οὗτος κατέβαλεν αὐτὸ ἐν ἀγνοίᾳ τῆς γενομένης ἤδη καταβολῆς. Ὁ ἐγγυητὴς δύναται μόνον νὰ αἰτήσῃ παρὰ τοῦ πιστωτοῦ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ καταβληθέντος.

Ἄρθρ. 1284. Ὁ ἐγγυητὴς, ὁ καταβάλων τὸ χρέος χωρὶς νὰ καταδιωχθῇ δικαστικῶς, ἐὰν δὲν εἰδοποιήσῃ πρότερον τὸν ὀφειλέτην, δὲν ἔχει ἀναγωγὴν κατ' αὐτὸν, ἐὰν οὗτος ἀποδείξῃ, ὅτι κατὰ τὸν χρόνον τῆς πληρωμῆς εἶχε νομίμους λόγους, ἀποκρούοντας τὴν ἀπαίτησιν. Ἐχει δὲ μόνον ἀγωγὴν κατὰ τοῦ πιστωτοῦ περὶ ἀποδόσεως τοῦ καταβληθέντος.

Ἄρθρ. 1285. Ὁ ἐγγυητὴς δύναται καὶ πρὶν καταβάλλῃ τὸ χρέος νὰ ἐναγάγῃ τὸν ὀφειλέτην πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς ἐγγυήσεως, 1.) ἂν ἐναχθῇ δικαστικῶς πρὸς πληρωμὴν, 2.) ἂν ὁ ὀφειλέτης πτωχεύσῃ, ἢ περιπέσῃ εἰς ἐλάττωσιν περιουσίας, 3.) ἂν ὁ ὀφειλέτης ὑπεχρεώθῃ ν' ἀπαλλάξῃ αὐτὸν τῆς ἐγγυήσεως ἐντὸς ρητοῦ χρόνου, 4.) ἂν ἔλθῃ ἢ προθεσμία, ὑφ' ἣν συνωμολογήθῃ τὸ χρέος, 5.) μετὰ παρελευσιν 10 ἐτῶν ἐπὶ χρεῶν ἀπροθέσμων· ἐξαίρουσιν αἱ ἐνοχαί, αἰτινες, ὡς ἡ τῆς ἐπιτροπείας, εἰσὶν ἐκ φύσεως τοιαῦται, ὥστε δὲν δύναται ν' ἀποσβεσθῶσι πρὸ τῆς παρελεύσεως ὀρισμένου χρόνου.

Ἄρθρ. 1286. Ἐὰν ὑπάρχωσι πλείονες ἐγγυηταὶ τοῦ αὐτοῦ χρέους, ὅστις ἐξ αὐτῶν καταβάλῃ, ἔχει ἀγωγὴν κατὰ τῶν λοιπῶν συμμέτρως, ἂν τὴν καταβολὴν ἐνήργησεν ἐπὶ τινος τῶν θεμάτων τοῦ προηγουμένου ἄρθρου.

ΤΜΗΜΑ Γ'.

Περὶ παύσεως τῆς ἐγγυήσεως.

Ἄρθρ. 1287. Ἡ ἐκ τῆς ἐγγυήσεως ἐνοχὴ λύεται δι' οὓς καὶ αἱ λοιπαὶ ἐνοχαὶ λόγους.

Ἄρθρ. 1288. Ἐὰν ὁ ὀφειλέτης κληρονομήσῃ τὸν ἐγγυητὴν, ἢ τανάπαλιν, ἢ ἐντεῦθεν προερχομένη σύγχυσις δὲν βλάπτει τὰ δικαιώματα τοῦ πιστωτοῦ κατὰ τοῦ ὑπεγγυητοῦ.

Ἄρθρ. 1289. Ὁ ἐγγυητὴς δύναται νὰ προτείνῃ πάσας τοῦ πρωτοφειλέτου τὰς ἐνστάσεις, τὰς συνεχόμενας τῷ χρεῖ, οὐχὶ δὲ καὶ τὰς ὅλως προσωπικὰς αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 1290. Ὁ ἐγγυητὴς, καὶ τοὶ στερούμενος τοῦ εὐεργετήματος τῆς διζήσεως ἀπαλλάττεται τῆς ὑποχρεώσεως αὐτοῦ, ἐὰν ἐκ πταίσματος τοῦ πιστωτοῦ δὲν δύναται νὰ ὑποκατασταθῇ εἰς τὰ δικαιώματα τὰ προνόμια καὶ τὰς ὑποθήκας αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 1291. Ἡ ἐκουσία παραδοχὴ παρὰ τοῦ πιστωτοῦ πράγματος ἀντὶ πληρωμῆς ἀπαλλάττει τὸν ἐγγυητὴν, καὶ ἂν τυχὸν ἔπειτα ἐκνικηθῇ τὸ ἀντὶ πληρωμῆς ὁσθὲν.

Ἄρθρ. 1292. Ἡ παράτασις ἀπλῶς τῆς προθεσμίας ἢ παρὰ τοῦ πιστωτοῦ χορηγηθεῖσα τῷ ὀφειλέτῃ, δὲν

Τὸ ἐπὶ σκοπῷ ἐκτελέσεως καταβληθὲν δὲν δύναται ν' ἀναζητηθῆ ἔαν ὁ καταβαλὼν ἐγίνωσκεν ὅτι δὲν ὑπεχρεοῦτο πρὸς καταβολὴν ἢ ἢ καταβολὴ ἐγένετο ἕνεκεν ἠθικοῦ καλῆκοντος ἢ ἐξ εὐπρεπείας. Ἡ χορήγησις διατροφῆς εἰς ἀνιόντας καὶ κατιόντας συγγενεῖς καὶ εἰς ἀδελφοὺς θεωρεῖται ἐν ἀμφιβολίᾳ ὡς δωρεά.

Ἄρθρ. 1310. Τὸ ὑπὸ αἵρεσιν ὀφειλόμενον καὶ ἡρτημένης τῆς αἰρέσεως καταβληθὲν ἀναλαμβάνεται, εὐ/ι δὲ καὶ τὸ πρὸ τῆς προθεσμίας καταβληθὲν χρέος.

Ἄρθρ. 1311. Ὁ λαβὼν τὸ ἀληθῶς ὀφειλόμενον αὐτῷ παρὰ τοῦ κατὰ πλάνην νομίζοντος ἑαυτὸν ὀφειλέτην, δὲν ὑποχρεοῦται εἰς ἀπόδοσιν τοῦ καταβληθέντος, ἂν ἕνεκα τῆς καταβολῆς ἐξηράνισε τὸ ἔγγραφο τῆς ἀπαιτήσεώς του, τότε δὲ ὁ καταβαλὼν ἔχει ἀγωγὴν μόνον κατὰ τοῦ πραγματικοῦ ὀφειλέτου.

Ἄρθρ. 1312. Ὁ κακῇ τῇ πίστει λαβὼν τὸ ἀχρεώστητον πρέπει ν' ἀποδώσῃ οὐ μόνον τὸ κεφάλαιον, ἀλλὰ καὶ τοὺς τόκους ἢ καρποὺς αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς λήψεως.

Ἄρθρ. 1313. Τὸ καταβληθὲν ἀχρεωτητῶς ἐν τῷ ματον πρᾶγμα ἀποδίδεται αὐτόστιον, ἢ, ἂν κατεστράφη ἢ ἐχειροτέρευεν ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ λαβόντος, ἢ ἀξία αὐτοῦ. Ἄν ὁ λαβὼν ἦτο κακῆς πίστεως, ἐνέχεται καὶ διὰ τὴν τυχηρὰν ἀπώλειαν τοῦ πράγματος, ἂν δὲ ἦτο καλῆς πίστεως, ἀποδίδει μόνον τὴν εἰς αὐτὸν περιελθούσαν ὠφέλειαν.

Ἄρθρ. 1314. Ἐὰν ὁ λαβὼν καλῇ τῇ πίστει τὸ πρᾶγμα ἐπώλησεν αὐτὸ, ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ μόνον τὸ τίμημα, ἢ νὰ ἐκχωρήσῃ τὴν πρὸς ἀπόληψιν αὐτοῦ ἀγωγὴν.

Ἄρθρ. 1315. Ὁ ἀποδίδων τὸ ἀχρεωτητῶς ληφθὲν καὶ κακῆς πίστεως νομεὺς ἂν ἦτο, δικαιούται ν' ἀπαιτήσῃ τὰς πρὸς συντήρησιν τοῦ πράγματος γενομένας δαπάνας, κατὰ τὰ ἀκριβέστερον ἐν ἄρθρῳ 234 ὠρισμένα.

Ἄρθρ. 1316. Ἐὰν ὁ ἐναγόμενος πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ ἀχρεωτητῶς ἀρνήται τὴν λῆψιν, ὑποχρεοῦται ὁ ἐνάγων μόνον αὐτὴν ν' ἀποδείξῃ, ἐπικειμένης εἰς τὸν ἐναγόμενον τῆς ἀποδείξεως, ὅτι τὸ ληφθὲν ὀφείλετο· εἰ δὲ ὁ ἐναγόμενος ὁμολογῇ τὴν λῆψιν, ὀφείλει ὁ ἐνάγων ν' ἀποδείξῃ, ὅτι ἀχρεώστητον κατέβαλεν· ἢ ἄγνοια αὐτοῦ εἰκάζεται μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου.

Ἄρθρ. 1317. Ἡ ἀναζήτησις ἕνεκα μὴ ἐπέλευσεως τοῦ διὰ τῆς καταβολῆς σκοπούμενου ἀποτελέσματος ἀποκλείεται ἔαν ἢ ἐπέλευσις τοῦ ἀποτελέσματος ἦτο ἀπ' ἀρχῆς ἀδύνατος καὶ ὁ καταβαλὼν ἐναντίον τῶν ὄρων τῆς καλῆς πίστεως παρεκώλυσε τὸ ἀποτέλεσμα.

Ἄρθρ. 1318. Ἐὰν ὁ σκοπὸς τῆς καταβολῆς ὠρίσθη οὕτως ὥστε ὁ λαβὼν διὰ τῆς ἀποδοχῆς νὰ προσπταίῃ εἰς νόμιμον τινὰ ἀπαγόρευσιν ἢ εἰς τὰ χρηστὰ ἦθῃ, ὑποχρεοῦται οὗτος εἰς ἀπόδοσιν. Ἡ ἀναζήτησις ἀποκλείεται ἔαν τὸν καταβαλόντα βαρύνῃ ὁμοία πλημμέλεια, ἐκτὸς ἔαν ἢ καταβολὴ συνίστατο εἰς τὴν συνομολόγησιν ὑποχρέωσως· τὸ πρὸς ἐκτέλεσιν τοιαύτης ὑποχρέωσως καταβληθὲν δὲν ἀναζητεῖται.

Ἄρθρ. 1319. Ἐὰν ὁ λαβὼν μεταβιβάσῃ τὸ κτηθὲν δωρεάν εἰς τρίτον, ὑποχρεοῦται ὁ τρίτος εἰς ἀπόδοσιν ὡσεὶ ἔλαβε τὸ χορηγηθὲν αὐτῷ ἀπὸ τοῦ πιστωτοῦ ἄνευ νομίμου αἰτίας, ἐφ' ὅσον ἀποκλείεται ἕνεκα τῆς μεταβιβάσεως ταύτης ἢ ὑποχρέωσις τοῦ λαβόντος πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ κέρδους.

Τ Μ Η Μ Α Β'.

Περὶ τῶν ἀδικημάτων καὶ οἰονεὶ ἀδικημάτων.

Τ Ι Τ Λ Ο Σ Α'.

Γενικαὶ διαταξεις.

Ἄρθρ. 1320. Ὁ ἐκ προθέσεως ἢ ἀμελείας προξενήσας βλάβην εἰς ἄλλον ὀφείλει ἀποζημιῶσιν.

Ἄρθρ. 1321. Ὁ ἐξ ἀξιοποίνου πράξεως προσβληθεὶς τὴν ὑγίειαν, τὴν σωματικὴν ἀκεραιότητα, τὴν ἐλευθερίαν, τὴν τιμὴν, τὴν αἰδῶ ἢ τὴν ἀγνείαν δικαιούται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἀνὸρθωσιν πάσης ὕλικῆς ζημίας, πρὸς τούτοις δὲ καὶ ἀνάλογον χρηματικὴν ἱκανοποίησιν διὰ τὴν ἐπενεχθεῖσαν αὐτῷ ἠθικὴν βλάβην.

Ἄρθρ. 1322. Ὁ ἐκ προθέσεως ἢ ἀμελείας θανατώσας τινὰ ὀφείλει, πλὴν τῆς ἀνὸρθώσεως πάσης ὕλικῆς ζημίας εἰς τοὺς κατὰ νόμον πρὸς τοσοῦτο δικαιουμένους, καὶ ἀνάλογον χρηματικὴν ἱκανοποίησιν εἰς τὰ τέκνα, τὴν σύζυγον καὶ τοὺς γονεῖς τοῦ παθόντος.

Ἄρθρ. 1323. Ὅστις ἐν καταστάσει ἀσυνειδήσιας ἢ νοσηρᾶς διαταράξεως τῆς διανοητικῆς ἐνεργείας ἀποκλειούσῃ τὴν ἐλευθέραν προαίρεσιν ἐπέφερον ἄλλῳ τινὶ ζημίαν δὲν εὐθύνεται διὰ ταύτην. Ἐὰν ὅμως εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην περιῆλθε παροδικῶς διὰ πνευματῶδων ποτῶν ἢ ὁμοίων μέσων, εὐθύνεται διὰ τὴν ζημίαν ὡσεὶ ἐνήργησεν ἐξ ἀμελείας· εὐθύνη δὲν γεννᾶται ἐὰν ἀνευ πταίσματος περιῆλθεν εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην.

Ἄρθρ. 1324. Ἡ πρὸς ἱκανοποίησιν ἀξιώσις ἐν ταῖς περιπτώσεσι τῶν προηγουμένων ἄρθρων δὲν δύναται νὰ μεταβιβάσῃ εἰς ἄλλον οὐδὲ περιέρχεται εἰς τοὺς κληρονόμους, ἐκτὸς ἐὰν ἀνεγνωρίσθῃ διὰ συμβάσεως ἢ ἐγένετο ἤδη ἐπίδικος.

Ἄρθρ. 1325. Ἡ πρὸς ἱκανοποίησιν ἀξιώσις παραγράφεται ἐντὸς τριῶν ἐτῶν, ἀφ' ἧς ὁ ἀδικηθεὶς ἔλαβε γνῶσιν τῆς ζημίας καὶ ἔμαθε τὸ πρὸς ἱκανοποίησιν ὑπόχρεων πρόσωπον· ἀνεξαρτήτως δὲ τῆς γνώσεως ἐντὸς εἰκοσιν ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐκτελέσεως τῆς πράξεως.

Ἄρθρ. 1326. Ἄν ἡ ἐπιζήμιος πράξις ἐξετελέσθῃ ὑπὸ πλειόνων, ἐνέχονται πάντες εἰς ὀλόκληρον.

Ἐὰν ἐπὶ πλειόνων συγχρόνως ἢ διαδοχικῶς ἐνεργησάντων μὲν ἀμφίβολον, τίνος πράξις ἐπήνεγκε τὴν ζημίαν, ἐνέχονται πάντες εἰς ὀλόκληρον.

Ἐπὶ τῶν εἰς ὀλόκληρον ὑποχρεώσεων τοῦ ἄρθρου τούτου δὲν ἐφαρμόζονται τὰ ἄρθρα 645, 652—654 καὶ 642 § 2.

Ἄρθρ. 1327. Ἐάν τις κτήσῃται ἐξ ἀθεμίτου πράξεως παρ' αὐτοῦ διαπραχθείσης ἀπαιτήσιν κατὰ τοῦ ἀδικηθέντος, δύναται ὁ ἀδικηθεὶς ν' ἀρνηθῇ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ ἐὰν ἡ ἀξιώσις περὶ καταργήσεως τῆς ἀπαιτήσεως παρεγράφη.

Τ Ι Τ Λ Ο Σ Β'.

Περὶ τῆς Παυλιανῆς ἀγωγῆς.

Ἄρθρ. 1328. Οἱ δανεισταὶ δύναται νὰ προσβύλωσι πᾶσαν ἐπὶ βλάβῃ αὐτῶν γενομένην παρὰ τοῦ ὀφειλέτου ἐκποίησιν καὶ νὰ ἐπιτύχωσι τὴν ἀνατροπὴν αὐτῆς, ἐφ' ὅσον δὲν δύναται νὰ ἱκανοποιηθῶσιν ἐκ τῆς ὑπολειπομένης περιουσίας τοῦ ὀφειλέτου.

Ἄρθρ. 1329. Ἐκποίησις κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἐστὶ πᾶσα ἐλάττωσις τῆς περιουσίας τοῦ ὀφειλέτου, γινομένη διὰ τῆς εἰς ἄλλον μεταθέσεως τῆς κυ-

ριότητα, ἢ ἐμπραγμάτου τινος δικαιώματος ἢ καὶ ἀπαιτήσεως.

Ἄρθρ. 1330. Ἐκποιήσις εἶναι καὶ ἡ δόσις πράγμα-
τος εἰς πληρωμὴν, ὡς καὶ ἡ ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ σύ-
στασις ἐμπραγμάτου δικαιώματος.

Ἄρθρ. 1331. Ἡ καταβολὴ ληξιπροθέσμου χρέους
δὲν εἶναι ἐκποιήσις, ἡ δὲ καταβολὴ μὴ ληξιπροθέσμου
εἶναι ἐκποιήσις μόνον ὡς πρὸς τὸν τόκον τοῦ μέσου
χρόνου.

Ἄρθρ. 1332. Ἡ ἐπὶ βλάβῃ τῶν δανειστῶν γενο-
μένη κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐκποιήσις, ἀνατρέπεται κατὰ
τοῦ λαβόντος τὸ ἐκποιηθὲν, ἂν οὗτος ἐγίνωσκεν, ὅτι ἐπὶ
τούτῳ γίνεται αὐτῷ ἡ ἐκποιήσις. Ἐπὶ δωρεῶν δὲν
ἀπαιτεῖται ἡ γνώσις τοῦ λήπτου.

Ἄρθρ. 1333. Ὁ τρίτος εἰς ὃν κατὰ τὰ ἀνωτέρω
περιῆλθε τὸ ἐπὶ βλάβῃ τῶν δανειστῶν ἐκποιηθὲν, ὀφεί-
λει ν' ἀποκαταστήσῃ τὰ πράγματα εἰς ἣν ἦσαν κατὰ-
στασιν.

Ἄρθρ. 1334. Ἐὰν ὁ λήπτης ἔδωκεν ἀντάλλαγμα,
δύναται νὰ αἰτήσῃ αὐτὸ, καθ' ὅσον εὐρίσκεται εἰς τὴν
περιουσίαν τοῦ ὀφειλέτου, ἢ αὐτὸ, ἢ ἡ ἀξία αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 1335. Ὁ τὸ ἐκποιηθὲν δωρεῶν μὲν, ἀλλὰ
καλῆ τῇ πίστει λαβὼν, ἐνέχεται πρὸς τοὺς δανειστάς,
καθ' ὅσον ὠφελήθη.

Ἄρθρ. 1336. Αἱ διατάξεις τῶν προηγουμένων ἄρ-
θρων ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τοὺς περαιτέρω κτωμένους
τὸ ἐπὶ βλάβῃ τῶν πιστωτῶν ἐκποιηθὲν, ἐὰν, δωρεῶν
γενομένης τῆς πρώτης ἐκποιήσεως, ἐγίνωσκον, ὅτι ἐπὶ
βλάβῃ τῶν πιστωτῶν ἐγένετο ἡ ἐκποιήσις αὕτη, ἐὰν δὲ
ἡ πρώτη ἐκποιήσις ἦτο ἀμφοτεροβαρῆς, ἀπαιτεῖται ἡ
γνώσις τῆς τε δολίας προθέσεως τοῦ ὀφειλέτου καὶ τῆς
τοῦ πρώτου κτήτορος.

Ἄρθρ. 1337. Ἡ Παυλιανὴ ἀγωγή παραγράφεται
μετὰ παρέλευσιν πέντε ἐτῶν ἀπὸ τῆς προσβαλλομένης
συμβάσεως.

ΤΙ ΤΑ ΟΣ Γ.

Περὶ τῆς διὰ πράξεις ἄλλου εὐθύνης.

Ἄρθρ. 1338. Ὁ ἔνοικος οἰκήματος ἢ ἄλλου οἴου-
δήποτε κτιρίου, ὅθεν ἐρίφη, ἢ ἐχύθη εἰς τὴν ὁδόν, ἢ
ἄλλο διαβατὸν μέρος, ἢ ἔπεσε τι, μὴ ὄν προσηκόντως
ἐξησφαλισμένον, ἐνέχεται διὰ τὴν ἐντεῦθεν προξενηθεῖ-
σαν ζημίαν, ἐκτὸς ἂν ἀποδείξῃ, ὅτι τὴν ζημίαν ἐπροξέ-
νησε πρόσωπον, δι' ὃ δὲν εὐθύνεται.

Ἄρθρ. 1339. Ὁ τὴν ἀποζημίωσιν καταβαλὼν ἔχει
ἀναγωγὴν κατὰ τοῦ αὐτουργοῦ τῆς ζημίας.

Ἄρθρ. 1340. Ἡ πρὸς ἀποζημίωσιν ὑποχρέωσις
ἐκλείπει, ἂν ὁ ζημιωθεὶς κατέστη προσεκτικὸς δι' ὄρα-
τοῦ σημείου, ἢ ἐγκαίρου προσλαλιᾶς.

Ἄρθρ. 1341. Τὸ κατὰ τὰ προηγούμενα τρία ἄρθρα
ἀποζημιώσεως δικαίωμα παραγράφεται μετὰ παρέλευ-
σιν τριῶν μηνῶν.

Ἄρθρ. 1342. Ὅστις ἐκ τοῦ νόμου ὑποχρεοῦται νὰ
ἔχῃ τὴν ἐπιτηρήσιν προσώπου τὸ ὅποιον ἐκ τῆς ἀνηλ-
κότιτος ἢ τῆς πνευματικῆς καταστάσεως αὐτοῦ χρή-
ζει ἐπιτηρήσεως ὑποχρεοῦται νὰ ἐκτίσῃ τὴν ζημίαν, ἣν
τὸ πρόσωπον τοῦτο ἐπέφερε παρὰ νόμῳ εἰς ἄλλον,
ἐκτὸς ἐὰν οὗτος ἐξεπλήρωσε τὸ καθήκον τῆς ἐπιτηρή-
σεως καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐμποδίσῃ τὴν πρᾶξιν ἐξ ἧς ἡ

ζημία ἢ ἐὰν θὰ ἐπὴρχετο ἡ ζημία καὶ καταβαλλομένης τῆς προσηκούσης ἐπιτηρήσεως.

Ἡ αὐτὴ εὐθύνη βαρύνει καὶ τὸν διὰ συμβάσεως ἀναλαμβάνοντα τὴν ἀσκήσιν τῆς ἐπιτηρήσεως.

Ἄρθρ. 1343. Ὅστις παραγγέλλει ἄλλον πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργου ὑποχρεοῦται εἰς ἀνόρθωσιν τῆς ζημίας, ἣν οὗτος ἐπιφέρει παρανόμως τρίτῳ τινὶ ἐν τῇ ἐκτέλει τοῦ ἔργου. Τοιαύτη ὑποχρέωσις δὲν ὑφίσταται 1) ἐὰν ὁ κύριος ἐτήρησιν τὴν ἀπαιτουμένην ἐν ταῖς συναλλαγαῖς ἐπιμέλειαν κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ διορισθέντος προσώπου, ἢ κατὰ τὸν πορισμὸν ἐργαλείων καὶ συσκευῶν, ἃς αὐτὸς ἐμελλε νὰ πορισθῇ ἢ κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἔργου, ἐφ' ὅσον αὐτὸς ἐμελλε νὰ διευθύνῃ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ καὶ 2) ἐὰν ἡ ζημία θὰ ἐπὴρχετο καὶ καταβαλλομένης τῆς ἐν ταῖς συναλλαγαῖς ὀφειλομένης ἐπιμελείας.

Τὴν αὐτὴν εὐθύνην φέρει καὶ ὅστις ἀναλαμβάνει διὰ τὸν κύριον τὴν φροντίδα τινος τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἐδαφίῳ ἐργασιῶν.

ΤΙΤΛΟΣ Δ'

Περὶ τῶν ὑπὸ κτηνῶν ἢ κτιρίων προξενουμένων ζημιῶν.

Ἄρθρ. 1344. Ὁ ἰδιοκτήτης κτήνους, ἢ ὁ ἔχων αὐτὸ ἐν χρήσει, εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν ζημίαν, ἣν τὸ κτῆνος προξενήσῃ, εἴτε ὑπὸ τὴν φύλαξιν αὐτοῦ διατελεῖ, εἴτε ἀπεπλανήθῃ, ἢ ἔφυγεν.

Ἄρθρ. 1345. Ἐὰν τὴν ζημίαν προξενήσῃ κτῆνος ἐκ τῶν κατοικιδίων καὶ δὲν δύναται ν' ἀποδοθῇ εἰς τὸν κύριον αὐτοῦ πταίσμα περὶ τὴν ἐπιτηρήσιν, οὗτος ἀπαλλάσσεται τῆς εὐθύνης ἐγκαταλιμπάνων τὸ κτῆνος.

Ἄρθρ. 1346. Ἐὰν τὸ κτῆνος ἀνήκῃ εἰς πλείονας, ἐνέγονται πάντες εἰς ἐλόκληρον, ἀλλὰ δὲν ἀπαλλάττονται, εἰμὴ διὰ τῆς ἐγκαταλείψεως τοῦ ὅλου ζώου.

Ἄρθρ. 1347. Ἄν ὁ βλασθεὶς ὑπέστη τὴν ζημίαν, εἴτε ἐξ ἰδίας ἀπροσεξίας, εἶνε διότι ἠρέθισε τὸ κτῆνος, δὲν δικαιούται εἰς ἀποζημίωσιν.

Ἄρθρ. 1348. Ἄν τὸ κτῆνος ἠρεθίσθῃ ὑπ' ἄλλου ἀνθρώπου, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν ὁ ἠρεθίσας αὐτό.

Ἄρθρ. 1349. Ἐὰν διὰ τῆς κατὰπτώσεως κτιρίου ἢ ἄλλου συνηνωμένου πρὸς ἀκίνητον ἔργου, διὰ τῆς ἀποκοπῆς μερῶν τοῦ κτιρίου ἢ τοῦ ἔργου θανατωθῇ ἄνθρωπος ἢ βλαθῇ τὸ σῶμα ἢ ἡ ὑγεία ἀνθρώπου ἢ βλαθῇ πράγμα τι, ὁ κύριος τοῦ ἀκινήτου ὑποχρεοῦται ν' ἀνορθώσῃ τὴν ἐντεῦθεν ἐπελθοῦσαν ζημίαν, ἐὰν ἡ κατάπτωσις ἢ ἡ ἀποκοπὴ ἐπῆλθεν ἐξ ἐλλειπῶς κατασκευῆς ἢ συντηρήσεως, ἐκτὸς ἐὰν κατέβαλε τὴν πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ κινδύνου ἀπαιτουμένην ἐν ταῖς συναλλαγαῖς ἐπιμέλειαν.

Ἄρθρ. 1350. Πρότερος κάτοχος ἀκινήτου εὐθύνεται πρὸς ἀποζημίωσιν κατὰ τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις ἐὰν ἡ κατάπτωσις ἢ ἡ ἀποκοπὴ ἐπῆλθεν ἐντὸς ἔτους ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς κατοχῆς αὐτοῦ, ἐκτὸς ἐὰν ἐφ' ὅσον διήρκει αὐτὴ ἐτήρησεν οὗτος τὴν ἀπαιτουμένην ἐν ταῖς συναλλαγαῖς ἐπιμέλειαν ἢ ὁ νῦν κάτοχος ἠδύνατο καταβάλλων τὴν αὐτὴν ἐπιμέλειαν ν' ἀποτρέψῃ τὸν κίνδυνον.

Ἄρθρ. 1351. Κάτοχος ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῶν ἀνωτέρω διατάξεων εἶναι ὁ νομεύς.

Ἄρθρ. 1352. Τὴν κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον